

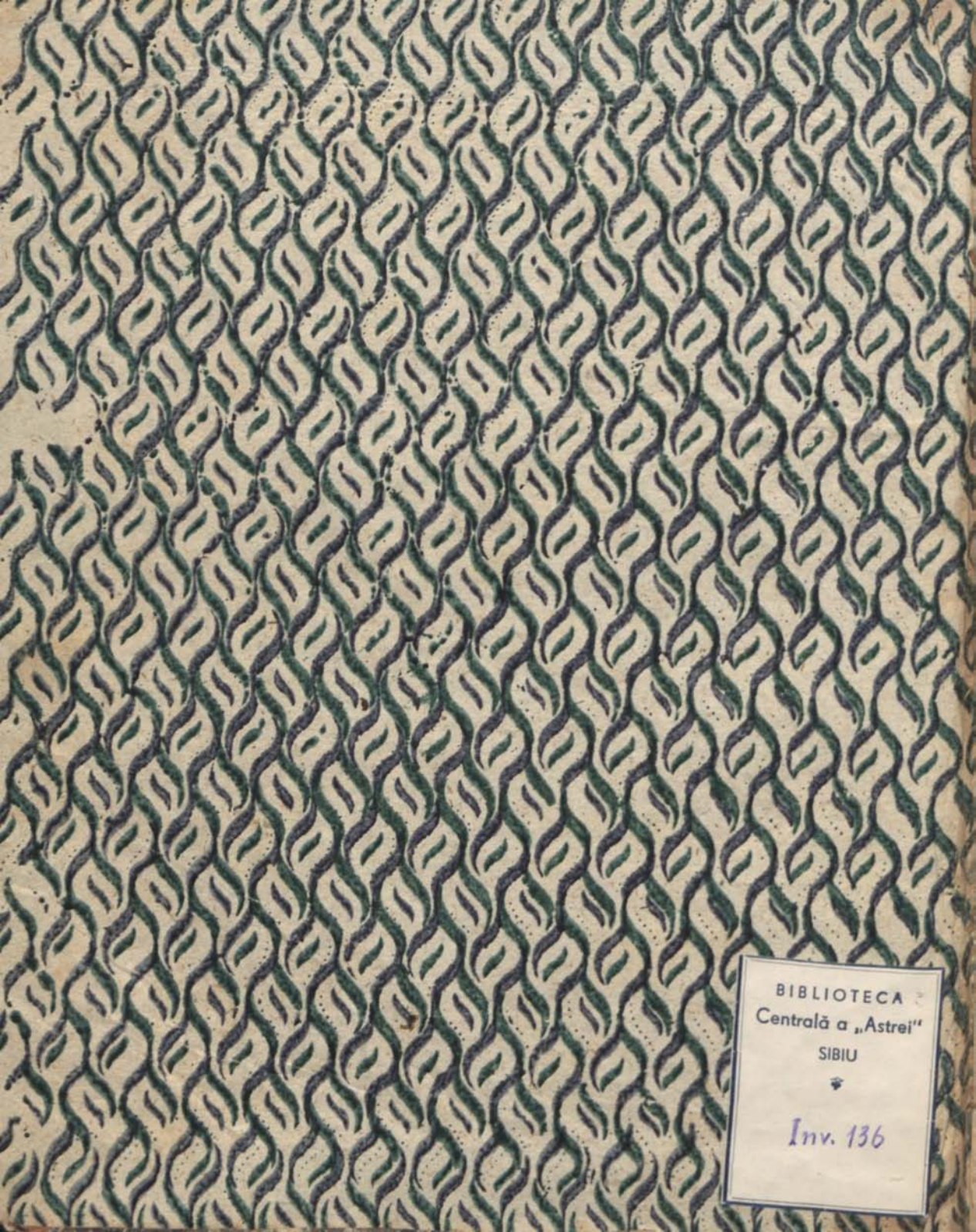
BIBLIOTECA
Centrală a „Astrei“

SIBIU

B. R. V.

809-B.

BIBLIOTECA
Centrală a „Astrei”
SIBIU

Inv. 136

Erä bisantina 5508.

Hic Liber inscriptus e Catalogo
Librorum Georgii Baritzii
1831 Claudopol.

№. Könyv esmertetés N. Tarsakkó 1832 évi
április 21. napj 16. szám. 244-45. lapu
szerep száma.

Nagy birtokosink (is) telex és halás megkülön-
böttes névelő gazdálkodásai tökéletesítő köpen-
demkre, nevelő töbnyire csak korjára kussák
ki jászágóikról, de előmozdítják majd semmi-
ben sem munkálójak, borszankodva akarsz
bar, hogy a már elványolt és megújított
jászágó oly kevés kamatokkal adózik, hisz az
birtokosinkja is több helyeken azaz, alad-
mas újítottak magokhoz, hogy kevés kamat-
pótdíjjal, kellerreikkel jól mivelni
nevelő kezesek, ~~max~~ azaz azaz és nincs, mivel
több a föld mint az ember, napstanon
jászágó, és azaz sem mindenütt lehet, így tar-
kálvaik inkább mint mivelésük az előfe-
lett ki tejezt jászágó, — — a munkát köze-
nyabitó, és azaz ki jászágó mivel, esk-
körök töbnyire és mererlenek, vagy

Leje

Inno a quibus temporibus si alia gente
et au mutar in rosal, adu dera si
Dau sui s'au dui, au fugio die
arce sui Iovianu.

Si ex odio duno perueni Romani quere Humani
non. etiamen Raro invenimus continuis
sculis in duna.

hajnalkatasok lehetek a legnek s egy abra-
doro tudos almanak tartalik. A' Jobbap-
tal s'orgalmatos gazdasagor ke varkeu
Indou földje neue az öve, a' sok rohattol
kalikatol, az olat pedig sok innepivölis
erre neue erkevit, de minegyobb sem mi
tekintseore neue erdemesitaa tudarleva'
galval neue egyvitek a' meg, hogy a
gazdasagban ajja negy ajja elaj vunde'
töt el rojere.

— I' mindeu joran gondolkazatol
alral lathato környül mint mik pedig kissebb
nemes mire, is polgarokra neive elig
mauso okok, hogy gazdasagunkat
a kü' földi per hasonla' allaporra
neue emelkejier.

Repl. et tudarlan tixtart.
Ois a tudarlan olatol tarul
vake vöti v:

И С Т О Р І Я

П Е Т Р Ъ

Л Ч Е П У Т Ъ Л Р Ѡ М Ж Н И Л Ѡ Р Л Д А К І Я .

Л Т О К М И Т Ъ

Д Б

П Е Т Р Ъ М А І Ё Р Д Е Д И Ч О - С Ж И М З Р Т И Н ,
Протопоп, ши ла Анзлацѣла Крѣскал Консиліум Доквментенціале
ал Оунгаріей

К Р Ъ Ё С К Я К Ъ Р Ц И А Ѡ Р Р Ѡ В Н Ъ Ѡ Р .

Л Я Б Ъ Д Я .

Л Крѣска Твографіе ал Оунверситѣцій Оунгаріей дин Піца.

1812.

Къ ѿневоѣ ѿсте ѿ нѣ грѣхѣ ѿдеврѣа. — —

КЪ ВЪНТЪ АНАНТЕ.

Звѣрѣаре аша недѣмеритъ а мѣлци дин чей стрейни
 Скритѣри іасте де а воми къ кондѣла асѣпра Рѡмѣнилар,
 стрѣнепѣцилар Рѡманилар чѣлар вѣки, ѡри че ле шоп-
 тѣще лар дѣхѣла ачѣла, кареле май дѣмѣлт спре ачѣла
 ай атѣрѣта пре барѣари, ка пре Рѡмани, саѣ ка пре Дѣ-
 мни лар сѣи оѣраскѣ, саѣ лар ка прѣ вичѣжилар би-
 рѣитѣри атѣотѣ лѣмѣ сѣла писмѣаскѣ; кѣт ши кѣнд
 фѣрѣ де ниѣи ѡ доѣдѣ искодѣск чѣла, саѣ ши мин-
 чѣни априѣте спѣи асѣпра Рѡмѣнилар, аѣк сокоѣск кѣ
 лѣмѣ тѣотѣ ѣ дѣтѣоре сѣ крѣдѣ нѣлѣчирилар лар; ба
 де ѡ вѣкѣтѣ де вѣѣме, пре кѣм мѣгарѣ пре мѣгарѣ сѣар-
 пинѣ, аша оѣниѣ дѣла аѣциѣ априѣмѣтѣнд дѣфѣимѣриле,
 фѣрѣ де ниѣи ѡ черѣаре аѣ аѣдѣвѣрѣлѣи, де иѣнѣв ле дѣѣ
 ла стѣмпѣ; ши къ кѣт Рѡмѣниѣ май аѣѣнк тѣк, не-
 мѣка рѣспѣнѣѣнд недѣрѣцилар дѣфѣимѣтѣри; къ атѣтѣ
 ѣи май вѣртѣс се аѣѣлѣ пре Рѡмѣни ай мѣкшѣра, ши
 къ волниѣе ай батѣжѣори.

Кѣѣтѣла мѣѣв іасте нѣ атѣрѣтѣ Истѣриѣ Рѡмѣнилар
 а ѡ цѣсе, фѣрѣ чѣле че май вѣртѣс се цин де ачѣпѣтѣла

лвр ꙗ Дакїа, дин вѣкїи скрїпторїи, пѣнтрѣ ачѣа але ꙗ
семна, ка възжнд Рѡмжнїи дин че вицз стрхлвчїтз
сжнт прзсїцїи, тоцїи сзсе ꙗдѣмне Стрзмѡшилвр сзї ꙗ
трѣ ѡмїніе шї ꙗ бѣна квїїнцз але оѹрма, адекз, кзтрз
ꙗнзрѣтѣл лвр ал ꙗвстрїей сз фїе кв кредїнцѣ, кзтрз
Пѣтрїа са кв квчерїе, кзтрз Дѡмнїи лѡкѣрилвр кв аскѣл-
тѣре, кзтрз тог де апроапеле кв драгосте; шї пре сїне
ꙗтрѣ тоатѣ пѣтѣрїле сѣфлетѣлїи кв невоїнцз сзсе де-
плїнѣскз, кжт, прекѣм дела бѣна мѡйкз фїрѣ аѣ ꙗ
пзртзшїт талѡнт бѣн, ашѣ тоцїи сзсе фѡкз Четзцѣнїи
Пѣтрїей фолосїтѡрїи.

ꙗчѣа ꙗкз ꙗмї каѣтз сз мзртѣрїсѣск, кз дожн-
дїнд ѣѣ фѡартѣ скѣртз врѣме спре ꙗтокмїрѣ Истѡрїей
ꙗчѣшїл, кжт нїчїи а ѡ скрїе аѣѡлѡ ѡарз кврѣт нѣ маѣ сѣ-
фѣрїт ꙗкѣнцїорѣрїле стѣрїей мѣле; нѣ пот сз мз лїн-
гѣшїсѣк мїе, кз дѡарз нїчїи ѡ грешѣлз нѣ саѣ вжржт а-
нїчїи; ба нїчїи ржндѣл тѣтѣрѡр лѣкѣрилвр, пѣнтрѣ ачѣ-
лшїи кзѣзз, нѣ лам пѣтѣт цїнѣ, чї кѣре оѹнде мїѡѣ
венїт аминѣте, аколѡ лам ꙗсемнѡт. Пѣнтрѣ ачѣа ѡрї
кѣреле де бїне вонѣѡрїю Четїтѣѡрїю де ва фѡче, пзнз кжнд
ми се ва дѣ тїмп пре ꙗделѣте тоатѣ але прочетїи, ачѣ
бѣнзтѣте кв мїне, ка сзмїи арѣте врѡ смїнтѣлз че ѡ
ва афлѣ ꙗ Истѡрїа ачѣста, кв мѣлцемїтѣѡре їнїмз
сжнт гѡга а ѡ адрептѣ.

К А П Л Т Ж Ю.

ПЕНТРО ДЕСКЗЛЕКАРѢ РѠМАНИЛѠР Ѡ ДАКІА.

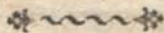
§. 1.

РѠСВОДЕЛЕ, КАРЕ ЛѢС АВѢТ РѠМАНИИ КѢ ДАКИИ ѠМАИНТЕ
ДЕ ТРАІАН.

ДАКИИ ѠКЗ ДИН ЗІЛЕЛЕ ЛВИ ІВЛІЗЕ КЕСАР АТѢТА ЕРА ГРІИ ѠПЪРЦІЕИ
РѠМАНИЛѠР КѢ ЧѢЛЕ ДѢСЕ АЛЕ ЛѠР РѠСВАТЕРИ ШИ ПРЪЗИ ЧЕ ФЪЧѢ ѠТРА-
КИА, Ѡ ІЛЛИРИК ШИ АТРОС АЛТЕ ѠВЕЧИНАТЕ ЦЪРИ АЛЕ ѠПЪРЦІЕИ РѠМАНИ-
ЛѠР, КЪТ ІВЛІЗЕ КЕСАР КАПЪЛ РѠМАНИЛѠР ДЪПЪ ОУЧИДЕРѢ ЛВИ ПОМПЕІО
ПРОТИВНИКЪЛВИ СЪС, ШИ ДЪПЪ СТИНЦЕРѢ ПОМПЕІАНЕЛѠР РЪМЪШИЦЕ, Ѡ-
ТОРНЪНДЪСЕ ЛА РѠМА, КЪ ГРѢ ѠАСТЕ, КЪМ СКРІЕ СВЕТОНІЗЕ Ѡ ВІАЦА ЛВИ
ІВЛІЗЕ КЕСАР, СЕ ГЪТѢ СЪИ ѠФРЪНГЪ, ШИ СЪИ КОНТЕНѢСКЪ. а) ДЕ КАРЕ
ПРИМЕЖДІЕ ѠТЪМПАТА АЛВИ ІВЛІЗЕ КЕСАР ФЪРЪ ДЕ ВРѢМЕ ОУЧИДЕРЕ ПРИН
РѠМАНИИ ФЪКЪТЪ ѠИ СКЪПЪ ПРЕ ДАКИИ.

Пре

а) Dacos, qui se in Pontum, et Thraciam effuderant, coercere, mox Parthis in-
ferre bellum per Armeniam minorem, nec, nisi ante expertos aggredi prae-
lio. Talia agentem, atque meditantem mors praevent. Suetonius in Iulio
Caesare.

Пре Августъ оурумзторюа лѣи Іѳаіе Кѣсаръ ѿтрѣ ѿпзрзціа Рѡмани-
лвр, кáреде тоатѣ гзтѣніле, спре ѿ мишка рззкѡіо ѿспра ѿчѣлврашій
Дáкї, ле фзкѡсе, кѡм не лзгѣ скріе ѿппіанзс ѿлѣжандринѣнвл ѿ Кáрт-
тѣ чѣ дѣспре рззкѡдеде Іллиричѣшї, плѣга, ѿдекз рзнірѣ, кáрѣ ѡ
ѿв кзпзтáт ла четáтѣ Сетовїа ѿ взтáж чѣ ѿспра Дáлмателвр, ѿ
рзтрáсе де ѿ пзрчѣде кѣ ѡастѣ Рѡмáнз ѿспра Дáкїлвр, шїл ѿтáр-
се ла Рѡма. а)

ѿсз М. Статїліс Тáврзс, пре кáреде, ѿторжндзсе ѿвгѣст ла
Рѡма, ѿ лзгáсе май мáре прѣсте ѡастѣ Рѡмáнз, пре Дáкї, кáрїи
трекѣсе Дѣнзрѣ ѿ пзрциле ѿпзрзціей Рѡманилвр ѿ прздá дѣпз дá-
тина лвр, ѿи взтѣ, шї ѿи стржмторї ѿсе ѿтáрче прѣсте Дѣнзре
ѿнапѡи. ѿтѣнчї ѿтжѡ, кѡм скріе дїѡ Кáссїсѣ ѿ Кáртѣ на. ѿ Істѡ-
рїей Рѡмáнз Кап ѣв. фѣрз дѣшї рѡей дїнтрз Дáкї ла Рѡма, пре
кáрїи ѿи фѣчерз сзсе лѣпте ѿ Теáтрѣ кѣ Свѣвїи. б)

Іѣрз М. Крáссѣс чѣл де ѿвгѣст ржндзїт прѣсте цѣра Грѣчѣкз, шї
прѣсте Макидонїа Повзцзиторїѡ, дѣпз кѡм ѿколѡшї, Кап ѣг. шї кѣ.
скріе дїѡ Кáссїсѣ, стрзвзтжнд ѿсзшї ѿ Дáкїа пзнз ла четáтѣ Гѣнз-
кла фѡарте крѣнт взтѣ пре Дáкї. в)

Фѡстáз

- а) Expeditionem in Getas, Partosque praeparavit - - - Setovia obsessa, barbarorum manus ingens in auxilium advenerat: quibus obvius Caesar urbem ingredi prohibuit. Eo in praelio lapide genu saucius, per multos dies aeger jacuit. Convalescens Roman ad consulatum rediit, cum Barbatio Tullo collega magistratum injiturus, Statilium Taurum ad residua ejus belli dereliquit. *Appianus Alexandrinus* Lib. de Bellis Illyricis.
- б) Hi Daci ad Caesarem superioribus temporibus miserant legatos, ac quum nihil eorum quae peterent impetrassent, ad Antonium inclinaverant: verum intestina seditione turbati, nihil ei magnopere profuerant: ac deinde capti quidam, tum cum Svevis dimicare coacti sunt. *Dio Cassius* Historiae Romanae Lib. 51. cap. 22.
- в) Fere eodem, quo haec agebantur tempore, M. Crassus, in Macedoniam et Graeciam missus, contra Dacos et Bastarnas bellum gessit. *Ibid.* cap. 25. Sed ad Gerucla, quod omnium sub Zyraxis imperio castellorum erat validissimum, profectus est; quod ibi signa militaria adservari audierat, quibus C. Antonium Bastarnae apud Istrianorum urbem spoliaverant, oppugnans, parvo quidem temporis spatio, non tamen sine magno labore, licet abesset Zyraxes, cepit. *Ibid.* cap. 26.

Фогтаѡ шї алте вѡтѡй ѡтрѡ Рѡманї шї ѡтрѡ Дакї, кѡ Дакїи
нїче кѡм нѡ се ѡфрїна ѡ трѡче прѡсте Дѡнѡре ѡ цинѡтѡрїле ѡпѡ-
рѡциѡ Рѡманїлѡр, шї ѡ прѡдѡ. Чї, пре оѡрмѡ ѡ зїлеле лѡи До-
мициѡн ѡпѡрѡтѡлѡи Рѡманїлѡр, вѡртѡс рѡшинѡт фѡ Рѡманїлѡр рѡсѡѡю
че ѡл ѡвѡрѡ кѡ Дакїи. Кѡ ѡтѡїѡ тримициѡн Домициѡн ѡсѡпра Дакї-
лѡр пре ѡппѡѡс Сабїнѡс; дѡпѡ ѡчѡл пре Корнѡлїѡс Фѡсѡѡс кѡ ѡѡрїле
Рѡманѡ, ѡмѡнѡїѡ ѡчѡѡѡ кѡ ѡчѡле мѡрї ѡѡї рѡманѡ фѡрѡ де Дакїи
ѡѡчишї, кѡм скрїѡ Вѡтрѡпїѡ ле Картѡ ѡ з. ѡ Домициѡн. а)

Де ѡчѡсте грѡле ѡтѡмплѡзрї ѡвїтѡт ѡпѡрѡтѡлѡ Домициѡн, се
мѡзрїнїї ка ѡсѡшї кѡ капѡл сѡѡ сѡ мѡкргѡ ѡсѡпра Дакїлѡр, кѡрїї ѡ-
тѡнчї ѡвѡ Країѡ пре кѡмплїтѡл Декеѡл, вѡрѡѡт фѡарте ѡсѡѡїт ѡ
мѡестрїѡ рѡсѡѡюлѡи, шї причѡѡт. Дѡчї мерѡнѡн Домициѡн кѡ ѡ-
ѡѡѡ Рѡманѡ пѡнѡ ѡ Мїсїѡ, ѡ лѡк де ѡ пѡртѡ кѡѡїѡга рѡсѡѡюлѡи,
ѡѡлѡ се дѡѡде спре депрїнѡселе сѡле десѡѡтѡѡнїї, шї рѡсѡѡю ѡл ѡ-
кредїнѡѡ лѡи Іѡлїѡнѡс. ѡчѡста фѡарте вїне пѡртѡнѡ лѡкѡл рѡсѡѡю-
лѡи, кѡм скрїѡ Дїѡ Кѡссїѡс ле Картѡ ѡ з. кап ѡї. се лѡвї кѡ прѡтїѡ-
нїчїї ле Тѡпѡ, оѡнѡде мѡре нѡмѡзр дїнѡтрѡ Дакї дѡмїкѡ. ѡѡлѡ вѡ-
зїнѡс, кѡрѡле ѡрѡ ѡл дѡїле дѡпѡ Декеѡл, вѡзѡнѡ кѡ нїче кѡм нѡ
пѡѡте сѡ скѡпѡ вїѡ кѡ фѡѡга, се фѡкѡ мѡрт ѡтрѡ чѡл ѡлѡѡї кѡзѡѡї;
шї ѡпѡїѡ нѡѡптѡѡ ѡѡ фѡѡїт. Іѡрѡ Декеѡл темѡнѡѡсе, ка сѡ нѡ дѡ Рѡ-
манїї ѡсѡпра чѡтѡѡїѡ лѡи чїї Крѡѡїї, демѡнѡѡ, ѡѡѡкѡ порѡнчї ѡмѡнї-
лѡр сѡї, ка се тѡѡ ѡрѡѡрїї че ѡрѡ ѡпрѡѡпѡ де чѡѡтѡте, шї трѡпїнїле сѡ
ле ѡвѡѡкѡ кѡ ѡрѡе, ка вѡзѡнѡ Рѡманїї, шї сѡѡѡтїнѡ кѡ сѡнѡт ѡ-
ѡѡшї, сѡсе спѡрїѡ, шї сѡсе ѡтѡѡркѡ ѡнѡпѡї, прѡкѡм се шї ѡтѡмплѡ. а)
Шї ѡшѡ Іѡлїѡнѡс немїѡка нѡ дѡѡѡнѡї. Іѡрѡ Домициѡн, кѡрѡле се дѡ-
ѡѡсе

- а) Et a Dacis Appius Sabinus consularis, et Cornelius Fuscus praef. praef. cum magnis exercitibus occisi sunt. *Eutropius* Lib. 7. in Domitiano.
б) Iulianus enim - - congressus cum hostibus in Tapis, magnum numerum eorum concidit. Ex quibus Vezinas, qui secundum locum post Decebalum obtinebat apud suos, quum vivus non posset fuga evadere, de industria pro mortuo cecidit; deinde noctu clam profugit. Decebalus veritus, ne Romani victores in regiam ejus irruerent; arbores, quae prope eam erant, succidi mandavit, et truncos armis indui, ut hostes eos, quasi milites essent veriti, regrederentur, id quod factum est. *Dio Cassius* Lib. 67. cap. 11.

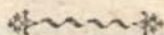
ѣсе ꙗ Панныѡна, ка сѣ иже жндѣскѣ ꙗсѣпра Маркоманилѣр, кѣчи нѣи
 дѣдѣсе ꙗжѣторѡ ꙗсѣпра Дѣкилѣр, ꙗвѣнс де Маркомани шѣ фѣгѣрѣт,
 кѣрѣнд пѣтрѣкѣ соли ла Дѣкевѣл, шѣ ꙗл ꙗвѣе кѣ пѣче, кѣрѣ маи на
 инте нѣ ѡдѣтѣ черѣндѣѣ Дѣкевѣл, нѣ вѣсѣ сѣ и ѡ дѣ! ꙗ оѣрма кѣ
 рѣра тримицѣнд Дѣкевѣл пре фрѣтеле сѣѣ ꙗпреѣнѣ кѣ ꙗлѣи ла До
 мициѣн, се фѣче пѣче ꙗтрѣ ѣл шѣ ꙗтрѣ Домициѣн, кѣ кѣрѣ Дѣкевѣл
 доѣндѣи бѣни мѣлѣи, шѣ де тот фѣлѣола де мѣщѣрѣи, шѣ ꙗ пѣче шѣ ꙗ
 рѣсѣоѣ фолоситѣрѣи, шѣ дѣжде пре тот ꙗнѣла дела Рѣмѣни, шѣ ꙗшѣ
 Домициѣн кѣ немѣсѣрат прѣц кѣмпѣрѣнд пѣчѣ дела Дѣкевѣл кѣм мѣр
 тѣрѣсѣще Дѣѣ Кѣссѣѣ ꙗ Кѣртѣ ѣз. кап ѣ. се ꙗтрѣнѣ ла Рѣма. а) шѣ
 Рѣмѣни кѣ грѣ рѣшѣне ꙗлѣр, шѣ кѣ скѣпетѣл вѣтѣрѣей ꙗпѣрѣтѣи
 ꙗ тот ꙗнѣла пѣтѣ пѣйтѣнѣта, ꙗдѣкѣ токмѣта дѣре лѣи Дѣкевѣл, пѣ
 нѣ бѣнд фѣ ꙗнѣлѣѣт ла скѣнѣл ꙗпѣрѣцѣей Траѣн.

§. Б.

Рѣсѣоѣла чѣл днн тѣѣ ꙗлѣи Траѣн ꙗсѣпра Дѣкилѣр.

Траѣн кѣм ꙗпѣкѣ скѣпѣтрѣ ꙗпѣрѣцѣей Рѣмѣнилѣр ꙗ мѣнѣ, вѣ
 жѣнд кѣм вѣстѣрѣѣа чѣ ꙗпѣрѣтѣскѣ кѣ дѣрѣ дѣждеи чѣ пре тот ꙗ
 нѣла пѣйтѣнѣтѣ кѣ Дѣкевѣл вѣрѣѣл Дѣкилѣр се дешѣртѣ; дѣпре ꙗлѣтѣ
 пѣрте привѣнд, кѣ Дѣкѣи ꙗшѣ ꙗмѣлѣцѣск ѡѣстѣ, шѣ де че, де че се
 маи сѣлѣкѣтѣчѣск; кѣцѣтѣ се ꙗфѣрѣнѣгѣ сѣмѣцѣѣа Дѣкилѣр, шѣ сѣ
 скѣпѣ пре Рѣмѣни де рѣшѣнѣта пѣйтѣнѣре че фѣкѣсе мишѣлѣл Доми
 циѣн кѣ Дѣкевѣл. Де оѣнде порнѣ кѣ ѡѣсте ꙗсѣпра Дѣкилѣр, кѣ кѣ
 рѣи

а) Interim Quados et Marcomannos ulcisci volens, quod contra Dacos nulla sibi subsidia misissent, in Pannoniam venit, bellum eis illaturus - - - Victus autem a Marcomannis, et in fugam coniectus, celeriter ad Decebalum Dacorum Regem nuntios misit, et ad pacem ineundam tum invitavit, quam saepius ante petenti non dederat. - - - Sed ad pacem obtinendam de suo quoque fecit impensas, quum magnam mox pecuniae vim, et opifices peritos variorum artificiorum, tam pace quam bello utilium, Decebalo daret, aiaque plura semper ei se daturum promitteret, ex Augustali tamen suppellectile. Nam hac, tanquam ex hoste capta, semper utebatur; veluti qui etiam ipsum imperium servituti suae mancipasset. Dio Cassius Lib. 67. cap. 7.

§. 7.

Ал доиле рзскою ади Траіан асѣпра Дакилвр.

Дѣи се мзрцини Траіан, ка ѡрз асѣши кз канга сзз сз мѣр-
гз кз ѡастѣ Рѡманз асѣпра Дакилвр, ши асѣши сз поарте рзскою а-
ачѣста; пѣнтрѡ кз фїиндѡи кзноскѣтз тзрїа, ши виклѣнеле искодїрї
але Дакилвр, ши алте гревтѣцїи але рзскою ади чѣлзи кз Дакїи, нѣ
се асѣмзтѣ алтѡа а асѣрединца грїжѣ рзскою ади ачѣстѡа.

Асѣ, асѣннѣна ѣл ла цзрмѡрїи Дѣнзрей кз ѡастѣ Рѡманз, ши
причѣпѣна тѣхнеле чѣле виклѣне, каре се испитѣ Дакїи але цѣсе; се
темѡ адатѣ а нзвзлїи асѣпра лвр, чи се сфзтѡи, ачѣст рзскою май
ѣине сзл поарте май фзрз примѣждїе, де кжт май рѣпѣде. Де оунде
порнї атжїю а фаче ачѣл под де пїатрз прѣсте Дѣнзре, де кареле тод-
тз лѡмѣ саз миннѣат, кѡм сз вѣде а Колѡмна лзи Траіан ла нѣмз-
рѡа 70. Іѡрз Траіан пзнз сз фѣче Подѡа, амннѣ, адекз ззковї а
Мисїа. Сзвжршїндѡсе подѡа пзнз ла анѣ, пзрчѣсз Траіан кз Рѡма-
нїи асѣпра протївничилвр. Чи нїчи Декевал нѣ липсї а тот кїпѡа
а фаче фолоситѡареле гзтїрїи. Атрѡ ачѣст рзскою пре ачѣтѡ пзртѣт
мѡлте прѣлѡминѣте сѣмне де причѣпѣт асѣрат, ши де витѣз ѡстѡш
дѣде Траіан, кѡм скрїе Дїѡ Касстїсѣ а Нартѣ ѣи. кап дї, прѣкѡм
ши мѡлци дїнтрз Рѡманї мѡре стрзлѡчїре кз ѡзрѡцїа са, ши кз
сѡферїрѣ примѣждїилвр аши агонисїрз. а)

Дѣпз мѡлте крѡнте ѡзтзлїи, ши асѣрѡмѣтѣте пїерзѣрї, кз мѡлтз
ѡстенѣлз ши трѡдз стрѡвѣтѣ пре оѡрмз ѡртѣтѣ Рѡманѡлвр асѣ
пзнз ла Зармезегетѣса четѣтѣ чѣ Крзлѡскз а лзи Декевал, карѣ аѡ
фѡст ла Хацег а Ірдѣл. Оунде асѣннѣна ѡззѣ Траіан трѡпѡа лзи
Донгїн прѣстрзлѡчїтѡлзи Повзцзнтѡрїю а оунѡи Легїѡн Рѡман, пре
кареле

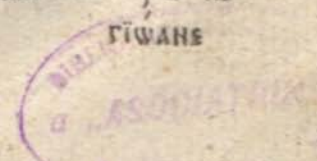
а) Multa in eo bello ipse strenui Imperatoris, ac viri fortis facinora edidit,
multaque pericula milites ejus adierunt, fortiterque pugnarunt. *Dio Cassi-*
us Lib. 68. cap. 14.

кѳреле, лав фѳст принс Декевал, възв, зисей, трѳнѳла лѳи Лонгин спжн-
 зврат де ѳспра мѳрѳлѳи, ѳдекз де ѳспра зидѳлѳи четѳтей, шѳи ѳѳе-
 мѳ шѳи ѳл, шѳи чѳи че ѳра пре лѳнгз ѳл. Пѳнтрѳ ѳчѳл маѳн кѳ ѳ-
 вершѳнѳгз ѳтврѳтѳре ѳверигѳрз, ѳдекз ѳкѳнѳюрѳрз Четѳтѳ, принд ѳ
 ѳ бѳте; шѳи ѳ пѳне скѳри ла мѳри. Дѳкѳи кѳ ѳрче шѳи кѳ сзѳѳѳи ѳпѳ-
 рз мѳриѳ, Рѳманѳи рзсѳат, шѳи ѳпринд четѳтѳ. Декевал, не ѳвѳнд
 ѳкѳм нѳчи ѳ пѳтѳре; пѳнтрѳ ка сз нѳ кадз вѳѳ ѳ мѳнѳле Рѳманѳи-
 лѳр, се фермекз, ѳдекз се ѳтрзѳи ѳсѳши пре сѳне, ѳсѳменѳ фзкѳрз
 шѳи ѳлѳи мѳлѳи ѳи лѳи. Чѳл лѳлѳи, де кѳт се ѳкѳпз ѳ мѳнѳле Рѳ-
 манѳилѳр, маѳ възврѳши фѳрз сзсе ѳмѳарз оѳнѳла пре ѳлтѳла тѳѳи; оѳ-
 нѳи тѳтѳши фѳрз рокѳиѳи. Кѳпринзѳнд Рѳманѳи четѳтѳ, тримѳсерз
 ѳ тѳате пѳрѳиле тѳрме де ѳстѳши ѳспра рзмзшѳнѳелѳр Дѳкилѳр, ка
 кѳ тѳтѳла сз конченѳскз, шѳи сз стѳргз де пре фѳѳа пзмѳнтѳлѳи
 сзмѳнѳа Дзчѳскз. Дѳчи, пре оѳнде ѳжѳнѳѳ тримѳшѳи Рѳманѳи, оѳ-
 чѳнд пре Дѳки, ѳпринд лзкѳшѳрѳле лѳр, шѳи мѳлѳи дѳн ѳи рокѳск, пре
 кѳриѳ ѳфѳрз де тѳатз ѳдоѳла Рѳманѳи дѳпз дѳтина са ѳѳ дѳс кѳ
 сѳне ѳ Итѳлѳа, ка сз ле сзрѳѳскз, ѳдекз сз ле слзѳѳскз пзнз ла
 мѳарте. Тѳате ѳчѳсте се вѳд ѳ Колѳмна лѳи Траѳѳн ла нѳмерѳи 87.
 91. 92. 93. 95, 101. 104. 106. 109.

§. ѳ.

Дѳкиѳ кѳ прилѳжѳла рзскѳнѳлѳи Рѳманѳилѳр се дешертѳз
 кѳ тѳѳтѳла де лзкѳвѳгѳри.

Чѳне, фѳинд кѳноскзтѳриѳ шѳи сѳмѳитѳриѳ де лѳкрѳрѳле ѳменѳѳи,
 ва сокѳти мзнѳл чѳ ѳфлѳкзрѳгз ѳ Рѳманѳилѳр ѳспра Дѳкилѳр пѳн-
 трѳ чѳле дѳсе ѳле лѳр неѳдѳнѳне, ѳ кѳрсе шѳи прѳзѳи, кѳре кѳ сзлзѳ-
 тзѳѳе ле фзчѳ ѳ ѳѳрѳиле ѳпѳрзѳѳи Рѳманѳилѳр, шѳи пѳнтрѳ кѳмпѳлѳте-
 ле оѳчѳндѳри, кѳре нѳ ѳдѳтз фзкѳсе ѳ легѳѳанѳеле Рѳманѳе: ѳѳрѳ ле-

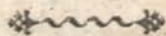

кѣ прѣнчій, шї кѣ тоате але сале каре ле пѣтѣ дѣче, се май депѣр-
та ѿ лонтрѣ ѿ Дакїа де ѿнаинтѣ Рѣманїлѣр, пзнѣ кжнд ѿцелегїнд
де конченїрѣ Країоуаї лѣр Декевал, шї ѿ тѣтѣрѣр ѿрмашїлѣр лѣн,
шї кѣм Декевал, шї тоцї чей май алешї Дакї, де кѣт сѣ ѿвапѣ ѿ
мїнїле Рѣманїлѣр, май бїне врѣрѣ ѿсѣшї ѿсе фермека пре сїне: ѣрѣ
ненѣмѣрацїѣ алцїѣ пентрѣ ѿчѣашї прїчинѣ май воїрѣ ѿсѣшї оуїнїѣ
пре алцїѣ ѿсе ѿморѣ, де кѣт ѿ да фацѣ кѣ Рѣманїѣ; шї кѣм Рѣманїѣ
пре оуїнде ѿжїнг, ѿпрїнд, оуїнд, рокѣск, шї кѣ нїчї оуїнѣ нѣ скѣ-
пѣ сѣѣ де оуїндере сѣѣ де рокїе, ѿцелегїнд, зїсїеї, ѿчѣсте Дакїѣ,
шї пѣтрѣнзїндѣле ѣнїма; фїрѣ ѿкрѣрилѣр ѿменїшї нѣ мѣ лѣсѣ ѿ мѣ
ѿдої, кѣм кѣ тоцї кѣ мѣрї шї кѣ прѣнчї кѣ тот ѿѣ фѣцїт дїн Дѣ-
кїа, шї сѣѣ трѣс ла ѿвечїнацїѣ шї прїѿтенїѣ лѣр Сѣрмате, карїѣ шї
ѿ рѣсѣоїѣ ѿ ѿжѣтѣсе пре Дакї ѿсѣпра Рѣманїлѣр, кѣм се вѣде ѿ Ко-
лѣмна лѣн Траїан ла нѣмѣрѣла 21.

Карѣ скѣпарѣ ѿ Дакїлѣр кѣ мѣрїле шї кѣ прѣнчїѣ, шї дешертѣрѣ
ѿ тоатѣ Дакїа де тоатѣ вїца Дакїлѣр кѣ ѿтѣта май кѣ ѿдѣмїнѣ се
пѣтѣ ѿплїнї, кѣ Рѣманїѣ кѣ кѣт май тѣре фїеркѣ сїнцїеле ѿ сїѣ, ка
кѣ тотѣл сѣ дешрѣдѣчїнѣѣзе шї сѣ прѣпѣдѣскѣ вїца рѣмпѣтѣорїлѣр
де пѣїтѣїре, шї ѿрѣрѣ неѣдїхнїцїлѣр Дакї, кѣ ѿтѣта май пре
ѿчѣтѣ, шї май пре ѿделѣте пѣртѣрѣ рѣсѣоїѣ ѿчѣсте. Де оуїнде ток-
ма ѿвѣрѣ тїмп чей рѣмашї ѿ Дакїлѣр кѣ мѣрїле шї кѣ прѣнчїѣ ѿ
фѣцї дїн Дакїа, шї ѿлѣсѣ Дакїа де сїне дешертѣ. Ба чѣлѣр май
мѣлцї дїнтрѣ рѣмашїѣ Дакї кѣ ѿтѣта май ѿдѣмїнѣтѣ ле сїра скѣ-
пѣрѣ де ѿрмеле Рѣманїлѣр, кѣ бѣтѣлїле рѣсѣоїѣлѣн ѿчѣстѣлѣ фѣрѣ нѣ-
май ѿ Бѣнѣтѣл цїнѣтѣлѣн Тїмїшѣорїеї, ѿ цѣра Рѣмїнѣскѣ дїн коѣ-
че де Сѣлт, шї ѿ ѿрдѣл пзнѣ ла Хацег, оуїнде пїерѣѣрѣ тоатѣ пѣтѣ-
рѣ Дакїѣ де ѿсе май ѿшї кѣ Рѣманїѣ, шї кѣ тотѣл фѣрѣ конченїцїѣ.

Нїче сѣ нѣцїѣ ѿкїпѣцїѣ рѣсѣоїѣ ѿчѣсте ѿ Рѣманїлѣр ѿсѣпра Дѣ-
кїлѣр ка рѣсѣоїѣле чѣле де ѿкѣм ѿле Крецїїнїлѣр дїн Еврѣпа. ѿтрѣ

ѿчѣ-

ачѣсте нѣмай армашій фѣг де ѿнаинтѣ бирзитѣрилѣр протѣвничѣ,
 ѿрз цзрѣнѣи стѣв пре лок, кѣрѣи мзкар кз ѿв ѿ пзтими грештѣцѣи
 дела протѣвничѣи пѣнтрѣ дѣждѣ, кѣрѣи ѿ арѣнкз пре дѣншѣи, ка пѣн-
 трѣ хрѣна протѣвничилѣр сз ѿ пзтѣскз, тѣтѣши ле рзмѣне ши
 лѣр ѿвѣре пѣнтрѣ кибвернисѣрѣ кѣселѣр сѣле. Ниче нѣ сѣв ѿвечивѣт
 ѿнѣи бирзитѣрѣи ѿ апринде лзкѣшѣриле цзрѣнилѣр, кз мѣлт май пѣ-
 цѣи ѿ взтѣма персѣанеле лѣр. Ба ѿкз май мѣрѣи протѣвничилѣр фѣар-
 те кз мѣре лѣре ѿминте сѣнт, ши фѣк ржнѣлѣ, ка сзсе ѿфржнѣзе
 солдѣнѣи, ши тѣцѣи цзрѣнѣи сз фѣе фѣрз взтѣмѣре ѿтрѣ тѣате ѿле
 сѣле. Чѣ се кѣде сз вз нзлѣчѣици рзскѣюл ѿчѣста ѿл Рѣмѣнилѣр ѿсѣ-
 пра дѣкилѣр ка ши кжнд ѿ ѿѣсте де тѣрчѣи пѣннѣи де мжнѣе ѿжѣнѣ
 ла нѣскарѣи сѣте Крецинѣнѣи, ѿсѣпра кѣрѣра ѣ ѿциѣтѣ тѣрѣарѣ лѣр,
 оѣнде нѣчѣи взтрѣнѣи чѣи непѣтинчѣиши, нѣчѣи прѣнчѣи чѣи неприче-
 тѣици нѣ рзмѣн сѣвѣици де ѿсѣвѣицѣтѣл-сѣвѣи лѣр, ши сѣтеле ѿприн-
 зѣндѣле, тѣате ле фѣк ченѣшз. ѿтрѣ ѿчѣста кѣп ѣрѣ дѣтина Рѣмѣни-
 лѣр, ка пре протѣвничѣи чѣи не ѿдѣхнѣици, фржнѣзтѣрѣи де пѣитѣѣре,
 некредѣнчѣиши ши недѣмерѣици, дела кѣрѣи некѣрмѣтѣ ѣрѣ примѣждѣл,
 кз тѣтѣл сзѣи конченѣскз ши сзѣи прзпздѣскз. ѿшѣ лѣкрѣрз кз Кар-
 лагѣнѣл, ѿшѣ кз Корѣнѣл, ѿшѣ май ѿ прѣаспѣт лѣкрѣсе кз ѿерѣсѣ-
 лимѣл, кѣт нѣ рзмѣсѣ пѣѣтрѣ пре пѣѣтрѣ, дѣпз кѣм прорѣчѣсе Хѣ.
 Лѣка кап ѿ. стѣх ѿд.

Вѣте скимѣѣрѣи де ѿчѣсте сѣв ѿтѣмпѣлѣт ѿ лѣме, кѣт сѣв гѣн-
 тѣ ѿтрѣгз сз фѣе стрѣмторѣтѣ ѿ ѣшѣ дѣн Пѣтрѣи сѣ, сѣв прин-
 пѣтѣрѣ протѣвничилѣр де тѣт сзсе стѣнгз! ѿнѣме, ка сз нѣ не
 депзрѣтѣм де дѣкѣи, ѿв нѣ Гѣнта Гѣтилѣр тѣатѣ фѣ ѿлѣнѣгѣтѣ прин-
 Хѣнѣи дѣн дѣкѣи, оѣнде де ѿсѣтѣ де ѿнѣи ѿкѣм ка ѿ Пѣтрѣи сѣ лѣ-
 кѣл, пре кѣм мзрѣѣрѣсѣт не лзсѣ Пѣл лѣс ѿрѣсѣтѣс ѿкарѣтѣс.

кап лг. шї фвѣина трекѣрѣ Дѣнѣрѣ? а) Оуѣнѣрїи, пре карїи Констан-
тин Порфирогенитѣл ѣи ѣнѣмѣше Тѣрѣи, кѣм ѣчелашїи Константин скрїе
ѣ картѣ чѣ дѣспре кивернисїрѣ ѣпѣрѣцїей кап ли. прин Рѣмѣнїи ѣтѣнїи,
кѣм май жѣс вом ѣрѣтѣ, нѣмїици П а ц и н а ц и т е фѣрѣ ѣлѣнѣцїи дин
цинѣтѣл лѣр, кѣт ѣпѣрте дин трѣншїи фвѣина ѣлѣзкѣнт ѣпѣртѣ Пѣр-
сїей, чѣм ѣлѣцїи сѣл ѣшеѣат ѣїтелѣкѣсѣ, ѣдекѣ ѣ Молдѣва. Чї дин Мол-
дѣва ѣкѣ гонїндѣи Рѣмѣнїи, ѣжѣнѣсерѣ ла Морѣвїа чѣ мѣре, де оуѣ-
де шїи ѣї скоїндѣ пре ѣлѣзкѣнїи, мѣнѣнїрѣ цѣра кѣ статѣрнїици. в)

Мѣкар кѣ ѣчѣсте че дин фїрѣ лѣкрѣрилѣр ѣдѣсѣм спре ѣдеверї-
ре, кѣ Дакїа кѣ прилѣжѣл рѣсѣѣѣѣлїи Рѣмѣнїилѣр се дешѣртѣ кѣ тѣ-
тѣл де ѣлѣзкѣнїи, сѣнт де ѣжѣнѣ спре ѣ ѣкрѣдинѣа пре ѣрїи карѣле
ѣцелѣпѣцѣше гѣндїтѣрїѣ ѣ трѣкѣ ѣчѣста, тѣтѣшїи шїи мѣртѣрїи прѣ-
вѣкїи ѣкѣ пѣтѣм сѣ ѣдѣчем спре ѣчѣста. Кѣ ѣвтрѣпїѣс ѣ Вѣртѣ
ї. ѣ ѣлїѣс ѣдрїанѣс, жїче: кѣ Траїан пѣнтрѣ ѣчѣм ѣлѣдѣс ѣ Дакїа не-
мѣрѣнїнїтѣ мѣлѣїме де ѣмѣнїи Рѣмѣнїи спре ѣ ѣлѣкѣнїи ѣрѣшѣле шїи сѣ-

ТЕЛЕ

- a) Siquidem gens Hunnorum diu inaccessis seclusa montibus, repentina rabie percita, exarsit in Gothos: eosque sparsim conturbatos ab antiquis sedibus expulit. Gothi transitu Danubio fugientes, a Valente sine ulla foederis pactione suscepti, ne arma quidem, quo tutius barbaris crederetur, tradidere Romanis. *Paulus Orosius Lib. 7. cap. 33.*
- b) Bello autem inter Turcas (*Hungaros*) et Patzinacitas - - - exorto, Turcarum exercitus devictus fuit, atque in partes duas divisus; et earum una quidem Orientem versus partem Persidis incoluit; - - - altera vero pars Occidentem versus sedes posuit cum Boebodo suo ac Duce Lebedia in locis Atteleusu nuncupatis, quae nunc Patzinacitarum gens incolit. - - - Et ante hunc Arpadem Turcae Principem alium nullum unquam habuerunt; ex cuius etiam posteris ad hunc usque diem Princeps Turciae constituitur. Post aliquot vero annos Turcas invadentes Patzinacitae eos cum Principe Arpade persecuti sunt. Turcae itaque profligati fugientes, et terram ad sedes collocandas quaerentes, magnam Moraviam ingressi, incolas ejus expulerunt, ibique sedes suas posuerunt, tenentque etiam in hodiernum usque diem: et ex eo tempore bellum cum Patzinacitis Turcae non habuerunt. Caeterum Patzinacitarum locus, quem tunc inhabitabant Turcae, a fluviiis, qui illic sunt, cognominatur, flumina autem isthaec sunt: primus fluvius Baruch appellatur; secundus Cubu; tertius Trullus; quartus Brutus; quintus denique Seretus. *Constantinus Porphyrogenetus, de Administratione Liperit cap. 38.*

теле, пѣнтрѣ кѣ лѣкрѣрнле Дакіей кѣ ѿдеаѣнгѣтѣ рѣсѣоіѣ ѿлѣи Деке-
 вѣл ѣрѣ дешертѣте, ѿдекѣ ѿ зѣлеле ѿчѣле Дакіа шѣ де лѣкѣиторіи шѣ
 де тоѣте ѣрѣ дешѣртѣ. а) Шѣ ѿнаинте де ѣѣтропіѣсѣ, ѿсѣши ѿпѣрѣ-
 тѣлѣ ѿѣланѣсѣ непѣтѣлѣ ѿѣи Константін чѣлѣи мѣре ѿ Картѣ, картѣ ѿѣѣ
 скрѣсѣ дѣспре Кѣсарѣ, ѿшѣ ѿѣѣче ѿнаинте пре Траіѣн ворѣнѣдѣ: кѣм кѣ
 ѣл сѣнѣгрѣ ѿѣ кѣтезѣтѣ ѿсѣпра лѣкѣиторіалѣр де лѣнѣгѣ Дѣнѣре ѿсе скѣ-
 лѣ кѣ рѣсѣоіѣ, шѣ нѣмѣлѣ Гѣтелѣр, ѿдекѣ ѿл Дакіалѣр кѣ тоѣтѣлѣ лѣѣ
 прѣпѣдѣнт шѣ лѣѣ ѣерѣсѣ, ѿдекѣ дин Дакіа. в)

ѿдѣшѣртѣ дѣрѣзѣ Карол ѣдер ѿ Нѣтеле ѿсторико - Крѣтѣке чѣле ѿсѣ
 пра сѣпликеи Рѣмѣнѣлѣр дин ѿрѣѣлѣ ла Нѣмѣрѣлѣ ѿ. кѣ мѣнѣе ѿтрѣ-
 кѣсѣ, кѣ ѿтрѣнѣ Рѣмѣнѣи ѿ Дакіа, ѿѣ се поѣте доведѣи, сѣѣѣ пре тоѣи
 лѣкѣиторіи чѣи кѣкѣи, ѿдекѣ пре Дакіи сѣѣи фѣи ѿморѣтѣ ѣи, сѣѣѣ сѣѣи
 фѣи дѣсѣ ѿирѣѣ де ѿколѣѣ, ѿрѣи ѿтѣнѣи, ѿрѣи дѣпѣѣ ѿчѣлѣ? ѿла картѣ ѿтрѣ-
 кѣре дѣпѣѣ чѣле май сѣсѣ сѣпѣсѣ се рѣсѣпѣнде, кѣ нѣчѣи нѣѣ ѿѣѣ ѿморѣтѣ
 пре тоѣи, нѣчѣи нѣѣ ѿѣ дѣсѣ Рѣмѣнѣи нѣкѣнѣрѣи нѣчѣи ѿтѣнѣи, нѣчѣи дѣ-
 пѣѣ ѿчѣлѣ, ѿфѣрѣѣ де чѣи робѣнѣи кѣ прѣлѣѣѣлѣ рѣсѣоіѣѣѣи; чѣи, пре чѣи
 май мѣлѣи ѿѣ ѿморѣтѣ, ѿрѣѣ ѿчѣлѣ, пре картѣи нѣѣ ѿѣѣѣ ѿрѣлѣе Рѣ-
 мѣне, кѣ фѣѣга ѿѣ скѣпѣѣтѣ ѿфѣрѣѣ де Дакіа.

§. ѣ.

ѿтрѣртѣ Рѣмѣнѣлѣр ѿ Дакіа спре ѿ лѣкѣи ѿколѣѣ,

Траіѣн ѣѣѣнѣдѣ Дакіа дешѣртѣѣ ѿкѣм де лѣкѣиторіи, шѣ прѣѣѣнѣдѣ
 ла ѣѣнѣтѣтѣѣ пѣмѣнѣтѣлѣи ѣи, картѣле поѣте ѿдѣстѣлѣ де тоѣте пре
 лѣкѣ-

- а) Idem de Dacia facere conantem, amici deterruerunt: ne multi cives Romani Barbaris traderentur, propterea quod a Traiano victa Dacia, ex toto orbe Romanorum infinitas eo copias hominum transtulerat ad agros, et urbes colendas: Daciae enim, diuturno bello Decibali, res fuerant exhaustae. *Eutropius* Lib, 8. in Adriano.
- в) Ego sane - - quasi torpentem Remp. et dissipatam, tum domestica tyrannide qua multo tempore oppressa fuerat, tum Getarum contumelia suscipiens, so-
 lus

лзквиторій шї агониситорій сзї атрѣ чѣле че сжнт де липсѣ спре десфзтатѣ кивернисирѣ вїециї; дѣпѣ рѣскою де чїнчї анї кѣ Дакїї цїнїт, фзкѣ Дакїа Провїнчїе, дѣкѣ цѣрѣ Рѣманѣ, карѣ сѣсе цїнѣ де ачї анїанте де апѣрѣцїа Рѣманїаѣр. Пентрѣ ачѣа се сокотї атрѣ ачѣ цѣрѣ десфзтатѣ сѣ ашѣзе лзквиторї Рѣманї. Дирепт ачѣа тримїсе немѣзрѣтѣ мѣлцїме де Рѣманї, карїї сѣ оумплѣ Дакїа тоатѣ, шї сѣ мощенѣскѣ сѣтеле шї ѡрѣшеле. Вою сѣ скрїѣ ачї кѣкїнтеле лѣї вѣтрѣпїѣс дїн Карѣїї. Атрѣва ачѣста, каре не спѣн шї кѣт де мѣре аѣ фост Дакїа. „ Дешертѣндѣсе, зїче. Дакїа де взрѣацї кѣ дѣлѣнгатѣл рѣскою алѣї Декебал; Траїан, спре а оумплѣ цѣра, карѣ жѣр апрежѣр аѣре зѣче сѣте де мїаѣрї, дїн тоатѣ лѣмѣ Рѣманѣ немѣрѣнїтѣ мѣлцїме де ѡаменї аѣ дѣс аѣко- лѣ, ка сѣтеле шї ѡрѣшеле сѣ ле мощенѣскѣ. а)

Липсѣце ачї сѣ арѣтѣм, кѣ атѣнчї кѣнд зїче вѣтрѣпїе: „ Дешертѣндѣсе Дакїа де взрѣацї ” нѣ се кѣде а аѣцелѣце, кѣ дѣарѣ нѣмай де взрѣацї фѣ дешертѣтѣ Дакїа прїн рѣскоюл че аѣвѣ Декебал кѣ Рѣманїї, шї мѣерїле сѣ фї рѣмѣс а Дакїа, нѣ; чї. фїїнд кѣ взрѣацїї стѣпжнѣск сѣтеле шї ѡрѣшеле, шї еїї агонисѣск кѣмпѣрїле, шї вѣрѣнд вѣтрѣпїе а спѣне кѣцетѣл лѣї Траїан, кѣчї аѣ вѣрт а тримїте ачѣ немѣрѣнїтѣ мѣлцїме де четѣцѣнї Рѣманї а Дакїа спре а мощенї сѣтеле шї ѡрѣшеле, дѣкѣ, пентрѣ кѣ Дакїа еѣрѣ липсїтѣ де стѣпжнїторї шї агониситорї, карїї сжнт взрѣацїї, нѣ мѣерїле; нѣ се кѣвїнѣ ачї сѣ грѣлскѣ шї де мѣерї, дѣкѣ кѣм кѣ шї де мѣерї еѣрѣ дешертѣтѣ Дакїа, чї нѣмай де взрѣацїї еѣрѣ липсѣ сѣ спѣнѣ. Дѣнѣз ачѣсте

lus Istri accolae aggredi sum ausus. Et Getarum quidem gentem penitus everti et delevi. --- Et hoc quidem tantum opus annis fere quinque confeci. *Iulianus in Caesaribus.*

- 6) Cum Dacia diuturno bello Decebalii viris esset exhausta, Trajanus ad frequentandam hanc decies centena millia passuum in circuitu habentem, provinciam ex toto orbe Romano infinitas copias hominum transtulerat ad agros et urbes colendas. *Eutropius Lib. 8. in Adriano.*

ачѣсте, ате иѣвоаде але исторіей лѣи вѣтропїе, а лок де ачѣа: „Дешертѣндѣсе Дакїа де вѣрбацїи” аѣ ачѣсте кѣвинте: „Лѣкрѣриле Дакїей нѣ адеаѣнгатѣа рѣскою а лѣи Декевѣа фѣсѣсе дешертѣте”. а) Карѣ асемнѣзѣ, кѣ Дакїа аѣ фост рѣмѣс ѣрмѣ, сѣаѣ пѣстїе, адекѣ дешертѣтѣ шї де вѣрбацїи, шї де мѣерїи, шї де тоате. Кѣ адевѣрат дѣспре ачѣа: ѣаре рѣмѣсѣаѣ Дакїа шї де мѣерїи дешѣртѣ, аѣ нѣмай де вѣрбацїи, сїнгѣр ачѣла се поате адои, кареле сѣаѣ нѣ шїе кѣмплїтеле перїстѣсѣри але рѣскоюлѣи, кареле пре оѣрмѣ а лѣ авѣрѣ Рѣманїи асѣпра Дакїлѣр, сѣаѣ лѣкрѣриле ѣменѣщїи кѣ тотѣа аї сѣнт некѣноскѣте. Вѣзї май сѣс S. Г. шї S. Д. Дѣспре ачѣа шї Дїѣ Кѣссїсѣ аѣкѣ не лѣсѣ скрїс грѣнд де Траїан, кѣм кѣ Дакїа ѣ фѣче Траїан Прѣвїнчїе, шї дѣсе а трѣнѣа Колонїи. в)

Дѣчи Рѣманїи ачѣа ла аѣа дела оѣрѣїрѣ Рѣмѣи 858. шї дела а трѣпарѣ Дмнѣлѣи Хѣ 105. тримїшї де а прѣратѣа Траїан а Дакїа, ка сѣ стѣпнїѣскѣ сѣтеле шї ѣрашеле, кѣпрїнсерѣ Дакїа тоатѣ дела Тїса а коаче прїн Бѣнат пѣнѣ а Дѣнѣре, а рѣкѣла, цѣра Мѣнтенѣскѣ, шї Молдоѣа пѣнѣ а Прѣт шї пѣнѣ ла марѣ нѣгрѣ. Дела ачѣщїи а Дакїей стѣпнїторїи Рѣманїи иѣте ачѣл мѣлат нѣм а зїселе цѣрїи, карїи пре лїмба са се кїамѣ Рѣмѣнїи, адекѣ Рѣманїи, іарѣ лїмбїле словенѣщїи ле зїк, Вѣлѣси, шї Грѣчїи Вѣлѣхи, де оѣнде лѣтїнѣще а кѣм се нѣмѣск, Вѣлѣхи (*Valachi*). адекѣ, стрѣмѣшїи Рѣмѣнїлѣр, дѣпѣ стїнѣрѣ Дакїлѣр, дела аѣа Дмнѣлѣи 105. аѣ цїнѣт, шї аѣ стѣпнїт Дакїа; шї Рѣмѣнїи нѣ нѣмай ічѣи дїн коаче де Дѣнѣре, чї шї чѣи дїн колѣ сѣнт Рѣманїи адевѣрѣцїи дїн Рѣманїи адевѣрѣцїи. Іаре лѣкрѣ май пре лѣрг се ѣа рѣсѣрѣа май жѣс.

S. S.

а) Daciae enim diuturno bello Decibali res fuerant exhaustae. *Eutropius* Lib. 8.

в) Ita Dacia juris et Ditionis Romanae facta est. Quam mox Trajanus in provinciam redegit: urbes condidit, et colonos deduxit. *Dio Cassius*.

§. 5.

Рѡмáниї чéй тримíшй де Траián, áшезжндсе кѡ лзкáшл á Дáкiа, нѡ сáв кзсзторит кѡ мѡéри Дáке.

Оўнiй писмѡиá стрзлчiта вицз á Рѡмáнилѡр, кáрѣ ѡ траг дела Домнитóриї á тоатз лѡмѣ, шй непѡтжнд áскýнде áчел десвлит áдевзр, кѡм кз Рѡмáниї се траг дела Рѡмáниї, пре кáриї áпзрáтзл Рѡмáнилѡр Траián, áвингжнд пре Декевáл Врáюл Дáкилѡр, ѡз тримис á Дáкiа спре моценирѣ ёй; ка áкалете кѡ ѡаре кáтз чѣцз сз áвзлѣскз стрзлчiрѣ вицей Рѡмáнилѡр, зик, кз Рѡмáниї чéй тримíшй де Траián á Дáкiа кзсзториндсе кѡ мѡéриле Дáке, дiнтрѡ áчѣстз местекáре фѣлiю нѡв де ѡáмени се оўрзi, áдекз нѡ Рѡмáниї áдевзрáциї, чи корчитзри дин взрвáци Рѡмáниї, шй дин мѡéри Дáке, áкзрѡра áдекз сáв взрвáци, сáв пзринциї кззýсе áвзтзлiе де бирзитóареле áле Рѡмáнилѡр áрме.

Христiáнсе Ёнгел á Коментáциá чѣ дэспре фáптеле лѡи Траián ла Дýнзре, á Сéкциá г. §. á. áдзкжнд кзвинтеле лѡи Ёзтрóпiсе, кáре май сýс (§. ё.) ле четiрзм; дiнтрѡ áчѣле пýне ипотiс, кз дýпз рзевóюл лѡи Траián сз фi май рзмáс á Дáкiа оўнiй взрвáци Дáкии вiй, ши май вжртóс мѡéри мýлте де áле Дáкилѡр; дин местекáрѣ Рѡмáнилѡр чéлѡр áшезáциї кѡ лзкáшл á Дáкiа кѡ фзмéиле Дзчéщи фѣлiю нѡв де ѡáмени трзевá сзсе оўрзáскз. Де áчiа сжнт, зiче ёл, нýмеле á Ѐнскрипциiле рѡмáне, кáре пýт áнýме Дзчéщиї, пéнтрѡ пiлда: Ѐта Нандóнис, Ѐндрáда, Бливiáнсе, Бричéна, Бёдарсе.

Чé гжчитзрз май десвжнáтз пóате фi декжт áчѣл: дин пiерзáрѣ áчѣл, кáрѣ ѡ фзкýрз Рѡмáниї á Дáкiа, áз май рзмáс мýлте мѡéри Дáке á вiáцз áколѡ á Дáкiа; шй оўнеле нýме á Ѐнскрипциiле Рѡмáне пýт áнýме Дзчéщиї: áшá дáрз Рѡмáниї, áдекз немзрiннiта мѡлциме де Рѡмáниї, кáриї се áшезáрз сз лзквáскз á Дáкiа, сáв местекáт трз-

пѣще кѣ мѣриле даке, ши динтрѣ ачѣ местекаре фѣлю нѣ де ѡ-
 менѣ, адекъ нѣ Рѡманѣ лѣмѣрици сѣз изкѣт? Май ачѣ лѣвинаре,
 мисе пѣре а авѣ ачѣстѣ кѣвжнтаре, ка ши кжнд ар зиче нецине: Ел-
 стѣнѣл стѣ лѣ оунгец; аша дѣрѣ плѣош афѣрѣ; неѣинѣд ници ѡ лѣви-
 наре сѣз легѣтѣрѣ плѣей де афѣрѣ кѣ старѣ вѣцѣлѣи лѣ оунгец. Де
 аѣ рѣмѣс мѣриле ачѣде лѣ вѣацѣ; аѣ нѣ пѣтѣ аѣ вѣцѣи фѣрѣ де аѣс
 местекѣ трѣпѣще Рѡманѣи кѣ джнседе? ши оунеле нѣме нѣ лимпедѣ Рѡ-
 манѣ аѣ нѣ се пѣтѣ вжрѣ лѣ Инскрипциле Рѡманѣ, фѣрѣ нѣмай де се
 вѣр местекѣ трѣпѣще Рѡманѣи кѣ мѣриле даке? адекъ пѣнтрѣ кѣ дѣ-
 пѣ рѣсѣоѡл лѣи Траѣан кѣ Декевал аѣ рѣмѣс оунеле мѣрѣ даке вѣи а-
 колѣ лѣ дакиа, оунде ера Рѡманѣи лѣкѣнтѣри ши домнитѣри, сѣз пѣн-
 трѣ кѣ оунеле нѣме пѣт а нѣме дѣчѣици, нѣ оурмѣзѣ Рѡманѣи чѣи
 дин дакиа сѣсе фѣ местекѣт трѣпѣще кѣ мѣриле даке. аѣтрѣ адевѣр
 дѣрѣ пѣнѣз де пѣанѣин цѣсѣ дѣмнѣлѣи ѣнгѣл атѣнѣи, кжнд пѣсе ачѣл
 рѣсѣфлат ипотѣс, ка кѣ дешѣртѣ фѣрѣцѣ (сѣлѣ) сѣз стѣарѣ дин крѣмене
 аѣпѣ. Де оунде нерѣзимѣндѣсе кѣ ници ѡ мѣртѣрѣсѣре а вѣре оунѣи кѣт де
 мишѣл вѣкѣю скрипѣриѣ гѣчитѣра ачѣл, кѣм кѣ май сѣс лѣвѣдѣици Рѡ-
 манѣи сѣз местекѣт кѣ мѣриле даке; кѣ карѣ кѣдинѣцѣ се гѣрѣаѣше, май
 кѣ дрепѣтѣ сѣз тѣгѣдѣлѣше; ка неадеверѣндѣсе кѣ аѣтѣнтѣе аѣпрѣтивѣ;
 липѣѣще сѣз крѣдем, кѣм кѣ Рѡманѣи нице кѣм нѣ сѣз местекѣт трѣ-
 пѣще кѣ мѣриле даке. аѣс дин аѣпрежѣрѣри се вѣдем май пре лѣрг
 чѣле че сѣнт май аѣсѣмене адевѣрѣлѣи лѣ трѣва ачѣста.

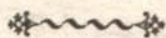
Дин чѣле че май сѣс (с. д.) аѣм кѣвжнтѣт, сокотѣнд фѣрѣ лѣ-
 крѣрилѣр ѡменѣици, прѣ аѣсѣмене адевѣрѣлѣи шѣте, кѣм кѣ кѣ рѣсѣоѡл
 Рѡманѣилѣр чѣл аѣсѣпра дакилѣр аша сѣз десѣрѣдѣчинѣт сѣмѣнѣца дакилѣр
 дин тѣоатѣ дакиа, кѣт некѣм вѣре оунѣи вѣрѣаѣи, чѣи ници мѣрѣи, ници
 прѣнѣи нѣ аѣ май рѣмѣс лѣ дакиа. Де оунде оурмѣзѣ, кѣ атѣнѣи
 кжнд аѣтрѣрѣ Рѡманѣи чѣи тримѣиши де Траѣан лѣ дакиа, спре а моѣе-
 ни сѣтеле, ши ѡрѣшеде, не кѣм мѣлатѣ, чѣи ници вѣре оунеле мѣрѣи да-

ке нѣ се май афла ѿ Дакіа. Пентрѣ ачѣж нѣ авѣ кѣм Рѣманій сѣсе кѣсѣторѣскѣ кѣ мѣриле даке, шѣ сѣсе мѣстече кѣ але.

Апоѣ ѿ С. Б. ам адеверит, кѣтѣ оуриѣ аѣ фост нѣ нѣмай ѿ бѣрѣ бѣци, чѣ шѣ ѿ мѣриле Дакилѣр асѣпра Рѣманилѣр, кѣт мѣриле ачѣ негрѣите батѣокѣри фѣлѣра асѣпра Рѣманилѣр чѣлѣр приншѣ ѿ рѣсѣ боѣ. Де оунде, токма сѣ зичем, кѣ аѣ май рѣмаѣс вѣрнеле мѣри Дакѣ ѿ Дакіа дѣпѣ рѣсѣбоѣа Рѣманилѣр; чѣне поате кѣѣде, Рѣманій, кѣрѣра шѣ май наинте прѣ оуриѣтѣ ле ѣра гѣнта Дѣчѣскѣ пѣнтрѣ не кѣдинѣца шѣ сѣлѣзѣчѣа ѣѣ, ачѣм ачѣ ѿ прѣаспѣт оуиѣр мѣри ка ачѣле, кѣре стрѣине тирѣниѣ фѣкѣсе кѣ Рѣманій, сѣсе ачѣдинѣчѣе, шѣ кѣсѣторѣндаѣсе сѣсе фѣкѣ оуи трѣп кѣ але? Чѣне ва кѣѣде оуна ка ачѣа, ѣ сѣмн, кѣ нѣ шѣе, че ѣсте кѣсѣторѣника соѣѣтѣте.

Ка сѣ нѣ зѣк немѣка дѣспре ачѣа, кѣ ачѣшѣ стрѣлѣчѣрѣ сѣнѣ чѣлѣѣ Рѣман ачѣ дѣстѣа ѣра ѿ ачѣдека прѣ Рѣманіѣ, ка сѣ нѣсе кѣсѣторѣскѣ кѣ оуиеле варѣаре кѣм ѣра мѣриле даке. Ба ниѣи ачѣа кѣносѣѣт ачѣрѣ сѣ нѣа аѣѣк аминте, кѣ ла Рѣманіѣ ѣра ѣкарѣ асе кѣсѣторѣ кѣ мѣриѣ де аѣт нѣм, аѣекѣ кѣ кѣре нѣ сѣнт Рѣманѣ. Де ачѣа ѣсте кѣ шѣ ачѣзѣѣ ѣаменіѣ попорѣлѣѣ Рѣмѣнѣск ачѣѣта се фѣрѣск де асе кѣсѣторѣ кѣ мѣриѣ кѣре нѣ сѣнт Рѣмѣне, кѣт фѣарте рѣри сѣнт ачѣрѣ ѣѣ ачѣле ачѣмплѣриѣ, ка Рѣмѣн сѣшѣ ѿ мѣаре де ачѣтѣ дѣмѣз. Ба шѣ кѣна ашѣ мѣртѣрѣисѣск пѣкѣтеле, дѣпѣ ачѣѣ кѣрѣинѣскѣ, пѣринѣтелѣѣ сѣѣ чѣлѣѣ сѣфлѣтѣск, де сѣаѣ ачѣмплѣат сеѣкаѣѣ ѿ пѣкѣт трѣпѣск кѣ вѣрѣ мѣаре де ачѣт нѣм, ка ѣ старѣ ачѣрѣѣѣр прѣ грѣ ачѣме сѣпѣн, кѣ мѣарѣ ачѣа нѣ ѣ Рѣмѣнѣ.

Ачѣстѣ фѣре ѿ Рѣмѣнилѣр де а нѣ се кѣсѣторѣ кѣ мѣриѣ де ачѣтѣ дѣмѣз, ми се пѣре, ѿ фѣи оуна дѣн кѣѣзѣле (прѣчиниле) ачѣле, кѣре ачѣрѣ ачѣтѣ вѣкѣри кѣте кѣрѣерѣ дѣла ачѣла ачѣрѣпѣрѣѣ дѣнѣлѣѣ ХС 105. пѣнѣ ачѣзѣѣ, ачѣрѣ ачѣтѣ гѣнте, шѣ дѣмѣѣ стрѣине, ачѣрѣ кѣре аѣ вѣѣѣѣѣт, шѣ ачѣрѣ ачѣтѣ але норѣкѣѣѣ грѣле сѣкѣмѣѣриѣ, кѣре ачѣ

сѡфериѣ, фѣче пѣрѡрѣ кѡ ачѣ ѡтреѡиме сѡши цѣнѡ Рѡмѡнѣи лѣмѡ са, кѡт мѡкар кѡ ѡ врѣме ѡшѡ лѡнгѡ, шѣ ѡтрѡ ѡтѡтѣ гѣнте де-склинѣте, шѣ ѡвѡрѡтѡте нѡ пѡтѡ сѡ нѡ се вѡрѡскѡ оѡнеле кѡвѣнте стрѣине; тѡтѡшѣ шѣ кѡвѣнтеле, шѣ тѡатѡ цесѡтѡра ѣи чѣ дин лѡн-трѡ вѡдѣше, кѡ ачѣстѡ лѣмѡ нѡ май пѡцин де кѡт чѣ Теѡленѣскѡ де демѡлт ѡѡ фѡст ѡ попорѡлѡн Рѡмѡнилѡр стрѡмошѣскѡ лѣмѡ.

Пре оѡрѡмѡ, Колѡнѣле кѡре се триметѣ пре ѡлѡрѣ ѣрѡ пре кѡм шѣ ѡстѡзи ѡаменѣ кѡснѣчѣ, ѡдекѡ ѡсѡрѡци, кѡ мѡерѣ, кѡ прѡнчѣ. Дѣчѣ шѣ Рѡмѡнѣи чѣи тримѣшѣ де Траѡан ѡ Дѡкѣа кѡ сѡ ѡѡ моѡненѣскѡ шѣ сѡ ѡ ѡгонѣскѡ, фѡрѡ ѡаменѣ кѡсѡторѣци. Шѣ ѡ фѣ фѡст ѡчѣл не-кѡсѡторѣци, нѣче оѡнѡл дин вѣкѣи скрѣиторѣи наѡ пѡтѡт вѣсѡ, нѣкѡм ѡаре кѡреле сѡ фѣ лѡсѡт ѡчѣл скрѣе. Нѡ мѡ пот дѡрѡ дестѡл мирѡ, кѡм ѡнѣл шѡѡ пѡтѡт нѡлѡчѣ, ѡчѣи Рѡмѡнѣи де Траѡан тримѣшѣ ѡ Дѡкѣа сѡ фѣ ѡвѡт лѣпсѡ де местекѡре кѡ мѡерѣле Дѡке.

Шѣ кѡ сѡ май кѡвѡнтѡм ѡкѡ де нѡмеле чѣле дин Ѣнскрѣпѣциѣ де ѡнѣл ѡѡсе ѡнѡнѣте: ѣѡ нѡ цѣѡ, че врѣ сѡ зѣкѡ ѡнѣл ѡтѡнчѣ кѡнѡ грѡѡше, кѡ нѡмеле ѡчѣле пѡт ѡ нѡме дѡчѣшѣ. ѡѡ дѡарѡ врѣ сѡ зѣкѡ, кѡ нѡмеле ѡчѣле ѡзѡорѣск дин лѣмѡ дѡчѣскѡ? Чѣ де ѡарѡ че пѡнѡ ѡстѡзи ѡкѡ нѣмене наѡ ѡдеверѣт, кѡрѣ ѡѡ фѡст лѣмѡ Дѡкилѡр; лѡнѣ ѡнѣл дѡрѡ ѡи пѡте нѡ цѣе че. Дрѣпт Стрѡѡѡ ѡ Геѡграфѣа са Кѡртѣ ѡ. зѣче, кѡ лѣмѡ Гѣтелѡр ѣ оѡна кѡ ѡ Дѡкилѡр; а) шѣ ѡколѡши зѣче, кѡ Гѣтеле ѡчѣлшѣ лѣмѡ ѡѡ кѡ ѡрѡкѣи. б) Дѡрѡ чѣне пѡлѣте фѡче ѡдеверѣт сѡ цѣим, кѡрѣ ѡѡ фѡст лѣмѡ ѡрѡкилѡр чѣлѡр вѣкѣ, кѡ прин мѣжлѡчѣрѣ ѡчѣл сѡ венѣм ѡ кѡнѡшѣнѣа лѣмѡей Дѡкилѡр, шѣ ѡ Гѣтелѡр? Мѣе ѡмѣ май ѡдорѣзѡ (ѡмѣрѡсѡсѡ) нѡмеле ѡчѣле ѡ

Ѣта-

а) Ὀμόγλωττοι δ' εἰσὶν οἱ Γῆται τοῖς Δάκοις. Eadem utantur lingua Getae cum Dacis. Strabo Geographiae Lib. 7.

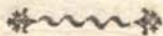
б) Ὀμόγλωττοι τοῖς Θραξίαι ἐβναι. Quae gens eodem cum Thracibus sermone utitur. Ibidem.

Їталіенѣщїи саз Рѡмане. Къ тѡкма нѣмеле чѣл дин тѣю Аїа (*Aia*)
 къ тѡтѣл ѣ Їталіенѣск, кѣреле шї ѡстѣзїи ѡ цїн Таалїанїи ѡ лїмѣа
 са. Чѣле лалте ѡкз тѡате се пѡт траѣе дела Телїенїе, ѡдекз: Нан-
 дѡнїс (*Nandonis*) дела ѡтѡарселе кѣвїнте Дѡн Нѡнѡ (*Don Nano*)
 кѣре дѡпз фїрѣ лїмѣей Рѡмѣнїщїи се зїк, Нѡн Дѡмнѣ; ѡндрѡда,
 (*Andrada*) дела ѣнтрада (*Entrada*), де нѣ вѣй врѣ сѣл ѡдѣчї дела
 грѣчѣскѣл ѡндрѡс; Блївїанѣс (*Blivianus*) дела ѡблївїскѡр (*obli-
 viscor*), саз зїс ѡдекз ѡтѣю ѡблївїанѣс (*oblivianus*) дѡпз ѡчѣл
 лѣзѣнд ѡ чѣл дин фрѣнте, ѡл рѣмѡс Блївїанѣс (*Blivianus*). Брї-
 чѣна (*Bricena*) дела Брїкка (*Bricca*), саз дела Брїчїа (*Bri-
 cia*), саз дела Брїга (*Briga*); Бѣдарѣс (*Bedarus*) дела Бѣдѡ-
 нѡ (*Bedano*) мѣтѣнд п. ѡ р. кѣре ѣ фѡрте дѣмѣстїк Рѡмѡнїлѡр
 чѣлѡр дин Дѡкїа, ѡдекз Рѡмѣнїлѡр. Тѡкма сѣ фї фѡст лїмѣа Дѡ-
 кїлѡр словѣнѣскѣ, пре кѣм врѣл ѡ крѣде ѡнїї дїнтрѣ Словѣнї; ѡ-
 кз ѡл пѡатесе дин лїмѣа словѣнѣскѣ сѣсе трагѣ нѣзѡрѣл нѣмелѡр ѡ-
 чѣстѡра, пре кѣм се траѣе дин лїмѣа Їталіенѣскѣ?

Дїмпѣзїт дѡрѣ лѣкрѣ нѣсте, къ Рѡмѡнїи чѣй де Траїан трїмїшїи
 ѡ Дѡкїа, нїче де кѣм нѣ саз кѣсѣторїт къ мѣрїи Дѡке; нїче нѣ пѣ-
 тѣм зїче, сѣсе фї мѣстекѡт къ ѡле. Де ѡнѣде ѡтрѣ чѣле мѡї нѣдѣ-
 мерїте нѣлѣчїрїи се кѡде ѡсе нѣмѣрѡ ѡчѣл, кѣм кѣ дин мѣстекѡртѣ Рѡ-
 мѡнїлѡр къ мѣрїле Дѡке, фѣлїю нѡл де ѡмѣнїи ѡл нѣзѡрѣт.

Тѣрѣ де вѡм пѣне, сѣ фї мѡї рѣмѡс ѡнѣле мѣрїи вїи ѡ Дѡкїа
 дѡпз рѣсѡїѡл Рѡмѡнїлѡр; нѣ мѣ ѡдѡѣск къ ѡчѣле ле вѡр фї цїнѣт
 Рѡмѡнїи шїе рѡбе, пре кѣм тѡкма ѣрѡ дѡтїна Рѡмѡнїлѡр ѡ цїнѣ рѡбї
 мѣлїи, къ кѣре ѡшї лѣкрѡ лѣкрѣрїле сѡле.

Ба, тѡкма сѣ лѣзѣм, къ врѣнїи дїнтрѣ Рѡмѡнї сѣшї фї лѣт
 шїе мѣрїи дїнтрѣ Дѡке, ѡл пѣнтрѣ ѡчѣл тѡатѣ ѡчѣ нѣмѣрїнїтѣ
 мѣлїїме де Рѡмѡнї чѣ фѣрѣ де Траїан трїмїшїи ѡ Дѡкїа ѡшѡ саз
 корчїт къ ѡчѣста, кѡт сѣ пѡцї зїче, кѣм кѣ дїнтрѣ ѡчѣ нѣмѣрїнї-
 нїтѣ

НИТЪ МЪЦАЦІМЕ НЪ САЪ НЪСКЪТ МАЙ МЪЛТ РЪМАНІЙ, ЧІ НОВ СОЮ ДЕ ВЪ-
 МЕНІЙ? КЪЦІ СЪНТ, ШІ ФЪРЪ АТЪРЪ ОУНГЪРІЙ, КАРІЙ ШАЪ ЛЪАТ ШІЕ МЪ-
 ЕРІЙ НЪ ОУНГЪРЕ, ЧІ ДЕ АЛТЕ НЪМЪРІЙ! БА ОУНГЪРІЙ КЪНД АЪ ВЕНІТ А ПАН-
 НОНІА, КАРЪКЪ АЪКЪМ СЕ ЗІЧЕ ОУНГЪРІА, НИЧЕ НАЪ АЪЪТ МЪЕРІЙ ДЕ НЪМЪЛ
 СЪЪ. ПЕНТЪРЪ КЪ АШЕЗЪНДЪСЕ ЁЙ КЪ ЛЪКАШЪЛ А ПАРЪКЪ МОЛДОВЕЙ, КАРЪКЪ
 КОНСТАНТИНЪ ПОРФИРОГЕНИТЪЛЪ ВЪНЪММЪЩЕ, АТЕЛКЪСЪ, ШІ НЕФІИНА ВЪР-
 БАЦІЙ ЧЕИ АРМАЦІЙ АКАСЪ ЧІ АИРЪКЪ ЛА РЪСКОЮ, АФАРЪКЪ ДЕ АЧЕА КАРІЙ | РЪ-
 МЪКЪСЕ ПЕНТЪРЪ ПАЗА ЦЪРЕЙ: СИМЕОНЪ КРАЮЛЪ БЪЛГАРИЛЪРЪ САЪ СКЪЛАТЪ КЪ
 РЪМАНІЙ АЧЕА, КАРІЙ АТЪНЧІ СЕ КІЕМА ПАЦИНАЦИТЕ, КЪМ СКРІЕ ЛЪЪДА-
 ТЪЛЪ ПОРФИРОГЕНИТЪ А КАРЪКЪ ЧЪ ДЕСПРЕ АПЪРЪЦІЕ, КАПЪ М. ШІ ЛО-
 БІНА ПРЪСТЕ ФАМІЛІИЛЕ ОУНГЪРИЛЪРЪ; ТОВАТЕ, АДЕКЪ ВЪТЪРЪНІЙ, ПРЪНЧІЙ,
 МЪЕРІЙ, АФАРЪКЪ ДЕ ПЪЗИТОРІЙ, КАРІЙ КЪ ФЪГА СКЪПАРЪКЪ, ЛЪЪЩЕРЪКЪ ДЕ ПРЕ
 ФАЦА ПЪМЪНТЪЛЪШІ. А) АША, АТОРЪКЪНДЪСЕ ОУНГЪРІЙ ДЕЛА РЪСКОЮ, ШІ
 АФЛАНА ТОВАТЕ АЛЕ САЛЕ ПЪРЪПЪДИТЕ, СЕ СОКОТИРЪКЪ СЪ ЁСЪ ДЕЛА МОЛДО-
 ВА.

- а) Postquam autem iterum cum Romanorum Imperatore pacem Simeon fecisset, et opportunitatem nactus esset, ad Patzinacitas legatos misit, et foedus cum iis iniit ad oppugnandos, delendosque Turcas. Cumque ad bellicam expeditionem abiissent Turcae, contra eos Patzinacitae cum Simeone profecti, familias ipsorum omnino perdididerunt, hinc misere pulsus qui ad regionis istius custodiam relictus erat. Itaque reversi Turcae regionem suam desertam vastatamque invenientes, in ea terra, quam ad hodiernum diem usque incolunt, sedes posuerunt: in ea nimirum regione, quam a fluminibus cognominatam esse supra diximus. Locus autem, quem primitus Turcae occupabant, a fluvio interlabente nuncupatur Etel et Cusu, in quo nunc Patzinacitae commorantur; a quibus sane pulsi Turcae et profugientes, sedes posuerunt illic, ubi nunc habitant. In hoc autem loco antiqua quaedam monumenta supersunt; inter quae pons Trajani Imperatoris ad initia Turciae; et Belegrada, quae trium dierum itinere ab ipso ponte distat, ubi turris Sancti ac magni Constantini Imperatoris, et rursus ad cursum fluminis exstat Sirmium, quod Belegrada abest duorum dierum itinere - - - Atque haec quidem juxta Istrum flumen monumenta sunt et cognomina. Ulteriora vero, quae omnia Turcis habitantur, cognomina nunc habent a fluminibus transeurrentibus. Eorum primum Timeses est; alterum Tutes; tertium Moreses; quartum Crisus; quintum Titza. Confines autem Turcis sunt Orientem versus Bulgari, ubi eos Ister fluvius, qui et Danubius dicitur, separat: Septentrionem versus Patzinacitae; ad Occidentem Franci; ad Meridiem Chrobati, *Constantinus Porphyrogenitus* de administratione Imperii, cap. 40.

нѣмъла Оу̀нгѣрскъ а̀зъ пѣтимитъ че́ва скъдѣре а̀тръ стрълѣчи-
рѣ лъи? Къ кѣтъ май вѣртосъ Рѣманїи чей дин Дакїа то́кма
де сар фї шї кѣсѣторитъ, сар а̀местекатъ оу̀нїи дин трѣншїи къ мѣрїи
Дакѣ; то́тѣши Рѣманїи а̀р фї рѣмасъ, а̀рѣ нѣ а̀лт нѣмъ сар фї фѣ-
кѣтъ къ а̀чѣа.

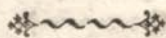
К И П Ъ.

А̀гѣмпла́рїле Рѣманїилѣр чѣлѣр дин Дакїа а̀у̀пѣ мо́ар-
тѣ а̀пѣрѣтѣлѣи Траїанъ.

§. а.

Сѣптъ а̀пѣрѣтѣла а̀дрїанъ.

Кѣмъ мѣрїи а̀фрикошѣтѣла тѣтѣрѣр вѣрѣарилѣр Траїанъ, вѣнѣла а̀л Рѣ-
манїилѣр а̀пѣрѣтъ, а̀дѣтѣ се оу̀рѣрѣрѣ рѣле а̀сѣпра Рѣманїилѣр чѣлѣр
дин Дакїа. Къ, пре кѣмъ скрїе вѣ трѣпїѣсѣ а̀ вѣртѣи а̀дрїанъ оу̀р-
мѣтѣорїа лѣи Траїанъ а̀трѣ а̀пѣрѣцїа Рѣманїилѣр, писмѣнѣндъ мѣрїрей
лѣи Траїанъ, кѣтъ а̀пѣркѣ а̀пѣрѣцїа Рѣманїилѣр а̀мѣнѣ, де лѣк а̀сїрїа,
Мисопотамїа, шї а̀рменїа, цѣрїи, кѣре Траїанъ лѣѣ фѣстъ кѣщїнѣгѣтъ,
шї лѣѣ фѣстъ а̀лїпїтъ кѣтрѣ а̀пѣрѣцїа Рѣманїилѣр, ле десѣнѣ дела
трѣпѣла а̀пѣрѣцїей Рѣманїилѣр, шї ле лѣсѣ; де оу̀нде скоцѣндъ щї-
ле Рѣманѣ, пѣсе мѣрѣнѣ а̀пѣрѣцїей Рѣманїилѣр вѣфрѣтѣла: пѣнтрѣ ка
сѣ нѣ се май поменѣскѣ а̀чѣ мѣрїрей а̀лѣи Траїанъ, кѣрѣ а̀шїи кѣпѣ-
тѣсе къ а̀гонисїрѣ цѣрилѣр а̀чѣлѣра. а̀сѣменѣ во̀л сѣ скѣотѣ шї дин
Дакїа щїиле, шї сѣ лѣсѣ шї Дакїа, пре кѣмъ лѣсѣсе чѣле май сѣсѣ
нѣмѣрѣте цѣрїи. а̀сѣ дела а̀чѣста а̀л а̀вѣтѣрѣр къ а̀чѣд сѣфѣтъ прѣѣте-
нїи,

нїи, ка нѣ скопѣна де аколѣ ѡшиле: пре ачѣи мѣлци четвѣцѣни Рѡ-
манїи, де карїи ам скрїе а канѣл дин сѣс (S. E.) кз ѣра ашезѣци
кз лѣкашѣл а Дакїа, сзї лѣсз а мѣниле варварилѣр, чѣлѣр че нѣ-
дѣлѣ сз атре аколѣ. а) Кз варварїи, кѣм аззїрѣ де мѣартѣ лѣи
Траїан, адатѣ порнїрѣ ка сз кѣпрїндѣ Дакїа. Карѣ кѣм кз шї а
зїлѣле лѣи Адриан аз испитїт варварїи сз факѣ, шї кз Адриан
лѣѣ дат прѣсте нас, дїнтрѣ ачѣа дестѣл де апрїат, мисѣ пѣре, асе
десвѣлї, кз а Інскрїпцїи Дакїа се зїче кз вѣртѣтѣ лѣи Адриан фе-
ричїтѣ, шї атрѣн кан ла Рашїѣс а кѣвѣнтѣл Дакїа (Dacia) Адриан
се анѣмѣше, рѣститѣтор Дачїе (Restitutor Daciae), адекѣ аторѣктѣорїю
саѣ мѣнтѣнтѣорїю Дакїеи.

§. В.

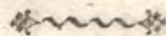
Сѣпт Апзрѣтѣл Маркѣс Адрѣлїѣс Антонїнѣс Филѣсофѣл.

Апзрѣтѣлѣи ачѣстѣл пре ла ашѣл дела атрѣпѣрѣ дѣнѣлѣи 169.
аї фѣ а пѣртѣ рѣскою ашѣ кѣмплїт асѣпра Маркоманїлѣр, карѣле се
асемѣнѣ кз чѣле Пѣничѣи, кѣм скрїе ѣѣтрѣорїе а Карѣтѣ и. Іѣлїсѣ
Капитолїнѣс а М. Антонїн Филѣсофѣл, зїче, кз нїчїи ѡдатѣ нѣ саѣ
поменїт рѣскою ашѣ грѣс сз фї авѣт Рѡманїи, пре кѣм ачѣл кз Мар-
команїи. атрѣ ачѣст рѣскою май мѣлте гїнѣте варварѣ аз фѣст адѣ-
натѣ асѣпра Рѡманїлѣр, пре кѣм, Кѣадїи, Вѣндалїи, Сѣрматѣле, Сѣвѣ-

D 2

вїи,

- а) Aelius Adrianus - - qui Trajani gloriae invidens, statim provincias tres reliquit, quas Trajanus addiderat, idest, Assyriam, Mesopotamiam, et Armeniam. Revocavit exeritus, ac finem imperii esse voluit Euphratem. Idem de Dacia facere conantem, amici deterruerunt: ne multi cives Romani barbaris traderentur. *Eutropius* Lib, 8.
- б) Bellum unicum ipse gessit Marcomanicum. Sed quantum nulla memoria fuit, adeo ut Punicis conferatur, *Eutropius* Lib. 8.
- Specialiter ipse bellum Marcomanicum, sed quantum nulla unquam memoria fuit, tum virtute, tum etiam felicitate transegit. *Iul. Capitol.* in M. Antonin Philosoph. cap. 17.

ВІЙ, БА ТОВАТЕ ГИНТЕЛЕ БАРВАРЕ, ПРЕ КЪМ АКОЛОШИ СКРИЕ ВЪ ТРОПИСЪ,
 АСЪМЕНЕ АКОЛОШИ КАПИТОЛИНЪС. а) ПЪРЪ КЪМ КЪ НИЧЕ ДАКІА НЪ
 АЪ РЪМАС А ЗИЛЕЛЕ АЧЪЛЕ НЕЗЪХЪИТЪ ДЕ БАРВАРИ, НЕ ФАЧЕ А КРЪДЕ ІН-
 СКРИПЦІА ЧЪ ДЕЛА БАРТАЛИССЪС А ФОВА М. МЪ. КАРЪ АРАТЪ, КЪМ К.
 РЪТИЛЪС КОКАЕС ПРЕФЕНТА ДЕГІОНЪЛЪИ А ТРЕЙСПРЕХЪЧЪ ТРИМИСЛА АПЪ-
 РАТЪЛЪИ МАРКЪ АЪРЕЛІЕ, ПЕНТРЪ КЪ СЕ ПЪРТЪ КЪ ВЪРЪЦИЕ А РЪСКОЮА
 ЧЕА ДИН ДАКІА, КЪ СФІЦІТЪ КОРЪНЪ МЪРАЛЕ ФЪ ЧИНСТИТ.

Апъратъла ачестъ мълци фоварте динтръ чей стрейни ѡъ ашехатъ сз
 лъкълъкъ атръ апърциа Рѡманилар, към скрие ІЪЛІЪС Капито-
 линъс ла локъла май сѣс асхмнатъ кап къ. б) Акъ динтръ Марко-
 мани мълци аъ дѣс токма а ІТАЛІА. Каръ аколоши кап къ. ѡ спѣне
 Капитолинъс; пре към ши Дѣо Кассіусъ а Нѣторіа Рѡманъ,
 Каръ Ѡа. кап аі. в) Къ атънчи мълте гинте де алте гинте барваре
 вѣтѣте фѣцѣ, ши се лъхда къ рѣсвою Рѡманилар де нъ вѡр вѣс сзи
 прѣимѣскъ, прекъм аколоши кап аі. не лъсѣ мъртѣриситъ ІЪЛІЪС
 Капитолинъс. г) Пре времиле апъратълѣи ачестъла Птолемію Аѣ-
 зандрѣнъла а Гѡграфіа са, Каръ Г. кап ѣ. нѣмъръ ѣі. гинте стре-
 ине а Дакіа атрате, ши лъкѡитоваре, ануме: Аварти, Тѡзрициѣ, Чи-
 стово-

стОВО-

- а) Bellum Marcomanicum confecit, quod tum Quadi, Wandali, Sarmatae, Svevi, atque omnis barbaria commovit. *Eutropius Ibid.*
 Gentes omnes ab Illyrici limite usque in Galliam conspiraverant, ut Marcomanni, Narisci, Hermunduri, et Quadi, Suevi, Sarmatae, Latringes, et Buri: hi, aliique, cum Victovalis Sosibes, Sicobotes, Rhoxolani, Bastarnae, Alani, Peucini, Costobori. *Julius Capitolinus Ibid.* cap. 22.
- б) Aequitatem etiam circa captos hostes custodivit. Infinitos ex gentibus in Romano solo collocavit. *Julius Capitolinus ibid.* cap. 24.
- в) Accepitque in deditionem Marcomannos, plurimis in Italiam traductis. *Ibid.* cap. 22.
 Eorum nonnulli in militiam recepti sunt; et aliorum missi, sicut et ex captivis ac transfugis, quotquot ad hoc idonei erant; quidam agros, partim in Dacia, partim in Pannonia, partim Mysia et Germania, et ipsa in Italia consecuti sunt. *Dio Cassius Historiae Romanae Lib. 71.* cap. 11.
- г) Aliis etiam gentibus, quae pulsae a superioribus barbaris fugerant, nisi reciperentur, bellum inferentibus. *Julius Capitolinus in M. Antonino Philospho.* cap. 14.

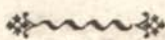
стово́чій, Предаве́нсій, Ратаче́нсій, Казче́сїй, Бѣфе́їй, Бѣррѣда́венсій,
 Коте́нсій, Ялбоче́нсій, Потѣлате́нсій, Се́нсїй, Салде́нсій, Чѣаѣїсїй, Пѣ-
 фе́їцїй. а) Гѣтѣ нѣ прѣ де парте де жѣмзѣтѣ сѣта де а́нї, де кѣнд
 дескзлекѣсе Рѣманїй ка мошѣнїй ѿ Дакїа, ѿтрѣ кѣте десклинїте гїн-
 те варѣаре ле фѣ ѿ трѣї. Пентрѣ ачѣа нѣ е́ асе мїра́ре, кѣ лїмба,
 кѣ карѣ венїсе Рѣманїй ѿ Дакїа, аѣ пѣтїмїт ачѣ скїмѣаре, кѣт
 кѣпрїнде ѿ сїнѣа сѣѣ оўне́ле кѣвїнте стрейне. Асѣ, прѣкѣм лїм-
 ба чѣ Рѣмѣнѣскѣ фѣ сѣпѣсѣ ачѣеїей ненорочїрї, аша шї сѣрѣрїле е́ї
 лїмѣї, адекѣ чѣ Італїенѣскѣ, чѣ Фрѣнчѣскѣ, шї Спанїолѣскѣ, дн
 ѿсоцїрѣ кѣ нѣзвзїто́аре́ле карѣаре гїнте нѣ маї пѣцїнѣ скїмѣаре ѿ-
 вѣрѣ ѿ сѣфери́ каре ѿтрѣн кїп, каре ѿтрѣлт кїп дѣпѣ ѣсекирѣ гїнте-
 лѣр, де каре фѣрѣ нѣпѣдїте. Пре оўрѣмѣ се кѣде дѣпѣ Гѣѣграфїа маї
 сѣс лѣзѣдѣтѣлѣї Пто́лемїю, Карѣтѣ г. кап ѿ. сѣ лѣѣм а́мїнте, кѣ ѿ-
 чѣле е́ї. гїнте варѣаре нѣ аѣ фѣст лѣкѣвїто́аре прїн то́атѣ Дакїа, чї
 нѣмаї ѿ парѣтѣ чѣ дѣспре мїаѣѣ нѣапѣте, оўнде се ѿтѣланѣще Дакїа
 кѣ Сарма́цїа, адекѣ кѣ Рѣшїй. Де оўнде а́пої кѣ Хѣнїй шї кѣ лѣтѣ
 нѣѣмѣрї, нѣсте ѿ крѣде, кѣ сѣѣ стрѣкѣрѣт прѣсте дѣнѣре ѿ Мїсїа

§. 7.

Сѣпт ѿпѣрѣтѣла Ко́ммодаѣ.

Дѣпѣ мо́артѣ лѣї Ма́ркѣ Я́врѣа́е рѣмѣсе скїпѣтрѣла ѿпѣрѣтѣск ѿ
 ма́на Фе́юлаѣ сѣѣ Ко́ммодаѣ. Сѣпт ачѣста ѿкѣ ма́ре фрїкѣ пѣтїмїнд
 Дакїа де кѣтрѣ варѣарїй Са́рмате, ѿї кѣтѣрѣ Архїстратїцїй лѣї Ко́м-
 модаѣ,

а) Tenent autem Daciam maxime Septemtrionalem a plaga occidentali incipi-
 endo Auarti, et Teurisci, et Cistaboci (*Cistabocos Marcellinus, et Ca-
 pitolinus in Sarmatia ponunt*) et sub his Praedauensii, Rhatacensii, et
 Caucoesii. Sub quibus similiser Biephi, et Burrudueensii et Cotensii. Et
 iterum sub his Albocensii, et Potulatensii, et Sensii. Sub quibus qui ma-
 xime Australes sunt Saldensii, et Ciagisi, et Piephigi. *Ptolemaeus Alexan-
 drinus in Geographia. Lib. 3. cap. 8.*

модъ, Алѣинѣс шѣ Нѣгер. Пѣнтрѣ карѣк ѡпзрѣтѣла воѣ асе кѣма Сар-
мѣтикѣс. Карѣк тѣтѣлаз ѡлѣи Коммодѣс се ѡфлз шѣ ла Дѣо Кѣссѣс,
Карѣкѣ Оѣ. кап ѣѣ.

§. Ѧ.

Сѣпт ѡпзрѣтѣла Ѧнтонѣнѣс Каракѡлла.

Мѣрѣнд ѡпзрѣтѣла Септѣмѣс Севѣрѣс ла ѡнѣла Дѣнѣлаѣи 211. оѣр-
мѣ ѡпзрѣтѣ фѣюл лѣи, Ѧнтонѣнѣс Каракѡлла, карѣле ѡ ѡнѣла Дѣнѣлаѣи
215- венѣнд ла Карнѣнтѣс, шѣ ѡколѡ ѡтрѣ десмѣрѣдѣрѣ петрѣкѣнд кѣ
вечѣнѣи Нѣмѣи, ѡлѣи чѣк ѡтѣне ѡ Гѡтилѣр ѡтрѣ ѡпзрѣциѡ Рѣмѣни-
лѣр, шѣ ѡнѣме ѡ Дѡкѣа ѡтрѣре кѣ нѣвлѣре. Дечѣ грѣвѣи кѣ ѡастѣ ѡ
ѡжѣнѣе ѡсѣпра Гѡтилѣр ѡ Дѡкѣа, пре карѣи, нѣ пѣцин ѡмжѣнд ѡко-
лѡ, ѡ ѡвинѣсе. а)

§. Ё.

Сѣпт ѡпзрѣтѣла Маѣимѣнѣс.

Чѣи шѣ ѡпзрѣтѣла Маѣимѣн, карѣле дѣпѣз ѡчѣк фѣс оѣчѣс ла ѡ-
нѣла Дѣнѣлаѣи 237. ѡпзрѣ Дѡкѣа де Сѡрмѣте. Пѣнтрѣ карѣк се нѣмѣ
Дѡчикѣс, шѣ Сармѣтикѣс. Вѣлѣи пре Шоенѣиснер ѡ Коментѣрѣл Геѣ-
графѣчѣск пѣнтрѣс кѣлѣторѣа лѣи Ѧнтонѣнѣс, фѡла 161.

§. Ђ.

Сѣпт ѡпзрѣтѣла Филипѣс.

Дѣпѣз ѡчѣк ѡпзрѣтѣла Филип ѡтѣрнѣндѣсе дела рѣсѣрѣт ла ѡнѣла
Дѣнѣлаѣи 246. кѣтѣ пре Карѣи, карѣи ѣрѡ сѣнѣе Сармѣтѣчѣск, шѣ
ѡшѡ

а) Deinde ad orientem profectionem parans, omisso itinere in Dacia resedit.
Alius Spartianus, in Antonio Caracalla cap. 5.
Quod Getam occiderat fratrem, et Gothi Getae dicerentur: quos ille dum
ad Orientem transiit, tumultuariis proeliis devicerat. *Ibid.* cap. 10.

аша ирзши скзпъ Дакіа. Вѣзи ѿнгал ꙗ Коментѣціа дѣспре сѣпедиціи-
ле лѣи Траіан ла дѣнзре, Сѣкціа ѿ

§. 5.

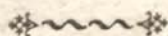
СѸПТ ꙗПЗРАТѸЛА ДѣЧИДС.

Прекѣм май ничи ѿдатъ нѣ авѣ Дакіа ѿдѣхнъ ши рзгѣз де кз-
тръ варбарѣ дѣпз моартѣ лѣи Траіан, кареле ѿс фѸст ашезѣт пре РѸ-
манѣ ꙗтрѣ авѣ цѣрз сзнзтѸасъ, ши кѣ тѸате вѣнзтѣциле ꙗдестѣ-
латъ; аша ꙗпзратѣла Дѣкѣ ꙗтрѣ атѣта кѣ вѣрзціа ѿс ꙗфрѣнт пре
варбарѣ де ѿ фѣче ꙗкѣрсе ꙗ Дакіа, кѣт ꙗ марморѣ се кѣемъ вѣндекз-
тѸриѸ Дакіей, ши ꙗ банѣи лѣи се пѣне Дакіа прѣнсе, ши ѿдѣсе ѿрѣ,
Дакіа феричѣтъ; ка ши чѣле вѣкѣ ѿле РѸманѣлѸр ꙗ Дакіа КолѸнѣи,
ле ѿдѣсе, ши ле ꙗмѣлци кѣ колѸнѣи нѸѸѸ, ѿдекъ май ѿдѣсе ꙗкѣ
РѸманѣи прѣсте чѣи вѣкѣ че сѣрѸ ꙗ Дакіа. ꙗнѣме сѸпт ꙗпзратѣла авѣста
се ѿдѣсе КолѸнѣа ꙗпѣлѸм, кареле ѿстѣзи се кѣамъ Бѣлзгѣрад ꙗ ꙗр-
дѣл, пре кѣм ѿсте ѿ вѣдѣ ꙗ ꙗнскрѣпціе ла Сѣйтвѣрт, нѣмзрѣл 37. ꙗ-
чѣстѣ пре ГѸтѣи, карѣи ꙗвѣригѣсе НѣкопѸлѣ, кѣ феричѣре ꙗи ѿлѣнзѣ.
Чѣи ла ѿ дѸилѣ ѿн май лѸком ꙗкѣрѣнд пре ГѸтѣи прѣсте дѣнзре, де
кѣт май кѣ ꙗцелепціе, ꙗтрѣ ꙗвѣлѣшѣтеле глѸѸте се ꙗнѣкѣ ꙗтрѣн лѸк.

§. 6.

СѸПТ ꙗПЗРАТѸЛА Галлѣенѣс.

Ла атѣта пѣтѣре ѿжнѣсѣсе ѿкѣм ГѸтѣи, кѣт ла ѿнѣла Дѣнзлѣи
251. кѣ банѣи вѣндѣсе пѣчѣ РѸманѣлѸр; ши тѸтѣши ла ѿл дѸилѣ
ѿн ирзши се скѣларъ кѣ Борѣнѣи, кѣ Карпѣи, ши кѣ Бѣргѣнѣи ѿсѣ-
пра цѣрилѸр ꙗпзрѣціей РѸманѣлѸр, пре карѣи дѣн Мѣста, ши дѣн
ПаннѸнѣа ꙗи вѣтѣ ѿмѣлѣанѣс Префѣктѣла Мѣстей. ꙗсѣменѣ ла ѿнѣла

257. Ἰβρῶτανας Πρεφέκτου Ἰλλήρικου, σὶ ἁ Θράκῃ πρὸς Γότῃ σὶ πρὸς Βάρπῃ ἢ ἄλλων δὲ δυνάστες ἄχστες ὑβρί, σὶ πρὸς λα λικασθριε λωρ ἢ ἄλλοις. Πρὸς οὐρμὸς πετρεκίνα ἀπρῶτα Γαλλίην ἢ ὠσπύε, σὶ ἢ βεστύρι; ὑβρα Γρεχέσκ, Μακιδόνια, Πόντος; Ἰσῖα λε πύστύρις Γότῃ. Παννόνια ὠ πρῶταρ Σάρματε, σὶ Κβαδί. Ἰβρὸς Δάκια, κάρτ πρέστε Δύνηρε ὠασ φόστ ἀδάωσ Τραϊάν κτρ ἀπρῶτα Γωμάνιλωρ, κτ τὸτα ὠ σκπῶρ Γωμάνι δε ἄμῆν, κῶμ σκρίε βύτροπίε ἢ Κάρτῃ ἄ. σὶ Ρύφύε. α)

§. ἄ.

СЪПТ АПРѢТЪ КЛАВДІУС.

ДѢИ ГалліенѸс ѡс оѹрмѡт ѡтрѸс ѡпρρѡце Клавдіе. ἸчѸстѸс, кѸм скріе вѸтропіе ἢ КартѢ ἄ. пρѸ ГѡтѢ ἢс вѸстѸт де ἢс стѢнс. б) ἸсѸш Клавдіе скріина лѸи БрѡкѸс, ла ТребѸллѸс Нѡллѡ ἢ КлавдіѸс, ἄшḗ дескріе ἸвѢнцѢрѢ че ὠ пѸртѸ де ГѡтѢ: „ Ἰм шѢрс, зѢче, трѢи сѸте додѸзѢчѢ де мѢи де ГѡтѢ, додѸ мѢи де корѸвѢи лѢм Ἰнекат. ἸкоперѢте сѸнт Ἰпеле де скѸтѸрѢи, ἸкоперѢцѢи ὑβρмѸрѢи де спḗте шѢ де лѸнчѢи: нѢче ὠ кḗле нѸ ἔ κḗратѸ: кḗрзле чѢле мѸлате сѸнт пρρсѢте. ἸтѸтѢ мѸрѢи ἄм прѢнс, кѸт фѢеце кḗреле ѡетḗш кѸте додѸ кѸте трѢи полате сѸшѢ ἄ”. в)

ἸчḗстѸ

α) Dacia quae a Trajano ultra Danubium fuerat adjuncta, amissa est; Graecia, Macedonia, Pontus, Asia vastata per Gothos, Pannonia a Sarmatis, Quadisque populata. *Eutropius* Lib. 9. in Gallieno.

Trajanus Dacos sub rege Decibalo vicit et Daciam trans Danubium in solo Barbarico provinciam fecit, quae in eircuitu decies centena millia passuum habuit. Sed sub Gallieno Imperatore amissa est. *Sextus Rufus* in Breviario rerum gestarum Populi Romani.

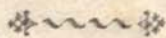
β) Hic Gothos, Illyricum, Macedoniamque vastantes, ingenti praelio vicit. --- Qui tamen intra biennium morbo periit. *Eutropius* Lib. 9.

γ) *Claudius Brocho*. Delevimus trecenta viginti millia Gothorum, duo millia navium mersimus. Tecta sunt flumina scutis: spathis et lanceolis omnia litora operiuntur. Campi ossibus latent tecti: nullum iter purum est: ingens carrago deserta est. Tantum mulierum cepimus, ut binas et ternas victor sibi miles possit adjungere. *Trebellius Pollio* in *Claudium*. cap. 8.

ИЧАСТЪ ВЪМПАИТЪ ВЪТЪЕ АЛЫИ КЛАВДИЕ КЪ ГОТЪИ, ДЪПЪ КЪМ СКРИЕ
 ТРЕБЕЛАТЪС ПОЛЛІУ А ВЛАВДИЕ, КАП А. НЪ АЪ ФОСТ ДИН КОАЧЕ,
 ЧИ ДИН КОЛЪ ДЕ ДЪНЪРЕ, АДЕКЪ НЪ А ДАКІА, ЧИ А МИСТА, ЛА МАР-
 КІАНОПОЛ; ЛА ВИЗАНТЪ, ЛА ТЕССАЛОНІКА; ШИ АТЪС АЛТЕ ЦИНЪТЪРИ, ШИ
 ПРЭСТЕ ТОТ ЛОКЪЛ ФЪРЪ АВИНШИ ГОТЪИ. А) БА ЗОСИМУС А ВАРТЪ А. А
 ИСТОРИЕЙ КАП МЪ. ШИ ДЕ ОУНДЕ АЪ ПОРНИТЪ ВАРВАРИЙ АЧЕЩЪ, ШИ КЪМ
 АЪ ТРЕКЪТЪ А ЛОКЪРИЛЕ АПЪРЪЦИЕЙ РЪМАНИЛЪР, ОУНДЕ САЪ ИСПИТИТЪ А-
 ТЪЮ А ФАЧЕ РЪС. А КЪТЪРЪС САЪ ДЪС. ЧЕ АЪ ПЪЦИТЪ, КЪ АМЪРЪНЪСЛА ЛЕ
 СКРИЕ. АДЕКЪ, АДЪНЪНДАЪСЕ ЕИ ЛА РЪЖА ТИРА, КАРЕЛЕ СЕ ДЕСКАРКЪ А
 МАРКЪ НЪГРЪ, ШИ ГЪТИНДАШИ ШЪСЕ МИИ ДЕ КОРЪВЪИ, А КАРЕ ВЪГЪНДА ТРЕИ
 СУТЕ ШИ ДОАЪ ЗЕЧИ ДЕ МИИ ДЕ ШАМЕНИ: НЪВЕГЪНДА ПРЕ МАРКЪ НЪГРЪ, АЪ
 ИСПИТИТЪ СЪ А ЧЕТАТЪ ТОМИЛЪР; ДЕ ОУНДЕ ФЪРЪ ВЪТЪЩИ. ДЕ АКОЛЪ
 МЕРГЪНДА АНАИНТЕ АЖЪНСЕРЪ ЛА МАРКІАНОПОЛ, КАРКЪ ІАСТЕ ЧЕТАТЕ А МИ-
 СТЕИ, ШИ НИЧИ АЧЪЖ ПЪТЪНДА СЪА А, АВЪНДА ВЪНТЪ БЪИ НЪВЕГАРЪ МАИ А-
 КОЛЪ. ШИ АША ЛА КАП МЪ. МЪ. ТОАТЪ НЕНОРОЧИТА ЛЪР ОУМЕЛАРЕ Ш
 ДЕСКРИЕ, ПЪНЪ ЧЕ ЛА КАП МЪ. СПЪНЕ, КЪ ДЪНДА АТЪС ДЪНШИ ПЪШЛЕ (ЧЪ-
 МЪ) Ш ПАРТЕ ПЕРИРЪ А ТЪРАКІА, Ш ПАРТЕ А МАКЕДОНІА. ІЪРЪ КЪЩИ АЪ
 РЪМЪС ВЪИ, САЪ ФЪРЪ ПРІМИЩИ АТЪС ШСТАШИ РЪМАНИ, САЪ ДОЕЖНДИНДА
 ПЪМЪНТЪ ДЕ АРАТЪ, КЪ ТОТЪС СЕ ДЪДЕРЪ ЛА АЪКЪСЛА КЪМПАВЪИ. Б)

ВЪНДА

- а) Pugnatum est enim apud Moesos, et multa praelia fuerunt apud Marciano-
 polin; multi naufragio perierunt; plerique capti reges; captae diversarum
 gentium nobiles faeminae; impletae barbaris servis, senibusque cultoribus
 Romanae provinciae. Factus miles barbarus et colonus ex Gotho, nec ulla fuit
 regio, quae Gothum servum triumphali quodam servitio non haberet. Quid bo-
 um barbarorum nostri videre majores? quid ovium? quid equarum, quas
 fama nobilitat, Celticarum? Hoc totum ad Claudii gloriam pertinet. -- Pugna-
 tum praeterea est apud Byzantios, ipsis, qui superfuerant, Byzantiis fortiter
 facientibus, pugnatum apud Thessalonicenses, quos Claudio absente obsе-
 derunt Barbari, pugnatum in diversis regionibus; et ubique auspiciis Clau-
 dianis victi sunt Gothi, prorsus ut jam tunc Constantio Caesari nepoti fu-
 turo videretur Claudius securam parare rempublicam. *Ibid.* cap 9.
- б) Hoc tempore quotquot erant Scythae superstites, animis propter expedi-
 ones adhuc susceptas elati, adjunctis sibi Herulis, Peucis, et Gothicis, col-
 lectique

ИҖНД САҢ СФЖРШІТ РЪСКЪЮЛА АЧЕЛЪ, АЖУНГЖНАВА ШИ ПРЕ КЛАВДІЕ БОЛА МАИ СЪС ЗИСЪ, МЪРИ ШИ ЁЛ. а)

НЪ ФЪРЪЗ ПРЕЦЪ СЕ АТРЪБЪЗ: ѠАРЕ ДАКІА, КАРТЪ ѠАҢ СКЪПАТ РЪМАНІЙ ДЕ АМЖНЪ СЪПТ ГАЛЛІЕНЪС, АВАТЪВАҢ КЛАВДІЕ ИРЪШІЙ ДЕЛА ГОТІ САҢКА? ПА-
 8 ЛЪС Ѡ Р Ѡ С І 8 С, КАРЕЛЕ АҢ ТРЪИТ ПРЕ ВРЪМЪ АПЪРАТЪЛАҢИ ѠНОРІЕ,
 А КАРТЪ 3. КАП КЪ. А ГАЛЛІЕН, НЕ ЛЪСЪ МЪРТЪРІСІТ, КЪ ДАКІА АША Ѡ
 ПІЕРАДЪРЪ А ЗІЛЕЛЕ АҢИ ГАЛЛІЕН, КЖТ НИЧІЙ ѠДАТЪ НЪ Ѡ МАИ КЪПЪТАРЪ
 РЪМАНІЙ. б) ИРЪЗ ПОМПОНИЪС ДЕТЪС, КАРЕЛЕ ПЪНЕ КАПЕТ ИСТОРІЕЙ
 САЛЕ А ИСТИНИАН НАСКЪРН, А КЪМПЕНДІВА ИСТОРІЕЙ РЪМАНЕ, ЗІЧЕ, КЪ
 КЛАВДІЕ АҢ АВАТ АНАПОЙ ДАКІА. ЧИ, ДЕ ВРЪМЕ ЧЕ ТРЕБЕЛЛІЪС ПОЛ-
 ЛІѠ, КАРЕЛЕ АҢ ТРЪИТ АПРОПЕ ДЕ ВРЕМІЛЕ АҢИ КЛАВДІЕ, АДЕКЪ А ЗІЛЕЛЕ
 АПЪРАТЪЛАҢИ КОНСТАНЦІЕ ТАТЪЛАҢИ АҢИ КОНСТАНТИН АПЪРАТ, ШИ КЪ АМЪ-
 РЪНТЪА

lectique propter Tyram fluvium, in Pontum semet exonerantem, sexies mille navibus extractis, et trecentis ac viginti millibus hominum in eas impositis, navigatione per Pontum instituta, Tomis munitis moenibus oppido tentato, rejecti sunt. Progressi vero, et Marcianopolim delati, quae Mysiae civitas est, ac ne illa quidem potiti, vento usi prospero, navigabant ulterius etc. *Zosimus* Lib. 1. cap. 42. Quumque rebus infectis dilapsi fuissent, Hellespontum navigiis praeteriissent, et ad montem Atho delati, naves ibi suas refecissent; Cassandriam et Thessalonicam obsidebant, machinisque moenibus admotis, parum aberat, quin eas caperent. Sed quod Imperatorem adventare cum copiis inaudierant, petitis superioribus locis mediterraneis, omnem propter Doberum et Pelagoniam agrum praedis agendis infestabant. --- Quaedam Scytharum pars Thessaliam Graeciamque circumvecta, passim ea loca populabatur. --- Quinquaginta millia barbarorum occiderunt (Romani) *Ibid.* cap. 43. Quotquot ex pugna Claudii et Scytharum ad Naissum pugnata, superstites erant barbari, curribus se se munientes, in Macedoniam contendebant. -- Progredientibus autem iis Romanorum equestres occurrere copiae, caesisque plurimis, reliquos ad Haemum se convertere coegerunt. *Ibid.* cap. 45. Quumque pestilens lues cunctos invasisset, partim in Thracia, partim Macedonia perierunt. Quotquot autem incolumes evasere, vel legionibus Romanis adscripti sunt, vel terram colendam nacti, totos agriculturae sese dediderunt. *Ibid.* cap. 46.

- *) Finito sane bello Gothico, gravissimus morbus increbuit; tunc cum etiam Claudius affectus morbo mortales reliquit etc. *Trebellius Pollio* in *Claudii* cap. 12.
- с) Graecia, Macedonia, Pontus, Asia Gothorum inundatione deletur. Nam Dacia trans Danubium in perpetuum aufertur. *Orosius* Lib. 7. cap. 22. in *Gallienum*.

рѣшѣла ѿ скрѣе тоате фѣптеле лѣи Клавдіе; кѣт оуишра ли се пзрѣ
кѣ ѣ лингвиторію ѿпзрѣлашѣи Констанціе, непотѣлашѣи лѣи Клавдіе;
пре кѣм ѣсѣши ѿтрѣ ѿчѣлши Исторіе адоав ѡарѣ скрѣе се пѣн-
це, немѣка нѣ скрѣе дѣспре ѿчѣл, кѣ Клавдіе сѣ фѣи лѣат ѿнапѣи де-
ла Гѣтѣи Дѣкіа, кѣрѣ фѣарте мѣре мѣрѣре ѿр фѣи фѣост лѣи Клавдіе;
оуѣрмѣзѣ, кѣ лѣи Помпѣиѣс Дѣтѣс, чѣлѣи че кѣ врѣ кѣтева оуѣте де
ѿни дѣпѣ времиле лѣи Клавдіе фѣрѣ де ниѣи ѡ мѣртѣрѣе ѿ скрѣе,
кѣ Клавдіе ѿ лѣат ѿнапѣи Дѣкіа оуѣпт Галлѣи пѣрѣѣтѣ, нѣ се кѣде
сѣи кѣдем.

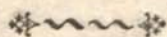
Дѣнѣ ѿчѣстѣ. Гѣтѣи, кѣм скрѣе ѿрѣ оуѣе ѿ Кѣртѣ ѣ, кап кѣ.
де чѣнѣи спре зѣче ѿни ѿкѣм прѣдѣ Иллирикѣла шѣи Макидѣиѣи, ѿ кѣре
врѣме Дѣкіа кѣ тоѣтѣла десвинѣнѣдѣѣ де кѣтрѣ ѿпзрѣѣиѣ Рѣмѣнилѣр ѡ
фѣѣчѣрѣ ѿсѣ. Дѣчѣи, кѣм спѣсѣем май оуѣс, ѡѣстѣ чѣ грѣ ѿ Гѣтѣилѣр ѣра
дин колѣ де Дѣнѣре; ѿколѣ, кѣм ѿи венѣи скипѣтрѣла ѿмѣнѣ, Клав-
діе се ѿпѣкѣ де Гѣтѣи, пре кѣрѣи кѣм ѿи ѿвинѣсѣ, шѣи ѣл мѣрѣи. а) Шѣи
стѣрѣиле ѿпреѣѣр дѣрѣ тоате ѿдеверѣѣзѣ, кѣ ѿпзрѣтѣла Клавдіе, мѣ-
кѣр кѣ ѿсѣ кѣтѣт пре Гѣтѣи ѿшѣ ѿмѣр, тоѣтѣши Дѣкіа нѣ ѡ лѣѣ ѿна-
пѣи дела дѣнѣиѣи.

§. I.

Оуѣпт ѿпзрѣтѣла ѿвѣрѣліѣнѣс.

Дѣпѣ Клавдіе стѣѣте ѿпзрѣт Квинтѣилѣс, фѣрателе лѣи Клавдіе; чѣи
ѿ шѣпѣте спре зѣче зѣи, кѣм скрѣе Тревѣлліѣс Пѣолліѣ ѿ Клавдіе
кап ѣи. фѣ ѡморѣт. ѿ лѣкѣла лѣи фѣ ѿліс ѿпзрѣт ѿвѣрѣліѣн. ѿчѣст
прѣѣстрѣлѣчѣит ѿпзрѣт, шѣи вѣрѣѣѣт ѡстѣш, нѣкѣѣт ѿ Дѣкіа, шѣи де

а) Anno ab urbe condita millesimo vicesimo quinto, Claudius XXVIII. voluntate Senatus sumpsit imperium, statimque Gothos jam per annos quindecim Illyricum Macedoniamque vastantes bello adortus, incredibili strage delevit. --- sed continuo apud Syrmium priusquam biennium in imperio explet, morbo correptus interiit. *Paulus Orosius Lib. 7. cap. 25.*

Вѣтропѣе кѣ мареле Александрѣ, шѣ кѣ Іуліусѣ Кесарѣ асемзнатѣ, ни чѣи а-
стязѣи нѣ ѣ зѣвѣитѣтѣ ла Рѣмѣнѣи, карѣи ѣ кѣнѣтеле Сале, че се зѣи
Колинде, ѣл нѣмѣскѣ Дѣр, шѣ шѣ Ѣйлѣрѣн Дѣмн. Ачѣстѣ, мѣкар кѣ
Фѣарте кѣ тѣрѣе аѣ ѣвѣнс пре Гѣтѣи; тѣтѣшѣи кѣм скрѣсѣ Рѣпѣскѣс
шѣи Вѣтропѣсѣ, а кѣрѣра кѣвѣнѣте ле вѣм четѣи май жѣсѣ, вѣзѣндѣ,
кѣ тотѣ Іалѣрикѣла шѣи Мѣсѣа ѣ пѣстѣитѣтѣ де варѣварѣи, савѣ деснѣдѣж-
дѣитѣ асе май пѣтѣѣ цинѣѣ Дакѣа лѣнѣгѣ ѣпѣзрѣциѣа Рѣмѣниларѣ, шѣи ѣ
лѣсѣ, пре кѣм вѣрѣсе се ѣ лѣсе шѣи ѣпѣзрѣтѣла Ідрѣан, чѣи сѣфѣтѣитѣ ѣ-
прѣтѣивѣз де прѣѣтѣенѣи, кѣм вѣзѣм май сѣсѣ ѣ. а ѣ май цинѣѣ.

К А П І.

Пѣнѣтрѣ трѣѣчерѣѣ Рѣмѣниларѣ чѣларѣ дин Дакѣа ѣнапѣѣи прѣ-
стѣе Дѣнѣзрѣѣ ѣ зѣилѣле ѣпѣзрѣтѣлашѣи Іѣвѣрѣліанѣ.

§. 1.

Се чѣгѣскѣ скрѣитѣѣѣѣи чѣи вѣкѣи, карѣи аѣ скрѣсѣ пѣнѣтрѣ трѣѣ-
черѣѣ Рѣмѣниларѣ чѣларѣ дин Дакѣа прѣстѣе Дѣнѣзрѣѣ.

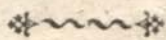
Дѣнѣтрѣ лѣчѣлѣ, а кѣрѣра скрѣсѣѣѣи аѣ аѣжѣнс пѣзнѣ ла
вѣѣкѣла нѣѣстрѣѣ, трѣи аѣфлѣзмѣ, кѣ аѣ скрѣсѣ ѣ трѣѣѣа трѣѣчерѣѣи Рѣмѣ-
ниларѣ дин Дакѣа прѣстѣе Дѣнѣзрѣѣ, а нѣме Флѣвѣисѣ Рѣпѣскѣсѣ, Сѣѣтѣсѣ
Рѣѣфѣсѣ, шѣи Вѣтропѣсѣ. Чѣл дин тѣжѣѣ аѣ скрѣсѣ ѣ зѣилѣле ѣпѣзрѣтѣлашѣи
Конѣтанѣциѣсѣ, пре кѣм ѣстѣе а вѣдѣѣ дин кѣвѣнѣтеле лѣшѣи Іѣвѣрѣліанѣ капѣ мѣ.
ѣѣнде зѣичѣ: „ Шѣи ѣстѣе а кѣм ѣпѣзрѣтѣ Конѣтанѣциѣ вѣзрѣат дин сѣнѣѣле
а чѣлѣлашѣи ”. Іѣрѣз кѣм кѣ нѣ аѣ скрѣсѣ сѣпѣтѣ Конѣтанѣциѣ тѣтѣла лѣшѣи
Конѣстанѣтинѣ чѣлѣшѣи мѣре, чѣи сѣпѣтѣ Конѣтанѣциѣ фѣѣолѣ ачѣстѣла, десѣтѣла
ѣ аѣдѣверѣитѣ, де ѣѣарѣз че Рѣпѣскѣсѣ ѣ Карѣинѣсѣ грѣѣѣѣе дѣспре Кон-
станѣ-

СТАНИЦЕ ТАТЪЛА ЛЪИ КОНСТАНТИН КА ДЕ ЧЕА АНАИНТЕ ДЕ СИНЕ КУ-
СТАТ. ЧЕА ЛААЦИ ДОН МАЙ ТОТ ПРЕ Ш ВРЪМЕ АЪ СКРИС, ДЕ ШАРЪ
ЧЕ РЪФЪС ВАРТЪ СА Ш АЪ АКИНАТ АПЪРАТЪЛАИ ВАЛЕНТИНАН; ПЪРЪ ВЪТРО-
ПЪС АСА АПЪРАТЪЛАИ ВАЛЕНТ, КАРЪИ ДЕ ШДАТЪ АЪ АПЪРЪЦИТ, НЪМАИ
КЪТ ВАЛЕНТИНАН АЪ МЪРИТ КУ ПАТЪРЪ АИИ АНАИНТЕ ДЕ ВАЛЕНТ, ДЪПЪ
КЪМ СКРИЕ ПАЪЛАЪС ДЪАКОНЪС ЛА ВАРТЪ АИ. А ВАЛЕНТ.

Ла Вонискус а Йврелиан кап ла аша четим лъкръла ачеста:
„ ВЪЗЪЖНА (Йврелиан) Иллирикъла пвстийт ши Мисиа пвстийтъ, Про-
„ винчиа Дакѣа прѣсте Дънзре, чѣ де Траѣан фъкътъ, ръдикъна де
„ аколъ шастѣ, ши Провинчѣалии шас лъсат, деснъдъждъиндъсе, а-
„ чѣа асе пвтѣ цинѣ, ши пре дъселе попоръ лъс ашезат а Мисѣа,
„ ши шас кѣмат Дакѣа са, карѣ акъм деспарте чѣле доав Мисѣи” а)
Пъръ Рѣфъс а Брѣвѣарио аша скрие: „ Ши трекъндъсе де аколъ Рѣма-
„ нѣи прин Йврелиан, доав Дакѣи а цинѣтърѣле Мисѣи, ши а Дар-
„ данѣи сав фъкътъ”. б) Пре оърмъ вѣтروطѣе а Вартѣ а. а Йв-
релиан, зиче: „ Провинчѣа Дакѣа, карѣ Траѣан дин колъ де Дънзре
„ ш фъкъсе, ш лъсз, пвстийт фѣина тот Иллирикъла ши Мисѣа, дез-
„ нъдъждъиндъсе асе пвтѣ цинѣ ачѣа. Ши пре дъшии Рѣманѣи дин
„ шрашеле ши сателе Дакѣи, а мѣжлокъла Мисѣи шс ашезат, ши ш
„ ас кѣмат Дакѣа, карѣ акъм чѣле доав Мисѣи ле деспарте, ши е
„ а дрѣпта, към къръ Дънзрѣ а Маре, фѣина май наинте а стъжн-
„ га . б)

§. б.

- а) Cum vastatum Illyricum ac Moesiam deperditam videret, provinciam trans Danubium Daciam, a Traiano constitutam, sublato exercitu et provincialibus reliquit, desperans eam posse retineri; abductosque ex ea populos in Moesiam collocavit, appellavitque suam Daciam, quae nunc duas Moesias dividit. *Flavius Vopiscus* in Aureliano, cap. 59.
- б) Et per Aurelianum translatis exinde Romanis, duae Daciae in regionibus Moesiae, ac Dardaniae factae sunt. *Sextus Rufus* in Breviario rerum gestarum populi Romani.
- в) Provinciam Daciam, quam Trajanus ultra Danubium fecerat, intermisit, vastato omni Illyrico et Moesia, desperans eam posse retineri. Abductosque Romanos ex urbibus et agris Daciae, in media Moesia collocavit, appellavitque eam Daciam, quae nunc duas Moesias dividit, et est in dextra Danubio in mari fluenti, cum antea fuerit in laeva. *Eutropius* Lib. 9. in Aureliano.

§. Б.

Токма фзрз крѣззмѣнт лѣкрѣ ѿсте тоѹ Рѡманій ꙗ
 зѣлеле лѣи ѿреліан сз фѣ ѣшиг дин Дакіа прѣсте
 Дѣнзре ꙗ Миссіа.

Конторій де рзѣ Рѡмѣнилѡр, дин кѣвинтеле скрѣнторилѡр чѣле
 май сѣс (§. а.) четѣте, врѣѣ ꙗ кѣлѣче, кѣ ꙗ зѣлеле лѣи ѿреліан
 тоѹ Рѡманій ꙗѣ ѣшиг дин Дакіа, шѣ Рѡманій чѣи че сѣнт ꙗ-
 кѣм дин коаче де Дѣнзре, нѣ дин Рѡманій ꙗ зѣлеле лѣи ѿреліан рѣ-
 маши ꙗ Дакіа сѣнт прѣсѣици, чѣ дин чѣи че дѣпѣ ѿреліан ꙗтрѣ ꙗл-
 те вѣкѣри тѣрѣѣ де прѣсте Дѣнзре ꙗѣ венѣт ꙗиѣи ꙗ Дакіа. Кѣре ꙗ
 лѡр дин писмѣ нѣскѣтѣ пѣрѣре ꙗ фѣ рѣѣфлѣтѣ ꙗтрѣ ꙗѣѣст кѣп ꙗ-
 деверѣм.

ꙗпѣратѣѣ ѿдріан, кѣм вѣзѣм май сѣс кап б. §. а. писмѣиנד
 мѣрѣрей лѣи Траіан, прѣ кѣм ꙗѣ лѣсѣт ѿѣрѣа, Месопотѣмѣа, шѣ ѿр-
 мѣнѣа, де сѣпт ꙗпѣрѣциѣ Рѡмѣнилѡр, скоѣжд де ꙗколѡ ѡѣташи Рѡ-
 маній; ꙗшѣ вѡѣ сз скоѣтѣ шѣ дин Дакіа ѡѣташи Рѡманій, шѣ Да-
 кіа сз ѡ лѣсе дескинѣтѣ де ꙗпѣрѣциѣ Рѡмѣнилѡр. Дѣла кѣре фѣптѣ
 кѣ ꙗѣла бѡлд ꙗл ꙗѣѣтѣрѣ прѣѣтенѣи; кѣ де вѣ лѣсѣ ѣл Дакіа, ѣтѣ
 прѣ ꙗѣи мѣлѣи четѣѣѣнѣ Рѡманій, кѣрѣи сѣнт ꙗ Дакіа, трѣмиши ꙗ-
 колѡ де Траіан, ꙗи дѣ ꙗ мѣниле варѣарилѡр. ꙗкѣм ꙗтрѣѣ ѣѣ: вѣжд
 ѿдріан ꙗ лѣсѣ Дакіа де ꙗпт ꙗпѣрѣциѣ Рѡмѣнилѡр; вѣѣтѣѣ сз скоѣ-
 тѣ де ꙗколѡ шѣ прѣ ѣѣрѣнѣи сѣѣ Прѡвинѣиѣлѣи Рѡманій, ꙗѣ дѡарѣ нѣ-
 май прѣ ѡѣташи, прѣкѣм фѣѣѣсе ꙗ чѣле май сѣс нѣмѣратѣ ѣѣрѣ? вѣ
 нѣмай прѣ ѡѣташи вѣѣ ѣл ꙗи скоѣте дин Дакіа. Пѣнтѣѣ кѣ де ꙗр фѣ
 вѣѣт ѣл сз скоѣтѣ шѣ прѣ ѣѣрѣнѣи Рѡманій, нѣ вѣѣ ꙗѣѣ прѣѣѣ-
 нѣи лѣи кѣѣѣѣ ꙗл сѣѣрѣа, сз нѣ лѣсѣ Дакіа; кѣ кѣ фѣпѣта ꙗѣѣл прѣѣи
 мѣлѣи четѣѣѣнѣ Рѡманій, че сѣнт ꙗколѡ, ѣл ꙗи лѣсѣ ꙗ мѣниле вар-
 ѣарилѡр.

варилар. Къчи дей вѣкъ скоате ѣл ши пре църкѣнїи Рѡманїи; ѿпреѣнз кѡ ѡсташи дин Дакїа; ѡтѣнчи нѡ ѿкзпѣ ѡчеї мѡлци четзцѣнїи Рѡманїи ѿ мѣнїле варбарилар.

Дарз писмзїнд ѿдрїан мзрїрей лѡї Траїан, кáреле ѡз фóст фзкѣт Дакїа Провїнчїе, ѡдекз: цѣрз Рѡманз; ши пѣнтрѡ ка сз микшорѣзе мзрїрѣ лѡї Траїан, воѡ ѣл сз лáсе Дакїа де сѡпт ѿпзрзцїа Рѡманїлар, ка ѡдекз сз нѡ рзмѣнз ѿтрѡ поменїре, кѡм кз Дакїа прин вжртѣтѣ лѡї Траїан се фѣче цѣрз Рѡманз, врѣнд, зїсеї, ѡ фáче ѡчѣа дин писмз, ѡз нѡ пѣтѣ ѣл сз фáкз дестѡл ши пáтїмей сáле, кáрѣ ѿл кочѣ дин лóнтрѡ пѣнтрѡ лáзде ле лѡї Траїан, ши сз оўрмѣзе ши сфáтзлѡї прїáтїнїлар сзї, кáрїї се рѡгá, ка сз нѡ лáсе пре ѡтѣнчи четзцѣнїи Рѡманїи ѿ мѣнїле варбарилар чѣлар че стá сз ѡпѣче Дакїа? Ба прѣ лѣсне пѣтѣ сз ле ѿплїнѣскз ѡмѣндóѡѡ ѡчѣсте, дáкз лзсѣнд Дакїа, нѡ нѡмай пре ѡсташи, чї ши пре църкѣнїи Рѡманїи ѿр фї скóс де ѡколѡ. Пѣнтрѡ че дарз ѡшá тáре сáз спзрїáт прин сфáтзл прїáтїнїлар, кжт, де кжт сз лáсе Дакїа де сѡпт ѿпзрзцїа Рѡманїлар, маї вої писмзтáрецзл кѡ кóчерѣ йнїмей сáле ѡ сѡфери мзрїрѣ лѡї Траїан. ѿдеврáт ѡз трзвѣїт сз фїе ѡаре че кáсзз грѣ фóарте, кáрѣ ѿл ѿпїедекá пре ѿдрїан де ѡ фáче дестѡл де ѡдáтз ши писмїи че ѡ ѡвѣ ѡсѡпра мзрїрей лѡї Траїан, ши ѡ нѡ лзсá нїче мѡлцимѣ четзцѣнїилар Рѡманїи ѿ мѣнїле варбарилар.

Кáсзз ѡчѣста, ѡдекз кѡчи се ѡпрї ѿдрїан де ѡ лзсá Дакїа де сѡпт ѿпзрзцїа Рѡманїлар, нѡ пѣтѣ фї ѡлта, фзрз кз тóкма кѡ непѣтїнцз ѣрá ѡ фáче сз ѡсз ѡтѣта мѡлциме де църкѣнїи Рѡманїи дин Дакїа, оўнде ѣрá ѿрзззчїнáци кѡ лзкáшзл, ши сзї ѡшѣзе ѡлїорѣ. Де оўнде де ѡр фї лзсáт ѿдрїан Дакїа, ши кѡ ѡчѣа ѡр фї скóс де ѡколѡ ѡсташи, ѿ ѡдїне нѡмай пѣнтрѡ писма че ѡвѣ ѡсѡпра лáзделар лѡї Траїан, ѡр фї лзсáт пре църкѣнїи сáз Провїнчїáлїи Рѡманїи ѿ гѡра варбарилар: кѡ кáрѣ вѣчнїкз оўрцїе ѿшїи вѣкѣ ѡгонїси шїе ѿнáнїтѣ ѡ

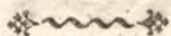
тѳатъ лѳмѳ Рѳманѳ. Нѳ ѳ мирѳре дѳрѳ, кѳ ѳшѳ лѳснѳ се лѳсѳ ѳ-
 дрѳан ѳсе ѳвѳте кѳ сѳѳтѳлѳ прѳѳтинилѳр де ѳ десѳинѳ дѳкѳа делѳ ѳпѳ-
 рѳциѳ Рѳманѳилѳр.

Дѳчѳ, дѳкѳ ѳ зѳлѳлѳ лѳѳ ѳдрѳан, нѳ мѳѳтѳ врѳмѳ дѳпѳ че де-
 скѳлекѳсе Рѳманѳѳ ѳ дѳкѳа, кѳ непѳтѳнѳцѳ фѳ ѳѳ мѳшкѳ прѳ Рѳманѳ,
 мѳкар кѳ варѳѳрѳѳ лѳ стѳ ѳ спѳте, дѳн лѳкѳѳѳрѳлѳ ѳтрѳ кѳре ѳрѳ
 ѳтемѳѳцѳ ѳ дѳкѳа, ѳѳ скѳѳте де ѳколѳ, шѳ ѳѳ ѳшезѳ ѳѳрѳ; кѳ кѳт
 мѳѳ кѳ непѳтѳнѳцѳ ѳрѳ прѳ Рѳманѳѳ кѳсѳѳѳ ѳѳ скѳѳте дѳн дѳкѳа,
 шѳ ѳѳ ѳшезѳ ѳѳрѳ. ѳ зѳлѳлѳ лѳѳ ѳѳрѳелѳн? ѳтрѳ ѳтѳтѳ мѳрѳ де врѳ-
 мѳ кѳтѳ кѳрѳѳ делѳ ѳнѳл дѳнѳлѳѳѳ 105. кѳрѳлѳ ѳ ѳнѳл десѳкѳлекѳрѳѳ
 Рѳманѳилѳр ѳ дѳкѳа, пѳнѳ кѳтрѳ ѳнѳл 274. ѳ кѳрѳлѳ зѳк кѳ се ѳтѳмплѳ
 трѳчерѳ Рѳманѳилѳр дѳн дѳкѳа прѳстѳ дѳнѳрѳ, шѳ ѳшезѳѳрѳ лѳр ѳ
 Мѳссѳѳ, кѳт сѳѳ фѳст ѳмѳлѳцѳѳ Рѳманѳѳ цѳрѳкѳнѳ дѳнѳтрѳ ѳчѳ немѳрѳ-
 цѳнѳѳтѳ мѳлѳцѳмѳ, кѳрѳѳ фѳ трѳмѳѳсѳ де Траѳан ѳ дѳкѳа! Ба ѳкѳ шѳ
 кѳ ѳлѳѳ Колѳнѳѳ нѳѳѳ сѳѳ фѳст мѳѳ ѳдѳѳс чѳлѳ вѳкѳ, кѳм ѳсѳмнѳрѳѳм
 мѳѳ сѳсѳ кап ѳ, ѳ. з. Сѳнѳѳрѳ ѳчѳѳстѳ дѳвѳѳѳ, фѳрѳ де чѳлѳ че мѳѳ
 жѳсѳ воѳѳ ѳдѳѳчѳ, десѳѳл де лѳмпѳде ѳрѳтѳ, кѳ нѳ тѳѳѳ Рѳманѳѳ ѳѳ
 трѳкѳѳт дѳн дѳкѳа прѳстѳ дѳнѳрѳ, кѳ сѳсѳ ѳшѳѳѳѳ ѳ мѳѳжлѳкѳл Мѳссѳѳѳ.

ѳ. г.

Пѳртѳѳ чѳѳ мѳѳ мѳре ѳ Рѳманѳилѳр нѳ ѳѳ ѳшѳѳт дѳн дѳ-
 кѳа прѳстѳ дѳнѳрѳ.

Мѳѳ лѳ дѳѳѳ сѳѳте де ѳнѳ трѳкѳѳсе де кѳнѳ Рѳманѳѳ, прѳн ѳпѳ-
 рѳтѳлѳ Траѳан трѳмѳѳѳѳ, ѳрѳ ѳшезѳѳѳѳ ѳ дѳкѳа цѳрѳ десѳѳѳтѳтѳ; шѳ
 цѳнѳѳ грѳсѳлѳ сѳлѳ мѳшѳѳ. де оѳѳде чѳѳ де прѳ врѳмѳѳ ѳпѳрѳтѳлѳѳѳ
 ѳѳрѳелѳн ѳ дѳкѳа мѳшѳѳнѳ Рѳманѳѳ де ѳѳѳѳѳ тѳѳѳѳ, ѳфѳѳрѳ де колѳнѳѳ-
 лѳ чѳлѳ мѳѳ нѳѳѳ, ѳрѳ нѳкѳѳѳѳ шѳ крѳскѳѳѳѳ ѳ дѳкѳа; ба шѳ Пѳрѳн-
 цѳѳ лѳр, ба шѳ мѳшѳѳ лѳр ѳколѳ вѳзѳѳсе ѳтѳѳѳ лѳмѳнѳ лѳмѳѳ ѳчѳ-
 цѳѳѳ

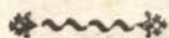

шіа. Дѣчй ѿ Рѡманилѡр ѡчѣствѡра, мѡкар кѡ стрѡмѡшій лѡр чѣй дин
тѡю венісе дин Італіа, Пѡтріа ле ѣра Дакіа. Шй чіне ѣ атѡта не-
сѡмцитѡрю, кареле сѡ нѡ шіе, кѡ тѡтѡрѡр ѡменилѡр атѡта ле ѡсте
дѡлаче шй вѡтѡ Пѡтріа, атѡрѡ карѡ сѡнт нѡскѡщй шй крескѡщй; шй
оўнде ѡселе Пѡрінцилѡр, шй ѿ мѡшилѡр лѡр чѣлѡр рѡпосѡщй се ѡ-
дихнѣск, кѡт тѡкма де ѡр фй шй слѡвѡ цѡра, шй кѡ мѡлте нѡкѡщрй
ѡр ѡвѡ ѡсе лѡптѡ атѡрѡнса, пѡщйні се ѡфлѡ, карій сѡсе плѡче ѡшй
лѡсѡ Пѡтріа, де кѡмѡ нѡ кѡ грѡ порѡнкѡ шй неѡпѡратѡ сѡлѡ ѡй
скѡт дин трѡнса. Бѡлд фирѣск ѡсте ѡчѣста, кареле дѡщѡптѡ пре ѡ-
мени ѡшй юкй Пѡтріа са, шй вѡкѡрѡшй ѿ рѡмѡнѡ атѡрѡнса, прѡкѡм
шй ѡ вй дѡтѡс кѡнтѡ. а) Гѡрѡ порѡнкѡ шй сѡлѡ дѡла ѡпѡратѡ ѡв-
реліѡн сѡ фй фѡст, ка Рѡмѡнй тѡщй, сѡлѡ чѡ май мѡре пѡрте сѡ ѡсѡ
дин Дакіа, шй сѡ трѡкѡ прѣсте дѡнѡре ѡ Мисіѡ, прѡкѡм шй ѡчѡлѡ,
кѡ вѡр гѡнтѡ варѡарѡ пре ѡчѡшй ѡ ѡдинс сѡщй фй ѡкѡлѡщй шй сѡщй
фй стрѡмѡторѡт ѿ пѡшй ѡфѡрѡ дин пѡтріа са, нйчй атѡрѡн Істѡрик
нѡ се четѡщѡ. Чй нйчй нѡ пѡтѡ сѡ дѡ ѡвреліѡн ѡ порѡнкѡ ка ѡчѡлѡ,
де вѡрѡме че тѡкма кѡ непѡтѡнцѡ ѣра атѡта мѡлѡщйме сѡ трѡкѡ дин
Дакіа прѣсте дѡнѡре, шй сѡсе ѡшѡзе ѡ мѡжлѡкѡл Мисіѡй. Атѡта ѣ
ѡдеверіт ѡкѡрѡ ѡчѣста, кѡт нйчй атѡрѡ прѡтѡвнйчй, карій писѡвѣск Рѡ-
мѡнилѡр стрѡлѡчѡрѡ вйщѡй, шй вѡкѡмѡтѡ некѡрѡмѡтѡй мѡщнйрѡй лѡр
ѡ Дакіа, нйче оўнѡл нѡ се ѡфлѡ, кареле сѡ кѡтѡзе ѡщйче, кѡ сѡлѡ
порѡнкѡ дѡла ѡвреліѡн, сѡлѡ стрѡмѡторѡре дѡла вѡр лѡмѡвѡ варѡарѡ сѡ
фй фѡст, ка тѡщй Рѡмѡнй, сѡлѡ пѡртѡ чѡ май мѡре ѿ лѡр сѡ ѡсѡ дин
Дакіа.

Дѡнѡ ѡчѡсте, прѡкѡм вѡщѡм май сѡсе кап ѡ. ѡ. і. Дакіа ѡскѡ-
пѡсе де ѡмѡнѡ Рѡмѡнй, ѡкѡ ѡ щйледе лѡй Гѡлліѡнсе, де тѡт; шй ѡкѡм
ДЕ

а) Nescio qua natale soium dulcedine cunctos
Ducit et immemores non sinit esse sui.

Ovidius I. de Ponto. Epist. 3.

де врѡ кѡцѡ ани ѡ цинѣ Готїи ка ага. Ыѡ аша лесе дѡрѡ соко-
тѣши трѣчерѣ Рѡманилѡр мошѣни дин Дакїа прѣсте дѡнѡре, кѡт дѡ-
пѡ порѡнка лѡи ѡвремїан ѡдѡтѡ тоци, сѡѡ ѡкалетѡ пѡртѣ чѣ май
мѡре сѡ фї ѣшиѡ де ѡколѡ? Ыѡ аша лесе ѡр фї сѡферїѡ Готїи,
дѡпѡ вѡѡ лѡи ѡвремїан, сѡ ѡсѡ дин цѣра че ѡ стѡпѡнѣ ѣи? Дрѣпт
Вопїскѡс ѡ ѡвремїан кап кѡ. скрїе, кѡ ѡпѡратѡѡ ѡвремїан ѡдѡтѡ
ѡѡ вѡтѡт пре Готїи ши дин кѡаче де дѡнѡре, ѡморѡнд пре повѡцѡвї-
торїѡ Готилѡр ѡнѡмїѡ Каннаѡѡ кѡ чїнчї мїѡ де ѡаменї ѡпреѡнѡ. а)
Чї кѡ оѡчїдерѣ ѡчѣстѡр пѡцинї Готїи, ѡѡ се пѡтѣ фѡче кѡле ла ѡ-
тѡѡтѡ мѡлѡцїме де Рѡмани мошѣни, кѡци ѣра прѣсте тоѡтѡ Дакїа?
Ыѡ нѡ ѡр фї стѡт ѡ прѡтивѡ Готїи, ка сѡ нѡ ѡсѡ Рѡмани ѡгони-
сїторїѡ лѡкѡрилѡр ши мѡстѡрїѡ, кѡрїѡ тоѡма ле ѣра де лїпѡсѡ, дин
цѣрѡ? Нѡ ѣ ѡдѡѡлѡ, кѡ де лѣр фї фѡкѡт ѡвремїан Рѡманилѡр де
ѡ пѡрте кѡле, ка сѡ ѡсѡ дин Дакїа, ѡр фї ѡпїедекѡт Готїи де чѣле
лѡлѡте пѡрѡцї: кѡт ѣширѣ тѡтѡрѡр Рѡманилѡр дин Дакїа нѡ сѡр фї
пѡтѡт ѡплинї фѡрѡ ѡ май мѡлѡцї ани. Чї ѡвремїан, ѡморѡнд чѣле
чїнчї мїѡ де Готїи кѡ повѡцѡвїторїѡ Каннаѡѡ, никѡрїѡ нѡ се читѣ-
ѡе сѡ фї рѡмѡс ѡ Дакїа ѡскоѡте пре Рѡмани, фѡрѡ дѡпѡ фѡпѡѡ
ѡчѣѡ се дѡсе прин Вїзант ѡ Вїдїнїѡ. Ёѡ де ѡр фї стѡт ѡвремїан
пре рѡнд ла тоѡте лѡкѡрилѡ Дакїей, кѡт ѣ де мѡре ши лѡргѡ, кѡ ѡ-
стѡши де ѡжѡнс, ка сѡ фѡкѡ кѡле Рѡманилѡр ѡ ѣши: май крѣд ѣѡ.
кѡ Готїи, симѡнѡнд, кѡ нѡ пот сѡ стѣ ѡпрѡтивѡ фѡпѡтей ѡчѣцїѡ ѡ
лѡи ѡвремїан, ѡнѡнѡте де ѡ ѡжѡнѡе ѣл кѡ ѡстѡшїѡ ла лѡкѡрилѡ ѡчѣле,
пре тоци неармѡциѡ мошѣни Рѡмани ѡр фї ѡморѡт пѡнѡ ѡтрѡ оѡ-
нѡѡ, де кѡт сѡѡ лѡсе сѡ ѡсѡ дин цѣрѡ дѡпѡ вѡѡ лѡи ѡвремїан. Тоѡте

СТѡ-

а) Multa in itinere ac magna bellorum genera confecit, nam in Thraciis et in Illyrico occurrentes barbaros vicit: Gotthorum quin etiam Ducem Cannabam, sive Cannabaudem, cum quinque millibus hominum trans Danubium interemit. Atque inde per Byzantium in Bithyniam transitum fecit, eamque nullo certamine obtinuit. *Vopiscus* in Aureliano. cap. 22.

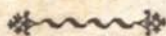
отъриле ѿпрежѣр даръ вѣдѣкъ, кѣ ѿ зѣлеле лѣи ѿвреліан партѣ чѣ май
 мѣре ѿ Рѣманилѣр нѣ ѿ ѣшит дин дѣкіа прѣсте дѣнзѣре, чѣ ѿ рѣ-
 мѣс ѿколѣ.

§. 7.

Се рѣспѣнде лѣи ѿнгал.

Христіан ѿнгал, кѣрѣа нѣи плѣче ка Рѣмѣнѣи чѣи че ѣнт ѿ-
 стѣзи ѿнѣи ѿ дѣкіа чѣ вѣкѣе, сѣ фѣе прѣсѣлз дин Рѣманѣи ка ѿчѣа,
 кѣрѣи пре вѣрѣмѣ лѣи ѿвреліан сѣ фѣи рѣмѣс ѿнѣи ѿ дѣкіа, ѿ ѿпен-
 дѣчѣ са чѣ дѣспре ѿченѣтѣл Валѣхилѣр ѿдѣкѣ ѿ Рѣмѣнилѣр, ла Комен-
 тѣціа чѣ дѣспре ѿѣпѣдиціиле лѣи Траіан ла дѣнзѣре ѿдѣвѣгѣтѣ §. 6.
 зѣче, кѣ нѣ ѣ де ѿсе кѣдѣе, ка вѣрѣнѣи дѣнтѣрѣ Рѣманѣи ѿ зѣлеле лѣи
 ѿвреліан, ѿтѣрѣ ѿтѣтѣ нѣкѣзѣрѣи че ле венѣрѣз дѣла Сѣрмѣте, шѣ дѣла
 Гѣтѣи сѣ фѣи вѣрѣт ѿ рѣмѣнѣи ѿ дѣкіа.

Чѣи, прѣкѣм май сѣс §. 7. ѿептѣію, нѣ леѣне се плѣкѣз ѣаментѣи ѿшѣи
 лѣгѣ Пѣтрѣи са, тѣкѣма де ѿ шѣи кѣ нѣскарѣи нѣкѣзѣрѣи ѿсе лѣптѣ ѿ тѣрѣн-
 га. ѿпѣи, де нѣ ѿр фѣи фѣст ѿчѣлѣши нѣкѣзѣрѣи ѿ зѣлеле ѿчѣле шѣи
 ѿ Мѣсѣа, ѿѣнде зѣк прѣтѣвнѣчѣи, кѣ тѣѣи Рѣманѣи саѣ стѣрѣмѣтѣт
 дин дѣкіа: пѣате кѣ чеѣа ѿсемѣнѣаре де ѿдѣвѣр ѿр ѿвѣ кѣвѣнтѣрѣ лѣи
 ѿнгал. Чѣи ѿ вѣремиле ѿчѣле кѣм кѣ ѿчѣлѣши варѣарѣи ѿтѣкѣма зѣхѣлѣ
 шѣи пре чѣи дин Мѣсѣа мошѣнѣи, ка фѣрѣз ѿсемѣнѣаре май мѣрѣи грѣ-
 тѣци фѣзчѣ варѣарѣи цѣрѣкѣнилѣр ѿ Мѣсѣа де кѣт ѿ дѣкіа, нѣчѣи ѿ-
 сѣши ѿнгал нѣ пѣате нѣгѣа (тѣгѣдѣи). Кѣ де кѣм нѣвѣлѣрѣз, кѣ-
 рѣндѣ дѣпѣз ѿдѣлѣ сѣтѣ дѣла дѣмѣнѣл Хѣс, Гѣтѣи ѿтѣрѣ ѿпѣрѣциѣл-Рѣ-
 мѣнилѣр, ѿчѣлѣши ѿпѣдѣндѣсе кѣ Сѣрмѣтеле, шѣи кѣ ѿлѣте гѣнтѣе варѣа-
 ре, нѣ ѿчѣтарѣз шѣи Мѣсѣа ѿ ѿ нѣкѣзѣи кѣ ѿкѣрѣселе сѣле, шѣи кѣ прѣ-
 дѣрѣкѣ. Ба Нѣлѣрикѣл шѣи Мѣсѣа кѣ тѣтѣл ѿ пѣстѣнѣсе варѣарѣи, шѣи ѿ-
 чѣста фѣ кѣзѣа, кѣчѣи ѿвреліан се дѣзнѣдѣжѣдѣи ѿ май пѣтѣ цѣнѣкѣ
 дѣкіа ѿпѣрѣциѣи Рѣмѣнилѣр ѿвенѣтѣз. Пѣрѣз ѿ дѣкіа нѣкѣнѣрѣи

нѣ четимъ асѣмене неказври, шѣ асѣмене пѣстетѣте сѣ фѣ фѣкѣт ѣ
 зѣледе ачѣле варварѣи. Де оунде, ѣ зѣледе лѣи ѣвретѣан де ѣр фѣ тре-
 кѣт Рѣманѣи цѣрѣнѣи дин Дѣкѣа ѣ Мѣсѣа, врѣ трѣче дела неказври
 мѣри ла невоѣи тѣкма несѣферѣте шѣ дезнѣдѣждѣите. Нѣказвриле дѣ-
 рѣ кѣре ѣвѣ Рѣманѣи ѣ Дѣкѣа де кѣтрѣ Гѣтѣи, шѣ де кѣтрѣ Сѣрмѣте,
 нѣне кѣм нѣи пѣтѣ ѣвѣта сѣ нѣсѣ дин Дѣкѣа: чѣ май вѣртѣс стѣриле
 ѣпрежѣр ѣле Мѣсѣей ѣи контѣнѣ, ка сѣ нѣ мѣргѣ ѣ Мѣсѣа.

§. 6.

Се вѣдѣше май ѣколѣ, кѣм кѣ пѣртѣ чѣ май мѣре ѣ
 Рѣманѣилѣр нѣ ѣв ѣшит дин Дѣкѣа прѣсте Дѣнѣре.

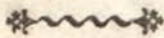
Дѣнѣгѣ ачѣсте де вѣи лѣа ѣминѣтеле стѣриле Дѣкѣей чѣле дѣпѣ
 мѣартѣ лѣи Траѣан, кѣре ле нѣмѣрѣрѣм май сѣс кап ѣ. лѣсне вѣи ве-
 дѣ, кѣм Рѣманѣи чѣи дин Дѣкѣа прин ѣкѣрселе чѣле дѣсе ѣле вѣчи-
 нилѣр варварѣи ѣтѣта ѣрѣ ѣкѣм дѣдѣи кѣ варварѣи ѣи вѣдѣ ѣ Дѣкѣа,
 шѣ ѣи сѣферѣ: май вѣртѣс кѣ дин зѣледе лѣи Гѣллѣен кѣ тѣтѣа сѣкѣ-
 пѣсе ѣпѣрѣтѣа Рѣманѣилѣр Дѣкѣа де ѣ мѣнѣ: кѣт ѣ зѣледе лѣи ѣв-
 ретѣан тѣкма май оушѣр ле ѣрѣ Рѣманѣилѣр ѣчѣсторѣ ѣи прѣимѣи пре
 варварѣи ѣ Пѣтрѣа са Дѣкѣа, оунде дин мошѣиле сѣле чѣле ѣ тот ѣ-
 нѣа родитѣारे нѣрѣрѣ ѣвѣ кѣ че ле стѣ ѣнаинѣте, шѣ ѣи сѣтѣрѣа, де
 кѣт рѣтѣчѣинѣ прин ѣлте цѣрѣи, сѣ фѣе ѣтѣмпѣинаѣи де ѣчѣмѣши вар-
 варѣи.

Шѣ кѣ ѣтѣта май оушѣр ѣ зѣледе лѣи ѣвретѣан ле ѣрѣ Рѣманѣ-
 илѣр чѣлѣр дин Дѣкѣа ѣ сѣферѣ ѣкѣрселе, шѣ неказвриле де кѣтрѣ
 варварѣи ѣ Дѣкѣа, кѣ ѣтрѣ ачѣле ѣрѣ нѣскѣѣи, крескѣѣи, мѣлѣи шѣ
 ѣвѣтрѣнѣиѣи: шѣ грѣвтѣѣиле, спре кѣре сѣит ѣаменѣи дин прѣнѣчѣе
 дѣпрѣнѣиѣи, тот де ѣ оуна май кѣ леснѣре се пѣартѣ.

Ба ѿсте а крѣде, сокотина фирѣ лѣкрѣрилѡр, кѡм кѡ варварїи а-
чѣа, фїина вечинї Дакїей, авѣ крѡцаре кѡтрѡ цѣра ачѣста; пѣнтрѡ
кѡ тот де а оѡна кѡна се лѣтрна дела цѡрїле чѣле май депѡртате,
оѡнде єра депрїнши адѣсе ѡри а нѡвзлї, ачї ка а вечинѡтате авѣ
ѡдїхнѡ де ѡстенѣла са фѡрѡ де маре фрїкѡ; шї кѡна се лѣтѡмпла де
фѡрѣ де пе аїрѣ вѡтѡци, шї алѡнгацї, ачї авѣ рѡпавѡ шї хрѡнѡ
ка акасѡ.

Дин чѣле дѣсе а варварилѡр оѡмблѡри а сѡс шї а жѡс прин Дакїа,
нѡ ам адоалѡ, кѡ пре мѡлцї дин варварїи ачѣа аї кѡноцѣ Рѡ-
манїи, пре кѡм шї єї пре Рѡманї, шї се кема пре нѡме оѡнїи пре ал-
цїи. аѡ нѡ шї тѡлѡарїи пре ачѣа, ла карїи де мѡлте ѡри аѡ асе а-
бате а дрѡмѡрїле сале, де сѡнт прїмїцї кѡ арѡтаре де драгосте,
шї кѡ мѡнкаре; аї крѡцѡ, шї сѡнт вѡкѡрошї сѡ нѡ фѡгѡ динаин-
тѣ лѡр; ба аї акрединцѣѡ, кѡ нїчї ѡ пагѡѡ нѡ вѡр авѣ де кѡ-
трѡ дѡншїи; шї де се афлѡ вѡнѡла дин чата лѡр май сѡлѡбатїк, ка-
реле сѡ воѡскѡ а фаче чѡва рѡѡ, нїче кѡм нѡла сѡфере чѡа лалцї тѡл-
ѡарїи а фаче рѡѡ.

Дирѣпт ачѣа, мѡкар кѡ шї Рѡманїи чѣи дин Дакїа ле єра вар-
варилѡр оѡрѡцї, пѣнтрѡ кѡ сѡнт Рѡманї, пре кѡм шї асѡѡцїи варва-
рилѡр ле ѡсте оѡрѡт нѡмеле де Рѡмѡн; тѡтѡшї пѣнтрѡ фолѡсѡрїле
сале, каре де мѡлте ѡри ле прїмїѣ дела ачѡшї Рѡманї, ка дела чѣи
че нѡ єра депрїнши ка варварїи а фаче акурсе прин тралте цѡри, шї
а прѡда; чї а лѡкра пѡмѡнтѡрїле а тѡцї анїи, шї а пѡѡцї мѡѡѡѡѡѡ-
рїле, авѣ плекаре спре єї. аѡ нѡ се пѡате шї а кѡм афла цѣрѡ, ка-
рѣ сѡ кѡпрїндѡ май мѡлте гїнте десклїнїте а сїнѡла, сѡѡ: шї ѡ
гїнтѡ дїнтрѡ ачѣсте сѡ фїе ла тѡате чѣле лалте гїнте оѡрѡтѡ; чї
пѣнтрѡ кѡ тѡате чѣле лалте гїнтѣ аѡ дела ачѣста нѡ пѡцїн фолѡс.
пѣнтрѡ ачѣа вѡкѡрос ѡ сѡфере; ба аѡ де ар вѡрѣ оѡнїи кѡсашї де а
гїнтѣи ачѡшїа се фѡгѡ дїнтрѡ ачѣ цѣрѡ, аї ѡпрѣск.

Оурмѣзз дѣрзъ, кз пѣртѣ чѣ май мѣре а Рѡманилѡр чѣлѡр дин Дѣкѣа нѣ аѣ ѣшѣт дин Дѣкѣа а зѣлеле лѣи Йѡрелѣан, ка сз трѣкз прѣсте Дѣнзре а Мѣсѣа, чѣ аѣ рзмѣс а Дѣкѣа. Нѣче нѣ аѣ рзмѣс нѣ-май прин мѣнцѣи; чѣ шѣ а лѡнтрѣ а цѣрзъ, ла шѣсѡрѣ а фѣ рзмѣс не-сминтѣицѣи а трѣѣ мошѣиле сѣле, ачѣа не фѣче а крѣде, кз тѡате гѣн-теле ачѣле, кѣре пре рѣнд шѣѣ сѡпѣс шѣе Дѣкѣа, шѣ аѣ лзкѣицѣи кѣ-тѣѡа врѣме аколѡ, ѣра ѡаменѣ де ачѣа, кѣрѣи трѣа кѣ прѣзѣи че ле фѣчѣ прин цѣрѣиле а прѣрзѣи Рѡманилѡр, ѣрз нѣ кѣ лзкрѣрѣ пзмѣн-тѣлѣи. Де оунде, прѣ де фолѡс ѣра варѡарилѡр ачѣлѡра, ка Рѡма-нѣи шѣ ла шѣсѡрѣ се рзмѣнз несминтѣицѣи; кѣрѣи агонисѣндѣши мо-шѣиле сѣле, сз аѣѣте май вѣртѡс фамѣилѣиле варѡарилѡр, пзмѣ че а-сѣши варѡарѣи се кѣпрѣндѣ кѣ аѣѣрсе шѣ кѣ прѣдѣре прин цѣрѣиле а-прѣрзѣи Рѡманилѡр сѡпѣсе. Ашѣ аѣ кѣстѣт Рѡманѣи а Дѣкѣа кѣ Гѡ-тѣи: ашѣ кѣ Хѣнѣи, кѣрѣи а лѣнгѣрз пре Гѡтѣи дин Дѣкѣа; ашѣ кѣ а-лѣицѣи, кѣрѣи тѡѣи ѣширз дин Дѣкѣа, шѣ се пѣстѣирз; ѣрз Рѡманѣи рз-мѣсерз статѡрничѣ аколѡ, трѣиנד кѣ дрѣптѣ ѡстенѣлз а мѣнилѡр сѣле.

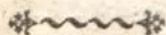
Асз а трѣѣ аѣѣта нѣм мѣре прѣѣм ѣра а Рѡманилѡр а тѡатѣ Дѣ-кѣа, крѣд сѣ, кз нѣ пѣцинѣи се афлѣ шѣ а трѣз Рѡманѣи, май вѣртѡс дѣпз че Дѣкѣа а зѣлеле лѣи Йѡрелѣан фѣ лзѣатѣ кѣ тѡтѣа десѣинѣтѣ де кѣтрз а прѣрзѣи Рѡманилѡр, кѣрѣи сзсе фѣ а прѣрзѣнѣт пѣнтрѣ кѣ-шиг сѣз кѣ варѡарѣи кѣрѣи трѣчѣ прин Дѣкѣа, ка се фѣкз аѣѣрсе прин цѣрѣиле а прѣрзѣи Рѡманилѡр, сѣз кѣ чѣи че рзмѣнѣ а Дѣкѣа пзмѣ ла ѡ врѣме, шѣ де ачѣи се рѣпѣзѣ а трѣалте цѣрѣи а прѣдѣ. Ба, нѣ мѣ адоѣск, кз вѣзѣнд варѡарѣи пре Рѡманѣи чѣи дин Дѣкѣа, кз сѣнт ѡаменѣ вѣнѡшѣи, шѣ инѣмѡшѣи, кѣ аѣѣта май вѣртѡс кѣ аѣѣм нѣ ѣ-рѣ сѡпѣши а прѣрзѣи Рѡманилѡр, нѣ рѣгѣт, ка сз стѣ кѣ аѣншѣи, шѣ а прѣрзѣи сз мѣрѣгз асѣпра цѣрѣилѡр чѣлѡр де сѣнт а прѣрзѣи Рѡ-манилѡр. Шѣ ачѣста: кз мѣлѣи дѣнтрз Рѡмѣнѣи аѣ а прѣрзѣнѣт ар-мѣле сѣле кѣ аѣе варѡарилѡр чѣлѡр че цинѣ Дѣкѣа, пѡате аѣ фѡст оу-

на дин кáззеле чѣле кзпетѣнїй, кзчї Рѡмжнїй Ѡтрз Ѡтѣтѣ стрзкз-
рзрї де гїнте варвáре прин Дáкїа, єй аз рзмáс статóрничи, шї аз
п8тѣт кзстà тот нѣмáл лвр Ѡ Дáкїа.

Де ачїашї Скрїторїюл ачѣла оўнгврэск ла Тзрóци Ѡтрз Ѡтѣл Пáр-
те Ѡ Крóникей Оўнгврилвр кап зї. мзкар кз пре Рѡмжнїй Ѡй кїáмз
кз нѣмеле чѣл де пре врэмиле сáле ѡбичнзїт вáлахи; шї мзкар кз дин
оўррїá чѣ мáре асѡпра Рѡмжнилвр, кáрѣ прѣ десвлїт ѡ áрáтз Ѡтрз
ачѣашї Крóникз, май вжртóс Ѡ Пáртѣ áдоáш кап чз. Ѡй пореклѣще
пре Рѡмжнї пзстóрї; тóтзшї, ѡрї дин че скрїсóрї вѣкї аз скóс
єл ачѣл, спѣне áдеврэл, кѣм кз, фзцїндá ацї лзквїтóрї де грóа-
зл Хѣнилвр Ѡ зїлеле лвї Ятила Крáюлвї Хѣнилвр, Рѡмжнїй дин
вѣнз вóл лвр стѣтерз пре лок. а)

Зисѣй май сѣс, кз Рѡмáнїй чѣй дин Дáкїа нз нѣмай пре ла мѣнцї,
чї шї пре шѣсрї аз рзмáс статóрничи Ѡ лзкáшврилє шї Ѡ мошїилє
сáле; пѣнтрз кз гїнтеле варвáре, кáре нзвлѣѣ Ѡ Дáкїа, май вжртóс
áвждá звѡрдáре шї дáтинз Ѡ фáче прáдз прин трáлте цзрї, де кжт
Ѡ лзкрá пзмжнтзл: нз áвѣ кáззз де Ѡ ззхзї пре Рѡмжнїй чѣй де пре
ла шѣсрї, де ѡарз че шї лвр вїне ле приндѣ Рѡмжнїй ачѣл, прекѣм
спѣсѣй май сѣс. Асз прекѣм Рѡмжнїй чѣй дєлл шѣсрї єрá сзпѣшї
нзвлзнтóарєлвр гїнте варвáре, áшл, нз мз áдоэск, кз чѣй де пре ла
мѣнцї нз нѣмай Ѡтрѣн лок áвѣ Прїнцїпїй сáз Кзпетѣнїилє сáле кз
Ѡпз-

a) Non ergo quiescebat cursitandi asveta Hunnorum feritas, quin et conti-
guarum provinciarum depopulationi dediti, maxime provincias, Moesiam,
Macedoniam, Achajam, Thessaliam, et etiam utrasque Thracias armis in-
festis, et continuis incursibus gravabant. Qua propter non solum earundem
regionum, sed etiam Pannoniae Civitates, per ipsos Hunnos, crebris in-
sultibus fatigatae, cum tantam nequirent continuam tolerare vexationem,
jugumque domini Regis barbari exosum haberent, natali solo derelicto,
ab ipsoque Rege Attyla licentia impetrata, dimissis armentis, *solis Va-*
iachis, ipsorum qui erant pastores, *sponte* in Pannonia remanentibus,
per mare Adriaticum, in Apuliam se contulerunt. *Thurocxi* Parte Pri-
ma Chronicae Hungarorum, capite 17.

Апързціе, каре нѣ атѣрнѣ дела варвареле гинте. Пѣнтрѣ кз ла ачѣм
нѣче нѣ пѣтѣ рѣсвѣте варварѣи, нѣче де локѣриле ачѣле нѣ авѣ ли-
псѣ, ка сѣ ле сѣпѣнѣ шѣе, де ѡарѣ че ѣи шѣ пре ла шѣсѣрѣи пѣцине
локѣрѣи оѣмплѣ кѣ фамѣлиле сѣле. Ба, шѣи ачѣши Рѡмѣнѣи ачѣши
де пре ла мѣнѣи, възжнѣ кз варварѣи нѣ зѣхѣск пре фѣрѣи лѡр чѣи
дела шѣсѣрѣи, воа а цинѣ пѣче кѣ ачѣши варварѣи; ба кред ѣѣ, кз
шѣи кѣ армеле сѣле ле да варварилѡр ажѣторѣи кжнѣ аи пофѣтѣ.

Динтрѣн фѣлѣо де апѣрзціе ка ачѣста де мѣнѣи, аѣ фѣст Рѡмѣ-
нѣи ачѣм, дѣспре карѣи скрѣе Нотѣрѣл Краюлѣи Бѣлла, ла кап ма, кз
дѣдерѣ ажѣторѣи лѣи Глад а Бзнѣт асѣпра Оѣнгѣрилѡр. Асѣмене а-
пѣрзціе фѣ а стрѣмошѣлѣи лѣи Мѣнѣморѣт дин Бнѣхѡр, а кѣрѣлѣ шѣ-
сѣриле чѣле де кѣтрѣ Тѣса ле лѣасе аѣтѣла Краюлѣ Хѣнилѡр, кѣм се
скрѣе ла Нотѣрѣлѣ лѣи Бѣлла кап к. Ба шѣи а апѣрзціеи ачѣм,
а кѣрѣлѣ скѣптрѣ а цинѣ Цѣлѣ атѣнѣи, кжнѣ атѣрѣ Тѣхѣтѣм кѣ ѡ-
стѣшѣи Оѣнгѣрѣи а аѣрѣлѣ, асѣмене фѣ ачѣпѣтѣлѣ. Чѣи ла капѣтѣлѣ
сѣтѣи а ѡпта, кжнѣ аѣварѣи фѣрѣ кѣ тотѣлѣ стѣнѣи де армеле лѣи
Карѣл чѣлѣи мѣре, кѣ тѣрѣе се лѣци пре ла шѣсѣрѣи принѣ аѣрѣлѣ.
Дѣспре ачѣсте се ва май атѣрнѣ борѣа шѣи май аколѡ.

§. 5.

Се сокотѣще крѣдѣмѣнтѣлѣ лѣи Флѣвѣсѣ Воѣнѣскѣсѣ аѣтрѣ-
ка трѣчерѣи Рѡмѣнилѡр динѣ Дѣкѣа прѣсте Дѣнѣре.

Динтрѣ Скѣитѣрѣи чѣи вѣки, карѣи мѣртѣрѣскѣ пѣнтрѣ трѣчерѣ
Рѡмѣнилѡр динѣ Дѣкѣа прѣсте Дѣнѣре а зѣлеле лѣи аѣрѣлѣан, шѣи кѣ
карѣи ашѣи батѣ капѣ прѣтивнѣи Рѡмѣнилѡр, ка сѣ аѣспере, аде-
кѣ сѣ рѣзѣме пѣрѣрѣ са, кѣм кз Рѡмѣнѣи тоѣи а зѣлеле лѣи аѣ-
рѣлѣан аѣ ѣшѣт динѣ Дѣкѣа, чѣл динѣ тѣю ѣсте Флѣвѣсѣ Воѣнѣскѣсѣ,
карѣле

КАРЕЛЕ А ЗИЛЕЛЕ АПЗРАТЪЛЪИ КОНСТАНЦІЕ СКРІА ИСТОРИА ЧѢ ДЕСПРЕ АЗРЕЛІАН, ПРЕ КЪМ ДИН АСЪШИ ВО ПІСКЪС А АЗРЕЛІАН КАП МД. СЕ ВЪДЕ.
 а) ВЪВІНТЕЛЕ ЛЪИ ЧѢЛЕ А ТРѢКА ТРѢЧЕРІИ РЪМАНИЛЪР ДИН ДАКІА АЪМ ЧЕТИТ МАИ СЪС S. А.

ЧѢЛ ЧЕ ВА ЧЕТИ КЪ ЛЪАРЕ АМИНТЕ КАПЪЛ А. ОУНДЕ ВОПИСКЪС СПЪНЕ КЪ ЧЕ ПРИЛѢЖ, ШИ ДЕ ЧИНЕ АДЕМНАТ САЪ АПЪКАТ ЁЛ А СКРІЕ ДЕСПРЕ АЗРЕЛІАН, НИЧЕ КЪМ НЪ СЕ ПОАТЕ АДОИ, КЪМ КЪ ВОПИСКЪС А ТРЪ ИСТОРИСИРѢ ВІЕЦІИ ЛЪИ АЗРЕЛІАН АЪ ТРЪВЪИТ СЪ ФІЕ НЪ ПЪЦІН, КЪМ СЕ ЗІЧЕ, ИНТЕРЕСАТ, САЪ ПЪРТИНИТОРІЮ. ЧѢЛ ЧЕ КЪ МАРЕ СЪСПІН ЛАЪ АДЕМНАТ ПРЕ ВОПИСКЪС, КА СЪ СКРІЕ ЛАЪДЕЛЕ ЛЪИ АЗРЕЛІАН, ФЪ ІЪНІХЪС ТИБЕРІАНЪС ПРЕФѢКТЪЛ ВРАШЪЛЪИ РЪМЕИ, ВЪРВАТ ПРѢСТРЪЛЪЧИТЪ РЪДЕНІЕ ДЕ СЪНЦЕ ЛЪИ АЗРЕЛІАН; ШИ АТЪНЧѢ АЛ АДЕМНАТ ПРЕ ВОПИСКЪС, КА СЪ СКРІЕ ВІАЦА ЛЪИ АЗРЕЛІАН, КЪНД ФЪАРТЕ МАРЕ ЧІНСТЕ ФЪКЪНДЪИ, АЛ ДЪЧѢ КЪ РЪДЪАНЪЛ СЪЪ ЧѢЛ ПРѢ СТЪЛЪЧИТ ДЕЛА ПРЪЗНИК, ШИ СЕ ТЪНГЪА КЪ ТРЪ ВОПИСКЪС КЪ АМЪРЪЧЪНЕ, КЪ ОУН АПЪРАТ АША ХАРНИК, КЪМ ФЪ АЗРЕЛІАН ВА СЪ РЪМЪНЪ НЕКЪНОСКЪТ ВРЕМИЛЪР ВЕНИТОАРЕ ПЕНТЪРЪ ЛІПСА СКРИТОРИЛЪР. в)

Пре

- а) Dicebat enim quodam tempore Aurelianus Gallicanas consuluisse Druidas, sciscitantem, *utrum apud ejus posteros imperium permaneret?* tum illas respondisse dixit. *Nullius clarius in Republica nomen, quam Claudii posteriorum futurum.* Et est jam Constantius Imperator ejusdem vir sanguinis, cujus puto posteros ad eam gloriam quae a Druidibus praenuntiata sit, pervenire. *Flavius Vopiscus in Aureliano cap. 44.*
- в) Hilaribus, quibus omnia festa et fieri debere scimus, et dici, impletis solemnibus, vehiculo suo me et judiciali carpento praefectus urbis vir illustris, ac praefata reverentia nominandus, Iunius Tiberianus accepit. Ibi cum animus, a causis atque negotiis publicis solutus ac liber, vacaret, sermonem multum a Palatio usque ad hortos Valerianos instituit: et in ipso praecipue de vita Principum. Cumque ad templum solis venissemus, ab Aureliano Principe consecratum, *quod ipse non nihilum ex ejus origine sanguinem duceret*, quaesivit a me, quis vitam ejus in litteras retulisset. Cui ego cum respondissem, neminem a me Latinorum, Graecorum aliquot lectitatos, dolorem gemitus sui vir sanctus per haec verba profudit: *Ergo Thersitem Sinonem, ceteraque illa prodigia vetustatis, et nos bene scimus, et posterum frequentabunt. Divum Aurelianus, clarissimum Principem.*

Пре кѣм нѣ мѣ доѣскъ, кѣ Іѣнѣс Тиверіанѣс пѣнтрѣ ачѣа ѡменѣ пре вопискѣс, шѣ арѣтѣ драгосте кѣтрѣ ѣл, пѣнтрѣ ка се скрѣе кѣ чинсте шѣ кѣ лѣвѣ дѣспре ѡвретѣн; ашѣ вопискѣс мѣлт ѣрѣ дѣств-стѣлат кѣ ѡменѣа че ѣи фѣчѣ Іѣнѣс Тиверіанѣс, шѣ ка кѣ фѣлѣ повестѣще, кѣм Іѣнѣс Тиверіанѣс ѣл кѣрѣцѣ кѣ рѣдѣнѣл сѣѣ чѣл де жѣдѣц, шѣ кѣ кѣтѣ драгосте грѣи кѣ ѣл, шѣ ѣл пофѣтѣ ка сѣ скрѣе дѣспре ѡвретѣн.

Ба ѣкѣ поменѣнѣа вопискѣс, кѣм се вѣде ла кап ѣ. кѣ нѣчѣ оѣн скрѣиторѣо де истѣорѣи нѣ ѣсте, кѣреле сѣ нѣ фѣ минѣит чѣва; маѣ вѣртѣс ѣл ѣдемнѣ Іѣнѣс Тиверіанѣс, ка сѣ скрѣе дѣспре ѡвретѣн, кѣм ѣи плаче, фѣрѣ фѣрикѣ сѣ зѣкѣ че ва вѣѣ: кѣ минѣнѣа, стрѣлѣ-чиѣи вѣрѣаѣи ва ѣвѣ соѣѣи ѣ минѣѣнѣ, кѣм сѣнт Лѣвѣс, Салѣстѣс, Корнѣлѣс Тѣчитѣс, Трогѣс, кѣрѣи шѣ ѣи ѣл минѣит. а) Кѣре кѣвинѣте ѣлѣи Іѣнѣс Тиверіанѣс кѣтрѣ вопискѣс зѣсе, че ѣсемнѣзѣ ѣлта, фѣрѣ кѣ де нѣ вѣр шѣ фѣ пре ѣдеѣр рѣзимѣте чѣле че ва скрѣе, ѣкѣ сѣ

ЛЕ

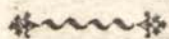
cipem, severissimum Imperatorem, per quem totus Romano nomini orbis est restitutus, posteri nescient? Deus auertat hanc amentiam. Et tamen, si bene novi, ephemeridas illius viri scriptas habemus, etiam bella, charactera historico digesta, quæ velim accipias, et per ordinem scribas; additis quæ ad vitam pertinent. Quæ omnia ex libris linteis, in quibus ipse quotidiana sua scribi præceperat, pro tua sedulitate condiscas. Curabo autem ut tibi ex Ulpia Bibliotheca, et lintei proferantur. Tu velim Aurelianum, ita ut est, quatenus potes, in litteras mitas. Parui ipse quidem præceptis: accepi libros Græcos, et omnia mihi necessaria sumsi: ex quibus et quæ digna erant memoratu, in unum libellum contuli. Vopiscus in Aureliano cap. 1,

- а) Et quoniam sermo nobis de Trebellio Pollione, qui a duobus Philippis usque ad Divum Claudium, et ejus fratrem Quintillum, Imperatores tam claros, quam obscuros memoriae prodidit, in eodem vehiculo fuit, asserente Tiberiano, quod Pollio multa incuriose, multa breviter prodidisset: me contradicente, neminem scriptorum, quantum ad Historiam pertinet, non aliquid esse mentitum: prodente quin etiam, in quo Livius, in quo Salustius, in quo Cornelius Tacitus, in quo denique Trogus, manifestis testibus convincerentur: pedibus in sententiam transitum faciens, ac manum porrigens jucundam præterea, scribe, inquit, ut libet: securus; quod velis, dicas: habiturus mendaciorum comites, quos Historiæ eloquentiæ miramur auctores. Vopiscus Ibid. cap. 2.

ле скріе. нѣмай сз фіе спре лавда лѣи Івреліан; дин каре лавдаз є-
ра сз кѣргз рѣш ші спре мзрірѣ лѣи Івнѣс Тиверіанѣс, ші а тоатѣ
фаміліа лѣи Івреліан, карѣ єра ла Рѡма, кѣм спѣне аколоші кап-
мѣ. Во піскѣс. а)

Кѣци сжнт ши акѣм, пре карїи де лїи ва кіема ѡаре кареле ѡм
маре адѣсе ѡри ла прѣнз, ші лїи ва ѡмени, скріѣ минѣни де вїца
ачелѣа, пѣцини грижинѣсѣ, ѡаре адеврѣте сжнт, саз ва! Чї ачѣшѣ
сжнт май де свѣрїт: мзкар кѣ нїчи ѡ фѣцѣріе нѣ є скѣтїтѣ де
пзкѣт, ші кѣ скрісѡрїле лѣр се лшѣлз мїнтѣ четїторїлѣр, карїи
л лок де адевр прїмѣск минѣна. Дѣрз сжнт оѣнїи, карїи мзнїн-
дѣсѣ пре оѣнѣл, саз пре алѣл дїнтрѣ ѡ Гїнтѣ, нѣ се сфїєск а лѣа
оѣрїє, ші а дефѣїма тоатѣ гїнта кѣт є де маре. Кѣноскѣтам оѣ-
нѣл, кареле мергїнд л цѣра Рѡмѣнѣскѣ кѣ нздѣжде, кѣ тоѣи Рѡмѣ-
нїи аколѡїсѣвр лїїна ка оѣнѣи нѣ цїѣ че; чї нецїїнд єл лїмеа рѡ-
мѣнѣскѣ нѣ пѣтѣ доѣнїдї нїчи ѡ дерѣгѣторїє. Де оѣнде єшїнд мѣ-
нїос, наѣ цїѣт кѣ че сз стрїче май тѣре Рѡмѣнїлѣр, шї [сѣи мїк-
шорѣѣ, фѣрз стѣрнї мїнчїонѣ неаѣзїтѣ пѣнѣ ачї, шї ѡ дѣде ла
стѣмпѣ: кѣм кѣ Рѡмѣнїи чѣи дин Дѣкїа лѣи Траїан нѣ сжнт прѣїлѣ
де Рѡмѣнї ка ачѣл, карїи л зїлеле лѣи Івреліан сз фї рѣмѣс л Дѣ-
кїа; чї кѣтрѣ мїжлокѣл а трїєспрѣзѣчѣлѣ сѣтѣ дѣла ХС, де прѣсте
Дѣнѣре венїрѣ аїчї. Кѣноскѣтам цїршї алѣл, кареле, пѣнтрѣ кѣ
оѣн Рѡмѣн л маре дерѣгѣторїє пѣс нѣ аѣ пѣртнїїт, ка сз лїкѣпѣ
фрѣтеле ачѣлѣа ла ѡ дерѣгѣторїє, нѣ се лдої нѣ нѣмай єл лѣтїю а
лѣрѣцошѣ стрѣмеа пѣрѣре ачѣлѣи че скрісѣсе, кѣ Рѡмѣнїи кѣтрѣ
мїжлокѣл а трїєспрѣзѣчѣлѣ сѣтѣ аѣ венїт де прѣсте Дѣнѣре л Дѣкїа;
чї шї л алѣтеле мѣлте шї кѣ пѣна, шї кѣ гѣра лѣвомї венїнѣл оѣр-
рїєи

а) Aurelianus filiam solam reliquit, cujus posteri etiam nunc Romae sunt. Au-
relianus namque Proconsul Ciliciae Senator optimus, sui vere juris vitaeque
venerabilis, qui nunc in Sicilia vitam agit, ejus nepos. *Vopiscus* in Aureli-
ano. cap. 42.

ѹей сале асѹпра тѣтѣрѣр Рѡмѣнилѡр пзнѣ ла мѡартѣ лѣи. Оуѣнѣи ка ачѣщѣ фѣерѣ сѣлѣатече, ши оуѣрѣе нѣмѣлѣи ѡменѣск сѣнт.

Вопѣскѣс дин нѣмѣрѣл ачѣлѡра се вѣде а фѣи фѡст, кѣрѣи липѣициѣ де авѣре сѣнт вѣоши спре а лѣвѣа пре ацѣи пѣнтрѣ кѣшиг. Ши а фѣи фѡст ѣл ѡм де жѡс ла Рѡма ши невѣзѣт, нѣ нѣмай де аколѡ се аратѣ, кѣ кѣ ковѣрѣитѣ вѣкѣрѣе ши пѣин де адествѣлѣре спѣне, кѣм лѣл кѣрѣцѣт Префѣктѣл ѡрѣшѣлѣи Іѣнѣс Тибѣрѣанѣс кѣ рѣдѣанѣл чѣл де жѣдѣц, ши кѣ драгѡсте аѣ грѣит кѣ ѣл; чѣи ши де аколѡ, кѣ ѣл нѣ аѣ авѣт нѣс сѣл атре а Библѣотѣка Оуѣлѣа, ка сѣл читѣскѣ кѣрѣциле дѣинтѣе, чѣи, кѣм асѣши мѣртѣрѣскѣе ла кап а. Іѣнѣс Тибѣрѣанѣс аѣ фѣгѣдѣи, кѣ ѣл ва фѣче, ка се ѣсе аѣрѣте зѣселе кѣрѣи дин Библѣотѣка Оуѣлѣа. Ба, ши аѣнѣме, кѣ аѣ фѡст ѡм линѣгѣшитѡрѣю, аѣ вѣдѣще ачѣл, кѣ ѡ прѡрѡчѣе май найнѣте а зѣлѣле лѣи Іѣвѣрѣлѣан фѣкѣтѣ нѣ се адоѡще а пѣртѣ аѣпѣратѣлѣи Конѣтанѣѣе, кѣрѣле а вѣрѣмѣл лѣи аѣпѣрѣцѣк кѣ линѣгѣшире а ѡ тѣлѣкѣи, адекѣ кѣм кѣ вѣица ачѣствѣл лѣнѣгѣ вѣрѣме ва аѣпѣрѣци, пре кѣм дин кѣвѣинѣтеле лѣи, кѣре май сѣс ле скрѣсем, се адеверѣѣзѣ. Оуѣн ѡм ка ачѣста де аѣ фѡст май дѣрник аѣтрѣ лѣвѣде ле лѣи Іѣвѣрѣлѣан де кѣм сѣфере адевѣрѣл: пѣнтрѣ ка сѣл пѣртѣнѣскѣ мѣрѣрей патрѡнѣлѣи сѣл Тибѣрѣан, ши а тѡатѣ фамѣлѣа лѣи Іѣвѣрѣлѣан, нѣ ѣ мирѣре: фѣинѣд ачѣста ѡ непѣтѣинѣцѣ, де кѣрѣ пѣрѣрѣк мѣлѣи аѣ фѡст кѣпрѣнѣши, ши сѣнт пзнѣ аѣи.

Де ачѣл ѣсте, кѣ Вопѣскѣс чѣле че сѣнт спре лѣвѣа лѣи Іѣвѣрѣлѣан, де сѣнт ши мѣи лѣкѣрѣи, аѣре дѣтинѣ кѣ ковѣрѣире аѣле адеверѣи сѣл дин скрѣитѡрѣи, сѣл кѣ аѣте докѣментѣрѣи; ѣрѣ чѣле че се вѣд а фѣи спре чѣва дефѣимѣре, сѣл ле повѣстѣще кѣ адоѡлѣ, сѣл де ле ши спѣне, фѣинѣд тѣтѣрѣрѣ кѣносѣкѣте, кѣрѣнѣд ле аколѣре, дѣнѣд тѣтѣлѣ де прѣвѣн аѣпѣрат лѣи Іѣвѣрѣлѣан.

Асѣмнѣм ши ачѣл, кѣ Вопѣскѣс аратѣ ла кап а. кѣ ѣл чѣле че ва скрѣе дѣспре Іѣвѣрѣлѣан, вѣрѣ сѣле скрѣе дин кѣрѣциле Грѣчѣиѣи, ши дѣинѣтрѣ

Динтрѣ ѡлте ѡквѣицѣте доквментѣри. Ба ши ѡчѣа ѡсемнѣм, кз Герардѣс Іоаннес Воссѣс, ѡ Картѣ в. дѣспре Истѡричій Латиній дин ѡсѣши Вонискѣс вѣдѣше, кз де ѡр фѣ ѡжѣс ѡчѣстѣ сѣ скрѣе вѣаца лѣи ѡполонѣс Тианѣс, картѣ ѡ фѣгѣдѣше, кзмплѣте минчѣннѣ ѡр фѣ минциѣт. а) Де оуѣде дѣсвѣлѣит се вѣде, кз Вонискѣс ѡѣ фѡст ѡм ка ѡчѣла, кзрѣа нѣи ѣра грѣцѣз ѡ минциѣ.

Динтрѣ ѡчѣсте дин тоѡте оуѣрмѣкѣз, кз ѡ чѣле че грѣѡце Вонискѣс спре лѡвѣа лѣи ѡвѣрѣлѣан фѣрѣз де ѡле ѡдеверѣи сѡѣ дин вѣрѣн скрѣитѡриѡ вѣрѣдник де кредѣицѣз, сѡѣ дин Кзрѣиле Динтѣе чѣле дин Библиѡтѣка Оуѣлѣа ѡнѣме, сѡѣ дин Скрѣинѣиле Префектѣрѣи ѡвѣрѣшѣлѣи, ши де ѡирѣѣ, нѣ фѣрѣз грѣже се кѡде сѣи крѣдем лѣи.

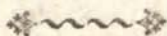
Де ѡчѣст фѣлѣю ѡсте ѡчѣа че скрѣе ѣл дѣспре трѣчерѣ Рѡмѡнилѡр дин Дѡкѣа прѣсте Дѣнѣре ѡжѣлеле лѣи ѡвѣрѣлѣан ла Кап ла. оуѣде зѣче, кз ѡвѣрѣлѣан пре ѡстѡшѣи ши пре Прѡвинчѣѡлѣи сѡѣ цѣрѣѣннѣи ѡѣ рѣдикѡт дин Дѡкѣа, ши ѡѣ ѡшезѡт ѡ Мѣста: дѣндѣ цинѣтѣлѣи ѡчѣлѣи нѣме де Дѡкѣа сѡ; дѣпѣз картѣ фѡптѣз се кѣемѣ цинѣтѣлѣ ѡчѣла Дѡкѣа лѣи ѡвѣрѣлѣан, ши Дѡкѣа чѣ дин мѣжлок, ши Дѡкѣа чѣ нѡѡѡ. ѡчѣста нѣчѣи кз оуѣн скрѣитѡриѡ, нѣчѣи кз оуѣн доквмент нѣ ѡ ѡдѣсперѣз. Пѣнтрѣ ѡчѣа, де нѣ вѡм крѣде, кз ѡпрѣѣнѣз кз ѡстѡшѣи ѡѣ скѡс ѡвѣрѣлѣан ши пре цѣрѣѣннѣи пре тѡѡцѣи дин Дѡкѣа, кз ѡтѣѣта мѡи пѣциѣн не пѡѡте чѣнеѡа жѣдека ѡ фѣи ѡѡменѣи несѡкѡтѣицѣи, кз ѡчѣста спре чѣ мѡи мѡре ѡпѣрѣре ѡ лѡвѣей ши ѡмѣрѣрѣи лѣи ѡвѣрѣлѣан ѡ скрѣе Вонискѣс.

Кз, пре кѣм ѡсѣмнѣрѣм мѡи сѣс кап в. ѣ. ѡ. ши мѡи сѣс ѣ. в. ѡдрѣан де кѣт сѣ скѡѡтѣз ѡстѡшѣи дин Дѡкѣа, ши сѣ лѡсе пре цѣрѣѣннѣи Рѡмѡнѣи ѡгѣра вѡрѣѡрилѡр, прѣвѣзѣждѣа дѣпѣз дождѣна прѣѡтѣнилѡр, кз вѣчѣникѣз ѡнегрѣтѣз помѣнѣре вѡ сѣи рѣмѣжнѣз пѣнтрѣз фѡпта ѡчѡста:

МАИ

- а) Ex his cognoscere est, ut Vopiscus magnis follibus propudiosa fuerit mendacia spiraturus, si scripsisset vitam Apollonii, quam continuo post promittit, his verbis: etc. Gerardus Ioannes Vossius Lib. 2. de Historicis Latinis.

май възвръсѣ фѣ съ исе коакъ чѣле дин лъѣнтрѣ але лѣи де писма че
 ѡвѣ ѡсѣпра лѣи Траіанъ, де кжт съ скоатъ ѡсташи дин Дакіа, ши съ
 лѣсе пре църкнѣи Рѡманѣи ѡколѡ, де оунде, фїиנד ѣи ѡтемеѡци, нѣ
 ѣра ѡнѣм кѣ пѣтинцъ съи скоатъ.

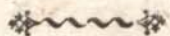
Ичѣа, дела кѡрѣ лѣз ѡвѣтѣт пре Идріан прѣтенѣи, ѡ фѣче Ив-
 реліан. Къ Дакіа ѡ лѣсѣ де сѣпт ѡпѣрѣциѡ Рѡманѣилѡр, ши скоцинд
 ѡсташи, пѡртѣ чѣ май мѡре ѡ църкнѣилѡр, прекѣм ѡрѣтарѣм май сѣс
 ѣ. ѡ. г. ѣ. рѣмѣсѣ ѡкѡлѡ сѣпт варѡарѣи. Ичѣстѣ фѡптѣ фѡарте ѡтѣ-
 нека мѣрѣиле лѣи Ивзеліан. Дѣчи ѡпѣнѣсѣ, ѡдемѣат де іѣнѣсѣ Ти-
 беріанѣсѣ рѣдѣнѣа лѣи Ивзеліан ѡ скрѣе, ка съ нѣ рѣмѣнѣ ѡчѣ нѣгрѣ
 поменѣре, кѣм кѣ Ивзеліан десѣнѣнд Дакіа де кѣтрѣ ѡпѣрѣциѡ Рѡ-
 манѣилѡр, ѡѣ лѣсѣат ѡтѣта мѣлѣиме де четѣцѣнѣи Рѡманѣи ѡ оун-
 гѣиле варѡарѣилѡр, дин кѡрѣ нѣ пѣцинѣ мѣкѡрѡре оунма ши ѡсѣпра
 лѣи іѣнѣсѣ Тикеріанѣсѣ, ши ѡсѣпра ѡтоатѣ вѣца лѣи Ивзеліан, скрѣе
 фѣрѣ нѣчи ѡ мѣртѣрѣе сѡѣ докѣмѣнт, ѡтѣю: кѣ фїиנד Іллирикѣа пѣ-
 етѣит, ши Мѣсѣа пѣрѣпѣдѣтѣ, нѣчи ѡ нѣдѣкѣде нѣ ѣра де ѡсе май пѣ-
 тѣ цинѣ Дакіа сѣпт ѡпѣрѣциѡ Рѡманѣилѡр. Ичѣста ѡ скрѣе, пѣнтрѣ
 ка нѣмене съ нѣ жѣдѣче пре Ивзеліан, кѣм кѣ ѡѣ фѡст ѡм сѣлѣ,
 ши фѣрѣ ѡдѣстѣлѣтѣ кѡѣѣѣ ѡѣ пѣрѣсѣит Дакіа. Идоѡѡ, кѡрѣ ѣрамай де
 лѣпѣсѣ спре ѡпѣрѣрѣ мѣрѣиле лѣи Ивзеліан, скрѣе, кѣ Ивзеліан нѣ ѡѣ
 фѣкѣт, кѣм вѣсѣе Идріан съ фѡкѣ, ѡдѣкѣ съ скоатѣ ѡсташи, ши
 съ лѣсе пре неарѣмѣциѣи църкнѣи Рѡманѣи ѡколѡ: чѣ кѣнд ѡѣ скѡс пре
 ѡсташи, ѡпѣрѣнѣ скѡсѣе ши пре църкнѣи Рѡманѣи, ѡпѣи пѣрѣсѣи Дѡ-
 кіа ѡ пѣтѣрѣ варѡарѣилѡр.

ѡсѣ, мѣкар кѣ ичѣста дѣспре скоатѣрѣ църкнѣилѡр Рѡманѣи дин
 Дакіа нѣмай спре лѣѣда лѣи Ивзеліан фѣрѣ де нѣчи ѡ доѡѡѡѣ ѡ скрѣе
 ѡпѣнѣсѣсѣ, тоѣѣши ичѣа нѣ зѣче, кѣ пре тоѣи Рѡманѣи църкнѣи ѡѣ
 скѡс Ивзеліан дин Дакіа. Ичѣа ши нѣи ѡ крѣдем, кѣ нѣ пѣцинѣи ши
 динтрѣ църкнѣи ѡѣ ѣшит кѣ ѡсташи дин Дакіа; чѣ пѡртѣ

чѣ май маре аѣ рзмас аколѡ. Де оунде кввинтеле лѣи вопискѣс чѣле май сѣс, а трѣба трѣчерѣи Романилѡр дин Дакѣа прѣсте Дѣнзре, четѣте, ни чѣи кѣм нѣ афрѣнг адеверѣрѣк нѡастрѣ дѣспре ачѣа: кѣ нѣ тоѣи Рѡманѣи аѣ ѣшит а зѣледе лѣи Аѣрелѣан дин Дакѣа, чѣи пѣртѣ чѣи май маре аѣ рзмас аколѡ.

Ба, де вом четѣи кввинтеле ачѣле аѣи вопискѣс нѣ кѣм сѣнт а ѣзѡаделе, каре лѣм вѣзѣт ѣѣ, чѣи кѣм ле четѣ Ласрѣнѣис Топелѣтинѣс, кареле а зѣледе Принципѣлѣи Аѣрѣлѣлѣи Аѣпаѣи аѣ скрѣс Кѣртѣ са че се нѣмѣше: ѣриѣинес ет ѡкасѣс Трансилѡанѡрѣм; аѣкѣ вѣртѡс аѣтрѣск зѣса нѡастрѣ. Кѣ а нѣмѣта Кѣрте кап ѣ. аѣа се читѣск кввинтеле ачѣле аѣи вопискѣс, кѣм кѣ Аѣрелѣан вѣзѣнд Иллирикѣл пѣстѣнт, шѣи Мѣсѣа прѣпѣдѣнтѣ, Прѡвинѣѣа дин колѡ де Дѣнзре Дакѣа кѣртѣ ѡ фѣкѣсе Траѣан, рѣдикѣнд де аколѡ ѡастѣ, ѡлѣсѣ цѣрѣнилѡр, дѣзнѣдѣжѣдѣнѣдѣсе асе май пѣртѣ ачѣа цинѣ: шѣи пре норѡаде пре каре лѣѣс дѣс де аколѡ, ле ашеѣѣ а Мѣсѣа. а) ѣсеѣирѣк аѣтрѣ кввинтеле ачѣсте аѣи вопискѣс дѣкѣм ле четѣ Топелѣтинѣс, шѣи де кѣм ле четѣи а ѣзѡаделе каре ле аѣем аѣм, нѣ ѣ аѣта фѣрѣ пѣртѣчѣка ет (шѣи) кѣртѣ ѡ аѣ ѣзѡаделе ачѣсте; шѣи ѣзѡаѣл, кареле лѣѣ читѣт Топелѣтинѣс нѣ ѡ аѣкѣ. ачѣ пѣртѣчѣкѣ, кѣртѣ нѣ ѡѣс дин грѣѣлѣз, аѣ дин рѣѡтѣте фѣ вѣрѣнтѣ, скѣмѣѣ тот аѣелѣсѣл; шѣи фѣче ка вопискѣс сѣсе пѣрѣ а зѣче, кѣ нѣ нѣмай пре ѡстаѣи чѣи шѣи пре цѣрѣни ѣѣ скѣлат Аѣрелѣан дин Дакѣа. Пѣрѣ кѣпѣл зѣчерѣи ни чѣи кѣм нѣ пофѣтѣше сѣсе аѣаѡгѣ ачѣ пѣртѣчѣкѣ; ба кѣ мѣлт май фѣрѣск лѣкрѣ ѣсте, шѣи май нѣтед, сѣсе читѣскѣ кввинтеле ачѣле аѣи вопискѣс фѣрѣ зѣса пѣртѣчѣкѣ. Кѣртѣ де ѡ вѣи лѣпѣдѣ, пре кѣм лѣпѣдѣтѣ ѣрѣ а ѣзѡ-

а) Quum vastatum Illyricum et Moesiam deperditam videret, Provinciam trans Danubium Daciam a Trajano constitutam, sublato exercitu, Provincialibus reliquit, desperans eam, posse retineri: abductosque ex ea populos, in Moesiam collocavit, appellavitque suam Daciam, quae nunc duas Moesias dividit. *Vopiscus* in *Aureliano*, *apud Laurentium Toppelinum*, *Origines et occasus Transsylvanorum*, cap. 6.

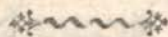
ИЗВОДА КАРЕ ЛАЗ ЧЕТИТ ТОПЕЛТИНС; ОУРМЪЗЪ, КЪ АЗРЕЛІАН НЪМАЙ
 ѠСТАШІИ ІАЗ РЪДИКАТ ДИН ДАКІА, ІАРЪ НЪ ШІ ПРЕ ЦЪРЪНІИ. ФЪ-
 РЪ ЦЪРЪНІИ, КАРІИ АЪ ВРЪТ ДИН ВЪНЪ КОМ ЛЪР, ШІ АЪ АЪЪТ РЪГЪЗ,
 АЪ ЕШИТ КЪ ѠСТАШІИ. ШІ ОУНДЕ ЗІЧЕ ВОПИСКЪС, КЪ НОРОАДЕЛЕ, КА-
 РЕ ЛЪС ДЪС АЗРЕЛІАН ДИН ДАКІА ЛЪС АШЕЗАТ А МІСІА, НЪ СЖИТ АЛТЕ
 НОРОАДЕ ФЪРЪ АЧЪЛЕ КАРЕ ЛЪС СКЪЛАТ ДИН ДАКІА, АДЕКЪ НОРОАДЕЛЕ ЧЪ-
 ЛЕ МИЛИЦЪРЕШІИ, САЪ ѠСТАШІИ. ІАРЪ ДЕСПРЕ ЦЪРЪНІИ, КЪ СЪ ФІ ЕШИТ
 ѠАРЕ КАРІИ ДИН ДАКІА, ВОПИСКЪС НЕМИКА НЪ ПОМЕНЪЩЕ. АША ДЕ СЕВЪР
 ЧЕТИ КЪВІНТЕЛЕ АЪ ВОПИСКЪС, МЪКАР КЪ НИЧИ КЪ Ѡ МЪРЪРІЕ НЪ ЛЕ РА-
 ЗИМЪ ВОПИСКЪС, ТОТЪШІ ФІРЪ ЛЪКЪРІЛЪР, ШІ АПРЕЖЪРЪРИЛЕ РЪМАНІ-
 ЛЪР ДИН ДАКІА ЧЕЛЪР ДЕ ПРЕ ВРЕМИЛЕ АЪ АЗРЕЛІАН АРАТЪ, КЪМ КЪ АДЕ-
 ВЪРЪА АЪ ГЪЗИТ ВОПИСКЪС.

СІНГЪРЪ Ѡ ШЪВЪАЛЪ ПОТ АЧИ СЪШІ НЪАЪЧЪСКЪ ПРОТІВНИЧИИ НО-
 СТРИ, АДЕКЪ, СЪ ЗІКЪ, КЪ ПОАТЕ ШІ ИЗВОДА, КАРЕ ЛАЗ ЧЕТИТ ТОПЕЛ-
 ТІН, АЪ АЪЪТ ПЪРТИЧІКА *et*; ЧІ ТОПЕЛТИН КЪ ВИКЛЕШЪГ Ѡ ЛЪПЪДЪ,
 ШІ МИНЦІИ, ЧЕТИНД КЪВІНТЕЛЕ АЪ ВОПИСКЪС ФЪРЪ ДЕ ЗІСА ПЪРТИЧІКЪ.
 ЧІ ЛОКЪА, ОУНДЕ, ШІ ѠАМЕНІИ, АТЪРЪ КАРІИ АЪ СКРИС, ШІ АЪ ДАТ ЛА
 ТИПАРІО КАРТЪ СА ТОПЕЛТИН, НЪ НЕ ЛАСЪ А АЪЪ АЧЕЛ ПРЕПЪС ДЕ ТОПЕЛ-
 ТІН АЛЪКЪРЪА АЧЕСТА. ТОПЕЛТИН ЛЪВДАТА СА КАРТЕ, НЪ А ІРАЪЛА, ЧІ А
 ЦЪРЪ КА АЧЪА, ШІ АТЪРЪ ѠАМЕНІИ КА АЧЕА ПРОКОПСІЦІИ А СКРИСОРИЛЕ ЧЪ-
 ЛЕ БЕКІИ ѠАЪ ДАТ ЛА АЪМИНЪ, КЪРЪРА МАНЪСКРИПТЕЛЕ ИЗВОАДЕ АЛЕ АЪ
 ВОПИСКЪС ЛЕ ЕРА ПРЪКЪНОСКЪТЕ. ДЕ ОУНДЕ, ДЕ НЪ ВРЪ ФІ ИЗВОАДЕ ДЕ
 АЧЪЛЕ АЪ ВОПИСКЪС, А КАРЕ СЕ НЪ СЕ АФЛЕ ПЪРТИЧІКА *et*; КЪМ САЪ
 ІВИТ КАРТЪ АЪ ТОПЕЛТИНС ЛА АЪМИНЪ, АДАТЪ ЛАР ФІ МИНЦІИТ А-
 ВЪЦАЦІИ, ШІ ЛАР ФІ РЪШИНАТ КА ПРЕ ОУН ВИКЛЪН. ТОКМА ААРЪ ІСТЕ
 АКРЪДЕ, КЪ ИЗВОДА, ДИН КАРЕЛЕ АЪ СКРИС ТОПЕЛТИН КЪВІНТЕЛЕ АЧЪЛЕ
 АЪ ВОПИСКЪС НЪ АЪ АЪЪТ ПЪРТИЧІКА *et*. АЛГА АР ФІ, ДЕ АР ФІ А-
 ДЪС ТОПЕЛТИН АНАИНТЕ НІСКАРИ КЪВІНТЕ АЪРЪНІИ ДЕКРЕТ ДЕ А КРАИ-
 ЛЪР ОУНГЪРЕШІИ НЕКЪНОСКЪТ АЦЕЛЪЦІАЛЪР АЧЕЛЪРА. ВЪ АЧЕА ПЪТЪ СЪ
 АШЪЛЕ

АШЪЛЕ ПРЕ АЧЕА, ЧЕ НЪ АВЪ КЪНОЩИНЦЪ А ЛЪКРЪРИЛЕ ОУНГЪРЪЩИ; ПЪРЪ КЪ
ИЗЪОДЕЛЕ СКРИТОРИАВЪР ЧЕДЪР ВЕКИ ЛАТИНЪЩИ НИЧИ Ѡ АШЪЛЪЧЪНЕ НЪ
ПЪТЪ СЪ ФАКЪ.

ЧИ, СЪ ЗИЧЕМ, КЪ ПЪРТИЧКА *et* АТЪРЪ АДЕВЪР Ё АЛЪИ ВОПИСКЪС,
НЪ Ё ВЪРЪТЪ ДЕ МЪНЪ СТРЕИНЪ. ТОТЪШИ НЪТЕД, ШИ ФИРЪЩЕ СЕ ПОТ
АЦЕЛЪЩЕ КЪВИНТЕЛЕ ЛЪИ ВОПИСКЪС АША, КЪТ ШИ ПАРТЪ ЧЪ МАИ МАРЕ А
РЪМАНИАВЪР, А ЗИЛЕЛЕ ЛЪИ АЪРЕЛЪАН, СЪ ФИ РЪМАС А ДАКЪА; ШИ БОРБА
ЛЪИ ВОПИСКЪС СЪ НЪ ФЪЕ ДЕШАРЪТЪ ДЕ АДЕВЪР. ДАКЪ АЪ ВЪРЪТ АЪРЕЛЪАН СЪ
ЛАСЪ ДЕ ТОТ ДАКЪА ДЕ СЪПТ АПЪРЪЦИА РЪМАНИАВЪР; ФИРЕСК ЛЪКРЪ ИСТЕ,
КЪ ѠСТАШИ ТЪРЕЪА СЪИ СКОАТЪ ДЕ АКОЛЪ. ДИКАСТЕРИЛЕ САЪ ЖЪДЕКЪ-
ТОРИЛЕ ЧЪЛЕ МАРИ ПРОВИНЦИАЛЕ САЪ ЦЪРЪКЪНЕ, АДЕКЪ КАРЕ НЪ СЕ ЦИИ ДЕ
ѠАСТЕ, АПРЕЪНЪ КЪ АРХИВЪРИЛЕ, АКЪ Ё ДАТИНА АПЪРАЦИАВЪР, НЪ НЪ-
МАИ КЪНД ПЪРЪСЪСК ДЕ ТОТ ѠАРЕШИ КАРЕ ЦЪРЪ, ЧИ ШИ КЪНД Ё ФРИКЪ
СЪ НЪ АТРЕ ВЪРЪЖМАШЪА АТЪРЪ АЧЪ ЦЪРЪ, ДЕ ОУНДЕ НЪ СЕ АДОЕСК, КЪ
АЪПЪ ПЪЦИНЪ ВРЪМЕ ПЪРЪШИ АЛ ВЪР СКОАТЕ, А ФАЧЕ РЪНДЪАЛЪ ДЕ КЪ БЪ-
НЪ ВРЪМЕ ТОАТЕ ПЕРСОАНЕЛЕ ДИКАСТЕРИАВЪР КЪ АРХИВЪРИЛЕ, Ш. Ч. СЪ
ИЪСЪ ЛА АЛЪТЪ ЦЪРЪ, КАРЪ Ё ФЪРЪ ПРИМЕЖДЕ. ДЕЧИ, КЪНД АЪ СКЪЛАТ
АЪРЕЛЪАН ѠАСТЪ ДИН ДАКЪА, АПРЕЪНЪ АЪ ДЕМЪНДАТ, КА ТОАТЕ ДИКА-
СТЕРИВЪРИЛЕ ЧЪЛЕ МАИ АЛЪКЪ КЪ АРХИВЪРИЛЕ, ШИ ПОАТЕ ШИ ОУНЕЛЕ ЧЪТЕ ДЕ
МАСТЪРЪИ, Ш. Ч. СЪ ИЪСЪ ДИН ДАКЪА. ШИ ИЪТЪ АДЕВЕРИТЕ КЪВИНТЕЛЕ ЛЪИ
ВОПИСКЪС, КЪ АЪРЕЛЪАН АЪ РЪДИКАТ ѠАСТЪ, ШИ ПРОВИНЦИАЛЪИ ДИН ДАКЪА,
ШИ АПОИ ѠАЪ ПЪРЪСИТ, ФЪРЪ ДЕ АНЕ СИЛИ КЪВИНТЕЛЕ ЛЪИ ВОПИСКЪС, АЧЕА
ЛЪКРЪ КЪ НЕПЪТИНЦЪ АЛ ГЪЗИ, КЪМ КЪ ТОЦИ РЪМАНИИ, САЪ ПАРТЪ ЧЪ
МАИ МАРЕ АЪ ЁШИТ АТЪНЧИ ДИН ДАКЪА.

ШИ АЧЪА ИСТЕ А КРЪДЕ, КЪ А ВРЕМИЛЕ АЧЪЛЕ НЪ НЪМАИ ѠСТАШИ,
ЖЪДИКЪТОРИЛЕ, ЧИ ШИ АЛЦИИ МЪЛЦИ ЦЪРЪКЪНИ РЪМАНИИ АЪ ЁШИТ ДИН ДА-
КЪА ПРЕСТЕ ДЪНЪРЕ, ШИ ФЪРЪ АШЕЗАЦИИ ДЕ АЪРЕЛЪАН А МИЖЛОКЪ МИСИИ.
ДЕ АЧЕСТ ФЪЛАЮ КРЕД ЁЪ, КЪ АЪ ФОГТ ЧЕИ ДИН КОЛОНИЛЕ РЪМАНЕ ЧЪЛЕ
НОАЪ. ДИИТЪРЪ АЧЕЩЪ МЪЛЦИ НЪ ЁРА КРЕСКЪЦИИ А ДАКЪА; ПЕНТЪРЪ
АЧЪА НЪ ПЪТЪ СЪ АИЪЗ АЧЪ ПЛАКАРЕ, КАРЪ Ѡ АВЪ ЧЕИ ВЕКИ РЪМАНИИ КЪ-

тръ Дакіа ка кзтръ Патріа са; ніче нѣ єрѣ дедаціи кѣ Анѣртеле вар-
 бариларъ ѿ Дакіа, кѣм єрѣ дин прѣнчїе Рѣманїи чїи кїкї: пѣнтрѣ а-
 чѣка пѣтѣ авѣ грѣцъ де Дакіа; ніче нѣ єрѣ, кѣм ѣсте ѿ крѣде, ѿтемеѣци
 кѣ мошинле ка Рѣманїи чїи кїкї: пѣнтрѣ авѣка нїчї оунъ ѿдеми нѣ
 авѣ, єшіндѣ ѡсташи, ѿрѣжнѣ єї ѿ Дакіа. Дѣчї оунїи ка авѣцѣ а-
 вѣндѣ врѣме крѣдѣ єѣ, кѣ ѿ єшінтѣ тоци дин Дакіа. Ба, пре чїи де
 лѣнцъ Дѣнцре шїи Йѣрелїан, де ѿ вѣстѣ, ѿ пѣтѣтѣ сзїи скѡатъ де
 прин ѡраше шїи де прин сѣте, шїи сзїи трѣкѣ ѿ Мїсїа, пѣнтрѣ кѣ
 фїиндѣ єл кѣ ѡастѣ лѣнцъ Дѣнцре, пѣтѣ кѣ ѡсташи сзїи ѿтецѣкѣ,
 нїчї нѣ авѣ варбарїи кѣм сзїи ѿпїдече ѿ єшін, ка пѡате шїи єї єѣ-
 кѣроши ѡрїи фїи вѣстѣ сзѣ ѡсѣ, де врѣме че ѣсте ѿ крѣде, кѣ авѣцѣ кѣ
 мѣлатѣ май мѣри грѣцѣци пѣтимѣ, де кѣтѣ чїи май дин лѡнтрѣлѣ Дѣ-
 кїей: фїиндѣ кѣ варбарїи шїи кѣндѣ трѣчѣ ѿколѡ прѣсте Дѣнцре, шїи кѣндѣ
 се ѿтѣрнѣ, тотѣ пре єї се рѣзїма ѿтѣю. Гїрѣ чїи дин чѣле дин лѡн-
 трѣ ѿле Дѣкїей, нїчї плекїрѣ чѣ фїрѣкѣ кѣтрѣ Патріе, нїчї ѿкре-
 динцѣрѣ чѣ кѣтрѣ мошинле чѣле грѣсе нѣнѣ сѣфѣрѣ сзѣе пѣчѣе ѿ єшін.
 Де оунде зѣдѣрнїкѣ ѿрѣ фїи фѡстѣ шїи пѣнтрѣ авѣка порѣика лѣнѣ Йѣре-
 лїан, кѣ токма де ѿрѣ фїи вѣстѣ оунїи сзѣ ѡсѣ, нѣ ѿрѣ фїи лѣсѣтѣ Гѡтїи.

§. 5.

Се май чѣри ѿкѣ кѣвїнѣтеле лѣнѣ ѡпїскѣсѣ ѿ трѣкѣ трѣче-
 реи Рѣманиларѣ дин Дакіа прѣсте Дѣнцре.

Чѣле че ѿм кѣвїнѣтѣтѣ ѿ §. 5. пѣнтрѣ трѣчерѣ Рѣманиларѣ дин
 Дакіа прѣсте Дѣнцре, кѣ авѣ сѣпѣнере лѣм грѣитѣ, кѣ авѣстѣ трѣ-
 чере сѣѣ фѣкѣтѣ ѿ зїлеле, лѣнѣ Йѣрелїан. ѿсѣ де вѡм сокѡтїи кѣ ѿ-
 мѣрѣнѣтѣлѣ ѿпрежѣрѣрїле Дѣкїей; ми се пѣре, кѣ авѣ трѣчере ѿ фѡстѣ
 ѿнаїнѣте де ѿ ѿпѣрѣци Йѣрелїан. Нїче ѡпїскѣсѣ нѣ ѡ зїче кїѣрѣ авѣка,
 кѣ Йѣрелїан сѣ фїи сѣлѣлатѣ ѡастѣ Рѣманѣ дин Дакіа.

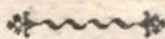
Ачкѣ се шіе; кѣ Дакіа кѣ мѣлт ѿнаинте де ѿ ѿпзрциѣ Івремѣн, ѿ кѣ ѿ зилеле лѣи Галліенѣс фѣ пѣрдѣтѣ, ші се стѣпжнѣ де Готѣ. Оурмѣзѣ дѣрѣ, кѣ ѿтѣнчѣ кѣнд се пѣрдѣ Дакіа, ѿдекѣ сѣпт Галліен, фѣрѣ рѣдикѣцѣ дин Дакіа, ші трѣнѣцѣ прѣсте Дѣнзрѣ ѿстѣшѣи рѣманѣи, Дикастѣрѣиле Рѣманѣе, ші ѿлци цѣрѣнѣи Рѣманѣи, кѣрѣи вѣрѣрѣ ші пѣтѣрѣсѣ сѣ ѿсѣ. Пѣрдѣтѣ сѣпт Галліен Дакіе, оурмѣзѣторѣл лѣи Кладѣисѣ нѣ ѿѣсѣ кѣпѣтѣт ѿнапѣи, кѣм ѿм вѣдѣт маѣ сѣсѣ Кап ѣ. ѣ. ѿ. Івремѣн ѿкѣ, пѣкѣирѣи нѣ се читѣѣѣ, сѣ ѿ фѣи кѣпѣтѣт ѿнапѣи дѣла Готѣ, ші сѣ ѿ фѣи ѿвинѣт ѿрѣшѣи кѣ ѿпзрциѣл Рѣманѣилѣр. Дрѣпт Івремѣн ѿсѣ вѣтѣт ѿдѣтѣ прѣ Готѣ дин кѣачѣ де Дѣнзрѣ, ѿморѣнд прѣ Кѣннака повѣцѣвѣторѣл Готѣилѣр кѣ чѣнчѣи мѣи де ѿѣменѣи ѿи лѣи; чѣи ѿчѣста нѣ ѿ фѣчѣ ѣл ѿшѣндѣсѣ ѿнѣме ѿсѣпра Дакіеи, ка сѣ ѿ ѿ ѿнапѣи, фѣрѣ кѣ ѿтѣмплѣре. Кѣ порѣндѣ ѣл кѣ ѿѣсте ѿсѣпра Зѣновѣи, кѣм мѣртѣрѣсѣѣѣ Вѣпѣсѣсѣ ѿ Івремѣн кап кѣ. ѿрѣи кѣцѣи вѣрѣбарѣи, фѣинѣ ѣл ѿ кѣлѣзѣторѣл ѿчѣл, ѿи ѣшѣ ѿнаинте, прѣ тѣцѣи ѿи вѣтѣ. ѿшѣ фѣчѣ ѿ ѿрѣкѣи; ѿшѣ ѿ Іллірикѣ; ѿшѣ ші ѿ Дакіа, ші де ѿчѣи цѣнѣндѣшѣи дрѣмѣл сѣсѣ, прѣи Вѣзѣнт се дѣсѣ кѣ ѿѣстѣ ѿ Вѣдѣнѣа. а) Дин зилеле лѣи Галліен дѣрѣ неѣвѣндѣ Рѣманѣи ѿвѣчнѣшѣи ѿѣсте ѿ Дакіа; оурмѣзѣ, кѣ нѣ ѿтѣнчѣи сѣсѣ лѣѣт ѿѣстѣ ші Дикастѣрѣиле Прѣвинчѣиле дин Дакіа, кѣнд лѣсѣ Івремѣн Дакіа де сѣпт стѣпжнѣрѣ Рѣманѣилѣр.

Де оунде кѣвинѣтеле лѣи Вѣпѣсѣсѣ, кѣре маѣ сѣсѣ ѣ. ѿ. лѣм читѣѣт, ѿшѣ трѣѣѣ сѣсѣ ѿцѣлѣгѣ: „ Вѣзѣндѣ Івремѣн Іллірикѣл пѣстѣнт ші „ Мѣсѣа прѣпѣдѣтѣ, Прѣвинчѣа Дакіа прѣсте Дѣнзрѣ, чѣ де Траѣлѣ

Н 2

„ фѣкѣ-

a) Transactis igitur, quae ad Septiones, atque urbis statum et civilia pertinebant, contra Palmyrenos, idest, contra Zenobiam, quae filiorum nomine orientale tenebat imperium, iter flexit. Multa in itinere ac magna bellorum genera confecit, nam in Thraciis et Illyricis occurrentes barbaros vicit: Gothorum quin etiam Ducem Cannabam, sive Cannabaudem, cum quinque millibus hominum trans Danubium interemit. Atque inde per Byzantium in Bithyniam transitum fecit. *Flavius Vopiscus* in *Aureliano*, cap. 22.

„ фзкѣтъ, фїїнд кз саз фѣст рздікат де аколѣ вѣстѣ шї Провин-
 „ чїалїи, (адекз лзтинѣше: Cum sublatus fuisset exercitus et Prouin-
 „ ciales) вѣз лзсѣт ”. Нїче йврелїан нз аз фзкѣт алта, а кжт є
 пєнтрѣ Рѣманїи ачєи єшїицї дин Дакїа, фзрз кз, фїїнд єи, дѣпз
 фѣга шї дѣчерѣ лѣр дин Дакїа, рзспнїицї кѣрїи пре оунде пѣтѣ дин
 колѣ де Дѣнзре ка а врѣме де рзсмїрицз; йврелїан дѣпз че аз кз-
 рзциѣт пѣрциле чѣле де прѣсте Дѣнзре, адекз дин дрѣпта Дѣнзрей, де
 варвѣри, адѣнїнд пре дѣшїи, шї фѣциицї дин Дакїа Рѣманїи йв
 ашезѣт а мїжлокѣ Мїсїей а лзкѣи; шї фїїнд кз мѣре єїне фѣче
 нзкѣжїицилѣр ачєлѣра дѣшїи, шї фѣциицї дин Дакїа, адѣнїндѣи ла
 влѣлѣтз, шї дѣндѣле мошїи; нз фзрз кз дїицз анѣмї цинѣтѣла ачєла
 Дакїа са; шї ашѣ Дакїа ачѣж саз зїе алѣи йврелїан; йврз Дакїа
 чѣ дин кѣаче де Дѣнзре, Дакїа лѣи Траїан.

§. II.

Се сокотѣше шї крзззмѣнтѣла лѣи Рѣфѣс, шї алѣи
 вѣтрѣпїѣс а трѣкѣа трѣчєрей Рѣманїлѣр дин Дакїа
 прѣсте Дѣнзре.

Нз єсте адоалѣ, кз Сїѣтѣс Рѣфѣс, шї вѣтрѣпїѣс, акѣрѣра кз-
 вїнте лѣм четїт маї сѣс §. а. чѣле че скрїѣ пєнтрѣ трѣчєрѣ Рѣман-
 нїлѣр дин Дакїа прѣсте Дѣнзре, лѣв лѣѣт дєла вѣпїскѣс; ка вѣтрѣ-
 пїѣс шї лѣзшї кзвїнтєлє шї цєсетѣра лѣи вѣпїскѣс ѣцине. Де оун-
 де оурмѣзз, кз нз маї мѣлѣт крзззмѣнтѣ потѣ авѣ ачєшѣ а лѣкѣрѣла
 ачєста, де кѣм ѣре вѣпїскѣс; шї чѣле че ам кзвїнтѣт пєнтрѣ ацєлѣ-
 сѣла кзвїнтєлѣр лѣи вѣпїскѣс аз асє аплєкѣ шї ла кзвїнтєлє лѣи Рѣфѣс,
 шї алѣи вѣтрѣпїѣс.

Рѣфѣс се вѣдє а зїче, кз прин йврелїан фѣрз дѣшїи Рѣманїи дин
 Дакїа прѣсте Дѣнзре, чї ачѣста нз ѣ зїче вѣпїскѣс; де оунде оур-
 мѣзз,

мѣзз, кз Рѣфѣс ѡтминѣтѣ ѡз тжакѣт кѡвинтеле ѡиѣ Вонискѣс,
де кѡм сѡфѣре стѣриле ѡпрежѣр ѡле Дѡкѣи чѣле дин зѣледе ѡиѣ ѡв-
релѡн. Вѣзѣи май сѡс ѡ. 5.

ѡтрѡ ѡчѣл ѡкз нѡ се ловѣще кѡ Вонискѣс, кз ѡчѣста зѣче, кз
ѡврелѡн ѡз ѡшезѡт пре Рѡмѡнѣи ѡчѣл ѡ Мисѣа, кѡре цинѣт ѡкѡм деспѡр-
те чѣле дѡѡв Мисѣи: ѡрз Рѣфѣс скрѣе, кз дѡѡв Дѡкѣи се фѣчерз ѡ ци-
нѣтѣриле Мисѣи, шѣи ѡ Дардѡнѣи. Чѣи ѡчѣста нѡ ѡ пѣтѣм зѣче ѡ фѣи
ѡпротивѣре. Кз пѡѡте Вонискѣс ѡз сокотѣт нѣмай кѡпринѣсѡ ѡчѣпѣи
Дѡкѣи нѡѡв, кѡм се ѡтѣнде прин Мисѣа пѣнз ѡ Дѡнзѣре; ѡрз Рѣфѣс
ѡз сокотѣт шѣи Кѡпетѣл Дѡкѣи нѡѡв чѣл дин колѡ, кѡреле ѣ ѡ Дардѡ-
нѣа. ѡдекз Дѡкѣа ѡиѣ ѡврелѡн, де ѡнѣгз Дѡнзѣре тѣнѡ ѡ дѡѡв Мис-
ѣа, се сфѡршѣще ѡ Дардѡнѣа. Сѡз пѡѡте ѡврелѡн ѡз ѡшезѡт пре Рѡ-
мѡнѣи май вѡртѡс ѡ Мисѣа; чѣи ѡмѡлѣнѡдѡсе, пре кѡм сѡнт фѡрте спѡр-
ничѣи шѣи ѡстѣзѣи Рѡмѡнѣи, пѣнз ѡ зѣледе ѡиѣ Рѣфѣс ѡшѡ сѡз фѡст
ѡзѣит, кѡт ѡз кѡпринѣс шѣи Дардѡнѣа, шѣи ѡѡз ѡзѣит.

ѡа, шѣи ѡкѡт ѣ деспре ѡпротивѣрѣ чѣ дин тѣѡ, се пот нѣтед тжл-
кѡи кѡвинтеле ѡиѣ Рѣфѣс, кѡт нѣчѣи ѡ ѡпротивѣре сѡ нѣсе пѡрз ѡтрѡ
ѣл, шѣи ѡтрѡ Вонискѣс. ѡдекз: „ Шѣи прин ѡврелѡн, дѡпѣ че ѡз
„ фѡст дѡшѣи де ѡколѡ (дин Дѡкѣа) Рѡмѡнѣи, дѡѡв Дѡкѣи ѡ цинѣ-
„ тѣриле Мисѣи шѣи ѡ Дардѡнѣи се фѣчерз ”. ѡдекз, кѡвѡнтѣл „ Прин
„ ѡврелѡн ” сѡ нѣл ѡплѣчѣи ѡ дѡшѣи дин Дѡкѣа Рѡмѡнѣи: чѣи ѡ фѣ-
кѡтеле дѡѡв Дѡкѣи.

ѡсемнѣм шѣи ѡчѣл ѡчѣи, кз Дѡкѣа ѡиѣ ѡврелѡн, ѡ кѡт се ѡтѣн-
де пре ѡнѣгз Дѡнзѣре, сѡз зѣс Дѡкѣа рипѣнсѣс (*Dacia Ripensis*); ѡ-
рз пѡртѣ чѣ май ѡколѡ, ѡ кѡртѣ се кѡпринѣде шѣи ѡ пѡрте дин Дардѡ-
нѣа, сѡз зѣс Дѡкѣа медитѣрѡнеѡ (*Dacia mediterranea*).

К А П ЛА.

АТЖМПЛЪРИЛЕ РѠМАНИЛАР ЧЕЛАР ДИН ДАКІА ЛЪИ ТРАІАН
ДИН ЗІЛЕЛЕ ЛЪИ ЙЪРЕЛІАН ПЪНЪ ЛА АТРАРЪКЪ ОУНГЪРИ-
ЛАР А. ПАННОНІА.

§. А.

РѠМАНИИ ЧЕИ ДИН ДАКІА ФЪРЪ СТЪПНИЦИ ДЕ ГОТИ.

ДАКІА ПЪРЪСІТЪ ДЕ ЙЪРЕЛІАН, АПРЕЪНЪ КЪ АКВИТОРИИ СЪИ РѠМАНИ,
МАИ ВЪРТОС ЧЕИ ДЕЛА ШЕСЪРИ, ПРЕ КЪМ АЪКЪ А ЗІЛЕЛЕ ЛЪИ ГАЛАТЕН КЪ-
ЗЪСЕ А МЪНИЛЕ ГОТИЛАР, АША ДЕ АЧИ АНАИНТЕ ФЪРЪ ДЕ НИЧИ Ѡ ГРИЖЕ
ДЕ КЪТЪРЪ АПЪРЪЦИА РѠМАНИЛАР ФЪ ДЕ ДЪИШИИ ДОМНИТЪ ПЪНЪ ЛА А-
НЪА ДЪИНАШИ 376. КЪНА КЪ МЪНИЕ МАРЕ, ДЪПЪ КЪМ СКРИЕ ПАВЛА С
ѠРОСИ СЪЕ КАРТЪКЪ 3. КАП ЛГ. ДЕ ОУНДЕ АЧЪЛЕШИ КЪИИНТЕ ЛЕ ПРЕСКРИСЕ ШИ
ПАВЛА С ДІАКОНЪ С ЛА КАРТЪКЪ АІ. А ВАЛЕНТ, ВЕНИНД ХЪНИИ АСЪПРА
ЛАР, АИ КЪТЪРЪ, КЪТЪ ФЪРЪ СТЪПНОРАЦИИ ГОТИИ А ФЪЦИИ ПРЕСТЕ ДЪИЗ-
РЕ ДИН КОЛѠ АТЪРЪ АПЪРЪЦИА РѠМАНИЛАР. а) ВЪЗИ ШИ ЛА ПРАИ ЙИНА-
ЛЕЛЕ ВЕКИ АЛЕ ХЪНИЛАР, АЛЕ ЙВАРИЛАР, ШИ АЛЕ ОУНГЪРИЛАР, КАРТЪКЪ Б.
ФЛАВИ СЪЕ ВОПИСКЪ С А ПРѠВЪ СЪЕ КАП БІ. НЕ ЛЪКЪ СКРИЕ, КЪ А-
ЧЕСТ АПЪРАТ, КАРЕЛЕ ДЪПЪ ЙЪРЕЛІАН, ПЪНЪ ЦИНЪ АЪКЪ ДАКІА ГОТИИ,
АЪ АПЪРЪЦИИТЪ, АЪ КЪТЪТЪ А ІЛІРИКЪ ПРЕ САРМАТЕ ШИ ПРЕ ЧЪЛЕ ЛАЛТЕ ГИИ-

ЧЕ

а) Siquidem gens Hunnorum diu inaccessis seclusa montibus, repentina rabie percita, exarsit in Gothos: eosque sparsim conturbatos ab antiquis sedibus expulit. Gothi transitu Danubio fugientes, a Valente sine ulla foederis pactione suscepti, ne arma quidem, quo tutius barbaris crederetur, tradidere Romanis. *Paulus Orosius Lib. 7. cap. 33.*

те аше, кѣт маі фѣрз де рѣскоіѡ ѡс лѣат ѡнапоіѡ тѡате, кѣте ле рѣ-
 пісе ѡчѣм. Дѣпз ѡчѣм ѡс кзлзторіт прии Фрѡкіа, шѡ тѡате норѡа-
 деле Гетичѣшѡ, фѡінда спзѡмжнтѡте кѡ вѣстѣк лѣкрѣрилѡр, шѡ кѡ пѣ-
 тѣрѣк нѣмеаѡи чѣлѡи бѣкіѡ стржмторѡте, сѡс ѡ дѣдѡице, сѡс ѡ прѣте-
 шѡг лѣѡс прѡимит, ѡдекз сѡс сѡс дѡт лѣи, сѡс ѡс фѣкѡт прѣтешѡг
 кѡ ѡл. а) Шѡ ла кап іи. скрѡе, кѡ Прѡбѣс, дѣпз че ѡс фѣкѡт пѡче
 кѡ Персіаніи, сѡс ѡторѣ ла Фрѡкіа, шѡ ѡ сѡтѣ де Бастѡрне ѡс ѡше-
 зѡт пре лѡкѡл ѡпѣрѣціей Рѡмѡнилѡр : кѡрѡи тѡци ѡс цинѣт крѣдѡи-
 ца. б) Іскѣмене шѡ Зѡсимѣс ѡ Кѡртѣ ѡ. кап ѡл. ѡ Прѡбѣс, скрѡе, кѡ
 ѡчѣста пре Бастѣрне, гѡнтѣ Скѡлики, кѡрѣ сѡс сѡпѣс лѣи, прѡимѡдѡи,
 ѡ Фрѡкіа, ѡжнѡлѣ пѣмжнтѣрѡи де ѡгонисѡт, ѡс ѡшезѡт. ѡчѣшѣ де ѡи
 ѡнаиште пѣрѣрѣк ѡс трѣит дѣпз лѣциле шѡ дѡтиниле Рѡмѡнилѡр. в)

Дѡитрѡ ѡчѣсте вѣкѡс ѡѡнѡи ѡ кзлѣце, кѡм кѡ ѡпѣрѡтѣл Прѡбѣс ѡс
 стѣпжніт Дѡкіа; пѣнтрѡс кѡ дѣпз кѡм мѣртѣрѡскѡиѣ Пѡинѡсѣс ѡ
 Кѡртѣ ѡ. кап бѡ. Кѡлѣрѡсѣс, шѡ Хофмѡнѡсѣс ѡ Лѣѡнкѡ, Бастѣрнеле ѣрѡ
 норѡде лѣкѡитѡлѣре ѡ стѡнга Нѡстрѡлѡи, кѡ кѡре че ѡр фѡи ѡвѣт ѡ лѣ-
 кра ѡпѣрѡтѣл Прѡбѣс, де нѣ ѡр фѡи фѡст сѡпт пѣтѣрѣк лѣи Дѡкіа,
 ѡ кѣрѡм мѡрѡинѣк чѣ де кѣтрѣ мѡѡзѣс нѡапте ѣрѡ Нѡстрѡс?

Чѡи, пре кѡм дѣстѣл де кѡр се вѣде дѡи читѡтеле ѡлѣи вѡпѡскѣс
 кѡвѡнте, Прѡбѣс ѡс ѡвѣт трѣѣк кѡ карѡарѡи ѡчѣм, кѡрѡи ѡс фѡст ѡтрѡт
 ѡ прѡдѡ ѡ пѣрѡиле ѡпѣрѣціей Рѡмѡнилѡр. Пре ѡчѣм дѡрѣ ѡс кѣтѣт
 Прѡбѣс, шѡ ѡс лѣат ѡнапоіѡ чѣле рѣпѡте; пре ѡчѣм ѡс спѣрѡт кѡ
вѣстѣк

-
- a) In Illyrico Sarmatas ceterasque gentes ita contudit, ut prope sine bello cuncta reciperet, quae illi diripuerant. Tetendit deinde iter per Thracias, atque omnes Geticos populos, fama rerum territos, et antiqui nominis potentia pressos, aut in deditionem, aut in amicitiam recepit. *Vopiscus in Probo cap. 16.*
- к) Facta igitur pace cum Persis, ad Thracias rediit, et centum millia Bastarnarum in solo Romano constituit: qui omnes fidem servaverunt. *Ibid. cap. 18.*
- в) Basternas, gentem Scythicam, quae illi se subjecit, admittens, in Thracia, concessis agris, collocavit. Hi deinceps secundum leges et instituta Romanorum perpetuo vixerunt. *Paulus Orosius. Lib. 1. cap. 71.*

вѣстѣ лѣквѣрилѣр сале, шѣ оуниѣ сав дат лѣи: вѣнѣ ѡарѣ сѣта
 ачѣа де мѣи де Бастарне; ѣрѣ пре лѣциѣ ѣѣ прѣимѣт ѣ претешѣг. Сѣ
 фѣ трекѣт Прѡвѣс дѣнѣрѣ ѣкоаче, шѣ сѣ фѣ ѣжѣнс пѣнѣ ла рѣѣл Тѣра,
 сав Нѣстрѣ, никѣиѣи нѣ се читѣще. Чѣи сѣ фѣ шѣ трекѣт Прѡвѣс прин
 Дакѣа пѣнѣ прѣсте Тѣра, ка сѣ бѣтѣ пре Бастарне; ѣѣ пѣнѣтрѣ ѡ ѣкѣр-
 сѣ ка ачѣста шѣ трѣчере ѣ вѣрѣме де рѣсмѣриѣѣ Дакѣа ѣѣ фѡст сѣпѣ-
 сѣ ѣпѣрѣѣѣ Рѡмѣнилѣр? Нѣ тот де ѣ оуна лѡкѣрилѣ, прин кѣре трѣк
 ѡцилѣ сѣнт сѣпѣсе ѣпѣрѣѣѣ лѣр.

Константиѣн чѣл мѣре пре ла ѣнѣл дѣмѣнѣлѣи 325. кѣм не лѣсѣ мѣр-
 тѣрѣсѣт Сѡ кратѣс ѣ Кѣртѣ ѣ. кап ѣи. вѣртѡс ѣѣ ѣвѣнс пре Гѡтѣи;
 а) шѣ кѣм скрѣе Пѣѣлѣсѣ Сѡ рѡсѣѣсѣ тѡкма ѣ сѣнѣл лѡкѣлѣи чѣ-
 лѣи барбарѣчѣск, ѣдѣкѣ ѣ цинѣтѣл Сѣрмѣтелѣр ѣѣ цѣрс; б) ѣрѣ Иѣ-
 лѣанѣс непѡтѣл лѣи Константиѣн чѣлѣи мѣре кѣ мѣлат ѣмѣнтѣ ачѣ-
 стѡра ѣѣ скрѣс, грѣиѣд ѣ перѡна лѣи Константиѣн, кѣм кѣ ѣл Дакѣа,
 кѣрѣ ѡѣѣ фѡст кѣцигѣт Траѣан, шѣ дѣпѣ ачѣѣ фѣ пѣердѣтѣ, ѣрѣшѣи
 ѡѣѣ кѣпѣтѣт ѣнапѡѣ. в) Нѣ мѣ ѣдѡѣск, кѣ Константиѣн чѣл мѣре
 шѣѣ сѣпѣсѣ шѣе Дакѣа. Иѣрѣ сѣ фѣ рѣмѣс дѣпѣ мѡартѣ лѣи Констан-
 тѣиѣн сѣпѣт ѣпѣрѣѣѣ Рѡмѣнилѣр, пѣнѣ ѣѣ трѣит Гѡтѣи ѣтрѣнѣс, ни-
 кѣиѣи нѣ ѣфѣлѣ.

ѣм четѣт оуѣ Мѣнѣскрѣптѣ сѣкѣртѣѣ ѣ оуѣнѣл, кѣрѣле дѣнѣ Нѣстѡртѣ
 лѣи Зѡсимѣс Кѣртѣ ѣ. кап ѣи. оуѣде се повѣстѣще, кѣм ѣпѣрѣѣѣлѣ

ВАЛЕНТ

- а) Hos enim crucis vexillo, quod est Christianorum proprium, in praelio fre-
 tus, tam fortiter devicit, ut non solum tributum quod a priscis Imperato-
 ribus dari solebat barbaris, ipse sustulerit, sed illi etiam prae incredibili
 victoria obstupefacti tunc primum Christianae religioni colendae, cujus prae-
 sidio Constantinus incolumis evaserat, se totos traderent. *Socrates. Hist.*
Lib. 1. cap. 18.
- б) Mox Gothorum fortissimas et copiosissimas gentes in ipso barbarici soli si-
 nu, hoc est Sarmatarum regione delevit. *Paulus Orosius Lib. 7. cap. 28.*
- в) Et Trajano quidem rebus a me in debellandis tyrannis fortiter et prospere
 gestis merito praeponi debeo: in quo vero eam quam acquisierat regionem
 recuperavi, haud abs re par judicarer, nisi quoque perdita recipere, quam
 parare, excellentius est. *Julianus Apostata in Caesaribus.*

Балѣнт вѣниѣнд кѣ ѡаѣте ла Дѣнзре, шѣ трекѣнд Дѣнзрѣ, ѡдекз ѡ Дакѣа ѡѣ дѡт ѡсѣпра варварилѡр. Шѣ некѣтезѣнд варварѣи ѡ стѡ фѡцз ла рзсеѡѡ, се ѡскѣнсерз ѡтрз лѡкѣри, шѣ де ѡколѡ ѡѡмелѡ пре фѣриш сз фѡкз ѡкѣрсе. Визѣнд ѡпзрѡтѣла тѣхна варварилѡр; порѣнчѣ ѡрмѡшилѡр сз рзмѣнз ѡ лѡкѣла сзѣ, сз нѣ се мѣшче ѡсѣпра варварилѡр, чѣ ѡдѣнѣнд тѡатз мѣлцимѣ „ колѡнилѡр „ (ѡшѡ четѣще зѣсѣла Скриптѡр ѡ Манскриптѣла сзѣ) ѡпреѣнз кѣ ѡчѣл, кѣрѡрла ле ѣрѡ ѡкрединцѡтз пѡзѡ сѡрчинилѡр, фзгзѡѣи фѣеце кѣрѣл ѡ сѣмз де ѡѣр, де ва ѡѡче вѣрѣн кап тѣлѡт де ѡ вѣрѣнѣи варвар. Де ѡѡнде тѡѡѣ ѡцицѡѡѣ кѣ нзѡѡѣѡѡтѣ добѣндеѣ ѡѡѡтз ѡтрѣнд прин пзѡѣришѣи прин лѡкѣри пре тѡѡѣ кѣѡѣ ѡфлѡ ѡѣ ѡморѣ: шѣ ѡрзѣѣнд капетеле чѣлѡр ѡѡчишѣи, лѣлѡ фзгзѡѣѡѡѣѣи вѡни. Мѣлциѣ ѡтрѣ ѡчѣста кѣп перѣнд дѣнтрз варварѣи, чѣл лѡлци се рѣгѡрз ѡпзрѡтѣлѣи де пѡче. Не лзпзѡѡнд ѡпзрѡтѣла рѣгзѡѣнѣ ѡчѡста ѡ лѡр, се фѣче пѡче фзрз де нѣчѣ ѡ рѣшѣне ѡ мзрѣрей Рѡмѡне. Пѣнтрз кѣ де ѡмѣндѡѡѡ пѣрциле се ѡвоѡрз, ка Рѡмѡнѣи фзрз примѣѡѡе сз моѡенѣскз тѡѡте чѣле че мѡѣнѡинте ѣрѡ сѣпт пѣтѣрѣ лѡр: шѣ варварилѡр ли се ѡпрѣи, ка сз нѣтрѣкз, ѡдекз дѣн колѡ де Дѣнзре, шѣ нѣче де кѣм нѣчѣ ѡѡѡтз сз нѣ нзвзлѣскз ѡ хѡтѡрзле Рѡмѡнилѡр. Фзкѣндѣсе ѡчѡстз пѡче, ѡпзрѡтѣла се дѣсе ла Цѡриград. а)

Дѣнтрѣ

- а) His in hunc modum adhuc durante hieme procuratis, inito vere Marcianopoli solvens Imperator, una cum praesidiariis ad Istrum militibus in hosticum transvectus barbaros adoritur. Illis vero pugna stataria congregi non ausis, sed intra paludes abditis, et ex iis clandestinos incursus molientibus: milites suo loco manere jussit, et omni *calonum* turba collecta, eum iis quibus erat impedimentorum commissa custodia, (*ἄσπον δὲ ἦν οἰκητικὸν συναγαγόν, καὶ ὅσων μὲντοι τὴν τῆς ἀποσκευῆς ἐπέτετραπτο φυλακῆν*) certam auri summam ei se daturum pollicetur, qui barbari caput attulisset. Mox igitur omnes erecti spe lucri, silvas atque paludes ingressi, obvios quosque perimunt; et interfectorum capita monstrantes, pecuniam constitutam auferunt. Hoc modo quum ingens multitudo periisset, reliqui pacem ab Imperatore petebant supplices. Id postulatum ille quum non rejecisset, pax facta fuit, quae nullum majestati Romanae dedecus attulit. Nam utrinque

Динтрѣ ачѣсте аша грѣше зисѣл Скриптор: Колоній, а кѣрѣра мѣлциме ѿ поменѣше Зосим, афарѣ де тоатѣ адоаа ера Рѣмани; кѣчи карѣи варѣари пѣнтрѣ аѣр ар фѣи ѿморѣт пре варѣари спре перѣрѣ са? Пѣрѣ дакѣ аѣ фѣост Рѣмани Колоній ачѣа, волник сѣнтѣ а кѣвѣнтѣ аша: дакѣ а цѣра Рѣмѣнѣскѣ чѣ де аѣм, а карѣ саѣ атамплат чѣле че повестѣше Зосим, шѣ карѣ ера май апроапе де дакѣа чѣ ноаѣ, шѣ май вѣртѣс сѣпѣсѣ аѣкѣрѣелѣѣр варѣарилѣѣр, аѣ рѣмѣс блѣг де Колоній Рѣмани дѣпѣ че аѣ скѣлат аѣрѣелѣан дин дакѣа чѣ вѣкѣе ѿастѣ шѣ пре цѣрѣнѣ саѣ Прѣвинчѣалѣи, кѣ мѣлат май мѣлци Колоній аѣ трѣвѣит сѣ рѣмѣнѣ а ѣѣрѣиле чѣле май депѣртѣте де дѣнѣре але дакѣеи ачѣаши, ла карѣ нѣ аша лѣсне пѣтѣ сѣ мѣрѣгѣ варѣарѣи, ка ла Молдоѣа шѣ ла цѣра Рѣмѣнѣскѣ; чѣ аша аѣ фѣост аѣрдѣлѣлѣ, пѣнтрѣ кѣ ла ачѣла нѣ пѣтѣ лѣсне сѣ рѣскѣтѣ варѣарѣи пѣнтрѣ Мѣнтѣле Карѣпатѣ, кѣ карѣле е аѣпреѣвѣрат: се каде даѣрѣ сѣ сокѣтѣм, кѣ а аѣрдѣлѣ май мѣлци Колоній Рѣмани аѣ рѣмѣс; май вѣртѣс фѣина кѣ аколѣ аѣ фѣост аѣрѣрѣиле, шѣ алѣе вѣи, вѣнѣ ѿарѣ де сѣре, де фѣѣр, ш. ч. карѣ Рѣманиѣ ле аѣкѣра, пре кѣм пѣнѣ аѣтѣѣи прин непѣцѣи лѣѣр, аѣдекѣ прин Рѣмѣнѣ май тоатѣ се аѣкѣрѣ. а)

Пре-

trinque placuit, ut omnino Romani secure possiderent ea, quaecumque prius erant in eorum potestate: barbarisque fuit interdictum, ne trajicerent, (*μη περιιῆσθαι*) neve prorsus unquam Romanos intra fines irruerent. Hac pace facta, Constantinopolim proficiscitur. *Zosimus Hist. Lib IV. cap. XI.*

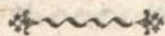
- а) Coloni, quorum turba a Zosimo memoratur, absque omni dubio Romani erant; equi enim barbari barbaros pro auro peremissent in sui perniciem? Quod si Romani fuerunt Coloni illi, liceat mihi sic argumentari: Si in Valachia moderna, in qua contigere, quae Zosimus adfert; quaeque vicinior erat Daciae novae, magisque exposita incursionibus barbarorum, turba Colonorum Romanorum remansit post sublatum per Aurelianum exercitum, sublatosque provinciales de Dacia veteri, multo plures Coloni remanere debuerunt in remotioribus a Danubio ejusdem Daciae partibus, quae barbaris ita perviae non erant, ut Moldavia et Valachia; atqui talis fuit Transylvania, in eam quippe facile penetrare barbari non poterant ob montem Carpathum, qui eam cingit: in Transylvania igitur plures coloni Romani remansisse censendi sunt; praesertim quum in ea fuerint Aurariae, aliaeque Fodinae, puta salis, ferri, etc. quas Romani excolebant, quemadmodum hodie dum per eorum posteros, Valachos scilicet pleraeque excoluntur.

Прекъм ни чий ѿ доама нѣ поате фѣ, кѣ мѣлци Рѣманѣ ꙗ зми-
 леле лѣи ѿреліан ѡ рѣмѣс ꙗ дакіа, дин каріи се траг Рѣмѣнїи де
 ѡстѣзи чей дин коаче де дѣнзѣ; ѡша кѣвжнтѣрѣ зѣсѣлѣи скрїтѣрїю
 спре ꙗ вѣдїи ѡчѣм ѣ токма рѣсѣфлатѣ, шї фѣрѣ де ни чий ѿ пѣтѣре:
 де ѡарѣ че ꙗ Зѣсїм нѣ се ѡфлѣ *Colonus* (ꙗ колѣнїлѣр, дѣпѣ кѣм
 ѡч четїт зѣсѣл Скрїптор, чї *Calonus*, (ѡшервїлѣр сѣс ꙗ сѣлѣцї-
 лѣр); карїи нѣ ѣра лѣкѣнтѣрїи ѡи дакіей, чї сѣлѣнтѣрїи лѣнѣз ѡ-
 стѣ ꙗпѣратѣлѣи. Історїа лѣи Зѣсїм ѡчѣм спѣне: кѣ ꙗпѣратѣл Ва-
 лѣнт, вѣзѣнд кѣ варѣарїи Гѣтї нѣ стѣс ла вѣтѣе де лѣѣе, чї ѡ-
 скѣнѣжндѣсе прин лѣкѣри пре фѣрїш вѣѣс сѣ фѣкѣ рѣс; наѣ слѣво-
 зїт пре ѡрѣмѣши сѣсе бѣѣе ѡтрѣ ѡчѣле лѣкѣри прїмежѣѣѣсе ѡсѣпра
 варѣарїлѣр, чї цїнѣндѣи пре ѡчѣм ꙗ лѣк, ѡѣ ѡдѣнат тѣлатѣ мѣлци-
 мѣ сѣлѣнтѣрїлѣр чѣлѣр дѣла ѡстѣ сѣ, шї пре чей че ѡвѣ грїже де
 вѣсе шї де ѡлѣе сѣрчїнїи че ѣра де трѣвѣнїца ѡстѣи ꙗпѣрѣтѣшї,
 шї лѣс фѣгѣдѣшїт, кѣ кѣте кѣпетѣ де варѣарїи вѣр ѡдѣе, пе тот кѣпѣ
 ле ва да ѿ сѣмѣ де бѣнїи. Ніче нѣ сѣс ѡшелѣт ꙗпѣратѣл кѣ мѣстрїа
 ѡчѣста; пѣнтѣрѣ кѣ зїшїи ѡаменїи ѡи ꙗпѣратѣлѣи ѡцїцїи кѣ нѣдѣж-
 дѣ кѣцїнѣлѣи, кѣ де ѡдїнѣ дѣдѣрѣ прин пѣдѣрїи шї прин лѣкѣри дѣ-
 пѣ варѣарїи, шї ѡтрѣ ѡтѣта рѣсѣзѣтѣрѣ, кѣт стрѣмторѣрѣ пре вар-
 вѣарїи ѡ чѣре пѣче дѣла ꙗпѣратѣл.

§. Б.

Де Хѣнїи.

Прекъм четїрѣм маї сѣс 5. ѡ. дин Пѣвѣлѣс ѣрѣсїѣс, кѣ Гѣтїи
 фѣрѣ ѡлѣнѣцїи дин дакіа де Хѣнїи, дакіа кѣзѣ сѣпт пѣтѣрѣ Хѣ-
 нїлѣр, карїи ѿ цїнѣрѣ пѣнѣ ла мѣартѣ лѣи ѡтїла Крѣїѣлѣи Хѣнї-
 лѣр, карѣ сѣс ѡтѣмплат ла ѡнѣл дѣнѣлѣи 454. ѡтїла ѡчѣста, кѣм
 вѣдѣѣе Прѣи ꙗ ѡнѣлеле Хѣнїлѣр Кѣртѣ д. нѣ ѡс трѣшїт маї сѣс

де чинчй зѣчй де ани; шй аз ачепѣт а апзрзцйла аага дмнзлвй 434.
 йша дартз атрз аага 454 шй атрз 434. фѣ ачѣа, кз йтила Кра-
 юл Хѣнилвр аз лзат дела стрзмѡшга лвй Мензморѣт шѣсрйле чѣле
 де кзтрз Тиса: карѣ ам поменйт май сѣс кап г, с. ѣ. шй май мѣлге
 вом грзй май аколѡ.

Присквс, кареле ѣра тримис кз солиа чѣ дела апзратга Рѡмани-
 лвр кзтрз йтила, скрйе ла йнналеге лвй Прай чѣле дѣспре Хѣнй,
 Карѣ г. кѣм фйнда ѣла ла ѡспзц кз йтила шй кз ацй Боарй
 Хѣнй, атрз Зѣрхон Маурѣсйс а кавз ла ѣй, оунде се ѡспзта, шй
 ка сз факз рѣс, ачепѣ а ворей шй а местекѡ, акѣм кувинте йсо-
 ничѣщй, адекзте йталѣнещй саз Латинѣщй, акѣм Готичѣщй, кз
 каре тѣтѣрѡр месѣнилвр ле фѣче вѡе бѣнз, кжт тоцй крепѡ де рѣс,
 йрз йтила нйче де кѣм наѣ врѣт сѣшй скимге фѡца спре вѡе бѣнз;
 нѣмай кждѡ аз атрат йрнах, фйюл лвй чѣл май мик, кзтрз ачѣла кз
 ѡжй блжнзй шй вѣсели саз оуйтат, шй лав трѡс де ѡбрѡз. йрз
 миржндвмз ѣѣ, зиче Присквс, кз йтила пре чѣл ацй фйй ай сзй
 нйчй атрѡ самз нѣй багз, сйнгѣр кзтрз ачѣст май мик аре йнима
 липйтз; оун варвар, кареле шедѣ апроапе де мйне, шй цѣла лимба
 Латинѣскз, пофтинд атжю дела мйне, ка сз нѣ спѣн кзтрз ацй,
 зисе: Прорѡчй аз прорѡчит лвй йтила, кз вйца лвй се ва стйнѣе,
 шй дела прѣнкзл ачѣста се ва аной йрзшй. а)

БѢНЕ

- а) Postremo Zerchon Maurusius introivit. Edecon enim illi persvaserat, ut ad Attilam veniret, omnem operam et studium pollicitus, quo uxorem recuperaret. Hanc enim, cum illi Bleda studeret, in barbarorum regione acceperat, quam in Scythia ab Attila ad Aetium dono missus reliquerat. Sed spe frustratus est, quia Attilas illi succensuit, quod ad sua remigrasset. Ita tunc arrepta festivitatis occasione progressus, et forma, et habitu, et pronunciatione, et verbis confuse ab eo prolatis, modo Ausoniorum, modo Gothorum linguam intermiscens, omnes laetitia et hilaritate diffudit, effecitque, ut in risum, qui sedari, et extingvi non poterat, prorumperent. Sed Attila semper eodem vultu, omnis mutationis expers, et immotus permansit, necque quidquam facere, aut dicere, quod jocum, aut hilaritatem

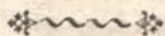
prae

Бине Асемнѣзз Прай ла локва май сѣс арзтат, кз Хѣннй шй лимба чѣ латинѣскз шй чѣ Готичѣскз ѡаз цѣт; алтминтрѣ кѡм ар фѣ пѣтѣт Зѣрхон сзй Авите ла рѣс пре Хѣннй, де нѣ лар фѣ Ацелѣс. а)

Отрокó чѣс А Партѣ а. дѣспре Ачепѣтѣл Оунгѣрилѡр, кап а. зиче, кз лимба ачѣа, карѣ ѡ нѣмѣше Прискѣс а Аѣсониѡр, аѣ фост лимба чѣ Рѡмжнѣскз. а) Де оунде оурмѣзз кз Атила, шй Боѡрїй азй, пре кѡм шй чѣа лалци Хѣннй аѣ цѣт Рѡмжнѣше. Нѣ мз мїр ларз, кз Рѡмжнїй немїка нѣ се сфїа де Атила шй де Хѣннй азй, чї бѣкѣрошї рѣмжнѣ кѣ ѣй, кѡм ам четїт май сѣс, кап г. с. ѣ. де вѣкѣме че Хѣннї рѡмжнѣше грѣа кѣ ѣй, шй кѣ мїжлочїрѣ ачѣста Атрѣ тóате се Ацелѣцѣ ла ѡлалтз. Ниче нѣ ѣ мїраре, кз Атила шй чѣа лалци Хѣннй цѣа рѡмжнѣше, пѣнтрѣ кз Атила, шй тóци чѣа лалци Хѣннй де пре вѣкѣмѣ ачѣа де ѡбще ѣра нѣскѣци А Дакїа, шй аколò крѣскѣци Атрѣ Рѡмжнїй. Де оунде шй ачѣа оурмѣзз, кз маре мѣмциме де Рѡмжнїй А зїлеле ачѣле ѣра А Дакїа, шй кѣ мѣлат май мѣлци ѣра аколò рѡмжнїй, де кѣт варварїй: пѣнтрѣ кз нѣ нѣмѣла чѣа мѣлат сѣз лѣт а Аѣвца лимба нѣмѣлашї чѣлшї май пѣцин, чї чѣа май пѣцин

prae se ferret, conspectus est; praeter quam quod juniorem ex filiis introentem, et adventantem nomine Irnach placidis et laetis oculis est intuitus, et eum gena traxit. Ego vero cum admirarer, Attilam reliquos suos liberos parvi facere, ad hunc solum advertere, et animum adjicere, unus ex barbaris, qui prope me sedebat, et latinae linguae usum habebat, fide prius accepta, me nihil eorum, quae dicerentur, evulgaturum, dixit: vates Attilae vaticinatos esse, ejus genus, quod alioquin interituum erat, ab hoc puero restauratum iri. Ut vero convivium ad multam noctem protraxerunt, minime diutius nobis computationi indulgendum esse duximus, sed frequentes exivimus. *Priscus*, in excerptis p. 46. *apud Pray* in *Annalibus Hunnorum*, Lib. 3. Part. 1.

- а) *Priscus* --- sat aperte prodit, Hunnos tam Latinae, quam Gothicae linguarum peritos fuisse; alioquin qua ratione Zerchon risum commovere poterat, nisi intellectus ab Hunnis fuisset. *Pray* Loc. cit.
- б) Supponit (*Priscus*) in his quod ipsorum quoque Hunnorum aliqui ob commercia cum Romanis, operam dabant linguae Gothicae, quae cognata Alanicae, et Ausoniae. Ubi per Ausoniorum linguam intelligo Valachicam, quasi corruptam Latinam. *Otrocotsius* Part. 1. Origin. Hungar. cap. 4.

цин ачелъи май мълт: прекъм ши астръи л Ардѣл, пентрѣ кз Руманїи сжнт кз мълт май мълци, де кжт Оунгврий ши Сасїи, ачешѣ де вѣше шїѣ лимба ромжнѣскз; пръ Румжнїи фѣарте пѣцини сжнт карїи сз грълскз оунгврейше; сзсѣце апой де се афлз вѣре кареле Румжн сз ворѣскз ѣ токма мираре.

Праї, неплакжндѣи чѣл че аз скрїс Отрокочїс, към кз лимба Авсонїилор, л карѣ аз грзїт Зерхон лнаїнтѣ лшї йтила ши а Боарилор лшї ла вѣспѣцѣла лшї йтила, оунде ши Прїскѣс аз фѣст лтръ месѣнїи, аз фѣст лимба ромжнѣскз: ла локѣла арзтат ал Анналеалор Хунїилор кз трїи довѣде се лгѣмфз а адеверї, кз лимба Авсонїилор, дѣспре карѣ грълше Прїскѣс наѣ фѣст лимба чѣ Румжнѣскз: лтжїю, пентрѣ кз; зїче, л времїле ачѣле наѣ пѣтѣт сз фїе лимба чѣ латїнѣскз аша стрїкатз, кжт сзсе фї фзкѣт ромжнѣскз; нїче, адоав, нѣмеле чѣл де Влѣхї саз Влѣхї Скрїторїилор чѣлор де пре времїле ачѣле наѣ фѣст кзносѣт. а) лтрѣл, пентрѣ кз аз скрїс Прїскѣс, кз оун варвар, кареле шедѣ лжнѣл джнѣл аз шїѣт лимба чѣ лзтїнѣскз; зїче: кз де аколѣ ѣ кїар, кз Прїскѣс наѣ фзкѣт нїчїи ѣ дескїлїнїре лтръ лимба чѣ Авсонїчѣскз ши лтръ чѣ лзтїнѣскз; пентрѣ ачѣл, зїче, кз гзчїтѣра лшї Отрокочїс чѣ дїн сзс спѣсз нѣ аре лок. а)

Рзспїндем ла довѣда чѣ дїн тжїю ши ла лтрѣл. Де нѣ аз фѣст лимба чѣ Латїнѣскз пре ла мїжлокѣла ачїнчѣ обтз дела Хѣ аша де стрїкатз, кжт дїн джнѣл сзсе фї фзкѣт ромжнѣскз; кжнд рогѣте саз нзскѣт лимба ромжнѣскз дїн чѣ латїнѣскз, дѣпз времїле лшї

- а) Ceterum quod Otrrocotsius Ausoniorum id temporis linguam vocet Valachicam, nescio, an recte sentiat, cum ea tempestate Latinorum lingua ita corrupta esse nequiverit, ut in Valachicam commigraret: nec Blachorum seu Valachorum nomen apud Scriptores illorum temporum cognitum fuit. *Pray loc. cit.*
- б) Ex hoc liquet Priscum inter Ausoniam et Latinam linguam nullum discrimen statuisse, itaque conjectura Otrrocotsii de lingua Valachica, quam supra retulimus, locum non habet. *Pray cit. loc.*

лъѣ ѣтила Ѡ коаче? Ворбе гоале, фърз де нѣчѣ ѡ довадз грзѣще Ѡ
 чи Прай. Лъсз липсѣще сз шѣм, кз доав лимей ѡс фост ла Рѡман
 нѣ чѣй де демѣлат, оуна Ѡ ѡвзѣацилѡр, ѡлта Ѡ попорѣлашѣ, карѣ се
 зичѣ милитзрѣскз, шѣ проастз; чѣста ѡ ѡвзѣа прѣнѣнѣ дела мѣмеле
 сѣле, чѣла дела Граматѣчѣ Ѡ сѡбалз. „ ѡлта ѡте, зиче Квинти
 лѣан, Ѡ ворей Лзтинѣще, ѡлта Граматѣчѣще. „ ѡдекз, ѡлта ѣ Ѡ
 ворей лимба лзтинѣскз чѣ проастз, карѣ ѣ Ѡ попорѣлашѣ, ѡлта, Ѡ
 ворей лимба чѣ Граматѣчѣскз, ѡдекз лимба ѡвзѣацилѡр чѣ Лзти
 нѣскз. Лимба попорѣлашѣ Рѡман ѣра май ѡпѣсз; лимба ѡвзѣаци
 лѡр, карѣ шѣ ѡстзшѣ се вѣде Ѡ кзрциле Лзтинѣшѣ, май ѡскзсѣтз;
 тогѡшѣ шѣ оуна шѣ ѡлта ѣ Лзтинѣскз. Нѣ мз ѡдоѣск, Кз При
 скзсѣ прин лимба ѡвсѡнѣилѡр ѡс ѡцелѣс лимба Лзтинѣскз чѣ прѡастз;
 прин лимба чѣ Лзтинѣскз ѡс вѣст се ѡсѣмне лимба Лзтинѣскз чѣ
 Граматѣчѣскз, саз ѡвзѣатз. Шѣ кѡм кз дескилинѣре ѡс фзкѡт Прискзсѣ
 ѡтрз ѡчѣсте доав дѣалѣкте, ѡдекз ѡтрз лимба ѡвсѡнѣилѡр, шѣ ѡ
 трз лимба чѣ Лзтинѣскз; нѣ ѡтѡнекат се причѣпе де ѡколѡ, кз
 Лимба ѡвсѡнѣилѡр ѡ ѡратз ка кѡноскѣтз де ѡѡще Хѣнилѡр, ѡрз чѣ
 Лзтинѣскз, ка ѡ мираре, помѣнѣще, кз ѡ ѡс шѣст варварѣла чѣла де
 лѣнгз дѣнѣла. Де ѡр фѣ фост ѡтрз тоате чѣста кз чѣла оуна, нѣ
 ѣра лок сз спѣнз, кз варварѣла чѣла де лѣнгз дѣнѣла ѡс шѣст лзти
 нѣще: дѣпз че ѡдатз ѡс ѡрзтат, кз тоѡцѣ месѣнѣнѣ Хѣнѣ ѡс ѡцелѣс
 пре Зѣрхон, кѣнд грзѣ Ѡ лимба ѡвсѡнѣилѡр. Нѣчѣ ѡ ѡдоѡлз дѡрз
 нѣ поате фѣ, кз Прискзсѣ прин лимба ѡвсѡнѣилѡр ѡс ѡцелѣс лимба
 лзтинѣскз чѣ проастз. Карѣ де оунде ѡар фѣ ѡвзѣат Ѡ вѣмнѣле
 ѡчѣле Хѣнѣнѣ, фърз дела Рѡмѣнѣнѣ, ѡтрз карѣнѣ фзсѣсѣ нзскѣшѣ шѣ
 врескѣшѣ? Ёнѣ дѡрз ѡс жѡдекат ѡтрокѡчѣсѣ, кз Ѡ лѡкѣла май сѣс ѡ
 рзтат ла Прискзсѣ прин Лимба ѡвсѡнѣилѡр се ѡцелѣще лимба чѣ Рѡ
 мѣнѣскз. Ла ѡдоав. ѡтѡта ѡжѡнѣе кѡвѣнтѡрѣ лѣнѣ Прай, ка кѣнд
 ѡр зиче нешѣнѣ: Оунгѣрѣнѣ нѣ ѡс фост кѡноскѣшѣ Скритѡрилѡр чѣлѡр

диннаинте де сѣта ѿ нѡав кжнд веніръз ѿ Паннынѡа сѣпт ѡчѣст нѣ-
ме; ѡшѡ дѡръз чѣй че ворвѣ ѡтѣнчій ѿ лимба ѡчѣстора нѣ ѡв ворвѣт
оунигѡрѣще. Гѡръз кжнд ѡв ѡчепѣт Рѡмѡнїи ѡсе кїемѡ ла Скрїтїорїи
чѣй Гречѣщїи, шї Лзтїнѣщїи Влѡхїи, Влѡхїи, Вѡлахїи, вѡм ѡръта май
жѡс. ѡлтмїнтрѣ нѣмѡрилѡр словенѣщїи, дин зїлеле чѣле вѣкїи, де
кжнд фѣръз Рѡмѡнїи кѡноскѡщїи лѡр, тот Влѡсїи сѡв кїемѡт, кѡрѣ нѣ
ѡсемнѣзз ѡлта шї ѡкѡм ла ѡчѣлешїи нѣмѡри, фѡръз Рѡмѡнїи, Латїнїи,
їталїанїи; де ѡколѡ ѡпѡй фѣчерз Гречїи Влѡхїи. Чї дѣспре ѡчѣста май
пре лѡрг дин жѡс.

§. Г.

Де Гѣпиде.

Дѡпз мѡартѣ лѡи ѡтила Країѡлѡи Хѡнїлѡр, пре кѡм не лзсѣ
скрїс їѡрнѡндес ѿ Кѡртѣ че се зїче: де Рѣкѡс Гѣтїчїс, кѡп н.
скѡлжндѡсѣ ѡрдарїкѡс Країѡл Гѣпїделѡр кѡ рѡскѡю ѡсѣпра фїнѡр лѡи
ѡтила ѿ ѿвїнсе; Влѡк фечѡрѡл чѣл май маре ѿ лѡи ѡтила кѡзѡ ѿ
рѡскѡю, чѣл лѡлцїи фѣръз ѡлѡнгацїи пннз ла цѣрмѡрїле мѡрїи нѣгре,
оунде май наїнте шезѣсе Гѡтїи. Шї ѡшѡ Дѡкїѡ ѿ зїлеле лѡи Мар-
кїѡн ѡпзрѡтѡлѡи дела Цѡрїград рѡмзсѣ ѿ мѡнїле Гѣпїделѡр. а)

Пре-

а) Ardaricus Gepidarum Rex victoriam reportavit de filiis Athilae. Filius Athilae natu major, nomine Ellac cecidit in bello. Reliqui vero Germani ejus eo occiso fugantur juxta litus Pontici maris, ubi prius Gothos sedisse descripsimus. Cessere itaque Hunni, quibus cedere putabatur universitas --- Haec causa Ardarici Regis Gepidorum felix adfuit diversis Nationibus, qui Hunnorum regimini inviti famulabantur, eorumque diu moestissimos animos ad hilaritatem libertatis votivae erexit: venientesque multi per legatos suos ad solum Romanorum, et a Principe tunc Marciano gratissime suscepti, distributas sedes, quas incolerent, accepere. Nam Gepidae Hunnorum sibi sedes viribus vendicantes, totius Daciae fines, velut victores potiti, nihil aliud a Romano imperio, nisi pacem, et annua solemnia, ut strenui viri, amica pactione postulavere. Quod et libens tunc annuit Imperator, et usque nunc consuetum donum est. *Jornandes de rebus Geticis. cap. 50.*

Прекъм ѿсте а вѣдѣ дин Непрѣва ѿ. ѿлѣи ѿстинѣи ѿпрѣт; шѣ дин Прокопѣс, дѣспре зидѣриле ѿи ѿстинѣи, Картѣ ѿ. кап ѿ. ѿстинѣи ѿс фѣст рзсквѣтѣт а мощени оу̀неле четѣци дин коаче де Дѣнзре а Дакѣа лѣнгз Дѣнзре: пре кѣм Литерѣта шѣ ѿлтеле мѣлте. а) Чѣи ѿчѣсте, кѣм вом вѣдѣ май жѣс; ѿрзши ле пѣердѣрз ѿпрѣциѣи чѣи дела Цариграда де сѣпт стзпнѣрѣ ѿпрзциѣи Рѣмѣнилар, шѣ ле цинѣрз ѿварѣи.

Нѣ ѣ ѿдоѣлз, кз четѣциле кѣре ле нѣмзрз Прокопѣс а партѣ чѣ дин коаче де Дѣнзре, ѿс фѣст а Дакѣа нѣастрз; де ѿарз че зиче: кз мѣкле сѣнт дин прѣтивз кѣ четѣтѣ Нѣве, че ѣра дин колѣ де Дѣнзре, а Дакѣа Рипѣнсе; ѿрз дин прѣтивз кѣ Дакѣа Рипѣнсе нѣ ѿсте ѿлт цинѣт фзрз Дакѣа нѣастрз.

§. ѿ.

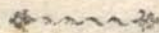
Де ѿварѣи.

Да ѿнѣа Дѣнзлѣи 553. Лонговѣрдѣи, дѣпз кѣм скрѣе Пѣзлѣс Дѣакопѣс, оу̀ниѣи кѣ ѿварѣи, пре кѣрѣи оу̀нѣи ѿи кѣамз шѣ Хѣни, ѿи вѣтѣрз пре Гѣпиде дѣи стѣнсерз, кѣт май нѣчи кѣре сз дѣкз вѣ-

СТЕ

- a) Cum igitur in praesentia, Deo auctore, ita nostra Respublica aucta est, ut *utraque ripa Danubii* jam nostris civitatibus frequentetur, et tam Viminacium, quam Recidua, et Literata, *quae trans Danubium sunt*, nostrae iterum ditioni subjectae sint. *Novella XI. Iustiniani I.*

Ab urbe Viminacio porro pergentibus (*secundo nempe Istro.*) munitio-nes tres in ora Istri occurrunt, Pienus, Cupus, et Novae - - - contra Novas *in adversa continente* turris erat derelicta jam quidem, nomine Literata; Lederatam veteres appellarunt. Ex ea magnum, ac praevalidum Castellum fecit Imperator noster. Post Novas Castella sunt, Cantabazates, Smornes, Campses, Tanatas, Zernes, ac Ducepratam: et *in ripa ulteriori alia multa*, quae a fundamento aedificavit. *Procopius de Aedificiis Iustiniani Lib. 4. cap. 6.*

сте наѡ рѡмаѡ. в) Кѡ карѣ ѡтѡмпаѡре се прѡвѡзѡи Дѡкѡ сѡпт стѡпѡ-
нѡрѡ ѡварилѡр.

§. Ѣ.

Дѡкѡ Болникѡ.

ѡ ѡнѡ Дѡнѡлѡи 568. кѡм не лѡгѡ мѡртѡрисѡт Пѡлѡ ѡс Дѡ-
ѡконѡс Карѡтѡ ѡ. Кап ѡ. Ѣшѡна Лонгобарѡдѡи кѡ тѡтѡл дѡн Пѡннѡ-
нѡа, ѡнѡде лѡкѡѡсе ѡѡ. де ѡнѡ, ка сѡ мѡргѡ ла ѡтѡлѡа; лѡсарѡ Пѡн-
нѡнѡа прѡѡтѡнилѡр сѡѡ Хѡнилѡр сѡѡ ѡварилѡр: в) карѡ ѡварѡи Ѣ-
шѡна дѡн Дѡкѡ, ѡ шѡ кѡпрѡнсерѡ, шѡ се ѡшеѡарѡ ѡ лѡкѡѡ ѡтрѡн-
са. Нѡмѡ ѡѡѡск, кѡ ѡтѡнѡѡ ѡварѡи тѡѡѡ ѡѡ Ѣшѡт дѡн Дѡкѡ, кѡнѡ
се стрѡмѡтѡрѡ ла Пѡннѡнѡа; пѡнтрѡ кѡ ѡшѡ Ѣрѡ дѡтина варѡарилѡр,
сѡ лѡкѡѡскѡ пѡнѡ ла ѡ врѡѡме ѡтрѡ цѡрѡ, ѡпѡѡ кѡнѡ се стрѡмѡтѡ
ѡнѡрѡ де ѡѡѡѡ, кѡ тѡѡѡ се дѡѡѡѡ.

Нѡнѡ

а) Obiit interea Turisendus Rex Gepidarum, cui successit Cunimundus in Re-
gno. Qui vindicare veteres Gepidorum injurias cupiens, rupto cum Lango-
bardis foedere, bellum potius quam pacem elegit. Alboin vero cum Ava-
ribus, qui primus Hunni, postea a Regis proprii nomine Avars appellati
sunt, foedus perpetuum iniit, dehinc ad praeparatum a Gepidis bellum pro-
fectus est. Qui cum adversus eum e diverso properarent, Avars, ut cum
Alboin statuerant, eorum patriam invaserunt - - - Committitur ergo prae-
lium, pugnatum est totis viribus. Langobardi victores effecti sunt, tanta in
Gepidos ira saevientes, ut eos ad interuicium usque delerent, atque ex
copiosa multitudine, vix nuncius superesset - - - Gepidorum vero genus
ita est diminutum, ut ex illo jam tempore ultra non habuerint Regem, sed
universi, qui superesse bello poterant, aut Langobardi subjecti sunt, aut
usque hodie Hunnis eorum patriam possidentibus, duro imperio subjecti ge-
mant. *Paulus Warnefridus Langobardus, Diaconus Foro-Julienensis de Ge-
stis Langobardorum. Lib. 1. cap. 27.*

в) Tunc Alboin sedes proprias, hoc est Pannoniam, amicis suis Hunnis con-
tribuit, eo scilicet ordine, ut si quo tempore Langobardi necesse esset re-
verti, sua rursus arma repeterent. Igitur Langobardi relicta Pannonia, cum
uxoribus et natis, omnique suppellectili Italiam properant possessuri. Ha-
bitaverunt autem in Pannonia annis quadraginta duobus; de qua egressi
sunt mense Aprili, per indictionem primam, alio die post sanctum Pascha,
cujus festivitas eo anno juxta calculi rationem, ipsis Kalendis Aprilibus
fuit, cum jam a Domini incarnatione anni quingenti sexaginta octo essent
evoluti. *Paulus Diaconus Lib. 2. cap. 7.*

Ниче ѿдатъ Рѡманїи чей дин Дакїа, дин зїлеле азї Галлїенсе нѣ аз пѣтѣт сѣ рѣсѣфле ка акѣм : де ѿарѣ че ешїнд яварїи ла Паннонїа, а локѣла лѡр ниче ѿ гїнтѣ варварѣ нѣ аз атрат а Дакїа; чї сїнгѣри Рѡманїи аз рѣмас. Атѣнчї апѣрѣциле Рѡманїлѡр дин Дакїа че ера стрѣмторате пре ла мѣнци (кап. г. §. е.) ачепѣрѣ кѣ волничїе асе лѣци, асе лѣрци. Дїнтрѣ ачѣсте ера апѣрѣциле, атрѣ каре афларѣ Оунѣрїи, кѣнд атрарѣ а Паннонїа, Кѣпетенїи пре Цѣлѣ, пре Менѣморѣт, пре Глад.

Ла капѣтѣла сѣтїи а ѡпта, кѣм скрїе Егїнхараѣс а бїаца азї Карол чѣлїи маре ла анѣла 795. Пїпїнѣс фѣчѣрѣла азї Карол, кѣтѣнд шї кѣ тѣтѣла конченїнд пре яварїи; пре чей дин ѡастѣ яварїлѡр, карїи рѣмѣгѣсе вїи дин рѣсѣоїу, нѣ фѣгѣрїт прѣсте Тїса дин коаче. а) Де атѣнчї нїкѣрїи нѣ сѣл май азѣт нѣмеле яварїлѡр дин коаче де Тїса, мѣкар кѣ, кѣм зїсїи, пре чей рѣмашїи вїи дин рѣсѣоїу, нѣ сїлїт а трѣче Тїса дин коаче. Де оунде, мїсе пѣре, кѣ яварїи чей фѣгѣрїци дин коаче де Тїса, мѣкар кѣ се анѣмѣск яварїи сѣл Хѣнїи ла Егїнхараѣс атрѣ адѣвѣр маѣ фост яварїи, чї Склавїи; де каре нѣл сѣ шїе, кѣ мѣлци аз фѣст кѣ яварїи; шї нѣмай пѣнтрѣ ачѣл се нѣмѣск яварїи сѣл Хѣнїи, пѣнтрѣ кѣ аз фѣст а ѡастѣ яварїлѡр, пре кѣм асѣгѣтї пре Оунѣрїи, пре Рѡмїнїи, пре Еѣрѣи шї пре чѣл лѣлци, кѣци се афлѣ а ѡастѣ Немѣцкѣс ла рѣсѣоїу аї кїамѣ Немци. мѣкар кѣ де вїцѣ нѣ сїнт Немци. Адѣмнѣла пѣрѣрей мѣле ачѣшїа де аколѡ атѣрнѣ, кѣ, кѣм зїсїи, нѣмеле яварїлѡр дѣпѣ ачѣл нѣ сѣл май азѣт дин коаче де Тїса; ярѣ Склавїи аз фѣст дин коаче де Тїса, пре карїи аї афларѣ Оунѣрїи, кѣнд аз венїт а ярдѣл, лѣкѣвїторїи кѣ Блѣсїи, адѣкѣ кѣ Рѡмїнїи, кѣм скрїе Нотарїѣла азї Бѣла кап

К. 2.

кѣ.

а) Pipinus autem Hunnis trans Tizam fluvium fugatis, eorumque regia, quae ut dictum est, Ringus, a Langobardis autem campus vocatur, ex toto destructa, directis pene omnibus Hunnorum opibus etc. Eginhardus in vita Caroli Magni ad annum 795.

кѣ. Ядекъ, скъпѣндъ ачѣа дин пѣрзарѣ яварилѡр, пре карѣи ѡв конченит Пипинѡс; ѣи шѣв цинѣт нѣмеле нѣмѡвѡи ѡвѡ, шѣ сав кѣмат Склѡвѣи. Дѣспре Склѡвѣи ачѣѡѣ вом авѣ ѡв прилѣж агрѡи май жѡс, оумде вом кѡвжнтѡ дѣспре Свкѡи дин ярдѣа.

Дѣла пѣрзарѣ яварилѡр прин Пипинѡс кѡшѡнатѡ Рѡманѣи чѣи дин Дакѣа ѡв авѣт паче аджнкѡ прѣвѣтиндинѣ, трѡина ѡ волничѣе, пѡнѡ кѡтрѡ капѣтѡ сав сѡжршѣтѡ сѡтей ѡ нѡѡв дѣла атрѡпѡрѣ лѡи Хѡ, кѡндъ атрѡрѡ Оунгѡрѣи ѡ Пѡннѡнѣа.

Дѡпѡ чѣ ѡв стѣис Пипинѡс пре яварѣ; шѣ цинѣтѡ чѣа атрѡ Дѡнѡре шѣ атрѡ Тѣса, венѣ сѡпт пѡтѣрѣ Фрѡнчилѡр. Кѡ ѣгинхѡрдѡс ѡ вѣаца лѡи Карѡл чѣлѡи мѡре, дѣскрѣндъ цѡрѣле, карѣ лѣѡ мошѣнит Карѡл, зѣче: „ Дѡпѡ чѣ амѡндѡѡв Пѡннѡнѣилѣе, шѣ пѡса ѡ чѣлѡлѡтѡ рѡпѡ ѡ Дѡнѡрѣи Дакѣа, шѣ Истрѣа, шѣ Лиѡѡрнѣа, шѣ Далмѡтѣа „ ш. ч. а) Оунде лѡминѡт се вѣде, кѡ ѣгинхѡрдѡс прин Дакѣа ѡв ѡцѣлѣс цѣра авѣѡ чѣ ѡсте атрѡ Дѡнѡре шѣ атрѡ Тѣса, оунде фѡсѣсе Рингѡ яварилѡр, ѡрѡ нѡ Дакѣа чѣ адѡврѡтѡ, карѣ ѣ дин кѡачѣ де Тѣса. Пѣнтрѡ кѡ ѣгинхѡрдѡс ачѣла цинѣт ѡ нѡмѣѡе Дакѣа, карѣле ѡ рѡпа Дѡнѡрѣи чѣ дин кѡачѣ стѡ ѡпрѡтѣва Пѡннѡнѣи: чѣ ачѣла цинѣт, карѣле ѡ рѡпа Дѡнѡрѣи чѣ дин кѡачѣ стѡ ѡпрѡтѣва Пѡннѡнѣи, ѣ цѣра чѣ атрѡ Дѡнѡре, шѣ атрѡ Тѣса: Дакѣа чѣ адѡврѡтѡ стѡндъ ѡ рѡпа Дѡнѡрѣи чѣ дин кѡачѣ ѡпрѡтѣва Мѣсѣи.

Атрѡ Дѡнѡре шѣ атрѡ Тѣса, карѣ цѣрѡ, кѡм вѡзѡм май сѡс, ѣгинхѡрдѡс ѡ кѣамѡ Дакѣа, прѣкѡм се вѣде дин ѡннѡлѣле ачѣлѡшѣи ѣгинхѡрдѡс чѣле дѣспре фѡптѣле лѡи Лѡдѡвикѡс Пѣс ла ѡнѡ 824. лѡкѡ оун нѣм чѣ се зѣчѣ яѡотрѣитѣ, шѣ Прѣденѣѣнти. б) Яѡрѡ яѡо-

трѣтѣи

а) Postquam utramque Paunoniam, et appositam in altera Danubii ripa Daciam, Histriam quoque, et Liburniam atque Dalmatiam etc. Eginhardus in vita Caroli Magni.

б) Ceterum Legatos Abotritorum, qui vulgo Predenecenti vocantur, et contermini Bulgaris Daciam Danubio adjacentem incolunt, qui et ipsi adventare nunci-

трѣтїи сазъ Преденецентїи а фїи фост сою де Склави, ачкешїи аннале
 авїи Егинхардѣ ла ан҃ла 822. н҃з не ласз ане лдои. а) ачкешїи не
 авѣцз Кроника чѣ вѣкїе а Мизнзстїрей Моїссѣаченсе ла ан҃ла 808. а-
 трз Скрипторїи фржнчешїи, Томъ г- в) Пре Склавиї ачел дїнтрз д҃нз-
 ре, шї дїнтрз Тїса, пре карїи лїи зххзл Б҃лгарїи а зїлеле лпзрѣ-
 тзавїи Ледовїкзс Пїсз; шї еї черкѣ ажзторїю дела ачелашїи лпзрѣт
 ас҃пра Б҃лгарилвр, н҃з се лзсарз Б҃лгарїи, пзнз н҃з лз лпїнс токма
 ла м҃нцїи, оунде лїи афларз Оунгзрїи кждз аз лтрѣт лтжїю а Пан-
 нонїа. Вѣзїи Нотарїзла лвїи Б҃ла кап еї. каре лок ал вом четїи
 шїи ной май жос.

§. 5.

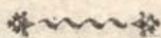
Романїи чей дин Дакїа лвїи Траїан нїчїи ѡдѣлз нас
 фост свнзшїи Б҃лгарилвр.

Д҃зчїсз Даламата а Карткѣ 5. кз ворзе гобале зїче, кз Ро-
 манїи чей дин коаче де д҃нззре май де мѣлт аз фост свнзшїи Б҃л-
 гарилвр; шїи апой с҃пт н҃ме де Пацинаце саз трѣс де с҃пт пзтѣркѣ
 Б҃лгарилвр. Дрѣпт дин Окрипторїи Византїни е адеверїт, кз май

де

nunciabantur, illico venire permisit. Qui cum a Bulgaris inique infestari se quererentur, et contra eos auxilium sibi fieri deposerent, domum ire, atque iterum ad tempus Bulgarorum Legatis constitutum redire jussi sunt. *Eginhardus, Annales de Gestis Ludovici Pii Imp. ad annum 824.*

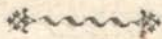
- a) Ipse vero peracta autumnali venatione trans Rhenum hyematum ad Francofurt profectus est: ibique generali conventu congregato, necessaria quaeque et ad utilitatem Orientalium Regni sui finium pertinentia, more solenni cum Optimatibus, quos ad hoc evocari jusserat, tractare curavit. In quo conventu omnium Orientalium Sclavorum, hoc est Abotritorum / Soraborum, Wilsorum, Behemannorum, Maruanorum, Predenecentorum, et in Pannonia residentium Avarum Legationes eum muneribus ad se missis excepit. *Ibid. ad ann. 822.*
- b) Et Godofredus Normannorum Rex venit super illos Sclavos, qui dicuntur Abotriti, et vastavit magnam partem regionis eorum, et aliquas civitates destruxit. *Chronicon vetus Moissiacensis Canobii ad ann. 808. Francicorum Scriptorum Tom. 3.*

де мѣлат дин коаче де дѣнзре аѣ фѣст ѡ цѣрѣ, кѣрѣ лѡр де пазкѣ
 а ѡ кѣмѣ Бѣлгарїа; чї сѣ фї фѣст ачѣа ѿ Дакїа лѣи Траїан, кѣрѣ
 ѡ лѣкѣ Рѡмѣнїи, нїчї оуѣнѣл нѣ грѣаще. Дѣчї, де аѣ шї фѣст
 ѡаре кѣндѣ ѡ Бѣлгарїе дин коаче де дѣнзре; де аколѡ нѣ оуѣрмѣзѣ,
 кѣ ачѣа аѣ фѣст ѿ Дакїа лѣи Траїан: де ѡарѣ че дин коаче, шї
 лѣнѣз дѣнзре, нѣ сїнѣгрѣ Дакїа лѣи Траїан, чї шї алтѣ цѣрѣ май
 ѣра, адекѣ чѣ атрѣ дѣнзре шї атрѣ Тїса дин Протївѣ Паннѡнїеи:
 де оуѣнде шї нѣмеле Бѣлгарїлѡр, пре кѣм май жѡс, оуѣнде вѡм грѣи
 дѣспре ачепѣтѣл нѣмелѣи Бѣлгарїлѡр, вѡм арѣтѣ, кѣ асѣмене адевѣ-
 рѣлѣи ѣсте сѣ фї лѣат ачепѣт.

Вѣндѣ атрѣрѣ Оуѣнѣрїи ѿ Паннѡнїа, кѣм скрїе Нѡтарїѣл лѣи
 Бѣла, дѣспре кѣре май пре лѣрг вѡм кѣвѣнтѣ ѿ оуѣрмѣтѡрїѡл кап, ат-
 трѣ дѣнзре шї атрѣ Тїса аѣ афлѣт ѿ пѣртѣ чѣ дин жѡс Бѣлгарїи,
 ѿ пѣртѣ чѣ дин сѣс Склавїи, тѡцї сѣпт стѣпѣнтѡрїѡ Бѣлѣрѣск
 Салѣнѣс, кѣреле шедѣ ѿ ѡрашѣл че Нѡтарїѣл лѣи Бѣла ла кап лѣ.
 ѿл кїамѣ Тѣтел. Нѣ аїрѣ дѣрѣ Бѣлгарїа чѣ дин коаче шї лѣнѣз дѣ-
 нзре, дѣспре кѣрѣ вѡрѣск Скрїптѡрїи Вїзантїнїи, пѡцї сѣ цї ѡ нѣ-
 лѣчѣшї, фѣрѣ атрѣ дѣнзре шї атрѣ Тїса.

Нїкїфѡр Патрїарѣл Царїградѣлѣи ѿ Брѣвїарїѣл Нїсторїчѣск,
 шї дѣпѣ дѣнѣлѣ Ѧѡфѣн ѿ Хронографїе, ѣрѣ дин Ѧѡфѣн Нїстѡ-
 рїа Мїсѣлѣл ѿ Кѣртѣ мї. скрїѣ сѣ фї фѣст ла лѣкѣл Мѣѡтїс, де
 оуѣнде аѣ венїт Хѣнїи, Бѣлгарїа вѣкїе чѣ мѣре. аколѡ фїнда, зїк,
 Кѣпетѣнїе ѡаре кѣреле Кѣврат сѣл Кѡврат, кѣндѣ фѣ апрѡпѣ де мѡарте
 порѣнчї чѣлѡр чїнчї фїи аї сѣи, ка сѣ лѣкѣлѣскѣ апрѣнѣ, кѣ а-
 шѣ ашї вѡр атрѣрї апѣрѣцїа. Іѣрѣ ѣї апрѡтїва порѣнчї тѣтѣлѣи
 лѡр, дѣпѣ мѡартѣ лѣи фїѣще кѣреле лѣжнѣшї пѣртїчїка ѡаменилѡр
 сѣи, се дѣсерѣ кѣре атрѡ пѣрте, кѣре атрѣлѣта, сїнѣгрѣ чѣл май мѣре
 рѣмѣнїа ѿ мѡшїа тѣтѣнѣсѣл. ѿл трѣнлѣ дїнтрѣ ачѣцѣ кѣ нѣмеле
 аспарѣх, трѣкѣндѣ апеле Данѣпрѣ шї Данѣстрѣ; атрѣ ачѣсте шї атрѣ

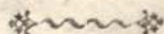

трь дѣньре се ашезѣ къ ѡаменѣи сзѣ ла оуи локъ, кѣреле пре лимба
 са ала кѣамъ ѿглас саз ѿнглас. Пре кѣмъ Бѣгарѣа вѣкѣе чѣ мѣре де-
 ла лѣкѣа Меотис, аша ши повѣстѣ чѣ дѣспре Крѣват ши дѣспре де-
 спрцирѣ фѣилѣр лѣи дѣщептѣциѣ ѡ сокотѣск атрѣ Фѣвѣле. Нице де
 аѣрѣ нѣ аѣ лѣат прилѣж Фѣвѣла ачѣста, фѣрѣ де аколѣ, къ фѣида
 ши Бѣгарѣи местекѣциѣ атрѣ Хѣни, Скрипторѣи Гречѣи чѣи маѣ дин
 кѣаче аѣ местекѣрѣ ла ѡлаатѣ, кѣт алокъ де Бѣгарѣи зичѣ Хѣни,
 ши а локъ де Хѣни Бѣгарѣи, ши аша се нзлѣчи Бѣгарѣа ла Меотис,
 де оунде аѣ ѣшит Хѣниѣ а кѣаче. а)

Май

- a) Quia yero Bulgaris - - Hunni jam inde a temporibus Athilae commixti e-
 rant, quibus cum socia jungentes arma Graecorum imperio gravissimi fue-
 re, inde factum, ut a posterioribus Graecis Scriptoribus, veluti Nicepho-
 ro, Constantino, ac Theophane, Hunni pro Bulgaris, et vice versa, saepe
 dicerentur. Atque hoc est, quod rebus Slavicis maximam ab hominum
 memoria peperit confusionem. Huic malo accessit illud, quod, cum Theo-
 phanes, ac Nicephorus *Bulgaros* (ita perperam pro Hunnis) ab Maeotide
 accersissent, turba Slavicorum Scriptorum tempus sibi opportunum adesse
 rata, uti tum secula erant, a *Volga* ad Istrum deducere nihil dubitavit
Bulgaros, in primis quod apud recentiores Geographos *magnam Bulgari-*
am orientali *Volgae* fluminis rīpa signatam vidissent, a qua tamen regio-
 ne Bulgari nostri tantum semper, quantum ab Istro *Volga*, remoti erant.
 Ita videlicet vocum analogia, non sat examinata, doctissimis etiam viris im-
 ponit. Et ubi quaeso, *Volgae* nomen ad haec, de quibus agimus, tempo-
 ra? *Ατιλ* Graecis, *Ατελ*, *Αταλις*, Tataris *Atil* dicebatur. Finge hinc
Bulgaros, si potes! Miror sane doctos id non observasse viros. *Katancsich*
de Istro. cap. 7. §. 19.

Sed, inquis, quid cum Theophane sumus facturi, qui *Bulgariam* ad Mae-
 otim statuit? Ajo, Theophanem, Seculi IX. Scriptorem, e sua loqui aetate,
 qua Hunni cum *Bulgaris* jam permixti erant, eadem pene ratione, qua Sla-
 vos cum Avaribus male commissos supra memoravimus. Vetustiores, uti
 Procopius, Agathias, Menander, qui *Hunnica* tradidere, ne bitta quidem de
Bulgaris; quos ipsi tamen, si aetate sua ad Maeotim, ubi a recentioribus
 ponuntur, habuissent, citra dubium commemoraturi erant. Ac duo quidem
 priores a Maeoti *Vturguros*, et *Cuturguros* ad Istrum deducunt, sed neuter
Bulgaros facit, quin Agathias palam *Hunnos*. Mihi vero potior coaevi quam
 recentioris cujuscumque ratio habenda esse videtur. Et quid est, quod nullam
 hodie seu ad Maeotim, sive ad *Volgam* videmus *Bulgariam*? *Ibid.* §. 20.
Et in Notis ad §. 21. sub Litera c. ait: „De *Cubрати* filiis *fabulam apud*
Pray Avar. ad ann. 667. vide etc. „

Май Аколѡ повестинд лъздацій Никифѡр шѣ Теофан ла а̀нѡла
 а̀. а̀лѡи Константин Погонат а̀пзрѡтѡлѡи Рѡманилѡр дела Цариградѡ
 кареле ѡсте а̀нѡла дмнѡлѡи 679. кѡм а̀з а̀чепѡт а̀пзрѡциѡ Бѡлгарилѡр
 лѡр прѣсте дѡнзре дин колѡ, зѣк, кѡ гѣнта Бѡлгарилѡр че ѣра лѡ-
 кѡнѡаре ла дѡнзре а̀з порнѣт а̀ прѡдѡ цинѡтѡла Рѡманилѡр чѣл а̀бе-
 чинѡт дѡнзрей. Де о̀нде Константин ѡсте грѣ фѡрте шѣ пре о̀у-
 скѡт шѣ пре а̀пз а̀з скѡлат а̀сѡпра лѡр; чѣ, Бѡлгарѣи кѡтѡрѡ ѡстѣ
 лѡи Константин, шѣ трекѡнд дѡнзрѣ а̀жѡнсерѡ ла Вѡрна, шѣ май а̀-
 колѡ кѡпрѣнсерѡ, кѡт а̀пзрѡтѡла фѡ силѣт кѡ а̀чѣ токмѡлѡз сѡ фѡкѡ
 пѡче кѡ Бѡлгарѣи, кѡт а̀тѡт а̀нѡла сѡ ле дѣ дѡжде. А̀трѡ а̀чѣста
 се кѡде а̀лѡа а̀минѣте а̀тѡю, кѡ ничѣ о̀нѡла дин зѣшѣи Скриптѡрѣи
 нѡ зѣче кѡ дѡарѡ ѡаменѣи лѡи а̀парѡсѡх сѡ фѣ прѡдѡт а̀тѡнчѣи цинѡ-
 тѡла а̀пзрѡциѣи Рѡманилѡр, шѣ ѣишѣи сѡ фѣ трекѡт дѡнзрѣ а̀шѣи фѡ-
 че дин колѡ а̀пзрѡциѣе. а̀дѡѡ, кѡвинѣтеле лѡи Теофан, кѡнд зѣче,
 кѡ пѡмѡнтѡла, кареле а̀л цинѣ Бѡлгарѣи а̀ зѣлеле лѡи, а̀ вѣрѣмѣ лѡи
 Константин Погонат а̀з фѡст а̀ а̀пзрѡциѣи Крецинилѡр, а̀декѡ а̀ Рѡ-
 манилѡр, а) ниче кѡм нѡ се пѡт а̀цѣлѣѡе а̀шѡ, кѡ дѡарѡ пѡмѡн-
 тѡла а̀чѣла ѣ дин кѡаче де дѡнзре: кѡт а̀ зѣлеле лѡи Погонат а̀пзрѡ-
 циѡ Рѡманилѡр сѡ фѣ а̀вѡт дин кѡаче де дѡнзре, а̀декѡ а̀ дѡкѡа че-
 вашѣи цинѡт, кареле а̀ зѣлеле Скриптѡрѡлѡи Теофан сѡл фѣ моѡненѣт
 Бѡлгарѣи, нѡ се пот, зисѣи, а̀цѣлѣѡе а̀шѡ кѡвинѣтеле лѡи Теофан,
 пѣнѡрѡ кѡ, мѡкар кѡ Истинѣан а̀пзрѡт, кѡм вѡзѡм май сѡс 5. г. а̀-
 пѡкѡсе а̀ цинѣ нѣскарѣи четѡци дин кѡаче лѡнѡз дѡнзре; тѡтѡшѣи дѡ-
 пѡ а̀чѣлѡ ле пѣрдѡрѡ Рѡманѣи, прѣкѡм шѣ де а̀колѡ лѡминѡт се вѣ-
 де, кѡ Симокѡта скрѣе а̀ вѡртѣ з. кап ѣ. кѡм а̀трѡ а̀пзрѡтѡла
 Маѡриѡе, шѣ а̀трѡ Хагѡнѡла а̀варилѡр кѡ а̀чѣ токмѡлѡз се легѡ пѡ-
 чѣ,

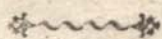
а) Eam nimirum nunc ipsi occupant terram, quae tum Christianorum ditio-
 nis erat. *Theophan. in Chronographia ad ann. 11. Constantini Po-*
gonati.

чѣ, ка Дѣнзрѣ сѣ фіе хотарѣл ѡтрѣ ѡпзрѣцѣл Рѡмѡниаѡр, ши ѡтрѣ ѡ ѡварилѡр. а) Немѣка дѡрѣ нѣ ѡвѣ Рѡмѡнїи дин коѡче де Дѣнзрѣ ѡ зїлеле ѡѡи Константїн Погонѡт. Нѣ ѡлт пѣмїнт дѡрѣ ѡцелѣѣе Теофан, кїнд зїче, кѣ ѡчѣла, кѡреле ѡкѣм ѡл цїн Бѣлгарїи, ѡ зїлеле ѡѡи Погонѡт ѡѣ фѡст ѡ Рѡмѡниаѡр, фѣрѣ цѣра ѡчѣл дин колѡ де Дѣнзрѣ, кѡрѣ дѣпѣ че ѡѡѣ кѣпрїне Бѣлгарїи сѡѣ зїс Бѣлгарїа. Чѣл че Теофан грѣѡще, пе де ѡсѣпра нѣмай, дѣспре цѣра, кѡрѣ ѡ зїлеле ѡѡи ѡ цинѣ Бѣлгарїи, ши ѡ врѣмѣ ѡѡи Константїн Погонѡт ѡѣ фѡст ѡ Рѡмѡниаѡр, Константїн Порфирогенитѣл ѡ Кѡртѣ б. дѣспре Тѣмате, ѡ спѣне мѣрѣинїт ѡнѣмїнд лѡкѣрїле, кѡре сїнт дин колѡ, нѣ дин коѡче де Дѣнзрѣ. б) Пѣнѣѣ дѡрѣ де пѣмїнен цѣс ѡчѣл, кѡрїи дин кѣвїнтеѣе ѡ чѣл ѡѡи Теофан (кѣ нїче ѡлтѣ оѡмѣрѣ де дѡвѡдѣ нѣ пот сѣ ѡдѣкѣ) се скрѣм ѡ ѡрѣтѡ, кѣ цинѣтѣл, кѡреле ѡтѣю ѡл ѡѣрѣ Бѣлгарїи дѣла Рѡмѡнїи ѡ зїлеле ѡѡи Константїн Погонѡт, ѡѣ фѡст дин коѡче де Дѣнзрѣ ѡ Дѡкїа, ши фїнд кѣ ѡ Дѡкїа ѡзкѣиторїи сѣра Рѡмїнїи, трѡг оѡрмѡре, кѣ Рѡмїнїи чѣфїи дин Дѡкїа ѡѡи Траїан ѡаре кїнд ѡѣ фѡст сѣпѣшїи Бѣлгарїаѡр.

Пѣнтрѣ ѡїмпѣде ѡцелѣѣерѣ кѣтѣѣи Бѣлгарїаѡр кѣ ѡѡстѣ ѡѡи Константїн Погонѡт, кѡрѣ ѡ спѣн Нїкїфор ши Теофан ѡсѣмїнѣм ши ѡчѣл,

а) Ex pacto autem Ister ad Romanorum, Аѡarumque fines dirimendos constituitur, et potestas eisdem contra Slavos trajiciendi conceditur, *Simocatta* Lib. 7. cap. 15.

б) Etenim Bulgaria, et Ister fluvius, et mons percelebris Haemus nuncupatus, qui usque ad Pontum pertinet, Thraciae partes fuerunt, nunc autem alienae, et sejunctae existunt. Cacterum Thraciae Thema sub Imperatore Constantinopolitano constitutum ad ejus jura, et ministeria redactum erat, nec ullus unquam Praetor in ea fuerat. At ex quo infensa Deo Bulgarorum natio ad Istrum fluvium trajecit, tunc etiam Imperator ipse coactus fuit, ob incursiones, et impressiones Scytharum, et ipsorum Bulgarorum ad Thematis ordinem Thraciam, reducere, et Praetorem in eo Themate creare. Barbarorum autem transitus ad Istrum fluvium circa finem imperii Constantini Pogonati exstitit, unde eorum nomen inclaruit, ac pervagatum est. *Constantinus Porphyrogenitus* Lib. 2. de Thematibus.

ачѣа, кѣ вине грѣше П р а ѣ ѿ ѿннѣлеле ѿварилѣр вартѣ б. кѣм кѣ
Бѣлгарѣй трекѣна дѣнзрѣ аѣ фѣкѣт ѿ ѿрѣкѣа прѣдѣ, шѣ дѣпѣ ачѣа
ѿрѣшѣи сѣѣ ѿтѣрѣ дин кѣаче де дѣнзрѣ, шѣ ачѣ аѣ аѣепѣтѣт пре Кон-
стантинѣ Погонѣт, кѣреле кѣ ѣасте грѣ венѣ асѣпра лѣр. а)

§. 5.

Рѣмѣжнѣи шѣ дѣпѣ времиле лѣи ѿврелѣан аѣ рѣмѣс ѿ дѣ-
кѣа нѣѣм ѿсекинѣт.

Ѣнгел ѿ ѿпенѣичѣ са чѣ дѣспре ѿчепѣтѣѣ Рѣмѣжнилѣр §. 5. зиче:
кѣ токѣма сѣсе дѣ ачѣа, кѣ оѣнѣи Рѣмѣанѣи сѣ фѣ рѣмѣс ѿ зѣлеле
лѣи ѿврелѣан ѿ дѣкѣа, аѣекѣ сѣ нѣ фѣ врѣт ѿ трѣчѣе кѣ чѣа лѣлѣи
прѣсте дѣнзрѣ дин колѣ; кѣ аневѣе сѣ поѣте крѣде, ачѣѣѣѣ ѿтрѣ ѿ-
тѣтѣ спѣрк де гѣнѣте привѣѣе, оѣмблѣвтѣаре ѿ сѣс шѣ ѿ жѣс, сѣ фѣ
стѣт ка гѣнтѣ ѿсебѣнтѣ, аѣекѣ, сѣ нѣ сѣ фѣ местекѣт кѣ ѿлтѣ гѣн-
тѣ прин кѣсѣторѣи, сѣ нѣ сѣ фѣ рѣсипѣт, чѣи пѣрѣрѣѣ ѿ лѣкѣашѣрилѣ
сѣле сѣ фѣ рѣмѣс; шѣи зиче, кѣ ѣл кѣ ѿтѣтѣ май вѣртѣс нѣ крѣде
ачѣа, кѣ ниѣи оѣнѣи Скѣринѣтѣорѣо вѣдѣник де крѣдинѣѣ нѣ сѣ афлѣ, кѣ-
реле сѣ фѣ лѣсѣт скѣис, кѣм кѣ Рѣмѣанѣи рѣмѣжнѣна ѿ дѣкѣа, аѣ оѣр-
мѣт ѿ стѣ гѣнтѣ ѿсебѣнтѣ; нѣ сѣѣ местекѣт кѣ ѿлтѣ гѣнтѣ прин кѣ-
сѣторѣи, нѣ сѣѣ рѣсипѣт, чѣи пѣрѣрѣѣ аѣ рѣмѣс ѿтрѣ лѣкѣашѣрилѣ сѣ-
ле. Да кѣре ѿлѣи Ѣнгел ѿдоѣлѣ рѣсѣвѣндем.

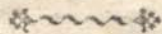
дѣкѣ лѣшѣи ѣдѣтѣ, кѣ оѣнѣи Рѣмѣанѣи ѿ зѣлеле лѣи ѿврелѣан,
трекѣна ѿлѣи прѣсте дѣнзрѣ дин колѣ, аѣ рѣмѣс ѿ дѣкѣа, пре кѣм ѿм
шѣи аѣеверѣтѣ май сѣс кап г. кѣ пѣртѣ чѣ май мѣре ѿ немѣрѣинѣнѣтѣи
ачѣѣа

а) Ex qua *Theophanis* narratione non operose colligitur, *Bulgaros* actis in *Thracia* praedis *Istrum* rursus trajecisse, atque istic intra munimenta *Romanis* praestolatos fuisse, quod, cum equites *Constantini* fuga ex errore corripenterent, eos trajecto *Danubio* ad *Varnam* *Ponto Euxino* adsitam urbem consequuti fuerint. *Pray Annalium Avarum*. Lib. 2.

ачѣла мѣлцими аѣ рѣмѣс: липѣще сѣ крѣзи ши ачѣла, кѣм кѣ ачѣла аѣ рѣмѣс гинтѣ ѡсекитѣ, не аместекатѣ, ши статѡрникѣ. Атрѣ лѣ-
 кашѣриле сѣле, прекѣм ѣра ши май наинте. де нѣ се ва вѣдѣи кѣ мѣр-
 тѣрисирѣ де скрипторѣи вѣки вѣрдничѣ де кредѣницѣ апротивѣ. Кѣ
 фѣрѣ кѣдѣницѣ пофтѣще ачи ѣнгел мѣртѣрисирѣи, де скрипторѣи вѣрд-
 ничѣ де кредѣницѣ, кѣри сѣ фѣи лѣсѣт скрисѣ, кѣм кѣ Рѡманѣи рѣмѣ-
 нѣндѣ а Дакѣа, нѣ сѣлѣ местекат кѣ алтѣ гинтѣ прин кѣсѣторѣи, ши
 нѣ сѣлѣ рѣспѣндит, чи аѣ рѣмѣс атрѣ лѣкашѣриле сѣле, фѣрѣ кѣ-
 дѣницѣ, зисѣи, пофтѣще ѣнгел мѣртѣрисирѣиле ачѣле; пѣнтрѣ кѣ асѣши
 ачѣла, кѣреле спѣне чѣва фѣптѣ нѡлѡ, ачѣла ѣ дѣкторѣю кѣ мѣртѣри-
 сирѣи вѣрдничѣ де кредѣницѣ сѣ адеверѣѣзе, кѣм кѣ атрѣ адеверѣ сѣлѣ а-
 тѣмплат ачѣ фѣптѣ де ѣл спѣсѣ; ѣрѣ пре чѣла че ва тѣгѣдѣи ачѣ фѣ-
 птѣ невѣдѣитѣ, ниѣи ѡдѣтѣ нѣлѣ аѣвѣторѣѣще фѣрѣ, ка сѣ вѣдѣѣкѣ,
 кѣм кѣ нѣ сѣлѣ аѣтѣмплат ачѣ фѣптѣ спѣсѣ де алтѣлѣ; чи пѣрѣрѣ аѣ
 дѣ фѣрѣ вѡе ши кѣдѣницѣ а ѡ тѣгѣдѣи, пѣнѣ кѣндѣ чѣла лѣлт кѣ
 статѡрниче довѣде нѣ ва адеверѣи зѣса сѣ.

Дрѣпт ачѣла, де ѡрѣ че ѣнгел спѣне фѣптѣ нѡлѡ, адекѣ, кѣм
 кѣ Рѡманѣи чѣи рѣмѣши а Дакѣа сѣлѣ местекат кѣ алтѣ гинтѣ прин
 кѣсѣторѣи; сѣлѣ рѣспѣнтѣ, ши нѣ аѣ рѣмѣс статѡрниѣи атрѣ лѣкашѣ-
 риле сѣле; нѣ се кѣде ѣл сѣ пофтѣѣкѣ мѣртѣриѣи апротивѣ, чи асѣши
 трѣѣѣ дин скрипторѣи вѣки сѣши адеверѣѣзе зѣса сѣ; алтѣминтрѣ зѣ-
 га лѣи ачѣла рѣмѣне рѣсѣфлатѣ, ши фѣрѣ де пѣтѣре. Дѣрѣ аде-
 шѣрт вѡм аѣпѣтѣ сѣлѣ дела ѣнгел, сѣлѣ дела алтѣлѣ аѣѣмене лѣи, ка
 сѣ не читѣѣкѣ ачѣи скрипторѣи вѣки: кѣ ниѣи ѡѣнѣлѣ нѣ се афлѣз а-
 трѣ тѡлтѣ вѣкимѣ, кѣреле сѣ фѣи грѣит ачѣла: кѣ Рѡманѣи чѣи че аѣ
 рѣмѣс а зѣлеле лѣи аѣрѣлиѣн а Дакѣа аѣ сѣлѣ фѣи местекат кѣ вѣрѣ гин-
 тѣ прин кѣсѣторѣи, сѣлѣ сѣлѣ фѣи рѣспѣнтѣ де кѣтрѣ ѡлѣлтѣ, ши сѣ
 нѣ фѣи рѣмѣс атрѣ лѣкашѣриле сѣле.

Аѣз, мзкар кз нз сжнтем дѣторѣ а доведѣ, кѣм кз Рѡманѣи чѣи рзмашѣи а Дакѣа, саз нз саз местекат кз алтз ѡаре каре гинтз прин кзсзторѣи, саз кз нз саз рзсипѣт, чѣи аѣ рзмас а локзриле сале, гинтз ѡсебѣтз, адекз аѣ рзмас Рѡманѣи; тотѣши ка май кѣар сзсе вѣдз десвлпарѣ пзререй азѣи ѡнгел; атрѣ агзмхнарѣ чѣлвр че ам кзвжнтат май сѣс, кап а. §. 5. шѣи кап г. §. 6. рзспѣндем, кз Рѡманѣи саз Рѡмжнѣи, прѣсте тот грзѣнд, пѣрѣрѣ пзпзх асгззѣи саз а грецошат ѣсе кзсзторѣи кз мѣерѣ де алт нѣм. ачѣстз фире а Рѡмжнилвр де ар фѣи фост кѣноскѣтз азѣи ѡнгел, кред ѣѣ, кз нз ар фѣи взрѣат аша лѣсне ѡраклз, кѣм кз аневое се поате креде атрѣ атжта спѣрк де гинте оѡмблзтоаре а сѣс шѣи а жос сз нз се фѣи местекат Рѡманѣи кз алте гинте прин кзсзторѣи.

Шѣи рзвзрѣндзсе а вжрѣтате гинте варваре а Дакѣа, пзпзх ззковѣ аколѡ, шѣи де аколѡ пѣртѣ рзскоѣю асѣпра алтвр цѣрѣи, вззжнд пре ачѣи Рѡманѣи дин Дакѣа, кз сжнт вжнѡшѣи, шѣи ѣнимѡшѣи; аѣ нз ѣсте а креде, кз пре мѣлци дин тржншѣи аѣи ввр фѣи пофтит, ба аѣи ввр фѣи шѣи рѣгат, ба оѡнѣи, а карѣи май тарѣ фѣерѣѣ сжнцеле спре рзскоѣю, се ввр фѣи шѣи аѣлѣат а фѣи лвр спре ажѣторѣю ла рзскоѣю? Че лѣкрѣ поате фѣи май фирѣск де кжт ачѣста? Дѣпз че ѣшѣа гинта ачѣа дин Дакѣа, шѣи атрѣ алта, асѣменѣ фзчѣ шѣи кз ачѣа, апрежзрѣриле тѣмпзрилвр сфзтѣндѣи сз лѣкре аша. Де ачѣа Катанчич а Картѣ, кѣрѣа аѣи дѣде нѣме, де Ыстро, Кап ѣ. §. 4. мзкар кз азѣи аѣи плѣче а креде, кѣм кз мошѣнѣи Дакѣей аѣи фост Склѣвѣи сзѣи; тотѣши бѣине афлѣ, кѣм кз ѡ оѡнѣре ацелѣптз ка ачѣста кз гинтеле чѣле стрѣине аѣи цинѣ пре Рѡмжнѣи статѡрничѣи а Дакѣа. а) аѣи а пзрзцѣск а кѣм Рѡмжнѣи а Дакѣа сѣпт стзпжнѣрѣи аѣи стрѣей? шѣи тотѣши май

мѣлци

а) Hodie quidem nulli praeter Valachos sunt Italici apud nos coloni; qui quod majori essent numero, juncta cum indigenis societate, perstiteret usque hodie. *Katantsich de Istro*. cap 8. §. 4.

мѣщій ѡсташи сѣхнѣ ꙗ Дакїа дїнтрѣ Рѡмѣнїи, де кѣт дїнтрѣ ꙗте гїнте сѡпт стѣгѣриле бѣнѣлѣи ꙗпзрѣт ꙗл ꙗѣстрїей. ꙗшꙗ ꙗсте ꙗ крѣде, кѣ се фѣчѣ шї ꙗврѣмїле варѣарїлѡр чѣле май сѣс зїсе: шї пѣнтрѣ прїчина ꙗчѣа пѣтѣ сѣ ꙗнѣз Рѡмѣнїи пѣче ꙗ Дакїа деїкѣтрѣ варѣарїи ꙗчѣа; шї кѣ атѣта май вѣртѡс сѣи лѣсѣ варѣарїи несминтици дин лѣкѣшѣриле лѡр, кѣ фїннѣ варѣарїи ꙗчѣа гїнте номѣде, ꙗдекѣ нестѣторнїче ꙗ лѡк, шї кѣре май вѣртѡс се ꙗѡгѣцѣ кѣ рѣпїрїи шї кѣ прѣзїи де прїн трѣлѣте цѣрїи, ꙗрѣ нѣ кѣ ꙗгонїсїрѣ пѣмѣнтѣлѣи, прѣкѣм ꙗнѣме дѣспре Хѣнїи мѣртѣрїскѣце ꙗмїꙗнѣс Марчелїнѣс Кѣртѣ ла. кап ѣ. кѣм ꙗчѣа нїчїи нѣ ꙗрѣ, нїчїи нѣ се ꙗтїнг вѣре ѡдѣтѣ де кѡарнеле пѣлѣгѣлѣи; а) шї лѡр ле ѣрѣ де фѡлѡс, [сѣ рѣмѣнѣ Рѡмѣнїи стѣторнїчїи ꙗтрѣ лѣкѣшѣриле сѣле, шї сѣшїи лѣкре мошїиле, ка шї фамїлїиле варѣарїлѡр сѣсе ꙗжѣтѣвѣре дин сѣдѡлѣрѣ Рѡмѣнїлѡр.

Де ꙗчїа ꙗсте, кѣ ꙗ сѣта ꙗ нѡлѡ дела Хѣс, кѣнѣ ꙗс венїт Оуѣгѣрїи кѣ ѡсте ꙗ ꙗрдѣл, ꙗфлѣрѣ ꙗколѡ прѣ Рѡмѣнїи сѡпт нѣме де влѣхїи, влѣсїи гїнтѣ ѡсебїтѣ, прѣкѣм скрїе Пѡтѣрїѣл ꙗнї Бѣла, кѣ Дѡмнѣл лѡр Цѣлѣ; ꙗнїгѣ кѣрїи ѣрѣ лїпїци Склѣвїи. Дѣчїи ꙗ сѣта ꙗ нѡлѡ Рѡмѣнїи сѣл Рѡмѣнїи ѣрѣ гїнтѣ ѡсебїтѣ ꙗ Дакїа: кѣнѣ рѣмѣсерѣ ꙗ зїлеле лѣи ꙗѣрелїꙗн ꙗ Дакїа, ꙗкѣ ꙗс рѣмѣс гїнтѣ ѡсебїтѣ. Кѣнѣ дѣрѣ ꙗс ꙗчѣтѣт Рѡмѣнїи ꙗ фїи гїнтѣ ѡсебїтѣ? Шї кѣнѣ ꙗпѡи ꙗрѣшїи се ꙗлѣсерѣ дин сѣпѣркѣл варѣарїлѡр, шї се фѣчѣерѣ гїнтѣ

ѡсе-

а) Hunnorum gens - - omnem modum feritatis excedit. - - prodigiosae formae et pandi, ut bipedes existimes bestias, vel quales in commarginandis pontibus effigati stipites dolantur in comte. - - - Aedificiis nullis unquam tecti. - - Nec enim apud eos vel arundine fastigatum reperiri tugurium potest. - - Galeris incurvis capita tegunt; hirsuta crura coriis munientes hocdinis. - - Nemo apud eos arat, nec stivam aliquando contingit. - - Inconsultorum animalium ritu, quid honestum, inhonestumve sit penitus ignorant. - - Hoc expeditum indomitumque hominum genus, externa praedandi aviditate flagrans immani, per rapinas finitimorum grassatum etc. *Ammianus Marcellinus* Lib. 31. cap. 2.

ЎСЕЎІТЪ? ДѢКРЪ НЕ ЛДОІТ ЁСТЕ, КЪ РОМАНІЙ ЧЕЙ РЪМАШІЙ Л ДАКІА
ДЪПЪ ІВРЕЛІАН ПЪРЪРЪ ЛЪ ФОСТ ГІНІТЪ ЎСЕЎІТЪ.

К А П І Т Ъ

ПЕНТРЪ ДЕСКЗЛЕКАРЪ ОУНГЪРИЛЪР Л ІРДЪЛ.

§. 1.

НЕКЪМПЪТЪТЪ ДРАГОСТЕ ЛЪ ЛЪВЪТ ПОТАРІВЛА ЛЪІ БЕЛА
СПРЕ ОУНГЪРІЙ.

ЧЕЛ ДИН ТЪЮ АТЪРЪ ТОЦІЙ ІСТОРИЦІЙ, ЧЪЛЕ ЧЕ ОЖНТ ПЕНТРЪ АТРАРЪ
ЛЪІ ТЪХЪТЪМ КЪ ЧАСТЪ ОУНГЪРЪСКЪ Л ІРДЪЛ, ЛЕ СКРІСЕ ПРЕ ЛА КАПЕ-
ТЪЛ СЪТЕЙ А ДОАМ СПРЕЗЪЧЪ ДЕЛА ХЪ ПОТАРІВЪС ЛЪІ БЕЛА КРАЮЛЪІ ОУН-
ГЪРЪСК; КАРЕЛЕ ПЪНЪ АЧІ ЛЪ ФОСТ АНОНИМЪС, АДЕКЪ, НЕ АНЪМІТ, А КЪ-
РЪА НЪ ІСАЪ ЦІЪТ НЪМЕЛЕ; ІРЪ АНЪМ, ПРЕКЪМ ЛЪКЪЦЪ ВЪНГЕЛ Л АПЕНДІ-
ЧЪ ЧЪ ДЕСПРЕ АЧЕПЪТЪЛ РОМЪНИЛЪР §. 1. НЪ Ё МАЙ МЪЛТ АНОНИМЪС,
ДЪПЪ КЪМ ЛЪСЪШІ ЛЪ АРЪТЪТ ЛА ВИНДІЧІЛЕ АНОНИМЪЛЪІ АЛЕ ЛЪІ ДА-
НІЕЛ КОРНІДЕС, Ё ПАВЛЪС ВЪПІСКОП АЛ ПАПІСТАШИЛЪР ОУНГЪРІЙ ДИН
ІРДЪЛ, КАРЕЛЕ ЛЪ КЪСТАТ ЛЪ ЗІЛЕЛЕ ЛЪІ БЕЛА АЛ ТРЕІЛЕ КРАЮЛЪІ ОУН-
ГЪРИЛЪР, а) *)

АЧЕСТ

а) Vellicant auctoritatem anonymi Belae notarii, quem tamen non Anonymum amplius, sed Paulum Episcopum Transylvanum sub Bela III-tio. vocandum esse. Engel in Appendice de origine Valachorum §. 4.

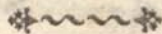
*) ЛЪ ЗІЛЕЛЕ АЧЪСТЕ ІВЪСИФ КЕРЕСТЪРИ, ПРОФЕССОРЪЛ ІСТОРИЕЙ ОУНИВЕРСА-
ЛЕ, ШІ АЧЕЙІ ПРАГМАТИКЪ А КЪЗИМЕЙ ОУНГЪРЪЦІЙ, Л КЪХЛЕСКА ОУНИВЕР-
СИТАТЕ ДЕЛА ПЕЦА, ЛЪ ДАТ ЛА ТУПЪРІЮ ѿ ДИСЕРТАЦІЕ ДЕСПРЕ ВЪКЪЛ ПО-
ТАРІВ-

Ичест Нотариѹ атѣта фѹ лѣзтат де драгоств Оунгврилвр, кат нѹ нѣмай фѣрѣ кѣмпѣт мѣрѣше лѣздеде Оунгврилвр, шѣ мѣкшорѣ-зѣ вѣртѣтѣ алтвр нѣмѣри; чѣ лѣкѣ фѣина Оунгврий пѣгѣнѣ, нѣ се стидѣше, ѣсѣпра Канѣанелвр Фѣологѣей, шѣ ѣ Фѣрмодѣгѣей, ѣ скрѣе, кѣм кѣ ѣчѣле дѣрѣри фѣрѣ дѣте де сѣс Оунгврилвр, кѣре ѣрѣре ѣри шѣ чѣлвр май бѣни крѣфѣни, шѣ май ѣбниѣ лѣи дѣмнезѣс сѣс ѣвнч-нѣит чѣриол ѣ хѣрѣзѣи, ѣчѣстѣ ѣ Нотариѣлѣи некѣмпѣтѣтѣ пѣтимѣ, шѣ несѣферѣтѣ сѣкѣре лѣсѣши лѣцелѣпѣи Оунгврилвр ѣ вѣдѣ ѣ Нѣтѣ-рѣа Нотариѣлѣи. ѣчѣл некѣмпѣтѣ ал Нотариѣлѣи, май нанѣте де тѣдѣ-те, ѣс, дѣпѣ сокотѣла лѣсѣмнѣрилвр, кѣре оунгврѣл дѣнѣел Корнѣ-дес ѣ Виндѣчѣиле Нотариѣлѣи, ла Сѣкѣиѣ ѣ. кап ѣ. ѣ. ѣ. ле фѣче, ѣчи ѣла воѣ ѣрѣтѣ.

Ишѣ, Нотариѣл ла кап ѣ. зѣче, кѣ мѣмѣи лѣи ѣлмѣс, кѣреле фѣ Кѣпетѣнѣе Оунгврилвр, фѣина лѣсѣрчинѣтѣ кѣ ѣлмѣс ѣ сѣс фѣ-кѣт вѣдѣнѣе дѣмнезѣжѣскѣ. а) Ла кап д зѣче, кѣ ѣ ѣлмѣс, мѣкар кѣ ѣрѣ пѣгѣнѣ, ѣс фѣст дѣрѣл дѣхѣлѣи сѣнт. б) Ла кап ѣ. зѣче, кѣ
лѣи

тѣриѣлѣи ѣноним ал Краѣлѣи Бѣла, ѣ кѣрѣ кѣ тѣри дѣвѣде ѣдѣверѣ-зѣ, кѣм кѣ ѣчѣст Нѣсторѣогрѣф ѣс фѣст Нотариѣс алѣи Бѣла чѣлѣи кѣ нѣмеле ѣчѣста ѣтѣю Краѣо ал Оунгврийей, кѣреле кѣм спѣне Праѣи ѣ ѣнна-леле Краѣилвр Оунгврийей Картѣ ѣ. фѣ корѣнат Краѣо ла ѣнѣл дѣмнѣлѣи 1060. шѣ мѣри ла ѣнѣл 1063. Шѣ ѣчѣл се вѣдѣше ѣ лѣзѣдѣта Дѣс-сѣртѣѣе, кѣм кѣ ѣнонѣмѣл Нотариѣ ал Краѣлѣи Бѣла чѣлѣи ѣтѣю кѣ нѣмеле ѣчѣста тѣрѣзѣ дѣпѣ мѣартѣ лѣи Бѣла ѣчѣстѣл ѣс скрѣе Нѣтѣ-рѣа сѣ, шѣ прѣкѣм прѣ ѣсѣменѣ ѣдѣвѣрѣлѣи ѣсте, тѣкма ѣ зѣилеле лѣи Воломанѣс Краѣлѣи Оунгврилвр, кѣреле, кѣм се вѣде ла Праѣи ѣ Картѣ май сѣс лѣсѣмнѣтѣ, фѣ ѣнѣлѣат ла Краѣе ѣ ѣнѣл дѣмнѣлѣи 1096. лѣсѣмнѣрѣ ѣ Тѣпогрѣфѣлѣи Рѣмѣнѣск дѣнтрѣ ѣчѣстѣ Тѣ-погрѣфѣе Вѣрѣлѣскѣ Нѣколѣе Вѣзѣи.

- а) Ab eventu divino est nominatus Almus, quia matri ejus praegnanti per somnium apparuit divina visio. *Notarius Belae*, cap. 3.
 б) Donum Spiritus Sancti erat in eo, licet paganus. *Idem* cap. 4.

ЛЪИ ЯЛМЪС ЕРА АЖУТОРЮ ДЪХЛА СФІНТ. а) Да кап лг. зиче, кз ѿ Оўнгврий ера харва чел дмнеззек. б) Да кап н. зиче, кз мила лъи дмнеззек мерѣ ѿнаинтѣ Оўнгврилвр, ши дмнеззек пре врзжмашти лвр ѿ дѣде лъи Арпад Кзпетентей, ши армашилвр лъи. в) Яскменѣ ла кап ма. ши лз. зиче, кз харва чел дмнеззек мерѣ ѿнаинтз Оўнгврилвр. г) Да кап ѣ пророчіа лъи Моіси чѣ пентрз фійи лъи Ісраіа фзкзтз невзнѣше ѿ аплѣкз спре Оўнгврий, ши лтрз Оўнгврий, зиче, кз ѿа ѿпайнит дмнеззек. д) Яскменѣ фзрз кзмпзт есте, кжнд зиче ла кап з. кз Оўнгврий пре тоате гинтеле лтрѣк кз хзрничіа вжнатвлъи. е) кжнд зиче ла кап нз. кз Оўнгврий сжнт не лвинши ѿ ѿвичивителе але рзсвоіаши ѿстенѣле. ж) Кжнд ѿ Пролог пре ларг спъне, кжм нѣмва Оўнгвреск ѣ прѣстрзлвчит, прѣнцелѣпт, вжнд, фзрз ничи оун пзкат, ши прѣквитѣз. Кжнд ла кап д. нг. нз. пре Ялмъс, пре Золтанъс, пре Тоаъс, пре карій Скріиторїи чей немцѣши ѿ скріз ѿ фї фост ѿаменї блзстзмащї, ѣл ѿ лавдз кз ѿ фост милостїви, дърничї, дрѣпцї, лце-лѣпцї, ши кз алте фапте къне лфрзмсѣацї-

Лжнгз ачѣсте се каде ѿ лъа амінте, кз, кжте, рзсвоае лвсрз Оўнгврий кз нѣмврий тарї пзнз ѿ кзпрїнс цѣра, карѣ акъм се зиче Оўнгврѣскз, ши тот Бжнатвл, тоате аша ле скріе Нотарївл, ка кжнд пре фїѣше кареле нѣм, кз каре се вхтсрз, нз нѣмай лтрѣк зї,

а) Almus cujus adjutor erat Sanctus Spiritus. *Ibid.* cap. 8.

б) Quia divina gratia in eis erat. *Ibid.* cap. 33.

в) Deus enim, cujus misericordia praevia erat, tradidit Duci Arpad et suis militibus inimicos eorum. *Idem.* cap. 50.

г) Divina gratia erat eis praevia. Gratia Dei antecedebat eos. *Id.* cap. 44. 37.

д) Implevit Dominus, in Almo Duce et filio suo Arpad, prophetiam, quam cecinit Moyses propheta, de filiis Israel. *Idem.* cap. 20.

е) Hungari sunt prae caeteris gentibus meliores in venatu. *Idem.* cap. 7.

ж) Quia sciebant, quod Hungari essent insuperabiles in asuetis bellorum laboribus. *Idem.* cap. 56.

зи, ши кѣ ѡ взтзліе сінгѣрѣ ларѣи ѣвїнс Оўнгѣрїи; чи ка кнд ѣкз нїчї оўнѣл дїнтрѣ дїншїи ѣтрѣ ѣчѣле кѣмплїте взтзлїи нѣ ѣр ѣи кззѣт; кѣрѣ, сокотїнд фїрѣ рѣсволюѣи, ѣ токма кѣ непѣтїнцѣ. Вѣзї ла Нотѣрїѣл кап. лѣ. ма. мѣ. Нѣмай кнд май пре оўрмѣ се взтѣрѣ кѣ Менѣморѣт ла Бїхѣр, скрїе ла кап нѣ. кѣ ѣѣ кззѣт доѣвзѣчї де Оўнгѣрїи, ши чїнчї спре зѣче Сѣкѣї.

Дїнтрѣ ѣчѣсте, ши дїн мѣлте ѣлте кѣре се кѣпрїнд ѣ їсторїѣ Нотѣрїѣлїи, фїеще кѣреле поѣте ведѣ, кѣ, дѣпѣ канѣанеле крїтїке, ѣтрѣ ѣчѣле че скрїе Нотѣрїѣл спре мѣре лѣвѣда Оўнгѣрїлѣр, сѣв спре мїкшорѣрѣ ѣлтѣр нѣкмѣрїи. нѣ поѣте сѣ ї се крѣдѣ.

Дѣспре Нотѣрїѣл ѣчѣстѣ жѣдекѣтѣ фѣче мѣреле ѣпѣрѣторїю ѣл Нотѣрїѣлїи Ёнѣл ѣ лѣкѣл май сѣс ѣсѣмнѣт. Зїче, кѣ Нотѣрїѣл ѣѣ кѣноскѣт бїне цїнѣтѣл ѣрдѣлѣлїи, ши кѣ їсте дїнтрѣ чеї май ѣлѣшї їсторїчї Оўнгѣрїї, ши кѣм кѣ трѣѣсе сѣ ї се крѣдѣ ѣтрѣ чѣле че повѣстѣше дѣспре венїрѣ Оўнгѣрїлѣр ѣ цѣра Оўнгѣрѣскѣ, „ѣфѣрѣ де ѣчѣле, кѣре ѣсѣш ле ѣѣрѣще.“ а)

§. Б.

ѣтрѣрѣ Оўнгѣрїлѣр ѣ Пїннѣнїѣ.

ѣнѣнїте де ѣ венї Оўнгѣрїї ѣ Пїннѣнїѣ, кѣрѣ ѣкѣм се зїче Оўнгѣрїѣ сѣв цѣра Оўнгѣрѣскѣ, скрїе Нотѣрїѣл ла кап ѣ. кѣ ло-вїндѣсе Оўнгѣрїи кѣ Рѣшїи, ѣдекѣ кѣ Мѣскѣлїи, ѣї взтѣрѣ пре Рѣшїи, ши ѣї ѣлѣнгѣрѣ пѣнѣ ла Кїѣс, ши стїнд ѣкѣм Оўнгѣрїи ѣ рѣдї-

а) Temere vellicant auctoritatem anonymi Belae notarii, quem tamen non Anonymum amplius, sed Paullum episcopum Transsilvanum sub Bela IIIio vocandum, regionemque Transsilvanam recte novisse, inter melioris notae historicos Hungaros satis certe constat, et quem in omnibus, quae de adventu Hungarorum narrat (exceptis iis, quae ipse argutatur) fide dignum haberi, sanae critices regulae suadent. Engel cit. loco.

рздика скъриле пре мърїи четвїцїи, ка сз рзскатз ѿ Кїеѡ, се рз-
 гартз ршїи де паче, ши ѿдемнѧ пре Оунгври, ка лзсїнд Галицїѧ,
 сз мѣргз ѿ Паннонїѧ, кѧрѣ май наїнте фзсѣсе ѧ лшї йтила. Лзв-
 дѧрзле фѧрте цѣра ѧчѧста, ши ле спвнѣ ши че фѣлю де нѣмври
 лзквѣск ѿ Паннонїѧ, ѧдекз Склавї, Бѡлгарї, Блахї, ши пзсторїи
 Рѡманїлвр, пѣнтрѡ кз дѡпз мѡартѣ лшї йтила пзмѧнтѡ Панно-
 нїей ѧл нзмѣ Рѡманїи пзшѡне, пѣнтрѡ кз тѡрмеле лвр се пзцѣѣ
 ѿ пзмѧнтѡ Паннонїей. а)

Йжвнїнд Оунгвриї дела Кїеѡ ла Галицїѧ, скрїе Нотѧрїѡ ла
 кап ѧї. кзм Дѡка Галицїей ѧѡ ѣшїт ѧнаїнтѣ Оунгврилвр дескѡц
 мѡлте дѧрври ѧвкїнд, кѡрѡра лзвдїндѡле Паннонїѧ, пре рїнд ле
 спѣсе, че нѣмври цин ѧкѡм Паннонїѧ: ѧдекз пзнз ѿ Дѡнзре де ѧ
 дрѣпта Дѡнзрей кзм кѡрз, рѡманїи ѧѡ ѧшезѧт пзсторїи сзї. Йѡрз
 цинѡтѡ, кѧреле ѣ ѧтрз Тїса ши ѧтрз Дѡнзре, лѡз кѡпрїнс шїе
 мѧреле Реѧнѡс Дѡка Бѡлгѧрїей, мѡшѡла лшї Дѡка Салѧнѡс, пзнз ла
 мѧрцинѣ Рѡшилвр, ши ѧ Лѣшилвр, ши ѧѡ ѧшезѧт ѧколѡ сз лз-
 квѡскз Склавї ши Бѡлгарї. Йѡрз цинѡтѡ, кѧреле ѣ ѧтрз Тїса ши
 ѧтрз кѡдрѡ Йѡфон, кѧреле ѣ де кѡтрз Йрдѣл дела Мѡрзш пзнз ла
 Сѡмеш, лѡз кѡпрїнс шїе Дѡка Морѡт, ѧл кѡрѡла непѡт сѡз зис де
 Оунгври Менѡморѡт, пѣнтрѡ кз ѧвѣ мѡлте врѡте, ши ѿ пзмѧнтѡ
 ѧчѣла лзквѣск гїнте кѧре се зик Кѡзар. Йѡрз цинѡтѡ, кѧреле ѣ
 дела Мѡрзш пзнз ла четѧтѣ Оѡршѡ, лѡз кѡпрїнс ѡаре кѧреле Дѡкз
 Глад,

- а) Rogaverunt *Almum* ducem ut dimissa terra *Galiciae*, ultra silvam *Hovos*,
 versus occidentem in terram *Pannoniae* descenderent, quae *Athilae* regis
 terra fuisset. Et laudabant eis terram *Pannoniae* ultra modum esse ho-
 nam, dicebant enim, quod ibi confluerent nobilissimi fontes aquarum *Danu-
 bius* et *Tiscia*, et alii nobilissimi fontes bonis piscibus abundantes, quam
 terram habitarent *Sclavi*, *Bulgarii*, et *Blachii*, ac pastores *Romanorum*,
 quia post mortem *Athilae* regis terram *Pannoniae* Romani dicebant *pascua*
 esse, eo quod greges eorum in terra *Pannoniae* pascebantur. Et jure terra
Pannoniae pascua Romanorum esse dicebatur, nam et modo Romani pas-
 cuntur de bonis *Hungariae*. *Notarius Belae*, cap. 9.

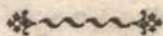
ГЛАДЪ, ЕШИНА ДИН ЧЕТАТЪКЪ ВЪДИНЪЛЪИ КЪ АЖЪТОРЮА КЪМАНИАШР. а)
 АСЪ ЛА КАП МЪ. ДОМНІА АВИ ГЛАДЪ Ѡ АТІНДЕ ПОТАРІА ПЪНЪ ЛА
 ХОРОМЪ в)

ДЕ АЧІА ПОТАРІА ЛА КАП ЁІ. СКРІЕ, КЪ ТРЕКЪНА ОУНГЪРІИ ПРІСТЕ
 МЪНТЕ, АЖЪНСЕРЪ ДЕ КЪТЪРЪ ПЪРЦИЛЕ ЧЕТЪЦІИ ОУНГЪ, ШИ СЕ ѠДИХЪНЪРЪ
 МЪ. ДЕ ЗІЛЕ ЛА МЪНКАЧЪ, КЪРЕ ЛОКЪ МАЙ АТЪЮ ЛАЪ КЪПРИНСЪ А ПАННО-
 НІА. АКОЛЪ ЕРА ЛЪКЪВІТОРИ СКАЛЪИ СЪПЪШИИ АВИ ДЪКА САЛАНЪСЪ.
 АЧЕЩЪКЪ, ТЕМЪНАДЪСЕ ФЪАРТЕ ДЕ ОУНГЪРІИ, ЛЕ ДА ТОАТЕ ЧЪЛЕ ДЕ ЛІПЪСЪ,
 ПОВЕСТИНЪЛЪЕ, КЪМЪ МЪРИНА КРАЮА АТИЛА, МЪРЕЛЕ РЕАНЪСЪ СТЪЗМОШЪА
 АВИ ДЪКА САЛАНЪСЪ, ЕШИНА ДИН БЪЛГАРІА, КЪ АЖЪТОРЮА ШИ КЪ СВА-
 ТЪА АПЪРАТЪСАШЪ ГРЕЧИАШР АЪ ФОСТЪ КЪПРИНСЪ ЦИНЪТЪА АЧЕЛА. ШИ КЪМЪ
 АСЪШИИ СКАЛЪИИ ДИН ЦЪРА БЪЛГАРІЕЙ ФЪРЪ ДЪШИИ ЛА МЪРЪИИЧЪ РЪШИ-
 АШР, ШИ КЪМЪ АКУМЪ АИ ЦІНЕ ДЪКА САЛАНЪСЪ. в)

М 2

Оҫ-

- а) Hoc dum *Galiciae* Dux audivisset obviam *Almo* duci cum omnibus suis nudis pedibus venit, et diversa munera ad usum *Almi* ducis praesentavit, et aperta porta civitatis *Galiciae*, quasi dominum suum proprium hospitio recepit. - - Dicebant enim eis sic, quod terra illa nimis bona esset, et ibi confluerent nobilissimi fontes, quorum nomina haec essent, ut supra diximus, *Danubius*, *Tyscia*, *Wag*, *Morisius*, *Crisius*, *Temus* et caeteri, quae etiam primo fuisset terra *Athilae* regis, et mortuo illo praeoccupasset Romani principis terram *Pannoniae*, usque ad *Danubium* vero collocavissent pastores suos. Terram vero quae jacet inter *Tisciam* et *Danubium*, praeoccupavisset sibi *Reanus magnus dux Bulgariae*, avus *Salani* ducis, usque ad confinium *Ruthenorum* et *Polonorum*, et fecisset ibi habitare *Sclavos* et *Bulgaros*. Terram vero quae est inter *Thusciam* et *silvam Igfon*, quae jacet ad *Erdevelu* a fluvio *Morus* usque ad fluvium *Zomus*, praeoccupavisset sibi *Morout*, cujus nepos dictus est ab *Hungaris Menumorout*, eo quod plures habebat amicas, et terram illam habitarent gentes *Cozar* qui dicuntur. Terram vero, quae est a fluvio *Morus* usque ad castrum *Ursia*, praeoccupavisset quidam dux nomine *Gaad* de *Bundyn* castro egressus adjutorio *Cumanorum*. *Idem* cap. 11.
- б) Et antequam hoc fieret, mitterent exercitum contra *Glad* Ducem, qui dominium habebat a fluvio *Morus* usque ad castrum *Horum*, ex cujus etiam progenie, longo post tempore descenderat *Ohtum*, quem *Sunad* interfecit. *Idem* cap. 44.
- в) Narrabant, quomodo mortuo *Athila* rege, *magnus Reanus* proavus ducis *Salani* dux de *Bulgaria* egressus, auxilio et consilio *Imperatoris Graecorum* praeoccupaverat terram illam. Qualiter etiam ipsi *Slavi* de terra *Bulgariae*

Оу́нїй дин кѡвїнтеле лѡї Константїн Порфирогѣнитѡла, чѣле че ѿ картѣ чѣ дѣспре Кивернисирѣ ѿпзрцїей, Партѣ в кап м пѣнтрѡ Оу́нгѡрїй, пре кáрїй ѣл ѿ нѡмѣще Тѡрчї, не лзсѡ скрїсе, врѣѡ се ѿфрѡнѡгѡ крѣземѡнтѡла Нотáрїѡлаѡ лѡї Бѣла, ѿтрѡ чѣле че скрїе Нотáрїѡла пѣнтрѡ ѿтрáрѣ Оу́нгѡрилѡр ѿ Пáннóнїа. Кѡ врѣѡ ѣї дин зїселе кѡвїнте алѡї Константїн Порфирогѣнитѡла сѡ кѡлѣгѡ, кѡм кѡ Оу́нгѡрїй нѡ де кѡтрѡ Мѡнѡкáч ѡѡ ѿтрáт ѿ Пáннóнїа, чи прин цѣра Рѡмѡнїѣскѡ де кѡтрѡ Северїн, оу́нде се ѿфлѡ рѡмѡшїцеле пóдѡлѡї лѡї Траїán.

Чи Константїн Порфирогѣнитѡла ла лóкѡла май сѡс ѿсѡмнáт немїка нѡ грѡлѡще дѣспре ѿтрáрѣ Оу́нгѡрилѡр ѿ Пáннóнїа, фѡрѡ кѡт спѡне оу́нде сѡѡ ѡшезáт Оу́нгѡрїй ѿ лѡкѡї дѡпз че фѡрѡ ѡлѡнѡгáцїй дин Молдóва де Пáцинáцїте. Ши дескрїїнда цѣра, ѡдекѡ, Пáннóнїа, кáрѣ Порфирогѣнитѡла ѡ нѡмѣще Тѡрѡїа, оу́нде сѡѡ ѡшезáт Оу́нгѡрїй ѿ лѡкѡї; ѿчѣпе ѿ спѡне ѿтѡїо ѿчепѡтѡла цѡрїй ѡчѣщїѡ чѣла май ѡпроáпе де дѡнѡла. Де кѡтрѡ ѿчепѡтѡла цѡрїй ѡчѣщїѡ, кáтá Тїс Тѡрѡїас ѡрѡнѡ, зїче, кѡ ѡсте пóдѡла лѡї Траїán, дѡпз ѡчѣл ѡпеле Тїмїш, Тѡтиш, Мѡрѡш, Крїш, Тїса, чѣле лáлте, пѡнѡ ла Фрѡнчї. Кѡвїнтеле лѡї Константїн Порфирогѣнитѡла дѣспре ѡчѣсте май сѡс ла кап ѡ. ѡ. ѡ. сѡнт скрїсе лѡтїнѣще.

§. 3.

Солїа лѡї Тѡхѡтѡм кѡтрѡ Я́рпáд Дѡка Оу́нгѡрилѡр.

Кѡпрїнѡїна Оу́нгѡрїй пáртѣ чѣ дин сѡс ѿ ѿпзрцїей лѡї Салáнѡс, оу́нде лѡкѡлá Склáвїй, врѡ кѡцѡ Кѡпїтáнїй мáрїй Оу́нгѡрѣщїй, ѿтрѡ кáрїй ѣрá ши Тѡхѡтѡм, скрїе Нотáрїѡла ла кап кѡ. кѡ. кѡ. кѡ
тре-

gariae conducti fuerunt ad confinium Ruthenorum, et qualiter nunc Salanus
dux eorum, se et suos teneret, *Notarius* cap. 12.

трекъръ кѣ ѡаще Тиса, ши кѣпринсеръ тотъ цинѣтѣла пѣнѣ ла поарта Мѣсешлаѣи, оунде ши фипсеръ марѣини цѣрїи Оунгѣрѣи, ка ѡдекъ пѣнѣ ла поарта Мѣсешлаѣи тотъ пѣмѣнтѣла ѡчѣла сѣ фїе ѡ Оунгѣрїаѡр. Оунде май мѣлате зїле рѣмѣсеръ зїшїи Кѣпитѣни кѣ ѡащѣ, пѣнѣ че ѡѣ ѡтѣрїтъ вїне марѣинїле цѣрїи Оунгѣрѣи. а)

Амѣнѣна, ѡдекъ зѣбовїна май ѡнѣгъ вѣрѣме ѡколѡ, Тѣхѣтѣм ѡѣзїи дела лѣкѣиторїи вѣнѣтѣтѣ цѣрїи Арѣѣлаѣи, оунде ѡаре кѣреле Цѣла Рѡмѣн цинѣ Домнїа. Де оунде ѡчѣпѣ ѡ дорї, кѣ де ѡр фїи кѣ пѣтїнѣцъ, прин ѡарѣла ѡѣи Дѣка Арѣпад Домнѣлаѣи сѣѣ, сѣшїи кѣпете шїе, ши рѣмѣшїицѣлаѡр сѣле Арѣѣла. Нотѣрїѣла капъ кѣ. в)

Де оунде, кѣм скрїе Нотѣрїѣла ла капъ кѣ. тримїсе пре ѡаре кѣреле ѡмъ вїкѣтѣн, пре Ѣпафѣоркош, тѣтѣла ѡѣи Ѣгмѣна, ка пре фѣрїш оуѣмѣлѣна, сѣ вѣдѣѣ вѣнѣтѣтѣ Арѣѣлаѣи, ши че плѣсѣ де ѡаменїи сѣнтъ лѣкѣиторїи ѡѣи, кѣтъ де сѣр пѣтѣ, сѣ дѣ рѣсѣою кѣ дѣншїи, пѣнѣтрѣ кѣ воѡ Тѣхѣтѣмъ кѣ ѡѣрнїчїа сѣ шїе нѣме ши пѣмѣнтъ сѣшїи ѡгонїсѣкѣкѣ. Дѣчїи тѣтѣла ѡѣи Ѣгмѣна, сѣпїѡнѣла ѡѣи Тѣхѣтѣмъ, ка вѣлѣпѣ оуѣмѣлѣна ѡпреѣѣр, ши вѣзѣна вѣнѣ родїре ѡ пѣмѣнтѣлаѣи ѡчѣлаѣа, ши лѣкѣиторїи ѡѣи, ѡкѣтъ поѣте ѡмѣла бѣдѣ, май сѣсѣ де кѣтъ се поѣте ѡїи плѣкѣ Арѣѣлаѣа, ши кѣрѣна ѡторѣнѣдѣсе ла Тѣхѣтѣмъ, мѣлате ѡїи сѣпѣсе дѣспре вѣнѣтѣтѣ цѣрїи ѡчѣїа, кѣм ѡчѣїа ѣ рѣѡрѣтѣ де прѣвѣне рѣѣрїи, ѡ кѣрѣра нѣмеле ши фѣлоѣсѣрїле ѡ шїрїи ле повѣстїи, ши, ши кѣмъ кѣ ѡ нѣсїпѣла ѡчѣлѣра се кѣлѣѣе ѡѣр, ши ѡѣрѣла пѣмѣнтѣлаѣи ѡчѣлаѣа ѣ фѣарте вѣн, ши кѣ ѡко-

-
- а) Mane autem facto, *Zobolsu, Thosu et Tuhutum*, inito consilio constituerunt, ut meta Regni Ducis *Arpad* esset in porta *Mezesina*. *Notarius* cap. 22. Plures dies ibi manserunt, donec confinia regni firmaverunt. *Idem* cap. 23.
- в) Dum ibi diutius morarentur, tunc *Tuhutum* pater *Horca*, sicut erat vir astutus, dum caepisset audire ab incolis bonitatem terrae ultra *silvanae*, ubi *Gelou* quidam *Blacus* dominium tenebat, coepit ad hoc anhelare, quod si posse esset, per *Gratiam* Ducis *Arpad* domini sui, *terram ultra silvanam* sibi, et suis posteris acquireret. *Notarius* cap. 24.

АКОЛѠ СЕ ТАЕ САРЕ, ШИ ЛКВИТОРІИ ЦЪРІИ АЧЕИА СЖИТ ЧЕИ МАИ АПЪ-
ШИ ѠАМЕНИ А ТОАТЪ ЛЪМЪ, АЧЕИА СЖИТ АНЪМЕ БЛАСІИ (РѠМЪНИ), ШИ
СЛАВІИ, НИЧЕ НЪ АЪ АЛТЕ АРМЕФЪРЪ АРК ШИ СЪЩЕЦІИ. ДЪКА ЛЪР ЦЕЛЪ
НЪ Ё ПЪТЪРНИК, НИЧЕ НЪ АРЕ АРМАШИ БЪНИ ПРЕ АЖИГЪ СИНЕ, КАРІИ
СЪ КУТЪЗЕ А СТА АСЪПРА АДРЪЗНИРЕИ ОУИГЪРИЛЪР, БА ШИ ДЕЛА КЪМАНИ
ШИ ДЕЛА ПИЦЕНАТЕ МЪЛТЕ НКЪКЪЗЪРИ ПЪТИМЕСК. а)

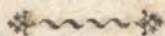
АЪЗИНА АЧЪСТЕ ТЪХЪТЪМ ДЕЛА СПІОНЪА СЪЪ ѠПАФЪРКОШ, СКРИЕ
МАИ АКОЛѠ НОТАРІЪА ЛА КАП КЪ. ПЕТРЕКЪ СОЛІИ ЛА ДЪКА АРПАД, НА
СЪА СЛОВОАДЪ А МЪРЪМЕ А АРДЪА, СЪСЕ ѠЩЪСКЪ АСЪПРА ЛЪИ ДЪКА
ЦЕЛЪ. ПРЕ КАРЕЛЕ АА ШИ СЛОВОЗИ АРПАД. в)

АСЪМНЪМ АЧИ ДИИ ЧЪЛЕ МАИ СЪС ЧЕТИТЕ ДИИ НОТАРІЪА ЛЪИ БЕЛА,
КЪ ТЪХЪТЪМ НЪ ШИ ПЕНТЪРЪ ѠСТАШИИ ОУИГЪРЕИИ, КАРІИ ЕРА КЪ АЖИ-
СЪА, АЪ ДОРИТ СЪ КАПЕТЕ АРДЪАЛА, ЧИ ПЕНТЪРЪ СИНЕ, ШИ ПЕНТЪРЪ
ФИИИ ФИЛАЪР СЪИ ЧЕ ВЪР ОУРМА ДЪПЪ ДЖИСЪА. ДЕСПРЕ КАРЪ ШИ МАИ
ЖОС КА ВЕНИ КОРЪЗ.

§. А.

а) Praedictus vero *Tuhutum* vir prudentissimus, misit quemdam virum astu-
tum, patrem *Opaforcus*, *Ogmand*, ut furtive ambulans praevideret sibi qua-
litate[m] et fertilitate[m] terrae *ultra silvanae*, et quales essent habitatores
ejus, quod si posse esset, bellum cum eis committeret, nam volebat *Tuhu-*
tum per se nomen sibi et terram acquirere, ut dicunt nostri joculariter:
omnes loca sibi acquirebant, et nomen bonum accipiebant. Quid plura?
dum pater *Ogmand*, speculator *Tuhutum*, per circuitum more vulpino,
bonitatem et fertilitatem terrae, et habitatores ejus inspexisset, quantum
humanus visus valet, ultra, quam dici potest, dilexit, et celerrimo cursu
ad dominum suum reversus est. Qui cum venisset, domino suo de bonitate
illius terrae multa dixit, quod terra illa irrigaretur optimis fluviis, quorum
nomina et utilitates seriatim dixit, et quod in arenis eorum aurum colli-
geretur, et aurum terrae illius optimum esset, et ibi foderetur sal, et sal-
genia, et habitatores terrae illius viliores homines essent totius mundi,
quia essent *Blasii* et *Sclavi*, quia alia arma non haberent nisi arcum et
sagittas, dux eorum *Gelou* minus esset tenax, et non haberet circa se bo-
nos milites ut auderent stare contra audaciam Hungarorum, quia a Cuma-
nis et Picensis multas injurias paterentur. *Notarius* cap. 25.

в) Tunc *Tuhutum* audita bonitate terrae illius, misit legatos suos ad ducem
Arpad, ut sibi licentiam daret ultra silvas eundi, contra *Gelou* ducem pu-
gnare. Dux vero *Arpad* inuito consilio voluntatem *Tuhutum* laudavit, et
ei licentiam ultra silvas eundi, contra *Gelou* pugnare, concessit. *Idem* cap. 26.

§. 5.

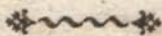
Рѣскоуа Оуѣгѣрилуѣ кѣ Рѣмѣнѣи ѿ Арѣкл.

Скѣе Нотариѣла ла ачѣлаш кап кѣ. кѣ ѿторкѣндѣсе кѣ Слобозѣ-
нѣа чѣ май сѣс арѣтѣтѣ дела йрѣпад солѣла лѣи Тѣхѣтѣм, ѿдѣтѣш
Тѣхѣтѣм се гѣтѣи кѣ ѡстѣшѣи Оуѣгѣрѣшѣи, кѣрѣи ѣрѣ сѣпт повѣца
лѣи, ши ѿтрѣ ѿ Арѣкл ѿсѣпра лѣи Цѣлѣ Дѣка рѣмѣнилѣуѣ. Йѣрѣ
Цѣлѣ ѿсѣзѣнд де венѣрѣк лѣи Тѣхѣтѣм, ѿшѣи ѿдѣнѣз ѡастѣк са, ши
кѣ припѣт кѣрѣс дѣде сѣи ѿсѣ ѿнѣиѣнте, ка сѣла ѿпѣдѣче сѣ нѣ
ѿтре пре поарѣта Мѣсешѣлѣи, чѣи Тѣхѣтѣм ѿтрѣ зѣи трѣкѣнд кѣ-
дрѣла, ѿжѣнѣсе ла рѣжѣла йламѣш, оуѣнде ѿмѣндѣоѣш ѡшѣле се ѿтѣжѣнѣрѣ
мижѣлочѣнд ѿтрѣ ѿле рѣжѣла. Йѣрѣ Дѣка Цѣлѣ воѣ ѿколѣ сѣи ѡ-
прѣкѣкѣ пре Оуѣгѣрѣи кѣ сѣцѣтѣтѣторѣи сѣи, ка сѣ нѣ трѣкѣкѣ. а)

Йдоѣш зѣи ѿнѣиѣнте де зѣрѣи де зѣи, оуѣрѣмѣзѣ Нотариѣла ла кап кѣ.
Тѣхѣтѣм ѿшѣи ѿпѣрѣи ѡастѣк ѿ доѣш, ѡ пѣрте ѡ цѣнѣ кѣ сѣнѣ
дин кѣоаче де рѣжѣ; ѡ пѣрте ѡ трѣмиѣсе кѣ пѣциѣн май сѣс, ка трѣ-
кѣнд рѣжѣла фѣрѣ де ѿ сѣмѣи ѡстѣшѣи лѣи Цѣлѣ, сѣ оуѣрѣкѣкѣ кѣ-
тѣла. Кѣрѣкѣ ѿшѣа се ши фѣкѣ, кѣ прѣлѣсѣне трѣкѣнд ѿнѣшѣкѣ рѣжѣла; ѿке
ѡшѣле се ѿпѣкарѣ де кѣтѣе, ши се ѡшѣрѣ Оуѣгѣрѣи ши рѣмѣнѣи
лаѣлѣлѣтѣ кѣмпѣлѣтѣ, чѣи фѣрѣ ѿбѣиѣшѣи ѿрѣмѣшѣи лѣи Цѣлѣ, ши дѣн-
трѣ ѣи мѣлѣи фѣрѣ ѡморѣи, йѣрѣ май мѣлѣи приѣнѣшѣи. Кѣрѣкѣ кѣ-
жѣнд Дѣка Цѣлѣ, пѣнтѣрѣ ѿпѣрѣрѣкѣ вѣиѣи кѣ пѣциѣнѣи ѿпѣкѣ, фѣга,

ШИ

а) Hoc dum Tuhutum audivisset a legato, praeparavit se cum suis militibus, et dimissis ibi sociis suis, aggressus est ultra silvas, versus orientem contra Gelou ducom Blacorum. Gelou vero dux ultrasilvanus audiens adventum ejus, congregavit exercitum suum, et cepit velocissimo cursu equitare obviam ei, ut eum per portas Mezesinas prohiberet, sed Tuhutum uno die silvam pertransiens, ad fluvium Almas pervenit, tunc uterque exercitus ad invicem pervenerunt medio fluvio interjacente. Dux vero Gelou volebat, quod ibi eos prohiberet cum sagittariis suis. Notarius cap. 26.

ши гръвѣна а фѣѣ ла четатѣ са, че ера лѣнгъ Сомеш, армашѣи
лѣи Тѣхѣтѣм гонѣнда, лѣнгъ рѣла Копѣш ала ѡморѣрѣ. а)

Атѣнчѣи лѣкѣиторѣи цѣрѣи възѣнда мѡартѣ Домнѣлѣи сѣѣ Цѣлѣ,
дин бѣнѣ воѣнца са, кѣ дѣрѣ де мѣнѣ, аши алѣсерѣ лѡрѣши
Домн а лѡкѣла лѣи Цѣлѣ пре Тѣхѣтѣм тѣтѣла лѣи Хѡрка, ши а лѡ-
кѣла ачѣлѣ, кѣреле се зѣче ѣшкѣлѣс, аи жѣрѣрѣ лѣи крѣдѣнѣцѣ, де
оѣнде дин зѣѣла ачѣла лѡкѣла ачѣла сѣѣ нѣмѣт ѣшкѣлѣс, кѣчѣи кѣ а-
колѡ аѣ жѣрат. Ши дин зѣѣла ачѣла аѣ цинѣт цѣра ачѣла кѣ пѣче
ши кѣ фѣричѣре. б)

Ачѣсте сѣнт, кѣре ни ле лѣсѣ скрѣсе Нотѣрѣѣла лѣи Бѣла дѣспре
Атрѣрѣ лѣи Тѣхѣтѣм кѣ ѡстѣши Оѣнгѣрѣши а Ардѣл, ши дѣспре
аѣсѣзѣрѣ лѣи аколѡ. Дин кѣре, дѣпѣ сокѡтѣла крѣтикѣ де се кѡр
лѣа, ниѣи ѡ мѣкѣшорѣре нѣ оѣрѣмѣзѣ асѣпра рѡмѣнилѡр. Чи, фѣ-
ѣнда кѣ оѣнѣи дѣнѣтрѣ прѡтѣвниѣи рѡмѣнилѡр кѣ оѣнеле дѣнѣтрѣ а-
чѣсте рѣѣ Атрѣѣѣѣнѣнѣнѣсѣ, фѣрѣ дрѣптѣте сѣѣ неѡѣск а мѣкѣш-
рѣ, мѣрѣрѣ рѡмѣнилѡр, ши а ѡ аѣнегрѣи; се кѣѣѣне ачѣсте мѣи пре
ларѣ а ле рѣспѣка, ши а ле лѣмѣрѣи.

Гѣрѣ аѣнѣнѣте се кѣде сѣѣ асѣмнѣи, кѣ Нотѣрѣѣла ла кап кѣз. мѣ-
кѣр кѣ сѣѣне, кѣ кѣмплѣнтѣ ѣѣтѣе фѣ Атрѣ Оѣнгѣрѣи ши Атрѣ

Ром-

а) Mane autem facto, *Tuhutum* ante auroram divisit exercitum suum in duas partes, et partem alteram misit parum superius, ut transitu fluvio, militibus *Gelou* nescientibus, pugnam ingrederentur, quod sic factum est. Et quia levem habuerunt transitum, utraque acies pariter ad pugnandum pervenerunt, et *pugnatum est inter eos acriter*, sed victi sunt milites ducis *Gelou*, et ex eis multi interfecti, plures vero capti. Cum *Gelou* dux eorum hoc vidisset, tunc pro defensione vitae cum paucis fugam cepit. Qui cum fugeret properans ad castrum suum, juxta fluvium *Zomus* positum, milites *Tuhutum* audaci cursu persequentes, ducem *Gelou*, juxta fluvium *Copus* interfecerunt. *Notar. cap. 27.*

б) Tunc habitatores terrae videntes mortem domini sui, *sua propria voluntate dexteram dantes, dominum sibi elegerunt Tuhutum* patrem Horca, et in loco illo, qui dicitur *Esculeu*, *fidem cum juramento firmaverunt*, et a die illo locus ille nuncupatus est *Esculeu*, eo, quod ibi juraverunt. *Tuhutum* vero, a die illo terram illam obtinuit pacifice et feliciter. *Idem cap. 27.*

Рѡмѣннѣи а) кѣт мѣлци кѣзѣрѣ дѣнтрѣ Рѡмѣннѣи; тѣтѣши дѣнтрѣ Оуѣнгѣрѣи нѣчи оуѣнѣла нѣ скрѣе сѣ фѣ перѣт, сѣл сѣсѣ фѣ плѣгѣнт, ѣдѣкѣ рѣнѣт. Чѣнне поѣте крѣде, оуѣнде се ѣтѣжнѣск доѣлѣ ѣщи прѣтѣвнѣче, ши се кѣт ѣтрѣ сѣнне кѣмплѣт, де ѣ пѣрте сѣ кѣдѣ мѣлци, ши де чѣѣ пѣрте нѣчи оуѣнѣла? Де оуѣнде мѣл ѣлѣминѣт де кѣм стрѣлѣчѣще соѣреле кѣнд ѣ крѣче ѣмѣѣзи се вѣде, кѣ чѣле че скрѣе Нѣтѣрѣлѣ пѣнтрѣ рѣскоѣл ѣлѣ Тѣхѣтѣм кѣ Цѣлѣ спре нѣкѣмпѣтѣтѣ лѣдѣдѣ ѣ Оуѣнгѣрѣлѣлѣр ши спре ѣпѣнерѣ Рѡмѣннѣлѣр, нѣвѣнѣе ѣсте ѣ нѣле крѣде.

§. ѣ.

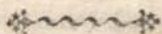
Бѣрѣвѣцѣя Рѡмѣннѣлѣр.

Кѣ гѣрѣле плѣне вѣстѣск прѣтѣвнѣчѣи кѣвѣнтѣле ѣчѣле дѣн нѣсто-рѣа Нѣтѣрѣлѣлѣи кѣп ѣе. кѣ кѣре се зѣче ѣколѣ, кѣ Рѡмѣннѣи сѣнт чеи мѣл ѣпѣши ѣмѣнѣи ѣтѣѣтѣ лѣмѣ, ши кѣ ѣчѣле крѣд ѣи, кѣ пот ѣрѣтѣ ѣ фѣѣѣ ѣ тѣѣтѣ лѣмѣ нѣ щѣѣ че сѣлѣвѣчѣне стрѣйнѣ ѣ Рѡмѣннѣи.

Чѣи ѣтрѣ ѣдѣвѣр кѣт ѣерѣл ѣи ѣтѣнчѣи, кѣнд дѣн кѣвѣнтѣле ѣчѣ-ле се нѣвоѣск ѣ мѣкшѣрѣ прѣ Рѡмѣннѣи. Пѣнтрѣ кѣ прѣкѣм мѣл сѣсѣ (с. а.) ѣрѣтѣѣи, нѣкѣмпѣтѣтѣ дрѣгѣсте, кѣрѣ ѣвѣ Нѣтѣрѣлѣ спре гѣн-тѣ чѣ Оуѣнгѣрѣѣскѣ, ши оуѣра спре ѣлѣ лѣмѣи ѣл мѣлѣте сѣкѣлѣчѣн-тѣрѣи ѣл ѣпѣнѣсе прѣ ѣл. Де ѣколѣ ѣ, кѣ ѣшѣ ѣпѣсѣ грѣѣще дѣспре Рѡмѣннѣи скрѣинѣ рѣскоѣл ѣлѣр чѣл кѣ Оуѣнгѣрѣи.

Кѣ, ѣфѣрѣ де ѣлѣле, кѣре дѣнтрѣ ѣчѣи Оуѣнгѣрѣи пѣтѣ сѣ ѣнѣкѣ кѣнощѣнѣѣ тѣтѣрѣлѣ нѣмѣрилѣлѣр лѣмѣи ѣчѣщѣл, кѣ, ѣлѣтѣрѣнд прѣ Рѡмѣннѣи кѣ фѣече кѣре нѣм ѣ лѣмѣи, сѣ фѣе дѣстоѣннѣк ѣ жѣдѣкѣ, ѣлѣре Рѡмѣннѣи сѣнт чеи мѣл мѣшѣи ѣтрѣ ѣмѣнѣи ѣ тѣѣтѣ лѣмѣ? ѣпоѣ

а) Et pugnatum est inter eos acriter. Notarius cap. 27.

Ἄποῦ πρῶτ' ἀκρῶ ἴστε, κτ' Ἠοτάρηλα ἀσῖπρα нимзньи нз ёра
 ἀσὰ μνητός, πρεκὺμ ἀσῖπρα ἀχέλορα, κάρηι κῆνδβα ἀσ' βχτῖτ' πρε Οὔν-
 γβρη. Ἀσῖσῖ Κορνίδεε Δανίελ Οὔνγβρηλ ὦ κῆνόαφε ἀχέμ ἅ Βινδι-
 χῖναε Ἠοτάρηλαβη. Σέκτῖα β. кап д. г. Оὔнде дин кап не. ἅ ἱστό-
 ρίει Ἠοτάρηλαβη ἀράτχ μνηίμ χῖ μάρε ἅ Ἠοτάρηλαβη ἀσῖπρα Τεττόνι-
 λωρ, Βαβαριλωρ, Ἰλεμάνιλωρ, κῖχῖ ἀσ' βχτῖτ' πρε Οὔνγβρη, ши ἀσ'
 сплнзврат' πρε Кзпитаніи лωρ πρε Леелз ши πρε Бѣлз. а) Ἀσῖ дин
 Ἰωάνν Κιννάμз Ἠοτάρηла ἀπзράтзлаβη Манзіа Κομνίν, κάρελε σκρίσε
 ἱστόρῖα Κομνίνιλωρ ἅ λβη Ἰωάνн ши ἅ φίλοβη λβη Манзіа, дела
 ἄнзл-Дмнзлβη 1118 пзнз ла ἄнзл 1176. ἄδεκз ἅ σῦта ἅ доав спрз
 зῖче, ла ἀκῖрῖа σφῆρшт' ἀσ' σκрис ши Пáвлзс Ἠοτάρηла λβη Бѣла
 ἱστόрῖа са, се шіе, зисей, дин Картк с. ἅ λβη Κιννάμз κῖм Леών,
 Βατάци дин πορῖнка ἀпзράтзлаβη φῖ тримис κῖ φάсте μάρε, ши κῖ
 мзлциме де Рωмжнῖ дин цῖра ρωмжнῖкзкз, ка сз дῖ нзвáлз ἀсῖпра
 Οὔнγβρηλωρ. Ἰχástз ὠάсте ἄтрῖнд ἅ цῖра Οὔнγβρηλωρ φῖкῖ прáдз
 μάре, ὠморῖ ὠαμενῖ мзлци φóарте, πρε ἄтῖца дῖсе ἅ ρобіе, тῖрме
 де шῖ, копіе де кдῖ, ши ἄлте вῖте мжнῖ дела Οὔнγβρη. в) Де оὔнде
 λῖпз

- а) Ob Leelum enim Bulsumque Duces Hungarorum a Teutonicis in praelio captos, arborique infelici suspensos, ut stomachatur! ut odiosi ei Bavari et Alemanni, quorum nefandis fraudibus Leelum et Bulsum captos, residuos vero Hungaros malo dolo coarctatos, queritur; vide caput 55. *Daniel Kornides*, Vindiciae Anonymi Belae Regis Notarii, Sect. 2. cap. 4. §. 3.
- в) Λέοντα δὲ τινα, Βατάτζην ἐπίκλησιν, ἐτέρωθεν κράτευμα ἐπαγόμενον ἄλλοτε συχνόν, καὶ δὴ καὶ Βλάχων πωλὺν ὄμιλον οἱ τῶν ἐξ Ἰταλίας ἀποικῶν παλαιῶν εἶναι λέγοντα, ἐκ τῶν πρὸς τῷ Βυζίνῳ καλυμένῳ πόντῳ Χωρίων ἐμβαλεῖν ἐκέλευεν εἰς τὴν Ουννικὴν, ὅθεν ἔδαίς ἐδέποτε τῷ παντός αἰῶνος ἐπέδραμε τέτοις. -- ὁ Βατάτζης δὲ ὅθεν ἔργε προσβαλῶν ἔκκερῖ τε ἀφειδῶς πάντα, καὶ ζυνεῖατι τα παραπίπτουτα. Ανθρώπων τε ἐν πολὺν ἐργάσο φόνον, καὶ ἀνδραποδιτρὸν ἐκ ἐλάτω πεποίητο. πρὸς δὲ καὶ ζῶων ἀγέλας, ἵππων τε καὶ ἄλλων παντοδαπῶν ἐκῖθεν ἐλάτας, ἐπὶ Βασιλῆα ἤλθεν. Leonem autem Batatzem nomine, aliunde cum exercitu perinde magno; maxime vero Valachorum ingenti.

дѣлѣ трѣба са нѣ пѣтѣ сѣ нѣ фіе фѣарте мжніос Потаріѣла лѣи
Бѣла дѣспра Рѣмѣнилар пѣнтрѣ дѣтѣ проаспѣтѣ мѣре пѣрѣбѣре че фѣ-
кѣрѣ дѣтѣнчій Рѣмѣнній Оуѣгѣриллар.

Нѣ мѣ дѣоѣск, кѣ ші пе Солонѣн, кжнд дѣтѣ ѣл вѣржмѣшіе дѣ-
сѣпра лѣи Ладислаѣс чѣлѣи кѣ нѣмеле дѣѣста дѣтѣю Краію дѣ Оуѣгѣри-
лар, лѣв дѣжтѣт Рѣмѣнній, де ѣарѣ че, кѣм скріе Анна Комнїна дѣ
Кѣртѣ ѣ. ла Прай дѣ Анналеле Країлар Оуѣгѣрїей, Кѣртѣ ѣ. ла дѣнѣла
дѣла Хѣ 1085, ші кжнд сѣв дѣпрежнѣт ѣл кѣ Цѣлѣгѣ ка сѣ мѣрѣгѣ
дѣсѣпра Грѣчиллар, ѣстѣшїй, кѣрїй дѣс фѣст кѣ дѣнѣсѣла, ші сѣпт по-
вѣѣца лѣи, ѣрѣ Дѣкї; а) ші дѣтѣка се шїе, кѣ дѣ Истѣрїа Вїзантїна
прїн Дѣкї се дѣцелѣг Рѣмѣнній; нїче дѣлѣз дескѣлекѣрѣ Рѣмѣнилар
дѣ Дѣкїа пе вѣрѣмїле лѣи Траїан фѣкѣтѣ, нѣ сѣв кїемѣт дѣлїй Дѣкї
фѣрѣ Рѣмѣнїй чѣи дїн Дѣкїа. Шї дѣ зїлеле сѣнтѣлѣи Стѣфан Кра-
їуѣшї Оуѣгѣриллар рѣлеле чѣле мѣлте, прѣзїле, оуѣчїдерїле, пѣстїн-
рїле, кѣре лѣс фѣкѣт дѣ цѣра Оуѣгѣрѣскѣ Гїла Дѣка сѣв Крѣшїѣрѣла
дѣрѣкѣлѣлѣшї, кѣм дѣрѣтѣ Прай дѣ Анналеле Країлар Оуѣгѣрїей, Кѣртѣ
дѣ. ла дѣнѣла 1002. кѣ че ѣасте маї вѣртѣс ле фѣче фѣрѣ кѣ Рѣмѣнїй
дїн дѣрѣкѣ, дѣ кѣрѣра ѣрѣ ѣл Крѣшїѣр, дїн сѣмѣнѣца лѣи Тѣхѣтѣм,
(дѣлѣз мѣртѣрїскїрѣ Потарїѣлѣшї лѣи Бѣла кап ѣд.) в) пре кѣреле Рѣ-

N 2

мж-

genti multitudine, qui Itatorum coloni quondam fuisse perhibentur, ex locis Ponto Euxino vicinis irruptionem in Hungaros facere jubet, qua ex parte nemo adhuc a primis saeculis eos invasit, - Batatzes autem, ab iis, quae diximus, locis irrumpens, omnia depopulatus, obvia quaeque prosternit, hominum ingentem caedem edit, nec pauciores captivos ducit. Ad haec pecorum equorumque, et aliorum inde animalium greges agens, ad Imperatorem revertitur. Joannes Cinnamus Lib. 6.

а) Vere primo Tzelgu dux supremus scythicae militiae, transgressus angustias montium, qui Danubio superjacent, cum mixto ex variis gentibus exercitu octoginta fere millium, partim Sauromatarum, ac Scytharum, partim etiam *Dacorum*, nam et hujus generis haud parva manus ductore Solomone - - Tzelga Sequebatur. *Anna Comnena Alexiados lib. 7. ap. Pray, Annalium Regum Hungariae. Lib. 2. ad ann. 1085.*

в) Nam terram ultra silvanam, posteritas *Tuhutum* usque ad tempus *S. Regis Stephani* habuerunt, et diutius habuissent, si minor *Gyla* cum duobus filiis

мѣнѣи чей дин Ардѣл, дѣпъ мѡартѣ Домнѣлѣи лѡр Цѣлѡ, дин бѣнѣ
вѡа лѡр ши лѡз фост ѡлѣс Домн, прѣкѣм май сѣс ѡм ѡрѣтат. Оу-
неле ка ѡчѣсте нѣ пѣтрѣх зисѣлѣи Нотариѣс сѣи фѡкѣ сѣнѣе бѣн ѡсѣ-
пра Рѡмѣнилѡр.

Ба поате ши ѡчѣл ѡс ѡдѡлѡс оура Нотариѣлѣи ѡсѣпра Рѡмѣнилѡр,
кѣ ѣл ѣрѡ ѣпискѡп Папистѣшѣск ѡ Ардѣл, ши Рѡмѣнѣи ѣрѡ де лѣѣе
Грѣѡскѣ, прѣкѣм ши ѡстѣхѣи сѣнт; ши ѡтрѣ ѡчѣсте дѡѡл лѣѣи де
мѣлт стѣпѣнѣѣе де ѡмѣндѡѡл пѣрѣиле ѡтрѣ чей фѣрѣ кѣмпѣт оура.
Пѣнтрѣ ѡчѣсте причѣнѣи, ши пѣнтрѣ писѡма мѣкар кѣ ѡстѣхѣи регемѣн-
тѣрилѣ чѣле прѣвѣтѣѣе дин Дѡкѣа чѣ ѡпѣрѡтѣлѣи Явѣстриѣи сѣпѣсе
май вѣртѡс стѡѣ дин Рѡмѣнѣи; мѣкар кѣ ѡвѣцѣтѣрѣх, ѡѣнѣцѣх нѣ ѣ
май пѣѣнѣх ѡ Кѡлѣрѣл Рѡмѣнилѡр, ѡнѣме дин Ардѣл, де кѣт ѡ Кѡлѣ-
рѣл Папистѡшилѡр Оунгѣрѣи дин Ардѣл; ба ши ѡтрѣ Политѣи мѣл-
ѣи вѣрѣѡѣи Рѡмѣнѣи сѣнт ѡвѣѣѣи, оунѣи ши ѡ дѣрегѣторѣилѣ чѣле
май ѡнѡлѣе пѣшѣи, ѡдѣкѣ Консилѡрѣи; нѣѣе Кѡлѣрѣл ѣпискѡпѣиѣ Ѧѡрѡ-
дѣи мѡрѣи нѣ ѣ май пѣѣнѣ ѡвѣѣѣт, прѣкѣм ши бѣнѣ пѡрте ѡ Рѡмѣ-
нилѡр дин Кѡлѣрѣл ѣпискѡпѣиѣ дѣла Мѣнѣкѡч, мѣкар кѣ ѡчѣстѡра пѣнѣх
ѡкѣм лѣѣс фост мѡѣѣѣх нѡрѡчѣрѣѣ фѣнѣд сѣпѣшѣи ѡ ѣпискѡп пѣрѣрѣѣ
Рѣс, ба ши ѡ Бѣнѡт мѣкар кѣ ѡѣ стѣпѣнѣск ѣпискѡпѣиѣ чей Ѧѡрѣѣѣи,
ѡкѣ се ѡфлѣ прѣѡѣи Рѡмѣнѣи ѡтрѣ ѡвѣцѣтѣрѣх прокѡпѣѣиѣ; дѣнтрѣ
кѡрѣи ѣсте Прѣѣинѣтѣѣѣл Іѡѡнн Ѧѡмѣнѣ Прѡтѡ-Прѣсѣвѣтер ѡл Карѡнѣ-
вѣшѣлѣи, ши ѡссѣсѡр Конѣистѡрѣлѣи ѣпискѡпѣск ѡл вѣрѣѣѣѣлѣи, вѣр-
ѣѡт кѣ рѣѣнѣх ка ѡчѣл сѣре дѣпѣнѣнѣрѣѣ нѣмѣлѣи Рѡмѣнѣск ѡвѣпѣ-
ѡт, кѣт нѣѣи ѡѣтенѣлѣх нѣѣи кѣлѣтѣлѣх нѣ ѣ ѡвѣѣѣт ѡ крѣѣѣ, ши
прѣ сѣнѣе ѡкѣ гѡтѡ ѣсте ѡ се жѣртѣи; кѣ тѡате ѡчѣсте зисѣи, ши
ѡстѣхѣи Пѡѣлѣс ѣпискѡпѣѡ Папистѡшилѡр Оунгѣрѣи дин Ардѣл ѡтрѣѣѡт
де вѣрѣн стѣрѣиѣн, кѡрѣле нѣ кѣнѡѡѣе прѣ Рѡмѣнѣи, нѣ крѣд ѣс, кѣ нѣ

ѡр

filiis suis Bivia et Bucna Christiani esse voluissent, et semper contrarie
sancto Regi non fecissent. *Anonymus Notarius Belae Regis.* cap. 24.

ар рхспѣнде, кѣм кз Рѡмѣнїи сжнт чей май апѣши ѡтрз тоѣи ѡа-
 менїи лѣмей. Де оўнде де ѡв вжрѣт дин кѡпа сзв Нотарїѡа кѣ-
 бїнтеле ѡчѣле микшоржтоаре де мзрїрѣ Рѡмѣнїаѡр, дѣпз канѡанеле
 крїтїке, нѣ се поате крѣде Прѣсѣнїїей сѡле.

Ѥз, прекѣм четїрзм май сзс (с. г. ѡчѣле кѣбїнте нѣ ка ѡле сѡ-
 ле, чи, ка де ѢпаѢоркош спїѡнѡа лѣи Тѣхѣтѣм зїсе ле скрїе Нотар-
 рїѡа, пре кѡреле ѡколѡши ѡл зїсе Нотарїѡа ѡ фї фост ѡм бїклѣн,
 ши ѡл ѡсѣмзнз кѣ вѣлпїле. Дрепт ѡчѣм де нѣ вом крѣде оўнѣи
 спїѡн, чїне пѣнтрѣ ѡчѣм не поате ѡсжндї? Ба, кѣм кз ѡнѣме ѡв
 мїнцїт ѡтѣнча ѢпаѢоркош, кжнд зїсе, кз Рѡмѣнїи сжнт чей май
 апѣши ѡаменїи ѡ тоатз лѣмѣ, кїѡр се кѣлѣѣе дин ѡсторїа Нотарїѡ-
 аѣи кап кѣ. оўнде скрїе, кз ѡнаїнте де ѡ ѡвїнѣе Оўнѣрїї пре
 Рѡмѣнїи, кѣмплїт се ѡцїрз Рѡмѣнїи кѣ Оўнѣрїї. Де ар фї фост
 Рѡмѣнїи ѡшѡ мїшеї, прекѣм ѡї арзѡсе ѢпаѢоркош лѣи Тѣхѣтѣм,
 ѡв пѣтѣ єї сз цїнз рѣскоѡ кѣмплїт кѣ Оўнѣрїї ѡчѣм, кѡрїи, пре-
 кѣм ѡї скрїе Нотарїѡа, єра не ѡвїншї, ши ѡкзтрѣѣ мѣрѣѣ пре
 тоѣи мзкар кжт де тарї сз фї фост ѡї вѣтѣ? Ба, кѣм ѡв вѣзѣт
 пре Оўнѣрїи, ѡдѡтз, де ар фї фост мїшеї, ар фї фѣцїт мжнѣнд
 пзмжнтѣ, дѣпз кѣм ши ѡкрединцѣсе спїѡнѡа ѢпаѢоркош ла ѡчѣ-
 лаш кап кѣ. пре Тѣхѣтѣм, кѣм кз Рѡмѣнїи нѣ вѡр кѣтезѡ сз стѣ
 фѡцз ѡсѣпра ѡрззнїрей Оўнѣрїаѡр. Мїнцї дѡрз ѢпаѢоркош тѡ-
 тз лѣи Ѣгмѡнд ѡтѣнчїи, кжнд зїсе кзтрз Тѣхѣтѣм кз Рѡмѣнїи
 сжнт чей май апѣши сѡз май мїшеї ѡтрз ѡаменїи ѡ тоатз лѣмѣ.
 Ши Прѣсѣнїїїтѣл Нотарїѡ ѡкз нѣ плїнї дѣрегзторїа ѡдѣвзрѡтѣлѣи
 ѡсторїк, кжнд спѣне, кз кѣмплїтѣ вѣтзлїе ѡв фост ѡтрз Оўнѣрїи
 ши ѡтрз Рѡмѣнїи, ши тотѣшї нѣ поменѣѣе мзкар оўнѡа ѡтрѣ ѡчѣ
 крѣнтѣ вѣтзлїе сз фї кѣзѣт дїнтрз Оўнѣрїи, сѡз сзсе фї плѣ-
 гѣнт, ѡпротївз Рѡмѣнїи, скрїе, кз ѡв вѣзѣт мѣлцї. Вѣзї май сзс
 з. ѡ ла сѢжршїт.

Джнѣзъ ачѣсте липсѣще а ѡсцмнѣ динтрѣ ачѣлаш Нотаріѣ, кѣ а-
тѣнчій ѣрѣ дѣтина ши стілаѣ Оўнгѣрилѣ, ка, кѣндѣ авѣкѣ а ѡдемнѣ
пре ай сѣи сѣ дѣ рѣсѣоѣ; пре противничій, кѣ кѣрїи ѣрѣ сѣсѣ бѣтѣ,
мѣкарѣ че нѣмѣ алѣс ши витѣѣз сѣ фї фост ачѣла, ѣрѣ, зисѣи, сті-
лаѣ сѣи дефѣимѣ кѣм се поате май оўрѣт, ши сѣи зогрѣфѣкѣз ѡна-
интѣ Оўнгѣрилѣ, кѣм кѣ сѣнт чеи май слѣбї, ши май шишѣи
ѡаменї. ашѣ ѡлмѣс, ѡвѣрѣвтѣндѣ пре Оўнгѣрїи сѣи ѡсѣпра Мѣска-
лилѣ, сѣз а Рѣшилѣ, кѣм скрїе Нотарїѣла ла кап ѣ. Нѣ вѣ спѣи-
мѣнтѣреци, зисѣ, де мѣлцимѣ Рѣшилѣ, ши а Кѣманїлѣ, кѣрїи а-
сѣмене сѣнт кѣнилѣ нѣщїри. Кѣчїи кѣнїи ѡдѣтѣ, кѣм ѡдѣ вѣрѣа
дѣмнїлѣ сѣи, ѡѣ нѣ се ѡфрїкошѣѣз? а) ашѣ кѣндѣ Дѣка Галѣнѣс,
кѣрѣле ѡвѣрѣцѣ ѡтрѣ Тїса ши ѡтрѣ Дѣнѣре кѣ ѡжѣтѣрїю дѣла Грѣчїи
ши дѣла Бѣлгарїи се скѣлѣ ѡсѣпра Оўнгѣрилѣ; ѡрѣпад кѣ ачѣсте кѣ-
вїнѣте ѡвѣрѣвтѣ пре Оўнгѣрїи сѣи: вѣртѣс сѣ не ѡщїм ѡсѣпра Грѣ-
чилѣ, ши ѡсѣпра Бѣлгарїлѣ, кѣрїи асѣмене сѣнт фѣмѣилѣ нѣа-
стрѣ, ши ашѣ сѣ не тѣмѣм де мѣлцимѣ Грѣчилѣ ка де мѣлцимѣ де
фѣмѣи. Нотарїѣла кап ѡ. в) дѣчїи ши спїонѣла лѣи Тѣхѣтѣм нѣ пѣн-
трѣ ачѣѣ дефѣимѣ пре Рѣмѣнїи, кѣ дѣарѣ ѣл крѣдѣ кѣ Рѣмѣнїи сѣнт
чеи май слѣбї ѡаменї а тѣатѣ лѣмѣ, чи нѣмай ка дѣпѣ стїлаѣ
Оўнгѣрилѣ сѣ ѡдѣкнѣ пре Тѣхѣтѣм, ка сѣ скѣале рѣсѣоѣ ѡсѣпра
Рѣмѣнїлѣ чѣлѣр дин ѡрѣѣл. Де оўнде тѣцї ачѣѣ, кѣрїи кѣвїнѣтеле
ачѣѣле ѡле спїонѣлѣи ѡпафѣрѣкош ле ѡрѣнкѣ а ѡкї Рѣмѣнїлѣ, нѣ
кѣщїнѣз ѡлта, фѣрѣз кѣт ѡши десѣлѣск мѣлта са непрїчѣпере, ши
не ѡцѣлѣпїѣ.

Ниче

- а) Nolite turbare de multitudine Ruthenorum et Cumanorum, qui assimilantur nostris canibus. Nam canes statim, ut audiunt verba dominorum suorum, nonne in timorem vertuntur. *Notarius* cap. 8.
- в) Fortiter pugnemus contra Graecos et Bulgaros, qui assimilantur nostris faeminis, et sic timeamus multitudinem Graecorum sicut multitudinem faeminarum. *Notarius* cap. 39.

Ниче дѣнтрѣ зчѣла нѣ оуѣрмѣзз ничи ѿ мнѣшораре Рѡмѣнилѡр,
кѣчи Нотарѣла скрѣе, кѣ аша кѣрѣнд фѣрѣ лѣвинши Рѡмѣнѣи де Оуѣн-
гѣрѣи. Пѣнтрѣ кѣ дин май сѣс (s. a.) арѣтатѣ некѣмпѣтатѣ драго-
сте чѣ кѣтрѣ Оуѣнгѣрѣи, Нотарѣла де тоѣи, кѣ кѣчи аѣ авѣт Оуѣн-
гѣрѣи рѣскоѡ лѣ Панныѡна тоатѣ, аша скрѣе, кѣ кѣрѣнд мѣ лѣвинс
Оуѣнгѣрѣи. аша скрѣе ла кап ла. кѣ лѣвинсерѣ кѣ ѿ вѣтѣлаѣ пре Са-
лан, мѣкар кѣ ачѣстѣ мѣлатѣ прѣме се гѣтѣсе, ши довѣндѣсе ши де-
ла Грѣчи ши дела Бѣлгарѣи вѣртѣс аѣштѣорѡ. Кѣ вѣтѣлаѣ чѣ дин
тѣѡ лѣвинс, зѣче, кѣ апѣкѣ фѣга Салан, ши кѣ фѣга лѣши скѣпѣ
капѣла. Гѣрѣ Грѣчи ши Бѣлгарѣи, зѣче, кѣ де фѣрика Оуѣнгѣрѣилѡр
оуѣтѣсе кѣлѣ, пре оуѣнде аѣ венѣт, ши пѣрѣндѣлисе Тѣса рѣ мѣк де
фѣрика Оуѣнгѣрѣилѡр, аѣндѣ прин Тѣса, май тоѣи сѣл лѣнекат, кѣт а-
вѣл оуѣнѣи аѣ рѣмѣс, кѣрѣи се дѣкѣ [вѣкѣсе рѣ лѣпѣратѣлѣши сѣл. а)
аша ла кап ма. дѣспре Глад, кѣрѣле май мѣлатѣ Гѣнте авѣ кѣ сѣне лѣ-
трѣ аѣштѣорѡ, скрѣе, кѣ ѡаменѣи лѣи Глад кѣдѣ ка снѣпѣи дѣпѣ
сѣчѣрѣтѣорѣи, ши лѣ рѣскоѡла ачѣлѣ аѣ кѣзѣт дѣлѡв Кѣпетѣнѣи де а Кѣ-
мѣнилѡр, ши трѣи Кенѣзѣи де а Бѣлгарѣилѡр, ши Глад кѣ фѣга аѣ скѣ-
пѣт, ка тоатѣ ѡастѣ лѣи Глад топѣндѣсе ка чѣра де фѣца фѣкѣлѣи,
фѣ дѣмѣкатѣ де Оуѣнгѣрѣи. б) Кѣ ачѣлѣши лѣснѣре, скрѣе ла кап ма,
кѣ аѣ вѣтѣт прѣсте дѣнѣре Оуѣнгѣрѣи пре Бѣлгарѣи, акѣрѣра дѣка,
кѣ мѣре ѡастѣ, ши кѣ аѣштѣорѡ дела Грѣчи аѣ фѣст ѣшиѣт, ка сѣсе
Бѣтѣ

- а) Plurimi interficiebantur de Graecis et Bulgaris. Praedictus vero dux Salanus, cum vidisset suos deficere in bello, fuga lapsus est, et pro salute vitae *Albam Bulgariae* properavit. *Graeci* vero et *Bulgari* timore *Hungarorum* percussi, viam qua venerant oblivioni tradiderunt, fuga lapsi pro salute vitae *Thysciam*, pro parvo fluvio reputantes, transnatare volebant, sed quia talis timor et terror irruerat super eos, ut propter timorem *Hungarorum*, fere omnes in fluvio *Thysciae* mortui sunt, ita, quod aliqui vix remanserunt, qui Imperatori eorum mala salutis nuntiarent. *Notarius* cap. 59.
- б) Inimici eorum cadebant ante eos, sicut manipuli post messorum, et in eodem bello mortui sunt duo duces *Cumanorum*, et tres *Kenezii Bulgarorum*, et ipse Glad dux eorum fuga lapsus evasit, sed omnis exercitus ejus liquefacti tanquam cera a facie ignis, in ore gladii consumti sunt. *Notarius* cap. 44.

кѣтъ къ Оу́нгврий, ши към Дѣка Бѣлгарилѡр къ фѣга ѡв скзпѣт. а) Асѣменѣ скрїе ла кап ѿ. ши дѣспре Рѣши сав Мѣскѣли, къ кѣрїи ѣра Ѡпревнѣци Кѣманїи, ѡмжнѡѡ нѣмѡри витѣзе, къ къ ѡ вѣтзлїе фѣрз Ѡвїнши, ши мѣлци ѡморѡрз дїнтрз Рѣши ши дїнтрз Кѣманїи. Де оу́нде Кзпетѣнїле Рѣшилѡр ши ѡ Кѣманїлѡр, вѣзжнд скздѣрѣ ѡрмашилѡр сзї, ѡпкѣрз фѣга кѣтрз четѣтѣ Кїѣлѡи. Ши ѡлмѣс къ ѡстѡшїи сзї ѡкѡрржнд пре Рѣши ши пре Кѣманїи пзнз ла Кїѣс, кѣпетеле чѣле рѣсе ѡ ле Кѣманїлѡр ле тѣѡ ка нїще кѡркѡѣте. б) Сїнгѡр кжнд се ѡпїрз май пре оу́рмз ла Криш ѡсѡпра ѡвї Менѡморѡт, зїче ла кап ѿ. къ ѡв цинѣт кѣтзлїѡ Оу́нгврилѡр къ ѡаменїи ѡвї Менѡморѡт дѡѡ спрз зѣче зїле.

Де ѡарз че дѡрз Нѡтѡрїѡл скрїе, къ ѡтѡнчїи Оу́нгврїи лѣсне ши кѡржнд ѡв вѣтѣт мѣлте нѣмѡри мѡри ши тѡри, ши кѣре ѡвѣ ѡжѡторїѡ ши де пре ѡлїѡрѣ, ѡ ѡвѣ пїре, ши ѣра вїне гѣтїте де рѣѡѡю; нѣ ѣ мїрѡре, къ скрїе, къ ши пре Рѡмжнїи ѡ Ярдѣл ѡшѡ кѡржнд ѿв ѡвїнс. Тѣхѣтѡм къ ѡѡстѣ Оу́нгврѣскз ѣра гѣтїт де рѣѡѡю, към се кѡде; ѡв ѡтрѡт ѡ Ярдѣл пре фѡрїш, неѡвжнд Цѣлѡ Дѣка Рѡмжнїлѡр нїчїи оу́н препѣс дѣспре врѡ пѡрте де врѡжмзшїе; кжнд ѡв ѡвзїт Цѣлѡ, къ врѣѡ Оу́нгврїи сз фѡкз нѣѡѡлѡ ѡсѡпра Ярдѣлѡѡвї, ѣї трекѡсе къ ѡ зї ѡнѡнте ѡ лѡнтрз прїн лѡкѡрїле, оу́нде ѡв пѣтѣ Цѣлѡ ши къ пѣцїнїи ѡстѡшїи ѡвї ѡпрї. Кѡ нїче нѣ ѡв пѣтѣт ѡтрѡн чѡс, ѡдекз ѡтрѡ прїпѡ ка ѡчѣѡ мѣлци ѡстѡшїи сз ѡѡснѣ, фѡрз къ ѡчѣї пѣцїнїи, кѣрїи ѡ тѡѡте зїлеле ѡв ѡвѣ пре ѡжнѡ

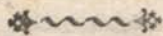
СїНЕ

- а) Interfecti sunt de Graecis et Bulgaris plurimi, et quidam capti sunt ex eis. Videns ergo dux *Bulgariae*, suos deficere in bello, fuga lapsus, pro defensione vitae *Albam* civitatem ingressus est. *Notar.* cap. 41.
- б) Interficiabantur plurimi de Ruthenis et Cumanis. Praedicti vero duces *Ruthenorum* et *Cumanorum*, videntes suos deficere in bello, in fugam versi sunt, et pro salute vitae properanter in Civitatem *Kyueu* intraverunt. *Almus* dux et sui milites persequentes *Ruthenos* et *Cumanos* usque ad Civitatem *Kyueu*, et tonsa capita *Cumanorum Almi* ducis milites, mactabant tanquam erudas cucurbitas. *Notarius* cap. 8.

сине љ време де паче. К8 ачѣй пѣцини, зисѣй, ф8 силит сз стѣ
 фѣцз к8 Оуѣгѣриѣ ла рзскою. Токма дѣрз сз фѣе ѡдеврѣт чѣа че
 скрѣе Потѣриѣла, к8м кз ѡшѡ к8рѣнд ѡв ѡвинс Оуѣгѣриѣ ѡтѣнчи пре
 Рѡмѣниѣ, н8 ѣ ниѣи ѡ мирѣре, ниѣе н8 оуѣрмѣзз чѣва спре микшо-
 рѣрѣ Рѡмѣнилѡр, де ѡарз че Рѡмѣниѣ, к8м стѣриле ѡпрежѣр не
 фѣк ѡ крѣде, токма ѣрѡ негзтиѣи; ка ши не ѡшѣинѣѣи де рзскою.
 Май мирѣре ѡсте, кз мзкар ѡв фост ѡшѡ пѣцини, ши фзрз ниѣи ѡ
 гзтире ѡсѣпра врзжмѡшилѡр чѣлѡр пре ф8риш ѡтраѣи ѡ цѣрз; то-
 тѣши ѡв стат фѣцз к8 Оуѣгѣриѣ чѣи прѣгзтиѣи, ши к8мплит рзс-
 кою, к8м ши Потѣриѣла мзртѣриѣще, цинѣрз к8 дѣншиѣ.

Де к8те ѡри ши ачѣа, карѣи к8 де ѡдинс майнаинте сз гзтѣск
 де ѡ се рздикѡ к8 рзскою, ши к8 тоатз ѡдзжнѣрѣ порнѣск ла рзс-
 кою, се ѡтжмплз, де к8рѣнд пѣерѡ рзскою! Де карѣе ѡле рзскоюлѣи
 жокѣриѣ ши вѣкѣл нѡстрѣ ѡтрѣ нѣкмѣриѣ прѣрзскоюниѣе ши прѣви-
 тѣзе ѡв вѣзѣт. ѡпой сз те мѣриѣ, кз ѡ перистѡсѣриле май сѣс ѡрз-
 тѣте ф8рз ѡвиншиѣ Рѡмѣниѣ?

Де оуѣнде дешѣрт ѡсте Ѣдер, к8нд ѣрз, ши ѣрз пофторѣще ѡ
 Нѡтеле сѡле Иѣторѣко - Криѣтиѣе чѣле ѡсѣпра Ѣѣплиѣеи Рѡмѣнилѡр, кз
 Рѡмѣниѣ ѡшѡ лѣсне ф8рз ѡвиншиѣ де Оуѣгѣриѣ, ши де ѡколѡ н8 н8-
 май дефѡимз пре Рѡмѣниѣ; чи ѡкз ши оуѣрмѣриѣ дѣпз вѡѡ са траѣе
 спре микшѡрѣре, ши спре ѡпѣнерѣ Рѡмѣнилѡр. Токма ачѣа, кз
 Рѡмѣниѣ дин бѣнз вѡѡ лѡр, ши к8 дѣрѣ де мѣнз ѡлѣсѣрз пре Тѣхѣ-
 тѣм, дѣпз к8м май пре ларг вѡм вѣдѣ дин жѡс, вѣдѣще, кз Тѣ-
 хѣтѣм сѡв лѣѡт к8 бѣна пре лѣнгз Рѡмѣниѣ, ка, фѣинѡ кз ѡв мѣ-
 рѣт Цѣлѣ Домнѣла лѡр, пре дѣнѣл сз ши ѡлѣгз лѡрѣшиѣ Домн,
 сзми ѡсте, кз мзкар кз венѣнд Оуѣгѣриѣ пре ф8риши ѡв вѣтѣт де
 ѡдѡтз пре Рѡмѣниѣ; тоѣтѣши ѣрѡ ѡкз ѣи ѡ стат де ѡ се май ѡпѣлѡ
 ѡсѣпра лѣи Тѣхѣтѣм. Ши де н8 ѡр фѣи кззѣт Цѣлѣ; н8 крѣд ѣс, кз
 врѣ оуѣрмѡ ѡлѣѣерѣ лѣи Тѣхѣтѣм спре Домнѣе ѡ Ярѣѣл. Ба карѣле

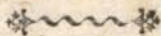

щіе фїрѣ рѣсвоуаѣ, шї ѡи сѡнт кѡноскѣте лѡкѡрїле Ярдѣлаѡѣ,
 кѡре прѣнзртинїтоаре сѡнт цзрѣнїлѡр спре ѡ кончинї пре нѡвѡли-
 тѡрїї прѡтївнїчїї, шї дѣспре ѡлтѡ пѡрте нѡї їсте нецїѡтѡ рѡвнѡ
 Країлѡр шї ѡ тѡтѡрѡр Кзпетенїлѡр, кѡ кѡрѣ сѡнт єї ѡпрїншї спре
 ѡшї цїнѣ домнїа са, лѣсне пѡате прїчѣпе, кѡ май дѣ ѡкрѣде їсте,
 кѡм кѡ Тѡхѡтѡм кѡ тѡатѡ ѡастѣ Оуңгѡрѣскѡ, кѡрѣ ѡ ѡжѡтѡ, ѡр
 фї рѡмѡс ѡтрѡ цѣнеле ѡдекѡ ѡтрѡ дѣлѡрїле, шї ѡтрѡ рѡпеле Ярдѣ-
 лаѡѣ прѡпѡдїт, дѣ кѡт сѡл ѡлѣгѡ Рѡмѡнїї лѡрѡшї Домн ѡ лѡ-
 кѡл ѡнї Цѣлѡ. Дешѣрт, зїсїї, їсте ѡдер, пѣнтрѡ кѡ дѣ ѡр оу́рмѡ
 мїкшѡрѡре дїнтрѡ ѡчѣл ѡсѡпра Рѡмѡнїлѡр, кѡ Нѡтѡрїѡл скрїе, кѡ
 ѡшѡ лѣсне фѡрѡ ѡвїншї дѣ Оуңгѡрїї; ѡтѡнчї шї Бѡлгарїї, шї Грѣчїї,
 ба шї Мѡскалїї, чѣї май мїшѣї ѡр фї ѡ тѡатѡ лѡмѣ, пѣнтрѡ кѡ
 кѡ ѡчѣлшї леснїре, скрїе Нѡтѡрїѡл, кѡ фѡрѡ ѡвїнсе тѡате ѡчѣсте
 вїтѣзе нѣмѡрїї дѣ Оуңгѡрїї ѡчѣл.

§. 3.

ѡчѣлшї май ѡколѡ.

Щїѡт, шї ла лѡмѣ тѡатѡ кѡноскѣт лѡкрѡ їсте, кѡ Рѡмѡнїї
 кѡнд ѡѡ ѡвѡт щїре дѣ венїтоарѣ ѡтѡмпїнарѣ ѡ прѡтївнїчїлѡр, мѡ
 щїѡт кѡ вѡрѡцїе ѡї ѡвїнѡе. ѡшѡ, кѡм скрїе ла Тѡрѡцї оуңгѡрѣс-
 кѡл скрїтѡрїю ѡтрѡ ѡдѡѡ пѡрте ѡ Крѡнїкѣї Оуңгѡрїлѡр, кѡп чѡ. ѡ
 ѡнѡл 1330. скѡлѡндѡсе кѡ ѡасте мѡре Кѡрол Країѡл Оуңгѡрїлѡр ѡсѡ-
 пра ѡнї Бѡзарѡд саѡ Бѡжѡрѡд ѡдѡѡ дїн цѣра рѡмѡнїѣскѡ, ѡтра тѡ-
 та ѡл вѡтѡрѡ Рѡмѡнїї, кѡт нѣнѡмзрѡтѡ мѡлѡїме дѣ ѡрмѡшї Оуң-
 гѡрѣшї, дѣ нѣмѡшї, дѣ кѡлрї мѡрї кѡзѡрѡ, шї пре мѡлѡцї дїн
 трѡншїї рѡбїре: ѡрме, кѡї мѡлѡцї, вѡнї, вїстїерїе мѡлтѡ лѡнѡ дѣла
 Оуңгѡрїї. Ба шї Країѡл Кѡрол нѡ ѡлтмїнтрѣ ѡшї пѡтѡ скѡпѡ кѡ-
 нѡл, фѡрѡ лѡнѡ ѡлте вѣштмїнте пре сїне, шї кѡ ѡ ле сѡле чѣле

Крѣпѣи ѿвѣржѣна пре Дешѣѣ, пре кареле ѿ Ши ѿморжрѣ армашѣи
 ѿи Бесарѣд вѣдѣ, сокотѣна кѣ ѿл ѿсте Краюл Карол. Ши ѿшѣ Краюл
 Карол ѿвѣѣ се мѣнтѣи кѣ пѣцини ѿнѣгѣ сѣне. а) ѿшѣ оѿмѣлѣ кѣ Рѣ-

О 2

мѣ-

- а) In anno eodem - - videlicet anno Domini 1550. cum rex copiosum exercitum congregasset, - - per Zenrin, in mense Septembri, transtulit se in terram Bazarad, Wayvodae Ulachorum, ad inductionem Thomae, Wayvodae Transilvani, et Dionysii filii Nicolai, filii Aneha, quae terra est inhabitabilis genti ignotae: ut de ipsa terra, ipsum Bazarad rex expelleret, aut certe terram ipsius, uni ipsorum insultantium, traderet possidendam. - - Cum autem rex, Zenrin, et castrum ipsius recepisset, Dionysio tradidit memorato omnia, cum dignitate Banatus. Quo facto, Bazarad, regi mandavit, nuntios per honestos: *quia vos, domine mi rex! laborastis in conuocatione exercitus, laborem vestrum recompensabo, 7. millibus marcarum argenti. Ipsam etiam Zenrin, cum suis attinentiis, nunc habetis prae manibus, per potentiam, pacifice vobis tradam; - - tantummodo revertimini in pace vestra, et personarum periculis praecavete: quia, si veneritis ulterius, periculis minime evadetis.* Quo audito rex, elata mente, in tale verbum prorupit, nuntius sic dicens: Sic dicite Bazarad: *ipse est pastor ovium mearum, de suis latibulis, per barbas suas extraham. Tunc quidam fidelis Baro, Doneh nomine, comes de Zolio et de Lipto, sic ait regi: Domine, cum magna humilitate, vobis, et ad honorem vestrum, ipse Bazarad loquitur; idcirco, regiae benignitatis favorem, et plenam dilectionem gratiae, ei velitis per vestras literas remandare.* Tunc rex, verbum superbiae et comminationis superius propositum, iteravit, et relicto consilio saniori, proximus ultra pugnaturus processit. Et cum sibi et suis, in terra ignota, et inter alpes, et montes silvarum, victualia invenire nequiret, famis inedia, ipse rex, milites et equi sui, labore proterius coeperunt. Quo facto, treuga ordinata cum Bazarad, et data fide, ut ipse regi pareret, et securitatem, regi cum suis omnibus, redeundi praeberet, et iter rectum ostenderet. Rex revertebatur securus, et confidens in fide perfidi Schismatici, venit in quandam viam, cum toto exercitu; quae via erat in circuitu, et in utraque parte ripis prominentibus circumclusa, et ante, unde erat dicta via patentior, indaginibus, in pluribus locis, fortiter fuerat circumsepta, per Ulachos. Rex autem, et sui omnes, cum nihil tale quid penitus opinarentur, in ripis undique Ulachorum multitudo innumera-bilis, superius discurrendo, jacula jacentes super regis exercitum, qui erat in fundo depressae viae, quae nec via dici potest, sed quasi navis stricta, ubi propter pressuram, cadebant dextrarii fortissimi, cum militibus circum-quaque; quia nec ad ripas utriusque lateris viae, propter praecipitium ascendere proterant contra Ulachos; nec ultra procedere; nec fugae locum habebant, propter indagines ibi factas: sed erant omnino sicut pisces, in gurgustio vel in reti comprehensi; cadebant juvenes et senes, principes et potentes, sine delectu. Duravit quippe sic iste miserabilis eventus, a sexta feria, usque ad secundam feriam. In quibus diebus, collidebantur invicem

мѣнѣи Крѣпостъ Карол чел прѣвеститъ, де акѣрѣ пѣтѣре, кѣм скрѣе а-
колѣши, кап ѣа. Далмѣцѣа, Кроѣцѣа, Рама, Сѣрвѣа, Галицѣа, Лодо-
мѣрѣа, Кѣманѣа, Бѣлгарѣа, ши тоатѣ Оуѣнгарѣа, ши Салѣрна, ши
Монс Сѣнкти Ангели, ши алте апѣрѣцѣи, прекѣм а Лѣшилѣр, а Бо-
хѣмилѣр, а Ястрѣей, ши чѣле де прин прежѣр трѣмѣрѣа де Фрикѣ. а)

Дрѣпт ачѣлаш Скрѣиторѣю Оуѣнгрѣск аколѣши зѣче, кѣ ши дин
Рѣмѣнѣи прин прежѣр кѣдѣ ка мѣщеле, кѣре аѣ пѣрѣдѣт дѣлѣѣца ми-
рѣсмѣи. Чѣ дѣкѣ аѣ фост аша стрѣмѣторѣацѣи Оуѣнгрѣи а бѣле де Рѣ-
мѣнѣи чѣи де асѣпра рѣпей, де оуѣнде аи ѣморѣ пре Оуѣнгрѣи кѣ пѣ-
три, кѣм асѣши спѣне африкошѣта ачѣа ахѣнѣрѣре; нѣ шѣс кѣм
сѣ фѣ пѣтѣт кѣдѣ Рѣмѣнѣи ка мѣщеле. Дѣнѣз ачѣсте, Скрѣиторѣю
ачѣлаш де мѣнѣе мѣре че аѣвѣ асѣпра Рѣмѣнилѣр, аи нѣмѣще пре Рѣ-
мѣнѣи, мѣлѣцѣме кѣнѣскѣз, ши зѣче, кѣ нѣмай дрѣкѣ чел дин ѣа аѣ
нѣмерѣт, кѣцѣи Рѣмѣнѣи аѣ кѣзѣт аколѣ. б) Де оуѣнде оуѣрмѣзѣз, кѣ

Скрѣи-

*milites electi, sicut in cumis moventur et agitantur infantes, vel sicut arun-
dines; quae vento moventur.*

*Facta est autem ibi strages maxima, et cecidit militum et principum ac
nobilium incomputabilis multitudo. - - Cumanorum denique corruit inae-
stimabilis multitudo. - - Tulerunt ergo Walachi multos captivos, tam vulne-
ratos, quam illaesos; et acceperunt plurima arma, vestesque pretiosas, om-
niumque elisorum pecuniam, in auro et argento, et vasa pretiosa, et bal-
theos. Multaque marsupia laterum grossorum et florenorum, ac equos mul-
tos, cum sellis et frenis, quae omnia portaverunt, et tradiderunt ipsi Ba-
zarad Wayvodae. Rex autem mutaverat armorum suorum insignia: quibus
induerat Deseo, filium Dionysii, quem putantes esse regem, crudeliter oc-
ciderunt. Rex vero ipse, cum paucis, per tuitionem suorum aliquorum
fidelium, vix evasit. Turocz, Chronicae Hungarorum Parte 2. capite 97.*

а) Domini Caroli, Dei gratia regis Hungariae, cujus potentiam, altissimo taliter
disponente, Dalmatia, Croatia, Rama, Servia, Gallicia, Lodomeria,
Cumania, Bulgaria, totaque Hungaria, Salernaque, ac Mons Sancti
Angeli, alia quoque regna, puta, Poloniense, Bohemiense, Austriense ac
circumquaque adjacentia, trepitando abhorrebant. *Ibidem* cap. 99.

б) Cadebant etiam in circuitu exercitus, de canina multitudine Walachorum,
quasi muscae, quae perdiderunt suavitatem ungenti; cum christianum po-
pulum, et cunctos Christi Sacerdotes immisericoorder percusserunt. Quo-
rum Walachorum numerum, ibi per Ungaros occisorum, subtilis solum-
modo infernalis comptista collegit. *Ibidem* cap. 97.

Скрїторюавїи ачїстѣжѣ, а̀трѣ чкѣле че грѣѣще а̀сѣпра Рѣмѣнїаѣр, ка чѣлаѣи че ѣсте ѣнтереса̀т, нѣ се каде а̀ ѣ се крѣде.

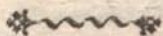
А̀сѣменѣ Лѣдовїк Країа Оу̀нгѣрїаѣр, фечорѣла маї сѣс лѣвдѣа̀тѣ- лѣи Ка̀рол, прекѣм скрїе ла Тѣроци Крѣонїка Оу̀нгѣрїаѣр, Партѣ а̀ трѣа̀, кап. лн. трїмїцїна пре Нїколаѣс Ваївѣдѣла Я̀рдѣлаѣлаѣи кѣ ѣа̀- сте тѣре, кѣ Нѣмешї, ши кѣ Сѣкѣї дїн Я̀рдѣла, прїн Сѣкѣїме, ла цѣра мѣнїтенѣкѣкѣ, а̀сѣпра лѣи Дѣїк Кѣдѣ, зїсѣла Нїколаѣс Ваївѣдѣла Я̀рдѣлаѣлаѣи кѣ тоатѣ ѣастѣ Оу̀нгѣрѣкѣкѣ че сѣра кѣ ел, фѣ кѣтѣт де Рѣмѣнїї, ши оу̀чїс кѣ фѣарте мѣлацї кѣрѣа̀цї а̀лѣшї, ши кѣ нѣмешї, ши кѣ Солда̀цї, кѣт то̀кма пѣцїнїї кѣ ма̀ре прїмеѣдїе а̀в пѣтѣт скѣпа̀ де мѣнїле Рѣмѣнїаѣр. а)

Нѣ а̀лтмїнѣтрѣ ши ѣастѣ чѣ ма̀ре а̀ лѣи Зїгїсмѣндѣс Країаѣи Оу̀нгѣрїаѣр оу̀мѣла̀, кѣрѣ, прекѣм спѣне ла Тѣроци Крѣонїка Оу̀нгѣрїаѣр, Партѣ а̀пѣтра, кап. зї. фѣсѣсе трїмїсѣ а̀ цѣра Рѣмѣнѣкѣкѣ а̀сѣпра лѣи Дан Кѣдѣ. Оу̀нде ши а̀сѣшї Сѣѣфанѣс де Лѣшонѣц Я̀рхї- етраѣгѣла зїсеї ѣасте перї. б)

Че сѣ зїк де Сѣѣфан чѣла ма̀ре Кѣда дїн Молдѣва, кѣреле кнѣд а̀вѣ рѣсѣѣоїа чѣла дїн тѣїѣ кѣ Тѣрчїї, кѣм скрїе Мїрон Лѣгофѣтѣла, ѣ сѣтѣ де мїї де Тѣрчї а̀трѣ зї кѣ ѣсташїї сѣї ѣморѣ. А̀їсѣта
фї-

а) Inter indagines et veprum densitates, ac passus strictissimos conclusus, per multitudinem Olachorum, de Silvis et montibus invasus, ibidem cum strenuo viro, Petro, suo Vicewayvoda, nec non Deseu, dicto Vos, et Petro Ruffo, castellano de Kykyllevdr, Petro et Ladislao Siculis, viris bellicosus, et aliis militibus quam pluribus, et nobilibus potioribus, extitit interfectus, Et cum gentes Hungarorum, de ipso exercitu, terga vertissent, et se in fugam convertissent, in locis lutosis, et paludosis, indaginosi, conclusi, multi ex eis, per Olachos occisi extiterunt, et aliqui cum magno periculo personarum, et rerum damno, evaserunt. *Turocz*, Chronica Hungarorum. Part. 3. cap. 38.

б) *Stephanus de Losoncz*, Banus, multis armatorum cum agminibus, per regem missus extitit. Qui tandem cruento commisso bello, dum hosti impar esset, post multam partis utriusque stragem, capitis sui damno, vitae pariter et bello, ibidem finem dedit. Nam post casum Ducis dicti, in fugam versi, magnam inimicis, rerum et personarum praedam dedere. *Turocz*, Chronica Hungarorum. Part. 4. cap. 17.

Фіинд Домн Рѡмѣниашр ѿ Молдо̀ва м̄ де а̀ни, пре то̀ци кѣци се скѣ-
ларѣ а̀сѣпра лѣи, пре Тѣрчи, пре Лѣши, ши пре а̀лци ѿв вѣтѣт,
пѣнѣ пре о̀урмѣ мѣри а̀ кѣсѣ де пода̀грѣ. Дѣспре Стефан Рѡдѣ скріе
Фѣлиѣ Петанчѣсе ѿ Дисертациѣ чѣ пѣнтрѣ кѣиле пре кѣре се по̀ате да
рѣсѣо̀ю а̀сѣпра Тѣркѣлѣи, кѣ ла четѣтѣ Васіллѣ, а̀трѣ цѣра рѡмѣ-
нѣскѣ ши а̀трѣ Молдо̀ва а̀ша а̀в вѣтѣт пре Бѣша Солейман ши пре
Дѣка Рѡманіей, кѣт дин л̄ де м̄и де Тѣрчи фѣарте пѣцини, кѣри
а̀вѣ кѣи май бѣни де фѣгѣ, а̀в скѣпат. а)

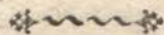
Че се зик де Влад Рѡдѣ дин цѣра Рѡмѣнѣскѣ, кѣреле фѣ поре-
клит Дра̀кѣла. А̀чѣста ѡм ка а̀чѣла витѣѣ, ши Повѣцѣиторѣ де ѡ-
сте а̀в фост, кѣт, преку̀м скріе Філип Калима̀х ѿ Кѣртѣ г. чѣ дѣспре
фѣптеле лѣи О̀уладисла̀се Кра̀юлѣи Лѣшилѣ ши а̀ О̀унгѣрилѣ, ници
ѡдѣтѣ фѣрѣ тѣтѣлѣ де ма̀ре ши прѣтѣре а̀пѣрат нѣ се ка̀де а̀ се нѣ-
ми. А̀чѣста, кѣм спѣне Мѣрѡн Догѣѣтѣлѣ, а̀в фѣкѣт минѣни кѣ
пѣцини ѡсташи а̀и сѣи а̀сѣпра ненѣмѣратей мѣлцими а̀ Тѣрчилѣ. Ши
Петанчѣсе ѿ Дисертациѣ май сѣе зѣсѣ скріе, кѣ а̀чѣсташ Рѡдѣ ла че-
тѣтѣ Васіллѣ кѣ пѣцини а̀и сѣи, чи а̀лѣши а̀рмѣши а̀сѣши пре Ма-
хо̀мет кѣ то̀атѣ ѡстѣ лѣи а̀л вѣтѣ, кѣт а̀и кѣвѣтѣ сѣсе а̀то̀аркѣ ѿ
напо̀и ла Дѣнѣрѣ, ши кѣ рѣшинѣ, пѣрѣжнѣ мѣлци ѡсташи, сѣ фѣгѣ
дин кѣтрѣв а̀в фост венит. в) Ници ѡдѣтѣ нѣ а̀в фост рѣдикѣт ѡсте
а̀ша ма̀ре ши кѣмплитѣ Махо̀мет а̀сѣпра кѣѣва, преку̀м а̀сѣпра лѣи
Дра̀кѣла ѿ цѣра рѡмѣнѣскѣ, кѣрѣ Халко̀кѡндѣла кѣ нѣмеле чел вѣкѣю
ѡ

- а) Hic denique Stephanus Moldaviae princeps Soleimanum Bassam et Ducem Ro-
maniae sic prostravit, ut ex XXX. Turcorum millibus pauci admodum, qui
forte velocioribus equis insederant, evaserint. *Felix Petancius*. Dissertat.
de itineribus aggrediendi Turcam.
- в) Ubi saepe cum Turcis certatum est. Dracula enim cum paucis, sed delectis
militibus, Mahumetem Turcorum Imperatorem potitum jam majori Valachia,
et ad minorem occupandam maturantem, hic ad secundam vigiliam noctis
aggressus, conversum in fugam ad Danubium, cum magna suorum caede et
ignominia regredi coegit. *Felix Petancius*. Dissertatio de itineribus aggre-
diendi Turcam.

ὦ κίαμζ δάκτα, φερζ κждѧ аз вѣтѣт визѧнтѣл, ѡдекз Пѣригѣаѣл,
 кѣм мѣртѣрискѣше Лаоникѣ Халкокондила ꙗ Кѣртѣ ѡ. а) ши преѣм
 ѡчѣлаш ѡрѣ ѡколѣ не лѣзѣ скрѣе, Махомѣт аз ѡвѣт ѡтѣнчѣ ꙗ ѡлѣтѣ
 са ѡрмѡшѣ дѡѡв зѣчѣ ши чѣнчѣ де мирѣаде, ѡдекз дѡѡв сѡте ши
 чѣнчѣ зѣчѣ де мѣѣ, ѡрѣ влад май пѣцѣнѣ де зѣчѣ мѣѣ, ба кѣм свѣн
 оѣнѣ шѣпте мѣѣ, кѣрѣѣ ѣрѡ тѡцѣ кѣлѣрѣѣѣ; Мѣѣрон Логоѣѣтѣл ꙗкз
 ѡшѡ скрѣе, кѣм ѡмѣ ѡдѣк ѡмѣнѣте, кѣ ѡм чѣтѣт ꙗ трѣнѣсѣл, кѣ нѣ-
 май кѣ шѣпте мѣѣ саѣ вѣгѡт влад вѡдѣ ꙗ мѣлѣѣмѣ ѡчѣ кѣмплѣнѣ
 де Тѣрѣѣ нѡпѣтѣ, ши тот аз тѣлѣт пѣнѣ ꙗ зѣрѣ де зѣѣ; ѡтѣнчѣ аз
 ѣшѣт дѣн тѣлѣрѡ Тѣрѣѡскѣ, пѣцѣнѣ пѣѣрѣѣнѣ де ѡѣ свѣ ꙗ нѡпѣтѣ
 ѡчѣл. в) ѡдекз ѡчѣст влад вѡдѣ кѣ пѣцѣнѣ ѡѣ свѣ ѡрмѡшѣ Рѡмѣнѣѣ,
 фѣрѣ де ѡжѣтѡрѣл нѣмѣнѣѣѣ, кѣм скрѣе май свѣ лѣѣдѡтѣл Калѣмѡх

ΛΑ

- а) Ἐπὶ τε δὴ τὰ στρατεύματα παρεσκευασο τοῦ Βασιλεῦς, ἐπὶ Δακίαν ἐστρατεύετο ἦρος, εὐθὺς ἀρχομένω. Μέγιστον δὲ τῶτον στρατὸν γενέσθαι φασί, δεύτερον μετὰ γε τῆν ἐς τὸ Βυζάντιον ἐπέλασιν τῆ Βασιλείω τῆ δε. Λέγεται δὲ τῶτο τὸ στρατόπεδον, κάλλιστον μὲν γενέσθαι τῶν ἄλλων στρατοπέδων, καὶ κόσμον πολλοὺν παρέχεσθαι ἐς τε τα ὄπλα φασί, καὶ ἐς τὴν σκευὴν. *Seripae universae regis cum instructae convenissent, primo vere profectus contra Daciam. Tradunt hunc exercitum regis fuisse maximum, et secundum magnitudine ei quem contra Byzantium ductarat iste rex. Verum constat hunc exercitum fuisse reliquis pulchriorem, et plurimum momenti tum in armis, tum in reliquo belli apparatu habuisse. Laonicus Chalcocondylas Atheniensis, Historiarum de origine ac rebus gestis Turcorum. Lib. 9.*
- в) Γενέσθαι δὲ ἄμφι τὰς πέντε καὶ ἑκοσι μυριάδας στρατῶ. - - Ἐχωρ δὲ καὶ ἐλάττωσ τῶν μυρίων ἰππέων. ἔνιοι δὲ φασίν, ὡς ἔ πλείω τῶν ἑπτακισχιλίων παρήσαν αὐτῶ ἰππέων. Σὺν τῶτοις περὶ πρωτῆν φυλακὴν τῆς νυκτός, ἐπελάσας, εἰσέβαλεν ἐς τὸ Βασιλείωσ στρατόπεδον. - - ὡς ἐγγυὸς ἦκεν ἡ ἡμέρ, καὶ ἐπίφανεν, ἀπεχώρει ἀπὸ τῶ στρατοπέδω, ἀποβαλὼν μὲν ταύτης τῆς νυκτός, ὀλίγησ πάνω τινας. *Eo autem tempore in armis habuit rex circiter viginti quinque myriades hominum. - - Bladus habebat equites pauciores quam decem mille. Sunt tamen, qui tradunt, eum non plures quam septem mille equites ductasse. His confusus, sub primam noctis vigiliam advenit, et in regis castra impetum dedit. - - Tandem quum aurora appropingvaret et lucesceret, egressi sunt castris, amissis paucis admodum ea nocte. Chalcocondylas. ibid.*

ла локъла май сѣс арятат, кѣ мѣримѣ ѿнимей сале, ши кѣ вѣртѣтѣ
 Рѣмѣнилѣвр сѣи мѣлтѣ вѣрѣме аѣ цинѣт кѣ Тѣрчѣи оѣн рѣскоѣю, кѣ
 реле тѣтѣрѣвр Крѣцинилѣвр ла ѣлѣлтѣ сѣ фѣи фост аѣвнациѣ ѣкѣ лѣр
 фѣи фост несѣферѣт.

Чи, нѣ пот аѣи сѣ нѣ поменѣск Крѣцинѣска, ши плѣна де юѣире
 де ѣаменѣи ѿнимѣ а лѣи Влад Вѣдѣ, сѣс Дрѣкѣла, кѣрѣ, кѣм скрѣе
 Филипѣсѣ Калѣимѣхѣсѣ ѣ Кѣртѣ г. аѣспре лѣкрѣриле лѣи Оѣладислѣсѣ
 Крѣюлѣи Дѣшилѣвр ши а Оѣнгѣрилѣвр, арятѣ ѣл кѣтрѣ Оѣладислѣсѣ
 Крѣюл Оѣнгѣрилѣвр, ши кѣтрѣ тѣатѣ ѣастѣ оѣнгѣрѣскѣ аѣтѣнѣи,
 кѣнд фѣинд Крѣюл кѣ ѣастѣ са порѣит аѣспра Тѣрчилѣвр, ѣи ѣши ѣ
 наинѣте ла Никѣпол, ши прѣкѣм ѣра ѣл прѣ лѣвѣцѣт ѣ трѣбиле рѣско
 юлѣи, ши мѣлѣте пѣциѣсе кѣ Тѣрчѣи, де оѣнде прѣкѣвноскѣтѣ ѣи ѣра
 лѣи пѣтѣрѣ Тѣрчилѣвр; аѣшѣ вѣзѣнд неаѣжѣнѣерѣ ѣастѣи Оѣнгѣрѣи,
 сѣфѣтѣи пре Крѣюл Оѣладислѣсѣ, ка сѣсѣ аѣтѣарѣнѣ аѣнапѣи, сѣ нѣ мѣр
 гѣ кѣ ѣастѣ аѣчѣм аѣспра Тѣрчилѣвр, де ѣарѣ че Тѣрчѣи ши ла вѣнѣт
 май кѣ май мѣлѣте сѣлѣи ѣс, де кѣм вѣде ѣл кѣ сѣнт ѣ ѣастѣ а
 чѣм а Крѣюлѣи. Чи тѣкѣма де ар аѣвѣ Крѣюл ѣастѣ де аѣжѣис; ѣкѣ
 фѣинд кѣ се аѣрѣпѣиѣ ѣрна, нѣ ѣ тимп де а оѣрѣзи рѣскоѣю; чи ѣета
 ши аѣчѣм, кѣрѣи ѣи арѣ, сѣи пѣстрѣзе пре аѣлтѣ дѣтѣ.

ѣсѣ невѣрѣнд Крѣюл, аѣпрѣтивѣ сѣфѣтѣит де аѣциѣ, сѣ аѣскѣлѣте де
 сѣфѣтѣл лѣи Дрѣкѣла; аѣтѣнѣи Дрѣкѣла аѣторѣкѣндѣсѣ кѣтрѣ Крѣю ѣи
 зѣисѣ: де ѣарѣ че сѣс норѣкѣла, кѣреле пре тѣне, лѣкрѣри мѣри аѣрѣз
 нѣнд, ниѣи ѣдѣтѣ пѣнѣ аѣкѣм нѣ тѣв аѣшелѣт, сѣс нѣдѣѣдѣт, че
 ѣи де аѣжѣтѣриѣл аѣтора, кѣрѣ ѣс дѣрѣск сѣсѣ аѣплинѣскѣ; сѣс не
 рѣчѣирѣтѣ те траѣе ѣ лѣтѣри дѣла сѣфѣтѣл мѣсѣ: сѣфѣтѣл тѣс, кѣреле
 кѣ мѣнтѣ мѣ нѣ лам пѣтѣт скимѣа, ѣкѣт вѣрѣмѣт, ши неѣиѣтѣ а
 тѣмплѣре мѣ сѣфере, кѣ вѣртѣтѣ аѣл кѣю аѣжѣтѣ. Ши аѣчѣсте зѣ
 кѣнд, дѣде аѣнѣгѣ ѣастѣ Крѣюлѣи ши ѣл пѣтрѣ мѣи де кѣлѣрѣиѣ,
 сѣспт повѣца фѣюлѣи сѣс; рѣгѣнд пре аѣнѣзѣсѣ, ка сѣ аѣжѣте Крѣю
 лѣи,

ЛВЙ ШИ ѠАСТЕЙ АЧЕЯ: а) Пре оурма, кжна ера сзсе деиартъ де Краю,
 адъсе инлинте дои чинери фсарте харничи, карий шиа бине тоате
 кзиле, апрехнз ши дои кай минуне де юци, ши май пажнжна, зн-
 се кзтръ Краю: йтз, де ци сар атжмплъ ѡ ненорочире, карѣ сз нъ
 аѣ дмнезев, ай акзтръ сз скапи. Арпт еъ аши дори, аззаор
 сзци фи дат еъ ачксте, де мз ва аззи дмнезев: азс де те ва стржм-
 тора липса а те атревинца, дар прѣ фолоситорию ачеста ал бей афла.
 Фолоситорию сфат аздъсе Драквла Краюлви Оуладислав, дакз аша кз
 крединцз лар фи аззит Краюл, ши лар фи циийт, пре км Драквла
 лав дат. Филип Калимах аколоши. Азпз

- а) Ubi vero ventum est ad Nicopolim, Bulgarorum Metropolim, cujus urbis pars altera a Danubio abluitur, altera in collem erecta est, - - - occurrit, nunquam sine praefatione magni et fortissimi imperatoris nominandus, Uladislaus Dracula, Valachiae, quam montanam vocant, Princeps. Qui quum jam pridem pacem a Turco accepisset, factum suum in necessitatem rejecit: quod haud numerosissimae gentis princeps, nullaque externa ope adjutus, bellum, Christianis simul omnibus intolerabile, sustinisset, *magnitudine animi*, et *virtute suorum*, diutius quam sperari de tam imparibus viribus posset; plusque ase interim hominum amissum, quam agris suis frequentandis colendisque superesset, quum eventus quotidie admoneret, contra hostium multitudinem, paucorum suorum virtutem, magis admirandam esse, quam efficacem. Tandem eo perventum fuisse, non ut in servitutem venire oporteret, quae forsitan tolerabilis, modo aequa sit, et contigisset antea multis magnisque populis et nationibus: sed ut cum patria, et laribus familiaribus, cum altrice terra et coelo, relinquenda essent sacra, religiones, arae, degenerandumque in obscenos mores, ritusque impiarum superstitionum; nisi conditionem accepisset, per quam, citra profanationem divinorum humanorumque omnium, reliquias suorum servaret in occasionem dignam, in qua tanta virtus periclitaretur. Ad haec, cum eorum, qui regem sequebantur, paucitatem animadvertisset; rogare, obtestarique coepit, ut retro iter verteret; *se malis suis satis superque doctum, quanta esset Turci potentia, qui ad venationem, propemodum plures servos producere solitus esset, quam illic ad bellum armati convenissent. Abstinentium omnino a tam audaci periculosoque incepto; comunicandaque consilia, et rationes, quo pacto aequis viribus geri posset. Interea nihil salubrius, quam in occasionem meliorem, eas copias conservare: quae, etiamsi sufficerent bello, quod tunc cum hostibus esset gerendum, caeteraque omnia votis responderent; tamen, eo tempore productae, instantis hiemis tempestati, et malis, omnino essent succubiturae.* Audiebantur ea, tanquam Dracula non ex animi sententia loqueretur, propter foedus, quod illi cum Turcis erat: tamen, reipsa per se fidem faciente, moti sunt complures; nee

Дѣпъ ачѣа кжт де харничѣ фечорѣ аѣ фост ачѣи пѣтрѣ мѣи де Рѣмѣннѣ армашѣи квалрѣи, кѣрѣи ѣи дѣде Влѣд Вѣдз аѣжторѣю Краюлѣи Оуладислѣа, де кжт фолѣс аѣ фост ла тѣатъ ѣастѣ Оуѣгѣрѣкѣкѣ, ши кжтъ нздѣжде аѣѣ аѣтрѣ дѣншѣи Краюл Оуладислѣа, ши чѣл маѣи мѣре а тѣатъ ѣастѣ Оуѣгѣрѣкѣкѣ Архѣстратѣи сѣа Ценерѣл, ла тѣатъ ѣѣрѣпа пѣнтрѣ аѣѣселе лѣи вѣтежѣи прѣкѣсноскѣт Іѣанн Корвѣнѣ де Хѣнѣад, кѣрѣнд се вѣзѣ. Пѣнтрѣ кѣ кѣм аѣжѣсерѣ ла лѣкѣрѣи примѣж-дѣѣсе, оуѣде ѣрѣа фрѣкѣкѣ де нѣѣалъ прѣтѣвникѣкѣ фѣрѣ вѣѣсте, аѣдѣтъ лѣѣдѣтѣл Архѣстратѣи Хѣнѣад, се лѣѣ аѣнаѣнте кѣ ачѣле пѣтрѣ мѣи де Рѣмѣннѣ, ши лѣнѣгѣ дѣншѣи трѣи мѣи де Оуѣгѣрѣи, кѣм аѣколѣшѣи скрѣе Каллимѣах, ши чѣа лѣлтъ ѣасте венѣлѣ а оуѣрма лѣр. а)

Іѣрѣа кжнд аѣжѣнсе мѣреле Ценерѣл Іѣанн де Хѣнѣад а аѣтокмѣи ѣастѣ спре аѣсе лѣвѣи кѣ Тѣркѣл, прѣ тѣѣи ѣи аѣѣѣѣ кѣ Кѣпетѣнѣиле лѣр ла лѣкѣрѣи аѣнѣмѣте, кѣре сѣ ле цѣнѣ, ши де аѣколѣ сѣ дѣ рѣскѣѣю, ѣрѣ а ѣѣртѣѣѣ, а ѣѣрѣѣѣѣ, ши а ѣѣтежѣи Рѣмѣннѣлѣр аѣѣѣа се аѣкредѣнѣѣа кѣсноскѣѣторѣюл де вѣтежѣе Архѣстратѣи, кжт шѣе, ши чѣлѣр пѣтрѣ мѣи де Рѣмѣннѣи нѣѣи оуѣн лѣк аѣнѣмѣт нѣ ле дѣде, чи ѣи цѣнѣ лѣнѣгѣ сѣне, ка кѣ ѣи тѣатъ ѣастѣ сѣ ѣ аѣжѣте, ши ла ѣрѣи

кѣре

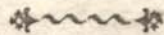
tantum suspicio simulatae ab illo orationis, quantum rei veritas urgebat. Ceterum, rapiente regem fato, ad destinatum propinquumque jam finem; Julianoque, ad superioris anni fortunam, identidem jactante etc. - Conversus itaque rursus ad regem Dracula: *quando, inquit, aut fortuna, quae audentem magna quaeque, nusquam hactenus te decepit; aut spes alienae opis, quam ratam velim; aut occulta fatorum necessitas, in diversum te trahit a sententia mea: consilium tuum, duce filio suo, copiis regis adjecit; orans obtestansque immortalem Deum, ut quidquid rex, caeterique de belli totius successu, animis suis promitterent, felicissimo eventu confirmaret. Philippus Callimachus de Rebus Uladislai Lib. 5.*

- a) Divisit copias, ut contra improvisos hostium incursus, firmior esset et paratior. Hunniadiano igitur, cum auxiliaribus Valachis, et tribus Hungarorum millibus, praemisso; sequebatur ipse (Rex) magno intervallo, cum cruce signatis, reliquaue multitudine. *Callimachus Philippus Lib. 5.*

каре парте, оунде ар фи липса, кз джнши сз алкрце а да ажторю.
Аколоши Каллимах. а)

Ичест Іwannес Корвинс де Хвнїа, вайводз Ардклавши, Губер-
натор Оунгарей, ши Комис Бистрицей, де акрса взрзце ши ви-
ткзе фапте лзмк тоатз саз мират, ши ка кареле авкквл ачела а
тоатз европа нз ера виткз, акз аз фост Рwmжн. Карк ши Тгроци
акз ѿ мзртхристце а Кроника Оунгриявр, Партк а патра, кап л.
кз апрїате кзвинте. в) Ичкши мзртхристце ши апзратзл Рwmани-
авр Фердинандс чел кз нмеле ачеста атїю, а Диплома чк дин 23
Ноэмврие а авлаш 1548. ави Нїколае Влахс Архїепископзлш Стри-
гонзлш ши Канцеларюлш сзз, де ачелаш апзрат датз. в) Ичеста
пзнз ла аджнчї взтржкце ѿшндсє асєпра Тгрчилвр, ши азпз ве-
стїта биршїнцз, карк пре оурмз ла Бзлгзрлад Тгрчєск ѿ фзкє, дин
мзлтеле ѿстенкє болзвїндсє, ши мзрїна; кзм атрз алцїї не лзсє
скрис Пєтрс Ранзанс а Епїтоме, Індиче кз. ши Тгроци а зїса
Карте, кап пс. фз желїт де тоатз Крешїнзтатк г) Ба ши Махомєт
Р 2 Апз

- а) Sibi autem, cum Valachis, nullum certum locum designavit, ut minime tur-
batis ordinibus, quocunque res et periculum vocaret, accurreret, et nullum
destinatum locum tuendo, omnia tueretur. *Callimachus*, ibidem.
- в) Erat tunc in regno miles magnanimus, nobili et clara transalpinæ gentis de
gremio natus, *Ioannes de Hunyad*, homo bellicosus, et ad flectendum ar-
ma, dirigendasque res bellicas natus; et sicut piscibus aqua, cervis umbro-
sas lustrare sylvas, sic illi, armorum bellicæ expeditio vita erat. *Thurotz
Chronica Hungarorum Part. 4. cap. 30.*
- в) Hæc vero sunt omnes propemodum laudatissimarum gentium origines, inter
quas Valachi gentiles sui, minime postremas habent, ut pote quos ab ipsa
rerum Domina Urbe Roma oriundos constat: unde nunc quoque sua lingua
Romani vocantur, tua ista gens fortitudine præpollens fuit; multorum præ-
stantissimorum Ducum Genitrix, inter quos Ioannes Hunyades Inelyti Ma-
thiæ Regis Pater, et illius ætati proximi majores Tui potissimum enituisse
feruntur. *Ferdinandus I.* in Diplomate Archi-Episcopo Strigoniensi Nico-
lao Olaho 23. Novembris 1548. collato.
- г) Dominus Comes Bistriciensis, qui tot tantosque, suæ juventutis primævo a
tempore bellorum exegerat labores, nondum senectutis ætate demolitus;
sed continuo armorum gestamine, curarumque directione fatigatus, et viri-
bus exhaustus; ibidem aegrotavit: paucisque diebus ipsa ægritudine laborans,
tandem in oppidum *Zemplen* delatus, in recommendatione Fratris Ioannis de
Capi-

Апзрѣла Тѣрчилѡр ѡкз аз желит мѡартѣ лѡи Іѡанн Хриѡд, мзкар кз аз фост врзжмаш, ши кз пѣцине зиле Апаинте де мѡартѣ са ла Бзагрѡд Тѣрчѣск ал бзтѣсе амар; ши зичѣ, кѡм се четѣще ла Тѣроц ѡ Картѣ май сѡс анѡмитз, кап ѡс. кз де кѡна ѣ лѡмѣ нас фост сѡпт стзпжнитѡрю ѡм ка Іѡанн Корѡинѡ. а)

Ши Атрз тѡци Країи Оуѡгврилѡр, кареле аз фост ѡ тѡатз плѡса де лѡкрѡри вестит, пре кѡм Краюл Матїас? Чи ачѣста ѡкз нѡ нѡмай аз фост фїю май сѡс лѡвдѡтѡлѡи Іѡанн Корѡинѡ: чи, пре кѡм скрїс, Бо н-фї нї сѡ ши лѡчїсѡс, ѡкз се лѡвдѡ, кз ѣ Рѡмѡн. Немзрѡинит аш фї, сз врѣс тѡате фѡптеле Рѡмѡнилѡр ѡле скрїе, дин каре се десвз-лѣще фїрѣ чѣ бзрѡатз, ши витѣзз ѡ нѣмѡлѡи Рѡмѡнѣск. Чи сквртѡрѣ карѣ ѡ ам пѣсз Апаинте, ши перистѡсврилѡ нѡ мз сѡфере амз ѡ-делѡнѡи ѡ трѣба ачѣста.

Дѣчи дин фѡптеле Рѡмѡнилѡр трѣбѡе ѡ жѡдека дѣспре вжртѣтѣ Рѡмѡнилѡр, нѡ дин кондѡюл нежѡмпзтѡтѡлѡи Потѡрїѡ ѡлѡи Бѣла, май пѣцин дин гѡра лѡи Сѡпафѡркош Спїѡнѡлѡи лѡи Тѣхѡтѡм. Ба ши ѡ кѡт ѣ пѣнтрѡ ѡлѡи скрїитѡри ѡри Грѡчѡци, ѡри де ѡлте Гїнте стрѡй-

НЕ,

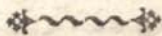
Capistrano, viri Dei, suo salvatori restituit spiritum. Oritur ergo planctus magnus omnem per Hungariam, et quasi euncta Christianitas, nimio dolore turbata est, dum suum propugnatorem vita functum esse audivit. *Thurocz* citato Libro, cap. 56.

Ingenti, ob tanti viri obitum, dolore atque moestitia affecti sunt, non solum universi Hungari totius populi; sed omnes quoque orbis Christiani nationes. Luxit eum Nicolaus V. Pontifex Maximus, omnisque Romana Curia, quae tam fortem, tamque fortunatum ac pium Christianae Religionis defensorem, amisit. Pontificis jussu, Cardinalium Senatus, ei magnifice persolvit inferias. Ei solemnitati ipse interfui, *Petrus Ranzanus*, Epitome rerum Hungaricarum Indice, 27.

- а) Ipse etiam Caesar Mahumetes, quamvis per eundem Dominum Comitem prope suam ante mortem, de sub castro Nandoralbensi praedicto fugatus sit: cum tamen per Georgium, Rasciae despotam, eidem Caesari pro consolatione, mors ipsius Domini Comitis nunciata est; Caesarem eundem, defixo capite, longam per horam subticuisse, seque, quamvis ei inimicus esset, sublationem ejusdem condolere; et seculorum ab initio, hominem sub principe nunquam talem fuisse, ad nuntium dixisse perhibetur. *Thurocz* cit. Lib. cap. 56.

не, бине липсѣше а лѣа аминте, ѡаре нѣ сжнт де ачѣа, карїи поартѣ оуѣз асѣпра Рѡмѣнилѡр. Кѣ оуѣнѡра ка ачѣѣѣ, дѣпѣ лѣѣѣ критикѣ, кжнд скрїѣ чѣѡа асѣпра Рѡмѣнилѡр, нїчї кѣм нѣ лїсе поате крѣде.

Пре оуѣрѣ преѣ лѣкрѣлѣи сокотѣск а фї, ка сѣ скрїѣ ачї фѣбѣла чѣ пѣнтрѣ лѣчѣпѣтѣл лѣи Іѡанн Корвїнѣ де Хѣнїа, шї сѣ ѡвѣдѣск а фї фѣрѣ де трѣѣѣ. Оуѣнїи адекѣ ка сѣ рѣпѣскѣ Рѡмѣнилѡр пре оуѣн ѡм ашѣа мїнѣнат, а кареле нѣ нѣмай а Оуѣнѣѣрилѡр, шї а Сѣѣрилѡр, чї шї а тоатѣ Крѣшїнѣтѣтѣ Ѣѣропѣи аї ѣрѣ пѣсѣ нѣдѣѣдѣѣ, шї кѣи асѣменѣ а тоатѣ Ѣѣрѡпа нѣ се афлѣ вїтѣѣз а вѣкѣл ачѣла, аѣ стѣрнїт, кѣ бїне кѣ мѣма лѣи аѣ фост Рѡмѣнѣ, дѣрѣ Тѣтѣ сѣѣ нѣ аѣ фост Рѡмѣнѣл Ѣѣт, чї аѣрѣтѣл Сїгїсмѣндѣс, шї ашѣа Іѡанн Корвїнѣ мѣсте фїѡ де пѣт нелеѣѣнїт. аѣдѣѣѣ лѣнѣѣ ачѣѣста, кѣ Сїгїсмѣндѣс аѣ дѣт фѣѣтей ачѣїи Рѡмѣнѣ, Ѣлїсѣѣтей оуѣн їнѣл, зїкѣнд: кѣ де ѡа нѣше фѣѣѡр сѣ вїнѣ кѣ фїѡл шї кѣ фрѣтеле ѣї ла дѣнѣѣл. Шї ѡенїнд а ка сѣ мѣрѣѣ, дѣпѣ порѣнѣѣ, ла Сїгїсмѣндѣс аѣрѣѣнѣ кѣ фрѣтеле ѣї, шї кѣ прѣнѣѣл, аѣ попѡсїт ла ѡ пѣдѣрѣ, оуѣнде дѣѣкѣндѣсе фрѣтеле ѣї, ка сѣ стрѣнѣѣ лѣмне, пѣнтрѣ ка сѣ фѣкѣ сѡра лѣи чѣѡа де мѣнѣаре, шї дѣпѣрѣтѣндѣсе шї Ѣлїсѣѣѣта, поате пѣнтрѣ ка сѣ аѣѣѣ аѣѣ, дѣде прѣнѣѣлѣи мѣи сѣс зїсѣл їнѣл, ка жѣѣкѣндѣсе кѣ ѣл, сѣ нѣ пѣнѣѣѣ, кжнд мѣтѣ, слѡѡѡзїнѣдѣсе оуѣн кѡрѣ аѣѣѣѣ дѣла прѣнѣ їнѣѣл, шї зѣѣрѣнд се пѣсе пре оуѣн рѣм де кѡпѣч: прѣнѣѣл пѣнѣѣѣнд прїнсе а стрїѣа пре мѣѣѣѣѣ, карѣ кѣрѣнд ѡенїнд аї аѣрѣтѣ прѣнѣѣл пре кѡрѣ че стѣ пре рѣм кѣ їнѣѣл а гѣрѣ. аѣтрачѣѣ аѣѣнѣѣнд ачї шї фрѣтеле Ѣлїсѣѣѣтей, а аї сѣѣсе аѣѣмплѣрѣѣ, мѣрѣ фрѣте сѣѣ аѣѣѣнд аѣѣѣл сѣѣѣѣ кѡрѣѣл, кѣѣ аѣдѣтѣ кѣѣѣ кѣ їнѣѣл жѡс. ачѣѣѣѣ аѣнѣаре а фѣѣѣлѣи кѣ їнѣѣл нѣ де аїрѣѣ аѣ лѣѣт їѣѣѡр, фѣрѣ кѣ фамїлїа лѣи Іѡанн Корвїнѣ, пре кѣм шї ѣл аѣ аѣѣт сѣмн де нѣмѣшѣѣѣ, кѡрѣѣл кѣ їнѣѣл а гѣрѣ. ачѣѣѣѣ фѣѣѣѣѣ, кѣм кѣ Іѡанн Корвїн аѣ фост фїѡ лѣи Сїгїсмѣндѣс, аѣрѣ аѣѣїи ѡ оуѣ-

мѣзъ Гаспаръс Хелтан, Мѣхел Неандер, Їаквѣ Вѣннгартнер, Слански, Христ. Манлисъ, Ївѣннес Харвѣстъс, Ївахѣмъс Кѣрѣс, Врасмъс Францици.

Ичѣстъс фѣвълъз ѡкъм Оуѣгврий чѣй ѡцелѣпци, ши ѡбитѡри де ѡдевр нѣчи към нѣ ѡ кред, ши ѡ Оуѣниверситѣтѣ Оуѣгвръскъс дѣла Пѣща Дѣскалѣи Истѡриѣи ѡ вздѣск де минчѣнъс, ши мзртъсрѣскъс кз Ївѣнн Корвѣнъс де Хвнѣад ѡс фѡст ши де Тѣтъ ши де мѣмъс Рѡмѣн. Ге ѡ ргѣс Прѣи Їнналѣста Оуѣгвръск ѡтръ ѡчѣста кѣп ѡдеверѣзъ ѡ Їнналѣле Краилъср Оуѣгвръѣи, Пѣртѣ г. Кѣртѣ г. ла ѡнъл 1456. към кз Ївѣнн Корвѣнъс нѣ ѡс фѡст фѣю ѡл ѡпзрѣтѣлѣи Сигисмъндъс: Бо нфѣнѣс ѡ Дѣкадѣ г. Кѣртѣ д. ши Тѣмон ѡ Пѣрпѣра Пѣннѡнѣи фѡлѣ ѡл. скрѣс кз Хвнѣад ѡс фѡст ѡ нѣмзрѣл сѣлжитѡридъср чѣлъср де кѣрте ла Дѣмитрѣе Вѣпѣскѡпъс дѣла Загрѣвѣа: ѡрз Дѣмитрѣе ѡс цѣнѣт скѣлнъл Вѣпѣскѡпѣи дѣла Загрѣвѣа дѣн ѡнъл 1375. пѣнъс ла ѡнъл 1379. прѣкъм вѣне вздѣще Керцѣлѣи ѡ Истѡриѣа Загрѣвѣи ла фѣца 135. ѡшѣ дѣрз Хвнѣад ѡтръ ѡнѣи 1375 ши 1379. ка чѣл мѣипѣцин сз зѣк, ѡс фѡст де вѣ ѡнѣи, ши ѡшѣ ѡс фѡст нѣскѣт ла ѡнъл Дѣмнълѣи 1368. сѣл кз пѣцин дѣпз ѡчѣл. Дѣспре ѡлтз пѣрте се цѣе дѣн Крѡника лѣи Бартѡсѣс ла Гѣлѣсѣс Дѡбнер, Скрѣнтѡриѡ де прѣ ѡчѣлѣши врѣме, към кз Сигисмъндъс ѡтръ ѡчѣлѣши ѡн 1368. сѣл нѣскѣт: ѡшѣ дѣрз Хвнѣад ѡс де ѡ вѣрѣтз ѡс фѡст кз Сигисмъндъс, ѡс кз трѣи сѣл пѣтръ ѡнѣи мѣи мѣк. а)

Лжи-

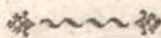
а) Bonfinius loco cit. et Timon in purpura Pann. f. 11. scribunt Hunyadum apud Demetrium Zagrabiensem Episcopum in epheborum numero fuisse, tenuit autem Demetrius Cathedraliam Zagrabiensem ab anno 1375 ad annum 79. ut Reverendis. et Cl. Kerezelich in hist. Zagrab. pag. 135. ex instrumentis rite conficit. Itaque Hunyadiades intra annos 1375 et 79. ut minimum dicam fuerit annorum 12. proinde natus anno Christi 1368. aut paulum post. Constat autem ex Chronico Barthosii apud Cl. Gelasium Dobner auctoris supparis, Sigismundum eodem anno 1368. natum esse: igitur Hunyadiades aut aequalis Sigismundo fuit, aut 3. quatorve annis minor. Georgius Pray, Annales Regum Hungariae, Parte 3. Libro 3.

Джнгу ачѣсте, де ар фи фост Іванн Корвінѣ фию лѣи Сигисмѣндѣ, не авѣнд Сигисмѣндѣ алт фечор, ши фиинд ѡм фодрте дѣрник, ѡр фи дзрѣит алте мошиѣ марі, нѣ лар фи лзсат кѣ ачѣ пѣцинѣ дела Хѣнїад, кѣм зик акѣм Рѡмѣнїи Хинедорѣ; ба ар фи стат сѣ лѣапѣ дѣпѣ моартѣ лѣи Країо лѣ цѣра Оунгѣрѣскѣ. Ши апой се побестѣще, кѣ фиинд Іванн Корвінѣ лѣ цѣра немѣцѣскѣ кѣ Сигисмѣндѣ, ла оун ѡспѣцѣ жѣкѣнд Іванн Корвін, тоѣи се оунта ла дѣнсел, ши лл лзвдѣ кѣм ши жѣкѣ де бїне, ѡрѣ Сигисмѣндѣ писмѣинд пѣнтрѣ лѣвделе ачѣле марі, зїсе чѣлѡр че лл лзвдѣ: сѣ нѣла май лѣвде атѣта. Дѣчи де ар фи фост фечор лѣи Сигисмѣндѣ, май ѡвртос сар фи вѣкѣрат, кѣ арѣ фечор аша алес. Пре оурмѣ сѣзмнѣл ачѣл де немешѣг: корѣл кѣ йнел лѣ гѣрѣ, нѣ Іванн аѣ лѣчепѣт лѣтѣю ал авѣ, чи ши май наїнте де ѣл лѣл авѣт фамїліа лѣи, пре кѣм кїар се спѣне лѣ Диплома, кѣрѣ ѡвѣ дат Країол Ладислаѣс кѣнд аѣ фѣкѣт пре Іванн Корвін де Хѣнїад Комис Бїстрицей.

Арѣнкѣ лѣпротївѣз оунїи, зикѣнд: кѣ де ар фи фост Іванн Корвінѣ де ѡ вѣрѣтѣ кѣ Сигисмѣндѣ; кѣнд аѣ вѣтѣт май пре оурмѣ пре Тѣрчи ла Бѣлградѣ Тѣрчѣскѣ, ар фи фост де 89, де ани. Чи нѣ се подте крѣде, ѡм де вѣрѣтѣ аша вѣкїе сѣ фи пѣтѣт пѣртѣ рѣсѣоїл. Ла кѣрѣ рѣспѣндем, кѣ май сѣнт вѣрѣаѣи ка ачѣл, кѣрїи ла дѣлнчи вѣтрѣнѣще аѣ пѣртѣт рѣсѣоїл. Де оунде кїне зїче Праї ла локѣл май сѣс лѣзмнѣт, кѣ май де а крѣде ѣсте, кѣ Іванн Корвінѣ де Хѣнїад сѣ фи пѣтѣт лѣ вѣрѣта ачѣл стѣ лѣпротївѣз тѣрчїлѡр, де кѣт сѣ фи фост фию дин цїнтоаре лѣлѣи Сигисмѣндѣ чѣлѣи де вѣрѣтѣ лѣкѣ нѣ де трѣи ани.

S. 5;

а) Nec quidquam pro adversariorum sententia facit, quod Hunyadiem, si conjectura nostra locum habet, cum diem extremum obiit, oportuit fuisse annorum 89. Veri enim est similis, virum ea aetate Turcis resistere potuisse, quam Sigismundi nondum triennis ex concubina filium fuisse. *Ibidem.*

§. 5.

ЦЕЛЪ АЪ ФОСТ РЪМЖН, ШИ ДОМН ВИТЪЪ.

ЪНГЕЛ, КЖНД Ё ВОРЪЪ ДЕСПРЕ РЪМЖНН, КА СЪ ЦИРЕЪЪЪЪ МЪРЪРЪЪ РЪМЖНИЛЪРЪ; ШИ А ПАПЪРЪЪ КАЪТЪЪ НОД. КЪ ЧЕ ЛЪКЪЪ МАИ ЛЪМЪРЪИТЪ, ШИ МАИ НЪТЕД ПОАТЕ ФИ, ДЕ КЪТ КЪ ЦЕЛЪ, ДОМНЪА САЪ ДЪКА РЪМЖНИЛЪРЪ ЧЕЛЪРЪ ДИН АРДЪА, КАРЕЛЕ СЕ ВЪТЪ КЪ ОУНЪРЪИИ, КЖНД АТРАЪЪЪ ЕИ АТЖО А АРДЪА, АЪ ФОСТ РЪМЖН АНЪМЕ, ШИ НЪ ДЕ АЛЪА ВЪЦЪ? ШИ ЧОТЪШИ ЁНГЕЛ А ДЕ МЪАТЕ ЪРЪ ПОМЕНИТА ЛЪИ АПЕНДИЧЕ §. 5. ЗИЧЕ, КЪ ЕА АРЕ АДОАЛЪ, ЪАРЕ ФОСТАЪ ЦЕЛЪ ПРИНЦИП РЪМЖНЕСКЪ, АЪ БЪАГЪРЪЕСКЪ. НИЧЕ НЪ АДЪЧЕ НИЧИ Ѡ ПРИЧИНЪ А АДОАЛЕИ САЛЕ МЪКАРЪ НЪАЪЧЪТЪ ДАКЪ НЪ АДЕВЪРАТЪ. ДЪКЪЪ КАРЕ Ё МАИ ДЕ НЕМИКА!

ЧИ СЪЪТЪВИМЪ ПРЕ ДЪМНЪАЪИ ЁНГЕЛ, КА СЪ МАИ ЧИТЪЕСКЪЪ ѠДАТЪ ПРЕ МАИ СЪСЪ АЪАДАТЪА НОТАРЪЪ АЛЪИ БЕЛА, КЪРЪА НИМЕНЕ ДОАРЪ НЪИ ДЪ АТЪТА КРЕЪМЖИТЪ, ПРЕ КЪМЪ ЁНГЕЛ. СЪ ЧИТЪЕСКЪЪ, ЗИСЕИ, КАПЪА КЪ. ОУНДЕ АЧЪСТЕ КЪВИНТЕ СЪИТЪ: „ ОУНДЕ ЦЕЛЪ ЪАРЕ КАРЕЛЕ РЪМЖН ЧИНЪ ДОМНИА“. а) ШИ ЛА КАПЪ КЪ. „ ВШИ АСЪПРА АЪИ ЦЕЛЪ ДЪКА РЪМЖНИЛЪРЪ“. б) ПОАТЕ ФИ ВРЪ ОУМЪРЪЪ ДЕ ПРЕЪСЪ, КЪ ЦЕЛЪ САЪ СЪ НЪ ФИ ФОСТ РЪМЖН, САЪ СЪ ФИ ФОСТ ПРИНЦИПЪ БЪАГЪРЪЕСКЪ, ШИ НЪ РЪМЖНЕСКЪ?

АТРАЪ АЧЕЛАШИ §. 5. ЗИЧЕ, КЪ ЦЕЛЪ АЪ ФОСТ ѠМЪ БЕЧИСНИКЪ. ЧИ ДОМНЪА САЪ КРАЮА АЧЕЛА, КАРЕЛЕ АСЪШИ КЪ КАПЪА СЪЪ АСЕ АСЪПРА ПРОТИВНИЧИЛЪРЪ, ШИ АПРЕЪНЪ КЪ АРМАШИИ СЪИ СЕ ѠЩЪЩЕ ПЕНТРАЪЪ ЧЪРЪЪ, ШИ ПЕНТРАЪЪ СЪПЪШИИ СЪИ ПЪНЪ ЛА Ѡ ПИКЪТЪРЪЪЪ ДЕ СЪИЦЕ, ЪАРЕ КЪВИНЕСЕ СЪСЕ ЗИКЪ ѠМЪ БЕЧИСНИКЪ, ЧОКМА ДЕ САРЪ ШИ АТЪМПАА СЪ ПЪАРДЪА РЪСЪОЮА, КАРЪА МЪАТЪРЪА ХАРНИЧЪ САЪ АТЪМПААТЪ А ЛЪМЪА АЧЪСТА? АША ЦЕЛЪ, ПЕНТРАЪЪ КЪ НИЧИ ОУНЪ ПРЕЪСЪ НЪ АЪАЪ ДЕ НЪАЪАИРЕ ПРОТИВНИКЪ, НЕГЪТИТЪ, КЪ ПЪЦИИИ ѠСТАШИ АСЪПРА ПРЪГЪТИЧИЛЪРЪ, ШИ ПРЕ ФЪРЪИШ

а) Ubi Gelou quidam Blachus dominium tenebat. *Notarius* cap. 24.

б) Egressus est contra Gelou Ducem Blacorum. *Idem* cap. 26.

риш ѿтрацилар ѿ ѿрдѣл противничѣ, ѿсѣши кѣ капѣла сѣзѣ ѣши ла
рѣсѣою. Нице ѿлѣминѣрѣ, фѣрѣ витежѣще ѿѣиндѣсе ѿколѣ, оунде
ѿл ѿжѣнсерѣ противничѣи ѿрмѣши, ѿкоперит де сѣзѣциле Оунгѣрилѣр
чѣле ѿсѣпра лѣи десѣзрѣкѣте кѣзѣ мѣрт ѿѣлѣ. ѿѣиндѣсе витежѣще,
зисѣи, кѣзѣ ѿѣлѣ. Кѣ де лар фѣ принсѣ вѣс Оунгѣрѣи ѿ фѣгѣ, нѣ ѣ
ѿдоѿлѣ, кѣ нѣ кѣ ѿлѣтѣ мѣарте май блѣндѣ ѿр фѣи нѣсѣ сѣфѣрѣшит,
чѣи лар фѣ спѣжѣзѣрѣт дѣпѣ дѣтина лѣр, прѣкѣм спѣжѣзѣрѣсе прѣ Ла
борѣци дѣсѣка Сѣлѣблѣлар чѣл дин четѣтѣ Хѣнг, кѣндѣ фѣзѣиנדѣ динѣ
инѣтѣ Оунгѣрилѣр кѣтрѣ четѣтѣ Зѣмѣлѣ ѿжѣнѣндѣл кѣ фѣгѣ, ѿл
принсерѣ ѿ дрѣм, кѣм спѣне Нѣтѣрѣлѣ ла капѣтѣ. а) вѣзѣи май сѣсѣ с. ѣ.

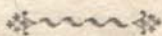
§. ѿ.

ѿлѣѣсерѣ лѣи Тѣхѣтѣм спре Домнѣа Рѣмѣнилѣр
ѿ ѿрдѣл.

ѿнѣл ѿ ѿпендѣчѣ са чѣ дѣспре ѿчѣпѣтѣла Рѣмѣнилѣр §. 9. зѣче,
кѣ Рѣмѣнѣи дин бѣнѣзѣ вѣѿ са дѣндѣ мѣна, нѣ ѿсѣмене лѣзѣтѣрѣрѣ фѣ
кѣрѣ, чѣи прѣ Тѣхѣтѣм Оунгѣрѣлѣ ѿрѣхѣстрѣтигѣ Домнѣи ѣе шиѣ ѿлѣ
серѣ. б) Ка кѣндѣ ѿдѣкѣ Рѣмѣнѣи нѣ ѿшѣ сар фѣи сѣпѣсѣ лѣи Тѣхѣтѣм,
прѣкѣм дѣларѣ сѣпѣши ѣрѣ Оунгѣрѣи, ѿдѣкѣ ка ниѣче четѣзѣѣни, ши
ѿи Пѣтрѣи фѣи, чѣи ка кѣндѣ сар фѣи дѣтѣ кѣ тѣтѣлѣи тѣтѣ рѣви. Нѣ
ѿлѣтѣ, ми се пѣре, ѿл фѣѣче прѣ ѿнѣл ѿ се сѣрѣпѣ ла ѿчѣстѣ рѣтѣ
чѣре, фѣрѣ ѿдѣлѣ, сѣлѣ ѿкипѣнѣрѣ, кѣрѣ ѣ ѿкѣм ѿ ѣзѣриле ѿчѣстѣ дѣсѣ

прѣ

- а) Tunc comes ejusdem castris nomine *Loborey*, qui in lingua eorum *Duca* vocabatur, fuga lapsus, ad castrum *Zemlum* properabat, quem milites ducis persequentes, juxta quemdam fluvium comprehendentes, laqueo suspenderunt in eodem loco. Et a die illo, fluvium illum vocaverunt sub nomine ejusdem *Loborey*. *Notarius Belae* cap. 15.
- б) Sponte sua dexteram dantes, non aequale foedus inierunt, sed *Tuhutum* belli ductorem Hungarum, *dominum sibi elegerunt*. *Engel de Origine Vlachorum* Appendix §. 9.

пре нѣмеле, Домн. Аичи тоѣи ачѣа, карїи аѣ ѿ мошіале сале оу-
пѣши сажиторїи, че се кіема майнаинте ївбаѣи, ши ле даѣ лур зї-
ле де лѣкрѣ прѣсте анн, се нѣмек Домнїи оупѣшилар ачѣлар. Де
оунде атѣца Домнїи сажнт ацѣрѣ, кѣиї стзпѣнїи се нѣмѣрѣ, карїи
аѣ ѡаменїи де ачѣа ѿ мошіале сале, че ле лѣкрѣ лур спре пазтїрѣ
кѣшигѣлаѣи, кѣ кареле се хрѣнѣск дин мошіале стзпѣнїилар ачѣлар.
Їѣрѣ ѿ зїале ле лѣ Тѣхѣтѣм Рѡмѣнїи пре нїмене алтѣа нѣа кіема
Домн; фѣрѣ сїнїѣр пре ачѣла, кареле ѣра, аѣзрат, Країю, Принцип,
Дѣка, кѣ оун кѣвѣнт, кареле ѣра Кзпетѣнїе цѣрїи, саж аѣзрѣцїей.
Ачѣла ѡбнчѣїю пѣнѣа ѿ вѣкѣа нѣстрѣ аѣ рѣмаѣ ла Рѡмѣнїи ѿ Молдѣва
ши ѿ цѣра Рѡмѣнїѣскѣа, ка нїмене алтѣа сѣ нѣ се кіаме, Домн,
фѣрѣ вѣдѣ дин Бѣкѣрѣнїи, ши вѣдѣ дин Їѣши, адекѣ Принципѣа цѣ-
рїи Рѡмѣнїѣнїи, ши Принципѣа Молдѣвей. Аѣтрѣ ачѣлаши кип ѣра
ши Цѣлаѣ ѿ Арѣѣа Рѡмѣнїилар Домн, прѣкѣм се вѣде дин Нотарїѣа,
кап кѣ. оунде зїче, кѣ атѣнчїи Дѣкѣвїторїи Цѣрїи вѣзѣнд моартѣ
Домнѣлаѣи сѣѣа ѿ лѣи Цѣлаѣ, дин бѣнѣа вѣа лур, кѣ дартѣ де мѣнѣа,
шиа аѣѣсерѣ лѣрѣши Домн пре Тѣхѣтѣм. Нїче аѣтмїнѣтрѣ шѣѣа аѣѣс
Рѡмѣнїи лѣрѣши Домн пре Тѣхѣтѣм, де кѣм аѣвѣсе Домн пре Цѣлаѣ,
адекѣ, Кзпетѣнїе, саж Дѣка. Кѣ нїчїи дїнѣтрѣ аѣт аѣдемпн се плекарѣ
Рѡмѣнїи аѣши аѣѣѣе лур Домн пре Тѣхѣтѣм, фѣрѣ кѣ Цѣлаѣ, пре кѣ-
реле пѣнѣа ачїи лѣѣ аѣвѣт Домн, мѣрїи. а) Дѣнѣа ачѣѣстѣа, аѣ нѣ ши
лѣи Тѣхѣтѣм аѣи ѣра Домн аѣрпаѣ дѣпѣа мѣртѣрїсїрѣ Нотарїѣлаѣи,
кап кѣ? в) аѣ дартѣ пѣнѣтрѣ ачѣѣа вѣи зїче, кѣ Тѣхѣтѣм фѣ рѣѣ лѣи
аѣрпаѣ, саж ка оунѣа дїнѣтрѣ ачѣа, карїи даѣ зїале де лѣкрѣ ѿ цѣрїиле
Домнїилар, саж стзпѣнїилар сѣи?

Май

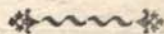
- а) Tunc habitatores terrae videntes mortem domini sui, sua propria voluntate dexteram dantes, dominum sibi elegerunt Tuhutum. *Notar.* cap. 27.
- в) Tuhutum - - coepit ad hoc anhelare, quod si posse esset, per gratiam Ducis Arpad domini sui, terram ultra silvanam sibi et suis posteris acquireret. *Notarius*, cap. 24.

Май кїар се лзмърѣше ачїста дин алѣцерь лшї йлмзс спре стз-
пжнїрѣ Оўнгврилвр, кърѣ ѿ спїне Нотарїѣла ла кап ѣ. оўнде скрїе,
кѣм Оўнгврїї дин бїнз вѣа лвр лшї алѣсерз лоршї Дѣкз ши По-
рончиторїю пре йлмзс, ши лї жврарз лшї кредїнцз. а) лтрз ачелашї
кїп Рѣмжнїї дин бїнз вѣа лвр алѣсерз пре Тѣхвтѣм фврз нїчї
ѿ ѿсекїре алта, де кѣм фзкѣсе Оўнгврїї кѣ йлмз, фврз кз Рѣ-
мжнїї фїїнд Крешїнїї нѣ лѣ лтрїт жврзмжнтѣла кѣ вврсарѣ сжнцїо-
рилвр сале дїпз ѿвїчїюла чел пзгжнїск ал Оўнгврилвр, чї дїпз да-
тина са чѣ вѣкїе лжнз жврзмжнт дѣдерз мжна, ши, фврз кз Рѣ-
мжнїї дѣдерз лшї Тѣхвтѣм Тїтѣлаз де Домн дїпз ѿвїчїюла че авѣ
л кїема пре Кзпетїнїа Цзрїї, Домн, лрз нѣ тїтѣлаз де Дѣкз ши де
Порончиторїю, кѣм фзкѣсе Оўнгврїї кѣ йлмзс дїпз ѿвїчїюла лвр.

Йшл ши лшї йрпад, кжнд се фзкѣ Кзпетїнїе Оўнгврилвр, кѣм
скрїе Нотарїѣла ла кап гї. лї жврарз кредїнцз Оўнгврїї тѣцї. в) Й-
сѣменѣ лшї Зѣлтѣс цїнерѣлшї лшї Мензморѣт Рѣмжнѣлшї, кѣм ла
кац нѣ. скрїе Нотарїѣла в) л тѣкма ши лшї Тѣксн непѣтѣлшї лшї
Мензморѣт, кѣм не лзѣл мзртѣрїсїт ла кап нѣ. Нотарїѣла. г)

Дела кѣре нѣм, кѣте лвїнсерз пре ачїле времї Оўнгврїї, лѣ
пофтїт жврзмжнт? саз пре кѣре нѣм лѣ сѣферїт, ка дин бїнз вѣа
са сѣшї алѣгз дїнтрз Кзпїтанїї Оўнгврїї кѣ дѣрѣ де мжнз, Домн.

- а) Libera voluntate, et communi consensu VII. virorum elegerunt sibi ducem ac praeceptorem in filios filiorum suorum usque ad ultimam generationem, *Almum* filium *Ugek*, et qui de ejus generatione descenderent. - Pro *Almo* duce more paganismo fuis proprius Sangvinibus in unum vas, ratum fecerunt juramentum. *Notarius* cap. 5.
- к) Inito consilio, et accepto juramento omnium suorum, dux *Almus* ipso vivente, filium suum *Arpadium*, ducem ac praeceptorem constituit. Et vocatus est *Arpad* Dux *Hungariae*, et ab *Hangu* omnes sui milites vocati sunt *Hunguari* secundum linguam alienigenarum. *Notar.* cap. 13.
- е) Dux *Arpad* accepto juramento *Primatum* et *Militum Hungariae* filium suum *Zultam* Ducem, cum magno honore elevari fecit. *Notarius.* cap. 52.
- г) Dux *Zulta* duxit filio *Tocsun* uxorem, de terra *Cumanorum*, et ipso vivente accepit juramentum suorum nobilium, et filium suum *Tocsun* fecit Ducem ac *Domiatorem* super totum *Regnum Hungariae*. *Notarius* cap. 57.

саѣ кѣ ѡри че титѣлаз де Кепетѣнїе? А мїжлокал лѣмїней чѣй де амїазъ зї дѣрѣ вѣѣ сѣсе лѣтѣнече, ши вѣѣ сѣ ѡрѣѣскѣ, ѡри кареле нѣ вѣдѣ дин перистѣсѣриле чѣле скрїсе де Нотарїѣл лѣй Бѣла, кѣм кѣ Рѡмѣнїй нѣ алтмїнтрѣ шаѣ алѣс лѣрѣши пре Тѣхѣтѣм, де кѣм Оу̀нгѣрїй шаѣ алѣс лѣрѣши Кепетѣнїе пре Ялмѣс, саѣ пре Ярпад, ши чѣл лѣлци. Чї Оу̀нгѣрїй нѣ ѣѣ алѣс пре ачѣщѣ, ка ѣй сѣ ле фїе лѣр рѣвї, кѣм сѣнт ѡаменїй чѣй дин мошїиле дѣмнїлѣр чѣлѣр дин цѣриле ачѣстѣ. Яфѣрѣ де тѣатѣ лѣдоѣла дѣрѣ ѣсте, кѣ кѣ алѣѣерѣ лѣй Тѣхѣтѣм нїчї ѡ скимбѣре нѣ саѣ фѣкѣт лѣтрѣ кѣдїнцѣле Рѡмѣнїлѣр лѣ Ярдѣл, чи нѣмай лѣ лѣкѣл дѣмнїлѣй чѣлѣй морт шаѣ алѣс лѣрѣши Рѡмѣнїй Домн, саѣ дѣка ши Кепетѣнїе пре Тѣхѣтѣм, кѣт, пре кѣм Цѣлѣ фѣсѣсе Рѡмѣнїлѣр Домн, саѣ дѣка, ашѣ де ачї лѣнаїнче ле фѣ Рѡмѣнїлѣр Домн, саѣ дѣка, Тѣхѣтѣм; ши пре кѣм лѣй Цѣлѣ, ашѣ ши лѣй Тѣхѣтѣм фѣрѣ Рѡмѣнїй сѣпѣшїй политїчѣшїй, ѣрѣ нїче де кѣм алт фѣлїю.

Дѣчї Тѣхѣтѣм се фѣче Домн; саѣ Прїнцїп, дѣкѣ Крѣшѣѣр Рѡмѣнїлѣр лѣ Ярдѣл, ши дѣрѣ дѣнѣл лѣнѣгѣ Фамїлїа лѣй рѣмѣсѣ ачѣстѣ Домнїе, кѣт пре кѣм Тѣхѣтѣм, ашѣ ши чѣл лѣлци дѣрѣ дѣнѣл, дин сѣнцѣле лѣй пре рѣнд фѣрѣ дѣмнї саѣ Крѣшѣѣрї Рѡмѣнїлѣр лѣ Ярдѣл, пѣнѣ ла Цїюла чѣл мїк, пре кареле лѣвїнѣнѣдѣл Сѣнтѣл Стѣфан Країол Оу̀нгѣрїлѣр, кареле лѣтѣю ашезѣ лѣпѣрѣцїа Оу̀нгѣрѣскѣ, лѣшї сѣпѣсе шїе Ярдѣлѣл, ши пре Рѡмѣнїй чѣй дин Ярдѣл; ши ашѣ алїпїнд лѣдѣатѣл Стѣфан Ярдѣлѣл лѣнѣгѣ цѣѣра Оу̀нгѣрѣскѣ, ачѣнчї лѣшї пѣрдѣрѣ Рѡмѣнїй лѣ Ярдѣл Домнїа. Нотарїѣл кап. бѣ. кѣ. а)

Де

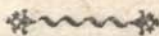
а) *Terram ultra silvanam, posteritas Tuhutum usque ad tempus S. Regis Stephani habuerunt, et diutius habuissent, si minor Gyla cum duobus filiis suis Bivia et Bucna, Christiani esse voluissent, et semper contrarie Sancto Regi non fuissent, ut in sequentibus dicitur. Notar. cap. 24.*

Де ѡарз че ѡсташиъ ачѣй Оуѣгврейшиъ алъиъ Ирпадъ, кѡ а кѡрора а-
жвѣторюъ Акзпѣ Тѣхѣтѣмъ ла Ирпѣлъ, ка, дѡпз агвдѡица лъиъ Ирпадъ,
сѡши кѡщице лъишиъ цѣрзъ, немика нѡ сазъ аместекѡтъ ла алѣцѣрѣ
лъиъ Тѣхѣтѣмъ, ка сѡ рзмѡнз ѣлъ Домнъ а Ирпѣлъ, нице нъиъ жѡрарз
лъиъ крединцзъ, прекѡмъ аѡ фзкѡтъ азкѡиторийъ, мзкаръ кѡ дѡтинзъ ѣрѡ
ла Оуѣгврей, ка ши ѡсташиъ кѡ чѣмъ лѡлциъ сѡ жѡаре нѡвлъиъ Домнъ
сазъ дѡкзъ крединцзъ, прекѡмъ се вѣде динъ Нотѡриѡла лъиъ Бѣла, капъ нѣ,
акѡрѡла кѡвинте скрѣсе сѡнтъ майъ сѡсѣ сѡптъ слѡва, Б; нѡ фзрзъ вѣрѣ-
ме аТребѡре се пѡате ачѣи фѡче, ѡаре ачѣй ѡсташиъ Оуѣгврейшиъ рзмѡ-
сазъ ачѣи а Ирпѣлъ кѡ Домнѡла Рѡмѡнилѡр Тѣхѣтѣмъ, аѡ сазъ аТѡре ла
Дѡмѡла сѡзъ Ирпадъ дѡка Оуѣгврилѡр.

Кѡ адеврѡтъ, де вѡмъ лѡа лѡинте, ла аПрежѡрѡриле Оуѣгврилѡр
чѣле де атѡнчиъ, нѡ се пѡате крѣде ачѣй ѡсташиъ вѣтѣжиъ Оуѣгврейшиъ
сѡ фѣи рзмѡсѣ кѡ Тѣхѣтѣмъ а Ирпѣлъ. Нѣмайъ атѡнчиъ а тѡрѡсѣ Оуѣгврей
а Пѡннѡнѣа, кѡ кѡциъ Дѡмниъ, ши кѡ кѡте гѣнте тѡриъ, пѣнтрѡ ка сѡ
кѡпрѣндзъ тѡатзъ Пѡннѡнѣе, ши кѡ ѡтѡторничѣе сѡсе ашѣзе а а, аѡвѣ
аѡсе бѡте Оуѣгврей? Кѡ дѡка Мѡнѡморѡтъ, кѡ дѡка Сѡлѡнѡ, кѡ Бѡл-
гарѣиъ, кѡ Грѣчиъ, кѡ Макидонѣниъ, кѡ дѡка Гѡладъ, ши кѡ алциъ. Де
оуѣнде аЦелепчѡнѣ, ши аНаинте вѣдѣрѣ лъиъ дѡка Ирпадъ алъ Оуѣгв-
рилѡр нѡ сѡфѣрѣ, ка ачѣй вѣтѣжиъ армѡшиъ, кѡриъ фѡсѣсе сѡптъ по-
вѡаца лъиъ Тѣхѣтѣмъ, сѡ фѣе дѡспзрцициъ, ши дѡспзрѡацѣи де чѣмъ лѡлѡтзъ
ѡасте Оуѣгврейскзъ, кѡ атѡта майъ вѡртѡсѣ, кѡ аѡкѡменѣ ѣ адеврѡрѡлъиъ,
кѡмъ кѡ ачѣмъ ѣрѡ чѣи майъ вѣтѣжиъ аТѡрзъ тѡциъ Оуѣгврей. Вѣдѡсе ачѡста

ДЕ

Tuhutum vero, a die illo terram illam obtinuit. *Tuhutum* vero genuit *Horcam*, *Horca* genuit *Geulam* et *Zubor*. *Geula* genuit duas filias, quarum una vocabatur *Caroldu*, et altera *Saroltu*, et *Sarolt* fuit mater *S. Regis Stephani*. *Zumbor* vero genuit *minorem Geulam* patrem *Buc* et *Bucne*, tempore cuius *S. Rex Stephanus* subjugavit sibi terram *ultra silvanam*, et ipsum *Geulam* vinctum in *Hungariam* duxit, et per omnes dies vitae suae carceratum tenuit, eo, quod in fide esset vanus, et noluit esse Christianus, et multa contraria faciebat *S. Regi Stephano*, quamvis fuisset ex cognatione matris suae. *Notarius*, cap. 27.

де аколѡ, кз мерѣна ачѣа кз Тѣхѣтѣм ѿ Арѣа, се испити чѣа
лаага вѣсте Оуѣгѣрѣскз сѣпт повѣаа лѣи Тѡсѣ ши ѿ лѣи Зѡколѣсѣ
сз бѣга пре Менѡморѡт фѣрз де арѡашѣи чѣи кз Тѣхѣтѣм, чѣи фѣ
вѣтѣтѣ ѿнапѡи дѣла Криш де арѡашѣи лѣи Менѡморѡт, кѣм ла кап
ки. скрѣе Нѡтѣрѣа а)

Лѣи кз ачѣстѣ, кѣна сѡз ѿтѣмплат оуѣдева кз брѣн Кѣпитѣн
Оуѣгѣрѣск сз рѣмѣнз ши вѡменѣи, кѣрѣи мерѣсѣе кз Кѣпитѣнѣа, сз
рѣмѣнз аколѡ, зисѣи, дѣспѣрѣициѣи де глаѡта Оуѣгѣрѣскз чѣи мѣре,
нѣ липѣсѣе Нѡтѣрѣа лѣи Пѣла ѿ ѿсѣмнѣа, кѣм кз ачѣи вѡменѣи ѿ
рѣмѣс аколѡ, ши нѣ сѡз май ѿтѡре ла Оуѣгѣрѣи сѣи. ѿшѡ скрѣе
ла кап мѣ. кз вѡменѣи, кѣрѣи мерѣсѣе кз Зѣарѡз че се ѿсѣрѣ ѿ цѣра
Грѣчѣскз, аколѡ ѿ рѣмѣс ши лѣпѣз мѡартѣ лѣи Зѣарѡз. б) де вѡрз
че дѣрз Нѡтѣрѣа нѣ скрѣе, ачѣи вѣстѡши Оуѣгѣрѣициѣи, кѣрѣи сѣпт по
вѣаа лѣи Тѣхѣтѣм сѡз вѣтѣт кз Рѡмѣнѣи, сз фѣи рѣмѣс ѿ Арѣа;
ѣсте ѿ крѣде, кз, ѡшеѣндѣсе Тѣхѣтѣм Домн Рѡмѣнилѡр ѿ Арѣа,
ѣи сѡз ѿтѡре ла Домнѣа сѡз ѿрѡад дѣка Оуѣгѣрилѡр. Ба ши ачѣа
нѣ де оуѣитѡт довадѣ ѣсте, кѣм кѣи вѣстѡшѣи ачѣа нѣ се ѡшеѣрѣз кз
лѣкѣиѣица ѿ Арѣа, кз Кѣпетѣнѣа Оуѣгѣрилѡр ѡвѣѣ ѡкѣичѣю ѿ дѡ ви
тѣжилѡр сѣи мошѣи стрѣлѣчѣи, кѣм ѡфѣрз де ѡлѣе лѡкѣрѣи, мѣр
тѣрѣисѣѣе ла кап нѣ. Нѡтѣрѣа. в) Чѣи сз фѣи дѡт Тѣхѣтѣм брѣнѣа
дѣиѣтрѣ ачѣи витѣжѣи оуѣдева ѿ Арѣа мошѣе, никѣири нѣ скрѣе Нѡ
тѣрѣа, оуѣнде пре чѣи че ѡв добѣндѣит ѿ цѣра Оуѣгѣрѣскз мошѣи,
платѣ

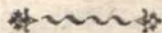
- a) Egressi venerunt usque Zeguholmu, et ibi volebant transire Crisium, ut contra Menomorout pugnarent, sed venientes milites Menomorout, eis transitum prohibuerunt. *Notarius* cap. 28.
- b) Et Zuardu in eadem terra duxit sibi uxorem, et populus ille, qui nunc dicitur Solamogera, mortuo Duce Zuard, in Graecia remansit, et dictus est Soba secundum Graecos, idest stultus populus, quia mortuo Domino suo, viam non dilexit redire ad patriam suam. *Notarius*, cap. 45.
- c) Tunc Dux, Usubunec patri Zoloucu, per suo fidelissimo servitio, dedit castrum Bezprem, cum omnibus appendiciis suis, et Veluquio dedit comitatum de Zavand, et sic caeteris nobilibus, honores et loca condonavit. *Notarius* cap. 52.

плѣтъ витежіей лѣр, нѣ липскѣе а лезмнѣ. Ниче нѣ не зххѣше пре ной ачѣа че скрѣе Нотарѣла ла кап ѣе. кз лжнтѣриле прошилѣр чѣле де пре врѣмѣ лѣи, ѣсте, кѣм кз Оуѣгѣрѣи тоѣи лѣи кзпѣта лѣр лѣкѣри, ши лѣа нѣме вѣи. Пѣнтрѣ кз лѣтѣю, кжнтѣриле прошилѣр пѣцинѣ крѣдинѣз лѣ, де ѣарѣ че май мѣлѣте минчѣнѣи кѣпрѣна лѣ сѣне, де кжт адевѣрѣри. Апоѣи ачѣле кжнтѣри нѣ се поѣте доведѣи, кз грѣск дѣспре Оуѣгѣрѣи чѣи вѣниѣи кѣ Тѣхѣтѣм лѣ Ардѣла; чи кѣм се вѣде, грѣск дѣспре Оуѣгѣрѣи прѣсте тот. Ачѣа лѣ цѣра Оуѣгѣрѣскѣз сѣз адеверѣт дѣспре Оуѣгѣрѣи, прѣкѣм лѣ мѣлѣте лѣкѣри лѣ сѣмнѣз Нотарѣла. Ачѣа сѣз лѣтжмплѣт ши лѣи Тѣхѣтѣм дин дѣрѣла лѣи Арпѣд. а) Ши де вѣи стѣа морѣиѣи, кз де Оуѣгѣрѣи чѣи дин Ардѣла грѣск кжнтѣририле ачѣле; воѣ рѣспѣнде, кз нѣ де Оуѣгѣрѣи чѣи вѣниѣи лѣ Ардѣла кѣ Тѣхѣтѣм лѣ а се лѣцелѣе, мѣкар кз скрѣинѣ дѣспре Тѣхѣтѣм, ле поменѣше Нотарѣла, чи дѣспре Оуѣгѣрѣи, карѣи лѣ вѣнит дѣпѣ че сѣз лѣпревнѣт Ардѣлаз кѣ цѣра Оуѣгѣрѣскѣз.

Дѣкз ѣаменѣи ачѣа, карѣи лѣ фѣст лѣтрѣт кѣ Тѣхѣтѣм лѣ Ардѣла нѣ лѣ рѣмѣс аколѣ. Чи сѣз лѣтѣре ла цѣра Оуѣгѣрѣскѣз; кжнѣ дѣрѣз лѣ вѣнит лѣ Ардѣла стрѣмѣиѣи Оуѣгѣрилѣр ачѣстѣра, карѣи аѣм се афлѣз лѣ Ардѣла? Иѣсте а вѣде, кз дѣпѣ че лѣ лѣвѣне Сѣнтѣла Стѣфан Краѣюл Оуѣгѣрилѣр пре Цѣола Дѣка Рѣмѣжилѣр кѣтрѣз лѣчѣпѣтѣла сѣтѣи лѣ оуѣнспрѣзѣче дѣла Хѣ, кѣм скрѣе Тѣрѣици лѣ Крѣника Оуѣгѣрилѣр, Пѣртѣ в. кап ѣа. ши лѣ лѣпревнѣт Ардѣлаз кѣ цѣра Оуѣгѣрѣскѣз, б) апоѣи

а) Nam volebat Tuhutum per se nomen sibi et terram acquirere, ut dicunt nostri ioculatores: omnes sibi loca acquirebant, et nomen bonum accipiebant. Notarius, cap. 25.

б) Anno itaque Domini millesimo secundo, Beatus rex Stephanus cepit Gyulam Ducem, cum uxore et duobus filiis ejus, et in Hungariam transmisit. Hoc autem ideo fecit, quia saepissime admonitus, a Beato rege Stephano, nec ad fidem Christi conversus, nec ab inferenda Hungariae injuria, conquivit; universum vero regnum ejus, latissimum et opulentissimum, Monarchiae Hungariae adjunxit. Dicitur autem regnum illud Hungarice Erdeel, quod irrigatur plurimis fluviis, in quorum arenis, aurum colligitur, et aurum terrae illius optimum est. Thurocz, Chronicum Hungarorum Part. 2. cap. 29.

апоиъ азъ ачепѣтъ а веннѣ Оунгврий дин цѣра Оунгвръскъ а Ярдѣла, ши а се ашеза къ лзкашва аичи. Къ динтрѣ ачѣле времѣ азъ ачепѣтъ а атра а цѣра Оунгвръскъ мѣлте ши десклиннѣте нѣмврий, карий прин късзторій местекъндасе къ Оунгврий, аши пѣрдѣръ нѣмеле нѣмврий сзъ, ши се анвмиръ Оунгврий апрезнъ къ Оунгврий чей адеврѣащ. Вѣзѣ май сзс, кап. а. s. s. ла сфжршит. Прекѣм дѣръ а цѣра Оунгвръскъ атра алте нѣмврий а лквѣ аколѣ, аша ши Оунгврий ачепѣръ дин цѣра Оунгвръскъ авеннѣ а Ярдѣла. Гѣръ фѣинд къ ничи оун скрѣиторю нѣ не лзсз скрис, ка Оунгврий де ѡдѣтъ сз фѣ венит глаѣтъ мѣлтъ дин цѣра Оунгвръскъ а Ярдѣла; оурмѣзъ, къ азъ венит пре ржд. Карѣ ши де аколѣ се астрѣще, пѣнтрѣ къ Оунгврий чей дин Ярдѣла сжнт къ лквѣинца фѣарте рзсипици прин цѣръ, нѣ ка Рѡмжнѣй, ка Сзкѣй, саз ка Сасѣй чей веници а зѣледе лѣй Тѣйса, мзкар къ атра чѣщѣ сжнт мѣлци Рѡмжнѣй, карий анайнте де венирѣ Сасилѡр лквѣ аколѣ.

Аша дѣръ Рѡмжнѣй азъ цинѣтъ аперзциѣ са а Ярдѣла пзнъ ла а оунспрзѣче сѣтъ дела ХС, ши анайнте де а оунспрзѣче сѣтъ нѣ ѣсте а крѣде, къ азъ фост оунгврий лквѣиторѣй а Ярдѣла. Топелтинъс а Карѣ са чѣ май сзс нѣмитъ, кап е. зиче, къ веннѣ Ярдѣла сзпт стзпжнѣрѣ Краилѡр Оунгарѣй; Краѣй ачѣщѣ тримитѣ ла Ярдѣла Воеѡда, кареле сз повзцѣжскъ цѣра. Къ Воеѡда мерѣ нѣ пзцини Нѣмешѣй Оунгврий, карий алавлчиндасе де цѣра ачѣла, тоци рзмжнѣ аколѣ, ши се астрѣ къ лзкашва. Аша зиче ел, къ се ачепѣръ Оунгврий а Ярдѣла. а)

Ниче де аколѣ, къ Дѣка Рѡмжнилѡр ачѣстора дела Тѣхѣтѣм пзнъ ла Цѣла чѣл мик азъ фост де сжнѣ Оунгвръск, нѣ оурмѣзъ аперзциѣ

а) Istis etiam Transylvania cessit, qui Provinciam per Praefectos Vayvodas administrare solebant. Vayvodas non pauci Nobiles comitabantur, ac omnes demum regionis amoenitate detenti, sedem figere in Dacia non dubitaverunt. Toppeltinus, Orig. et Occas. Transsylv. cap. 5.

рција ачѣста дин Ярдѣл сз нѣ фѣ пост Рѡмѣнѣскз, прекѣм ши дин-
трѣ ачѣл, кз Оуѣнгариѣй ѣ Краѣю дин сѣнцеле чел Немцѣск, адекз ѣпз-
ратѣл Явстриѣй, нѣ оуѣрмѣзз ѣпзрција Оуѣнгариѣй а нѣ фѣ Оуѣнг-
рѣккз. Оуѣнѣй зик, кз Нотариѣл ас скрис истѡриѣ са дѣпз токмѣла
лѣкросрилар че ѣра ѣ вѣкѣл лѣй, ѣрз нѣ дѣпз адевѣрѣл времѣй ачѣѣл
кжнд аѣ атрат Оуѣнгрѣй ѣ Паннонѣа ши ѣ Ярдѣл. Сз дзм, кз
ѣсте ашѣ, кѣм зик ѣй; тѡтѣши нѣчи ѡ скзрѣре нѣ оуѣрмѣзз де аѣко-
лѡ кз дѣнцеллар Рѡмѣнѣлар челлар дин Ярдѣл; пѣнтрѣ кз, де врѣме
че Нотариѣл мзртѣрѣскѣе, кз Рѡмѣнѣй дин кѣнз воѣлар, кз дѣрѣ
де мѣнз, ѣши аѣѣсерз шиѣ Домн саз дѣкз пре Тѣхѣтѣм, ѣтѡкма
кѣм Оуѣнгрѣй шѣѣ пост аѣлѣс лѡрѣши пе ѣлмѣс, пе Ярпад, ш. ч. кѣрѣ
ѣ чѣ май стрзлѣчитѣ кз дѣнцѣз а сѣпѣшиллар политичѣши саз а Чѣ-
тѣцѣкнѣлар; оуѣрмѣзз, кз Рѡмѣнѣй чѣй дин Ярдѣл ѣ зѣлеле Нотариѣл
тѡате кз дѣнцеле че се кѣвѣн Чѣтѣцѣкнѣлар челлар адевѣрѣцѣ
лѣ аѣѣ.

§. ѡ.

**Причина, пѣнтрѣ кѣрѣ Рѡмѣнѣй дин Ярдѣл шѣѣ аѣлѣс лѡ-
рѣши Домн, пре Тѣхѣтѣм.**

Причина чѣ адевѣратѣ, кѣчи Рѡмѣнѣй дин Ярдѣл аѣѣсерз лѡрѣ-
ши Домн пре Тѣхѣтѣм, ѡ спѣне Нотариѣл ла кап кѣ, адекз, пѣн-
трѣ кз Цѣлѣ, пре кѣреле пѣнз ачи ѣл аѣвѣскѣ Домн, ас пост мѣрѣт,
ши аѣѣм нѣ аѣѣ Домн. Де оуѣнде се сокѡтѣрз сз аѣѣгз пре Тѣ-
хѣтѣм ѣ лѡкѣл лѣй Цѣлѣ. Нѣ мѣ ѣдоѣск, кз ши Тѣхѣтѣм, прекѣм
фѡарте дѡрѣ сз ѣпѣче ла Домнѣл ачѣл, кз мѣре дрѣгѡсте, кз аѣртѣ-
те сѣмне де ѣнз воѣре, ши кз лингѣшире ас оуѣмѣлат пре лѣнтз
Рѡмѣнѣй, ка сзл аѣѣгз пре ѣл Домн. Кѣрѣ кз аѣѣта пѣтѣ май
пре лѣсне сз лѣкре, кз нѣ мѣ пот ѣдоѣ, кѣм кз ас цѣст лѣмѣа Рѡ-
мѣнѣскз, де ѣарз че лзкѣнѣсѣ ѣ Молдѡѣа аѣтрз Рѡмѣнѣй, ши нѣ де

мѣлатъ ешице де ѿколѣ, прекѣмъ май жос вомъ вѣдѣ. Кіаре сжитъ ачѣ-
тѣ. Тотѣши ѿнгалъ ла май сѣс поменитѣла §. 9. зиче, кз пѣнтрѣ а
чѣла воирѣ Рѣмѣннѣи аши алѣце лорѣши Домн пре Тѣхѣтѣмъ, кз авѣ
нздѣжде, кз Оунгѣрѣи лѣи вѣр апѣра асѣпра Кѣманилар. а грѣи
ачѣсте лѣи дѣдерѣ прилѣж лѣи ѿнгалъ кѣвинтеле лѣи ѿпафѣрѣкош ѿпѣ-
онгалѣи лѣи Тѣхѣтѣмъ, ла Нотарѣла капъ кѣ. Оунде зичѣла ѿпѣннъ, ка
сѣз лѣдѣмне пре Тѣхѣтѣмъ а се скѣла кѣ рѣсѣоѣ асѣпра лѣи Цѣлѣ Дѣм-
нѣла Рѣмѣннлар дин ѿрѣла, ши ачѣста скрѣе Нотарѣла, кз аѣ пѣс лѣ-
наинтѣ лѣи Тѣхѣтѣмъ, кѣмъ Рѣмѣннѣи ачѣла мѣлате некѣзѣрѣи пѣзтимѣск
дела Кѣмани ши дела Пиценѣи. а) Чи, ачѣсте кѣвинте, де се вѣр
сокотѣи кѣ ачѣлепѣне, сжитъ нѣскѣте май вѣртѣс а стрѣка пѣрѣрѣ
лѣи ѿнгалъ, де кѣт а ѣ ѣ аѣжѣта.

Оунгѣрѣи лѣнаинте де а вѣнѣи лѣ Панионѣта, прекѣмъ ѿнгалъ мѣртѣри-
сѣще лѣ ѿплемѣнтеле Виндѣицнлар Корнидѣшѣне, §. ѿ. аѣ лѣкѣитъ лѣ
Оунѣраина де аѣтѣзѣи ши лѣ Молдѣва, кѣрѣ дѣпѣ зичѣла лѣи Констан-
тинъ Порѣфѣрогѣнитѣ, сѣз нѣмитъ, ѿтелѣкѣсѣ. в) Оунде, май сѣс зичѣ-
сѣи, кз Тѣхѣтѣмъ аѣ пѣтѣт сѣсѣ авѣце лѣмѣла чѣ Рѣмѣннѣскѣ. ѿко-
лѣши мѣртѣрисѣще ѿнгалъ, асѣмѣнѣ динъ Константинъ Порѣфѣрогѣнитѣ,
кѣмъ кз Оунгѣрѣи еширѣ де фѣрка ши де грѣаза Пѣцинѣицнлар, вѣ-
тѣщѣи де дѣннѣи. в) ачѣле лѣ Пѣртѣ вѣ. дѣспре Кивѣнрѣисѣрѣ лѣпѣрѣциѣи,
капъ лѣи. ле скрѣе Константинъ Порѣфѣрогѣнитѣ. г) ачѣстѣ фѣркѣ де

Па-

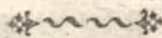
- а) Quia a Cumanis et Picenacis multas injurias paterentur. *Notar.* cap. 25.
 б) *Tertiam Sedem*, juxta Const. Porphyr. *Atelcusu* dictam, in hodierna Ucraina
 et Moldavia occupaverunt Hungari. *Engel*, in Supplementis ad Vindi-
 cias Anonymi Cornidessianas, §. 8.
 в) *Tertiam migrationem Hungarorum ex Atelcusu in Pannoniam* Cons. Por-
 phyr. vere et genuine impressioni Patzinacitarum, Anonymus accessorio
 tantum; forte in traditionibus ipsis ad laudem gentis apposito, motivo, *pre-*
ciibus quippe *Russorum* tribuit. *Engel*, ibidem.
 г) Post aliquot vero annos Turcae invadentes Patzinacitae eos cum Principe Ar-
 pade persecuti sunt. Turcae itaque profligati fugientes, et terram ad sedes
 collocandas quaerentes etc. *Constantinus Porphyrogenetus*, de Administ.
 Imperii, Parte 2. cap. 38.

Пацинаците мѣлатъ врѣме азъ рѣмасъ ꙗко ѡселе Оу҃нгѣрилѡр. Къ, пре-
къмъ ꙗколоши кап. ѿ. не лзсѣ мѣртѣрситъ Константѣн Порфирогѣнитѣ,
тримицѣндъ ꙗкозрѣтѣл Грѣчилѡр пре Гаврѣил Клирикѣл ла Тѣрчѣ, (ꙗшѣ
ꙗко нѣмѣще Порфирогѣнитѣ пре Оу҃нгѣрѣ) ка сѣи пофтѣксѣ къ нѣмеле
ꙗкозрѣтѣлѣи, кѣтъ скѣлѣндъ ѡсѣте сѣ скѡатъ пре Пацинаците дин лз-
кѣшѣрѣ, ши сѣ къпрѣндѣ ѣи цѣра, пѣнтрѣ къ май де мѣлатъ ꙗколѡ
азъ фостъ лзкѣитъ, ши дорѣ ꙗкозрѣтѣл, ка сѣ фѣе Оу҃нгѣрѣи май ꙗпрѡ-
ꙗпе де ꙗкозрѣцѣл лѣи; ꙗтѣнчѣи волѣрѣи Оу҃нгѣрилѡр къ ѡ гѣрѣ стри-
гѣрѣ тоцѣи: нои къ рѣскою ꙗсѣпра Пацинацителѡр нѣ не комъ скѣлѣ,
ниче нѣ сѣнтемъ хѣрничѣи ꙗ не бѣте къ дѣншѣи; пѣнтрѣ къ цѣра лѡр
ѣ мѣре фѡартѣ, немѣрѣинѣитъ мѣлѣимѣкъ норѡдѣлѣи, ши сѣнтъ фѡартѣ
бѣтѣчѣи а) ꙗчѣлѣши ѣрѣ ꙗколѡ, кап. г. зѣче, къ нѣмѣлѣ Оу҃нгѣрилѡр
фѡартѣ ꙗре фѣрикѣ де Пацинаците, пѣнтрѣ къ де мѣлатѣ ѡрѣ ꙗ рѣс-
бѡле азъ фостъ де дѣншѣи ꙗбѣнс, ши май де тотъ прѣпѣдѣитъ. б)

R 2

ДЕ

- а) Cum autem Patzinacitae Caesariano pro lege et consuetudine ipsorum sese iuramento obstrinxerint, tum ille ipse Imperatoria munera elargitur, et amicos ex illis quotquot voluerit accipit, atque ita revertitur. Sic vero cum illis ineunda foedera, ut ex pacto teneantur operam praebere ubicunque usus postulaverit, sive adversus Russos, sive contra Bulgaros vel Turcas. Siquidem hos omnes bello adoriri possunt, ac saepe contra illos profecti, jam ipsis sunt perquam formidabiles: quod vel hoc uno exemplo palam erit. Cum aliquando Gabriel Clericus jussu Imperatoris ad Turcas legatus esset, sicque ipsos compellaret: Vobis Imperator denuntiat, ut admoto exercitu Patzinacitas Sedibus pellatis, eorumque regionem obtineatis; nam istic olim habitastis, ut Imperio meo finitimi sitis, et mittere cum velim quam celeriter vos inveniam; omnes Turcarum principes uno ore clamaverunt: Nos Patzinacitis bellum non inferimus, neque enim illis oppugnandis pares sumus: siquidem illorum regio perampla, infinita populi multitudo, et admodum pugnaces sunt. Ne igitur nobis in posterum tam ingrata verba facias. *Constant. Porphyrog. de Administ. Imperii, Parte 2. cap.*
- б) Ὅτι καὶ τὸ τῶν Τούρκων γένος μεγάλας πτοῦται καὶ δὲ θεοὶ τὰς ἐρημίους Πατζίνακίται, διὰ τὸ πολλὰκις ἠττηθῆναι παρ' αὐτῶν, καὶ τελείως σχεδὸν παραδοθῆναι ἀφανισμῶ, καὶ διὰ τῶτων αἰὶ φοβεροὶ τοῖς Τούρκοις οἱ Πατζίνακίται νομίζονται, καὶ συσέλλονται ὑπ' αὐτῶν. Turcarum gens memoratos Patzinacitas magnopere reformidat, quia frequenter in praeliis ab iis devicti et ad internecionem fere caesi sunt. Ideoque Turcis Patzinacitae semper formidolosi sunt, ab iisque coercentur. *ibid. cap. 3.*

Де оўнде аша кэвинтэз. Ши Ёпафóркош, ши Тóхóтэм вине
 ціа, кз Оўнгэрий де фрика Пацинацітелор, ши аперэи кз чéа лáа-
 ций Оўнгэрий ши асэши єй Ёпафóркош ши Тóхóтэм, фэцисе дин
 пэрициле Молдóвей, вэтэци ама́р нэ вáа́тэ де Пацинаціте, кэж де
 фрика Пацинацітелор ка пре сэпт пэмэнт оўмелá Оўнгэрий. Дéчи
 де ар фè аэзэнт атрэ адевр Ёпафóркош, кз Пацинацітеле чéи дин
 Молдóва ши а Ярдéа фак а́кэре, аэ адемнатарфи пре Тóхóтэм,
 сэсе невоа́скэ аши кэпэта шé Ярдéала? Саэ, де лар фè ши адем-
 нат, аэ кэтезатарфи Тóхóтэм а се ашезэ а Ярдéа, де вара че вине
 ціа, кз а́кэ нэ аэ пэтэ́т тóатэ оўнгэрийкэ сэ стé ла рэсво́ю
 кз Пацинацітеле, чи аэ фэци́т динаинтэ́ лор, май пэци́н ва пэтэ́
 єа деспэци́т де чéа лáа́ций Оўнгэрий сэсе а́пере де нэвэли́риле лор?
 Дрепт ачéа, де ар фè помени́т спéонэа де Пацинаціте, май вэ-
 тóс сар фè аэвэ́тэ кз кэвинтеле ачéале дела дорéкэ са, кáре́ а́вэ
 сэ кáпете стэпэни́рэ Ярдéалаэи, де кэж сар фè адемнат. Не а-
 доит дáре лóкэс я́сте, кз ачéале кэвинте ниче кэм нэ лéа грэи́т Ё-
 пафóркош, чи сингэ́р Нотáриэа пэнтрэ неци́и́ца перистáсэрилар лéа
 а́аае дин кáпэа сээ. Дéчи ачéсте кэвинте сэжт динтрэ ачéале,
 кáре Нотáриэа дин кáпэа сээ ле а́верэ́це, ши пэнтрэ ачéа ши а́пэ
 критика лэи в́нгеа нэ се пот крéде. Вéзэ май сэс é. а. кэтрэ кáпет.

Дэжгэ ачéсте, Пиценáций саэ Пацинацітеле, пре́км ши кэмá-
 ний, а́пэ кэм май жос вом вэдэ, аэ фост рóмэ́ний адеврэ́ций, нэ
 а́лтэ Гинтэ стрéинэ. Аэ пóатесе крéде єй сэ фè фэкэ́т атэ́тэ
 нэка́зэри фэ́цилар сэи а Ярдéа?

Кáр дáре се вéде динтрэ ачéсте, кз рóмэ́ний чéи дин Ярдéа нэ
 пэнтрэ ачéа шаэ а́лэс лóрэши Домн пре Тóхóтэм, кз дóарэ сар фè
 а́крединцáт вэртэ́тей Оўнгэрилар чéлар че венісе кз Тóхóтэм, ка
 сэи а́пере а́спра кэмáнилар, пре́км висéзэ в́нгеа. Кáрий Оўнгэрий,
 пре́км вэзэм май сэс é. и. ниче нэ аэ рэма́с а Ярдéа, чи саэ а-
 тóре ла Дóмнэа сээ Я́рпад а Оўнгэ́рия.

Чи, то́кма сз зичем, кз аѣ прѣимит а́тѣнчѣ Рѡмѣнѣи пре Оу́н-
гѡри ꙗ́ Ардѣл пѣнтрѡ а́чѣа ка оу́нищи ла ѡлалтз маѣ лѣсне сз а́перѣ
цѣра; ни́чѣи ѡ микшораре де а́чи нѡ оу́рмѣзз мзрирей Рѡмѣнилѡр-
чи маѣ вжртѡс се вѣде а́целепчѣнѣ лѡр. а́с микшораре оу́рмѣзз де
а́колѡ стрзлзчѣтелѡр Гѣнте а́ле Ѳвропей, кз маѣ мѡлате се оу́нирѡ
ла ѡлалтз, ка кѡ оу́нитз вжртѡте маѣ лѣсне сзсе по́атз а́пзрѡ а́сѡра
нзвзлѣрилѡр прѡтѣвниче, прѣкѣм оу́нитз ѣ прѣстрзлзчѣнта Гѣнтз
Оу́нгѡрѣскз кѡ Нѣмциѣ?

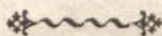
К А П І Т У Л

Пѣнтрѡ стѡтѡл Рѡмѣнилѡр чѣлѡр дин Ардѣл дела а́чѣ-
перѣ Домніѣи лѡи Тѡхѡтѡм а́колѡче.

§. 1.

Стѡтѡл Рѡмѣнилѡр дин Ардѣл ꙗ́ зѣлеле лѡи Тѡхѡтѡм.

Ѳн҃гел дин пзрѣрѣ а́чѣа, кз Рѡмѣнѣи, кжнд а́ши а́лѣсерѡ лѡрѡши
домн пре Тѡхѡтѡм, сз дѣдерѡ лѡи Тѡхѡтѡм рѡби, ши нѡ сзпѡши
Политичѣщи, кѡрѣ а́ лѡи пзрѣре ѡ рзсѡфларѡзм маѣ сзс (кап. ѣ. §. и.)
зиче ла маѣ сзс поменѣтѡл §. 9. кз Рѡмѣнѣи дѡпз а́чѣа фѡрѡ, дѡпз
ѡкнчѣюл Оу́нгѡрилѡр, ржндѡщи ла слѡжба Чѣтзцилѡр. Чѣтѣсе а́-
декз Ѳн҃гел ꙗ́ истѡриѡ Нѡтарѣлѡи кап ꙗ́, кѡм Зѡкѡлѡс оу́нѡл дѣнтрѡ
Кзпитѡнѣи чѣи маѣи а́и Оу́нгѡрилѡр, дѡпз че ѣшинд дѣнтрѡ Склѡви,
ши трѣкжнд Тѣса ꙗ́ цинѣтѡл лѡи Менѡморѡт, фѣче кѡ а́жвѡторюл лѡ-
кзиторилѡр Чѣтзцѣнѣи ѡ чѣтѡте тѡре де пзмѡнт, кѡрѣа а́и пѡсе нѡ-

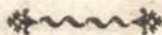

МЕЛЕ, ЗОВОЛСЪ. Ла четатѣ ачѣста мѣлци динтръ лзквиторїи цзрей рждѣи славжиторїи, кѣрїи, зиче Нотарїѣла, кз акѣм се кїамз Чивилес. а) Дин фѣпта ачѣста а лѣи ЗОВОЛСЪ, мзкар кз Нотарїѣла никзїрїи нѣ зиче, кз акѣментѣ сз фї фзкѣт Оўнгврїи кз Рѣмжнїи дин Ардѣла; тѣтѣши лѣи ѣнгел аї плаче а грзїи, кз пре Рѣмжнїи Оўнгврїи, дѣпз дескзлекѣрѣ са а Ардѣла, аї пѣсерз ла славжа четѣцилѣр.

Чи, афѣрз де ачѣла, кз Нотарїѣла никзїрїи нѣ ѡ спѣне ачѣста, нїче ачѣла нѣ ѣ дѣвзрѣт, Оўнгврїи сз фї авѣт дѣтинз претѣтиндинѣ а пѣне динтръ лзквиторїи Цзрей славжиторїи ла четѣци. аша а-тръ Склавїи нѣ фзкѣрз никзїрїи ачѣста. Ба ши атръ ачѣлаш кап кѣ. скрїе Нотарїѣла, кз Тѣсѣ тѣтѣла лѣи Дѣлѣ, адѣнжнд мѣлцимѣ норѣ-дѣлѣи, фѣче ѡ четѣте тѣре де пзмжнт, кѣрѣ атжнїи саз нѣмїт Тѣсѣ, ѣрз акѣм се кїамз Шарвар. аколѣ нѣ фѣрз рждѣици славжиторїи динтръ лзквиторїи Цзрей, чи ѡ лзсарз плинз де ѡсташи. б) акѣ-ментѣ фзкѣрз ла Сзтмар, кѣм атръ ачѣлаш кап кѣ. скрїе Нотарїѣла. в) Сїнгвр дѣрз дин капѣла сзѣ акѣци ѣнгел ши ачѣста акѣпра Рѣмж-нилѣр.

Мзкар кз, тѣкма сз фїе дѣвзрѣт ачѣла че зиче ѣнгел; ачѣ славж-бз нѣ ѣра сзми де рѣбїе, нїче де цѣинсте. Кз, преѣм адѣверѣзз дѣнїел Корнїдес а Рїндїчїиле анонїмѣлѣи, Сѣкциѣ к. кап. а. 9. Славжиторїи сжнт десклинїици де славци саз де рѣбїи, де ѡрз че
СЛѢ-

- а) *Communi ergo consilio sociorum suorum congregatione facta Civium, fecit fossatam magnam, et castrum fortissimum aedificavit de terra, quod nunc castrum Zobolsu nuncupatur. Tum Zobolsu et socii sui, de incolis terrae, ad castrum illum multos ordinaverunt Servientes, qui nunc civiles vocantur. Notar. cap. 21.*
- б) *Thosu pater Lelu, congregata multitudіne populi, fossatam magnam fecit, et castrum munitissimum de terra construxit, quod primum castrum Thosu nominatum fuit, nunc vero Sarvuar vocatur. Et acceptis filiis incolarum in obsides, castrum militibus plenum dimiserunt. Ibid.*
- в) *Hinc egressi, usque ad castrum Zotmar pervenerunt. - et filios incolarum in obsides acceperunt, et castrum militibus plenum dimiserunt. Ibidem.*

Служиториѣ азъ фостъ армашѣ, пзжиториѣ де четъци, нѣ роби. а) А-
частъ пласъ де служиториѣ сазъ пзжиториѣ ла четъци, акъм се кѣамъ,
дзрзбани, карѣи сжнт местекаци, ши Румъни ши Оунгъри. Нѣ
дързъ чѣка гревтате десклинитъ, карѣ сз нѣ ѿ фѣ пзртатъ атокма ши
Оунгъриѣ, сар фѣ пѣ пре спинарѣ Румъниларъ ꙗ Ардѣл, токма сз
фѣ фост ши ржндѣици, дѣпз вѣмъ лѣи ѿнгел, Румъниѣ ла служеа
Четъциларъ.

Ба служеа ачаста аша оушбарз гревтате ера, кжт дзрзбаниѣ,
ши Румъни ши Оунгъри, карѣи се цинѣ де четатѣ Гьргѣюлѣи ꙗ Ар-
дѣл, ꙗ Вармегѣа Тѣрда, лѣнг процесъ авѣрз, ка сз нѣ пѣардз грев-
татѣ ачаста. Чи акъм де пѣцини ани пре оурмъ кѣ маре дзрѣре а
инимей ларъ фѣрз липсици де чинстита ачѣ служеа.

§. 6.

Стѣтѣла Румъниларъ дин Ардѣла ꙗ зѣлеле Сѣнтѣлѣи
Стѣфан Краюлѣи Оунгъриѣи.

Мѣрѣе ꙗкз май ꙗколѣ ѿнгел ла лѣкѣла дин сѣс ѿсзмиатъ, ши
зиче, кз тотѣши ера де сѣферитъ сѣартѣ Румъниларъ, де нѣ ѿар
фѣ нзспритъ сѣнтѣла Стѣфан Краюл Оунгъриларъ, кареле пре тоци ачѣа
че кжт де пѣцин се ꙗпротивѣ а прѣими креѣинца крецинтѣскъ чѣ
Кадолничѣскъ, ла грѣ рѣбие ꙗи вѣга, Дѣчи, фѣинд, кз Румъниѣ ши
Бѣлгарѣи цинѣ лѣѣѣ чѣ Грѣчѣскъ; нѣ ѣ ꙗдомъ кѣм кз ѣи оурциѣа

кре-

а) Servientes a servis probe distingunt vetustae Hungarorum leges. Servi in
mancipiorum referebantur conditionem. Vide Steph. Decr. Lib. I. c. 17. c. 4.
L. II. c. 58. c. 27. S. Ladisl. L. II. c. 12. 14. Lib. III. c. 5. et 29. Hinc
milites in castro praesidarios primis temporibus etiam Servientes dictos fu-
isse, ex adductis Anonymi verbis facile est ad colligendum. Daniel Cor-
nides in Vindiciis Anonymi Belae Regis Notarii, sectione II. cap. 1. §. 9.

вредина чѣ Кадоличаскз, пѣнтрѸ ачѣа ачѣлешй аѸ пзцйт, каре пз-
цѣ пзгжнй, де кзтрѸ СѣнтѸа Стѣфан. а)

Чи ачѣста, прекѸм ши ачѣтеле, кжте грзѣще Ѳнѣла асѸпра РѸмж-
нилѸр, адествалиндаѸе, кз ѡаѸ зис, ниѣи кѸ ѡ мзртѸрие нѸ ѡ ра-
зимз, ка кжнд гоалеаѸр зисе аде лѸи асѸпра РѸмжнилѸр тѸци ар фй
аѣтѸри кѸ ѡиѣи акиши сѸ крѣдз.

АпѸи, чине поате крѣде, СѣнтѸа Стѣфан Краюл ОуѣнгѸрилѸр а-
тѣта оуѣрие сѸ фй пѸртѣт асѸпра лѣиѣи Гречѣиѣи, ка пре РѸмжнй пѣн-
трѸ кз цинѣ лѣѸѣ гречѣаскз, атокма сѸи фй батжжорит ка ши пре
пзгжнй, де ѡарз че дин мѸлте довѣде ѣсте а крѣде, кз ши асѸши
Стѣфан аѸ фост де лѣѣе гречѣаскз. Карѣ ши оуѣиѣи динтрѸ СкритѸриѣи
чей ОуѣнгѸрѣиѣи ѡ мзртѸрисѣск? Ачѣа ѣсте адеверит, кз СѣнтѸа Стѣ-
фан Краюл ОуѣнгѸрилѸр фѸ пзртинитѸриѸ лѣиѣи Гречѣиѣи. Карѣ ши де
аколѸ се адеверѣзз, пѣнтрѸ кз фѣѣе мзжзѣтиѣи де лѣѸѣ гречѣаскз
пѣнтрѸ сѸфлетѸа сѸз, а Крзѣсей сале ши а филѸр сѸи. АнѸме аѸ
фзкѸт мзжзѣтиѣѣ чѣ дин валѣ Вѣспрем пѣнтрѸ КзѸгзрѣцелѣ чѣле де
лѣѣе гречѣаскз, кѸм се четѣѣе а ДиплѸма лѸи а лимѸа гречѣаскз пѣн-
трѸ зиса мзжзѣтиѣе дѣтз. Оуѣнде ачѣсте кѸвѣнте се афлз: „РжндѸ-
ѣск ѣѸ Стѣфан - - - пѣнтрѸ спзсѣнѣа сѸфлетѸаѸи мѣѸ, апреѣнз а со-
циѣи мѣле, ши а филѸр мѣиѣи, ши а тѸатз ПаниѸнѣа, чѣле лѣлте.“
Ачѣсте а Виндѣчѣилѣ май сѸс асѸмнѣте, Сѣкѣиѣа г. кап а. §. 10. ле
четѣѣе Дѣнѣел Корнѣдес. в) Ши а зилѣле ачѣлѸашиѣи Краюл, сѸз фз-
кѸт

- а) Addicti sunt postea more Hungarico servitii castri, sorte sane tolerabili, nisi exasperata fuisset sub Stephano Sancto, sub quo religio Christiana Catholica vi et coactione tam subito introducta est, ut qui vel minimum resisterent, in turpissimam conjicerentur Servitutem. - - - Quoniam Valachi cum Bulgariis Orientalis ritus sacra amplexi erant: sine dubio Catholicam fidem spernentes, similem cum ethnicis sortem subierunt. Engel, in Appendice de origine Valachorum, §. 9.
- в) Sanctus Stephanus plures filios se genuisse, ipsemet testatur in eo diplomate, quod lingua Graeca super membrana exaratum. Monialibus Monasterii B. M. V. de Valle Veszprimiensi elargitus est, ubi in ceteris haec legas verba: „Con-

кѹт ѿ мѣнзестіре нѡаѡ ѿ Бзнѡт, кѡрѣ фѡ дѡтѣ Кзлѡгзрилѡр чѣлѡр
Гречѣшй, дин Морисѣна (Чинѡд) пре кѡм се четѣще ла фѡптеле сѡн-
тѡлѡи Церѡрдѡс ѿпискѡпѡлѡи Чинѡдѡлѡи, вѣзй май жѡс кап ѡ. ѡ. ѡ.

Пре оѡрмз, тѡкма кѡ непѡтннцѡ ѡфй чѣле че грѡѡще ѿнгел ѡтрѣ-
ѡа ѡчѣста, шй кѡм кѡ кѡмплѡт грешѣще ѣл ѡчй ѡсѡпра Истѡрѣй Бесери-
чѣшй, се ведѣще. Пѣнтрѡ кѡ лѡдѡтѡл Краю, кѡм се вѣде ла Тѡрѡци,
Пѡртѣ ѡдѡа ѡ Крѡникѣй Оѡнгзрилѡр, кап ѡд. ѡѡ мѡрѡт ла ѡнѡл
ѡнѡлѡи 1038. а) Пѡрѡ не оѡнѡрѣ шй ѡпзрекѡрѣ ѡтрѡ Грѣчй шй
ѡтрѡ ѡпѡсѣннй, кѡрѣ пѡнѡ ѡстѡзй стѡпжнѣще, ѡѡ ѡченѡт дѡпѡ мѡлѡр-
тѣ сѡнтѡлѡи Стѣфан Краюлѡи Оѡнгзрилѡр ѡ зйлеле лѡи Мѡхѡлѡ Ке-
рѡлѡрѣ Пѡтрѡрѡрѡлѡи дѡла Царигрѡд, кѡреле фѡ фѡкѡт Пѡтрѡрѡрѡ ѡ кѣ.
Мѡртѣ ѡ ѡнѡлѡи 1043. шй ѡ и. зйле ѡлѡи Іѡнѣ 1059. фѡ лѡпѡдѡт,
кѡм ѡ Нѡтѡцѡ фѡндѡцѣй лѡи Фѡѡдѡр Корѡѡтовѡчй дѡла Мѡнѡч, Пѡр-
тѣ ѡ пѡтра кап ѡ. ѡ. ѡ. ѡдеверѣзѡ Іѡнѡкѣ Бѡсѡлѡвѡч Прѡто-ѡгѡме-
нѡл дин мѡнтеле Чѣрнек. в) Прѣкѡм дѡрѡ ѡ зйлеле сѡнтѡлѡи Стѣфан
Краю.

„ Constituo ego Stephanus --- pro animae meae salute, una et Conthora-
lis et filiorum meorum, et Pannoniae universae etc. „ *Daniel Kornides*
Vindiciae Anonymi Belae Regis Notarii, Sect. 3. cap. 1. §. 10.

- а) *Beatus autem Rex Stephanus, sanctitate et gratia plenus, secundum quos-
dam, quadragesimo sexto, secundum autem historiae, in ejusdem laudem,
ab Ecclesia editae, veritatem, tricesimo septimo sui regni; Dominicae au-
tem Incarnationis, millesimo tricesimo octavo anno, in festo assumptio-
nis Beatissimae Mariae, semper Virginis, a praesenti saeculo nequam, eri-
pitur. Thurotz Chronica Hungarorum Parte secunda cap. 34.*
- б) *Michael quippe Cerularius - - anno 1043 post Alexii obitum, Bisantinus Pa-
triarcha inauguratus anno 1059. depositus fuit; vitamque cum morte com-
mutavit (vide Asseman, Tom. IV. pag. 75.) Proinde Pagius ad annum 1058
num. XI. de Cerulario Schismatis auctore, deque recta Russorum fide vere
pronunciat: „ Is tamen (Michael scilicet Cerularius) Schismatis auctor,
quod post tot saecula perdurat. Neque enim Photius, vir in rebus Theolo-
gicis versatus Graecae et Latinae Ecclesiarum scissurae auctor dici potest;
quum Ioannis VIII. indulgentia Ecclesiae Romanae reconciliatus fuerit, et in
Romanis tabulis varia Graecorum nomina legantur, qui post Photii mor-
tem floruerunt, Ioannicius Basilovits in Monasterio de monte Csernek
Proto-Hegumenus, Brevis notitia Foundationis Theodori Koriathovits. Parte
quarta cap. 6. §. 5.*

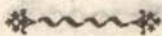

Краюауи Оу́нгарилау, фїнда оу́ниці Гречїи кѡ А́вгустїни, Рѡмѡниї нѡ пѡтѣ сѡ оу́рцїскїх Крединца А́вгустїнилау чѣ Кадоличѣскїх, а шѡ нїчї лѡздатѡ Краю, пѣнтрѡ кѡ Рѡмѡниї е́ра де лѣуѣ Гречѣскїх нѡ пѡтѣ сѡи гонѣскїх. Оу́рмѣзѡ дѡрѡ, кѡ сфїнтѡ Стефан Краюа Оу́нгарилау А́трѡ немїка нѡ аѡ сминтїт кѡдїнцеле Рѡмѡнилау нїчї А́рдѣл, нїчї аїрѣ. Ба А́кѡ ѡсебїте Привїле́гїзї аѡ аѡѡт Рѡмѡниї дела сфїнтѡ Стефан Краюа Оу́нгариїи, кѡм а́ратѡ Праї А́ Дїсерта́ціа §. 5. §.

§. 7.

Стѡтѡ Рѡмѡнилау дїн А́рдѣл дѡпѡ сфїнтѡ Стефан Краюа Оу́нгарилау.

Чї шї А́трѡ ачѣл скїѡпѡтѣзѡ Ёнґел, кѡнд а́колѡшї зїче, кѡ А́мѡлїндаѡсе ачѣт кѡдїнцеле Нѣмешїлау, фѡрѡ А́стреїнації Рѡмѡниї де а пѡртѡре дѡрегѡторїи пѡблике, шї кѡ а́лци прѡшї фѡрѡ липсїциї де оу́нїрѣ Націѡанѡлау А́рдѣл. А́трѡ кѡрѣ маїнаїнте де тѡате се кѡвїне сѡ шїм, че а́сте оу́нїрѣ Націѡанѡлау А́рдѣл. Кѡрѣ рѡспїкѡт ѡ а́ратѡ Карѡл Ёдер А́ Нѡтеле И́сторїко - Крїтїке, кѡре лѣѡ лѡт е́л, шї сѡѡ типѡрїт А́ Клѡж ла а́нѡ 1791. а́сѡпра Сѡпликеї Рѡмѡнилау, ла нѡмѡрѡ 15. шї 16. а́колѡ ла нѡмѡрѡ 16. а́дѡче Ёдер скрїсѡарѣ лѡи Лѡрандѡс Лѡпеш Вїце - Ваїѡѡдѡлѡшї А́рдѣлѡлѡшї, дїн а́нѡ 1438. дїн кѡрѣ, прѡкѡм шї дїн чѣле лѡлте се прїчѣпе шї кѡре сѡнт Націѡанѡле ачѣле че фѡкѡрѡ А́трѡ сїне оу́нїре, шї, шї А́ че стѡ оу́нїрѣ лѡр, кѡрѣ кѡ оу́н а́н маї наїнте, а́декѡ ла а́нѡ 1437. сѡѡ фѡст фѡкѡт. Фѣчерѡ а́декѡ Нѣмешїи, Сѡкѡшїи, шї Сѡсїи А́трѡ сїне лѡгѡтѡрѡ кѡ жѡрѡмѡнт А́тѡрїтѡ, ка ѡрї кѡнд вѡр ѡѡтї Тѡрчїи А́ цїнѡтѡ Сѡсїїлау; Нѣмешїи сѡ ле дѣ а́жѡтѡрїю, шї кѡнд сѡр А́тѡм-пла

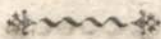

пЛА СЪСЕ МАЙ СКОАЛЕ ПРОСТІМЪ АСЪПРА ШЪМЕШИЛОР, АСЪМЕНЕ ОАСІЙ
СЪ АЖЪТЕ ПРЕ НЪМЕШІЙ АТРЪ АПЪРАРЕ АСЪПРА ПРОЦИЛОР. а)

ДЕ АЧІА ЗІЧЕ ВЪДЕР ЛА НЪМЪРЪЛА 15, КЪ НЪ ГІНТА ОУНГЪРЪСКЪ, ЧІ
СІНГЪРІЙ НЪМЕШІЙ ДІНТЪРЪ ОУНГЪРІЙ СЖНТ ПРІМІЦІЙ АТРЪ НАЦІЪАНЕЛЕ
ЧЪЛЕ ОУНІТЕ А АРАЪЛА. б)

ЧІ ШІ ДІН СКРІСОАРЪ ЛЪВДАТЪЛАШІ ДІПЕШ ЧЪ ДІН АНЪЛА 1437 ПРЕ
КЪМ ШІ ДІН МЪРТЪРІСІРЪ КАПІТЪЛАШІ БЕСЪРІЧІЙ БЪЛГРЪДАШІ ЧЪ
ДЕСПРЕ ОУНІРЪ АЧЪСТА ЛА АНЪЛА 1459 СКРІСЪ, АРАТЪ ВЪДЕР ЛА НЪМЪРЪЛА
15. КЪМ КЪ НЪ НЪМЪЛА ОУНГЪРЪСКЪ, ЧІ НЪМЕШІЙ ФЪРЪ СОКОТІЦІЙ АТРЪ
НАЦІЪАНЕЛЕ ЧЪЛЕ ОУНІТЕ САЪ ПРІМІТЕ А АРАЪЛА. в) АЧЪАШІ ВЕДЪЦІЕ
S 2 ВЪДЕР

- а) Nos Lorandus Lépes de Varaskezy Vice Vajvoda Transilvanus memoriae commendamus per praesentes, quod cum praeteritis diebus, videlicet circa festum sanctae crucis in possessione Capolna vocata una cum Baronibus et *Nobilibus*, nec non Saxonibus potioribus septem Sedium Saxonicalium et Siculorum dictae partis Transsilvaniae fuisset congregati, inter cetera tractantes, uti protervia et rebelliones nefandissimorum Rusticorum contributione et eradicatione - - sicuti contra insultus Turcorum Saevissimorum has defensare partes, coram nobis et Baronibus universi Nobiles et Saxones - - inter se ipsos talem fecerant unionem et fraternitatem, quod dum et quando casu contingente praefati Turcii has invadere, subintrare conarentur - - partes, tunc praefati Nobiles in succursu - ante nominatorum Saxonum mutuaeque sincerae unionis fraternitate - venire et accelerare deberent et tenerentur. Praedicti etiam Saxones contra aemulos seu inimicos Nobilium signanter autem ad conterendam praedictorum nefandissimorum rusticorum proterviam venire et accelerare deberent et tenerentur, ad quod se partes sponte obliga - - juramento coram nobis. Praescripti vero Nobiles et Saxones praeteritis diebus Thordae in generali congregatione nostra videlicet in festo Purificationis Virginis gloriosae nunc praeterito praemissam dispositionem et ordinationem ipsorum nec non unionem fraterniter confirmarunt coram nobis harum nostrarum testimonio litterarum. Datum Thordae - - in festo B. Dorotheae Virg. Anno Domini millesimo quadringentesimo trigesimo octavo. Eder, in notis Critico - Historicis ad supplicem Libellum Valachorum, numero 16.
- б) Itaque cum unio illa, ut vocant trium Nationum coalesceret, nequaquam Ungara *Natio*, servos utique etiam complexa, sed ejus loco absque addito atque quasi *Κατ' ἔξοχην Nobiles* memorantur. *Ibid.* num. 15.
- в) In vetustissimis hujus argumenti litteris Lorandi Lépes de Varaskezy Vice Vajvodae Transsilvani nomine anno 1437. - - - exaratis habetur; ipsum Vice Vajvodam cum regni *Nobilibus*, Saxonibus, Siculisque in Oppidum Capolna

Едер аколоши дин апробате Партѣ г. Титѣла а. оунде зиче, кз мзкар кз се фаче поменуре де тоатз Гинта Оунгвръккз; тотѣши кжнд вине а грзи дэспре ѡсепителе лэци але Оунирей, нз Оунгврий, чи фэцеле Немешэри, ши ѡрашеле Вармэгилѡр (дин каре фэце кареле дэпз лэциле Оунгврэши нсте атжта кжт ѡ персонз Немешэккз) се поменэск. а) Ишэ ши а дэета чѣ дин анал 1557. зй а. Івнѣ, ла Тѣрда адрнатз, се зиче Оуниверситатѣ чэѡр трей Націѡане, а Нѣмешилѡр, а Векѣилѡр, а Сасилѡр. б)

Чи се поате ведѣ мираре, аколоши зиче Едер, кѣм, де, непоменинасе а монументѣриле ачѣсте Оунгврий, фзрз нѣмай ачэа, карей сжнт Нѣмешй; тотѣши Векѣий ши Сасий тоци пѣрѣрѣ се поменэск. Причина ѣ, зиче, кзчи кзтрз ачепѣтѣла а сѣтеи чинчи спре зѣче, ши дэпз ачѣа Векѣий тоци ачѣлешй кздинце аѣѣ, каре аз Нѣмеший. Чи а анал 1562, фіннд кз оуний динтрз Векѣий аз азат ѡрме дэспра Принципалзи Сигисмѣндзс, ѡ парте динтрз ѣй фѣрз дэсвзкаци де кздинцеле чѣле вѣки але Векѣилѡр. в)

Ичѣ-

polna convenisse, atque hic subditur: *inter praedictos Nobiles ac Saxonnes et Siculos talem fraternam disposuimus unionem* etc. in Testimonio Capituli Ecclesiae Albensis de inita unione anno 1459 feria secunda proxime ante festum B. Barbarae V. axarato nulla item Ungarorum memoria, atque tres unitae partes semper *Nobilium Siculorum, Saxonumque* adpellatione veniunt. Eder ibid.

а) In promptu cuilibet sunt, Approbatae Constitutiones Transsilvaniae, quarum P. III. tit. I. de unione ista agitur, et quanquam heic etiam universae nationum fiat mentio: tamen ubi de singularibus unionis legibus sermo est, non *Ungari*, sed eorum loco *Nobiles personae* et *Civitates Comitatum* quarum utique singulae ex jure Hungarico singulas personas *Nobiles* valent) memorantur. Eder ibidem.

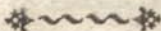
б) Anno 1557. 1-ma Iunii Thordae. *Postquam fideles nostri, Universitatis trium Nationum Transsilvaniae, Nobilium, Siculorum, Saxonum* atque etiam delegati e singulis Comitatibus Regni nostri Hungariae ultra et eis Tibiscum praestantes viri, una cum Proceribus et Magnatibus ad Mandatum nostrum (Isabelae.) filiique nostri Serenissimi, huc in oppidum nostrum Thordense convenissent etc. Eder num. 15.

в) Mirum jam videri possit, quid sit, quod cum Hungarorum Transsilvanorum non sit in his documentis explicata memoria, nisi qui eorum adpellatione *Nobi-*

АЧКАШИ, ЗИЧЕ БДЕР САСЛА, СЕ КАДЕ АСЕ ЖУДЕКА ДЕСПРЕ САСИ. ПЕН-
 ТРЪ КЪ ФІИНА САСИ ЧЕИ ДИН ПЪМЖИТЪЛА ЧЕЛ КРЪЗЕКЪ АТЪНЧИ СЛОБОЗИ,
 АЪПЪ ВРЪМЕ ЕШИНА ОУНИИ ДИН СКАЗНЕЛЕ ЧЪЛЕ СЪЗЕЩИ ЛА ВАРМЕГИИ ШИ
 ЛА СКАЗНЕЛЕ ЧЪЛЕ СЪЗВЕЩИ ФЪРЪ АКОЛО ФЪКЪЩИ ТЪБАУИ. А КЪРІА А-
 ТЪМПАЪРІ МЪРТЪРІИ СЪНТЪ АРТИКЪЛАИ ДІЕТИИ ДИН АНЪЛА 1608. 21. СЕ-
 ПТЪМВРІЕ. ДИН АНЪЛА 1616. 17 АПРІЛАЕ, ШИ ДИН АНЪЛА 1618. 12 А-
 ПРІЛАЕ. а) ПЕНТРЪ АЧКА АКОЛОШИ ЛА НЪМЪРЪЛА 15. ЗИЧЕ БДЕР, КЪ ГІН-
 ТА ОУНГЪРЪСКЪ НЪ А КЪТЪ Е ГІНТЪ ОУНГЪРЪСКЪ АРЕ КЪДІИНА ЧЕТЪЦЪ-
 НЪ А АРДЪЛА, НИЧЕ ПЕНТРЪ АЧКА КЪ ВЪРЕ КЪРЕЛЕ Е ДЕ ГІНТЪ ОУНГЪРЪ-
 СКЪ,

Nobilitium contineatur, Siculi tamen Saxonesque universe memorentur. Sed nempe sub initium seculi quinti decimi, ad quod prima illa unitae unionis instrumenta pertinent, atque adeo serius anno 1515. quo Decretum Tripartitum Iuris Consuetudinarii Hungariae editum, etiamque anno 1552 quo Relatio Commissariorum Pauli Bornemisza et Georgii Verner ad Ferdinandum I. scripta est, Siculi omnes liberi, iisque iuribus praediti fuere, quibus ii, qui solennibus Regum litteris nobilitate donati sunt, gaudent. Itaque Verbözius Siculos universe *Nobiles Privilegiatos* adpellat Trip. P. III. tit. 4. et in memorata Relatione Siculi omnes Nobiles esse perhibentur; (Benkő Milkov. t. 1. p. 50.) neque nisi decennio serius anno 1562. quom Siculi tertii ordinis adversus Principem Ioannem Sigismundum arma cepissent, atque a Ladislao Radák profligati essent, Comitibus in Civitate Segesvár habitis 29 Iunii, itemque Sigismundo Bathori Principe in Comitibus Albensibus anno 1595. III. Decembris celebratis decretum est, ut eorum pars aliqua pristinis Siculorum iuribus exuta, ad rusticorum statum redigeretur. Serius etiam Siculorum aliquos, ut se a militiae laboribus exemptos praestarent, sua se libertate exuisse, atque in potestatem Dominorum, ut vocantur, *terestrium* concessisse testis est lex Comitiorum anni 1608 (Ap. Benkő Imago Sicul. p. 60.) Eder ibid.

- а) Idem hoc respectu de Saxonum Natione iudicium esto. Nam homines quidem fundi, ut vocant, regii incolas, semper pro ingenuis hominibus fuisse habitos cum alia innumera documenta, tum duplices (ann. 1491. et 1510) Uladislai regis litterae mihi in autographo visae pervincunt, quibus Saxones, ut item Nobiles Tripartiti P. I. tit. 4. *Specialis ramus ac membrum sacrae Coronae et Regni Hungariae* adpellantur, itemque litterae Statuum et Ordinum Regni Hungariae anno 1454. Varadini congregatorum ad Saxones septem Sedium Saxonicalium scriptae. - Sane autem serius item factum, ut Saxonum aliqui, seu sua inertia, seu temporum injuria ad incitas redacti, e regione sedium Saxonicalium egressi ad Comitatus atque etiam Siculicorum sedes desciscerent, Dominisque illic terrestribus se Iobbagationatu, ut vocant, obligarent. Cujus rei testes habemus articulos Comitiorum anno 1608. XXI. Sept. 1616. XVII. Apr. et 1618. XII. Apr. celebratorum. Eder ibid.

скъ , оурмѣкъ съ фіе четъцѣн де йрдѣл. Пѣнтръ къ дакъ нъ ѣ Нѣ-
меш Оунгвръл, ничй кѣм нъ ѣ четъцѣн ѿ йрдѣл. йчѣашй се кѣде
дѣпъ ѿцелѣсѣл чѣл май сѣс дѣт, ѿ зиче шй де Ѣзкѣй, шй де Ѣасй;
къ нъ тоѣй Ѣзкѣй шй Ѣасй сжнт четъцѣнй ѿ йрдѣл. а)

Дѣчй фійнда трѣй Націѡане оуните ла ѡлалтѣ ѿ йрдѣл, ѡдекъ,
Нѣмешй, Ѣзкѣй шй Ѣасй; шй Нѣмешй фійнда ѿ йрдѣл ѡпѣрте Оун-
гврий ѡлта Рѡмжнй, сѣл стѣнд ѡдѣнарѣ Нѣмешилѡр дин Оунгврий шй
дин Рѡмжнй, фіеце кѣреле вѣде, къ Націѡнѣл чѣл дин тѣю динтръ
чѣле трѣй Націѡане ѣ ѡлкътѣнт дин Оунгврий, кѣрй сжнт Нѣмешй,
шй дин Рѡмжнйй кѣрй ѡсѣмене сжнт Нѣмешй. Гѣрѣ де нъ се цин де
чѣле трѣй Націѡане оуните Рѡмжнйй чѣй че нъ сжнт Нѣмешй; ничй
Оунгврийй чѣй че нъ сжнт Нѣмешй нъ се нѣмѣрѣ ѡтрѣ чѣле трѣй
Націѡане оуните сѣл пріймйте ѿ йрдѣл. йсѣмене де нъ се сокотѣск
ѡ фй четъцѣнй, шй фй Пѣтрйей Рѡмжнйй ѡчѣл, кѣрй нъ сжнт Нѣ-
мешй: ѡтѡкма ничй Оунгврийй ѡчѣл, кѣрй нъ сжнт Нѣмешй, нъ се
сокотѣск ѡ фй четъцѣнй шй фй Пѣтрйей ѿ йрдѣл. Шй пре оурмъ,
пре кѣм Рѡмжнйй кѣрй нъ сжнт Нѣмешй, нъ пот дожднй Дерѣгъ-
торйй пѣблике Политичѣшй: ѡшѡ шй Оунгврийй кѣрй нъ сжнт Нѣмешй,
нъ пот дожднй ѡчѣлешй дерѣгъторйй. Кѣ оун кѣвжнт, Рѡмжнйй
кѣрй сжнт Нѣмешй ѡтѡкма сжнт кѣ Оунгврийй чѣй че сжнт Нѣмешй,
ѡтрѣ тоѡте. Шй Оунгврийй кѣрй нъ сжнт Нѣмешй ѡтѡкма сжнт кѣ
Рѡмжнйй ѡчѣл, кѣрй нъ сжнт Нѣмешй. Де оунде, пре кѣм кѣар й-
сте, къ Гинта Оунгвръѣскъ ничй ѡ недрѣптѡте нъ ѡл фѣкѣт Гинтей
чѣй Рѡмжнѣшй, ѡшѡ кѣ мѣна съ пѣпѣе дешѣртѣчѣнѣ вѡрѣелѡр лѣй
Ѣнгѣл, кѣнд прѣсте тот зиче, къ Рѡмжнйй фѣрѣ ѡстрѣннаѣй де ѡпѣр-
тѣре Дерѣгъторйй Пѣблике, шй кѣ ѡлѣй прѡшй фѣрѣ липсйѣй де оу-
нйрѣ Націѡанѣлѡр ѿ йрдѣл. НѢ

а) Ajo itaque Nationem Hungarum nequaquam Nationis suae respectu jure ci-
vilitatis Transsilvaniae gaudere, neque eo, quod si doceatur, esse quempiam
Natione Hungarum, eundem civem esse Transsilvanum continuo intelligi. Idem
quadam ratione de Sicularum Saxonumque natione adfirmo. Eder ibidem.

НѢ ФЪРЪЗЪ ВРѢМЕ ДАРЪЗЪ СКРИСЕРЪЗЪ РѢМЖНІЙ ЧЕЙ ДИНЪ ЯРДѢЛЪ А СЪПЛИ-
 КА СА ЧѢ КЪТЪРЪЗЪ ДВОПÓДЪ АЛ ДОНЛѢ АНЪЗРАТЪЗЪ РѢМЖНІЙ ДАТЪЗЪ,
 КЪМЪЗЪ МАЙ НАИНТЕ ЗИСА ОУНІРЕ А ЧЕЛЪРЪ ТРЕЙ НАЦІЪАНЕ А ЯРДѢЛЪ НІЧИ
 Ѡ ВЪТЪЗМАРЕ НЪ ФЪКЪЗЪ НѢМЪЗЛЪИ РѢМЖНІЕСКЪ, БА АТЪРЪ АЧЕЛАШІЙ ВѢКЪ, КЖНА
 СЕ ФѢЧЕ АЧѢСТЪЗЪ ОУНІРЕ, А ПРѢ ФРЪЗМОАСЪЗЪ ФЛОАРЕ ЕРА НѢМЪЗЪ РѢМЖНІЕСКЪ,
 ПЕНТЪРЪЗЪ КЪ ДИНЪ СІНЪЗЪ НѢМЪЗЛЪИ АЧЕСТЪЗЪ ІѠАННЪ КОРВІНЪ ДЕ ХУНІАДЪ ФЪ
 ФЪКЪТЪ АТЪІЮ ВЪЙВОДЪЗЪ ЦЪРЕЙ ЯРДѢЛЪЗЪИ, ДЪПЪЗЪ АЧѢА ФЪ АНЪЗЦАТЪ А ФІ
 ГЪВЕРНАТОРЪ А ТОАТЪ АПЪРЪЗЦІА ОУНЪГРІЛЪРЪ, ШІ АПРЕЪНЪЗЪ МАЙ МЪРЕ
 АРХІСТРАТИГЪ ѠЩІЛЪРЪ А ТОАТЪ ОУНЪГРІА; ЪРЪЗЪ НЕМЪЗРІТОРІУЛЪ ФІЮ АЛ АЧЕ-
 СТЪЗЪ, МАТІАСЪ ФЪ ФЪКЪТЪ КРАЮ АПЪРЪЗЦІЕЙ ОУНЪГРІЛЪРЪ, ШІ КА СЪЗЪ ТЪ-
 ЧЕМЪ ПРЕ АЦІЮ ВЪЙВОДЕ АЙ ЯРДѢЛЪЗЪИ, КАРІЙ ФЪРЪЗЪ ДІНТЪРЪЗЪ РѢМЖНІЙ,
 ІѠАНЪ ГЕЦИ, ДІНТЪРЪЗЪ А КЪРЪЗЪА ФАМІЛІЕ ШІ АКЪМЪ СПЪНЪ КЪ МАЙ СЖНТЪ НѢ-
 МЕШІЙ РѢМЖНІЙ А ВАРМЕГІА ДОБЖКА, ФЪ ГЪВЕРНАТЪРЪ А ЯРДѢЛЪ, ЪРЪЗЪ СТЕ-
 ФАНЪ ІОЖИКА АСЪКМЕНЕ РѢМЖНІЙ ФЪ КАНЦЕЛАРІЪЗЪ А ЗІЛЕЛЕ ПРІНЦІПЪЗЪИ СІ-
 ГІСМЪНДЪЗЪ БЪТОРИ КЪТЪРЪЗЪ КАПЕТЪЗЪА СЪТЕЙ СЪ, ЪРЪЗЪ КЪТЪРЪЗЪ МІЖЛОКЪЗЪА СЪ-
 ТЕЙ АЧЕІАШІЙ НІКОЛАЕ ѠЛАХЪЗЪ ДІНЪ НЪЗРІНЦІЙ РѢМЖНІЙ НЪЗКЪТЪ А СІВІЮ,
 ФЪ АРХІЕПІСКÓПЪ АЛ СТРІГОНЪЗЪИ, ШІ АЛ ОУНЪГРІЕЙ КАНЦЕЛАРІЪЗЪ, ШІ
 ФРАТЕСЪЗЪ МАТЪЕЙ ЕРА ЖЪДЕ КРЪЗЕСКЪ ДЕ ІМОШІЕ ЛА ЯРДѢЛЪ А СКАѠНЪЗЪА
 САСЪ ВЪРОШЪ. а)

ДИНЪ

а) Nec quidquam tamen obfuit illa juribus Nationis Valachicae regnicolaribus, imo sors hujus illo recte Saeculo, quo unio memorata condita fuit, quam maxime florebat, etenim ex hujus Nationis sinu *Joannes Corvinus Hunyades*, ad summos in Transilvania honores primum promotus, deinde ad Supremi in Hungaria belli Ducis, ac Gubernatoris munus evectus; ejus vero immortalis filius *Matthias* ad ipsum Regni solium exaltatus fuit, atque ut alios Transsilvaniae *Vajvodas* hujus Nationis populares silentio praeterire liceat, *Joannes Getzi*, ex cujus familia adhucdum nonnulli nobiles Valachi in Comitatu Dobocensi superesse dicuntur, sublime Gubernatoris in Transsylvania, *Stephanus* vero *Iosika* (testante ipso *Wolfgango Bethlen Historico*) origine, ac natione Valachus eminens Cancellarii munus, sub Principe *Sigismundo Bathori*, circa finem saeculi XVI. magna cum laude obierunt. Circa medium vero ejusdem saeculi *Nicolaus Olahus* parentibus aequae Valachis natus *Cibinii*, Archiepiscopi in Hungaria *Strigoniensis*, et Regni Cancellarii digni-

Дин тоате ачѣсте лѣминат се вѣде а фѣ кѣ тотѣла десвѣнатѣ кѣ-
вѣнтѣрѣ лѣи ѣдер, кареле а май сѣс поменѣтеле Пѣте Истѣорико - Крити-
ке, кѣ ачѣла а дешѣрт се трѣдѣще а скѣри пре Рѣмѣнѣи чѣи дин а рѣкл
кѣ никѣри нѣ се а флѣ Рѣмѣнѣи сѣ фѣ фѣст а нѣме кѣемѣци ла сфѣтѣ-
риле чѣле де ѣще а ле цѣрей, адекѣ ла дѣтѣ, нѣче нѣ се поменѣск
нѣчи ѣдѣтѣ а трѣ ачѣле сфѣтѣри Рѣмѣнѣи ка аци Чѣтѣцѣнѣи, шѣ фѣи
аи Пѣтрѣи а ле чѣлѣр трѣи Нацѣѣане оѣнѣте.

Чѣ, де ѣарѣ че нѣмѣши оѣнѣи сѣнт дин нѣмѣла чѣл Оѣнгѣрѣск,
оѣнѣи дин нѣмѣла чѣл Рѣмѣнѣск, пѣрѣрѣ ѣри че сѣл лѣкрѣт кѣ нѣме-
меле нѣмѣшилѣр, а тѣта се ацѣлѣче а фѣ лѣкрѣт кѣ нѣмеле нѣмѣши-
лѣр чѣлѣр дин нѣмѣла Рѣмѣнѣск, пре кѣм кѣ нѣмеле нѣмѣшилѣр чѣлѣр
дин нѣмѣла Оѣнгѣрѣск. Дѣчи, кѣнд се кѣемѣ ла дѣтѣ нѣмѣши кѣ Оѣ-
кѣи шѣ кѣ Сѣси, а тѣта се кѣемѣ Рѣмѣнѣи нѣмѣши, пре кѣт шѣ
Оѣнгѣрѣи нѣмѣши. Нѣ ѣрѣ де лѣпѣсѣ сѣсе а нѣмѣскѣ Рѣмѣнѣи, пре кѣм
нѣ се а нѣмѣ нѣчи Оѣнгѣрѣи, фѣрѣ де ѣще нѣмѣши. Кѣ пре кѣм
нѣмѣла Рѣмѣнѣск ка нѣм Рѣмѣнѣск нѣ ѣрѣ а трѣ Нацѣѣанеле чѣле оѣ-
нѣте сѣл прѣимѣте, а шѣ нѣчи нѣмѣла Оѣнгѣрѣск ка нѣм Оѣнгѣрѣск нѣ
ѣ а трѣ лѣдѣателе трѣи Нацѣѣане а ле а рѣклѣлѣи; фѣрѣ нѣмѣши, кѣ-
риѣ сѣнт шѣ дин трѣ Оѣнгѣри, шѣ дин трѣ Рѣмѣнѣи а лѣкѣтѣск оѣна
дин чѣле трѣи Нацѣѣане оѣнѣте сѣл прѣимѣте: карѣ асѣши ѣдер ѣ
кѣнѣаще, шѣ ѣ мѣртѣрѣнѣще. Де ѣарѣ че дѣрѣ Рѣмѣнѣи карѣи сѣнт
нѣмѣши, се нѣмѣрѣ а трѣ Нацѣѣане; оѣрѣмѣзѣ, кѣ шѣ Рѣмѣнѣи, а-
декѣ карѣи сѣнт нѣмѣши тот де а оѣна аѣ фѣст кѣемѣци ла сфѣтѣ-
риле цѣрей чѣле де ѣще. Нѣчи ачи нѣчи ѣ стрѣмѣтѣте нѣ сѣл фѣ-
кѣт кѣндава нѣмѣлѣи Рѣмѣнѣск де кѣтрѣ нѣмѣла Оѣнгѣрѣск. Тѣатѣ
темѣла дѣрѣ а кѣвѣнтѣриѣ лѣи ѣдер чѣи асѣпра Рѣмѣнѣилѣр ѣ сѣрѣ-
пѣтѣ.

dignitate eminebat, ejus vero frater Matheus haereditario Iudicis Regii se-
dis in Transsylvania Szász Város officio fungebatur. *Supplex Libellus Va-
lachorum.*

пѣтъ. Де оунде, нѣмѣл Рѡмѣнск, пре кѣм ниѣи ѡдѣтъ нѣ аѣ пѣ-
тимит ниѣи ѡ недрепѣте де кѣтрѣ нѣмѣл Оунгѣрск, аѣа кѣ ачѣлаши
мѣрѣт нѣм Оунгѣрск трѣбе пѣрѣрѣ аѣжнѣ пѣче, дѣпѣ Конститѣѣи
Пѣтрѣи, кѣ кѣчѣре сѣ цѣнѣ, ши а линиѣе, дела карѣ аѣтрѣнѣ фѣри-
чѣрѣ, сѣ кѣсте, сѣпѣнѣндѣе фѣѣе кѣрѣле кѣ крѣдинѣоѣе аѣкѣлатѣре
Домнилѣр ши май мѣрилѣр сѣи.

К А П ъ.

Шѣнтрѣ аѣпѣрѣѣи лѣи Менѣморѣт, ши аѣлѣи Глѣд.

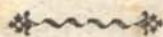
§. а.

Сѣ спѣн мѣрѣиниле ши кѣпрѣнсѣл аѣпѣрѣѣи лѣи Менѣ-
морѣт, ши аѣлѣи Глѣд дѣн Истѣрѣи Нѣтѣрѣѣлѣи лѣи Бѣла.

Мѣрѣиниле Пѣннѣнѣи, кѣм скрѣ Нѣтѣрѣѣл ла Кап а. ши аѣ.
ла карѣ аѣдемнѣ рѣши, ши дѣка Гѣлицѣи пре Оунгѣрѣ, ка сѣ мѣрѣгѣ
а ѡ аѣнѣка, дѣспре ѡ пѣрте сѣжѣт дѣн колѡ де Тѣса, ши де дѣнѣре;
де аѣтѣ пѣрте, дела Кѣдрѣл Иѣфон, ши де кѣм ѣсе Оѣмѣшѣл дѣн Яр-
дѣл, ши кѣрѣ а Тѣса, пре аѣнѣгѣ Ярдѣл прѣсте Мѣрѣш де кѣм сѣ и-
вѣѣе ачѣста дѣн Ярдѣл; аѣѣмене де кѣм ѣсе Мѣрѣшѣл дѣн Ярдѣл, а
стѣнѣга, прѣсте Тѣмиш, пѣнѣ ла четѣтѣ Оѣрѣѣѣѣ. аѣпѣрѣѣи дѣрѣ а-
лѣи Менѣморѣт ѣрѣ дѣн Оѣмѣш кѣм ѣсе ачѣла дѣн Ярдѣл, ши дѣ а
Тѣса, аѣтрѣ Тѣса ши аѣтрѣ Ярдѣл пѣнѣ оунде сѣ скѣрѣ Мѣрѣшѣл а

T

Тиса. Гѣрз а лѣи Глад а пѣрзце аѣ фост дѣла нѣирѣ Мѣрзшѣлѣи а фѣрз
 дѣла нѣи дин Ирѣла, а стѣнга, пѣнз ла Оуѣршаѣа. Аѣз ла кап ма. Но-
 тарѣла зиче а фѣ фост а тинѣз а пѣрзца а лѣи Глад май а колѣ, а дѣкз
 пѣнз ла четѣтѣ Хѣром. Динтрѣ а чѣсте оуѣрмѣзз, кз, пре кѣм нѣ-
 че Рѣшѣи, нѣче Дѣка Галиѣиѣи нѣ поменѣрз немѣка кзтрз Оуѣнгѣрѣи
 де Ирѣла спѣнѣндѣле кѣпрѣнѣла Пѣннѣнѣиѣи, а шѣ Ирѣла нѣчѣи кѣм
 нѣ се сокѣтѣще а трз цинѣтѣрѣле Пѣннѣнѣиѣи, пре кѣм нѣче Нотѣрѣла
 нѣла нѣмѣрз а трз а чѣле. Кѣвинтѣле Нотѣрѣлаѣи Латинѣще сѣнт май
 сѣс ла кап ѣ. s. ѣ. Карѣ сѣз ле четѣѣи.

§. ѣ.

Че фѣлѣю де гинте сѣз нѣмѣрѣи ѣрѣ а тѣнѣи а Пѣннѣнѣиѣи
 дин колѣче де Дѣнзрѣ, кѣнд аѣ а жѣнс Оуѣнгѣрѣи
 а Пѣннѣнѣиѣи.

Кѣнд аѣ а трѣт Оуѣнгѣрѣи а Пѣннѣнѣиѣи, карѣ а кѣм се зиче цѣра
 Оуѣнгѣрѣѣкз сѣз Оуѣнгѣрѣи, а шѣ се повѣстѣще а Истѣрѣа Нотѣрѣлаѣи,
 кѣм четѣрѣм май сѣс лѣтинѣще дин капѣла ѣ. Кѣм кз а Пѣннѣнѣиѣи лѣ-
 кѣитѣрѣи ѣрѣ Скѣлѣвѣи, Бѣлгарѣи, Бѣлѣхѣи сѣз Рѣмѣнѣиѣи, шѣ пѣстѣрѣи
 Рѣмѣнилѣр. Дѣрз карѣ нѣм а карѣ пѣрте а Пѣннѣнѣиѣи ѣрѣ? А чѣста
 ѣ спѣне а чѣлашѣи Нотѣрѣс, кѣм четѣрѣм май сѣс лѣтинѣще дин ка-
 пѣла ѣ. А дѣкз Пѣннѣнѣиѣи чѣ дин колѣ де Дѣнзрѣ ѣ цинѣ Рѣмѣнѣиѣи, шѣ
 а колѣ пѣнз а Дѣнзрѣ а шѣзѣсе пѣстѣрѣи сѣи. Гѣрз а трз Дѣнзрѣ шѣ
 а трз Тиса ѣрѣ Скѣлѣвѣи, шѣ Бѣлгарѣи сѣпт стѣпѣнѣрѣк лѣи Сѣлан пѣ-
 нз а мѣрѣинѣк цѣрѣи Дѣшилѣр шѣ а Рѣшилѣр, кѣт а мѣрѣинѣк цѣрѣи
 Дѣшилѣр, дѣла Мѣнѣкѣч шѣ дѣла Оуѣнгѣрѣи а чѣпѣнд а жѣс ѣрѣ Скѣлѣвѣи,
 пре кѣм май лѣмѣрѣит се вѣде дин капѣла ѣ. ла Нотѣрѣла, оуѣнде скрѣе,
 кз Скѣлѣвѣи дин цѣра Бѣлгарѣиѣи фѣрз дѣшѣи ла мѣрѣинѣле Рѣши-
 лѣр.

лвр. а) Їрз дела Оклáвїй ꙗ жоꝋ пꝑнꝑ оўнде се дескаркꝑ Тїса ꙗ Дѣнꝑре єрꙗ Бѣлгарїй.

Де врѣме че дѣрꝑ ꙗ Пáннѡнїа дин колѡ де Дѣнꝑре єрꙗ Рѡмáнїй, дин коаче де Дѣнꝑре пꝑнꝑ ꙗ Тїса єрꙗ Оклáвїй шї Бѣлгарїй: кáре рꝑспикáт се спѣн ла Нотáрїѡла; Блáхїй сáѡ Рѡмáнїй оўнде вѡр фї? Оўрмѣꝑꝑ, кꝑ Рѡмáнїй áѡ фост дин коаче де Тїса, дела Гѡмеш пре лꝑнꝑꝑ ꙗрдѣл, шї дела ꙗрдѣл áфáрꝑ ꙗтрꝑ Мѣрꝑш шї ꙗтрꝑ Тїса, пꝑнꝑ оўнде се áфѣндꝑ Мѣрꝑшѡл ꙗ Тїса, ꙗрꝑ ꙗ стѣнꝑа Мѣрꝑшѡлѡш ꙗфáрꝑ де ꙗрдѣл пꝑнꝑ ла четáтѣ Оўршáѡѡ, ѡ пꝑнꝑ ла четáтѣ Хѡром. Шї áшá лꝑкꝑнтѡрїй ꙗпꝑрꝑцїей лꝑш Менѡморѡт шї áш ꙗпꝑрꝑцїей лꝑш Гáдá сáѡ Гáдá тѡцїй єрꙗ Рѡмáнїй.

Нїче сꝑ нꝑ те оўїцї ла áчѣл, кꝑ Нотáрїѡла лꝑш Бѣла ла кап á. зїче, кꝑ лꝑкꝑнтѡрїй цѣрїй лꝑш Менѡморѡт се зїк, Кѡзар. Пѣнтрꝑ кꝑ де врѣме че Рѣшїй, вѣчїнїй Пáннѡнїей, кїáр спѣсѣрꝑ Оўнꝑꝑрїлвр, кꝑ ꙗ Пáннѡнїа, áфáрꝑ де Пꝑстѡрїй Рѡмáнїлвр, кáрїй єрꙗ дин колѡ де Дѣнꝑре, сѡнт Оклáвїй, Бѣлгарїй, шї Блáхїй сáѡ Рѡмáнїй; шї Оклáвїй кꝑ Бѣлгарїй єрꙗ ꙗтрꝑ Дѣнꝑре шї ꙗтрꝑ Тїса; нїчї ѡ áдоáлꝑ нꝑ пѡáте фї, кѣм кꝑ áчѣл, пре кáрїй Нотáрїѡла ꙗш кїáмꝑ, Кѡзар, áѡ фост Блáхїй, сáѡ Рѡмáнїй.

Нїчї сꝑ нꝑ гѡндѣшїй, кꝑ Рѣшїй ла кап á. зїкѡнд кꝑ áфáрꝑ де Оклáвїй, де Бѣлгарїй, шї де Пꝑстѡрїй Рѡмáнїлвр, сѡнт лꝑкꝑнтѡрїй шї Блáхїй сáѡ Рѡмáнїй, áѡ áцелѣс дѡáрꝑ пре Рѡмáнїй сáѡ Блáхїй чѣй дин ꙗрдѣл, нꝑ, кꝑ, пре кѣм мáй сѣс ѡ. á. áсꝑмнáрꝑм, Блáхїй дин ꙗрдѣл нꝑ се цїнѣ де Пáннѡнїа; шї Рѣшїй вѡркѣск де лꝑкꝑнтѡрїй Пáннѡнїей. Бá, де Блáхїй чѣй дин ꙗрдѣл нїче нꝑ áѡ шїѡт Оўнꝑꝑрїй не-

а) Mortuo Athila rege, magnus Reanus proavus ducis Salani, dux de Bulgaria egressus, auxilio et consilio Imperatoris Graecorum praeoccupaverat terram illam. Qualiter etiam ipsi Selavi de terra Bulgariae conducti fuerunt ad confinium Ruthenorum, et qualiter nunc Salanus dux eorum se et suos teneret. Notar. cap. 12.

Зиче май Аколѡ Нотариѡла, ла кап ѡ. кз Менѡморѡт, непѡтѡла лѡи Морѡт, пѡнтрѡ ачѡа фѡ де Оуѡгѡри ѡнѡмит Менѡморѡт, кѡчи ѡвѡ мѡлте брѡте сѡѡ цинѡаре. Ачѡста ѡ дин чѡле че Нотариѡла ле ѡчерѡѡе дин кѡпѡа сѡѡ. Пѡнтрѡ кз Менѡморѡт нѡ ѡ ѡлта, фѡрѡ, минор Морѡт (minor Morout), кѡрѡ ѡсемнѡѡѡ, Морѡт чѡл май мин, ка сѡсе деѡсѡбѡѡкѡ де бѡтрѡнѡла мѡшѡла лѡи Морѡт. Де оуѡде дѡпѡ дѡлѡкта чѡ де ѡкѡм ѡ рѡмѡнилар сѡр зиче, Минморѡт, сѡѡ Морѡт чѡл мин, кѡреле ѡтѡнчи дѡпѡ кѡкѡнтѡла Италиѡнеѡск, мѡно (meno) че вине дела лѡтинѡскѡла, минор сѡѡ минѡс (minor сѡѡ minus) се зичѡ чѡ Меноморѡт, шѡи Менѡморѡт; кз, о. ѡл кѡвинтелар чѡлар лѡтинѡнѡѡи, шѡи Италиѡнѡѡи, рѡмѡнѡи де мѡлте ѡри ѡл мѡтѡ ѡ ѡ. Гѡрѡ ѡ оуѡнеле кѡвинте де ачѡсте ѡкѡм нѡн о. ѡкѡм ѡ. пре кѡм дормит шѡи дѡрмит. Ачѡста ѡ причина, кѡчи Нотариѡла ѡкѡм скрѡе Меноморѡт, ѡкѡм Менѡморѡт. Вѡзи ла Нотариѡла кап ѡ. к. шѡи бѡи.

§. 7.

Менѡморѡт ѡѡ фѡст рѡмѡн.

Ба, кѡм кз нѡ нѡмай сѡпѡшѡи лѡи, чѡи шѡи ѡѡшѡи ѡл Менѡморѡт ѡѡ фѡст рѡмѡн, нѡ ѡтѡнекѡт, ми се пѡре, се кѡлѡѡе дин кѡвинтеле Нотариѡлаѡи, кап к. Кз черѡнѡ Арпѡд, дѡѡа Оуѡгѡрилар, дела Менѡморѡт, ка сѡи дѡ лѡи цинѡтѡла дела ѡѡмѡш пѡнѡ ла ѡтѡрѡла Нѡр, шѡи пѡнѡ ла пѡрта Мѡсѡшѡлаѡи, дѡнтрѡ ачѡа кѡдинѡѡ, кз лѡкѡла ѡчѡла ѡѡ фѡст ѡ Краѡуѡѡи Атила. Де оуѡде, фѡинѡ ѡл лѡи Атила стрѡнепѡт, дѡпѡ дренѡте трѡѡе Менѡморѡт стрѡмошѡѡска мѡшѡе сѡ ѡ ѡ ѡтѡаркѡ. Менѡморѡт ѡи рѡспѡнѡе, кз мѡкар ѡѡ фѡст ѡлѡи Атила лѡ лѡкѡла ѡчѡла, нѡ се кѡде ѡл сѡла ѡтѡаркѡ лѡи Арпѡд, де ѡарѡ че

Атила

Итила кѡ недрептáте лав цинѣт; пѣнтрѡ кѡ дела стрзмѡшл лѡи Менѡморѣт кѡ пѣтѣрѣ лав фѡст лѡат Итила. а)

Де врѣме че дáръ Итила ѡв фѡст лѡат цинѣтѡв ѡчѣла дела стрзмѡшл лѡи Менѡморѣт; липскѣе сѡ вѣдем, де че нѣм ѡв фѡст стрзмѡшл лѡи Менѡморѣт; кáре лѡкрѡ кѡ пѣцинѡ грѡштáте, мисѣ пáре, се пѡáте мзрчиннѣ. Кѡ ѡчѣм се шѣе, кѡ дѡпѡ че ѡв лѡсáт ѡпѡрáтѡв ѡв рѣлáн Дáкiа де сѡпт стѡпнѣрѣ ѡпѡрѡциѣй Рѡмáнилѡр, Дáкiа ѡ домнѣрѡ Гѡтѣй. ѡчѣм ѡкѡ сѡ шѣе, кѡ пре Гѡтѣ ѡв скѡс дин Дáкiа Хѣннѣ; ѡтрѡ кáрѣй ѡв фѡст Итила. Пре оѡрмѡ шѣ ѡчѣм ѡм вѡдѣт мáй сѡс (кап г.) кѡм Рѡмáннѣ шѣ дѡпѡ зѣлѣлѣ лѡи ѡв рѣлáн пѡрѡрѣ ѡв рѡмáс ѡ Дáкiа. Де врѣме че дáръ Итила мáй тѡрѡзѣс дѡпѡ скѡáтерѣ Гѡтилѡр дин Дáкiа сáв фѡкѣт Крáѡ: оѡрмѣзѡ, кѡ стрзмѡшл ѡчѣла ѡлѡи Менѡморѣт, дела кáрѣлѣ кѡ пѣтѣрѣ ѡв лѡат Итила зѣсѡл цинѣт, нѡ ѡв фѡст де нѣмѡ Гѡтичѣск. Кѡ че мѡнѣ тѡрѡтѡв ѡвѣ Хѣннѣ ѡсѡпра Гѡтилѡр, чѣне пѡáте крѣде, сѡл фѣ сѡфѣрѣт ѣй пре Гѡт, пѡнѡ кѡнд сáв рѡдикáт Крáѡ Итила, сѡ ѡпѡрѡцѣскѡ ѡтрáчѣл лѡк ѡл Дáкiѣй? Вѣзѣ мáй сѡс кап д. с. ѡ. Чѣ, прекѡм фѣрѣ лѡкрѡрилѡр ѡменѣшѣ не ѡвáцѡ, ѡчѣлѣ гѣнте номáде, кáре венѣ ѡ Дáкiа, се невоѡ ѡ кѡпрѣнде шѣсѡрилѣ, нѡ мѡнѡцѣй, бá нѣче шѣсѡрилѣ нѡ ѡжѡнѣтѣ ѡлѣ мѡченѣ тѡáте. Пѣнтрѡ ѡчѣм мѡкáр кѡ шѣ лá шѣсѡрѣ ѣрá Рѡмáннѣ мѡлѡцѣ ѡгонисѡтѡрѣй де пѡмѡнт ѡ чѣлѣ мáй мѡáте лѡкрѣй ѡлѣ шѣсѡрилѡр ѡчѣлѡрá, сѡпѡшѣ венѣтѣчѣлѡр гѣнте бáрвáре: тѡтѡшѣ ѡсте ѡ крѣде, кѡ прин мѡнѡцѣ Рѡмáннѣ ѡвѣ Кѡпетѣнѣилѣ сáлѣ дѡм нѣмѡ сѡс, кáрѣй дѡпѡ ѡпрежѡрѡрилѣ тѣмпѡлѡи прекѡм ѣй пѣнтрѡ не ѡсемѡнáрѣ пѡтѣрѣй некѡтѣжѡнд ѡковѡрѡ лá шѣсѡрѣ кѡ рѡскѡѡ ѡсѡпра венѣтѣчилѡр бáрвáрѣ, липскѣ сѡ цинѡ пáче кѡ ѡчѣлѡшѣ бáрвáрѣ; ѡшá бáрвáри-

а) Verba sua non conturbant animum nostrum, eo, quod mandaverit nobis se descendisse de genere Athilae Regis, qui flagellum Dei dicebatur, qui etiam violenta manu rapuerat terram hanc ab atavo meo, sed tamen modo per gratiam Domini mei Imperatoris Constantinopolitani, nemo potest auferre de manibus meis. *Notarius cap. 20.*

вѣрилур фѣрз фолосъ, ка примеждѣосъ лѣкрѣ ерѣ асе ѿкѣмѣтѣ сѣ дѣ
рѣскою ѿсѣпра Рѣмѣнилур чѣлур прин мѣнѣи. Дѣнтрѣ ѿчѣсте Кѣпѣ-
тѣнѣи сѣлѣ Дѣкѣи Рѣмѣнѣи ѿсѣ фост стрѣмѣшѣла лѣи Менѣморѣтѣ ѿ мѣнѣи
ла рѣѣла Кришѣлаѣи, пре кѣреле ѿпѣи ѿтила, кѣндѣ ѿсѣ кѣпрѣнсѣ Пѣннѣ-
нѣа, лѣлѣ липсѣтѣ дѣ цинѣтѣла ѿчѣла ѿтрѣ Тѣса шѣи ѿтрѣ Гѣмеш пѣнѣ
ла хотѣрѣла Нѣр, шѣи ла пѣарта Мѣсешѣлаѣи. Дѣ оѣнде оѣрмѣѣзѣ, кѣ
Менѣморѣтѣ, пре кѣм шѣи ѿсѣшѣи нѣмеле, кѣреле еѣ кѣ тѣтѣла Рѣмѣнѣскѣ,
ѿлѣ вѣдѣѣе, ѿсѣ фост Рѣмѣнѣ.

Нѣрѣ сѣ фѣи фост стрѣмѣшѣла ѿчѣла ѿлѣи Менѣморѣтѣ, Бѣлгар, нѣ-
че кѣм нѣсѣ пѣате зѣче, дѣ ѣарѣ че пре ѿчѣле вѣрѣи, кѣндѣ ѿсѣ лѣат
ѿтила кѣ пѣтѣрѣѣ дѣла стрѣмѣшѣла лѣи Менѣморѣтѣ зѣсѣла цинѣтѣ,
нѣчѣи пѣменѣре нѣсѣ ерѣ дѣ Бѣлгарѣи ѿ Дѣкѣи. Дрѣптѣ ѿчѣѣа кѣндѣ зѣче
Нѣтарѣѣла ла капѣ нѣа, кѣ Менѣморѣтѣ кѣ вѣлгѣрѣѣскѣ иѣнимѣ, шѣи кѣ
трѣѣѣе ѿсѣ порѣнѣчѣтѣ лѣи ѿрѣдѣ Дѣкѣи Оѣнгѣрилур, нѣсѣ пѣѣи сѣ трѣѣи
дѣнтрѣ ѿчѣле кѣвинѣте ѿле Нѣтарѣѣлаѣи, кѣм кѣ Менѣморѣтѣ ѿсѣ фост Бѣл-
гар. Кѣ Нѣтарѣѣла нѣсѣ пѣнтрѣ ѿлта зѣче, кѣ Менѣморѣтѣ ѿсѣ порѣнѣчѣтѣ
лѣи ѿрѣдѣ кѣ Бѣлгѣрѣѣскѣ иѣнимѣ, фѣрѣ кѣ ѿ пѣрѣѣрѣѣ Оѣнгѣрилур
Бѣлгарѣи ерѣ ѣаменѣи кѣ трѣѣѣе, сѣмѣѣи, шѣи кѣрѣи кѣтѣжѣкѣрѣѣ пре Оѣн-
гѣрѣи. Дѣ ѿчѣи ѣсте, кѣ ѿрѣдѣ, кѣм сѣкрѣе Нѣтарѣѣла ла капѣ лѣа. ѿвѣр-
кѣѣѣндѣ пре Оѣнгѣрѣи ла рѣскою ѿсѣпра Бѣлгарѣилур, зѣче: ѿ Скѣиѣи!
кѣрѣи прин трѣѣѣѣа Бѣлгарѣилур, дѣла чѣтѣѣтѣѣ Оѣнгѣ фѣѣрѣѣѣи кѣѣмѣѣи
Оѣнгѣрѣи. а) Дѣ оѣнде Бѣлгѣрѣѣскѣ иѣнимѣ шѣи трѣѣѣѣе, мѣ сѣ пѣре, ѿ
фѣи фост пѣримѣе ла Оѣнгѣрѣи, кѣ кѣрѣѣ ѿсѣмнѣѣ еѣи ѿмѣ фѣарте трѣѣѣѣш,
сѣмѣѣѣ шѣи кѣ иѣнимѣ рѣѣ сѣпре Оѣнгѣрѣи, пре кѣм ѣсте ла Дѣтѣнѣи ѿдѣѣѣм
кѣтинѣѣѣнѣѣм (*odium Vatinianum*). ѿчѣѣста фѣѣ пѣрѣѣина, кѣчѣи Нѣтѣ-
рѣѣла вѣрѣѣ ѿчѣле кѣвинѣте. Чѣи шѣи дѣнтрѣ ѿчѣѣа сѣ вѣѣде, кѣ Менѣ-
морѣтѣ нѣсѣ ѿсѣ фост Бѣлгар, кѣ нѣчѣи ѿдѣѣѣтѣ нѣсѣ сѣлѣ лѣѣдѣѣтѣ кѣ Бѣлга-
рѣи,

а) O Scythici! qui per superbiam Bulgarorum; a Castro Hungu vocati estis Hungarii. *Notarius.* -cap. 39.

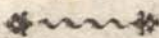
рїи, пре кѹм се лѹдаа Бѹлгарѹа Саланѹс ла Потарїѹа кап дї. Нїче нѹ
 аѹ пофтиг дїжѹторїю нїчи ѡдатѹ дела Бѹлгарїи, нїчи нѹи дїдереи;
 нїчи ел нѹ аїѹтѹ пре Бѹлгарїи аїѹпра Оўнгѹрилѹр. Де оўнде оўр-
 мѹзѹ аїѹк, кѹ нїчи претешѹ нѹ аѹ фост аїѹтрѹ Менѹморѹт, шї аїѹ-
 трѹ Бѹлгарїи.

Іїрѹ аїѹкле кѹвинте аїѹшї Менѹморѹт ла Потарїѹа Кап кї, Чї аїѹ
 нѹм прин хараа дїмнѹаѹшї мїѹѹ аїѹпратѹлаѹшї дела Царїград, нїмене
 нѹла поате лѹа дела мїне (цинѹтѹла аїѹчела), нѹ аїѹсемнѹѹзѹ аїѹлта, фѹ-
 рѹ кѹ вїцей сѹѹ фамилаїей лѹшї Менѹморѹт цинѹтѹла аїѹчела де кѹтрѹ
 Тїса, каре йїтила аїѹ лѹаѹсе кѹ пѹтѹрѹк дела стрѹмошѹла лѹшї Менѹ-
 морѹт, мїжлочїнда аїѹпратѹла дела Царїград фѹ аїѹтѹрнат, шї дїрїпт
 аїѹчѹла цинѹндаѹла ел кѹ дрептате, нїмене дѹпѹ дрептате нѹла поате лѹа
 дела дїнѹсѹла. Кѹ аїѹрпаа зичѹк, кѹ дѹпѹ дрептате йїсе кѹвїне лѹшї,
 пѹнтрѹ кѹ ѡдатѹ аїѹ цинѹсе йїтила. аїѹлтмїнтрѹк кѹм кѹ нїчи ѡ ле-
 гѹтѹшїнцѹ нѹ ера аїѹтрѹ Менѹморѹт шї аїѹтрѹ аїѹпратѹла дела Царї-
 град, аїѹчѹла де іїжїне араїѹтѹ, кѹ аїѹпра комѹнїлаѹр, аїѹдекѹ, чѹлаѹр де
 ѡбїще протївнїчи Оўнгѹрїи, нїче Менѹморѹт нѹ черѹ, нїче нѹшї фѹ
 трїмїс аїѹжѹторїю дела Грѹчїи, прѹкѹм дїдѹрѹ аїѹчѹпѹк шї лѹшї Саланѹс
 дїн коаче де Дѹнѹре, шї Бѹлгарїлаѹр дїн колѹ де Дѹнѹре.

§. А.

Рѹсѹкоѹла чѹла дїн тїжїю аїѹ Оўнгѹрилѹр кѹ Менѹморѹт.

Оўнгѹрїи, ешїнда дїн Галїцїа аїѹ Паннонїа, аїѹдекѹ аїѹ цѹкра Оўнгѹ-
 рѹскѹк, маї аїѹтїю дїскѹлекара ла Мѹнїкач аїѹтрѹ Оклаѹвї. Де аїѹколѹ
 дїдѹрѹ аїѹпра четѹцїи Оўнгѹварѹлаѹшї, карѹк кѹпрїнзїндаѹшї, пре Лобор-
 ци Дѹка четѹцїи аїѹчѹла аїѹ спїжнѹѹрарѹк, шї сѹпїсѹерѹ лѹрѹшї пре Окла-
 вїи аїѹчѹла аїѹ аїѹпрѹцїи Бѹлгарѹлаѹшї Салан. Потарїѹс кап бї. Дѹпѹ че аїѹ
 сѹпїсѹ

§. 5.

Ал дѡилѣ рѣскою ал Оуѣгѣрилѡр кѡ Менѡморѡт.

Дѡпѣ че мѡлате нѣмѡри ѡв ѡвѣнс Оуѣгѣриѣ, ши лѣв ѡвѣс шиѣ, пре оуѣрмѣ, вѣнинѡвѡле ши ѡвкѡтѣи тоѡци ѡтрѡ ѡвѡторѡ, се ѡтѡарсерѣ ѡрѡши ѡсѡпра лѡи Менѡморѡт ла четѡтѣ лѡи, Бѣхѡр, кѡрѣ ѡкѡм се кѡамѣ ѡрѡдѡа мѡре. Аѡи ѡрѡши фѡ вѡтѡлѣ крѡнтѣ, ка кѡре ниѡи кѡ оуѣн нѣм, кѡ кѡте сѡв вѡтѡт пѡнѣ ѡи Оуѣгѣриѣ, нѣ скрѣе Нѡтѡриѡл, сѣ фѣ ѡвѡт ѣи. Кѡ зѣче, кѡ ѣи. зѣле ѡв цинѡт вѡтѡлѡ. а) Оуѣде пре ѡѡѡи тоѡт кѡ вѡтѡлѣ скѡртѣ скрѣе, кѡ ѡв ѡвѣнс Оуѣгѣриѣ.

Атрѣи спрѡзѡчѣкѣ зѣ ѡстѡшѣи лѡи Менѡморѡт дѣдерѣ четѡтѣ Оуѣгѣрилѡр. Пре оуѣрмѣ се фѡкѡ пѡче ѡтрѡ Менѡморѡт ши ѡтрѡ Оуѣгѣриѣ ѡшѡ, кѡ ѡвѡнѡ Менѡморѡт нѣмай ѡ фѡтѣ, ши ниѡи оуѣн фѡѡр, кѡреле сѣ оуѣрмѣзе лѡи ѡтрѡ ѡпѡрѡѡѣе, фѡгѡдѡи, кѡ ѡши ва дѡ фѣтѡ дѡпѣ вѡлтѣс, фѡѡрѡл лѡи ѡрѡдѡ, ѡпреѡнѣ ѡи ва лѡсѡ Цинѡре-лѡи сѣв ши ѡпѡрѡѡѣѡ. Дѣ кѡрѣ сѡв фѡарте вѡкѡрѡт ѡрѡдѡ дѡка Оуѣгѣрилѡр, ши, кѡм скрѣе Нѡтѡриѡл ла кап ѡѡ. грѡвѣ ѡ фѡче Нѡнта. Дѣ оуѣде, пре ла ѡчѡпѡтѡл ѡзѣче сѡтѣ дѡла Хѡ, Рѡмѡнѣи кѡ мѡартѣ лѡи Менѡморѡт вѡзѡрѣ сѡжрѡшѡтѡл ѡпѡрѡѡѣѣѡ сѡле чѣи дѡла Врѡш, кѡрѣ рѡмѡнѡнѡ лѡи вѡлтѣс цинѡрѡлѡи лѡи Менѡморѡт, фѡ ѡпреѡнѡтѣ кѡ ѡпѡрѡѡѣѡ Оуѣгарѣѣѡ. в) ѡшѡ Рѡмѡнѣи се ѡкѡскрѣѡрѣ кѡ Оуѣгѣриѣ, ши лѡи вѡлтѣс ѡ се нѡкѡ фѡѡр Тѡкѡнѣ, кѡреле дѡпѣ мѡартѣ тѡтѡне сѣв, рѡмѡсѣ ѡтѡпѡнитѡрѡ ѡтѡатѣ Оуѣгарѡ. Нѡтѡриѡл кап ѡз.

Се

a) Et pugnatum est inter eos duodecim dies. *Notarius* cap. 51.

в) Dux vero *Arpad*, inito consilio suorum nobilium, mandata *Menemorout* dilexit et laudavit. Et dum filiam *Menemorout* ejusdem aetatis, ut filius suus *Zultus*, jam esse audivisset, petitionem *Menemorout* differre noluit, et filiam in uxorem *Zultae* accepit. *Notar.* Ibidem.

Menemorout post istam causam in secundo anno, sine filio mortuus est, et regnum ejus, totaliter *Zultae* genero suo, dimisit in pace. Post haec anno Dominicae Incarnationis 907 Dux *Arpad* migravit de hoc seculo. Ibidem cap. 52.

Се каде ѿ ѿсзмна ачи, кз Нотариѿла ла зисла кап ѿа. скрје, кз
 ѿастѣ лѿи Менѿморѿт чѣ ѿсѿпра Оунѿрилар ѿѿ фост дин май мѿлате
 нѣмѿри ѿдѿнатѿ; а) ши ѿша ла Биѿур нѿ синѿри Рѿмѿнѿи, ѿста-
 ши лѿи Менѿморѿт стѣтерѿ ѿ коантрѿ Оунѿрилар ѿтрѿ ѿчѣст ѿ-
 доилѣ рѿскою. Чи, фѿинд кз Нотариѿла ачи прѣсте ѿбичѣюа сѿѿ нѿ
 ѿнѿмѣѿе нѣмѿриле ѿчѣле, кѿре венѿрѿ ѿтрѿ ѿжѿторю лѿи Менѿмо-
 рѿт ѿсѿпра Оунѿрилар, дѣспре ѿлтѿ пѿрте тоате вечѿниле нѣмѿри ле
 ѿвинѣѿе Оунѿриѿи, ши пѣнтрѿ ѿчѣа нѿ ѣра вѿлнице ѿ да кѿйла ѿжѿ-
 торю ѿсѿпра Оунѿрилар; оурмѣзѿ, кз ѿдѿнарѣ ѿчѣа ѿ май мѿлате
 нѣмѿри ла Биѿур ѿсѿпра Оунѿрилар, дин канѿла сѿѿ фѿрѿ ниѿи ѿ-
 таторниѿе ѿ ѿскоди Нотариѿла.

§. 5.

Глад Дѿка Бѿнатѿлаѿи нѿ ѿѿ фост Бѿлгар.

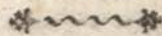
Нотариѿла лѿи Бѣла ла кап. ѿи. ѿша скрје, кз Глад дин четѿтѣ Ви-
 динѿлаѿи де прѣсте Дѿнѿре ѣшинд, кѿ ѿжѿторюа Кѿманлар, кѿриѿ
 ѣра Рѿмѿнѿи, прекѿм май ѿ жос вом ѿрѿта, кѿпринѣѿе цѣра, кѿрѣ
 ѿкѿм се кѿамѿ Бѿнат. в) Гѿрѿ кѿнд сѿѿ кѿтѣт ѣла кѿ Оунѿриѿи ѿѿѿ
 ѿжѿторю, кѿм не лѿѿѿ мѿрѿѿрисѿт Нотариѿла ла кап мѿ. дин Кѿманѿи,
 дин Бѿлгарѿи, дин Блѿки, ѿдекѿ дин Рѿмѿнѿи; в)

Ка сѿ зѿчи, нѿ Глад ѿѿ фост Бѿлгар, нѿ пѿѿи ѿѿѣ ѿлтѿ причѿнѿ,
 фѿрѿ, ѿѿ пѣнтрѿ кз дин Видѿн ѿѿ венѿт ѿ Бѿнат, ѿѿ пѣнтрѿ кз

U 2

ѿѿѿ

- a) Sicut e converso, milites congregati ex diversis nationibus, contra *Usubum* et suos milites pugnare coeperunt. *Idem* cap. 51.
- к) Terram vero, quae est a fluvio *Morus* usque ad Castrum *Urscia*, praeoccupavit quidam dux nomine *Gaad*, de *Bundyn* castro egressus adjutorio *Cumanorum*. *Notarius* cap. 11.
- в) Cum vellent transire amnem *Temes*, venit obviam eis *Glad*, a cujus progenie *Ohtum* descendit, dux illius patriae, cum magno exercitu equitum et pedium, adjutorio *Cumanorum*, et *Bulgarorum*, atque *Blacorum*. *Notar.* cap. 44.

авѣ ажѣторію асѣпра Оуингѣрилѣвр дела Бѣлагарі. Чи, пѣнтрѣ кѣ аѣ авѣ
 вѣт ажѣторію дела Бѣлагарі асѣпра Оуингѣрилѣвр, адеверт траѣи оуѣр-
 марѣ, кѣ аѣ фост Бѣлагар; пѣнтрѣ кѣ асѣменѣ авѣ ел ажѣторію ши де-
 ла Бѣмані, ши дела Рѣмѣнн. Ничи динтрѣ ачѣла, кѣчи аѣ венит
 дин Видин ла Бѣнат, нѣ оуѣрмѣкѣз сѣ фѣ фост Бѣлагар. Пѣнтрѣ кѣ
 мѣкар кѣ прѣсте Дѣнѣре аѣ фост кѣпринѣ акѣм Бѣлагаріи, ши аѣнѣрѣ-
 цѣ; тотѣши пѣнтрѣ ачѣла нѣ поѣи зѣче, атѣта сѣ фѣ фост ѣвѣлицѣи
 Рѣмѣннѣи чѣи де прѣсте Дѣнѣре, кѣт сѣнѣеле чѣл Рѣман кѣ дѣрѣ при-
 лѣжѣлѣи сѣ нѣ фѣ скѣнѣелѣт, ши сѣ нѣ фѣ флѣкѣзрѣт а трѣннѣи,
 мѣкар кѣ нѣ аѣ авѣт норочѣре де Окрѣиторі аѣла бѣне вонѣторі, кѣрѣи
 але лѣвр фѣпте витѣѣзе кѣ аѣнѣмѣре де Рѣмѣнн сѣ ле фѣ асѣмѣнат.
 Динтрѣ ачѣиш Бѣлѣрѣ Рѣмѣннѣи фѣрѣ чѣи дѣи фѣраѣи асѣн, ши Пѣтрѣ еѣи-
 ци де лѣнѣгѣ мѣнѣтеле ѣмѣ кѣ Рѣмѣннѣи, кѣрѣи маѣи де мѣлатѣ ѣрѣи аѣвин-
 гѣнд пре Грѣчи, нѣ нѣмаѣи пре Рѣмѣннѣи, чѣи ши пре Бѣлагарі аѣи скѣ-
 пѣрѣ де сѣпѣт стѣпѣннѣрѣ Грѣчилѣвр, ши аѣши агоннѣсѣрѣ аѣнѣрѣцѣи а
 Бѣлагаріа. Дѣспре кѣре стѣрѣлѣжѣитѣ фѣпѣтѣ маѣи аѣколѣ вѣм кѣвѣнѣта.
 Ба, прѣкѣм ла Никѣта Хонѣат а Исѣакѣи аѣнѣел Кѣртѣ а. се скрѣе, Рѣ-
 мѣннѣи чѣи де прѣсте Дѣнѣре, зѣвѣитѣндѣзе кѣ вѣрѣме нѣмѣле Дѣкѣи чѣи
 нѣоѣ, оуѣнде прин аѣрѣеліан а мѣнѣлокѣла Мѣсѣи, кѣрѣи акѣм се зѣче
 Бѣлагаріа ши Ѣѣрѣвѣа, аѣ фост аѣшезѣаѣи дѣпѣз чѣи дин Дѣкѣа чѣи вѣкѣи тре-
 кѣсе прѣсте Дѣнѣре, аѣ ачѣпѣт а се кѣемѣ дела аѣлѣи Мѣси, де пре
 нѣмѣле Цѣрѣи Мѣсѣи, а кѣрѣи еѣрѣ лѣкѣвѣитѣорі. а) Де оуѣнде ши Никѣта
 пре Рѣмѣннѣи ачѣи де прѣсте Дѣнѣре аѣколѣши, фѣрѣи ѣсебѣре акѣм а
 кѣамѣз Влѣхи, кѣ нѣмѣле чѣл де нѣмѣзрѣле чѣле Ѣловѣне дат Рѣманн-
 лѣвр, акѣм аѣи кѣамѣз Мѣси. Ши аѣколѣши се скрѣе, кѣ аѣнѣрѣцѣи Мѣ-
 силѣвр ачѣестѣра, аѣдекѣ а Рѣмѣннѣилѣвр чѣлѣвр де прѣсте Дѣнѣре кѣ аѣнѣ-
 рѣцѣи

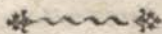
а) Tum Haemi montis accolae, sibi et Romano Imperio infestissimos reddidit,
 qui olim Mysi, nunc Blachi nominantur. *Nicaetas Choniates*, in *Isaacio*
Angelo, Lib. 1.

рѣція Бѣлгариау аѣ фост май де мѣлт ѿпревнѣтъ; ши оуна. а) Де оунде; мѣкар кѣ Скрѣиторѣи чей вѣки, дѣпѣ че саз ѿшезѣт Бѣлгарѣи ѿ Мѣста, ши аѣ ѿпревнѣтъ ѿколѣ, Мѣста ѿ нѣмѣск Бѣлгарѣе, ши пре стѣпнѣиторѣи Мѣстѣи ѿи кѣамѣ Бѣлгарѣи; тѣтъши сѣпт ѿчѣл нѣме се ѿцѣлѣг ши Рѣмѣнѣи ѿчѣл. Ши ѿша ѿе кѣде ѿ зѣче, кѣ Рѣмѣнѣи чей де прѣсте Дѣнѣре тот де ѿ оуна аѣ ѿпревнѣтъ ѿпревнѣ кѣ Бѣлгарѣи, пѣнѣ кѣнд ши чѣпѣк ши чѣл ѿпревнѣтъ аѣ ѿпѣкѣт сѣпт мѣна ѿпѣратѣлѣи Грѣчѣск. Трѣвѣнѣтаѣ дѣрѣ, пѣнѣ аѣ вѣкѣи ѿпревнѣція Бѣлгарѣиу, сѣ фѣе ѿ Бѣлгарѣи ши Рѣмѣнѣи волѣри, кѣ ѿвѣре мѣлтѣ, ши ѣа мѣнѣи ѿлѣши. Дѣнтрѣ ѿчѣпѣк ѣра Глад чѣл дѣн Вѣдѣн ѿ Дѣкѣи Рѣпѣнсе, ѿкѣрѣл ѿкѣвнѣиторѣи, ѿнаѣнѣте де ѿтрѣрѣк Бѣлгариауу ѿколѣ, ѣра тѣѣи Рѣмѣнѣи.

Ши ѿтрѣ ѿдѣвѣр, де ѿр фѣи фост Глад Бѣлгар; аѣ кѣ ѿжѣторѣюл Кѣмѣниауу, ши нѣ май вѣртѣс кѣ ѿ Бѣлгариауу врѣкѣ кѣпрѣнде Бѣнѣѣл? Оуѣрѣкѣзѣ дѣрѣ сѣ зѣчем, кѣ Глад аѣ фост де ѿчѣла нѣм, де кѣрѣле ѣра ѣа мѣнѣи, кѣрѣра ѣл аѣ фост Кѣпетѣнѣе, саз Врѣишѣр, ѿ дѣкѣ кѣ аѣ фост Рѣмѣнѣи.

ѿчѣст Глад, дѣпѣ кѣм скрѣе Нѣтѣрѣѣла ла кап мѣ. фѣиנד ѿвѣнсе де Оуѣнгѣри, аѣ черѣт дѣла ѣи пѣче. Тѣтъш ѿпревнѣція Рѣмѣниауу, чѣ дѣн Бѣнѣт нѣ саз кѣрѣмѣт пѣнѣ ѿ зѣлѣле Сѣнтѣлѣи Сѣтѣфан Крѣюлѣи Оуѣнгѣриауу, прѣкѣм се вѣде дѣн вѣѣца Сѣнтѣлѣи Герѣрдѣс Вѣпискѣпѣлѣи Чѣнѣдѣлѣи де лѣнѣгѣ Мѣѣрѣш, чѣ прин ѣстенѣла Вѣпискѣпѣлѣи Пѣписѣѣшиауу дѣн ѿрѣѣл ѿгнаѣѣс Бѣтѣѣни ла ѿнѣл 1790. ѿ Бѣлгарѣа де нѣѣ типѣрѣѣтъ. Кѣ ѿколѣ ла фѣла 318. зѣче, кѣ ѿ зѣлѣле ѿчѣлѣе ѣра ѿ Ѣрѣшѣл Мѣрѣсѣна (ѿкѣм Чѣнѣд) оуѣн Прѣнѣип ѿнѣме ѿхѣтѣм (Нѣтѣрѣѣла ѿи Бѣла ѿл кѣамѣ Ѣхѣтѣм) пѣтѣрѣник фѣарѣте, дѣпѣ

а) Καὶ τῆν τῶν Μυσῶν καὶ τῶν Βελγάρων δυνασίαν εἰς ἓν συναγάγουσι, ὡς πάλαι ποτὲ ἦν, ἕξδαμῶς ἠρέχοντο. Et Mysorum ac Bulgarorum dominatum, ut olim fuisset, omni contentione conjungendum esse censuit. *Ibidem*

дѣла лѣцѣ Гречѣскѣ ботежат ѿ Видинъ. Краюлави Стефанъ ницѣ ѿ чин-
 сте нѣи дѣла нѣдѣждѣвѣндѣсе ѿ мѣлцимѣ ѿсташиларъ ши ѿ Нѣмеш-
 ларъ сѣи. Авѣ мѣлциме нѣнѣмѣратѣ де кѣи, ши де ѣлте вѣте, ши ѿ-
 вѣре мѣлѣтѣ фѣарте, ши ѿпѣкѣ сѣрѣ Краюлави Стефанъ, кѣрѣ се ко-
 борѣ пре Мѣрѣш, тоате лѣсѣ фѣост кѣпрѣнс пѣнѣ ѿ Тѣса. Фѣкѣсе кѣ
 благословѣнѣа Патрѣархѣлави дѣла Царѣградъ ши мѣнѣстѣре де Кѣлѣгѣрѣ
 ѿ чегѣтѣ Морѣсѣна. Ши тотъ пѣмѣнтѣла ѣра сѣпт стѣпѣнѣрѣ лѣи
 дѣла Рѣла Криш пѣнѣ ла пѣрѣиле Ярдѣлави, ши пѣнѣ ла Видинъ ши
 Берѣн, кѣре тоате ле ѿвѣ сѣпт пѣтѣрѣ са. Де оуѣде, май мѣлѣи
 армѣши ѿвѣ де кѣт Краюлави Стефанъ, ши ницѣ ѿтрѣ самѣ нѣ вѣгѣ пре
 Стефанъ Краюлави Оуѣнгѣриларъ. Ёра ѿаре кѣреле вѣрѣѣт ѿлѣе ѿнѣме Чана-
 дѣн ла Принципѣлави Яхѣтѣм, пре кѣреле Яхѣтѣм ѿл пѣсѣсе май мѣре
 прѣсте ѿциле сѣле. Чи фѣинѣ пѣрѣт кѣ пѣрѣ грѣ, вѣрѣ Яхѣтѣм сѣла
 ѿмѣарѣ, кѣрѣ сѣмѣинѣ ѣл, ѿс фѣсѣит ла Стефанъ Краюлави Оуѣнгѣриларъ,
 ши Стефанъ ѿторѣжѣдѣла ла кѣрѣдинѣлави Хѣ лаѣ ботежат. Дѣпѣ ѿ-
 чѣла, фѣинѣ кѣ ѣл ѿла тоате трѣбиле Принципѣлави сѣлѣ Яхѣтѣм, ѿл
 ѿспѣти Краюлави Стефанъ дѣспре тѣмнеле лѣи Яхѣтѣм. Кѣре ѿцѣлѣжѣдѣле
 дѣла Чанадѣн, ѿдѣтѣ порѣвѣнѣи болѣриларъ сѣи, зѣкѣндѣ, гѣтѣцивѣ ла
 рѣсѣкѣю ѿсѣпра лѣи Яхѣтѣм прѣтивѣкѣлави мѣсѣ, ши сѣ ѿпѣкѣм ѿпѣ-
 рѣциѣ лѣи. Яшиждѣрѣ зѣсе Краюлави Стефанъ Болѣриларъ сѣи, ка сѣ ѿ-
 лѣгѣ ѣи оуѣла дѣнѣтрѣ сѣнѣши май мѣре прѣсте ѿастѣ, кѣреле сѣ
 пѣарте кѣшига рѣсѣкѣюлави ѿчѣстѣла ѿсѣпра лѣи Яхѣтѣм Принципѣлави
 Бѣнѣтѣлави. Чи ѣи рѣспѣнѣсѣрѣ, зѣкѣндѣ, ши кѣре се пѣате ѿфѣла май
 ѿтокмѣт де кѣт Чанадѣн? Ши ѿша фѣсѣ рѣндѣит ѿрхѣстрѣтѣг Рѣмѣ-
 нѣла Чанадѣн прѣсте ѿастѣ Оуѣнгѣрѣскѣ ѿсѣпра Рѣмѣнѣлави Яхѣтѣм Прин-
 ципѣлави Бѣнѣтѣлави. Дѣчи трѣкѣндѣ Чанадѣн ши ѿастѣ Оуѣнгѣрѣскѣ
 Тѣса; прѣнѣсѣрѣ ла рѣсѣкѣю ѿсѣпра лѣи Яхѣтѣм, ши ѿсѣпра ѿастѣи лѣи,
 ши фѣсѣ кѣтѣлаѣе кѣмпѣнтѣ ѿтрѣ ѿастѣ Оуѣнгѣрѣскѣ ши ѿтрѣ ѿастѣ
 лѣи Яхѣтѣм, кѣрѣ ѿсѣ цѣнѣт пѣнѣ ла ѿмѣѣз, пре оуѣрѣмѣ ѿпѣкѣ фѣсѣга

ѡастѣ оунигѣрѣскъ, ши се ѡскѣнеръ прии тѣфеле Кѣкинер, ши Зѣс-
 рѣг, ши ѡ тоатъ Каниша пѣнъ пре ла Тиса, ѡрз Чанадин тѣвѣрѣ ѡ
 ноаптѣ ѡчѣла ла оуи мѣнте, кареле дѣпъ ѡчѣла лаъ нѣмѣт Ѣрослан, ши
 ѡхтѣм ѡши пѣсе ѡастѣ са ѡ кѣмпѣла че се кѣма Пагѣнъ. Чанадин ѡдѣнѣнѣ
 ноаптѣ дѣпъ че саъ деѣптѣт дин Гомн, ѡастѣ са, ле спѣсе оуи вис,
 вѣм дѣпъ че саъ рѣгѣт Мѣченикѣлаши Геѡргѣе, ка сѣи докѣндѣскъ де-
 ла Дмнезѣс ѡжѣторю, ши ѡс фѣгѣдѣит, кѣ, де ва ѡвѣице пре протѣв-
 ник; ѡ лѡкѣла ѡчѣла, оунде саъ рѣгѣт, ва фѣче ѡ мѣнѣхѣтире ѡ чѣнѣтѣ
 Сѣнтѣлаши Геѡргѣе; ѡс ѡдормѣт, ши пѣрѣ, кѣ ѡс венѣт оуи лѣс ла
 дѣнѣла, ши ѡи зѣсе: Гѡмѣле! Че дѡрми! Скѡлаъ кѣрѣнѣ, ѡдѣнѣ ѡ-
 астѣ та ѣши ѡсѣпра Врѣжмѡшѣлаши тѣс, кареле ѡкѣм дѡарме, ши ѡла
 вѣи ѡвѣице. Карѣ ѡс жѣнѣ Оунигѣрѣи дин тѣра лѣи Чанадин, лѣсѡаръ
 пре Дмнезѣс. Ши ѡша ѣширѣ фѣрѣ зѣсѡвѣ ла рѣсѡю, ѡѣптѣнѣ пѣн-
 трѣ вредниѣиле Феричѣтѣлаши Геѡргѣе ѡжѣторю дин чѣрѣю, кареле ѡ
 фѡрма лѣсѣлаши саъ милѡстивѣт ѡи черѣта пре ѣи, ши ѡтрѣ ѡчѣлаши
 ноапте ѡдѣтѣ ѡастѣ лѣи ѡхтѣм, карѣ зѣчѣ ѡ кѣмп, оуиѣла ѡсѣпра
 ѡлтѣла ѡс нѣвѣлѣт, ши ѡпѣкарѣ фѣга, ѡрз ѡхтѣм фѣ ѡморѣт ѡ лѡ-
 кѣла вѣтѣлѣи де ѡастѣ лѣи Чанадин, кѣрѣла лѣжѣнѣи кѡпѣ, ѡла три-
 мѣсеръ ла Краѡл.

Итѣта вѣкѣрѣе ѡвѣ Стефан Краѡл Оунигѣрилѡр, кѣ ѡс кѣзѣт ѡх-
 тѣм, кѣт пре Чанадин ѡдѣтѣ ѡла фѣкѣ май мѡре прѣсте кѡса чѣ крѣ-
 ѡскѣ, ши прѣсте кѡса лѣи ѡхтѣм, ва ши нѣмеле Чѣтѣѣи Морисѣна,
 оунде фѣсѣсе скѡнѣла ѡпѣрѣѣи лѣи ѡхтѣм ѡла скимѣъ де пре нѣ-
 меле лѣи Чанадин, ши пороиѣи ка де ѡчи ѡнаѣнте сѣ нѣ се май
 кѣме Морисѣна, чи Чанадина, ши тот ѣинѣтѣла ѡла нѣми Чанадин,
 прѣсте кареле ѡла пѣсе пре Чанадин Кѡмис. а)

Де

а) In diebus illis erat quidam Princeps in Urbe Morisena nomine Achtum, po-
 tens valde, qui secundum ritum Graecorum in civitate Budin fuerat bapti-
 zatus, qui nimium gloriabatur in virtute, et potentia sua, - - - Regi autem
 Ste.

ДѢ ВРѢМЕ ЧЕ АХТЪМ, ПРЕВЪМ НЕ ЛЗГѢ СКРИС ПОТАРЪЛА ЛЪИ БЕЛА ЛА
 БАЛ МА. АЪ ФОСТ ДИН ВЪЦА ЛЪИ ГЛАД; Б) ШИ АХТЪМ А ВРѢМѢ СФЪ-

Stephano honorem minime impendebat, confidens in multitudinae militum, et nobilium suorum, supra quos dominium exercebat; equorum etiam indomitum multitudinem habebat innumerabilem, exceptis hys, quos pastores in domibus sub custodia servabant, erant ei et pecora infinita, quae omnia habebant pastores suos deputatos, insuper allodia, et curias, et usurpabat sibi potestatem super sales Regis descendentes in Morosio, constituens in portibus ejusdem fluminis usque ad Ticiam tributarios, et custodes, conclusitque omnia sub tributo. Accepit autem potestatem a Graecis, et construxit in praefata urbe Morisena monasterium in honore beati Joannis Baptiste, constituens in eodem abbatem cum monachis Graecis juxta ordinem et ritum ipsorum. Serviebat namque eidem viro terra a fluvio Keres usque ad partes transilvanas, et usque in Budyn, et Zereu, quae omnia sub sua concludebat potestate: unde praecedebat in multitudine armatorum regem, ac minime reputabat et erat quidam miles valde honoratus nomine Chanadinus, qui ceteros dignitate precellebat, quibus ipsum dominus preposuerat, hic accusatus est apud dominum suum ardua accusatione, pro qua ipsum dominus interficere cogitabat, cumque observaret tempus, quo eum perderet, loquens secum in dolo, quod ipsum Chanadinum non latuit, unde fugiens occulte venit ad Regem, quem Rex ad Christum convertendo baptizavit; volens autem ipsum experiri, explorando secreta domini sui intellexit, quod non dolose ad ipsum confugisset, unde cognita ejus fidelitate, et perseverantia ait ad optimates suos, preparamini contra Achtum adversarium meum in prelium, et preoccupemus regnum ejus, in quo sermone adhuc exanimabat Chanadinum, quatenus ejus fidelitas amplius probaretur, cumque hoc audisset Chanadinus, gavisus est valde, addidit quoque Rex dicens, eligite vobis talem virum, qui sit princeps noster in prelio, qui respondentes dixerunt, et quis aptior inveniri potest Chanadino, quem eis in principem constituerunt. Congregantes autem exercitum egressi sunt omnes in prelium, cumque transissent Ticiam, inierunt certamen contra Achtum, et exercitum ejus, factusque est fragor et sonitus magnus, et duravit bellum usque ad meridiem, et ceciderunt vulnerati multi hinc et inde ex utraque parte, unde exercitus Chanadini fugam iniens, latuit in vepribus Kwkyner, et in Zewreg et in omni Canysa usque ad Ticiam, Chanadinus autem eadem nocte castra mentatus est ad quendam montem, quem postea Orozlanus nuncupavit, Achtum autem posuit castra sua in campo nomine Nagenz. - - - Igitur Chanadinus noctem illam ducens insomnem orabat ad Sanctum Georgium Martyrem, ut sibi a Domino Celi auxilium impetraret, votumque vovit, ut, si adversarii victor existeret in loco orationis, quo genua flexerat in terra, in honore ejus monasterium edificaret, cumque pre nimio labore, et fatigatione ipsum sopor invasisset, apparuit ei in sompnis forma leonis stans ad pedes ejus, dicensque ei. o homo! quid dormis? Surge velociter, cane tuba, egredere in prelium, et superabis tuum inimicum; cumque evigilasset, videbatur sibi, ac si duorum virarum vim recepisset, unde convocato exercitu sompnium, quod vide-

ТѢЛѢИ СТИФАН КРАЮЛѢИ ОУНГВРИЛѢР АЗ АБѢТ АТЖТА МѢЛЦИМЕ ДЕ УСТАШИ
 ШИ ДЕ НѢМЕШИ РѢМЖНИ А БЗНАТ, КЪМ СЕ СКРИЕ А ВІАЦА СФІНТѢЛѢИ
 ГЕРАРАДС КЖТ НИЧИ АТРО САМЪ НЪ БЪГА ПРЕ КРАЮЛ ОУНГВРИЛѢР; КІАР
 СЕ ВЪДЕ, КЪ АПЪРЪЦІА РѢМЖНИЛѢР А БЗНАТ ШИ ДНН ЗІЛЕЛЕ АИ

ГЛАД

rat, enarravit eis dicens, post orationem, quam prostratus coram Domino et Sancto Georgio Martyre effudi in hac nocte, invasit me sopor, vidique ad pedes meos quasi leonem stantem, trahentemque me unguis et dicentem, surge homo, quid dormis? congrega exercitum tuum, egredere in hostem tuum, qui nunc dormit, et vinces eum: quo audito, laudaverunt Deum dicentes, Kyrie eleison, Christe eleison, Kyrie eleison, Pater noster. Egressi sunt ergo in prelium sine mora, expectantes per merita beati Georgii Martyris auxilium de Celo, qui eos in forma leonis dignatus est visitare, et eadem nocte mox exercitus Acltium, qui jacebat in campo, alter ad alterum irruerunt, qui terga vertens inivit fugam, Acltium vero interfectus est in loco prelii ab exercitu Chanadini, cujus caput auferentes miserunt regi, et acceperunt in die illa spolia multa, repletique sunt gaudio magno, eo quod inimicus regis cecidisset: corpora vero Christianorum, qui ceciderunt in prelio, tollentes duxerunt in Moroswar, et sepelierunt in cimiterio S. Joannis Baptiste in Monasterio Grecorum, quia in eadem provincia aliud monasterium illis temporibus non erat, monachis autem ipsius loci ejusdem urbis tercia pars deserviebat, quos Chanadinus non repulit, sed in eodem statu, in quo inventi sunt, manere permisit: quo facto Chanadinus assumens abbatem dicti monasterii, cum aliquibus monasterii fratribus, venit ad locum, in quo ei leo apparuerat, ubi fecit signum quatenus votum, quod Sancto Georgio voverat, adimpleret, in ipso quoque die societati suae convivium magnum preparavit, deinde transeuntes Tyciam, venerunt ad regem. -- Chanadinus a rege sublimatur, quem constituit principem domus regis, et domus Acltium, ait enim rex, ab hac die urbs illa non vocabitur Morisena, sed urbs Chanadina, pro eo, quod inimicum meum interfecisti de medio ejus, comes illius provinciae eris, ipsamque sub titulo nominis tui tytulabis, provincia Chanadiensis vocetur, usque in generacionem. Post haec veniens Chanadinus ad locum, ubi leonem viderat, in honorem beati Georgii martyris monasterium edificavit, introducens illuc memoratos Grecos monachos de monasterio beati Joannis Baptiste una cum abbate. -- Inde proficiscentes venerunt in urbem Morisenam ubi erant Monachi Greci, qui divina secundum ritum et consuetudinem suam celebrabant, Episcopus autem inito consilio cum comite Chanadino eundem Grecum abbatem cum monachis suis transtulit in Orozlanos, monasterium vero ipsorum Episcopo cum fratribus suis assignavit, qui in eodem habitaverunt, donec monasterium beati Georgii martiris perficeretur. *Acta S. Gerhardi Episcopi Chanadiensis, opera Ignatii Comitis de Battyau Episcopi Transilvaniae A. Carolinae t. po edita anno 1790.*

а) Ex cujus etiam progenie, longo post tempore descenderat Ohtum, quem Sunad interfecit. *Notarius Belae, cap. 44.*

Глад аѣ рѣмѣс некѣрмѣтѣ, ши стѣпжнѣрѣ ѣй пре лѣнѣтѣ вѣца лѣи
Глад; Ба ѣпрѣцѣнѣд ѣхѣтѣм, се май лѣцѣсе; де кѣм ѣра ѣ зѣлеле
лѣи Глад, ши май пѣтѣрникѣ се фѣвѣсе. Пѣнѣ ѣтрѣ ѣ оуѣнѣпрѣзѣче
сѣтѣ дела Хѣ дѣрѣ аѣ ѣпрѣцѣнт Рѣмѣнѣи ѣ Бѣнѣт.

Нѣ фѣрѣ вѣрѣме се поѣте ѣчи фѣче ѣтрѣбѣрѣ ѣчѣм, ѣаре Блѣхѣи,
ѣдекѣ Рѣмѣнѣи ѣчѣм, кѣрѣи дѣдерѣ ѣжѣтѣрѣю лѣи Глад ѣсѣпра Оуѣнѣгѣ-
рѣилѣр, де оуѣнде ѣра? Дела Мѣнѣморѣт нѣ аѣ фѣст; кѣ дѣпѣ стѣлаѣ
Пѣтѣрѣилѣи лѣи Бѣла, Рѣмѣнѣи лѣи Мѣнѣморѣт ѣчѣм се кѣмѣ кѣ нѣ-
меле чѣл деосѣкѣт, Кѣзѣрѣи. Дин ѣрдѣл де сѣнт стѣпжнѣрѣ лѣи Тѣ-
хѣтѣм ѣкѣ нѣѣ фѣст; кѣ фѣинѣд ѣчѣста Оуѣнѣгѣр, ши добѣнѣнѣд ѣл
ѣрдѣлаѣ кѣ хѣрѣл лѣи ѣрпѣд, ши кѣ ѣжѣтѣрѣю ѣстѣшилѣр чѣлѣр Оуѣн-
гѣрѣиѣи, пре кѣрѣи ѣѣ ѣгѣдѣѣнт ѣрпѣд ѣ мѣрѣе, сѣ вѣтѣ пре Цѣлѣ
Дѣка Рѣмѣнѣилѣр дин ѣрдѣл; нѣ се поѣте кѣрѣде. Тѣхѣтѣм сѣши фѣ
словоѣнт Рѣмѣнѣи сѣи ѣ дѣ ѣжѣтѣрѣю ѣсѣпра Оуѣнѣгѣрѣилѣр. Чи, нѣчѣи
дин цѣра Мѣнѣтѣнѣѣскѣ ши дин Молдѣва нѣѣ фѣст, кѣ ѣчѣм Рѣмѣнѣи
ши Пѣтѣрѣилѣи се кѣмѣ ѣтѣнѣчѣи Кѣмѣнѣи, ши Пѣнѣнѣѣце сѣѣ Пѣнѣнѣнѣ-
ѣнѣте, нѣ Блѣхѣи. Динѣѣѣѣ дѣрѣ ѣ ѣрдѣл оуѣндеѣва, ѣнѣме ѣтрѣ мѣн-
ѣиѣи чѣи де кѣтрѣ цѣра мѣнѣтѣнѣѣскѣ сѣ фѣ май фѣст вѣрѣн Вѣрѣишѣр,
ѣкѣрѣѣ сѣпѣши ѣра Рѣмѣнѣи, ши, преѣм чѣи дин ѣпрѣцѣѣ лѣи
Цѣлѣ, ѣшѣ ши ѣчѣѣѣ се кѣмѣ Пѣтѣрѣилѣи Блѣхѣи сѣѣ Блѣхѣи. ѣчѣста
динѣтрѣ Рѣмѣнѣи сѣи ѣѣ трѣнѣнѣ сѣре ѣжѣтѣрѣю Рѣмѣнѣилѣи Глад.

§. 5.

Пѣнѣтрѣ Сѣкѣи.

Пѣтѣрѣѣ лѣи Бѣла ла кап ѣ. скрѣе, кѣ трѣнѣнѣнѣд ѣрпѣд Дѣка
Оуѣнѣгѣрѣилѣр пре Кѣпѣтѣнѣи сѣи Оуѣсѣѣѣ ши Бѣлѣк кѣ ѣѣстѣ чѣ оуѣн-
гѣрѣѣскѣ, ка ѣдѣѣѣ ѣѣрѣ сѣ дѣ рѣсѣѣѣѣ ѣсѣпра лѣи Мѣнѣморѣт; кѣрѣи
дѣпѣ чѣ аѣ трѣкѣт Тѣса кѣтрѣ Бѣхѣр чѣтѣтѣ лѣи Мѣнѣморѣт, ши аѣ
ѣжѣнѣ

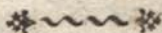
ажъне ла рѣла Къръг, тоци Сзкѣй, карѣй майнаинте фсѣсе норѡаде де а лѣй Ятила, азънд вѣстѣ лѣй Оуѣсвѣс, венѣрз Анантѣ Оунгврилвр ачелора, кърора лѣй дѣдерз фѣй сзѣ крединчѣрѣ ши зълѡг, спре мзртврѣ лѣкз ши спре лѣзрѣре, кѡм кз ввр цинѣ пѣрврѣ паче кз Оунгврѣй, ши ввр фѣ лвр крединчѡшѣ. Ши аша ѣй мѣрсерз Ананте а се бате кз Менвморѣт. а)

Лзкѣитаз Сзкѣй ачѣф, майнаинте де а венѣ ѣй Анантѣ Оунгврилвр ла Рѣла Кърѣг, аколѡ оунде сжнт акѡм а мѣнциѣ чѣй де кзтрз Молѡва ши де кзтрз Цѣра мвнтенѣскз, аз аѣрѣ, дѣспре ачѣста немѣка нѣ атѣнѣе Нотарѣла а тоатз ѣсторѣа са.

Ба, нѣче де че нѣм аз фост ѣй, пзнз астззѣ нѣ се шѣе кѣр. Дрепт Нотарѣла ла кап ѣа. зѣче, кз Сзкѣй аз фост норѡаде де а лѣй Ятила Врѡулаѣ Хѣнилвр ѡаре кжнд. Чи де ачѣ нѣ поци траѣе оуѣрмаре, кз Сзкѣй аз фост Хѣнѣ, де врѣме че ачѣа се шѣе, кз Хѣнѣй, кжнд аз венѣт а Дакѣа, де оунде скѡасерз пре Гѡтѣ, абѣ дѣнтрз май мѣлте Гѣнте Словенѣшѣ шѣе лѣоциѣе норѡаде. Дрепт ачѣа нѣ нѣмай Хѣнѣй, чи ши алте норѡаде склзвѣшѣ саз Словенѣшѣ ѣрѣ а лѣй Ятила.

Кз чѣне поате крѣде чѣа че фзрз нѣчѣ ѡ мзртврѣе се зѣче ла Тврѡци а Врѡника Оунгврилвр, Партѣ а. кап кѣ. кз треѣ мѣй де Хѣнѣй, дѣн карѣй, се зѣче, кз сжнт прзѣнциѣ Сзкѣй де астззѣ, аз

- а) Dux Arpad et sui nobiles, communi consilio miserunt exercitum contra Menumorout Ducem Byhoriensem, cui exercitui principes et ductores facti sunt Usubuu et Velec, qui egressi sunt de insula equitantes per sabulum, et fluvium Thysciae in portu Beuldu transnavigaverunt. Et inde equitantes, juxta fluvium Couroug castra metati sunt, et omnes Siculi, qui primo erant populi Athylae Regis, audita fama Usubuu, obviam pacifici venerunt, et sua sponte filios suos cum diversis muneribus in obsides dederunt, et ante exercitum Usubuu, in prima acie contra Menumorout pugnaturi caeperunt, et statim filios Siculorum Duci Arpad transmiserunt, et ipsi praecedentibus Siculis, una contra Menumorout equitare coeperunt, fluvium Cris in Cerumo monte transnataverunt, et inde equitantes juxta fluvium Tshereu castra metati sunt. Notarius cap. 50.

рзмас ѿ Панионїа де Хаба, кареле ѿвїне фѣщїи кѣ єї. мїи де Хѣнїи ѿ напоїи ѿ Скиѣта? Пентрѣ кѣ де ѿр фї рзмас ѿчѣа Хѣнїи, прекѣм єра толате нѣмѣрїле Еврѣпей ѿтврѣтате ѿсѣпра Хѣнїилѣр пентрѣ тїрѣнїїле ши варварїїле лѣр, нїчїи оѣн час, Зїкїнд ѿша, нѣ ѿр фї сѣферїт, чи пре тоцїи ѿр фї дѣмїкат, нѣкѣм сѣ ле дѣ рѣгѣз ѿ лѣкѣїи кѣтѣва врѣме ѿ Панионїа, ши ѿпоїи де ѿколѣ кѣ толатѣ ѿдѣмїнарѣ лѣр сѣ мѣрѣз прѣсте Ярдѣа ла мѣнцїи, ѿтрѣ карїи сѣнт ѿкѣм Сѣкѣїи.

Єн҃гел ѿ Сѣплемѣнтеле Вїндїчїилѣр Корнїдешїане. §. 9. мѣлат ѿсѣдѣ ка сѣ ѿрѣте, кѣм кѣ Сѣкѣїи сѣнт Оѣнгѣрїи. Зїче, дѣпѣ мѣртѣрїсїрѣ лѣїи Константїн Порфїрогенїтѣ, кѣ фїїнд Оѣнгѣрїи ѿфѣрѣ де хотѣреле ѿпѣрѣцїей сѣле, оѣнде ѿвѣ рѣсѣкоїо, ловїнд протївнїчїи прѣсте Оѣнгѣрїи чей че рѣмѣсѣсе ѿкасѣ пентрѣ пѣзѣ; пре фамїлїїле Оѣнгѣрїилѣр ле шѣрѣсѣрѣ де пре фѣца пѣмїнтѣлѣїи, ши пре чей че рѣмѣсѣсе пентрѣ пѣзѣ ѿї фѣгѣрїрѣ. де оѣнде ѿша врѣ сѣ гѣчѣасѣкѣ Єн҃гел, кѣ непѣтѣнд ѿчѣїи пѣзїтѣорїи Оѣнгѣрїи ѿкѣтрѣз сѣкѣпѣ ѿтрѣлате пѣрѣцїи, ѿв трѣвѣнїт сѣсе трагѣ ла мѣнцїи ѿчѣа, оѣнде ѿстѣзїи лѣкѣїесѣк. Дѣчїи кѣрѣндѣз врѣме, дѣнѣз ѿтѣмїларѣ ѿчѣа, вѣнїнд Оѣнгѣрїи ѿ Панионїа, Зїшїи Сѣкѣїи дїн лѣкѣрїле оѣнде ши ѿкѣм лѣкѣїесѣк вѣнїрѣ, ши ѿрѣшїи сѣ ѿпрїѣнарѣ кѣ фрѣцїи сѣї. а)

Чи, толатѣ гѣчїтѣрѣ лѣїи Єн҃гел ѿ дѣспѣлатѣ маїи сѣсѣ четїтѣле ѿле Нѣтарїѣлѣїи кѣвїнѣте, ѿ кѣпѣл ѿ. де дѣнѣсѣа сѣрїсѣе. Кѣ, де ѿсѣ фѣст

Сѣ-

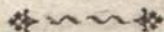
а) Postquam autem iterum cum Romanorum Imperatore pacem Symeon fecisset, foedere cum Patzinacitis invito terram Turcorum, qui tunc extra Regni sui fines (an contra Russos; vel Svatoplucum) bellum gerebant, (in Ucraina et Moldavia-Ateleusu) invadens, familiis eorum deletis, et qui ad custodiam relictı erant pulsı, late vastavit. Haec sunt verba Porphyrogenetae.

Qui pulsı sunt, illi fugerunt in locum tutiorem. Jam ipsa montium nunc Transsilvaniam a Moldavia et Valachia dividantium natura ac vicinitas ad Ateleusu, admodum plausibili est indicio, montes hos Hungaris illis, qui a praepotentibus Patzinacitis et Bulgaris repressi sunt, desideratum Asylum praebuisse. Atque in his iisdem locis debebant Siculi, cum Hungari paullo post illam cladem reduces regionem Ateleusu desertam invementes, novam suam Patriam in Pannonia stabilitum irent. Engel, Supplementa ad Vindicias Anonymi Cornidessianas, §. 9.

Озкѣиѣ ачѣа Оўнгѣрїѣ, ши кѣ пѣциѣи майнаѣнте де а вени Оўнгѣрїѣ
 а Паниѣниѣа фѣсѣсе а Молдѣоба ши а Оўкраїна лавлалтѣ кѣ ачѣштѣши
 Оўнгѣрїѣ, фѣрацїѣ ай лѣр; пѣнтрѣ че се темѣрѣ Озкѣиѣ, ѣшїна ла
 Рѣва Кѣрѣг аѣнаѣнтѣ Оўнгѣрїлѣр, кѣ нѣ ле вѣр кѣде лѣр Оўнгѣ-
 рїѣ, де нѣши вѣр пѣне фїїѣ зѣлог ла Оўнгѣрїѣ? Де аѣр фїѣ фѣст ашѣ
 лѣкѣрѣ, прѣкѣм ай пѣаче лѣшї ѣнѣел ал зѣгрѣфїѣ; аѣ нѣ вѣрѣ кѣноаѣце
 ши Озкѣиѣ прѣ Оўнгѣрїѣ, ши Оўнгѣрїѣ прѣ Озкѣиѣ, ши се вѣрѣ кѣема
 прѣ нѣме Оўнїѣ прѣ ацїѣи: Оўндаѣ! Ѣте! Тѣрѣол! Оўсѣвѣѣ! Зѣлѣкѣ!
 Ѣелек! Тѣсѣ! Дѣлѣ! Зѣколѣ! Ѣлѣа! Ѣлѣсѣ! Ѣа вѣрѣ пѣжїѣ де вѣкѣрїѣ,
 кѣ нѣрѣши сѣлѣ аѣжѣнїт; нѣ аѣр фїѣ стѣт а прїѣмїѣ дѣла Озкѣиѣ прѣ
 фїїѣ лѣр зѣлог спрѣ аѣтѣрїѣрѣ крѣдїѣнцїѣ аѣтѣкѣна, прѣкѣм пѣнѣз ачїѣ
 прїѣмїѣсе дѣла тѣате гїѣнтѣле, прѣ ла кѣре аѣжѣнѣ, ши лѣѣ сѣпѣс.

Іѣрѣ, кѣчїѣ прѣ Озкѣиѣ нѣѣ пѣсе аѣнаѣнте Оўнгѣрїѣ а ѣаѣте асѣпра
 лѣшї Менѣморѣт, не фѣжѣна пѣнѣз ачїѣ Оўнгѣрїѣ ачѣстѣ чїѣнѣте аѣтѣр
 Нѣѣмѣрїѣ, нѣ ѣ нїчїѣ ѣ мїрѣре; пѣнтрѣ кѣ ши ачѣѣ ѣ аѣвѣзѣрат кѣ
 нїчїѣ оўн нѣѣм пѣнѣз ачїѣ нѣ сѣлѣ фѣст аѣфлѣт, кѣрїѣ дїѣн ѣшїѣз вѣа
 лѣр кѣ тѣцїѣ сѣз вїѣнѣз ла Оўнгѣрїѣ а се аѣкїѣна, ка сѣз фїѣ ѣстѣшїѣ
 сѣпѣт стѣгѣрїѣле Оўнгѣрїѣшїѣ. Аѣсѣз прїѣчїѣна чѣ аѣвѣзѣратѣ кѣчїѣ Оўн-
 гѣрїѣ нѣсѣрѣ прѣ Озкѣиѣ аѣнаѣнте асѣпра лѣшї Менѣморѣт, нѣ ачѣѣ, мї
 се пѣре, сѣз фїѣ фѣст, ка сѣз ле фѣкѣ Озкѣїлѣр чїѣнѣте, чїѣ аѣвѣна
 Оўнгѣрїѣ нѣ пѣцїѣнѣз грїѣже де кѣтрѣз Менѣморѣт, ка нѣ кѣмеѣ сѣз
 оўмеѣле вѣтѣцїѣ ка а рѣскѣоїѣл чѣл дїѣн тѣїѣ, лїпѣѣ кѣ ѣсѣвїѣтѣз аѣцѣлѣп-
 цїѣ сѣз пѣаѣрте рѣскѣоїѣл ачѣста. Де оўнде, фїїѣна Озкѣїлѣр май кѣ-
 носѣѣте лѣвѣрїѣле ачѣѣле, де кѣт Оўнгѣрїлѣр, прѣ Озкѣиѣ се кѣдѣѣ
 сѣзїѣ пѣнѣз аѣнаѣнте, ши Оўнгѣрїѣ сѣз оўрмѣѣзе.

аѣколѣшїѣ ѣнѣел жѣдѣкѣ, кѣ нѣмеѣле чѣл оўнгѣрїѣсѣкѣ ал Озкѣїлѣр,
 Сїѣѣѣлїѣ (Székely) вїѣне дѣла кѣкїѣл кѣвѣнѣт, Székely, аѣдѣкѣ фѣгѣтѣорїѣ,
 кѣрѣле аѣстѣзїѣ се зїѣче, Székelyny. Де оўнде, пѣнтрѣ кѣ аѣсѣ фѣшїѣт,
 аѣлѣнѣгацїѣ де Пѣциѣнѣцїѣте, а мѣнѣцїѣи, а кѣрїѣ сѣжїѣт аѣстѣзїѣ, се зїѣк
 Оз-

Сзкѣй, (Székelyek). Чи фїїнд кз ѣм арятат, а фї нестаторникк гж-
читѣра лѣй ѣнгеа чѣ дѣспре фѣга Сзкѣилвр дин Молдѣва ши дин Оу-
країна; оурмѣзз, кз нѣ пѣнтрѣ ѡ ѡтжмпларе ка ачѣа се зик Сз-
кѣй, Székelyek.

ѢѢ, ка сѣмї десквлѣск пзрѣрѣ мѣ, сокотїнд кѣ ѡмзрѣнтѣл кї-
пѣл граюлѣй ѡл Нотарїѣлѣй, кѣм ворѣще дѣспре Сзкѣй; жѣдек, кз
лѣкѣл, де оунде ѡѢ венїт Сзкѣйї ѡнаїнтѣ Оунгврилвр ла Рѣл КѢрѣг,
нѣ се кѡде сѣл черкѣм прин мѣнцїй ачѣа, оунде лзкѣѣск ѣй ѡкѣм де
кзтрѣ Молдѣва ши де кзтрѣ цѣра Рѣмжнѣскк, чи май ѡпроѡпе де
цѣра Оунгврѣскк, ши де Рѣл КѢрѣг. Нотарїѣл ла кап п. скрїїнд,
кѣм Сзкѣйї ѡѢ ѣшїт ѡнаїнтѣ Оунгврилвр; нѣ грѣще де ѣй, ка де
ѡ гїнтѣ кѡрѣ сѣ фї венїт депѡрте, прекѣм сжнт депѡрте зїшїй мѣн-
цїй де Рѣл КѢрѣг; чи зїче, кз Сзкѣйї, ѡзїїнд вѣстѣ лѣй Оуѣвѣѣ,
ѡдекѣ, ѡзїїнд, кз Оуѣвѣѣ вїне кѣ ѡастѣ Оунгврѣскк ѡсѣпра лѣй
Мѣнѣморѣт, кжнд ѡѢ сосїт ѡастѣ ачѣста ла Рѣл КѢрѣг, ши ѣй ѣ-
шїрѣ ѡнаїнтѣ Оунгврилвр ѡколѣ. Рѣмѣжнд бїне ачѣсте, лїпѣкїше
сѣ крѣдем, кз лѣкѡшѣл Сзкѣилвр, де оунде ѡѢ венїт тѣцї ла Рѣл
КѢрѣг, нѣ ѣра прѣ депѡрте де рѣл ачѣста. Май ѡпроѡпе ѣра ѡпзрѣ-
цїа Рѣмжнїлвр чѣлвр че дѣпѣ мѡартѣ лѣй Цѣлѣ ѡкѣм ѡвѣ дѣкѣ пре
Тѣхѣтѣм. Ши фїїнд кз ѡколѣ ѡфѡрѣ де Блѡхї сѡѢ Рѣмжнїї нѣ ѣра
ѡлцїй, фзрѣ Склѡвї, кѡрїй пѡате лѣкѣл ѡ лѣкѣрїлѣ чѣле ѡбечїнѡте
ѡпзрѣцїей лѣй Мѣнѣморѣт; оурмѣзз, кз Сзкѣйї ачѣа ѡѢ фѡст ѡсѣшї
Склѡвїї чѣй дїнтрѣ ѡпзрѣцїа лѣй Цѣлѣ Дѣмнѣлѣй Блѡхїлвр. Ачѣщѣ,
ѡзїїнд, кз вїне Оуѣвѣѣ кѣ ѡастѣ оунгврѣскк ѡсѣпра Рѣмжнѣлѣй Мѣ-
нѣморѣт, дїнтрѣ ачѣле лѣкѣрїї ѡбечїнѡте пре лѣсѣе ѡѢ пѣтѣт тѣцї сѣ
ѣсѣ ѡнаїнтѣ Оунгврилвр ла Рѣл КѢрѣг, ши сѣсе оунѣскк кѣ Оун-
гврїї ѡсѣпра лѣй Мѣнѣморѣт.

Се кѡде ачї а ѡсѣмна ши ачѣа, кз Нотарїѣл лѣй Бѣла пре Сзкѣйї
ѡѢ скрїѣ фзрѣ де ѡсебїре ши Сїкѣлї (Siculi), ши Сїклї (Syeli). Кѡре

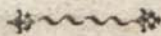
нѣме, мѣ се пѣре, кз нз де аѣрѣ аѣ ѣзворѣт, фзрз дин Склáви (Sclavi) адекз, повѣстинд лѣи Ѡпафóркош спіонѣл лѣи Тѣхѣтѣм, ши чѣлора лáлци Оу́нгѣри, кз а Ярдѣл афáрз де Рѣмѣнѣи сѣнт Дзкѣвѣтóри ши Склáви; несѣферѣнд фѣрѣ лѣмѣей Оу́нгѣрѣѣи, скл. а се оу́нѣи а́трѣ сѣлѣвз; пѣсерз а́нѣинтѣ консонáнтѣи чѣи дин тѣю Ѡ вокáлз, ши ашá дѣпз фѣрѣ лѣмѣей сáлѣ а лок де Склáви зѣсерз Оу́нгѣрѣи ачѣл Сѣкѣлѣк (Sicluék). Дѣпз ачѣл скимѣжндѣсе Ѡртографѣл лѣ Оу́нгѣрѣи а́трѣ ачѣлѣ кип, прѣкѣм ѣсте а́кѣм а́тзрѣтз, а лок де Оѣкѣлѣк, аѣ зис, Ѡѣкѣлѣк (Székelyek), ши лзтинѣѣѣ Оѣкли, (Sycli) Оѣкли (Siculi). Ялѣминтѣрѣ дин Кáтáлогѣл Кремѣфáненсе не адеверѣм, кз мѣи де мѣат Оклáвѣа сáз зис Оѣклáвѣа: де оу́нде лѣснѣ аѣ фост сѣсе нáскз Ѡѣкѣлѣ (Székely) а)

Дóарз лѣ кѣвинтѣлѣ лѣи Ѡпафóркош чѣлѣ делѣ Потáрѣлѣ кап кѣ. бáтѣ а́дóлѣ пáртѣ а Крóникѣи Оу́нгѣрилѣр лѣ Тѣрóци кап ѣе. оу́нде скрѣе, кз, взтѣндѣсе Крáюл Тѣнса а́л дóилѣ кѣ Нѣмѣиѣи, прѣ Ѡкѣѣи, кáрѣи ѣрá ѣбичѣю сѣ мѣрзз а́нѣинтѣ лѣ ѣáстѣ, а́и нѣмѣѣѣѣ мишѣи, пѣнтрѣ кз, кѣм сáз а́чѣпѣт рѣсѣоюл кѣ Нѣмѣиѣи; Ѡкѣѣи а́дáтз рѣпсерз фѣгá тóѣи. в)

Вѣи а́трѣкá: дáкз нз сѣнт Оу́нгѣрѣи Ѡкѣѣи; де оу́нде ѣсте, кз лѣмѣа Ѡкѣѣилѣр ѣ Оу́нгѣрѣскз? Лѣснѣ ѣ рѣспѣнсѣл. Кз, дѣпз кѣм скрѣе Потáрѣлѣ, тóѣи Ѡкѣѣи, кѣнд а́вѣрз а се бáтѣ Оу́нгѣрѣи кѣ Мѣнѣморѣт, кѣнѣрз лѣ Оу́нгѣрѣи. Дѣчи нз пѣѣинз врѣмѣ фѣинд ѣи кѣ Оу́нгѣрѣи, прѣ лѣснѣ аѣ фост кá тóѣи сѣсе а́вѣѣѣѣ лѣмѣа Оу́нгѣрѣскз, ши ашá лѣмѣа чѣ Ѡкѣѣѣскз, а а́динѣ невоиндѣсе спрѣ ачѣл, сѣ Ѡ оу́нтѣ, прѣкѣм ши а́тззѣи нз лѣпсѣск а́трѣ Ѡловѣнѣи де ачѣлѣ нороáдѣ

кáрѣ

- а) Hic Lauriacensem Ecclesiam pressit, volens provinciam dividere, et auxilio Swentibaldi Regis Moravorum in Seclavia Metropolim suscitare. *Catalogus Cremifanensis*, apud *Hansizium* Germ. Sacr. Tom. 1. pag. 166.
- б) *Siculi vilissimi, omnes pariter fugerunt, sicut oves a lupis, qui more solito, praecipabant agmina Hungarorum. Turocz, Chronica Hungarorum, Parte secunda, cap. 65.*

каре аши оурицеск лимба са чк рѣсакъ апрѣвнъ кѣ нѣмеле нѣмзави
сзѣ, кжт пре алокѣрѣ кѣ тотѣла аѣ оуитат лимба гинтей оале чк рѣ-
сакъ, ши сингѣр оунгѣрѣше грѣск. Май мѣлте пилде де ачкѣле
сжнт, кжт нѣм атрѣг, прѣминд алтз лимѣз, шѣѣ оуитат лимба
са. Ба, токма ши а цѣра Оунгѣрѣскъ аѣем прѣсжмѣйтз пилдз а
оуней атжмплѣри ка ачѣста. Аѣ лимба Кѣманилѣр, мѣкар кжт Геѣр-
гѣс Прай се невоѣше апротѣвз, аѣ фост Оунгѣрѣскъ: ши аѣтз акѣм
де мѣлте вѣкѣри кѣ тотѣла ѣ Оунгѣрѣскъ. Ши аѣшши лѣвдѣтѣла
Прай а Дисертѣцѣа ѣ. мѣртѣриѣше, кѣ ачѣй нѣ пѣцини Фрѣнчѣй, кѣ-
рѣй аѣ венит а цѣра Оунгѣрѣскъ, ши сѣѣ ашеѣат а вѣлѣ чк аѣгрѣй
аѣвчинѣтз, кѣ тотѣла оуитѣмдѣшѣ лимба са, акѣм ворѣск нѣмай
оунгѣрѣше. а)

Ши ачкѣле марѣ, ши пѣтѣрѣниче нѣмѣри, Лонговѣрдѣй ши Фрѣнчѣй,
кѣм аѣскѣмнъ Салагѣс, аѣ нѣшши пѣрдѣрѣ кѣ тотѣла лимба са, дѣпѣ че
сѣѣ аместекѣт кѣ Италиѣнѣй ши кѣ Гѣлѣй, мѣкар кѣ фѣинд мѣлѣцѣме
мѣлтз фѣарте, нѣ аѣ пѣтѣт сѣ нѣ ле Рѣмѣнъ ши де аѣле лѣр кѣвинте,
ши сѣ ле аѣпѣртѣшѣскъ кѣ Италиѣнѣй. в)

Чи, ѣнгѣл ла лѣкѣла май сѣѣ аѣнѣмит зѣче, кѣ фѣинд Кѣманѣй ла
шѣс, аѣдекъ а Кѣманѣа чк мѣре, ши а Кѣманѣа чк мѣкѣ аѣкѣнѣѣрѣцѣй
де Оунгѣри, лѣсне сѣѣ пѣтѣт ашѣ аѣсоцѣ кѣ Оунгѣри, кжт сѣ аѣѣѣе
лимба чк оунгѣрѣскъ, ши а лѣр сѣ ѣ оуите. Пѣрѣ Сѣкѣѣй аѣкѣнѣѣ-
рѣцѣй де Оѣсѣй ши де Рѣмѣнѣй, де оунде аѣр фѣи аѣвѣѣат лимба чк Оун-

гѣ-

- a) Olim ex Leodiensi tractu bonam Gallorum manum in vallem Agriae vicinam
venisse, Olabus testis est, qui quamquam illius tempore Gallicam adhuc lin-
gvam sonabant, hodie tamen in Hungaricum sanguinem, et linguam penitus
commigrarunt. *Georgius Pray*, Dissertatio 7 in Annales veteres Hunnorum
Avarum et Hungarorum.
- b) Luculentum rei istius exemplum praebent Longobardi et Franci; quorum ve-
tus idioma penitus obsolevit, postquam ipsi populis Italiae, et Galliae, quo-
rum sermo sult Latinus vulgaris, commixti, linguam eorum adoptarunt, sed
ita ut non paucas et voces, et loquendi modos in eandem intulerint. *Ste-
phanus Salagius*, de Statu Ecclesiae Pannonicae Lib. 1. cap. 1. Num. 19.

гърѣскъ? Чи де ѡаръ че Сзкъйй тоѡи, кѡм не лзсѣ скрис Нотариѣла
 лши Бѣла, аѡ венит ѡтръ Оунгъри, ши аѡ петрекѣт ѡтръ ѣй. ѡ-
 дешерт фаче ѡнгел ачѣ ѡтрекѣре.

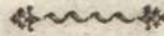
Бѣй ѡтрекѣ ѡрѡши. Дакъ Сзкъйй нѡ аѡ фѡст Оунгъри, че при-
 чинъ ѡѡ пѡтѣт ѡпине, ка кѡ тоѡи сз винъ ши сзсе ѡкине сѡпт
 стѣгъриле Оунгърилѡр? Издѣждѣ кзшигълашй, кѡрѣ аѡ фѡст ѡпине
 ши пре стрѡмѡшй лѡр асе ѡсоѡи ѡри кѡ Хѡнйй, ѡри кѡ ѡлтз гинтз
 номѡдъ, ши ѡ венит ѡпѡрциле ачѣсте. Кз, аѡзѡнд, кѡм Оунгъриѡ
 аѡспра тѡтрѡр се скѡлаз кѡ ѡасте, ши фѡк ѡвинѡерй марй, соко-
 тѣ кз ши ѣй, оуниндѡсе кѡ Оунгъриѡ, се кѡр ѡвогъци.

Динѡтрѡ ачѣстз стрѡнз а Оунгърилѡр кѡ Сзкъйй ѡсоѡиере, май
 вѡртѡс де кѡт дин кѡстарѣ лѡр ѡтръ ѡлте ѡинте склзвѣшиѡ ши рѡ-
 сѣши, ми се пѡре асе фй ѡтѡмплат, де лимба чѣ Оунгърѣскъ май
 ѡурѣа ѡ ѣй пѡрте ѣ ѡкигѡтз дин кѡвинте склзвѣшиѡ, кѡм мѡртѡрисѣше
 ши Пѣтрѡ Катѡнчич ѡ картѣ чѣ дѣспре ѡстрѡ, кап й. кѡрѡа дин
 прѡнчйе ѡмѡндѡлаѡ лимбале, ши чѣ оунгърѣскъ ши чѣ склзвѣскъ
 ѡѡ фѡст кѡносѣте. а)

Гѡѡрѡше Прай ѡналиста Оунгърѣск ѡ тоѡте пѡрциле се сзчѣше ши
 се рзсѡчѣше, ка дѡаръ дѡаръ ва пѡтѣт вѡди, кѡм кѡ Сзкъйй дин ѡр-
 дѣл сѡнт Пацинаѡците, ши, кѡ Пацинаѡцителе аѡ фѡст дин виѡца Оун-
 гърилѡр. Чи, де ѡр фй фѡст Пацинаѡцителе Оунгъри; чйне пѡате крѣде
 кѡ ѡтѡта оурѡиѣ ши вѡжмзшиѣ де мѡарте сз фй фѡст аѡспра виѡцей
 сѡле Пацинаѡцителе, кѡт дин тоѡте цѡриле сзй ѡлѡнѡе пре Оунгъри;
 пѡнъ кѡнд ачѣшѣ се ѡшезѡрѡ ѡ Пѡннѡнѡа, дѡпъ кѡм мѡртѡрисѡт не
 лзсѣ Констанѡин Порѡиросѡнитѡла, дин кѡреле ши ѡнгел ѡ лѡкѡла май
 сѡс ѡрѡтѡт ѡ кѡнѡѡѡе ачѣста? ѡпѡй, кѡм не лзсѣ скрис ачѣлашиѡ

Пор-

*) Cum idioma Hungarorum tertia pene sui parte Selavicis constet vocabu-
 lis: - - - ut equidem, qui a puero utramque norim. Petrus Catantsich,
 de Istro. cap. 8.

Порфи́рогѣнитѣ, Пацінаці́теле а́вѣ цѣрѣ ф́оарте ма́ре, шї є́й є́ра мѣла-
цїме немзрци́нїтѣ, де кáрїй тóцї де прин прѣжѣр, Рѣшїй, Бѣлгарїй,
Оу́нгврїй а́вѣ ф́рїкѣ ма́ре ф́оарте. а́в а́чѣстѣ дескрїпціе се по́ате кѣ-
венї а́челѣр пѣцїнїй Сѣкѣй дин а́рдѣл, тóкма де веї а́дáѣе
лѣр шї пре Оу́нгврїй дин а́рдѣл? Кáте нѣмѣри сáнт дин Тї-
са пáнѣ а́ ма́рѣ нѣгрѣ, де кáт ф́їеце кáреле нѣм де а́чѣсте ф́ѣрѣ а́се-
мáре сáнт маї мѣлцї Рѣмáнїй; ба тóате нѣмѣрїле кáте сáнт дин
Тїса пáнѣ а́ ма́рѣ нѣгрѣ, сѣ де сокотѣщї ла ф́лáтѣ; а́кѣ кѣ мѣлѣт
маї мѣлцї сáнт Рѣмáнїй а́ прѣлáргѣл а́чела цїнѣт. Де оу́нде нїчї ла
оу́н нѣм, кáте сáнт дин Тїса, пáнѣ а́ ма́рѣ нѣгрѣ, нѣ се кѣвїн а́чѣле
че не лѣсáрѣ скрїсе вѣкїй Скрїтóрїй Гречѣщї пѣнтрѣ Пацінаці́те ф́ѣрѣ
сїнгѣр Рѣмáнїлѣр, ѡ́рї веї сокотї лѣцїмѣ лóкѣлѣ лѣкѣнїцей, ѡ́рї
мѣлцїмѣ нѣмѣрѣлѣ лѣр. Нѣ Оу́нгврїй дáрѣ а́в ф́ост Пацінаці́теле, нїчї
Сѣкѣй Пацінаці́те. Вѣзї маї сѣс кап є́. с. а́. сáнт слóвеле а. шї б,
чѣтѣще а́колóшї с. є́. оу́нде а́м а́рѣгáт, кѣ Склáвїй, пре кáрїй нѣ
а́флáт лѣкѣнїтóрїй кѣ Рѣмáнїй, кáнд венїрѣ Оу́нгврїй а́ а́рдѣл кѣ Тѣ-
хѣтѣм а́сѣра лѣй Цѣлѣ, сáнт рѣмѣшїце дин Склáвїй а́чѣл, че є́ра а́
ѡáстѣ а́варїлѣр, шї прѣпѣдїнд Пїпїнѣс пре а́варї а́ рѣсѣою, є́й
кѣ ф́ѣга а́в сѣкпáт а́кóаче прѣете Тїса, де сáвтá лѣй Пїпїнѣс. Де
оу́нде оу́рмѣзѣ, кѣ Сѣкѣй нѣ сáнт дин норóаделе а́чѣле, кáре а́в пе-
нїт а́ пѣрцїле а́чѣсте кѣ Хѣнїй лѣй а́тїла, чї дин гїнтеле чѣле
че а́в! ф́ост кѣ а́варїй, мѣкáр кѣ шї пре а́чѣщїк оу́нїй Скрїтóрїй де
чїй вѣкї сáв ѡ́кїнѣнїт а́й нѣмї Хѣнїй.

§. ѡ́.

Пѣнтрѣ Сáсїй дин а́рдѣл.

Дїпѣще сѣ а́тїнїцем а́чї шї дѣспре Сáсї чѣва, кáрїй, прѣкѣм
Сѣкѣй, а́шá шї є́й сáнт а́трѣ чѣле трѣй Націóане прїмїте а́ а́р-
дѣл. Дáврѣнїѣс Топелтїнѣс Сáс дин Мѣдїáш а́ Кáртѣ са, кáрѣ ѡ́
а́нѣ-

днѣми, Сѳрицинес ѣт ѡкѣсѣ Трансилванорѣм, кап г. ааѣче пзрѣрѣ
 лѣи Атанасѣс Кирхѣрѣс, дѣнѣ кѣреле Врихѣс, ши ацѣи мѣлци фѣрѣ
 де ачѣстѣ пзрѣре дѣспре ачепѣтѣл Сѣсилѣр а Ярдѣл: кѣ ла аѣнѣл дела
 атрѣпѣрѣ дѣмнѣлѣи 1284. прѣсѣндѣсе шѣоречѣи мѣлци фѣорѣте а ѡрѣ-
 шѣл Хамлѣнсилѣр а цѣрѣл Немѣцѣскѣз, кѣт а мѣре примѣждѣе ѣрѣ ѡрѣ-
 шѣнѣи пѣнтрѣ шѣоречѣи ачѣм, се арѣтѣ сѣтѣна ѡрѣшѣнѣилѣр а кѣп де
 чѣтерѣш сѣл аѣлѣтѣш, кѣреле фѣгѣдѣи, кѣ де аѣи вѣр пѣлѣтѣи кѣнѣе, ѣл
 аѣи ва мѣнтѣи де шѣоречѣи. Де оѣнде токмѣндѣсе кѣ ѣи; кѣ сѣнѣтѣл
 чѣѣтерѣи, ши кѣ кѣнтѣрѣ скоѣждѣ шѣоречѣи аѣи аѣнекѣ а рѣѣла чѣл а-
 проѣпе де ѡрѣш. Чи ѡрѣшѣнѣи нѣ вѣрѣрѣ сѣ пѣлѣтѣскѣз дѣнѣз ачѣл сѣ-
 тѣнѣи токмѣта пѣлѣтѣ. Пѣнтрѣ ачѣл ачѣлѣшѣи сѣтѣнѣз, ка сѣ ѣзѣжн-
 дѣскѣз ачѣкѣтѣз недрѣпѣтѣте, фѣинѣд ѡрѣшѣнѣи а Бѣскѣрикѣз, кѣ сѣнѣтѣл
 лѣѣтѣи сѣлѣ аѣмѣци мѣлци прѣнѣчи кѣтрѣ сѣнѣе, ши ачѣт ачѣт трѣгѣн-
 дѣсе кѣтрѣ апроѣпеле дѣл Кѣппен, аѣи аѣдѣмѣнѣ пре Прѣнѣчи пѣнѣз ла
 Кѣппен. Де аколѣ пѣрѣрѣз, нѣ се мѣи вѣзѣрѣз прѣнѣчи Хамлѣнсилѣр.
 Дѣчи ачѣи прѣнѣчи дѣшѣи де сѣтѣна пре сѣпѣт пѣмѣнт а Ярдѣл, дѣде-
 рѣз ачѣпѣт Сѣсилѣр а Ярдѣл, ши дѣнтрѣ ачѣи стрѣмѣши, аѣекѣз,
 дѣн прѣнѣчи, кѣрѣи нѣ дѣс сѣтѣна пре сѣпѣт пѣмѣнт, сѣнт прѣсѣци
 Сѣсѣи, кѣрѣи се афлѣз аѣтѣзѣи а Ярдѣл.

Ачѣл ачѣпѣт аѣл Сѣсилѣр а Ярдѣл, кѣ ачѣл се неѣоѣше, зѣче То-
 пѣлѣтѣнѣс, аѣл аѣтрѣи Кирхѣрѣс, кѣ Врѣника Ярдѣлѣлѣи мѣртѣврисѣѣе,
 кѣм ла аѣнѣл 1184. а зѣѣла лѣи Іѣѣнн ши Пѣвел, фѣрѣз вѣѣсте се вѣ-
 зѣрѣз а Ярдѣл прѣнѣчи де неѣѣносѣѣтѣз лѣмѣз. Кѣрѣи аѣшеѣндѣсе аколѣ
 кѣ лѣкѣшѣл аѣши цѣнѣрѣз лѣмѣа сѣ, кѣт пѣнѣз аѣтѣзѣи Сѣсѣи стрѣне-
 пѣѣи ачѣлѣрѣа вѣрѣѣск лѣмѣа Гермѣнико - Сѣѣзонѣчѣскѣз.

Ачѣѣсте пѣнтрѣ ачѣпѣтѣл Сѣсилѣр чѣлѣр дѣн Ярдѣл, аколѣши зѣ-
 че Тѣпѣлѣтѣнѣс, мѣи тѣѣтѣз вѣрѣѣпа лѣ крѣдѣ, пѣнѣз кѣнд Мѣртѣнѣс
 Шѣѣкѣс, а кѣрѣл кѣвинѣте аколѣши лѣ сѣрѣе Тѣпѣлѣтѣнѣс а) кѣ сѣри-

*) Ne vero censeatur hostis generis humani hosce pueros secum abripuisse ad
 sedes infernales, nova fabula pro statumina principalis fabula est exeogi-
 tata.

сѡарѣ са ле лъпъдѣ. Асѣ чѣле че скрѣе аколѡ Топелтинѣс дѣспре аче-
пѣтѣл Сасилѡр чѣлѡр дин адрѣл, кѡм кѣ ачѣщѣ сѡнт стрънепѡци
дѣкилѡр чѣлѡр вѣки, сѡнт рѣсѣри.

Ілрѣ дѣспре ачѣл, кѡм кѣ Саси а зилеле лѣи Гейса ал дѡилѣ мѡ-
шѣлѣи лѣи Андрейс ал дѡилѣ Краюлѣи Оунгѣриѡр де ачѣлѣши Гейса кѣе
мѡци аѣ дескѣлекѣт а адрѣл, нѣ не лѣсѣ сѣ не адоим Диплѡма лѣвѣдѣлѣи
Краю Андрейс чѣ дин анал 1224. кѣ карѣ се атѣрѣск Привилѣциле Саси-
лѡр. а) Франкѣс дѣпѣ мѣртѣрисирѣ лѣи Прай а май сѣс поменѣта Дисер-
тѣцие а шѣптѣ, мѣрѣинѣше вѣрѣмѣ, атѣрѣ карѣ аѣ дескѣлекѣт Саси а
адрѣл дин Інскрипѣта Бесѣричей чѣи дела Брашѡв, а фѣи анал 1143.
б) ши венѣрѣ ачѣсторашѣи а адрѣл, атѣрѣ ачѣлѣши Дисертѣцие а з. вѣ-
дѣше Прай дин Карѣтѣ лѣи Грегѡриѣс де Сѡнкто аѣлѡстѡлѡ, сѡдѣ-
лѣи Папей, чѣ а Вѣпѣстѡлиѣ лѣи Папа Інѡкѣнтѣе вѣгѣтѣ, кѡм кѣ нѣ
аѣ фѡст дин Саѣѡниѣ, чѣи дин Флѡндриѣ, ши ашѣ мѣкар кѣ се кѣамѣ
акѣм Саси, атѣрѣ адеѣвѣр нѣ сѡнт Саси, чѣи Флѡндрѣниѣ. Де аколѡ пѡ-
те аре ачѣпѣт ла Рѡмѣниѣ кѣвѣнтѣл ачѣла: Флѡндарѣ де Сас. в) Фѣрѣ,
Саси чѣи дела Бѣстриѣцѣ сѡнт Саси венѣциѣ динѣрѣ Саси чѣи дела Сѣ-
пѣс,

tata, quasi scilicet fidem facientibus annalibus Transylvanicis, pueri hi in
extremum Europae angulum, sint abducti, quod ibidem circa hoc tempus
de repente ignotae linguae pueri apparuerint. *Schookius* apud Toppeltinum,
Libro cit. cap. 3.

- а) Accedentes itaque fideles nostri hospites Teutonici ultrasilvani universi ad
pedes nostrae Majestatis, humiliter nobis conquerentes, sua querimonia sup-
pliciter nobis monstraverunt, quod penitus sua libertate, qua vocati fuerant
a piissimo rege Geysa, avo nostro, excidissent. *Diploma Andreae secun-
di Regis Hungarorum* Anni 1224.
- б) Franckius ex Coronensis templi inscriptione annum 1143. statuit, qui cum
Geysae secundae aetate non male videtur congruere. *Pray. Dissertatio* 7.
supra citata.
- в) Illud ex epistola Innocentii Papae. anno Pontificatus primo data, cui Grego-
rii de S. Apostolo Legati Apostolici litteras inseruit, conficitur, eos, quos
nunc Saxones vocamus, Geysae regis tempore, a quo in Transsilvaniam vo-
catos Andreas rex testatur, *Flandrenses* dictos fuisse. - - Primas Teutonum
in Transsilvaniam colonias ex Flandria advenisse. Cnr enim a Geysa Flan-
drenses vocarentur, nisi ex ea ditioe fuissent profecti, non video. *Ibidem.*

пше, прекъм скрие Тимон ꙗко ꙗмаине нове Оунгаріе, кап і. кареле ши
 ачѣа снѣне, кз ѡраша Бистрицей аз ꙗчепѣт Оасїи ал фаче ꙗ анѡа
 1206. ши кз врѣме дѣпз ачѣа ши ачѣѣк саз ꙗпрезнат кз чѣа лалци
 Оасїи. а) Ши кѣм кз Оасїи дела Бистрицз анѣме аз фост Оасїи, дин Ди-
 плома лѡи Стефанѣ ал чинчилѣ Краюлѡи Оунгарилѡр вѡдѣше Праїи
 ꙗ Дисертация лѡи чѣмай сѣе лѡѡдѡтѣ, ши траце оурмарѣ, кѣм кз де-
 ла Оасїи ачѣѣк саз лѡат ши чѣа лалци Оасїи, ꙗдекз Флзндрѣнїи, ꙗсе
 кѣма Оасїи. б)

К А П І Т У Л

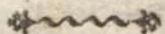
Нѣнтрѡ скимѣарѣ нѡмелѡи Рѡманилѡр чѣлѡр дин Дакїа

§. 1.

ꙗ Рѡманїи, Рѡмѡнїи, ши Рѡмѡнїи.

Дѣпз мѡртѡрискѣрѣ лѡи Томасо Ачѣти ꙗ ѡраографїа са кап
 ді. Плінтѡс скрие, кз оунѣе четѣци ꙗле Італїей, май вѡртѡс ꙗ Оум-
 ерїа

- а) Postremam vero Bistriciensem (Sedem) ortam esse e Saxonibus, qui ex Sce-
 pusio in Transsilvaniam demigravissent, hosque non multo post concessu re-
 gis Emerici, vel Andreae, eversa aere vicina, excussisse jugum quorundam
 nobilium, constituisseque civitatem inchoato Bistricio oppido, anno 1206.
 progrediente tempore ceteris Saxonibus consociatos esse. *Timon*, Imag. nov-
 Hungar. cap. 10.
- б) Saxones fuisse Stephani quinti diploma anno 1271. octavo Calendas Decembris
 datum in haec verba declarat: *Placuit nobis, ita isthic habetur, (inter ce-
 tetera libertatem fidelium hospitem nostrorum Saxonum de Scepus, gra-
 tiosius reformare. - - - Hinc opinor Saxonum nomen ad ceteros in Trans-
 silvania Germanos manasse. Alioquin a Gevsa Secundo Flandrenses, ab An-
 drea Secundo Teutones universe dici monstratum est. Pray Dissert. 7. in
 annales veteres Hunnorum Avarum et Hungarorum.*

кря, ши ѿ Тошкана нѣ авѣ слова о. ши ѿ локла ѿ се ѿтревзинуца
кѣ слова и. чи ши ѿстззи маре ѿжзгаре ѿре о. ла Италианѣ кѣ и. ши
ѿ мѣлте кѣвинте се ѿтревзинуцѣзз: прекѣм Istromento (истромѣн-
то) ши Istrumento (истрѣмѣнто); coltivare (колтиваре) ши
cultivare (кѣлтиваре). Fosse (фѣссе); ши Fusse (фѣссе).
Чѣле лалте. Ба ши Латинѣи, прекѣм се вѣде дин вѣкиле Инскрипциѣ,
зичѣ, Epistula (ѣпистѣла), май вѣртѣс де кѣт Epistola (ѣпи-
стола). Чѣле лалте. Искѣмене зик Латинѣи rubigo (рубѣго), ши
rubigo (рѣвѣго). Де оѣнде нѣ ѣ мираре, кѣ Рѣмѣнѣи о. ѿл кѣ-
винтелѣр чѣлѣр Латинѣи ши Италиенѣи фѣарте ѿдѣсе ѿрѣ ѿ лимѣ
са ѿл мѣтз ѿ и. (8). Авѣрѣ ѿмѣнѣѣѣ ѿчѣсте слѣве ка ши Ита-
лианѣи де ѿтревзинуцѣзз: прекѣм ѿдормит, ши ѿдѣрмит, чѣле лалте.

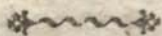
Динтрѣ ѿчѣсте оѣрмѣзз, кѣ Рѣманѣи чѣи венициѣ ѿ Дакѣа, оѣ-
нѣи, пре кѣм нѣ авѣ слова о, кѣнд ѣра ѿ Италиа, ѿ лок де Рѣманѣи
зичѣ Рѣманѣи, ѿша ѿ оѣрмѣт ѿ грзи ши ѿ Дакѣа. Ши фѣинд кѣ ши
ла чѣл лалци Рѣманѣи ѣра дѣтинз лѣсне ѿ скнѣѣа о ѿ и ѿг принѣ ѿ
зичѣ май вѣртѣс Рѣманѣи, де кѣт Рѣманѣи. ѿчѣста ми се пारे ѿфѣ ѿ-
чѣпѣтѣл скнѣѣѣрѣи слѣвей о ѿ и. ѿ кѣвинтѣл Рѣмѣнѣи, нѣ де ѿнѣрѣ
фѣзрѣ дела ѿсѣши Рѣманѣи.

Ла Италианѣи слѣва а ѿре дѣѣѣ сѣнѣрѣи, оѣнѣл кѣар; ши дескѣс,
пре кѣм ѿ кѣвинтеле, Salto (сѣлто), Rapido (рѣпидѣ): Sale
(сѣле), ши чѣле лалте; ѿлѣл тѣмнѣт, ѿнѣс, май жѣс, прекѣм ѿ
кѣвинтеле cape (кѣне), canto (кѣнто), mano (мѣно), ши
ѿ тѣѣте, ѿ кѣре дѣпз а ѿдѣтз оѣрмѣзз консонѣнта и, Рѣмѣнѣи
ѿтрѣ ѿчѣст фѣлѣѣ де кѣвинте а. ѿл зик кѣ оѣн сѣнет пре нас, кѣ-
реле ѣ май кѣ тѣтѣл десклинѣт де сѣнѣл лѣи а, чѣл фѣрѣск; ши
чѣи дин кѣѣче де дѣнѣре Рѣмѣнѣи ѿл ѿскѣмнз ѿкѣм кѣ слѣва, ж. Фѣстѣл
ѿтрѣ Италианѣи чѣи де дѣмѣлѣт ѿ слѣва а нѣмай ѿчѣ десклинѣре
кѣрѣ ѣ ѿтрѣ Италианѣи чѣи де ѿкѣм, ка нѣ нѣмай кѣ сѣнет дескѣс.

чи ши кѣ сѣнет тѣмпит сѣсе рѣспѣндѣ, аѣ дѣорѣ сѣнетѣа чѣл тѣм-
 пит се рѣспѣндѣ пре нас, кѣ тѣтѣа десклинит де сѣнетѣа лѣи, а,
 чѣл фирѣск, прѣкѣм пѣнѣ аѣтѣзѣи ѣсте ла рѣмѣниѣ, нѣ лѣдешѣрт се пѣ-
 те лѣтрекѣ. Ши, де ѣарѣ че сѣнетѣа чѣл пре нас ши лѣ лимѣа чѣ
 Фрѣнчѣскѣ, кѣрѣ лѣкѣ ѣ сѣорѣ лимѣей чѣиѣ Италѣенѣциѣ, се лѣфлѣз, мѣ-
 кар кѣ Фрѣнчѣи нѣла рѣспѣндѣ кѣ аѣтѣа сѣлѣз, пре кѣм рѣмѣниѣ
 маѣ лѣлѣс чѣи дин кѣаче де дѣнѣре, ѣсте лѣ крѣде кѣ сѣнетѣа лѣчѣла нѣ
 дела варѣари фѣл вѣрѣт лѣ лимѣа чѣ рѣмѣнѣскѣ, чи кѣ сѣне дин И-
 талѣа лѣ лѣдѣсерѣ рѣманѣи лѣ Дакѣа. лѣскѣмене се пѣате лѣтрекѣ, ѣаре
 сѣнетѣа лѣчѣл пре нас нѣмаѣ кѣ слѣва а. лѣ рѣспѣндѣ Италѣаниѣ чѣи
 де демѣлт, аѣ дѣорѣ ши кѣ лѣте вокѣле, пре кѣм фѣк аѣтѣзѣи рѣмѣ-
 ниѣ. лѣчѣа ѣсте кѣар, кѣ лимѣа рѣманѣаѣр чѣлѣр лѣвѣцѣаѣи, прѣкѣм
 лѣлѣи Тѣлѣс, Іѣлѣс Кѣсар, Галѣстѣс, ши лѣчѣлѣра лѣлѣи кѣ ѣскѣсѣрѣ
 ѣра мѣлат десклинитѣ де лимѣа цѣрѣниѣлѣр, ши лѣ ѣстѣашиѣлѣр, кѣрѣ ѣ
 лѣвѣцѣа ѣи дела мѣмѣ са, пре кѣм ши Галѣгѣс аѣ лѣсемѣат. а) Чѣне
 лѣпѣдекѣ дѣарѣ лѣ крѣде, кѣ ши сѣнетѣа оѣнѣр слѣве нѣ лѣа ѣскѣсѣт
 ѣра лѣ гѣра цѣрѣниѣлѣр ши лѣ ѣстѣашиѣлѣр прѣкѣм лѣ гѣра чѣлѣр лѣвѣ-
 цѣаѣи. дѣ оѣнде сѣнетѣа чѣл пре нас ѣсте лѣ крѣде, кѣ де нѣ лѣлѣ ши
 лѣвѣт кѣмѣа чѣи лѣвѣцѣаѣи лѣи рѣманѣилѣр, тѣтѣши мѣлѣцѣимѣ рѣманѣ-
 лѣр нѣ нѣмаѣ кѣ а. чи лѣ оѣнѣле кѣвинѣте ши кѣ лѣте вокѣле лѣ рѣ-
 спѣндѣ, лѣ кѣрѣла ѣбѣчѣю оѣрме дѣспре ѣ пѣрте ши ла Фрѣнчѣи бѣдѣм.

Кѣ

- а) Nolim attamen quis sibi persuadeat, sermonem Latinum ea puritate fuisse in Illyrico, qua in medio Latio: hanc sortem nequidem in omni Italia lingua Latina habuit, ubi praeter Romanam, nobilibus atque cultioribus hominibus propriam, alia fuit dialectus vulgaris, qua usi sunt rustici, milites, aliique infimae conditionis homines; hancque dialectum existimant viri eruditi fuisse moderno sermoni italico persimilem, atque a veteribus linguam *militarem* vocitatum. De vernaculo Italarum sermone haud dubie loquitur Hieronymus cum ait de viris Illustr. cap. 97. „ Fortunatianus Aquilejensis „ Episcopus imperante Constantio in Evangelia *rustico sermone* scripsit com- „ mentarios „. Et iterum cum monet: Lib. 2. contra Ruf. num. 2. „ paren- „ tes *militari vulgarique sermone* cognatos et affines nominari „. Ita sane hodie dum lingua Italica *parentes* nominantur cognati. *Stephanus Sala- gius*, de statu Ecclesiae Pannoniae Lib. 1. cap. 1. Num. 19.

Къ май кадесъ а жвдека деспре лимба попорвласи Руман чѣ вѣкѣ дини
 лимба Румѣнилор де вѣще грѣина, де кжт дин лимба Италианилор чѣ
 де акѣм; де вѣрѣ че Италианѣи а адинс шаѣ скимбат лимба, ба пѣ-
 нѣ астѣзи, май вѣртос ла Тоскана се невоеск спре ачѣм. ачѣста ши
 Ковачѣс, кѣм скрѣ Топелтин а картѣ чѣ май сѣс арѣтатѣ кап
 м. вѣс асемнат, а)

Дин чѣле зисе оурмѣзѣ, къ скимбарѣ нѣмелѣи Руманѣи а Рѣ-
 мѣни, сѣс Рѣмѣни, нѣ се каде аге апуѣа асоциреѣи Руманилор чѣи
 кѣ Варварѣи а Дакѣа, чѣ дин лимба Руманилор, кѣ картѣ аѣ ве-
 нѣт ѣи дин Италиа, асте оурѣитѣ.

Гѣрѣ непѣтѣндѣ оунеле нѣмѣри а рѣспѣнде сонѣа, ж. принсерѣ а
 лок де ж а зиче сонѣа и. (8) ши аша дин Рѣмѣни фѣкѣрѣ Рѣ-
 мѣни. ачѣстѣ скимбаре пѣнѣ ши атрѣ ашѣса сѣтѣ дела ХС ѣ а-
 флѣм. Кѣ Иорнандес дин нѣмѣла Готилор, ши вѣпискѣп ла Равѣна а
 Италиа, кареле пре ла жѣмѣтѣте сѣта ашѣсе скрѣ Иѣсторѣа са, апуѣ-
 цаѣ, картѣ ѣ авѣ Рѣмѣниѣи а вѣаре каре лок апуѣнѣз кѣ Склавиѣи, ѣ
 кѣамѣ склавино-Рѣмѣненсе. в) Пѣнтрѣ ачѣ причинѣ Оунѣрѣи, ши а-
 цѣи астѣзи аѣз, непѣтѣндѣ рѣспѣнде сонѣа ж. нѣ зик Рѣмѣни, чѣ
 Рѣмѣни,

Де картѣ немѣка нѣ мѣ мир; чѣ мѣ мир де минѣтѣ оунѣра, парѣи
 дин стрѣкатѣла кѣ лимба лор нѣме, Рѣмѣни, се силѣск а мѣкшорѣ а
 наинѣтѣ алтѣра вѣца Рѣмѣнилор. аша Сѣсѣла вѣдер вѣрѣ нѣмеле Рѣ-
 мѣнилор (а гѣра лѣи Рѣмѣни) нѣ дела Рѣманѣи чѣи дин Италиа сѣла
 трагѣ, чѣ май алес дела Грѣчи, карѣи аѣз сѣс зис Рѣманѣи, пѣнтрѣ
 къ Рѣмѣниѣи, зиче, пре Рѣманѣи чѣи дела апуѣ аѣ кѣамѣ нѣ Рѣмѣни: чѣ

Рѣ-

- а) Covaccius quoque in *Dial. de administr. Regn. Transsylv.* observavit, vernaculum istorum Valachorum sermonem - plus fere in se habere Romani et Latini sermonis, quam praesens Italarum lingua. *Toppeltinus. Lib. cit. cap. 9.*
- б) Slavini a Civitate nova, et Slavino Rumunense, et lacu, qui appellatur Musianus, usque ad Danastrum, et in boream Vistla tenus commorantur. *Jornandes de Origine Sclavorum Parte 3. sectione 32.*

Рѡмáнѣй. а) Рѡмáнѣй прѣ Грѣчѣй нѣчѣй ѡдáтѣ нѣ нá кѣмáт Рѡмáнѣй, нѣчѣй Рѡмáнѣй, чѣ Грѣчѣй. Япóй Грѣчѣй дрѣпт ѡ лѣмѣа лѡр се зѣк Рѡмѣй (Ρωμαίοι); чѣ тóкма кжнд сар кѣмá Рѡмáнѣй, Рѡмáнѣй; шѣ оуѣ прѣнк ѡкз пóатѣ причѣпѣ, кз нѣмѣлѣ Рѡмáнѣй, мáй вжртóс се траѣѣ дѣла Рѡмáнѣй, дѣ кжт дѣла Ρωμαίοι, (Ромѣй) Грѣчѣй.

§. Б.

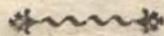
ѡ Влáхѣй, шѣ Влáхѣй.

Пѣтрѡ Катáнчѣ Словѣнѣа, сáа Іллирѣа, ѡ Кáртѣ чѣ дѣ Істрѡ кап ѣ. §. 4. зѣчѣ, кз нѣмѣлѣ Влáхѣлѡр, прѣкѣм се грѣáщѣ, ѡнаѣнтѣ дѣ врѣмѣлѣ лѡй Киннáмѣ, кáрѣлѣ áа трѣйт ѡсѣта áдóаѡ спрѣ зѣчѣ, нѣ фѣ áа зѣйт; ѡсз сз нѣ сокотѣщѣй, зѣчѣ, кз дóарѣз áтѣнчѣ сáа ѡчѣпѣт ѡтѣю нѣмѣлѣ áчѣста. Пѣнтрѡ кз Лѣтѣнѣй, дѣ кжнд фѣрѣз кѣноскѣщѣй, Словѣнилѡр, сáа Іллирилѡр дѣн врѣмѣлѣ чѣлѣ дѣ дѣмáт, се кѣмá Влáсси, ка кжнд, áй зѣчѣ: Лáсси (дѣла Latium), пѣнжнд ѡнаѣнтѣ Консонáнтá, в, кáртѣ ѣ домѣстѣкѣз Іллирилѡр, прѣкѣм шѣ пѣнѣз áтѣзѣй лá Іллирѣй Лáтѣнѣй се кѣáмѣ Влáсси. в) áчѣста ѣстѣ ѣзвóрѣа чѣл áдѣвзрáт ѡл нѣмѣлѣй, Влáхѣй, мзкáр кжт се скрѣм оуѣнѣй, шѣ áлѣцѣй вонторѣй дѣ рѣз áй Рѡмáнилѡр, дѣ прѣ áнрѣ сз трагѣз ѡчѣпѣтѣа нѣмѣлѣй áчѣстѣа.

Стѣфанѣс Замóсѣс ѡ Кáртѣ чѣ дѣспрѣ пѣѣтрѣлѣ чѣлѣ вѣкѣ áлѣ Дáкѣй, кап г. зѣчѣ, кз Влáхѣй, нѣ дѣла Флáкѣс, прѣкѣм Бонфѣнѣс шѣ áлѣцѣй

а) A Graecis, quos item Romanos adpellatos fuisse constat, unde et vulgatae apud Valachos adpellationis *Rumuny* origo peti explicarique e nostra sententia eo commodius potest, quod occidentales Romani, Valachorum idiomate non *Rumuny* sed *Romany* audiant. Eder in Notis Num. 9.

б) Nomen *Vlachorum* ante Cinnami tempora, qui XII. floruit saeculo, auditum non esse, ajunt: neque tum primo exortum censeas. *Latini* quippe, ex quo Illyris cogniti sunt, ab antiquissima inde aetate *Vlassi* compellabantur, tanquam *Lassi* dicas, V. Consona Illyriis familiari praefixa, uti et compellantur hodie. Petrus Katantsich, de Istro, cap. 8. §. 4.

Алцій Искодѣск, чї Пѣнтрѣ кѣ пре стрѣмошїи Рѣмѣнїларѣ, адекѣ пре Італїанїи, дела карїи се траг Рѣмѣнїи, аї кїамѣ Панионїи Олаз; де ачїа Олахи; ши адрѣгѣна слѣве, пре оурмѣ саз зис Валахи. Ши де мѣлте ѡрї се атѣмплаз, кѣт а лимба са ѡаменїи чей че нѣ шїѣ лимбїи сѣ ескѣзе ѣзвѣрѣрїи стрѣине. а)

А кѣт е пѣнтрѣ оунїчѣнїк кїемѣрей Рѣмѣнїларѣ кѣ а Італїанїларѣ а нѣмеле Валахи, бїне грѣлїце Замосїсѣ; ѣрѣ а кѣт зїче, кѣ нѣмеле Валахи саз Валахи аѣ лѣат ачепѣтѣла сѣѣ дела Панионїчѣскѣла, адекѣ Оунгѣрѣскѣла кѣвѣнт, ѡлаз, рѣѣ грѣшѣце. Кѣ ашà аѣ оурмà, кѣ нѣмѣрилѣ Словѣне дела кѣвѣнтѣла оунгѣрѣскѣ, Олаз, аѣ лѣат а кїемà саз пре Італїанїи, саз пре Рѣмѣнїи, Власїи, оунде асѣшїи Оунгѣрїи аѣ лѣат дела Словѣнїи а кїемà пре Італїанїи, Олаз. Карѣ ши асѣшїи Ёнгел а Ипендїчѣ са чѣ де мѣлте ѡрї поменїтѣ, §. 8. ѡ мѣртѣрїсѣце. б)

Асѣсѣ, де Рѣгно Далмациѣ, Карѣтѣ §. кап. е. Оурмѣзѣ дара, зїче, кѣм кѣ Грѣчїи кѣвѣнтѣла ачѣста дела Словѣнїи чей май де апроапе лѣѣ лѣат; кѣ ла Бѣлгарїи, ла Оѣрѣи, ши ла Хорѣациї, Влах, асѣзмїтѣзѣ Рѣман, Латїн, ши Італїан, ѣрѣ ла Дѣшїи, ши ла чѣлѣ лалте гїнѣте дѣспре мїазѣ нѣапте, Влах, преѣм мѣртѣрїсѣце Кромѣрѣсѣ, ла лѣкѣла май сѣс зис, оунде оурмѣзѣ: „Іѣрѣ де оунде, ши кѣна, аѣ ачепѣт а се зїче Валахи, нѣ афлѣ. Дрѣпт пѣрѣре де ѡбїце мїсте, дара нѣрѣзиматѣ кѣ вѣрїи Окрїиторїю бѣкїю, кѣм кѣ дела ѡаре карѣле Флѣксѣ, ѡрї

- а) Dicti Vlachi, non a Flacco, ut Bonfinius, et alii comminiscuntur, sed quia aborigines eorum a Pannonibus *Olas* vocantur, hinc *Olachi* ac additis litteris tandem *Valachi* sunt dicti. Fit autem saepe, ut in vernaculo indigenarum idiomate peregrinas originationes imperiti linguarum confundant. *Stephanus Zamosius*, lapidum antiquorum Daciae cap. 5.
- б) Exoluit nomen Bulgarorum; Valachicum superfuit; idem a Slavis in Hungaria degentibus mature ipsi Hungari acceperunt. Ceterum idiomate Hungarico et Slavico Itali eodem fere modo compellantur, quam Valachi, ob linguae et Originis similitudinem. (*Oláh. i. e. Valachus. Olasz i. e. Italus. Engel* in saepe cit. Appendice. §. 8.)

ѡри Префектъ, ѡри Доми, аѡ лѡат ѡй нѡмеле ачѡста, кѡт ѡтѡю Флак-
чи, кѡрѡна прин вѡчинѡи варѡари сминтинѡвѡсе нѡмеле, влѡсѡи, ши
влѡахи фѡрѡ кѡемаѡи. Дрепт ѡ лимѡа Дѡшилѡр, ши ѡ Оловѡнилѡр,
нѡ нѡмай ачѡсте норѡаде, чи ши чѡле че сѡнт де нѡмѡа Италиѡеск,
се зик влѡсѡи, ши влѡсѡи, кѡрѡ ѡ доѡаѡз, кѡм кѡ нѡмѡа Рѡмѡни-
лѡр ѡ Италиѡеск, а)

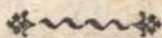
Адекз, шѡина гѡнтеле чѡле де лимѡз Словѡнѡскз, де кѡре ѡра ѡ-
кѡнѡвѡраѡи, ши кѡ кѡре ѡра местекѡи ѡкѡм Рѡмѡнѡи, кѡм кѡ Рѡмѡ-
нѡи сѡнт Рѡмѡнѡи, Латинѡи, сѡз Италиѡнѡи; прекѡм ѡвѡ ѡи ѡбичѡю ѡ
лимѡа са чѡ Словѡнѡскз ѡ кѡма пре Рѡмѡнѡи сѡз пре Латинѡи, влѡсѡи;
ѡша ѡѡ ѡчѡпѡт ши пре Рѡмѡнѡи ѡи нѡми влѡсѡи. Дела Гѡнтеле чѡле
де лимѡз Словѡнѡскз лѡарѡ ѡпѡи ши Грѡчѡи ѡи кѡма пре Рѡмѡнѡи,
влѡахи. Кѡ, мѡкар кѡ кѡне шѡа Грѡчѡи дѡнѡрѡ ѡсоѡирѡ кѡ Рѡмѡнѡи,
кѡ, Рѡмѡнѡи се кѡамѡ пре сѡне Рѡмѡнѡи, адекз, Рѡмѡнѡи; тѡтѡшѡ
фѡина кѡ пѡнѡрѡ писѡа че ѡвѡ ѡсѡпра Рѡмѡнилѡр, ниѡи пре ѡсѡшѡ
Рѡмѡнѡи чеѡ лѡкѡнѡторѡ ѡ Рѡма вѡкѡе нѡ вѡрѡ сѡи кѡме Рѡмѡнѡи, чи
нѡмай Латинѡи, ши нѡмеле де Рѡмѡнѡи сѡнѡвѡрѡи шѡе ши лѡа, прекѡм
ши ѡстѡзѡи фѡк Грѡчѡи, пѡнѡрѡ ачѡѡ ѡ Кѡрѡнѡле сѡле пре Рѡмѡнѡи ѡи
нѡмѡск кѡ нѡмеле че лѡпрѡмѡтѡт дела нѡмѡрилѡе Словѡне, влѡахи.

Де аѡѡ ши Оѡнѡвѡрѡи пре Рѡмѡнѡи ѡ лимѡа са ѡл кѡамѡ, Oláh
(ѡлѡх), кѡ пѡѡинѡ десклинѡре де нѡмеле Италиѡнѡлѡи, пре кѡрѡле ѡл
нѡмѡск, Olasz (ѡлѡс).

Z 2

Ла

*) Restat igitur, ut hoc vocabulum Graeci a Slavis proximioribus sumserint; apud Bulgaros etenim, Serblos et Croatas, *Vlah*, Romanum, Latinum, et Italum significat, apud Polonos vero, caeterosque Septentrionales, *Vloh*, ut Cromerus testatur, loco supra relato, ubi sequitur: „Unde vero, et quando, Valachi dici ceperint, non comperio. Vulgaris quidem est opinio, sed nullo veteri auctore nixa, a Flacco quopiam, sive Praefecto, sive Domino, eos nomen hoc accepisse, ut primum Flacci, mox corrupto a finitimis Barbaris vocabulo Wlassi, et Valachi appellarentur. Polonorum quidem atque Slavorum Lingua, non modo hi populi, verum etiam omnes, qui sunt Italici generis, Wlassi et Wlossi dicuntur, quod ipsum etiam argumentum est, Italicam hanc gentem esse“. *Lucius de Regno Dalmatiae*, Lib. 6. cap. 5.

Ла Нѣмци ѿкъ атѣта ѣ апроапе нѣмеле Рѡмѣниларь къ аа Италиа-
ниларь ши къ а Фрѣнчиларь, карѣи а лимба Нѣмѣаскь се кѣамъ, вѣлий,
вѣлахѣи, ши вѣалиши, кѣт Левнклѣвѣс, към асамнъ Лѣчѣс а май сѣс
арѣтатѣла кап ѣ. Карѣтѣ с. ѣ де пѣрѣре, към къ нѣмеле, вѣлахѣи, дела
аѣкле къвинте ла Нѣмци ѡвѣичнѣите ѡсте ѡзворѣт. а) Лѣатѣс Нѣмѣи
дела Гинтеле Оловѣне а нѣми аша пре Италиани, ши дѣпъ аѣкла пре
Рѡмѣни, ас Оловѣни дела Нѣмѣи, нѣ ѣ де липсѣ а мѣрѣни.

Динѣрѣ аѣкте, каре май кѣре сѣнт де кѣт лѣмина чѣ де амѣ-
азъ зѣ пѣнѣрѣ ачѣпѣтѣла нѣмелѣи, вѣлахѣи, сѣс вѣлахѣи, се рѣсѣфлѣ
пѣрѣрѣ лѣи вѣнас Оилѣвѣс сѣс Папа Пѣс алоилѣ, карѣ ла Карол
Лѣ Фрѣне а Нотеле ѡсториче ши филологиче ла ѡсторѣа лѣи Киннѣ-
мъ адрѣгѣте, се спѣне; в) прекѣм ши а лѣи Гѣвѣргѣс Рѣйхѣршдорф
ѡрѣлѣнѣлѣи а Хорогрѣѣа ѡрѣлѣлѣи, скрѣс, в) ши а алѣора, къ
атѣта май вѣртѣс, къ аѣла Флѣкѣс, пре кареле аа афлѣ ѣи лѣлѣат ла
Овѣидѣс, де Пѣнто Карѣтѣ. а. ѣлеѣа. а. апреѣнъ къ Овѣидѣс, де
оѣнде лѣарѣ прилѣж а скрѣ аѣкле стрѣмѣзѣрѣи, към асамнъ Топѣл-
ти-

- а) Leunclavius in Pandectis Turcicis num. 71. Vlachorum nomen a vocibus Ger-
manis *Walli*, *Walchi*, et *Valischi* promanasse, quibus Italos et Gallos
significari affirmat, et enunciatione molliori mutatum in *Vlachi*. *Lucius* cit.
Lib. cap. 5.
- б) Vetus ea fuit, et fere constans opinio; Blachos, seu Ulachos, a Romanis ge-
nus duxisse, et a nescio quo ejusdem gentis Flacco sumsisse originem et
appellationem. Pius II. PP. de Valachis: *postremo Romanis armis subacti
ac deleti sunt, et Colonia Romanorum, quae Duces coerceret, eo de-
ducta Duce quodam Flacco, a quo Flaccia nuncupata. Exin longo tem-
poris tractu corrupto, ut fit, vocabulo, Valachia dicta, et pro Flaccii
Valachi appellati. Carolus Du Fresne* in Notis Historicis et Philologicis
ad Historiam Cinnami.
- в) Hujus nationis genus ex Italis profectum esse, lingua arguit; nomen ex Sar-
matis, quibus alicubi etiam contermini sunt, adepti videntur: ipsamque quam
inhabitant, provinciam, *Flacciam*, a Flacco quodam Romano cive, quo du-
ce eo sit deducta colonia, ad tuendas Moesias contra Dacos, quos Romanis
nunquam fidos fuisse Tacitus auctor est; verum, ut fit, longa temporum se-
re, quae nihil non vitiat, pro *Flaccia Valachiam*, proque *Flaccis Valachi*
eius caeptos. *Georgius Reychersdorff*, in Chorographia Transilvaniae,

тінус, а) кѣ мѣлат аѣ фост майнаинте ла дѣнзрѣ, де кѣт фѣ адѣсѣ ла дѣкѣа, а зѣлеле лѣи Траіан, Колоніа Рѣманѣ. Ши ачѣа тоци, кѣци, фѣкѣна сѣлаз адеврѣлѣи, ѡри дела че алат ѣзѣѡр се неѡеѣк сѣ трагѣ нѣмеле влѣхилѡр, пѣнзѣ де пѣанѣин цѣс, ши кѣ ачѣа ши писма са, кѣрѣ ѡ аѣ аѣкѣбѣатѣ а ѣнима са асѣпра Рѣмѣниѡр, ши неѣїїица ши ѡ аратѣ.

Пре оѡрмѣ, дин чѣле май сѣс сѣсѣ, оѡрмѣѣѣ, кѣ, мѣкар кѣ Трѣїи Оѡрїиторї аїаїнте де времіле лѣи Кїнїамѣ, адекѣ аїаїнте де сѣта адоѡѡ сѣрѣ зѣчѣк дела Хѣ, а кѣрѣ ши аїна Комнїна аїаїнте де Кїнїамѣ поменѣѣе нѣмеле, влѣхї, нѣ се афлѣ пре Рѣмѣнї сѣї фї аїсѣмїт влѣхї; тоѣшї нѣмеле ачѣста, кѣм аїелепѣѣѣе аѣ асѣмнѣт Каганчїч, нѣ а зѣлеле Оѡрїиторїѡр ачѣстѡра аѣ ачѣпѣт, чи кѣ мѣлат май наїнте аѣ фост, май ѡртѡс аѣтрѣ Словѣнї.

Де оїнде лїпѣѣѣе сѣ крѣдем, кѣ Нѡтарїѣла лѣи Бѣла, кѣна аїсѣмѣѣе пре Рѣмѣнї, влѣхї, кѣреле аѣѣта фѣѣе, кѣт ши влѣхї; кѣ Лаїнїї, в. дѣпѣ ѡртографїа са ала аѣторѣ а, В, (в), кѣѣнѣтѣла ачѣста нѣла аѣѣѣе ка кѣѣнѣт нѡѣ, ши а зѣлеле лѣи ачѣпѣт а се ѣѣнчнѣи, чи ка кѣѣнѣт аѣѣ а зѣлеле ачѣле, адекѣ пре ла сѣѣршїтѣла Сѣтеї а нѡѡѡ дела Хѣ, кѣна аѣтрѣрѣ Оїнгѣрїї а Паниїїа, а ѣѣзеле гїнѣтелѡр словенѣшї сѣѣ рѣсѣшї рѣсѣнѣторїѡ. Кѣ аѣѣта май ѡртѡс мѣ аѣтрѣрѣѣѣѣ ѣѣ аѣтрѣрѣ ачѣста; кѣ Нѡтарїѣла нѣ нѣмай сѣрїѣ кѣѣнѣтѣла ачѣста, преѣм дѣпѣ фїрѣ Грѣчилѡр а нѣмѣрѣла мѣлїцїторїѡ се зїѣе, влѣхї (влѣхї), чи ши тоѣма кѣм сїнгѣрѣ гїнѣтеле Словенѣшї, де кѣре ѣ оїрѣзїт ачѣст кѣѣнѣт, ала зїѣ, влѣссї, сѣѣ дѣпѣ ѡртографїа
Лзти-

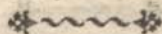
a) Valachos a Duce Flacco nominatos quidam asseverant, praeunte Aenea Sylvio, ac post ipsum, aliis non paucis adstipulantibus. Id potissimum ex Ovidii Nasonis versiculis probant. *Epist. Pont. Lib. 4. Eleg. 9.*
Praefuit his, Graecine, locis modo Flaccus, et illo

Ripa ferox Istri sub Duce tuta fuit.

Hic tenuit Mysas gentes in pace fideli;

Hic arcu fisos terruit ense Getas.

Laurentius Toppeltinus, Origines et Occasus Transylvanorum, cap. 6.

Лзтинѣскз чѣ де Нотаріѣл цинѣтз, Бласій (Blasii). Кз аша скріе
 ѣл ла кап ѣе. кз аторкнндѣсе дин Ярдѣл Ѣпафѣоркош спіѣнѣл лѣи
 Тѣхѣтѣм, ѣи спѣсе лѣи Тѣхѣтѣм, кз ѣ Ярдѣл дѣѣш гінте сжнт:
 Бласій, ши Склавій. а). Ниче нѣмз ѣдоѣск, кз Ѣпафѣоркош, іскодінѣд
 ѣ Ярдѣл, саз ѣтжаніт кѣ Склавій, кѣрїи ѣра май апрѣѣпе де лѣкѣл,
 де оунде лѣз фѣст триміс Тѣхѣтѣм кзтрѣ Ярдѣл, ши фїнѣд кз ѣл
 ѣкз дин лѣкѣвїнца чѣ ѣ Оукраїна, ши дин ѣсоцірѣ кѣ Рѣшїи, шїѣ
 лїмба чѣ Рѣсѣскз, саз склзѣѣскз; Слѣвенѣще ѣз грзїт кѣ Склавїи,
 дїнтрѣ кѣрїи крѣд ѣз, кз ѣз ѣвѣт ши кзлзѣз; кѣреле лѣз пѣртѣт
 прин Ярдѣл пре ѣскѣнс. Дѣчї дин лїмба Склавїлѣр ѣз ѣззїт Ѣпа-
 фѣоркош кѣвѣнтѣл ѣчѣла, Бласї, кѣреле ѣзмнѣѣзз, Рѣмѣнїи. Де оун-
 де, Нотарїѣл, мзкар кз де ѣѣще ѣтрѣвѣнцѣзз кѣвѣнтѣл, Блѣхї;
 тѣтѣшї ѣфлѣнѣд ѣ скріѣорїле Оунгѣрїлѣр чѣлѣр вѣкї скріе, кѣм
 нз Ѣпафѣоркош ѣз спѣсе лѣи Тѣхѣтѣм кѣ гѣра са, кз ѣ Ярдѣл істе
 гїнтѣ де ѣаменї, кѣрїи се кїамз, Бласї; повѣстїнѣд ѣтѣарчѣрѣ лѣи
 Ѣпафѣоркош дѣла Ярдѣл, ши кѣвѣнтѣле лѣи чѣле кзтрѣ Тѣхѣтѣм
 грзїте, кѣм ѣз ѣфлѣт кѣвѣнтѣл ѣчѣста дин гѣра лѣи Ѣпафѣоркош ѣ-
 шїт, аша ѣл скріе ши ѣл ѣчї.

Де оунде, кѣ кѣт май істе ѣ крѣде, кз Рѣмѣнїи чѣи дин Ярдѣл,
 кнѣд ѣтрѣрѣз Оунгѣрїи ѣколѣ, се кїѣма де гїнтѣле Склавїе, Бласї, ѣ-
 дѣкз Рѣмѣнїи, Латїнїи, Італїанїи; кѣ ѣтѣта мз мир де трѣѣла Сѣсѣ-
 лѣи ѣдер дин Ярдѣл, кѣреле ѣ Нѣтѣле історїко - критїке чѣле ѣсѣпра
 Сѣплїкеї Рѣмѣнїлѣр, нѣмзѣл ѣв. кѣ ѣтѣарчѣрѣ парентїсѣлѣи, кѣ-
 вѣнтѣл, Бласї, ка нѣ шїз че кѣвѣнт стрїнн, ши спре батѣѣкѣрѣ
 Рѣмѣнїлѣр нзскѣт ѣл ѣдѣче. в) ѣтрѣ кѣрѣ кѣ оурѣїѣ ѣпрѣвнѣ не-
 шїнцз.

S. Г.

а) Quia essent Blasii et Selavi. *Notarius* cap. 25.

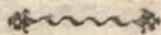
в) Si Blasios illos (sic enim c. 25. nominat). *Eder* in *Notis Historico-Criticis* ad *Supplicem Libellum Valachorum*. num. 32.

§. Г.

Стрѣлка пзрѣре ѿ лви Дѣчѣс, пѣнтрѣ ѿпзртзширѣ нѣ-
мелѣи Влѣхилѣр кѣ Бѣлгарїи.

Дѣчѣс, пѣнтрѣ ка сѣ ѿдѣлѣ нѣмзрѣл Оловѣнилѣр, ши фѣптеле
чѣле витѣзе, ши стрзлѣчѣте ѿле Рѣмѣнилѣр чѣлѣр дин колѣ де Дѣ-
нзре сѣ ле ѿпѣчѣе, ши сѣ ле ѿпѣчѣс кѣтрѣ ачѣлши Оловѣни ѿи
сѣи, ѿнѣме кѣтрѣ Бѣлгарїи, ѣскѣ ѿ Кѣртѣ май сѣс поменїтѣ, кап ѣ-
кѣм кѣ кѣпрїнзѣна Оловѣнїи Італїи: пре Рѣмѣнїи чѣи че ѣрѣ ѿколѣ
лѣкѣитѣрїи, нѣ фѣкѣт рѣбїи, ши ѿшѣ слѣвїтѣлѣ ачѣла нѣме де Рѣмѣн
ла Оловѣнїи се фѣчѣ нѣме де ров; ши Влѣх мѣкар кѣ ѿ сїне ѿсѣм-
нѣзѣ ла Оловѣнїи Рѣмѣн, Латїн, Італїан, ши сѣпт нѣмеле, Влѣх,
се ѿцелѣг Рѣмѣнїи; тѣтѣши ѿѣ ачѣпѣт ѿ ѿсѣмнѣ рок, ши пѣсторїю.
Кѣ Рѣмѣнїи ла ѿшѣ ѿвїлїт стат ѿѣ фѣст ѿжѣнс, ѿдекѣ дин колѣ де
Дѣнзре, кѣт нѣмай кѣ пѣсторїѣ се хрѣнѣ. Де оѣнде нѣмеле Влѣхи-
лѣр ла Оловѣнїи дѣлѣм ѿкрѣрїи ѿсѣмнѣзѣ: ѿгѣю Рѣмѣнїи, ѿдѣлѣм пѣс-
торїи, ши ѿаменїи де жѣс. Дрѣпт ачѣлѣ сѣлѣ лѣѣт ѿвїчѣю кѣ врѣме
ши Бѣлгарїи, кѣрїи ѣрѣ пѣсторїи ѿмѣнїи, ши ѿаменїи де жѣс, ѿ се
кѣмѣ Влѣхи.

Кѣм кѣ Бѣлгарїи, гїнтѣ Оловѣнѣскѣ, ѿѣ кѣпрїнс кѣндѣл дин ко-
лѣ де Дѣнзре цїнѣтѣрїлѣ ачѣле, оѣнде лѣкѣлѣ Рѣмѣнїи, ши ѣѣ ѿ
крѣд. Гїрѣ сѣи фї фѣкѣт Бѣлгарїи ѿтрѣ ачѣла кїп пре Рѣмѣнїи рѣбїи,
кѣт нѣмеле, Влѣх, сѣлѣ Рѣмѣн сѣ фї ѿжѣнс ла ѿтѣта, кѣт ачѣла сѣ
ѿсѣмнѣзѣ рок, сѣлѣ сѣлѣгѣ, сѣлѣ пѣсторїю, сѣлѣ ѿм де жѣс, нїчїи ѿ
дѣлѣдѣ нѣ ѿрѣтѣ Дѣчѣс. Дин прѣтївѣ май сѣс, кап §. §. ѿм ѿрѣ-
тѣт, кѣ Рѣмѣнїи ѿпрѣнзѣ нѣ Бѣлгарїи ѿѣ ѿпѣрѣцїт дѣпѣ че ѿ дес-
кѣлѣкѣт Бѣлгарїи ѿ Мїсѣа, кѣрѣ дѣпѣ ачѣлѣ ѿѣ лѣѣт нѣме де Бѣлгѣ-
рїа. ѿсѣмнѣ нѣ пѣате вѣдї Дѣчѣс, нѣмеле Влѣхилѣр сѣ фї фѣст

кѣндва ѡпзрѣшиѣтъ Бѣлгариаѡр, ѡдекъ, кѣрѣи дѣнѣтръ Бѣгарѣи ѣра
 пзетѡри прин мѣнци, сѡѡ ѡаменѣи де жѡс сѡсе фѣи кѣмѡт кѣндва Влѡ-
 хи. ѡчѣѡ цѣс, кѡ нѣмеле Склѡвилѡр ши ѡстѡзи ѡсѡмнѣѡз ла Ита-
 лѣни рѡби (Sbŕavi); ѡчѣѡши ѡсѡмнѣѡз ла Рѡмѣни чѣи де прѣсте
 Дѣнѡре, ба ши ла Грѣчи; прѣкѡм ши нѣмеле Сѡрвилѡр, нѣме де рѡби
 ѣсте пзиѡз ѡзи ла Дѡтѣни (Servi); ши ла Рѡмѣни нѣмеле Сѡрвилѡр
 ѡсѡмнѣѡз сѡѡѡи, нѣмай кѡт сѡѡѡа чѣ дин тѣѡ ѡ зик маѣ грѡс
 (шѣрѡи). Гѡрѡ нѣмеле Влѡхилѡр ниѡи ѡдѡтѡ нѡѡ ѡсѡмнѡт ѡлѡа фѡрѡ
 Рѡмѣни, ѡдекъ Рѡмѣни, Латѣни, Италиѣни.

Чи, сѡ ведѣм рѡзимѡла лѡи Дѣчѣс, кѡ кѡреле се некѡѡѡе ѡ ѡдѡ-
 перѡ зѣса сѡ. Дѡѡѡ лѡкѡри дин Скрѣитѡриѣи чѣи Грѣчѣѡи ѡдѡѡе ѣл
 спре цѣнѡта сѡ, ѡѡнѡла дин ѡнна Комнѣна, Кѡртѣ ѡ. ѡлѡѡла дин Ни-
 кѣта Хѡнѣѡт, ѡ Исѡакѣе ѡнѡел. а) Чи, четѣнд лѡкѡла ѡннѣи Комнѣ-
 нѣи Грѣчѣѡе, в) ниѡи кѡт ѣ некѡрѡ сѡпт ѡѡнѡѣ нѡ вѣи ѡфлѡ ѡколѡѡ,
 де ѡѡнде сѡсе кѡлѣѡз, кѡ Бѣлгарѣи кѣндва сѡѡ кѣмѡт Влѡхи.

Кѡ порѡнѡнѣнд ѡпзрѡтѡл, кѡ ѡѡсте нѡѡѡ сѡсе стрѣнѡз; кѡ ѡмѡ-
 рѡнѡлѡ, ши рѡспѣкѡт ѡрѡтѡ фѣѡлѡриѡле ѡаменѣилѡр, кѣрѣи ѡпѡѡѡе сѡ

СЕ

а) Patzinacas ergo, eosdem fuisse cum Vlachis, ex dictis constat. Sed Patzina-
 earum nomen in desuetudinem abiit. Vlachorumque denominatio invaluit,
 et ad ipsos quoque Bulgaros extensa est: Nam Anna Comnena delectum Ty-
 ronum a Patre Alexio factum, de quo Zonaras, referens, ait lib. 8. „Nempe
 Bulgaros, et pastoritiae duratos vitae laboribus, agrestes juvenes, incertis se-
 dibus vagos, quos communis dialectus Vlahos vocare consuevit etc. Et Ni-
 caetas de Isaacio Angelo: „Haemi montis accolae, sibi et Romano Imperio
 infensissimos reddidit, qui olim Mysi, nunc Vlachi nominantur. Lucius de
 Regno Dalmatiae lib. 6. cap. 5.

в) Ἀλλὰ κατὰ μέρος νεολέκτες καταλέγουσι ὅποσοι τε ἐκ Βουλγαρῶν, καὶ ὅποσοι
 τὸν νομαδικὸν βίον ἔπαινοντο (Βλάχος τέτις ἢ κοινὴ καλεῖται οὗτος διάλεκτος)
 καὶ τὰς ἄλλοθεν ἐξ ἀπᾶσων τῶν χωρῶν ἐρχομένους ἰππίας καὶ πεζῆς. Sed ge-
 nera ipsa subtiliter explicans ex quibus hos fieri delectus tyronum mallet,
 nempe et ex Bulgaris, et eos qui vitam nomadicam ducunt (Vlachos com-
 munis dialectus hos vocare consuevit) et quoscunque advenas undecunque
 venirent, ad equestrem et pedestrem militiam etc. Anna Comnena, Alexi-
 ados cap. 8.

се ꙗ ла ачаствъ васте ноавъ, адекъ треи фклюри ѡсебите ануѡще :
 аѡѡ ѡамени динтръ Българи, сав дин нѣмъла Българскъ; адоав пре
 чеи че мжна вѡацъ номадъ; атреѡ пре чеи че ѡри де оунде ера аколѡ
 веници. Пре чеи де адоавлѣ, зиче, кз вореа чѣ де ѡще, аи кѡамъ,
 Влахи. Тоате ачѣсте треи нѣмъри се ѡсебекъ прин пзртичѡа, каѡ
 (ши), кжт прекѡм пре чеи де ѡри оунде веници, аспз вореа Анней
 Комниней, нѡи поци зиче, а фи фост Българи, аша ници пре чеи че
 мжна вѡацъ номадъ. Кз адевзратъ цесетѡра вореи влинеши ници кѡм
 нѡ сѡфере сз мѣстечѡи ачи пре Влахи кз Българи. Ши ацелесла е-
 сте, кз ла ачаствъ васте сзсе ꙗ оунѡи дин Българи, ѡрз динтръ Влахи
 сав динтръ Рѡмѡни тоци ачѣа, кѡци мжна вѡацъ номадъ; асѣменѣ
 тоци чеи че ера де пре аирѣ ѡри де оунде веници, мзкар де че нѣм
 сз фиѣ. Дрепт ачѣа кз кѡвинтеле ачѣле але Анней Комниней нице
 кѡм нѡ се рѡзимъ зиса лѡи аѡчѡс, кз карѣ врѣ ел сз не фѡкз а
 врѣде, кѡм кз ши Българи ѡаре кжнд сав зис, Влахи. Нице оум-
 врз де ачѣле че грѡѡще аѡчѡс, нѡ се афлз ꙗ кѡвинтеле Анней Ком-
 ниней. Дѣспре ачѣсте ꙗ Анней Комниней кѡвинте ши май жос вом
 авѣ вореъ.

Май пѡцин се поате рѡзимъ аѡчѡс кз кѡвинтеле лѡи Никита спре
 ане фѡче сз врѣдем, кѡм кз ши Българи ѡаре кжнд сав кѡемат Влахи.
 Кз лѡмѣ тоатъ цѡѣ, кѡм кз лѡкѡиторѡи ачѣа дела мѡнтеле вѡмъ, кѡ-
 ри се скѡларъ асѡпра Гречилѡр, вѡтѡрз пре аѡзратѡла Гречилѡр Нѣа-
 кѡе Ангел, ши се скѡасеръ де сѡпт стѡпнирѣ лѡи, пѡнжндѡши
 шѣе, ши Българилѡр аѡзратъ пре асан дин нѣмъла сзс, аѡ фост Рѡ-
 мѡни, ши нѡ Българи. Карѣ ши асѡши вѡгел ꙗ апендѡчѣ чѣ дѣспре
 ачепѡтѡла Рѡмѡнилѡр, §. 8. ѡ мзртѡрискѡе. а) Чи, ши лѡзѡатѡла Ни-
 кита.

а) Eluctati sunt successu temporis e servitute sua Romanorum posteri, Bulgarisque ipsis e sua prosapia dominum dederunt *Asanem*, a. 1186. qui se regem Bulgarorum et Blacorum nominari voluit. *Engel*, de Origine Valachorum Appendix, §. 8.

кѣта, кáреле аз фост фáцц кѣ апзрáтѣл Исáкїе áн҃гел ка Нотáрїѣ апзрзтѣск á рзсбóул áчѣла áл Грѣчилѣр кѣ Рѣмжнїй чей дела мýнтеле ѣмѣ, де áжѣнс рзспнїкз лѣкрѣл, де ѡарз че áтóатз ñстóрїа са пре Бѣлгарїй áй кїáмз нѣмай Бѣлгарїй; ѣрз пре Рѣмжнїй áчѣл áкѣм áй кїáмз Влáхїй, áкѣм Мїсїй; ши дóаѡ нѣмѣрї десклннїте á фї Мїсїй ши Бѣлгарїй áрáтз. Вѣзї май сѣс, кап. з. с. с. Ши Никїта ла Кáртѣ. á. áдѣкжнд кѣвннтеле лѣй Исáнѣ, скрїе, кѣ Дáмнезѣв áшá врѣ, ка нѣмѣл Бѣлгарилѣр ши á Влáхилѣр лзпздáнд жѣгѣл чѣл делвн҃гáт, сѣз дóвжндѣскз слобозїе. а) Че лнпсѣще май кїар, кѣм кѣ áлцїй áз фост Бѣлгарїй, áлцїй Влáхїй, áдекз Рѣмжнїй? Де оўнде оўрмѣзз, дáпз кнпѣл вóрбей лѣй Никїта, кѣ нѣ Бѣлгарїй, чн Рѣмжнїй сáз знс май де мѣлт Мїсїй, ѣрз áкѣм Влáхїй.

Дешѣрт ѣ дáрз ши Стрнттѣрѣс, кáреле áсзмнжнд ла кѣвннтеле áчѣле днн Кáртѣ ѣ á ñнней Комннїней: Χωριον δὲ τῆτο Βλαχικόν, кѣ áчн вїне áтжїо áнáйнте нѣмеле Влáхилѣр; зїче, кѣ кѣ нѣмеле áчѣла áдекз á Влáхилѣр, Скрїтóрїй чей Гречѣщїй, оўнде ѣ вóрбз дѣспре Влáхїй чей днн кóаче де Дѣнзре (дела ной днн колѡ де Дѣнзре), áцѣлѣг пре Бѣлгарїй, прекѣм, зїче, днн лóкѣрїле чѣле май жос áдѣсе, пре ларг се áрáтз. б) Дáрз кáреле сжнт лóкѣрїле áчѣле май жос áдѣсе? Сжнт áчѣле, кáре повестѣск, кѣм Исáн ши Пѣтрѣ фрáцїй кѣ Влáхїй сзї чей дела мýнтеле ѣмѣ, сѣз скѣлáрз áсѣпра Грѣчилѣр, взтѣрз пре апзрáтѣл Грѣчилѣр Исáкїе áн҃гел, ши пре чѣл áлцїй, ши áшезáрз апзрзцїе, кáртѣ áз вѣкѣнт пзнз ла вѣннрѣ Тѣрчилѣр. Чн Влáхїй áчѣл дела мýнтеле ѣмѣ, нѣ áз фост Бѣлгарїй, чн Рѣмжнїй, деосѣвнїцїй де

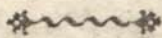
Бѣл-

а) Ὡς ὁ Θεὸς τῆ τῶν Βουλγάρων καὶ Βλαχῶν γένος ἐλευθερίαν ἰουδοκίση, καὶ τῆ Χρονίε ζυγῆ ἐπέλευσεν ἀπαυχίνισιν. Deo visum esse, ut gens Bulgarorum et Blachorum diuturno iugo excusso, libertatem consequatur. Nicetas in Isaacio Angelo Lib. 1.

б) Hoc loco primum occurrit Blacorum nomen, quo, ubi quidem de Blachis Cis-Istrianis sermo est, Bulgaros intelligunt Scriptores Byzantini, ut ex locis infra allatis, abunde patet. *Stritterus* Bulgaricorum cap. 14.

Българий, прекъсмай сѣсѣ амъ архатат. Нѣ пре Българий дързѣ ацелегъ
 Скриторий греческий кѣ нѣмеле Влахилор, чи пре Римжний, пре карий
 ши пѣнѣ астрѣзѣ Гречий ѣи анѣмекъ Влахий. Нѣ пре Българий, се кѣдѣ,
 сѣ зѣкѣ Отритѣрѣсѣ, кѣ ѣи ацелегъ Скриторий Греческий кѣ нѣмеле Вла-
 хилор, чи май бѣне, кѣ пре Влахий, адекъ пре Римжний ѣи ацелегъ
 Скриторий чей Греческий, кѣ нѣмеле Българилор, кѣндѣ скрѣсѣ дѣспре
 Българий, дин зѣлеле лѣи Исѣакѣ Ангелъ аплѣратѣлѣи Греческѣ ѣ колѣче.
 Кѣ Никѣта Хонѣат, кареле аѣ фостѣ фѣцѣ ла Рѣскою кѣ аплѣратѣла И-
 сѣакѣ Ангелъ, ши аѣ шѣстѣ тоѣте лѣкрѣриле ачѣпѣтѣлѣи, ши чѣле лѣл-
 те ѣ ле скѣлѣрѣи Влахилор, ши аѣ рѣскоюлѣи чѣлѣи аѣвѣтѣ кѣ аплѣратѣ-
 тѣла Исѣакѣ Ангелъ, рѣспѣкѣтѣ дѣшѣсѣѣѣ пре Влахий дѣ Българий, ши
 прѣкѣларѣ спѣне, кѣ Влахий сѣвѣ скѣлѣтѣ асѣпра Гречилор, ши ѣвѣ вѣтѣтѣ,
 ши шѣвѣ атемеѣтѣ аплѣрѣцѣе, ѣрѣ нѣ Българий. Дѣ оѣнде ачѣмъ Скрѣи-
 торий Греческий, дѣнтѣрѣ карий ѣсте акрополѣта, карий дѣспѣ Никѣта,
 тѣрѣзѣ аѣ скрѣе пѣнтѣрѣ рѣскоюлѣи Исѣакѣ Ангелъ кѣ лѣкѣвитѣрий чей
 дѣла мѣнтѣле ѣмѣ, ши дин непѣнѣнѣта кѣношѣнѣцѣ ѣ лѣкрѣрилор чѣ-
 лор ѣнаѣнѣте дѣ дѣнѣшѣи аплѣжмплѣте спѣнѣ, кѣ кѣ Българий аѣ аѣвѣтѣ
 рѣскою аплѣратѣла Исѣакѣ Ангелъ, ши дѣ Влахий нѣ поменѣскѣ немѣка, а-
 чѣмъ, зѣсѣи, тѣрѣкѣе сѣсѣе тѣжѣкѣжѣскѣ прин Никѣта, адекъ кѣмъ кѣ прин
 нѣмеле Българилор ацелегъ асѣшѣи пре Римжний чей дѣ прѣсте дѣнѣрѣе.

Адѣче ши атѣрѣмъ доѣадѣзѣ дѣчѣтѣсѣ ѣ зѣса Карте ѣ. капѣ ѣ. спре ачѣмъ
 кѣ Българий сѣвѣ зѣсѣ ѣарекѣндѣ Влахий; асѣкѣменѣ дѣ немѣка. Зѣче, кѣ
 Гречий, нѣ нѣмай пре ачѣмъ карий вѣрѣкѣ лѣмѣва Римжнѣскѣ, чи ши
 пре Българий ѣвѣ кѣемѣтѣ, Влахий: пѣнтѣрѣ кѣ Лаонѣкѣ Халкоконѣдѣла,
 дѣспѣ че аѣ повѣстѣтѣ рѣспѣндѣрѣтѣ ѣловѣнилор прин ѣвропа, адѣлѣтѣ:
 (Картѣ. ѣ.) „Дѣла дѣкѣта пѣнѣнѣ ла мѣнтѣле Пѣндѣ, че се аплѣнѣде ѣ
 Тѣсѣлѣта, аплѣтѣла ѣаре кареле норѣдѣ, амѣндѣвропа лѣвѣ фостѣ нѣмеле, Влахий“.
 ѣчи ѣ лок дѣ, Влахий, зѣче дѣчѣтѣсѣ, аѣвѣтѣ ѣсте, кѣ тѣрѣкѣе сѣсѣе че-
 тѣскѣ, Влахий, фѣнѣндѣ кѣ ши пре Българий атѣрѣзѣ Влахий чей дин колѣ

де Дѣнзре, ши ѿтрѣ Влахѣи чей дин Тесалѣа, ѿв врѣт Лаоникѣа кѣ нѣмеле Влахилѣр сѣи кѣприндѣ; ши ѿтрѣ ѿчѣста кип Влахѣи сѣа зис ши Бѣлгарѣи, карѣи трѣа кѣ пѣсторѣа. а) ѿчѣста ѿсте кѣвѣнтѣрѣ лѣи Дѣчѣс.

Де ѿр ѿдеверѣи Дѣчѣс кѣ врѣ довадѣ статѣрникѣ, кѣм кѣ ѿ лѣ кѣа май сѣс зис ѿ лѣи Халкокондила ѿ лок де, Влахѣи, трѣвѣ сѣсе четѣскѣ, Влахѣи; поате, кѣ ѿр ѿжѣнѣе чѣва кѣвѣнтѣрѣ лѣи. Чи, фѣ инд кѣ нѣмай кѣ ворѣе гѣале ѿ ѿратѣ ѿчѣа; прекѣм нѣлѣчѣре ѿсте, кѣм кѣ Бѣлгарѣи ѿаре кѣнд сѣа кѣемѣт Влахѣи, ѿшѣ нѣлѣчѣре ѿсте ши ѿчѣа, кѣ ла зисѣа лок ѿ лѣи Халкокондила ѿ лок де, Влахѣи, трѣвѣ сѣсе четѣскѣ, Влахѣи.

Чи, де вом лѣа пѣцин ѿминте ла чѣле че скрѣе лѣвѣдѣтѣа Халкокондила дѣспре Влахѣи; кѣѣр вом вѣдѣ, кѣ Халкокондила нѣче кѣм прин Влахѣи нѣ ѿ ѿчѣдѣс пре Рѣмѣнѣи, ши пѣнтрѣ ѿчѣа кѣвѣнтѣа ѿчѣла ѿшѣ трѣвѣе сѣсе четѣскѣ прекѣм крѣдем, кѣ лѣв скрѣе Халкокондила, Влахѣи, ѿрѣ нѣ Влахѣи. Пѣнтрѣ кѣ ѿтѣю, Халкокондила грѣлѣе де нѣ рѣдѣа ѿчѣла, че ѿа ѿнѣмѣще Влахѣи, ка де оун нѣрѣд шѣе нѣкѣвноскѣт, зикѣнд: „ѿлтѣа ѿаре кѣреле нѣрѣд“. в) ѿрѣ Рѣмѣнѣи ши чей дин Тесалѣа, пре карѣи ѿи нѣмѣще, Влахѣи, ши чей дин Дѣкѣа, ѿдекѣ дин коаче де Дѣнзре, пре карѣи ѿи кѣамѣ, Дѣкѣи, ѿи ѣра лѣи прѣкѣвноскѣци, прекѣм се вѣде дин чѣле че скрѣе ѿ Карѣтѣ. ѣ. ши ѿ Карѣтѣ ѣ.

дѣс-

а) *Vlahi ergo a Graecis dicti fuere, non solum qui Vlahica lingua loquebantur, sed etiam ipsi Bulgari: Laonicus etenim, relata Illyriorum per Europam dispersione, subdit: (lib. 1.) „A Dacia ad Pindum usque montem, in Thessaliam se projicientem, alius quidam populus, utriusque nomen fuit Bachi“. Hic loco Bachi, Vlahi legendum esse constat, cum Bulgares quoque inter Vlahos trans-Istrianos, et Vlahos Thessalicos sitos, comprehendere voluerit Laonicus nomine Vlahorum; hocque modo Vlahi dicti fuere etiam Bulgari, qui pastoritiam et agrestem vitam, prout ipsi Vlahi ducebant. Lucius, de Regno Dalmatiae, Lib. 6. cap. 5.*

ѣ) *Ubi etiam habitavit a Dacia ad Pindum usque montem, in Thessaliam se projicientem, alius quidam populus: utrisque nomen fuit Bacchi. Chalcondylas, Lib. 1.*

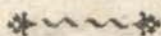
дѣспре, лимка, ши дѣспре алте трѣкѣ але Рωμάνηαιωρ ши ачѣлор дин
кѡаче, ши ачѣлор дин колѡ де Дѣнзре. Карѣ алѣи кѣвинте май жос
ле вом четѣ гречѣще. Де оунде, де ар фѣ фост кѣцетѣла лѣи; прин
норѡдѣла ачѣла сѣз асѣмнѣзе пре Рωμάνηи; нѣ ар фѣ зис кѣ неадверѣн-
цз: „Илтѣла ѡаре кареле норѡд“ Чи ар фѣ зис адеверѣт, ши мзрѣи-
нит: Влѡхѣи, саз Дакѣи ачѣщѣ, адекз Рωμάνηи, дела Дакѣа пѣнз ла
мѣнтеле Пѣндѣ аѣ шезѣт; кѣ карѣи апреѣнз ши Бѣлгарѣи атѣнча се
кѣма Влѡхѣи.

Адоѡш, Халкокондила зѣче, кѣ норѡдѣла ачѣла, кѣ кареле апреѣнз
Бѣлгарѣи се кѣма Влѡхѣи, аѣ лзкѣит, адекз ѡаре кѣнд, а Пѣндѣ де
кѣтрз Тесалѣа. Гѣрз Рωμάνηи нѣ нѣмай майнаинте, чи ши а зѣтеле
лѣи Халкокондила лзкѣа а Пѣндѣ, прекѣм асѣши Халкокондила мзр-
тѣрисѣще а Карѣтѣ ашѣса. а) Де оунде, норѡд дѣсѣбит де Рωμάνηи
аѣ ачѣлес Халкокондила прин норѡдѣла ачѣла. Пѣтѣрѣ довѣдеи ачѣ-
щѣа бѣне сѣнцѣндѣш Дѣчѣс, нѣ фѣрз астрѣкарѣ адеѣрѣлѣи лзсѣ а-
фарз кѣвѣнтѣла ачѣла алѣи Халкокондила: „аѣ лзкѣит“.

Атрѣа, Халкокондила зѣче, кѣ прекѣм норѡдѣла ачѣла тот, ашѣ
ши норѡдѣла Бѣлгѣрѣск тот саз нѣмит, Влѡхѣи. Гѣрз лѣи Дѣчѣс нѣи
плѣче, ка тѡцѣ Бѣлгарѣи сѣсе фѣ кѣмат кѣндѣа Влѡхѣи, чи нѣмай а-
чѣа, карѣи ѣра пѣсторѣи. Оѣрмѣзз дѣрз, кѣ Дѣчѣс нѣ искодирѣ ачѣа
асѣши пре сѣне се кончени.

Ба, де вом сокотѣ лѣкрѣла фѣрз преѣдекарѣ, тѡкма дин кѣвѣн-
тѣла ачѣла, Влѡхѣи, прелѣсне, ми се пѣре, пѣтем кѣлѣце, кѣм кѣ пре-
кѣм Бѣлгарѣи, ашѣ ши норѡдѣла ачѣла аѣ фост Рѣсѣск. Кѣ кѣносѣт
лѣкрѣ

а) Κωνσταντῖνος ὁ ἐπιλεγν Δράγατις, ἀφικόμενος ἐς Πελοπόννησον. . . . καὶ τὸ
τε Πίνδου ὄρος. Βλῆκοι δ' ἐνοικῶσιν, αὐτοὶ τῶν Δακῶν ὀμόφυλτοί, τοῖς
παρὰ τὸν Ἴστρον, Δαξίην ὀμοίωστο. Constantinus cognomento Dragosis in
Peloponnesum adveniens, ἄνδρῳ quoque (quem hodie Mezzono appel-
lant) occupavit. Hunc montem Blaci incolunt, quibus eadem cum Dacis est
lingua: nec quiesquam ab Dacis, qui Istrum accolunt, differre cognoscuntur.
Chalcocondylas Lib. 6.

лѣкрь ѿсте, кз, Бог, ꙗ лимба Оловенѣскз ꙗсзминѣзз Дмнезѣс; кз-
носкут лѣкрь ѿсте, кз дѣпз дѣалѣкта чѣ рзсѣскз, карѣ ѿтѣнчй, ѿсте
ѿкрѣде, кз ѿ цинѣ ꙗкз Бѣлгарій, ши ла Рѣшй ши ѿкѣм стзпжнѣ-
ще, г, се рзспѣнде ка, х; ѿсѣменѣ кзноскут лѣкрь ѿсте, кз Грѣчй
сѡнзл слѡвей, в, ꙗ кзвѣнтзл ѿлтвр нѣмврй, ꙗл скрѣс, ши л рзс-
пѣнд пѣрврѣ кз, в; кзноскут пре оѣрмз ѿсте тзтзрѡр чѣлвр че ѿз че-
тѣт кзрциле Грѣчѣшилвр Окрїиторї, кзм кз ла Грѣчй де ѡще дѣтинз
ѣрѣ ꙗ стзрзмзтѣ кзвїнтеле нѣмврїлвр чѣлвр варваре, пѣнтрз ка сз
ле фїе лѡршй кз ꙗззжнз дѣпз фїрѣ лимбей сѣле ѿле рзспѣнде.
Дѣчй, ѿззїнд Грѣчй ѿдѣсе ѡрй дин гѣра Бѣлгарїлвр, ши дїнтрз ѿчѣ-
лзл лѣлт норѡд, Бох; прїнсерз ши пре чѣрѣ, ши пре чѣл ѿтѡкма
ѿй нѣмй, Вохї; ши венїндзле май ꙗззжнз ꙗ кзвѣнтзл ѿчѣста, а,
де кжт, о; ле зїсерз, Вахї. Чѣла че ва четї май пре ларг лѡкзл
ѿчѣла ла Халкокондїла, ѿтрз немїка нз се ва ꙗдої, кз ѿмжндѡл
гїнтеле ѿчѣле, че се кїамз, Вахї, ѿз фост Рзсѣщй. Кз дѣспре гїн-
теле Оловенѣщй фѣче вѡрєз ѿколѡ Халкокондїла, ши ꙗ май мѣлте
пзрцї ле ꙗпѣрте.

§. 5.

Пзрѣрѣ лѣй Тѣнманн, пѣнтрз ѿчѣпѣтзл нѣмелѣй Вѣлахи.

Тѣнманн, саз нелзжд ѿмїнте ла лѣкзрї прекум сжнт, саз
вржд ꙗ се ѿрзтѣ ѿфлзтѡрїѡ де лѣкзрї нѡлв, саз пѣнтрз ѿлтз ѡаре
карє причїнз ѿскѣнсз, зїче, кз нѣмеле, Вѣлахи, вїне дѣла кзвѣнтзл
Оловенѣск, влѣкз, кареле ꙗсзминѣзз: оѣмелз фзрз лзкѣш стзтзтѡрїѡ.
Ка кжд Рѡмжнїй ѿр фї фост кждва гїнтз нестзтзтѡаре ꙗ лок, чи
оѣмелзтѡарз фзрз де ꙗ ѿвѣ лзкѣшзрїле сѣле, прекум ѣрѣ мѣлте гїн-
те варваре, карє ѿз нзвзлїт ꙗ цзрїле ѿпзрзцїей Рѡмїлвр. Се ѿ-
жѣтз пзрѣрѣ лѣй Тѣнманн, зїче вїгел ꙗ ѿпендїчѣ чѣ дѣспре ѿчѣ-
пѣ-

пѣтѣла Валахилѡр, S. B. кѡ ачѣа, кѡ Тѣрчій, ши Арвзнашій кіамѡ пре Рѡмѡнїй, Чѡбѡнїй; кѡре кѡвѡнт ѡсзмиѣзѡ, пѡсторїй, ши Анна Комнїна пре Рѡмѡнїй чей дїнтрѡ Бѡлгарїй ѡи нѡмѣще номѡде.

ѡтѡта ѡжѡнѡе ѡчѡстѡ вѡрѡз ѡ лѡї Тѡнмѡнн, кѡт ши ѡ оѡнѡр Оѡнгѡрїй, кѡрїй, кїемѡндѡсе Нѣмѡцѡл оѡнгѡрѣще, Нѣмѣт, (Nemet), ѡм ѡзѡїт зикѡндѡ, кѡ Нѡмеле Нѣмѡцилѡр вїне дела, Nem ett, (нѣмѣт), ѡдекѡ, нѡ ѡз мѡнкат; сѡз дѡкѡз ѡаре кѡреле дїнтрѡ Нѣмѡцїй, кїемѡндѡсе оѡнгѡрѡл немѡцѣще, Хѡнгар, сѡз Оѡнгар; ѡр вѡѣ де пре немѡцїе сѡ трѡгѡз ѡзвѡрѡл нѡмелѡї Оѡнгѡрѣск дела, Хѡнгер, кѡреле немѡцѣще ѡсзмиѣзѡ, фѡаме, сѡз дела Хѡнгерїг, флѡмѡндѡ.

Кѡвїнтеле ѡннїй Комнїнїй, кѡре де ѡдѡче ѡнѡїнѡте ѡнѡел ѡтрѣка ѡчѡста, сѡнт скрїсе мѡї сѡс, S. G. Гїнѡтѡ Номѡдѡз лѡ Грѣчїй ѡсте ѡчѣа, кѡрѣ нѡ ѡре лѡкѡш ѡтѡтѡторїѡ, чї оѡмѡлѡз дїн лок ѡ лок, пре кѡм ѡрѡ Окїѡїй, ши ѡлѡте гїнѡте вѡрѡре. Чї, Анна Комнїна нїче кѡм нѡ ѡсте ѡ крѣде, кѡ дѡарѡз ѡз вѡрт ѡчѣа сѡ зїкѡ, кѡ Рѡмѡнїй чей де прѣсте Дѡнѡре сѡнт гїнѡтѡ номѡдѡз, немѣрникѡ, фѡрѡз лѡкѡшѡрїй. Пѣнтрѡ кѡ, кѡпрїнѡзѡнд Бѡлгарїй цїнѡтѡрїле ѡчѣле, оѡнде ѡрѡ лѡкѡшѡторїй Рѡмѡнїй ѡ Мїсїѡ; нїкѡїрїй нѡ се чѡтѣще сѡї фї мїшкат Бѡлгарїй пре Рѡмѡнїй дїн лѡкѡшѡрїле, ши дїн лѡкѡрїле лѡр. Ба, пре кѡм мѡї сѡс ѡрѡтѡїй, лѡ кап S. S. Рѡмѡнїй тот де ѡ оѡна ѡз ѡпѡрѡцїт ѡ Мїсїѡ ѡпреѡнѡз кѡ Бѡлгарїй, дѡнѡз чѡ ѡз десѡзлекѡт Бѡлгарїй ѡколѡ. Де оѡнде Рѡмѡнїй, рѡзмѡнѡнд ѡ лѡкѡшѡрїле сѡле, ѡрѡ сѡпѡшїй Врѡїлѡшїй Бѡлѡрѣск полїтїчѡшїй, пре кѡм ѡрѡ сѡпѡшїй ши Бѡлгарїй, ши тѡѡте слѡжѡбеле цѡрѡїй, ши ѡле ѡастей ѡтѡкма ле пѡртѡ кѡ Бѡлгарїй; пре кѡм ши Бѡлгарїй, дела ѡдѡѡш спрѡзѡѣче сѡтѡ, дїн зїлеле ѡпѡрѡтѡлѡшїй Исѡѡкїе ѡнѡел, пре кѡреле ѡл ѡвїнсерѡ Рѡмѡнїй, ѡрѡ сѡпѡшїй ѡпѡрѡтѡлѡшїй Рѡмѡнѣск ѡсѡн, ши чѡлѡрѡ лѡлѡцї оѡрѡмѡтѡторїй, ѡпреѡнѡз кѡ Рѡмѡнїй полїтїчѡшїй. Дѣчїй Рѡмѡнїй ши ѡ зїлеле ѡннїй Комнїнїй ѡвѣ сѡтеле сѡле, ши ѡрѡшеле сѡле, дїн кѡре ши ѡсз-

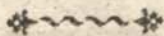

ши Анна Комнина ꙗ Картк ѿ дѣндеисе прилѣж, поменѣше оуи ѿраш
Ромѣнск, анѣме ѿѣва, кареле кѣр зиче, кз ѣсте ѿраш влзхѣск. а)
Ши ѿтрѡ ачѣаш сѡтз ѿ. ѿкарк ѡв скрис Анна Комнина Истѡрѣа,
Ромѣнѣи чей прѣсте дѣнзре ла Мѣнтеле ѿмѡ, кѡм скрѣе Никѣта Хонѣат
ꙗ Исаакѣе Ангел Картк ѿ. ѡвѣ фѡарте мѡлате четзѣи, б) ши цинѣт
мѡре, кареле саз кѣмѡт влзхѣа, кѡм се вѣде дин кѣрциле лѡи Іѡн-
никѣе ѿпзратѡлѡи. Ромѣнѣлѡр чѣле кзтрѡ Папа Инокѣнтѣе, ши дин
кѣрциле Папей Инокѣнтѣе чѣле кзтрѡ Іѡнникѣе ш. ч. Дѣчи, дакз ѡвѣ
Ромѣнѣи чей прѣсте дѣнзре ѡтѣнѣи ѿрашеле сѡле; ѡшѡ дѡрѡ нѡ ѡрѡ
гѣнтз номѡдз. Дѣнзз ачѣсте, кѡвѣнтѡл ѡчѣла Номѡда нѡ ѡсѡмнѣзз
нѡмай пре ѡчѣл, карѣи сѡнт фзрѡ кѣи, прекѡм ѡрѡ Скиѡи, ши ѡл-
те гѣнте варѡаре; чи ши пре ѡчѣл, карѣи ѡвѣнд ѡзѡашѡриле сѡле, кѣ-
силе сѡле, ѡшезѡмѣнтѡриле сѡле, се хрѡнѣск ѡв вѣче де пзшѣне.
Тѡкма дѣспре Ромѣнѣи не ѣсте нѡлѡ ꙗ кѡкрѡл ѡчѣста мзртѡрѣе Халко-
кѡндѣла, кареле, грѡинд ꙗ Картк ѿ. дѣспре Дѡки, ѡдекз дѣспре Ром-
мѣнѣи чей дин цѣра мѣнтѣнѣскз ши дин Молдѡва; зиче, кз ѡчѣшѣ
май вжртѡс ѡзѡѣск ꙗ сѡте, кѡпринзѡндѡсе кѡ пѡцѣрѣ. в) Оуѡрѡкѣзз
дѡрѡ, кз Анна Комнина, прин чей че мѡнз вѣѡцз номѡдз, нѡ ѡв
врѡт сз ѡсѡмнѣзз фзрѡ пре Ромѣнѣи ѡчѣл, кѣрѡра ле ѡрѡ мѣцѣшѡгѡл
ѡ се хрѡнѣи кѡ ѡи, кѡ кѡи, ши чѣле лѡлте. Нѣче пѣнтрѡ ѡчѣл ле
зѣсе ѡчѣстѡра, кз мѡнз вѣѡцз номѡдз, пѣнтрѡ кз дѡлрѡ нѡ ѡвѣ ѡз-
кѡшѡ-

- а) Κατῆλθεν εἰς Ἐξεβαν (Χαρίου δὲ τῆτο Βλαχικὸν τῆς Ανδρονίας ἑγγυῖα διακέ-
μενον) Exeban descendit (Oppidum id Blachieum est proxime Androniam
situm), Anna Comnena Alexiados Lib. 5.
- б) Haemi montis aecolas, sibi et Romano imperio infestissimos reddidit, qui o-
lim Mysi, nunc Blachi nominantur. Hi enim angustiis et castellis freti quae
plurima habent praeruptis saxis inaedificata: cum prius etiam Romanos pa-
rum curarent, tum per causam abacti pecoris et vexationum quas tolerassent,
aperte defecerunt. Ejus defectionis principes et auctores fuere duo ex illa
gente fratres, Petrus et Asan. Nicetas Choniates in Isaacio Angelo Lib. 1.
- в) Κατὰ κόμας οἰκοῦν, πρὸς τὸ νομαδικώτερον τετραμένον. Vicos plerumque
incolunt; sequentes pascua. Chalcocondyla Lib. 2.

кашвриле сале, чи пентрѸ кз черкѸна ѿи пзшѸне вѸтелѸр сале, оум-
 бла мѸлате локври афарѸ де лзкашвриле сале. Каре мешешѸг ши а-
 стззи ала цѸн оуниѸ динтрѸ РѸмѸни. А ираѸла, дин чѸи де лѸнгѸ
 СивѸю оуниѸ тоатѸ вѸаца лѸр ѿ петрѸк амељѸна прин локври стрѸи-
 не кѸ ѿнле сале, ши кѸ кѸиѸ сѸи пентрѸ пзшѸнѸ; мѸаѸи динтрѸ ѿи
 вѸра вѸн ла мѸнциѸ чѸи де кзтрѸ МолдѸва кѸ тѸрмеле сале, пре ир-
 нѸ трѸк ла МолдѸва, ниѸе нѸ се аторк ла кѸсиле сале, фѸрѸ кѸна
 ши кѸна пре рѸна, ши аша вѸнѸжѸна лѸнѸ ши брѸнѸзѸ, аши кибѸр-
 нѸск кѸсиле сале. АтрѸ ачѸста ацелѸс дѸрѸ скрѸсе йѸна Ромни-
 на, кз оуниѸ динтрѸ РѸмѸни мѸнѸ вѸаѸѸ номѸдѸ, ши пре ачѸщѸ ѿри
 кѸѸи ѿра тѸнерѸ, ши харѸниѸи де ѿасте, порѸниѸи аѸзрѸтѸла НѸсарѸ-
 лѸи НикифѸр МелѸсиѸнѸ прин скрѸсѸаре, ка сѸи фѸкѸ армѸши.

ИѸрѸ де кѸамѸ ТѸрѸѸи пре оуниѸ динтрѸ РѸмѸни, чѸѸани, адекѸ
 пзсторѸи; аѸ пентрѸ ачѸла сѸнт ачѸм адеѸвѸраѸѸи номѸде, де врѸме че
 ачѸмѸши аѸ кѸсиле сале, ши лзкашвриле сале отаторниѸе аколѸ атрѸ
 ТѸрѸѸи? Ши пентрѸ ачѸла ачѸм РѸмѸни динтрѸ ачѸмѸши тѸрѸѸи, ачѸм,
 зѸсѸи РѸмѸни, карѸи аѸм пѸартѸ флѸарѸ НѸгоѸиторѸѸи а тоате цѸ-
 рѸле ОуѸгѸрѸѸи; ши пре ла БѸѸю, пре ла ВенѸѸѸа, пре ла АнѸла, ши
 пре аѸюрѸ, пѸнѸ ши а йѸмерѸка ла ФѸладѸлѸѸа, аѸ се нѸмѸск чѸѸани?
 НѸ, чи преѸм пре пзсторѸи ТѸрѸѸи аи нѸмѸск а лимѸ са, чѸѸани,
 аша пре РѸмѸн а сѸне ала кѸамѸ ОулаѸ. Ши пре ОуѸгѸр, ши пре НѸмѸѸ
 ши пре ѿри кареле ѿ пзсторѸю ала кѸамѸ ТѸрѸѸи, чѸѸан. Ши ниѸи
 оуѸн нѸмѸ нѸ Ѹсте, кареле се нѸ аѸѸѸ дин сѸнѸла сѸѸ пре оуниѸ пз-
 сторѸи саѸ чѸѸани. ЧѸне пентрѸ ачѸла ва фѸи аша липѸнт де симѸѸи-
 ре, кѸт сѸ зѸкѸ, кз тоѸѸи ОуѸгѸрѸѸи, тоѸѸи НѸмѸѸѸи сѸнт чѸѸани?
 ОуѸн лок аѸз маѸ афлѸм, адекѸ ла ТѸѸрѸѸиѸ ПаѸимѸр а ѸсторѸа лѸи
 аѸдрѸниѸк, кѸртѸ а. кап Ѹи. оуѸнде се зѸк РѸмѸниѸи чѸи че ѿра де лѸн-
 гѸ ЦарѸград пѸнѸ ла вѸзѸѸа ши маѸ аколѸ, кз сѸнт фѸлѸю де ѿа-
 менѸ привѸѸи, оумѸлатѸри фѸрѸ де лзкаш стзѸѸторѸю. АѸз кѸ-

ВІНТЕЛЕ АЧКСТЕ ПРЕФЪКТОРЮА ПЕТРЪС ПОССІНЪС НЪМАЙ ДИН КРІЕРІЙ
 СЪИ ЛЕ АДАУСЕ А АЗТИНІЕ; А ГРЕЧІЕ НІЧІ ДЕ КЪМ НЪ СЕ АФЛЪ. СІНГЪР
 АЧКА ІСТЕ А ГРЕЧІЕ, КЪ РЪМЖНІЙ АЧЕЩКЪ ЕРА А ЛОКЪРІ ГРЪЛЕ (*δυσχω-
 ρίαις*), АДЕКЪ А ЛОКЪРІ МЪНТЪНЕ. ЧІ ДЕ АКОЛЪ НЪ ОУРМЪЪЪ, КЪ АЪ
 ФОСТ ФЪРЪ ДЕ ЛЪКАШ СЪТЪТЪТЪРЮ. ІЪ НЪ ШІ ІГАН ШІ ЧЕА ЛАЛЦІ РЪ-
 МЖНІ КЪ ЕА, КАРІЙ СЕ СКЪЛАРЪ АСЪПРА ГРЕЧИЛЪР, ШІ АШІ ФЪКЪРЪ А-
 ПЪРЪЦІЕ НОАУ, ЕРА А ЛОКЪРІ ГРЪЛЕ (*δυσχωρίαις*) КЪМ СКРІЕ НИКІТА А
 ІГААКІЕ ІНГЕЛ? ТОТЪШІ ПЕНТРЪ АЧКА НЪ ЕРА ФЪЛЮ ДЕ ШАМЕНИ ПРИ-
 ВЪЦІ, ОУМЕЛЪТОРІ ФЪРЪ ДЕ ЛЪКАШ СЪТЪТЪТЪРЮ; БА АВЪ НЪ НЪМАЙ КЪ-
 СИЛЕ ШІ МОШІЛЕ САЛЕ, ЧІ ШІ ЧЕТЪЦІ ТАРІ ФОАРТЕ, ПРЕКЪМ ДІНТРЪ
 АЧЕЛАШ НИКІТА НЕ АЪЦЪМ.

АСЪМНЪМ ШІ АЧКА, КЪ МЪЛЪ МЪЛЦІМЕ ДЕ РЪМЖНІ ЕРА ІДИН
 КОЛЪ ДЕ ДЪНЪРЕ. КЪ, ПРЕ КЪМ СКРІЕ ПАХІМЕР ЛА ЛОКЪА МАЙ СЪС АРЪ-
 ТАТ, ДЕ ЛЪНГЪ ЦАРИГРАД ПЪНЪ ЛА ВІЪІА ШІ МАЙ АКОЛЪ ЕРА ФОАРТЕ
 МЪЛЦІ РЪМЖНІ, КЪТ НЪ ПЪЦІН АВЪ АСЕ ЧЪМЕ ГРЕЧІЙ ДЕ ЕЙ. А БЪЛГА-
 РІА ЕРА АТЪЦІ КЪТ НЪ СЕ СТИДІРЪ А СЕ СКЪЛА АСЪПРА АТОАТЪ АПЪРЪ-
 ЦІА ГРЕЧЪСКЪ, КАРІЙ ТОТ ДЕ А ОУНА ВЪТЪНА ПРЕ ГРЕЧІ АШІ ФЪЧЕРЪ
 АПЪРЪЦІЕ А ВЪТЪ ГРЕЧИЛЪР: ДЕСПРЕ КАРЪ МАЙ ПРЕ ЛАРГ КОМ КЪ-
 ВЪНТА АКОЛЪ. А ТЪССАЛІА АТЪТА МЪЛЦІМЕ ЕРА ДЕ РЪМЖНІ, КЪТ СКРИ-
 ТОРІЙ ГРЕЧЕЦІЙ КІАМЪ ЦИНЪТЪА АЧЕЛА *μεγάλη Βλαχία*, АДЕКЪ ЦЪРА РЪ-
 МЖНЪСКЪ ЧЪ МАРЕ.

§. Г.

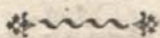
ПЪРЪРЪКЪ ЛЪИ ЕНГЕЛ АТРЪ АЧКАШІ ТРЪБЪ.

МЪКАР КЪ КІАР ІСТЕ АЧЕПЪТЪА НЪМЕЛЪИ, ВАЛАХІ, ПРЕКЪМ АМ АРЪ-
 ТАТ МАЙ СЪС С. В. ТОТЪШІ ЕНГЕЛ, ВЪНД ДИН БЪНЪ ВОА ЛЪИ А УРКЕКА;
 ЛА ЛОКЪА МАЙ СЪС АСЪМНАТ С. И. АТРЪ СТЪЛЪЧІРЪ СОАРЕЛЪИ ЧЪ ДЕ
 АМІА-

аміазъ зѣ афлѣ атвнѣрек. Ідекъ зиче, кѣ фїи́нда атвнекат лѣкрѣла
 ачепѣтѣлашѣ нѣмелашѣ вѣлахи, анна́леле рѣсеши а лимба рѣсакѣ де не́-
 стѣр атрѣ а оўнспрезѣчѣ сѣтѣ дела хѣ скрїсе, апрїнда лѣмїнѣ ат-
 твнѣрекѣлашѣ ачестѣла. Де оўнде лѣвѣцѣм; зиче, кѣ Бѣлгарїи асіати-
 чѣши аѣ фост апѣрѣцїи дѣпѣ рѣѣри, дин каре се адѣпа, а боло-
 хѣши ла рѣла вѣлга, шї а Камичѣши ла рѣла Кама. Бѣлгарїи Ка-
 мичѣши рѣмѣсерѣ а асіа, чѣи Волохѣши аѣ еши́т а вѣропа. Шї пре
 ачѣши де пре оўрѣмѣ рѣшїи шї Словѣнїи, шї кѣ ачѣшѣ не́стѣр иѣ
 кїемѣт вѣлохї. Дѣчи кѣ вѣрѣме фїи́нда Рѣмїнїи шѣрѣи ла Бѣлгарїи, нѣ-
 меле стѣпѣнїлѣр се апѣртѣшїи шѣрѣилѣр. Шї пѣнтрѣ ачѣла скрїн-
 тѣрїи Грѣчѣши, де кѣте ѣри е вѣрѣкѣ дѣспре Рѣмїнїи чѣи дин дрѣпта
 дѣнѣрѣи, фѣрѣ ѣсеѣїре аї кїамѣ шї вѣлахи, шї Бѣлгарїи. ачѣста
 е вѣсѣла лѣи вѣнѣл.

Кѣм кѣ рѣшїи шї Словѣнїи сѣ фїи́ кїемѣт кѣндѣа пре Бѣлгарїи,
 вѣлохї, никѣїри нѣ се афлѣ скрїс. Чї ачѣла, пре кѣм мѣлте алте,
 пѣнтрѣ ка се поатѣ оўрѣи чѣва мїкшорѣре асѣпра Рѣмїнїилѣр, нѣ-
 май дин кѣпѣцїїна са ѣ стѣрнѣше вѣнѣл. Чї шї атѣїо, шї апѣи сїн-
 гѣр не́стѣр иѣ кїемѣт пре Бѣлгарїи кѣ нѣмеле ачѣла. Асѣ, шї не́стѣр,
 нѣ пѣнтрѣ ачѣла аї кїамѣ пре Бѣлгарїи кѣ нѣмеле ачѣла, пѣнтрѣ кѣ
 дѣарѣ ачѣла аѣ крѣѣт а фїи́ нѣмеле Гїнѣи Бѣлгарїилѣр ачѣстѣра, чї
 грѣїнда ел пѣнтрѣ Бѣлгарїи чѣи дела вѣлга, пѣнтрѣ скѣртѣрѣ вѣрѣи,
 нѣи нѣмѣше тот дѣѣна Бѣлгарїи дела вѣлга; чї ле зиче, де и́сте а крѣ-
 де префѣчерѣи Немѣцїи чѣи дин рѣсешиле анна́ле фѣкѣтѣ, вѣлохї, а-
 декѣ вѣлганїи, карѣ асемнѣѣзѣ ѣаменїи, сѣл Бѣлгарїи чѣи дела вѣл-
 га. Де вѣрѣме че дѣрѣ нїчи алте нѣмѣри нѣ лѣѣ дѣт Бѣлгарїилѣр нї-
 че ѣдѣтѣ нѣме де вѣлохї, нїче асѣшїи Бѣлгарїи нѣ сѣл анѣмїт пре
 сїне вѣлохї; кѣм аѣ пѣтѣт нѣмеле де вѣлохї сѣсе аѣатѣ дела Бѣл-
 гарїи ла Рѣмїнїи, кѣнд дин немїка немїка кѣтѣ сѣ фїе. Нїче Грѣчїи
 нѣ аѣ лѣат дин анна́леле чѣле рѣсеши алашѣ не́стѣр, каре тѣкма некѣ-

носкѣте лѣѡ фост, а кіема пре Рѡмѣнїи, Влѣхїи, дѣпѣ нѣмеле чѣл дела Нѣстѡр Волохи, чи аѡ лѡат дин нѣвѡрѡл, кѣре май сѣс њ. в. лам дескоперїт.

Чи сѡ дѣм лѡи Ѣнгел, кѣм кѡ Бѣлгарїи кѣндѡ сѡѡ кіемѡт Волохи. Оўнде пѡате ѣл арѡтѡ мѡкар ѡ сѡпѣре оўмерѡ, дѡкѡ нѡ аде-вѣр, кѣм кѡ нѣмеле ачѣла а Бѣлгарїилѡр лѡѡ а̀пѡртѡшїт, шї кѡ до-нѡѣе ка ачѣл лѡѡ чїнстїт Бѣлгарїи Рѡмѣнїилѡр, кѡт пре ѣи нїме нѡ аѡ фост слѡкод нїчи а̀нѡнѣте де Нѣстѡр, нїче дѣпѣ Нѣстѡр сѡи май кіеме Волохи,

Іѡрѡ де сѡѡ кіемѡт кѣмѡѡ ѡарекѣнд Рѡмѣнїи Бѣлгарїи, ачѣста пѣнтрѡ ачѣл аѡ фост, кѡ Рѡмѣнїи ѣра оўнїци кѡ Бѣлгарїи сѡпт ачѣлаши Краю, пре кѣм гїнтеле чѣле де сѡпт стѡпнїрѣк а̀пѡрѡтѡлѡи а̀ѡстрїей, мѡкар кѡ мѡлте нѡ сѡнт нѣмѡри Немѡѣи; тѡтѡшї, пѣнтрѡ кѡ сѡнт оўнїте кѡ Немѡїи сѡпт ачѣлаши а̀пѡрѡт, стрїейнїи шї пре ѡаменїи Гїнтелѡр ачѣлѡра де мѡлте ѡри а̀и кіамѡ Немѡїи. А̀сѡ а̀трѡ аде-вѣр Рѡмѣнїи нїчи ѡдѡтѡ нѡѡ фост кіемѡци Бѣлгарїи, фѡрѡ оўнїи дїнтрѡ скрїиторїи чѣи Грѣчѣи, дин некѡноѡїнѡца лѡ-крѡрилѡр, чѣле че аѡ фѡкѡт Рѡмѣнїи чѣи де прѣсте дѡнѡ-ре, ле а̀лїпѣск Бѣлгарїилѡр, шї а̀лок де а̀зїче Влѣхїи, аде-кѡ Рѡ-мѣнїи, зїк Бѣлгарїи, ка кѣнд Бѣлгарїи ар фї фѡкѡт ачѣле вїтѣѡе лѡ-крѡри. ачѣл нѡ їсте а̀нѡмї пре Рѡмѣнїи а̀кѣм Влѣхїи, а̀кѣм Бѣлгарїи, чи їсте а̀нѡ шї лѡкрѡрїле а̀шѡ, пре кѣм сѡѡ а̀тѡмплат. Вѣзи май сѣс њ. г. Ба май а̀ѣмене аде-вѣрѡлѡи їсте, кѡ дѣпѣ нѣмеле цѡреї Бѣлгарїей, фїїнд Рѡмѣнїи лѡкѡиторїи а̀ Бѣлгарїа, оўнїи скрїиторїи грѣчѣи а̀ѡ нѡ-мїт Бѣлгарїи, пре кѣм а̀стѡзї Рѡмѣнїи чѣи дин цѣра Мѡнтенѣскѡѡ шї дин Молдѡѡ, пре Рѡмѣнїи чѣи дин Оўнгарїа а̀и нѡмѣск Оўнѡгрѣнїи, нѡ пѣнтрѡ кѡ нѣмеле нѣмѡлѡи ар фї ачѣла, чи цѣра оўнде лѡкѡѣск се кіамѡ Оўнгарїа. а̀лтмїнтрѣ ачѣл їсте а̀крѣде, кѡ мѡлци дїнтрѡ Рѡ-мѣнїи

мѣннй местекѣцй кѡ Бѣлгарій, шѡ пѣрдѣт лѣмѡ са чѣ Рѡмѣнѣскѡ,
ши пре кѡм ѡкѡм грѣск нѣмай Бѣлгарѣцѣ, сѡз сѡрѣцѣ, ѡшѡ тѡци
ѡчѣл вѣн сѡпт нѣме де Бѣлгарій, пре кѡм ши чѣле лѡлте нѣмѡрй, кѡ
ре лѣз ѡфлѡт Бѣлгарій кѡ вѣнѣрѣ лѡр ѡ Мѣсѣа, тѡлте, пѣрзжнѡвшй
лѣмѡ са, ѡкѡм се сокотѣск ѡтрѡ Бѣлгарій, ши ѡшѡ сѡз ѡмѡлцѣт
нѣмѡрѡл Бѣлгарилѡр.

Пре оѡрмѡ, ѡчѣл ѡсте ѡдеверѣт, ши ѡнѣл ѡкѡ ѡ мѡртѡрѣцѣ
ѡколѡшй §. ѡ. кѡм кѡ пре Італіаній ѡкѡ кѡ ѡчѣлашй нѣме, кѡ кѡреле
пре Рѡмѣннй, пѡцѣн сѡкѡмѡнд, ѡй кѣмѡ Гѣнтеле Слѡвенѣщй, ши
Оѡнгѡрѣщй. а) ѡкѡм, ѡкѡ Рѡмѣннй пѣнтрѡ ѡчѣл се кѣмѡ Вѡлѡхй,
пѣнтрѡ кѡ Рѡмѣннй ѡз фѡст шѣрѡ Бѣлгарилѡр, ѡѡпѡ кѡм вѣсѣзѡ ѡн-
гел; шй нѣмеле стѡпѡннлѡр ѡз трѣкѡт лѡ шѣрѡ, ѡшѡ ѡѡрѡ ѡз ши
Італіаній ѡѡрѡ ѡз фѡст шѣрѡ Бѣлгарилѡр, де ши ѡй се кѣмѡ кѡ нѣ-
меле, кѡ кѡреле се кѣмѡ Рѡмѣннй? Іѡтѡ оѡнде ѡжѡнѣ вѣсѡл ѡѡ ѡн-
гел. ѡз ѡѡрѡ деѡ Рѡмѣннй, пѣнтрѡ кѡ ѡсѣмене ѡ лѣмѡ Рѡмѣннлѡр
кѡ ѡ Італіанилѡр, шй Рѡмѣннй ѡкѡ дѣн Італіѡ ѡшй трѡг вѣцѡ, ѡз
пѣтрѣкѡт гѣнтеле Слѡвенѣщй нѣмеле деѡ Рѡмѣннй лѡ Італіаній, ши пре
кѡм се ѡвѣчнѡѡсе ѡ кѣмѡ пре Рѡмѣннй, ѡшѡ ѡпѡй ѡз ѡченѡт ѡ кѣмѡ
ши пре Італіаній? ѡшѡ ѡѡрѡ ѡтѡѡ фѡрѡ кѡносѡцѣ гѣнтелѡр кѡре ѡ-
кѡм ле кѣмѡм Слѡвенѣщй, Рѡмѣннй, кѡнд стѡпѡнѣ Бѣлгарій, ѡпѡй
Італіаній, кѡрѣн пѡнѡ ши ѡнѡѡнтѣ де ѡтрѡпѡрѣ ѡѡ Хѡ кѡ мѡй мѡл-
те вѣкѡрй ѡрѡ прѣкѡносѡцѣ лѡ тѡѡтѡ ѡмѣ? Іѡтѡ ѡче сѡрѡпѡтѡрй
кѡде, чѣлѡ че ѡ ѡѡнѡс вѡрѣ сѡ рѡтѡчѣскѡ.

Де вѡрѣ сокотѣ ѡнѣл ѡѡрѡрѣлѣ фѡрѡ прѣжѡдекарѣ; кѡлѣ ѡчѣ нѣ-
теѡз пѡтѣ сѡ ѡ ѡфле, кѡрѣ нѡй ѡ ѡрѡтѡрѡм мѡй сѡс §. ѡ. ши
мѡй мѡре чѣнѡте ѡшй вѡрѣ фѡче ѡнѡѡнтѣ чѣлѡр ѡцѣлѣпцй, де кѡт кѡ
вѣсѡл сѡз. ѡрѣпт ѡнѣл вѡзжѡнд ѡ фѣ скѡлѡчѡтѡтѡ ѡчѡстѡ ѡѡѡ пѡрѣ-
ре,

а) Ceterum idiomate Hungarico et Slavico Itali eodem fere modo compellan-
tur, quam Valachi, ob linguae et originis similitudinem. Engel, Appen-
dix de origine Valachorum §. 8.

ре; се темѣ, кѣ нѣ ѿ вѣр крѣде ѿдѣтъ четитѣрїи. Пѣнтрѣ ачѣа кѣ
сѣпцїре тѣхнѣ май ѿ мѣлте локѣри прии вѣрциле салѣ кѣ сила вѣрѣ-
ше ачѣа, кѣм кѣ рѣмѣнїи салѣ зїс балахи, дела нѣмеле Бѣлгарїаѣр
Ролоѣхи, чѣл дела Нѣстѣр. Ка де нѣ се вѣр ши ѿвїнѣ четитѣрїи кѣ
довѣделе лѣи; ѿкѣши кѣ дѣса ѿдоїре, салѣ пофторїре сѣге дѣдѣ ѿкрѣ-
де, кѣм кѣ ѿсѣмене ѿдѣвѣрѣлѣи ѿсте зїса лѣи. Чи ѿмѣл чѣл ѿцелѣпт
вѣзѣнд ѿдѣтъ минѣсна; де мїи де ѿри ши кѣ жѣрѣмѣнт де ѿ вѣи ѿ-
дои, нѣ ѿ крѣде.

§. 5.

Нѣмеле, влѣхи, ѿдѣверѣзѣ, кѣ рѣмѣнїи сѣнт рѣмѣнїи.

Рѣмѣнїи кѣ лїмеа, ши ѿ кѣт ѣ дѣспре кѣвїнѣте, ши ѿ кѣт ѣ
дѣспре ѿлѣзѣвїрѣ лїмѣей чѣ дин лѣнтрѣ, се лѣвѣск кѣ рѣмѣнїи ши
кѣ тѣци Италїанїи; ѿвѣнѣжурїле рѣмѣнїаѣр, нѣрѣвѣрїле лѣр,
тѣатѣ фїрѣ, ка ши фѣпѣтѣра чѣ дїнафѣрѣ ѿ лѣр ѿтѣкма ѣ кѣ ѿ Ита-
лїанїаѣр, кѣт ѿри карѣ ѿцелѣпт, кѣрѣа ѿ сѣнт бїне кѣносѣвїци Ита-
лїанїи, пѣтрѣкѣнд ѿтрѣ рѣмѣнїи, ѿдѣверїт пѣате кѣнѣѣце, кѣ рѣмѣ-
нїи де ѿн нѣм сѣнт ши де ѿн сѣнѣ кѣ рѣмѣнїи ши кѣ Италїанїи.
Чи, сѣ пѣнем, кѣ ѿтрѣ ѿтѣтѣ вѣкѣри кѣте кѣрѣсѣрѣ дела ѿнѣл дѣнѣ-
лѣи 105. де кѣнд ѿв вѣнїт стѣрѣмѣшїи рѣмѣнїаѣр дин Италїа ѿ дѣ-
кѣа, пѣнѣ ѿкѣм, ѿтрѣ ѿтѣта мѣлѣїме де ѿсѣбїте нѣмѣри варѣаре,
ши ѿтрѣ ѿтѣтѣ вѣлѣри де кѣмплїте ѿтѣмплѣзїи, карѣ ѿ лѣнга ачѣа
вѣрѣме ѿвѣрѣ ѿ сѣферїи, ѿтѣта лѣс кѣзѣтѣт ѿсе ѿвѣте дела май мѣрїи
лѣр, кѣт ѿкѣм ѿ немїка дин чѣле, че нѣмѣрїѣ май сѣс, нѣ се ѿпѣр-
тѣшѣск кѣ рѣмѣнїи ши кѣ Италїанїи; тѣтѣши нѣмеле, влѣхи, ѿжѣн-
ѣ ѿ ѿдѣверїи пре рѣмѣнїи, кѣ сѣнт рѣмѣнїи. Пѣнтрѣ кѣ вѣдїрѣм дин
сѣс, кѣм кѣ тѣате гїнтеле словѣнѣши ѿпѣрѣцїей рѣмѣнїаѣр ѿвѣчи-
нѣте, де кѣнд лѣ фѣрѣ лѣр кѣносѣвїци рѣмѣнїи, ѿ лїмеа са ѿв кѣмѣт
влѣсси, ши ѿшѣ ши пѣнѣ ѿтѣзїи ѿв кїамѣ, кѣт лѣ тѣате гїнтеле

СЛОВЕНЦІЙ, КЖТ СЖНТ ДЕ МЪЛТЕ, ВЛАССИ, АСЕМНѢЗЗ РЪМАНІЙ, ЛАТИНІЙ,
 ІТАЛІАНІЙ. КЪ АЧЕЛАШІЙ НЪМЕ, КАРЕЛЕ ГРѢЧІЙ КЪ ПЪЦИНЪ СКИМБАРѢ АЛ ЗІК
 ВЛАХІЙ, ШІ ДЕ АКОЛѢ АКЪМ ЛЪТИНѢЩЕ, ВЛАХІЙ, ГНІТЕЛЕ СЛОВѢНЕ АНЪ-
 МЕСК ШІ ПРЕ РЪМЖНІЙ; БА ШІ НЕМЦІМѢ ТѢЛЪЗ, КЖТ Ё ДЕ МАРѢ, МАЙ
 КЪ АЧЕЛ НЪМЕ, КЪ КАРЕЛЕ КІАМЪ ПРЕ ІТАЛІАНІЙ, ШІ ІСТЕ АПРОАПЕ ДЕ НЪ-
 МЕЛЕ, ВЛАХІЙ, АНЪМЕСК ШІ ПРЕ РЪМЖНІЙ. АША ДАРЪ ШІ РЪМЖНІЙ СЖНТ
 РЪМАНІЙ. ПЕНТРЪ КЪ ТОТ ДЕ А ОУНА ОУНИЧЪНѢ НЪМЕЛЪШІ НѢМЪРИЛЪР АДЕ-
 ВЕРѢЗЪ ОУНИЧЪНѢ СЖНЦЕЛЪШІ, ДЕ НЪ СЕ БА ДОВЕДИ КЪ СТАТОРНІЧЕ ДО-
 ВѢДЕ АПРОТИВЪ. ЧІ АНЪ ФІ ДЕ ОУН СЖНЦЕ РЪМЖНІЙ КЪ РЪМАНІЙ ШІ
 КЪ ІТАЛІАНІЙ, НІМЕНЕ ПЪНЪ АКЪМ НЪ АЪ АДЕВЕРІТ, НІЧЕ НЪ БА АДЕВЕРІ
 А ВѢЧИ. АША ДАРЪ РЪМЖНІЙ, ДАКЪ СЪ КІАМЪ ВЛАХІЙ; СЖНТ РЪМАНІЙ.

§. 3.

СКИМБАРѢ НЪМЕЛЪШІ РЪМЖНИЛЪР ЧЕЛЪР ДИН ДАКІА, А ДАКІЙ.

ФІИНА КЪ ДЪПЪ ЧЕ АЪ СТІНС ТРАІАН ПРЕ ТОЦІЙ ДАКІЙ ДИН ДАКІА,
 КЪМ АМ АРЪТАТ МАЙ СЪС КАП. ѿ. ШІ АЪ ФЪКЪТ ДАКІА ПРОВІНЦІЕ РЪМАНЪ,
 РЪМАНІЙ, КАРІЙ ДЕСКЪЛЕКАСЕ А ДАКІА, СТЪЗМОШІЙ РЪМЖНИЛЪР, АЪ АЧЕ-
 ПЪТ А ѿ МОЩНІЙ, ДІРИПТ АЧѢЖ РЪМАНІЙ АЧЕЛ, ДЕЛА НЪМЕЛЕ ЦЪРЕЙ,
 САЪ ЗИС ДАКІЙ. АША ІСАІСЪ КАПИТОЛІНСЪ, А АНТОНИНСЪ ПІСЪ, КАП. 5.
 ШІ ВЛІСЪ ЛАМПРИДІСЪ, А КОММОДСЪ АНТОНИНСЪ. КАП. ГІ. ПРЕ ЛЪКЪІТО-
 РІЙ ДАКІЕЙ, КАРІЙ АТЪНЧІЙ ЁРА РЪМАНІЙ, ШІ ФЪКЪСЕ РЕВЕЛІЕ АСЪПРА АПЪ-
 РАТЪЛЪШІ, АЙ АНЪМѢЩЕ, ДАКІЙ. а) АЧЕСТ НЪМЕ ПЪНЪ ШІ А СЪТА АЧІНЧІЙ
 СПРЕЗЪЧѢ, МЪКАР КЪ А ТѢТЕ ПЪРЦИЛЕ ЁРА АКЪМ ЛЪЦІТ АСЕ КІЕМА РЪ-
 МЖНІЙ, ВЛАХІЙ, ШІ ВАЛАХІЙ, АЪКЪ ОУНІЙ ДИН СКРІТОРІЙ ПРЕ РЪМЖНІЙ
 ЧЕИ

а) Dacos et multas gentes atque Iudaeos rebellantes contudit per praesides et legatos. *Iulius Capitolinus* cap. 5.

Victi Daci; Pannoniae quoque compositae, in Britannia, in Germania et in Dacia imperium ejus recusantibus provincialibus. Quae omnia ista per duces sedata sunt. *AELIUS Lampridius*, cap. 13.

чѣй дин Дакїѣ, ѡδεκз пре чѣй дин коаче де Дѣнзре, ѡи ѡнѣмѣ, Дакїѣ.
 ѡшѡ Халкокондїла ѡ Картѣ ѡ. оϋнде пре лѡрг грѡѡїе де Рωμѡнїѣ,
 ши де ѡсемзнѡрѣ лїмбей лωρ кѡ чѣ Італїентѣскз, ши ѡлте трѣβї ѡ
 лωρ, пре Рωμѡнїѣ чѣй дин колѡ де Дѣнзре ѡи нѣмѣѡе βλᾶχї, ѡρз
 пре чѣй дин коаче де Дѣнзре ѡρβρѣ ѡи кїамз Дакїѣ. α)

§. 6.

α) Εςί δὲ γένος τῆτο (Δᾶκες) ἄλκιμον τε τὰ ἐς τοῦ πόλεμον, καὶ ἔ πάνυ τοι
 εὐνομέμερον, κατὰ κώμας οἰκοῦν, πρὸς τὸ νομαδικώτερον τρεταμμένον διή-
 κει δ' αὐτῶν ἡ Χώρα, ἀπὸ Αρδελίε τῆς Παιόνων Δακίας ἀρχομένη ἐς τε ἐπὶ
 "Βυξινον πόντον. Ἐχει δὲ ἐπὶ δεξιᾷ μὲν καθήκασα ἐπὶ βάλασσαν τοῦ Ἰερον
 ποταμοῦ, ἐπ' ἀριστερᾷ δὲ Βογδανίαν χώραν ἔτω καλεμένην, διέρχει δὲ αὐτὴς
 ἐπὶ Παιονοδακίας ὄρος, ἐπὶ πολὺ διήκον, Πρασοβὸς καλεῖται. - - Δᾶκες δὲ
 χρῶνται φωνῇ παραπλησίᾳ τῇ Ἰταλῶν, διεφθαρμένη δὲ ἐς τοσῦτον, καὶ διενεγ-
 κῶσῃ, ὡς τε χαλεπῶς ἐπαῖεν τὰς Ἰταλὰς, ἐτίειν ὅτι μὴ τὰς λέξεις διασημημέ-
 νων ἐπιγινώσκειν, ὅ, τὲ ἂν λέγοιτο. - - συμφέρεται δὲ Ἰταλοῖς, τᾶτε ἄλλα, καὶ
 τῇ ἐς διαίταν καταστάσει, καὶ ὄπλοις τοῖς αὐτοῖς, καὶ σκευῇ ἔτι, καὶ νῦν τῇ
 αὐτῇ Ρωμαίων διαχρέμενοι, ἐς δύο μὲν τοι διήρημένοι ἀρχὰς, ἐς τε τὴν Βογ-
 δανίαν, καὶ τὴν παρ' Ἰερον χώραν, ἔ πάνυ τοι εὐνομαῖται. νομίζουσι δὲ ἡγεμό-
 σιν ἔ τοῖς αὐτοῖς διαμένοντες ἄλλ' ἐπὶ τὸ εἰς σφίσι πρόσφορον συμμεταβά-
 λοντες, καθυξῶσιν ἄλλο τε ἄλλας σφίσι Τυράντας. Dacorum (sive Valacho-
 rum, in quibus et Moldavi) gens bello praestantissima est, nec tamen ad-
 modum bonis gubernatur legibus. Vicos plerumque incolunt, sequentes pas-
 cua. Extenditur horum regio ab Pannonum Erdelio, a Pannonum Da-
 cia (quae et Transsylvania) initium summens, usque ad Pontum euxi-
 num. A dextra, qua vergit ad mare, Istro fluvio alluitur: a sinistra Regi-
 onem Bogdaniam (Moldaviam) appellatam habet. Distinguit ipsorum regi-
 onem mons longe se porrigenς, cui Prasobo nomen incolae dixerunt. - -
 Dacorum lingua similis est Italorum linguae: adeo tamen corrupta et diffe-
 rens, ut difficulter Itali queant intelligere, quae istorum verbis pronuncian-
 tur. - - Nihil differunt ab Italis caetera etiam victus ratione, armorumque
 et suppellectilis apparatus eodem Romanorum utentes. Quamvis ea gens in
 duos discreta sit principatus, in Bogdaniam videlicet, et Istriam regionem
 (Valachiam Transalpinam): haud tamen aequo inter se jure vivunt. Con-
 sueverunt non semper eosdem habere duces: verum prout ipsis videtur com-
 modum, principes mutant, nunc hunc, nunc illum sibi principem ordinantes.
Chalcocondylas. Lib. 2.

Καὶ τότε Πίνδον ὄρος. Βλᾶκοι δ' εὐνοκῶσιν, αὐτοὶ τῶν Δακῶν ὁμόγλωττοι,
 τοῖς παρὰ τοῦ Ἰερον, Δαξίν ὁμοίωντο. Pindum quoque. - - Hunc mon-
 tem

§. II.

А Мисї.

Прекъм май сѹс кап г. §. 5. ам арятат, а прятат а в репан пре
 Руманїи чей дѹши дин Дакїа лѹи Траїан прѣсте Дѹнхре, аї ашезѹ
 а мїжаокѹа Мїсїей, ши ачѣла цинѹт, оунде фѹрѹ ашезѹацї Руманїи
 ачѣл, ал нѹмї а в репан Дакїа са. Прѹзѣнаѹсе кѹ в рѣме ачѣл цинѹ
 нѹт асе нѹмї Дакїа, исе а тоарсе ши лѹи нѹмеле чѣл бѣкїю ши де ѡк
 це а Мїсїей. Де оунде прекъм цинѹтѹа ачѣла аѹ ачѣпѹт прѹши асе
 кїема кѹ, нѹмеле чѣл бѣкїю, Мїсїа; аша ши Руманїи ал ачѣлѹаши цинѹ
 нѹт, кѹ нѹмеле чѣл де ѡкце ачѣпѹрѹ де стрейнїи асе кїема, Мїсїи.
 Де оунде Никїта Хонїат, Скрїторїю Гречѣск, а Исакїе а нгел, зї
 че; кѹ Руманїи, карїи се кїамѹ а кѹм, Влахї, май де мѣат сѹс нѹ
 мїт Мїсїи. а)

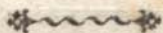
§. III.

А Пацинацїте.

Майнаїнте де асе і. вї а Крїиле Скрїторїилѹр чѣлѹр Гречѣцїи нѹ
 меле, Влахї, ачѣлѹи Скрїторїи пре Руманїи чей дин коаче де Дѹнх
 ре, прѣсте Ардѣл, ши май а колѹ прин цѣра Руманїѣскѹ ши прин
 Молдѹва, пѹнѹ а марѣ нѣгрѹ, нѹ кїемат Пацинацїте. Таре се нѹкѹ
 жѣше Геврґїе Праї а нналиста Оунгврѣск пре ачїѹс Далмата а Дис
 сертациа а шѣптѣ, кѹчї ачїѹс Далмата аѹ скрїс, кѹм кѹ Пацинацї
 теле а трѹ а дѣвѹр аѹ фогт Руманїи, ши кѹ ачѣлѹи Пацинацїте, пе
 рїна

tem Blaci incolunt, quibus eadem cum Dacis est lingua; nec quidquam ab
 Dacis qui Istrum incolunt, differre cognoscuntur. *Chalcocondilas Lib. 6.*

а) Τῆς κατὰ τὸν αἶμον τὸ ὄρος, οἱ Μύσοι πρότερον ὀνομάζονται, ὡν δὲ Βλάχοι κληΐσκοντα. Naemi montis accolae, qui olim Mysi, nunc Blachi nominantur. *Nicaetas Choniata, in Isaacio Angelo, Lib. 1.*

рѣнд нѣмеле чѣл де Пацинаціте саз кѣмат дѣпз ачѣа Влахѣй. Май
 аколѡ ачѣлаши Праѣй зиче, кз Пацинацітеле аѡ фост сѣнѣ Оуѣнгѡ-
 рѣск. Дин протѣвз Оуѣнгѡрѡ Даниѣл Корнидес а Виндѣчѣиле анони-
 мѡлашѣй Нотарѣѡ алашѣй Бѣла, Сѣкѣѣа ѡ. §. ѡ. мзртѡрѣсѣще, кз Дѣчѣс
 фѡартѣ бѣне дѣпз ѡбѣчѣѡл сѡз аратѡ кз Рѡмѣнѣи анайѣте де Вин-
 намѡ саз зѣс Пацинаціте. а) Ши атрѡ адеврѡ, ачетѣнд нѣмеле чѣл
 де Пацинаціте, ши апуѡкѣнд а Истѡрѣиле Грѣчѣлаѡр скрѣитѡрѣй нѣмеле
 чѣл де Влахѣй; а карѣ лѡкѡрѣй май найѣте се афла Пацинацітеле, аа-
 тѡ аколѡши ачѣлаши Скрѣитѡрѣй пѣсерѡ пре Влахѣй. Де ѡарѡ че дѡрѡ
 нѣче Пацинацітеле, нѡ се четѣще а Истѡрѣй, сѡши фѣѣмѡстат лѡкашѡрѣ-
 ле сале дин лѡкѡрѣиле ачѣле, нѣче чѣва гѣнтѡ нѡлаѡ сѡ фѣ атрѡт асе
 ашеза а лѡкѡрѣиле Пацинацітелеѡр; оуѡрѣѡзѡ, кз ачѣа, карѣй дѣпз врѣ-
 ме саз зѣс а истѡрѣиле Грѣчѣлаѡр-Влахѣй, ачѣлаши майнайѣте се зичѣ
 Пацинаціте, адекѡ оуѡнѡ ши ачѣлаши нѣм сѡит Пацинацітеле ши
 Влахѣй, сѣнгѡр а нѣме се фѣче скѣмѡаре.

Праѣй атрѡ ачѣлаши Диссертѡѣе зиче, кз поате кз ачѣа саз а-
 шелат Дѣчѣс а скрѣе кз Пацинацітеле аѡ фост Рѡмѣнѣй, пѣнтрѡ кз
 дѣпз че аѡ алаѣгѡт Пацинацітеле пре Оуѣнгѡрѣй дин Молдѡба ши дин
 цѣкра Рѡмѣнѣѡскѡз, шѣѡ сѡпѣс шѣе пре Рѡмѣнѣй че ѣра аколѡ лѡкѡитѡрѣй,
 ши асоѡѣндашѣй кз сѣне атрѡ арме, де мѡлатѣ ѡрѣй аѡ порѣит рѡсѡѡю а-
 еѡпра Грѣчѣлаѡр, карѣ лѡкрѡ ши пре Грѣчѣй (чѣй май дин коаче атрѡ а-
 чѣлаши грѣшѣлаѡ, а карѣ кзѡ Дѣчѣс, нѡ трѡс. Чѣ ачѣста Праѣй кз
 бѡрѡе гоале нѣмай, фѡрѡ нѣчѣй ѡ доѡадѡ, ѡ грѡѡѣе, пѣнтрѡ ачѣа кз
 чѣнѣстѣ дѡмѣсале не ба фѣ слѡѡѡа а нѡ ѡ ѡзга нѣчѣй атрѡ самѡ. Дрѣпт
 ачѣа ѡ врѣа ѣѡ, кз атѡнѣчѣй, кѣнд аѡ немерѣт Оуѣнгѡрѣй (а Молдѡба,
 ѣра Рѡмѣнѣй а лѡкѡла ачѣла, оуѡнде аѡ дескѡлекѡт Оуѣнгѡрѣй; ши ачѣа
 аѡ

а) Ante Cinnamum vero Blachos dictos fuisse Patzinacas Lucius de Regno Dal-
 matiae Lib. 6. cap. 5. more suo ostendit egregie. Daniel Kornides, Vin-
 ditiae Anonymi Belae Regis Notarii, Sect. 2. §. 9.

ἄκζ ὦ κρέδ κζ Ρωμῆνῆν ἄχέα ἀδ οὐρμάτ ἀ λζκζὶ ἀκολῶ ἀπρεῖνζ κζ Οὐνγρῆν, πζνζ κζνδ βενῖνδ φράζην λωρ Παцинацителе май κζ мζл-циме ши май κζ пзткрє, ἄν ἀλζνгарз пре Οὐнγρῆν де ἀκολῶ. Ἐν Ρωμῆνῆν ἄчέα се нз се фῖ κῖемат ши єн Παцинаците атῦнчῖ ἀпρεῖнζ κζ чέα лалци дин тῶлтз Παцинациа, саз сзῖ фῖ сзпсє шῖе Παцинацителе чєн чє ἀδ взтῦт пре Οὐнγρῆν, нῖмене нз ва вздῖ.

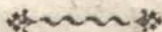
Кῶм κζ фῶрте маре ἀδ фост цкра Παцинацителеωρ, немзруиннῖтз мζлцимк лωρ, ши витежῖа лωρ чῦтзрῶр бечῖнелωρ нкмзрῖ, Рῷши-лωρ, Бῷлгарилωρ, Οὐнγρῆрилωρ ἄфрикошῶтз, май сῷс кап є. δ. ἄ. ἄм ἄрзтῶт дин Константин Порфиροгенитз. ἄчелашῖ Кωνσταντῖн ἄ Картк чк дєспре кивернисῖрк ἀпзрзцией, кап ἄз. спῖне ши мῶрци-ниле ἀпзрзцией Παцинацителеωρ, ши ши ἄ кжте Домнῖй, саз нкмзрῖ єрῶ єн ἀпзрзцици. Παцинациа тῶлтз се ἄпῶрте, зиче, ἄ ὠпт нкмзрῖ, ἄдекз Домнῖй, кῶрк ἄскмене ὠпт Лῶмнῖ саз Принципῖй ἄре. Ἐк дин тжῖо ἡсте Ἡртῖм; ἄδῶω Цῷр; ἄтрєа Цῖла; ἄпῶтра Кῷлпєй; ἄчῖнчк Харобῖй; ἄшкса Талмῶт; ἄшкптк Хопῖн; ἄ ὠпта Цопῖн. а) Цῷрз кжнд фῷрз Παцинацителе скῖшῖ дин лζкῶшзрилє сῶлє, єрῶ Принципῖй, ἄ нкмζл Ἡртῖм Маицῶн, ἄ Цῷр Кῷел, ἄ Цῖла Кῷркῷтῶн, ἄ Кῷлпєй Ἰпаῖн, ἄ Харобῖй Вандῷм, ἄ Талмῶт Костῶн, ἄ Хопῖн Гῖа-зῖ, ἄ Цопῖн Ватῶн. в) ἄчкстє ὠпт нкмзрῖ саз Домнῖй ἄ Παцина-

С с 2

ците-

а) Πῶσα ἡ Πατζινακῖα εῖς θέματα ἑκτῶ διαίρεται, ἕχαστα καὶ μεγάλως ἄρχοντας τοσσε-τες. Τα δὲ θέματα ἡπὶ ταῦτα, ὄνομα τῶ πρώτῳ θέματος Ἡρτήμ. τῶ δευτέρῳ Τζῷρ. τῶ τρίτῳ Γῶλα. Τῶ τετάρτῳ Καλпєй. Τῶ πέμπτῳ Харобῖй. Τῶ ἕκτῳ Талмῶт. Τῶ ἑυδῶм Хопῖн. Τῶ οὐδῶс Тζопῖн. Patzinatia universa in Themata octo dividitur; quae magnos quoque principes totidem habet: Themata autem isthaec sunt. Primum est Ertem: secundum Tzur: tertium Gyla: quartum Culpee: quintum Charoboe: sextum Talmat: Septimum Choron: octavum Tzoron. Const. Porphyrog. de Adm. Imp. cap. 57.

в) Κατὰ δὲ τὸν καιρὸν οὐ ἀπὸ τῶν ἰδῖων τόπων δι Πατζινακῖται ἕξεδιωχῶνταν, ἡχον ἄρχοντες εῖς μὲν τὸ Θέμα Ἡρτήμ τὸν Μαῖτζαν, εῖς δὲ τὸ Τζῷρ τὸν Κῷел,

цѣтелωρ се ѱάρτ, зѣче, ѱ πάτρѡ ζέχῃ δε πᾶρσι, κάρε τόατε ἄδ Πρίν-
 ципи май мичи. Ши πάτρѡ нѣмзри, ἄδεκз Всарциуζρ, Συρκαλπέῃ,
 Βοροταλμάτ, ши Βυλαζοσπόν, σῆнт дин колῶ δε ρῆα Данάπρѡβῃ,
 де кзтрз ρεζερίт, ши де кзтрз мιάζз нῶапте кзтрз Ούζια, Χαζάρια,
 Ἰλάνια, Χερσῶνα, ши кзтрз чѣле лάλте цинῆтѡри. Ἰᾶρз чѣле лάλте
 нѣмзри сῆнт дин κόαче де ἄпа Данάпρѡβῃ кзтрз ἄпс ши кзтрз
 мιάζз нῶапте, ἄδεκз нѣмѡ Γιαζιχοπόν се χотзрѣше кз Βυλγάρια;
 май ѱ жῶс нѣмѡ Цѣла, ἔ ἄпρόαпе де Тзρκια (цѣра Ουῆγзрѣскз),
 нѣмѡ Харобῶй ἔ де кзтрз Ρῶсῖα: нѣмѡ Ιαβδιερίтм, ἔ χотзрῆш кз
 сάтеле чѣле сῶпῶсе Ρῶсῖей: ἄδεκз Ουῆлтинῆниλωρ, Дерβленῆниλωρ ши
 Λενζениῆниλωρ, ши кз чѣл лάλци Сκλάβῃ. а)

Май

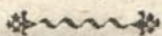
εις δὲ τὸ Γύλα τὸν Κερκῆταν, εἰς τὸ Καλπέῃ τὸν Ἰπαὸν, εἰς τὸ Χαροβῶν τὸν
 Καῖδῆμ, εἰς δὲ τὸ Θέμα ταλμάτ τὸν Κῶσαν, εἰς τὸ Χοπόν τὸν Γεαζῆ, εἰς ἰδὲ
 τὸ Θέμα Τζοπόν τὸν Βατᾶν. Quo autem suis ejecti sedibus Patzinacitae
 fuerunt; principes erant in Themate quidem Ertem Maitzans, in Tzur Cu-
 el, in Gyla Curcutan, in Culpee Ipaon, in Charaboe Caidum, in Talmat
 Costan, in Chopon Giaze, in Tzopon Batan. *Ibidem.*

- а) Τὰ δὲ ὀκτῶ Θέματα διαίρυνται εἰς τεσσαράκοντα μέρη, καὶ ἔχουσι καὶ ἑλάττονας
 ἄρχοντας, ἰσίουσιν ὅτι αἱ τέσσαρες τῶν Πατζινακῖτων γενεαί, ἤγαγον τὸ Θέμα Κε-
 αρτζιτζερ, καὶ τὸ Θέμα Συρκαλπέῃ, καὶ τὸ Θέμα Βοροταλμάτ, καὶ τὸ Θέ-
 μα Βυλατζοσπόν κῆνται περὶ τῆ Δανάπρως ποταμῶ, πρὸς τὰ ἀνατολικώτε-
 ρα καὶ Βορειότερα μέρη ἐναποβλέποντα πρὸς τὴ Ούζιαν, καὶ Χαζαρίαν, καὶ
 Αλανίαν, καὶ τὴν Χερσῶνα, καὶ τὰ λοιπὰ κλίματα. αἱ δὲ ἄλλαι τέσσαρε γε-
 νεαὶ κῆνται ἐνθεν τῆ Δανάπρως ποταμῶ, πρὸς τὰ δυτικώτερα καὶ ἀρκτικώτερα
 μέρη, τετέσι τὸ Θέμα Γιαζιχοπόν πλησιάζει τῇ Βυλγαρίᾳ, τὸ δὲ Θέμα τῆ κά-
 τω Γύλα πλησιάζει τῇ Τερκίᾳ, τὸ δὲ Θέμα Χαροβῶν πλησιάζει τῇ Ρωσίᾳ, τὸ
 δὲ Θέμα Ιαβδιερίтμ πλησιάζει τοῖς ὑποφόροις Χορῶσις Χῶραις τῆς Ρωσίας,
 τοῖς τε Ουῆлτινοῖς, καὶ Дерβленῖνοῖς, καὶ Λενζениῖνοῖς Σκλάβοις. Haec por-
 ro octo Themata in partes distribuuntur quadraginta, quae singula habent
 principes minores, Et quatuor quidem Patzinacitarum nationes, sive Thema-
 ta, nimirum Cuartzitzur, Syrucalpee, Borotalmat, et Bulatzopon, ultra
 Danaprim flumen sitae sunt, Orientem, Septemtrionemque spectantes ver-
 sus

Μαί Ἀκολὼ σπένε Κονσταντίν ρεσπικὰτ σὺν δεπζρτάρκ Παцина-
 цίει де цзрилε чѣле вечине, ши зиче, кз Пацинація де Оузіа ши
 де Хазаріа, ѣ депάρте кале де чинчй зіле, де Аланја кале де шѣсе
 зіле, де Μορδία кале де зѣче зіле, де Ρύсіа кале де ѿ зѣ, де Τυρκία,
 ἄδεκз де цѣра Ουγγεργѣскз кале де πάτρѣ зіле, де Βυλγάρια кале де ѿ
 πωμζтате де зѣ; де Χερσὼна ἵαετє ἀπρόαπε, чѣ ἄкз маі ἀπρόαπε де Βό-
 σπορѣ. а) Пре оуρмз Ἀκολόши ἄ кап ἄз. Ἀскмнз Κονσταντίν Πορ-
 φηρογένитѣ ши каре нѣмѣрѣ динтрѣ Παцинаціте ἄтрѣ τόцѣ сжнт
 маі ἄлѣсе ши маі витѣзе, ши зиче, кз ἄчѣле ἄнѣме сжнт нѣмѣл
 Ἰαβδιρτι, нѣмѣл Κварцицѣр, ши нѣмѣл Χαβζζινγίλα. б) Ἰчѣщѣ де-
 пре оуρмз сжнт Ρωμζнѣй дин Ἰрдѣл, ἄннз кάρѣ се ἄцелѣг ши Ρω-
 мζнѣй чѣй дин Βζνἄт. Ἰчѣле трѣй нѣмѣрѣ се кіамз, зиче Κωνσταντίν,
 ши Κάνкар, каре кѣвѣнт Ἀсемнѣзз ѿм στρζλѣχѣт, ἄлєс, витѣз. Δίν-
 τρѣ

sus Uziam, Chazariam, Alaniam, Chersonem et caeteras regiones: reliquae vero quatuor nationes positae sunt eis Danaprim flumen, ad partes Occidentis Septemtrionisque; nimirum Thema Giaziehopon Bulgariae finitimum est; inferius Thema Gylae Turciae proximum est: Charabee Thema Russiae adiacet: Iabdiertim vero Thema conterminum est tributariis pagis Russiae regionis, puta Ultimis, Derbleninis, Lenzeninis, reliquisque Selavis. *Ibidem.*

- а) Αποκίται δε ἡ Πατζινακία ἐκ μὲν Ουζίας καὶ Χαζαρίας ὁδὸν ἡμερῶν πέντε, ἐκ δὲ Ἀλανίας ἡμερῶν ἕξ, ἀπὸ δὲ Μορδίας ὁδὸν ἡμερῶν δέκα, ἀπὸ δὲ Ρωσίας ὁδὸν ἡμέρας μίας, ὑπὸ δὲ Τυρκίας ὁδὸν ἡμερῶν τεσσάρων, ἀπὸ δὲ Βυλγαρίας ὁδὸν ἡμέρας ἡμισυ καὶ εἰς Χερσῶνα μὲν ἕξ ἐγγύς, εἰς δὲ τὸν Βόσπορον πλητίζερον. Distat autem Patzinacia ab Uzia et Chazaria itinere dierum quinque, ab Alania dierum sex, a Mordia dierum decem, a Russia unius diei, a Turcia dierum quatuor, a Bulgaria dimidii unius diei: propinqua est Chersoni, sed magis etiam Bosporo. *Ibid.*
- б) Ἰξεον ὅτι Κάγγαρ ὀνομάζονται οἱ Πατζινακίται, ἄλλ' ἐχὶ πάντες, πλὴν ὁ τῶν τριῶν Θεμάτων λαὸς, τῆ Ἰαβδιρτι, καὶ τῆ Κwartzitζερ, καὶ τῆ Χαβζζινγυλά, ὡς ἀνδρείοτεροι καὶ εὐγενέστεροι τῶν λοιπῶν. τῆτο γὰρ δηλοῖ ἡ Κάγγαρ προσηγορία. Porro Kancar quoque appellantur Patzinacitae, non omnes quidem, sed trium tantum Thematum incolae, nimirum Thematis Iabdierti, Quartitzur, et Chabuxingyla: tanquam qui caeteris fortiores nobiliterque sunt; nam hoc vox ipsa Kancar significat. *Ibidem.*

трѣ ачѣст кѣвѣнт; ми се пѣре, а фѣ иѣзборѣтѣ ла Рѣмѣннѣ тѣтѣла де
Кокѣн.

Кѣ придежѣла чѣлѣр мѣлатѣ вѣтѣи асѣпра Грециѣлѣр, нѣмѣриле Рѣ-
мѣннѣши чѣле че ѣра дин колѣ де апа Данѣпрѣвлѣи; кѣре кѣ нѣме де
Пацинаци; кѣре кѣ нѣме де Кѣманнѣ, ш. ч. аѣ венит дин коаче де апа
ачѣла, кѣтрѣ Дѣнѣре, ши аѣ рѣмѣс апаѣи ачи кѣ чѣле алатѣ нѣмѣри
Рѣмѣннѣши.

Нѣ фѣрѣ прѣц лѣкрѣ ва фѣ сѣ асѣмнѣм ши ачѣла, кѣ чѣле че
скрѣе анна Комнинѣла ла кап и. кѣм кѣ тѣтѣсѣлѣ аѣлѣѣте аѣзрѣтѣла Гре-
чѣск кѣ ѣастѣ са тот нѣмѣла Пацинациѣлѣр аѣтрѣ зѣ лаѣ стѣне,
ши кѣ ла фѣѣѣе кѣреле ѣстѣш аѣзрѣтѣск ѣра кѣте трѣи зѣчи де рѣви
де Пацинациѣте, нѣ ѣастѣ де асе крѣде. Пѣнѣтрѣ кѣ дѣрѣ кѣт нѣмѣрѣ а
Пацинациѣлѣр ѣ асѣмнѣт де Константинѣ Порѣфѣрогѣнитѣла, пре кѣм
кѣ непѣтинѣцѣ ѣра тѣѣи сѣ мѣргѣ ши сѣ аѣкапѣ аѣтрѣи рѣскѣѣѣ, аѣа
кѣ непѣтинѣцѣ аѣ фѣст аѣтрѣ зѣ сѣи прѣзрѣдѣскѣ пре тѣѣи ѣастѣ
лѣи аѣлѣѣте. Ши, ѣи сѣ фѣ принѣ кѣте л. фѣѣѣе кѣреле ѣстѣш грѣчѣск,
ши сѣ ле цѣнѣ кѣ сѣне аѣ тѣвѣрѣ, аѣкѣ ѣрамѣлат; де прѣвѣитѣѣѣи Па-
цинациѣте дѣрѣ, кѣриѣ тѣтѣрѣрѣ аѣвѣчинѣлѣр гѣнѣте ѣра аѣфрикошѣци,
чѣне пѣатѣ сѣ крѣдѣ? аѣчѣста нѣ ѣ алѣа, фѣрѣ оѣн Грекѣлѣцѣ ѣстѣш
лѣзѣдѣтѣѣѣѣ лингѣшинѣдѣсе аѣннѣи Комнинѣи, аѣи повѣсти ачѣла; аѣ ка
ѣ мѣаре, ши фѣинѣ фѣикѣ аѣзрѣтѣлѣи аѣлѣѣте, ши фѣарѣте рѣвнѣнѣ
аѣ лѣдѣа пре тѣтѣсѣлѣ, кѣ ѣкѣи аѣкиши прѣимѣ аѣшлѣвѣтѣѣѣѣ фѣвѣлѣ,
ши ни ѣ лѣсѣ скрѣсѣ.

Прѣи, спре аѣдеверѣре, кѣм кѣ Пацинациѣте аѣ фѣст Оѣнгѣрѣи,
дин Константинѣ Порѣфѣрогѣнитѣ аѣдѣче аѣ Дѣсѣртѣѣѣа аѣ шѣса трѣи нѣме
де аѣ Пацинациѣлѣр, кѣре зѣче, кѣ сѣнт Оѣнгѣрѣѣи, аѣнѣме: ѣрѣте,
Цѣла (Gyula), Борѣтаалѣат. Дрѣпт кѣвѣнтѣла, ѣрѣте, де лѣр фѣ
скрѣс Константинѣ аѣа; прѣкѣм прѣфѣзрѣдѣѣѣѣѣ лаѣ аѣтѣѣре пре Дѣтинѣе,
сар пѣтѣ зѣче кѣвѣнт Оѣнгѣрѣск, дѣрѣ Константинѣ нѣла скрѣе ѣрѣте,
чи

чи Иртим. Ичеста ни́чи ѿ асемзна́ре нѣ а́ре кѣ лимба Оу́нгврилѡр, а́пѡн Боротаалма́т, Константѣн а́л скріе, Боротаалма́т, ка́реле ѣ а́л кзтѡит дин до́аѡ кѡвѣнте: Во́ро, ши талма́т. а́ша соко́тинѡвле, пре́към се ши кѡвѣне а́се соко́ти; че а́семзна́ре пот а́вѣ кѣ лимба Оу́нгврѣ́скз? Ба, во́ро ѣ кѣа́р кѡвѣнт лѡтинѣ́ск; талма́т сѡ вѣ́де а́ фѣ и́зворѡ́т дин Ита́ленѣ́скѡ тал матто. Ци́ла (Gyula) нѣ а́семнѣ́скз немѣ́ка а́ Оу́нгвріе, чи се вѣ́де а́ фѣ нѡскѡ́т дин Ита́ленѣ́скѡ Ци́лаіо (Giulio), лѡтинѣ́ще, І́уліусе. Дин протѣ́вз, чѣ́ле май мѡ́лте нѡ́ме а́ле Пѡцинаці́телѡр, мѡка́р кѡ оу́неле дин а́вечина́рѣ ши а́соці́рѣ кѡ гѣнте стрѣ́йне, а́ѡ пѡтѡ́т а́ле прѣ́ймѣ дела стрѣ́йнѣ; сѡфрші́рѣ лѡр дѡ́пѡкъм ле скріе Константѣн, ѣ дѡ́пѡкъ фѣ́рѣ лимбѣ́й чѣ́й Рѡмѡнѣ́ши. а́ша Кѡлапѣ́й, Харовѡ́й, Хо́пѡн, Кѡркѡ́тан, Цѡпѡ́н, Кѡста́н; ши чѣ́ле ла́лте. а́ѡ нѣ ши а́към се а́флѡ́ дин а́соці́ре кѡ стрѣ́йнѣй, мѡ́лте порѣ́кле а́трѡ Рѡмѡ́нѣй, ка́ре дела Оу́нгврѣ́й, ка́ре дела Сѡ́рѣй, ка́ре дела Нѣ́мѡй, ка́ре дела Гре́чѣй, ка́ре пѡнѡ́ ши дела Тѡ́рѣй, ш. ч. а́ѡ пѣ́нтрѡ а́чѣ́а а́и вѣ́й зѣ́че пре а́чѣ́а а́ фѣ Оу́нгврѣ́й, сѡѡ́ Сѡ́рѣй, сѡѡ́ Нѣ́мѡй, сѡѡ́ Гре́чѣй, сѡѡ́ Тѡ́рѣй? Ба пѡ́цін де вѡм соко́ти нѡ́меле а́чѣ́ле а́ Пѡцинаці́телѡр, ка́ре ле скріе Константѣн Порѡфиро́генѣ́скѡ Гре́чѣ́ще, вѡм а́фла́, кѡ нѣ де а́ирѣ́ сѡнт и́зворѡ́те фѡ́рѡ́ дин лимба Рѡмѡ́нѡ́. а́ша. Маѣ́тѡ́в, а́семнѣ́скз: май цѡ́н; Кѡел, кѡ ѣ́л; Кѡркѡ́тан, Cui quotannis; І́паѡн, і раѡо, а́лтѡ́нтрѣ́ пре оу́неле ло́кѡрѣ́ Пѡ́зѣн ши а́стѡ́зѣ́й ла Рѡмѡ́нѣй а́семнѣ́скз Па́вел; Каѣ́дер, дѡ́мѣ́й! ка́йѣ, Ко́сѡв, ши а́стѡ́зѣ́й ѡ́сте ла [Рѡмѡ́нѣй Ко́ста́н] сѡѡ́ Ко́стѣн], ка́реле а́семнѣ́скз Константѣн; ши а́ Ирѡ́ѣа а́трѡ Рѡмѡ́нѣй а́ видѣ́кѡ́а Кѣ́ѡвѡ́рѡ́вѣй ѡ́сте фа́мѣ́ліе немѡ́шѣ́скѡ а́ Кѡстѣнѣ́шилѡр (ра́м дин фа́мѣ́ліа Кѡстѣнѣ́шилѡр Бо́а́рѣй дин Мо́лдо́ва) дин ка́рѣ́ ѣ прѣ́ а́вѡца́тѡ́а ши кѡ фѣ́рѡвѣ́нте рѡ́вѡ́ спре по́лірѣ́ нѣ́мѡ́вѡ́вѣй Рѡмѡ́нѣ́скѡ Ѳѡ́ма Ко́стѣн; ка́реле ѡ́сте нѡ́дѣ́жде се а́во́гѡ́цѣ́скѡ пре Рѡмѡ́нѣй кѡ скрісо́рѣй, кѡ ши пѡ́нѡ́ а́към и́скѡ́сіте лѡ́кѡрѣ́й а́ па́ртѣ́ Рѡмѡ́нѣ́лѡр а́ѡ да́т ла лѡ́-
 мѣ́нѡ́.

Динпротиѣзъ, Пацинація ши ѿстѣхъ ѿсте плинъ де Рѡмѣни, ши Рѡмѣни къ нѣмъзрѣа ѿтрѣк пре тоате нѣмъриле ла ѡлаатъ сокотѣте, кѣте сѣнт дин Тѣса пѣнъ ѿ марѣ нѣгръ. Нѣ ѡлтѣи нѣмъ дѣрѣ се ловѣскъ чѣле че скрѣе Константинъ Порфирогенитъ дѣспре Пацинація ши дѣспре Пацинаціте, фѣрѣ нѣмъзрѣи Рѡмѣнѣск. Де оунде ници ѡ ѿдоѡлаъ нѣ пѣтемъ ѡвѣ дѣспре ѡчѣа, къ Пацинацітеле ѡѣ фост Рѡмѣни. ѿлтѣинтрѣ дин синѣгръ ѡсѣдасъ ѡкъ се рѣмпе причѣ ѡчѣста. ѿчѣла, ла слѡва, Δ, зѣче, къ ѡчѣа че се зѣк ѡкъмъ Пацинаціте, маѣ демѣлтъ сѡѣ кѣмѡтъ Дѡки. а) Чѣне поате ѡзъ зѣккъ, къ ѡзкъѣи, сѡѣ вре оунѣи дѣнтрѣзъ Оунѣгрѣи ѿ зѣлеле чѣле бѣки ѡзѣе фѣи зѣс Дѡки? ѿѣрѣ дѣспре Рѡмѣни ѣ ѡдеберѣтъ, къ маѣ де демѣлтъ сѡѣ зѣс Дѡки. Вѣзѣи маѣ ѡсѣ с. з.

ѿѣрѣ де оунде сѡѣ лѣатъ ѡчѣщѣ ѡсе нѣми Пацинаціте, Пацинаке, Пацинѣги нѣ ѣ лѣкрѣ ѡдеберѣтъ. Оунѣи зѣк, къ сѡѣ кѣмѡтъ дела ѣсола Пѣуки чѣ дела Дѣнѣре. ѿсѣмънѡрѣ ѡдебѣрѣлѣи де ѡколѡ кърѣ къ ѡбѣчѣю ѣрѡ ла Грѣчи де мѣате ѡрѣи ѡ нѣми пре гѣнтеле чѣле ѡфѡрѣ де ѡпѣрѣциѡ Рѡмѣнилѡр, дела ѡпе, ши дела лѡкърѣи вѣстѣте, кѣре ле мѡщѣнѣ гѣнтеле ѡчѣсте. Кѣчи ка ѡзъ нѣ мѣрѣемъ депѡрте; дела ѡчѣлѣши ѣсолъ сѡѣ ѡстрѡв, къмъ ѡсемѣнѣзъ ѡтраѡ ѿ Гѣѡграфѣа са Кѡртѣ з. ѡаре кѣндъ Бѡстѡрѣеле, кѡртѣи цѣнѣ ѣсола ѡчѣа, сѡѣ нѣмѣтъ Пѣѣчѣни. а)

ѿлѡциѣе, ши дѣи ѣл ѡсѣчѣе, къмъ ѡсѡмѣнъ Прѡи ѿ ѿпнѡлеле Хѣвилѡр, пѡртѣ г. Кѡртѣ ѡ. зѣк, къ дела Рѣши, сѡѣ дела Дѣкѣи, ла кѡртѣи Пацинацітеле се зѣк. Пѣѣциниги, ѡѣ ѣзѡрѡѣтъ нѣмеле ѡчѣста, пѣн-

трѣ

а) Δάκες, οἱ νῦν Πατρινάκται λεγόμενοι. Daci qui nunc Patzinacitae dicuntur. Suidas Littera D.

к) Πρὸς δὲ ταῖς ἐκβολαῖς μεγάλης νῆσος ἐστὶν Πέουκι. Κατασχόντες δ' αὐτὴν Βαστάρναι Πευκίνοι προσήγορεύθησαν. Ad ostia Istri magna est insula Peuce, quam tenentes Bastarnae, Peucini sunt cognominati. Strabo Geograph. Lib. 7.

тръ кз кѣм зиче Кълашински Кълазгързл, ꙗ карѣк чѣ пѣнтръ Бесѣрика Рѣшилвр скрѣз, Пационаците поате ꙗ жѣртва йдолилвр ꙗрдѣ ѡ-
мени вѣи. Гѣрз лѣи Прай йсе пѣре, кз дрепт дела Рѣши ꙗз нѣмеле
Пационаците, нѣ пѣнтръ жѣртве, чи пѣнтръ кз де мѣлате ѡри нѣвз-
лѣ ꙗ цѣра Рѣшилвр, оунде априндаѣ, пѣстѣа.

Оуна май ам ачи ꙗ оурма чѣлвр дин сѣс зиче ꙗ ꙗсемна. Вхзѣм
май сѣс, кз оуна дин Домниле саз нѣмѣриле Рѡмѣнилвр; кжнд се
кѣмѣ Пационаците, ꙗз фост Цѣла (Gyla), карѣк ера ꙗ ꙗрдѣл. ꙗ-
чѣл ꙗкз йсте асѣментѣ адеврѣлѣи, кз нѣмеле ачѣле ꙗ чѣлвр ѡпт до-
мни саз нѣмѣри ꙗле Рѡмѣнилвр, саз нѣскѣт дин нѣмеле ачѣлвр ѡпт
Домни саз Принципѣи, карѣи ꙗз фост ꙗтѣни ꙗлѣши прѣсте ачѣле ѡпт
нѣмѣри. ꙗчѣл ꙗкз афлѣм ла Нотѣриѣл лѣи Бѣла, кз Домнѣл Рѡмѣ-
нилвр ꙗ ꙗрдѣл кжнд ꙗз ꙗтрѣт Тѣхѣтѣм кз Оунгѣриѣи ꙗколѡ, саз
кѣмѣт Цѣлѣ (Gelou). Гѣрз ачѣла че ꙗз фост май пре оурмз Домн
ꙗ ꙗрдѣл, ши фѣл ꙗвинс де сѣнтѣл Отѣфан Краюл Оунгѣрилвр, саз
кѣмѣт Цѣла (Gyla) кз пѣцинз десклинире де нѣмеле лѣи Цѣлѣ. Де
оунде ам препѣс, кз ши нѣмеле лѣи Цѣлѣ ши ꙗлѣи Цѣла нѣ ꙗз фост
нѣме прѡпрѣс, чи тоци Принципѣи ꙗрдѣлѣлѣи саз кѣмѣт Цѣла, пре
кѣм фѣще кареле ꙗпзрѣт дела ꙗпзрѣтѣл чѣл дин тѣю ꙗзгѣстѣс, се
ꙗнѣмѣше ꙗзгѣстѣс. Дѣчи нѣмеле Цѣла ера нѣмеле вредничеѣи Принци-
пѣи, ꙗрз нѣ прѡпрѣс; мзкар кз ꙗ Цѣлѣ нѣ лѣлѣи цѣт Нотѣриѣл скрѣе,
кѣм се кзѣѣ, Цѣла, ши мзкар кз динтрѣ ачѣлѣши неѣтинцз пре Ци-
ла чѣл де пре оурмз ꙗл нѣмѣше, Цѣла чѣл май мѣк, пре кѣм пре
ѡсиѣ ꙗл доиле ꙗпзрѣтѣл Рѡмѣнилвр фѣрз кѣвинцз лар фѣи нѣ-
мит неѣине ꙗзгѣстѣс чѣл мѣк пѣнтрѣ ачѣл, кз ꙗз май фост оун
ѡсиѣ ꙗнаинте ꙗпзрѣт ꙗл Рѡмѣнилвр.

Ба ши ачѣл ꙗсемнѣм, кз пѣртѣ ачѣл де Рѡмѣни, кѣрѣра се вѣде
ꙗ ли се фѣи дат ꙗтѣю нѣмеле чѣл де Пационаците, ꙗтѣнчи саз ꙗторѣ
ла Молдѡва саз ла ꙗтелкѣс, кжнд ꙗвинши де Хазаѣри, кѣм скрѣе

Константи́н Порфи́рогѣнитѣ ѿ Картѣ чѣ дѣспре кибери́сирѣ ѿпзрѣцїей,
кап ѿ. фѣцїрѣ, ши нзвзлїна ѿспра Оу́нгѣрилѣр, ѿ ѿлѣнгарѣ пре
ѿчїрѣ дин Молдо́ва кзтрѣ Пано́нїа.

§. 1.

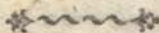
ѿ Кѣма́нї.

ѿнна Комнїна ла Картѣ ѿ. скрїе, кз ѿтѣнчї кжнд ѿ ѿлѣт Та-
тѣл ѿ ѿлѣѣїе рѣсво́ю кз Пацинацїтеле, ѿдзвзлїна ѿпзрѣтѣлши пре
Кѣма́нї, карїѿ ѿтѣнчї ѿра фѣарте мзлїво́шї ѿспра Пацинацїтелѣр,
кзчї нѣ ле фзкѣсе па́рте дин прѣзлїле че кзпѣтѣсе дела кзтѣцїѿ Грѣчї.
ѿдзвзлїнаѣшї зисїей, ка сѣ стѣ Грѣчилѣр ѿтрѣ ѿжѣторїю ѿспра Па-
цинацїтелѣр; оу́н Пацинацїтѣ дин чѣѿ маѿ ѿлѣшї ѿ Пацинацїте-
лѣр Кзпїтанї, вззлїна кз Пацинацїтеле сжнт ѿкѣнѣюрѣцї де Грѣчї
ши де Кѣма́нї, ши нѣ ѿдѣшїрт сокотїна, кз нѣ ѿ кѣм сѣ нѣ рѣ-
мжнѣ Пацинацїтеле ѿлїншї, ши сѣ нѣ се прѣпѣдѣскз; лѣжнд пѣ-
цїнїѿ ѿлцї Пацинацїте лжнѣз сїне, пѣнтрѣ ка сѣшї скѣпе вїѣца де
кз ѣнѣз врѣме, ѿ фѣцїрт ла Команї, карїѿ ѿра де ѿ лїмез кз Па-
цинацїтеле. а) Кз мзкар кз ѿтѣнчї Кѣма́нїѿ ѿра фѣарте мзлїво́шї пе
Пацинацїте: то́тѣшї пѣнтрѣ кз Кѣма́нїѿ сжнт де ѿ лїмез кз Па-
цинацїтеле, ѿ сокотїт, кз маѿ мѣлѣт по́ате нзвзлїнаѣшї дела Кѣма́нї
де кѣт дела Грѣчї. (пре Грѣчї ѿнна Комнїна, ши ѿлцї ѿкрїторїѿ
грѣчїѿ ѿ кїамѣ Рѣма́нї), ши кз прин Кѣма́нї ва пѣтѣ добжндї,
ѣнѣз воїрѣ ѿпзрѣтѣлѣшї Грѣчїск- Дѣчї, ѿкз Кѣма́нїѿ ѿ фост де ѿ
лїмез кз Пацинацїтеле; ши Пацинацїтеле, кѣм вздїрѣм маѿ сѣс
§. ѿ. ѿ фост Рѣмжнїѿ, ѿша дѣрѣ ши Кѣма́нїѿ ѿ фост Рѣмжнїѿ. Кз
ѿтѣлѣ ѿсте ѿдѣверїт, кз нѣмѣрїле кѣре ѿ ѿчѣлшї лїмез, де оу́н

D d 2.

сжнѣ

а) Καὶ ὀλίγους συμπαραλαβὼν πρόσθεν τοῖς Κομάνοις ὡς ὁμογλώττοισι. Summis
que secum paucis, Comanis: accessit, communis linguae fiducia. *Anna Com-
nena*. Alexiados Lib. 8.

СѢНЦЕ СѢНТЪ, ДЕ НЪ СЕ БА АДЕВЕРИ АПРОТИВЪ КЪ СТАТОРИЧЕ ДОВѢДЕ. ЧИ А НЪ ФИ ФОСТ КЪМАНІИ ДЕ ОУН СѢНЦЕ КЪ ПАЦИНАЦИТЕЛЕ НИМЕНЕ НЪ ПОАТЕ ВЪДИ, БА ДЕ ВЪЩЕ КРЕД АЪВЦАЦІИ, КЪ АЧЪСТЕ ДОАВ НЪМЪРИ АЪ ФОСТ ДЕ ОУН СѢНЦЕ. ФІИНА ДАРЪ ПАЦИНАЦИТЕЛЕ РЪМЪНИ, ШИ КЪМАНІИ ТРЪВЪЕ СЪ КРЪДЕМ, КЪ АЪ ФОСТ РЪМЪНИ. НИЧЕ НЪ АЦІИ, ФЪРЪ ОУНЪА ДІИТРЪ НЪМЪРИЛЕ ПАЦИНАЦИТЕЛЪР АЪ ФОСТ КЪМАНІИ. ПРЕ КАРІИ ДЕЛА ШЪ ВРЪМЕ АЛОК ДЕ ПАЦИНАЦИТЕ АЪ АЧЕПЪТ АИ КІЕМА КЪМАНІИ.

ДЕ АЧІА ФЪ, КЪ РЪМЪНИИ ЧЕИ ДЕ ПРЕСТЕ ДЪНЪРЕ АТЪНЧИ, КИНА САЪ СКЪЛАТ КЪМАНІИ КЪ ВЪСТЕ АСЪПРА ГРЕЧИЛЪР, СЪ АИ ПОВЪЦЪИРЪ ПРЕ КЪМАНІИ, КА ПРЕ АИ СЪИ ФРАЦІИ, ШИ КЪ КАРІИ СЕ АЦЕЛЕЦЪ А ЛІМБА ЧЪ РЪМЪНИЦКА, КА КЪРЪНА ШИ ФЪРЪ ПРИМЕЖДЕ СЪ ТРЪКЪ СТЪЖИТЪРИЛЕ МЪНИЦЛЪР, КЪМ ОКРИЕ АННА КОМНИНА КАРТЪ Г. А)

ДАРЪ ДЕ ОУНДЕ ФЪ НЪСКЪТ НЪМЕЛЕ АЧЕЛА КЪМАНІИ? НЪ Е АДОМЪЗЪ, КЪ РЪМЪНИИ ПРЕКЪМ АСТЪЗЪИ, АША ШИ МАИ ДЕ МЪЛТ САЪ КІЕМАТ ПРЕ СІНЕ, РЪМЪНИИ, АДЕКЪ РЪМАНІИ. ДИН НЪМЕЛЕ РЪМАНІИ, КА СЪСЕ ФАКЪ КЪМАНІИ, НЪ АЪ ФОСТ АЛТА ДЕ ЛИПСЪ, ФЪРЪ СЛОВА ЛЪТИНЦКА Р. СЪ СЕ МЪТЕ А СЛОВА ГРЕЦКА Р. КАРЕ ФЪАРТЕ МАРЕ АСЕМЪНАРЕ АЪ АТЪРЪ СІНЕ. ДЕ АЧІА ІАСТЕ, КЪ ПРЕКЪМ ШИ АСТЪЗЪИ РЪМЪНИИ СЕ ЗИК ШИ РЪМЪНИИ ШИ РЪМЪНИИ, ШИ МАИ ДЕ МЪЛТ. САЪ ЗИС ШИ РЪМАНІИ ШИ РЪМАНІИ (S. A.); АШИ ШИ КЪМАНІИ СЕ АФЪЗ ЛА ОКРИТОРИ КІЕМАЦІИ ШИ КОМАНІИ ШИ КЪМАНІИ. ДЕ ОУНДЕ ПРЪ АСЪМЕНЕ АДЕВЪРЪВЪИ ІАСТЕ, КЪ НЪМЕЛЕ КЪМАНІИ ІАСТЕ НЪСКЪТ ДИН НЪМЕЛЕ РЪМЪНИИ, АДЕКЪ РЪМАНІИ. ШИ АЧЪА СЪ ЦІЕ, КЪ ГРЕЧИИ ДИН МЪНИА, КЪ ЛА АПЪС САЪ ФЪКЪТ АПЪРАТ ПРЪСТЕ АПЪРАТЪЛ ЧЕЛ ДЕЛА ЦАРИГРАД (КАРЪ САЪ АТЪЖИПЛАТ КЪ МЪЛТ МАИ НАИНТЕ ДЕ АСЕ АЪЗЪИ НЪМЕЛЕ КЪМАНІЛЪР НОЦРИ А КЪРЦИЛЕ ОКРИТОРИЛЪР ГРЕЧИИ)

НИЧЕ

б) Τῶν γὰρ Κομάνων διὰ Βλάχων τὰς τῶν Κλητρῶν ἀτραπὸς μεμβληκῶτων καὶ ἄτω τὸν ζυγὸν ῥαδίως διεκλυβῶτων. Caeterum Comani ducibus usi Blachis ad angustiorum perplexorumque callium flexus explicandos facile jugum transgressi. *Anna Comnena Lib. 10.*

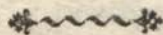
ниче пре Рѡманій азквиторій Рѡмеи кѣки кѡ дешартъ ши кѡ непг-
тинчѡасъ мждріе нѡ вѣѣсъ сѡи кіаме Рѡманій, нѡмай шіе ѡши даѡ
ѡчѣл стрѣлѡчит нѡме фѡржндаѡ дела Рѡманій. Дѣчи, ѡѡзінд ѣи пре
Команій, кѡ се кіамъ пре сине Рѡманій, скимѣнд ѡ слѡвѡ, кѡм ам
ѡтѡмнат май сѡс, ни ѡѡ азсѡт скриши ѡ кѡрциле лѡр, Команій, ши
дела Грѣчи ѡпѡи ѡѡ лѡѡт ши ѡлте нѣмѡри ѡи нѡми Команій, ши Кѡ-
маній; ба ши ѡсѡши Кѡманій, вѡзжнд ѡкѡма, кѡ ѡмѣ тѡѡтѡ ѡи кіа-
мъ Кѡманій; май тѡрѡѡ ѡѡ лѡѡт. ши ѣи ѡшѡ ѡсе кіемѡ.

Пѡѡте ши де ѡколѡ сѡ фѡи ѡзѡрѡт нѡмеле Команіѡлѡр, кѡ дѡѡрѡ
Принципѡл ѡѣл дин тѡіѡ кжнд сѡѡ ѡпѡрѡит Гінта Рѡмѡннѡлѡр ѡ
май мѡлте Домній сѡѡ нѣмѡри, сѡѡ кѡ прилѣжѡл ѡлтеи ѡпѡрѡіѡи ѡѡ-
пѡ ѡѣ дин тѡіѡ ѡтѡмплатъ, сѡѡ кіемѡт Кѡман, преѡм ши ѡстѡѡи
сѡит ѡтрѡ Рѡмѡннѡ, кѡрїи се кіамъ Кѡман, ши Комѡнѣл. Ши преѡм
Принципѡл ѡѣл дин тѡіѡ ѡл лѡр сѡѡ кіемѡт Кѡман, ѡшѡ ши ѣи ѡѡпѡ
ѡѡѡл сѡѡ нѡмит Команій, спре ѡсе десклинїи де ѡлте нѣмѡри Рѡмѡнѣциї.

ѡѡѡрѡ де ѡѡѡл, ѡ Плинїѡсѡ ѡ Истѡрїѡ фїрей, Кѡртѣ г. Нѡмѡрѡл
ѡ. се поменѡѡе ѡѡн ѡрѡш дин Кампанїѡ ѡ цѡѡра Італїенѡѡскѡ, ѡнѡме,
Кѡме (Cumae). Азквиторїи ѡрѡшѡлѡи ѡѡѡлѡл дела нѡмеле ѡрѡшѡлѡи
се зичѡѡ, кѡм се вѣде ѡл Дїѡѡѡсѡ, Кѡртѣ и. Кѡманїи, ѡ) Дѡспре ѡѡѡ-
лѡши ѡрѡш Дїѡѡѡсѡ ши ѡ Кѡртѣ ѡ. кап мѡ. ши ѡ Кѡртѣ б. кап кѡ.
грѡѡѡѡ. б) Дѣчи пѡѡте нѣмѡл ѡѡѡлѡ дїнтрѡ Рѡмѡннѡ, кѡреле сѡѡ зїѡ
Кѡманїи, ѡѡ фѡѡт Колѡнїѡ ѡѡѡсѡ ѡ Дѡкїѡ дин май сѡсѡ зїѡѡл ѡрѡш Кѡ-
ме, пре кѡм ши Неѡполѡл, ѡѡпѡ кѡм ѡсамнѡ Іѡѡннѡс ѡѡѡѡѡѡсѡ ѡ нѡѡѡ
ѡл кап кѡ. ѡ ѡѡрѡїѡи в. ѡлѡи Дїѡѡѡсѡ, ѡѡ фѡѡт Колѡнїѡ де ѡКѡманіѡлѡр. в)

Дѡ

-
- а) Cumani ab Chalcide Euboica originem trahunt. T. Livius. Lib. 8.
Cumanos, Suessulanosque ejusdem juris conditionisque cujus Capuam esse
placuit. T. Livius. Lib. 8. cap. 14.
- б) Eodem anno a Campanis Cumae, quam Graeci tum urbem tenebant, capiun-
tur. Idem Lib. 4. cap. 44.
Insignis hic annus est nuncio Tarquinii mortis. Mortuus est Cumis. Idem
Lib. 2. cap. 21.
- в) Cumanorum colonia Neapolis fuit, a qua nunc sinus Neapolitanus, qui olim
Cumanus. Ioannes Dujatius, in Notis ad cap. 21. Lib. 2. Titi Livii.

Де оунде ши дѣпз че аѣ венит ꙗ Дакѣа ли саз поменит нѣмеле ꙗтрѣ
 Рѡмѣни, кз сѣнт Кѡманѣи: ꙗдекз венѣцѣ дела Кѡме. Ши ꙗстззи ꙗсте
 ѡвѣчѣю ꙗтрѣ Рѡмѣни, ка лѣкѣиторѣи чѣй вѣки сз кѣаме пре лѣкѣиторѣи
 чѣй нои дѣпз ꙗпе, ши дѣпз лѡкѣриле ꙗчѣле де оунде аѣ венит:
 Тѣрновѣн, Кѣмпѣн, Мѣрзшѣн, Мѣрѣинѣн, кѣт, дѣпз мѡартѣ чѣ-
 лѡр че аѣ венит ꙗтѣю, пре оѡрмз непѡцѣи лѡр пѣрзсѣнд порѣкла, кз
 мѡртѣ аѣ венит мѡшѣи лѡр, ꙗсѣши ꙗкз пре сѣне се кѣамз дѣпз нѣ-
 меле чѣл ноѣ ачѣа дат мѡшилѡр сѣи. Ши пѡате ꙗчѣа аѣ фост при-
 чина де саз ꙗпзрѣит Рѡмѣни, преѣм скрѣе Константин Порфиро-
 гѣнитѣа де Рѡмѣни сѣпт нѣмеле Пацинацѣтелѡр, ꙗмай мѣлте рѡмѣри
 саз нѣмѣри, дин кѣре фѣеце кѣреле иѣм ꙗвѣ Принципѣа сз. ꙗдекз,
 чѣи че ѣра динтрѣнѣа ши ꙗчѣлаши цинѣт ꙗ Италѣи май тѣре трѣцѣ
 ла ѡлѡтз, ши се юѣкѣ ꙗтрѣ сѣне пѣнтрѣ поменѣртѣ кз стрѣмѡшѣи
 лѡр динтрѣ ꙗчѣлаши цинѣт аѣ венит ꙗ Дакѣа де кѣм юѣкѣ пре чѣа
 лѡлѣи, мѣкар кз тѡцѣ де оун сѣнѣе ши де ѡ лимѣз ѣра. Де ꙗколѡ
 кз врѣме саз ꙗпзрѣит Рѡмѣни ꙗ Дакѣа ꙗтрѣ ꙗтѣтѣ пѣрѣи, ши [До-
 мнѣи, кѣте цинѣтѣри аѣ фост ꙗчѣле ꙗле Италѣи, де оунде венѣе
 стрѣмѡшѣи лѡр. Ши ꙗчѣстз ꙗпзрѣре ꙗ мѣлте домнѣи, кѣртѣ аѣ
 фѣкѣт ка сз нѣ фѣе Рѡмѣни тѡцѣ сѣпт оун кап, аѣ причинѣит пре
 оѡрмз Рѡмѣнилѡр сѣвѣчѣнѣ чѣ мѣре. Сз фѣ фост Рѡмѣни тѡцѣ
 оунѣи сѣпт оун кап, нѣ крѣд ѣѣ, кз ꙗр фѣ венит врѣме сзсе дѣ
 ѣи ꙗвинши Тѣрчилѡр, де ѡарз че ши ꙗшꙗ ꙗпзрѣицѣи ꙗкз мѣлтз врѣ-
 ме аѣ ꙗдрѣзнит ꙗ цинѣ рѣскою кз Тѣрѣи, ка фѡарте пѣцѣни Рѡ-
 мѣни ꙗсѣпра ꙗ нѣнѣмѣрате глѡате де Тѣрѣи, ꙗсѣментѣ минѣней бирѣ-
 инѣе аѣ фѣкѣт. Вѣзи май сѣс кап ѣ. 5. ѣ. ши 5. 5.

Рогѣрѣс ꙗ Истѡриꙗ пѣнтрѣ пѣстѣирѣ чѣ прин Тѣтѣри ꙗ цѣра Оун-
 гѣрѣскз фѣкѣтз, кап ꙗ. скрѣе, кз Оунгѣриѣ се пѣнѣцѣ, зикѣнд,
 кѣм кз Кѣтѣн Краюл Кѡманѣилѡр, пѣнтрѣ ꙗчѣа аѣ венит кз Кѡманѣи
 сѣи, ши саз ꙗшезꙗт ꙗ цѣра Оунгѣрѣскз, ка сз ꙗвѣце токѣлеле
 цѣрей,

цѣрей, ши оꝛши факъ ши кѣноскѣтъ лимба, ка апой кѣ рѣшїи сѣге
 скоале асѣпра Оу̀нгѣрилѣр. а) Сѣри аѣ ацелес ачи Рогерїѣс прин лим-
 бѣ нѣмѣл Оу̀нгѣрѣск (кѣ де мѣлте ѡри нѣмѣрилѣ се зик лимби),
 ѡри лимба лѣр, ачѣл оу̀рмѣзѣ кїар, кѣ кѣтѣн майнаинте де а венї
 а цѣра Оу̀нгѣрѣскѣ нѣ аѣ цїѣт лимба Оу̀нгѣрѣскѣ. Йпѣ кѣ чѣрѣ дѣ-
 рѣ кѣрѣ Праї, кѣнд а Дисертѣциѣ с. а анналеле Хѣнилѣр, Йварилѣр
 ши а Оу̀нгѣрилѣр се неѡѡше а арѣтѣ, кѣ аши фѣче кѣноскѣтъ лим-
 ба Оу̀нгѣрѣскѣ, асѣмнѣзѣ, кѣ кѣтѣн аѣ цїѣт Оу̀нгѣрѣше, пѣнтрѣ
 кѣ ши лимба Кѣманилѣр сѣра Оу̀нгѣрѣскѣ, нѣмай кѣ дїалѣкта се де-
 склинѣ, ши аша нѣмай дїалѣкта, а кѣт се десклинѣ де лимба Кѣма-
 нилѣр чѣ ато́кма Оу̀нгѣрѣскѣ, трѣѣлѣ сѣши факъ кѣноскѣтъ. Й фѣ-
 че оу̀неле тѣлѣсри ка ачѣсте, йсте а акиде ѡкїї де сѣнѣ вѡл та,
 ка сѣ нѣ вѣзї лѣмина соарелѣшї чѣ де амїѣзѣ зї.

Май аколѡ се сѣргѣше лѣдѣтѣлѣ Праї а арѣтѣ, кѣ лимба Кѣ-
 манилѣр аѣ фост Оу̀нгѣрѣскѣ, кѣ ачѣл а тѣю, кѣ кѣтѣн, аѣлѣ тре-
 кѣнд оу̀н ан дела венїрѣ Кѣманилѣр а цѣра Оу̀нгѣрѣскѣ кѣ мѣлци
 ай сѣи фѣ ботѣзѣт; ши нѣ йсте а кѣде сѣге фї ботѣзѣт анайнте
 де а лѣвѣцѣ тайнеле кредїнѣей: йрѣ дела чїне лѣр фї лѣвѣцѣт а тѣнѣ
 фѣрѣ дела Оу̀нгѣри? Кѣрѣ нешїнд кѣтѣн, ши чѣл лѣлци Кѣмани чѣ
 сѣл ботѣзѣт, нѣ се пѣтѣ аплинї. Йдоѡл, Бѣла а пѣтра Країл Оу̀н-
 гѣрилѣр де ѡше прїимѣ ла сине пре Кѣмани, корѣ кѣ дѣншїи пре-
 тенѣше, кѣт дїнтрѣ ачѣл май вѣртѡс аѣ лѣт Оу̀нгѣрїи прїчинѣ де
 оу̀рѣе асѣпра Країлѣшї. Рогерїѣс нѣ спѣне немїка де ачѣл, кѣ доѡ-
 рѣ сѣр фї а трѣѣвинѣцѣт Країл кѣ тѣлѣмѣч спре асе ацелѣше кѣ

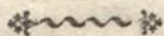
Кѣма-

а) Quod Cumanī societatem contraxissent eum Rhutenis, ut simul contra Hun-
 garos, a quibus multa mala perceperant, et saepius destructi fuissent, di-
 micarent: et propter hoc, plus quam per annum, eos praedictus Kuthen
 cum suis praevenerat, ut conditiones terrae addisceret, et linguam faceret
 sibi notam; et cum introitum illorum perciperet, pugnam inciperet con-
 tra Regem etc. *Rogerijs*, de Destructione Hungariae per Tartaros facta.
 cap 14.

Къманїи, ꙗрѣ кжнд грѣаще де Тѣтарї арѣтѣ, кѣ саз ѣтревѣнцѣт нѣ
 тѣлмѣч. Ятрѣм, ѣвѣшї Кѣтѣн фїнд ѣ при ѣаре ѣ Пѣша, кжнд ѣв-
 зї стрїгарѣ норѣдѣлѣшї, кѣреле пофтѣ оѣчїдерѣ лѣшї Кѣтѣн, зїсе,
 кѣ нѣ ва мѣрѣ ла Країол, де нѣ ва трїмїте Країол ѣамѣшї ка ѣчѣм,
 кѣрїтї сѣл ѣпере де тѣрѣарѣ норѣдѣлѣшї. Дѣнѣгѣ ѣчѣсте, ѣ пѣтра,
 Країол ѣшї прїмѣ пре Кѣманїи шї ѣ сѣат, шї ѣшї ѣтревѣ оѣнѣ
 кѣте оѣнѣ, че ли се пѣре ѣ лѣкрѣ дѣспре кѣреле се сѣзѣлѣ, кѣре ѣ-
 трѣварѣ ѣшѣ ѣсе пѣре лѣшї Праї, кѣ нѣ се фѣзѣ пре вѣмїле ѣчѣле,
 фѣрѣ ѣ лїмѣа оѣнѣгѣрѣскѣ. Пре оѣрмѣ ѣаре кѣреле Пѣвѣлѣс кѣлѣгѣр,
 де нѣм оѣнѣгѣр, кѣ ѣлїї ѣаре кѣшї дѣкѣндѣсе ѣ Молѣова, кѣ мѣлт
 маїнаїнѣте де ѣсе ѣшезѣ Кѣманїи ѣ цѣра Оѣнѣгѣрѣскѣ, пре дої
 Прїн-
 цїпї дїн нѣмѣлѣ Кѣманїаѣрѣ кѣ тоѣтѣ фамїлїа нѣ ѣторѣ ѣ скѣртѣ
 вѣрѣме ла кредїнѣца чѣ крѣшїнѣскѣ, дїнѣтрѣ кѣрїтї чѣл маї де пре
 оѣрмѣ кѣ нѣмѣле Кѣмѣрѣ оѣх, кѣм арѣтѣ Сїгїсмѣндѣс Феррѣрїсѣ, ѣ-
 вѣ нѣнѣш ла бѣтѣз пре Країол Яндрѣас ѣл доїле. Кѣ ѣнѣкоѣ се поѣте
 крѣде сѣ фї фѣкѣт ѣчѣл Пѣвѣлѣс фѣрѣ де ѣ шї лїмѣа Кѣманїаѣр,
 кѣрѣ сѣ ѣ фї ѣвѣцѣт ѣл маїнаїнѣте кѣ невоїнѣца сѣ, нїче нѣ ѣвѣ
 скрїс нїмене, нїче нѣ ѣсте ѣсѣмене ѣдѣвѣрѣлѣшї. Дїнѣтрѣ ѣчѣсте до-
 вѣде се плѣкѣ Праї ѣ крѣде, кѣ лїмѣа Оѣнѣгѣрїлѣр шї ѣ Кѣманїаѣр,
 оѣна шї ѣчѣлшї лїмѣз ѣвѣ фѣст ѣтрѣ ѣчѣпѣт, нѣмаї кѣ дїлѣлѣкта
 дѣсклїнїтѣ.

Чї прѣлѣсне ѣсте рѣспѣнѣсѣла ла тоѣте ѣчѣсте. Шї ѣтѣю: чїне
 ва сокотї пре Країол Кѣтѣн, шї пре оѣнїї ѣлїї дїнѣтрѣ Кѣманїи,
 сѣ фї фѣст кѣ кѣпѣте ѣшѣ грѣасѣ шї тѣмнїцї ла мїнѣте, кѣт ѣтрѣшї
 ѣн сѣ нѣ поѣтѣ, пѣнѣнд невоїнѣцѣ, ѣвѣцѣ ѣтѣтѣ дїн лїмѣа чѣ оѣн-
 гѣрѣскѣ, кѣт ѣтрѣ ѣчѣлшї лїмѣз ѣвѣнѣд тѣлѣкѣрѣ тѣїнѣлѣр крѣ-
 дїнѣцї, сѣ нѣ ѣвѣцѣ ѣтѣтѣ дїн кредїнѣцѣ, пре кѣт ѣвѣ сї лїпѣсѣ,
 ка сѣ поѣтѣ прїмї бѣтѣзѣла, кжнд оѣн рѣмѣн, кѣтѣнѣз прѣѣстѣ,
 мѣкѣр кѣ маїнаїнѣте немїка нѣ ѣвѣ цїѣт дїн лїмѣа оѣнѣгѣрѣскѣ, де

ва фї оун ан атрѣн регемѣнт де Оунгври, нѣмай дин аззїт, фзрз
 де алтз невоїнцз, авацз атѣта Оунгврѣце, кжт ацзалѣце пре Оун-
 гври, шї єл грзїна оунгврѣце ште ацзалєс де Оунгври? Вжте пїл-
 де авем шї акѣм, кжт де алте нѣмври взрваци авацз атрѣн ан би-
 нишор оунгврѣце. Дєчї шї Квманїї ачєл аз пѣтѣт сз авѣце атрѣн
 ан атѣта дин лїмба Оунгврѣскз, кжт а лїмба Оунгврѣскз сз аздз
 авзцзтѣра чѣ де лїпсз спре апрїмї ботєзл; а лїмба оунгврѣскз
 сз грзлскз а сфат, шї кз Країол, фзрз де тзламач, фзрз доарз
 оунє шї дєспре оунєлє квїнте аз авѣт лїпсз де тзламач. Шї пєнтрѣ
 ачѣл Рогєрїѣс нз поменѣце де тзламач, кз де шарз че Квманїї грзл
 акѣм Оунгврѣце, пєнтрѣ оунєлє нѣмай квїнте, карє се тжквл
 прин тзламач, нз єрл де лїпсз сз скрїє Рогєрїѣс, кз Квманїї аз грзїт
 прин тзламач. Лїрз Вѣтѣн кжнд єрл а принсодрє, токма немїка сз
 нз фї шїсѣт оунгврѣце, аз, аззїнд єл стрїгарѣ нородзлшї афарз
 нз пѣтѣ сз атрѣвє Квмзїнѣце пре оунєл карєлє шїл шї лїмба чѣ
 Оунгврѣскз, шї чѣ Квмзїнѣскз, че ште ачѣл? шї тжквїндзсє, кз но-
 родзл пофтѣце оучїдєрѣ лшї, сз рзспїндз їрзшї прин тзламач, кз
 єл нз ва мѣрцє ла Країо, де нз ва трїмїте Країол шамєнї де ашл,
 карїї сзл апєрє де тзрєкарѣ нородзлшї? Кз ачѣл че зїчє Праї, кз
 нз єрл атрѣ Оунгври, карїї сз фї авзцзл лїмба Квмзїнѣскз, ште
 прѣ апѣс агжндї де Оунгврїї де атѣнчї. Вѣ кред кз шї атѣнчї єрл
 атрѣ Оунгври де ачєл, карїї шїл лїмба вєчїнєлшр нѣмври. Іпої,
 ва сзсє авѣце Квманїї тлїнєлє кредїнцєї спре а прїмї Сфїтєл Ботє-
 тєз, аз лїпсѣ атѣїо сз авѣце лїмба чѣ Оунгврѣскз? аз нз пѣтѣ
 єн сз авѣце ачѣлє а лїмба Рѣмжїнѣскз карѣ єрл шї а лшр лїмєл,
 сзсє авѣце, зїсєї, саз прин Рѣмжїнї, карїї шї атѣнчї єрл мѣлцї
 фобартє а цѣра Оунгврѣскз, саз шї прин Оунгври а лїмба Рѣмжї-
 нѣскз? Кз, прєкѣм азззї нєнѣмзрлцї сжнт Оунгврїї карїї шїсѣ
 лїмба чѣ Рѣмжїнѣскз, ашл шї атѣнчї нз пѣцїнї, кред єз, кз аз

Фост Атрз Оунгври, карїи грзà Рѡмжнѣще. Ажт є пентрз Пáвлєс кзлэгзрєл, тóкма сз нз фї шїст єл Кѡмзиѣще, áдекз Рѡмжнѣще немїка, прекѡм нз оунгл нѡмай аз фост ацѣра Оунгврѣскз єпискóп, кáреле нещїна лїмба оунгврѣскз кз тзлмáч проповєдзà Оунгврилѡр кѡвжнтєл лѡї Дмнезєв; шї а зїлеле нóастре ажз саз афлáт кáте оун Кзлэгзр Префєкт ал Мисіонáрилѡр Папистзшєщї дин Молдóва, кáреле саз немїка, саз прѣпзщїн аз шїст Рѡмжнѣще, ба кжнд мерг ачїю ла Молдóва де ѡкше немїка нз шїз Рѡмжнѣще, тóкма сз нз фї шїст, зисєй, Пáвлєс немїка Кѡмзиѣще, ажз пзтѣ сз атоаркз ла кредїнцз пре зїшїї Принципї кз ажзторюл чєлѡр че аз мерс кз джнєсл ла Молдóва. Дїнтрз карїи, чїне поáте сз зїкз, кз нїчї оунгл нз аз шїст Рѡмжнѣще, ба єз кред, кз оунїи ѡр фї фост шї Рѡмжнї де нѣм. Рзмжне ажїáт, кз Кѡмáнїи нз сжнт Оунгври, чї Рѡмжнї.

Дїнтрз ачїсте лїмпеде се вѣде нестаторнїчїа довѣдеї лѡї Ёдер, кáреле а Нóтеле Истóрико - Крїтїке ла Сѡплика Рѡмжнилѡр, нѡмзрє, а, пентрз ка сз áдеверѣже, кз Рѡмжнїи а Сѡта атрей спрззѣчѣ аз венїт де прєсте дѡнзре а Дáкїа, зїче, кз а зїлеле лѡї Пєтрз шї Ясан фрáцилѡр принципї а Рѡмжнилѡр чєлѡр дела Мѡнтеле Ёмз, кжнд áдекз ачїщѣ кз чєл лáлцї Рѡмжнї де аколóшїи саз скзлáт асѡпра а пзрáтєлзшї Грєчєск Исаáкїє Ангєл ка сзсе скóатз шї пре сїне, шї пре Бѡлгарї десѡпт стзпжнїрѣ грєчáскз, де ар фї фост Рѡмжнїи стзпжнї а Дáкїа; лзвдáцїи принципї Рѡмжнї нз ар фї фжкѣт легзтѣрз кз Бѡлгарїи, шї кз Бѡмáнїи лзкзиторїи Цзрєї Рѡмжнєщї шї а Молдóвєї спре áкáте пре Грєчї, чї май вжртóс кз нѣмєл сзз, áдекз кз Рѡмжнїи чєї дин Дáкїа сар фї асоцїт асѡпра Грєчилѡр.

Сз фї фжкѣт лзвдáцїи фрáцї Принципї лзгзтѣрз кз Бѡлгарїи, нз четїм нїкзїрї, фзрз дѡпз че аз лѡїнє Рѡмжнїи пре Грєчї, шї шѣз фжкѣт апзрзцїє шї дин колò де дѡнзре, кáрѣ аз векжнт пзнз

ла венірък Търчилвр, Българій фърз свпшій Апзратвлзій Асан, шї ка нице свпшій ѿсте а крѣде, кз аз дат ажвторію Апзратвлзій лвр. Кз Кзманій де аз фзкѣт ачѣ легзтърз, ка джншій Кзманій сз ле дѣ ажвторію асѣпра Гречилвр; аз фзкѣт легзтърз кз Фраціи сзї, де ѡарз че Кзманій, кзм вздїм май сзг, аз фост Рѡмжнїи. Дрент Рѡмжнїи чей дин Ардѣл шї чей дин Бзнат, нз скріе Никїта сз фї дат ажвторію Рѡмжнилвр чѣлвр дела мѣнтеле Ёмз асѣпра Гречилвр. Чї, причина, кзчї ачѣщѣ нз аз дат арзтатвз ажвторію, є, кз Апзратвз Гречилвр Исаакїе Ангел аз фост цїнере лзї Бѣла алтрїналѣ Краюлзї Оунгзрилвр; шї Рѡмжнїи, атѣта чей дин Ардѣл, прекѣм шї чей дин Бзнат єрз свпшїи Краюлзї Оунгарїей, кареле некѣм сзї ласз пре хїшїи Рѡмжнїи а да ажвторію асѣпра Гречилвр, чї шї єл аз тримїс ѡасте де ажвторію Гречилвр асѣпра Рѡмжнилвр чѣлвр дела мѣнтеле Ёмз, дѣпз кзм Никїта Хонїат а Исаакїе Ангел Картѣ а. скріе, а) мзкар кз шї атѣнча фѣ кирѣїнца а Рѡмжнилвр.

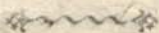
Асзмнзшї шї ачѣл ачї, кз оунїи кред, кз дїнтрз ачѣл, кз оунїи дин Скрїнторїи Гречѣшїи аї нзмѣск пе Кзманїи шї пре Пацинацїте Скіаї, дѣпз лѣце се поате траце оурмаре, кз ачѣл аз фост Хѣнї; шї де аколѡ, кз аз фост Търчї, адекз, Оунгзрї. Чї ачѣл нїче кзм нз оурмѣзз; пѣнтрз кз, кзм аз асзмнат шї Отрїттерзс а Томз г. Партѣ. б. а Озммарїлз чєл де Пацинацїте, Скрїнторїи чей Гречѣшїи май пре тоате нѣмзрїле, чѣле де кзтрз мїазз нѡапте де Гречї, ле кїамз Скіаї. в) Де оунде, фїїнд кз де кзтрз мїазз нѡ-

Е е 2

АПТЕ

а) Περὶ φασ δὲ καὶ πρὸς τὸν ἐκείνῃ Πευθερὸν τὸν Ρῆγα τῶν Οὐννων, δι' ἐπιχειροῦν ἡτῆτο σύναρσιν. Ὁ δὲ ἀσμένως ἐπαρῆξεν ἐπειυστε, καὶ διὰ τῆς Βιδύνης ἐκτόμψαν Ἰλας συνέθετο στρατιώτιδας. Implorat et soceri sui Hungariae Regis opem: et facile impetrat, ut is se per Bidynam auxiliares turmas missurum polliceatur. Nicaetas Choniates in Isaacio Angelo, Lib. 1.

б) Caeterum ut omnibus fere gentibus barbaris, quae Graecis a septemtrionibus oppositae fuerunt, ita his etiam Patzinacis Scytharum nomen ab a. C. 970. inde pas-

апте сра май мѣлте десканиите нѣмври; де скрѣс лзвдѣцѣи Скрѣн-
торѣи де шаре кареле нѣм, кз ѡс фост Скѣидѣи, нз ѡдѣтз оурмѣзз,
кз ѡс фост Хѣни, саз Тѣрчи.

Шѣи ачѣа ѡсзмизм, кз ла Стриттѣрзе ѡ Томѣа г. Партѣ в. 5.
ѡ. ла ѡнѣа 1527. се ѡфлз мзртѣрсиѣт, кѣм кз ѡпзрѣтѣа Андронѣк
чѣа взтрѣн ѡс тримѣс май дѡѡв мѣи де Кзмѣни ѡ ѡзгонѣре ла ѡсолеле
(ѡстрѣвеле) Дѣмнз, ѡѡсз, шѣи Дѣсѣз.

§. ѡѡ.

ѡ Биссѣни.

Гѣѡргѣс Праѣи ѡ Дисертѡцѣа ѡ шѣптѣ ѡ ѡнѡлеле Хѣнилѡр, ѡпа-
рилѡр шѣи ѡ Оунгѣрилѡр, 5. 1. ѡдѣче ѡминте де Биссѣни, карѣи кѣм се
ѡрѣтз дин скрѣсѡриле Краилѡр Оунгѣрѣи, ѡ май мѣлте цинѣтѣри ѡ
цѣрѣи Оунгѣрѣи де демѡлт ѡс лзкѣит. ѡчѣѡи Биссѣни, пре карѣи
Скрѣнтѡрѣи Оунгѣрѣи ѡи кѣамз шѣи Бѣсси, ѡи деѡсѣѡцѣе Праѣи де
Бѣсси, шѣи де Бѡссинаѡцѣи лѣи ѡвѡвѣкѣс Тѣверо шѣи ѡлѣи Бѡнфинѣс.
Пѣнтрѣ кз ѡчѣѡѣ ѡс фост де вѣцз Словенѣскз, ѡрз дин прѡтивз пре
чѣа, вжртѡс вздѣѡе Праѣи, ѡ фѣи фост де ѡ вѣцз кз Пацинаѡцѣтеле.
Гѡрз ѡчѣпѣтѣа нѣмѣлѣи лѡр ѡшѡ ѡл дескѡпере. Пре Пацинаѡцѣте Рѣшѣи
ѡѡ кѣемѡт Печѣниѣи, ѡвитпрѡндѣс Пицинаѡце, Дитмѡрзе Мерсѣвргѣнѣс
кз Вгѣхѡрдѣс Пѣциниѣи, шѣи Пѣценѡте, ѡрз ѡцѣи ѡи нѣмѣск Пѣцѣни,
дин ѡчѣст нѣме де пре оурмз ѡс пѣтѣт лѣсне сѡсе нѡскз нѣмеле Бис-
сѣни. Карѣ лѣкрѣ дин Дѣмѣа чѣ Нѣмцѣскз, шѣи дин чѣ фрѣнчѣскз се
вѣде ѡ се фѣи оурѣит. Пѣнтрѣ кз Нѣмцѣи П. саз Р. лзтинѣск ѡл
рзснѣ-

passim tribuunt Scriptores Byzantini, et Anna Comnena quidem, ubi de
Scythis loquitur, fere semper Patzinacas in mente habuit; sed apud alios
quosdam vagum istud nomen fecit, ut locis nonnullis, Patzinacae, aut alia
gens, - intelligi debeant, plane incertum sit. *Stritterus* Tom. 5. Parte 2.
in Summario de Patzinacis.

рзспѣндъ. Б. ѿрзъ фрѣичѣй, се, лзтинѣскъ ѿл рзспѣндъ се (se); ѿшѣ дин
 Цицѣни рзмѣне Биссѣни.

Лзвдѣтѣл Прай дѣнтрѣ ѿчѣ пѣрѣре, кз Пѣцинациѣтеле шѣ Кѣманѣ
 нѣй ѿв фост Оуѣнгѣри, шѣ пре Биссѣни ѿи фѣче ѿ фѣ фост Оуѣнгѣри.
 Чѣ кѣ ѿдѣствѣлѣте довѣде ѿдѣверѣндъ ной май сѣс, кѣм кз шѣ Пѣци-
 нациѣтеле, шѣ Кѣманѣй ѿв фост Рѣмѣнѣй; оуѣрмѣкзз, кз шѣ Биссѣниѣ,
 нѣ Оуѣнгѣри, чѣ Рѣмѣнѣй сѣпт нѣме де Биссѣниѣ ѿв фост. ѿче лѣкѣри
 ѿв фост ѿшезѣци кѣ лзкѣвѣнца Рѣмѣнѣй ѿчѣщѣ, шѣ че ѿамѣни стрѣ-
 лѣчиѣй ѿв фост дѣнтрѣ дѣншѣй. ѿ цѣра Оуѣнгѣрѣскз, вѣзѣ Прай ла
 лѣкѣла май сѣс ѿсѣмнат.

ѿсѣмнѣм шѣ ѿчѣл, кз дѣла Рѣмѣнѣй ѿчѣл че се кѣмѣ Биссѣниѣ, шѣ ѿи
 ѿшезѣзе ѿѣлата, кѣм скрѣе Нотѣриѣла лѣи Бѣла, кап нѣз. дин колѣ де
 Мѣшѣн пѣнтрѣ ѿпѣрѣрѣ ѿпѣрѣциѣей Оуѣнгѣрѣиѣ а) дѣла ѿчѣл Рѣмѣнѣй,
 зисѣй, ѿсте, де Оловѣкиѣй пѣнз ѿсѣзѣи ѿв ѿчѣла порт, кѣре ѿл цин Рѣ-
 мѣнѣй чѣй прѣиѣ дин ѿрѣл, ка шѣ кѣнтѣриле лѣр май ѿсѣмѣнѣ
 сѣнт кѣ ѿ Рѣмѣнѣилѣр чѣлѣр прѣиѣ дин ѿрѣл, шѣ ѿлте мѣлте ѿѣи-
 чѣкѣри ѿв ѿтѣкма. ѿсѣз Рѣмѣнѣй ѿчѣл, прѣкѣм шѣ пре ѿиѣрѣ сѣв
 ѿтѣмплат оуѣнѣр Рѣмѣнѣй, шѣ ѿ оуѣнтѣт лѣмѣка сѣ, шѣ ѿкѣм грѣѣск
 ка Оловѣкиѣй, нѣче нѣ се пот дѣсклинѣй де Оловѣкиѣй.

Прай ѿколѣшѣй грѣѣше, кз пѣнтрѣ ѿчѣл Бѣла ѿл пѣтрѣлѣ ѿв ѿ-
 шезѣт пре Кѣманѣй сѣ лзкѣвѣскз де кзтрѣ Тѣса, пѣнтрѣ кз ѿколѣ лз-
 кѣл шѣ Биссѣниѣ, де кѣрѣи скрѣе Нотѣриѣла лѣи Бѣла ла кап нѣз. кз ѿ
 зѣлеле лѣи Тѣѣшѣн венѣндъ, фѣрз ѿшезѣци пѣнз ѿ Тѣса. ѿдѣкз вѣрѣ
 вѣрѣюл Бѣла пре Кѣманѣй ѿтрѣ чѣй де оуѣн сѣнѣе кѣ дѣншѣй Биссѣниѣ
 сѣи ѿшѣкѣзе. ѿв ѿдѣлѣг шѣ ѿчѣл, кз де ѿсте ѿдѣвѣрѣт, кз Биссѣниѣ ѿ-
 чѣл ѿв венѣт дѣнтрѣ ѿл цинѣт ла лѣкѣрилѣ чѣле де кзтрѣ Тѣса; шѣ
 ѣи.

a) Et in eodem confinio ultra lutum *Musun*, collocavit etiam *Bissenos* non pau-
 cos habitare, pro defensione regni sui, ut ne aliquando in posterum furi-
 bundi *Teutonici*, propter injuriam sibi illatam, fines Hungarorum devastare
 possent. *Notarius Belae*, cap. 57.

Адеверит ѿсте, кз лзквиторїи, карїи се кїамз кз нѣме де ѿ
гїнтз вѣкїе, де ачѣашї гїнтз вѣкїе лїпсѣше сзсе крѣзз а фї, де
нѣ се ба адеверї лпротївз кз стататорнїче довѣде. Ашѣ вѣманїи л
цѣра Оунгврѣскз, немїка нѣ аѣ днн лїмѣа са, чї нѣмай Оунгврѣ-
ше грзѣск; тотѣшї пѣнтрѣ ачѣа нѣ сжнт Оунгврї, чї рзмжн вѣма-
нїи. Ашѣ ѿрзшї л цѣра Оунгврѣскз сжнт л оунеле сѣте рѣшї, ка-
рїи де тот шѣѣ оунїтѣт лїмѣа са чѣ рѣсѣскз, шї лїмпеде оунгврѣ-
ше ворѣск, ба лкз ѣї пре сїне сз зїк а фї Оунгврї, тотѣшї пѣн-
трѣ ачѣа нїмене нѣї скоате днн нѣмзрѣл рѣшилѣр, шї сз ле зїкк
а фї Оунгврї. Ашѣ л Ардѣл сжнт Склавї, пре карїи Рѣмжїи лї
анѣмѣск Окїаї, ачѣцѣ грзѣск лїмпеде Рѣмжїцѣше шї днн лїмѣа чѣ
Склавѣскз нїчї ѿ оунрмз нѣ аѣ л гѣра са, ба шї портѣл лл аѣ л-
токма кз Рѣмжїи; тотѣшї пѣнтрѣ ачѣа нїмене нѣ зїче сз фїе ачѣа
Рѣмжїи; чї Склавї, прекѣм аѣ фост шї стрзлѣшїи лѣр, рзмжн.
Дѣчї шї лзквиторїи ачѣа Влѣхї, сѣл Морѣакї, шї Мѣзрѣвлѣхї, мз-
кар кз шѣѣ пѣрдѣт лїмѣа са чѣ Рѣмжїцѣскз; тотѣшї Рѣмжїи сжнт
адеврѣацїи. Кз ачѣсте се рзсѣфлз довѣда лѣї Лѣчїѣс, кареле кз ачѣа
рѣзїмз, кз лзквиторїи ачѣа нѣ сжнт Рѣмжїи, пѣнтрѣ кз нїчї ѿ
оунрмз нѣ се лфлз ла ѣї де лїмѣа чѣ Рѣмжїцѣскз.

Глрз кѣчї лї кїамз Морѣакї, сѣл Мѣзрѣвлѣхї, адекз Рѣмжїи
нѣгри, нѣ ми се вѣде афї алта причїна, фзрз пѣнтрѣ кз шѣѣ пѣр-
дѣт лїмѣа са чѣ Рѣмжїцѣскз, шї пѣнтрѣ ачѣа се сокотѣск нѣфери-
чїцї, шї тїкзлѣшї ка чѣї чѣ сжнт лѣзтѣцї, шї лѣстрїнѣацї де
фрѣацїи сзї Рѣмжїи. Кз ѿбїчїю ѿсте шї лкѣм пре чѣї чѣ сжнт л
чѣба ненорочїре лї кїемѣ нѣгри. ѿбїчїю ѿрзшї ѿсте л кїемѣ нѣгри
шї пре ачѣа, карїи зѣхѣск пре алцїи, шї лї пѣгѣбѣск. Поате лѣрз
шї пѣнтрѣ ачѣа ѿѣ анѣмїт Рѣмжїи нѣгри, пѣнтрѣ кз кѣм скрїе Лѣ-
чїѣс ла май сѣс зїсѣл кап, Влѣхїи чѣї днн Мѣнцїи Бѣснїи лѣзтѣнд
пре Младїн, Банѣл Далмѣацїи, л Кроацїи шї л Бѣснїи кз армеле сѣле,

се коворѣрѣ ла шѣсѣри, ши местекѣци кѣ Хорѣациѣ, фѣрѣ агѣдѣици
 ѿ агонисѣ пѣмѣнтѣла; дѣпѣ ачѣм ачѣмши Влѣхи ѿмѣлѣндѣсе, тоате
 цинѣтѣриле пѣнѣ ла мѣре лѣѣ зѣхѣит, ѿдекѣ ле прѣдѣ: пѣнѣрѣ кѣре
 причѣнѣ кѣм фѣрѣ де Краѣи цѣреѣ Оуѣнгѣрѣици конѣнѣици, ѿ Кроѣника
 Пѣтрѣи, зѣче, кѣ се спѣне. а)

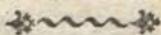
Гѣрѣ ачѣм че зѣче Лѣчѣсе, кѣ Рѣмѣнѣи ачѣм ѿ зѣледе лѣи Младѣи
 сѣѣ коворѣт дин мѣнѣи, ши ѿѣ добѣндѣит ла шѣсѣри ѿтрѣ Хорѣациѣ
 лок де агонисѣт, фѣрѣ ниѣи ѿ добѣдѣ ѿ грѣѣще. Кѣ ачѣсте че
 грѣѣще ѣл дѣспре ѿѣѣторѣол Рѣмѣнилѣр чеѣ дат лѣи Младѣи, лѣѣ кѣ-
 лѣс дин Мѣха Мѣдѣсе кап. иѣ. чѣ ѿ капѣла ачѣла нѣ се ѿфѣз, ѿгѣнѣи
 сѣсе фѣи коворѣт Рѣмѣнѣи дин мѣнѣи, ши сѣ фѣи добѣндѣит локѣри
 де агонисѣт ѿтрѣ Хорѣациѣ, синѣгѣр ачѣм скрѣе Мѣдѣсе ѿколѣ, кѣ
 Младѣи пѣрѣрѣѣ ѿѣ фост ѿлипѣт де прѣтѣшѣгѣла ши де ѿѣѣторѣол Рѣ-
 мѣнилѣр, ши кѣ Бѣнѣла Иѣѣнѣс Бѣвонѣг гонѣнд пре Младѣи пѣнѣ ла
 Блѣска, ѿколѣ ѿѣ ѿѣт кѣтѣе мѣре кѣ Рѣмѣнѣи. в) Де оуѣнде оуѣрѣкѣѣ,
 кѣ нѣ нѣмай дин зѣледе лѣи Младѣи, кѣреде ѿѣ кѣстѣт ѿ сѣта ѿ
 трѣиспрѣзѣѣѣкѣ пе вреѣмиле Краѣоѣи Кѣроѣсе ѿл Оуѣнгѣрилѣр, сѣнт ѿ
 Кроѣѣѣ ѿшезѣѣѣи Рѣмѣнѣи кѣ лѣкѣшѣла, чѣи липѣѣще сѣ крѣдем, кѣ
 дин зѣледе чѣле кѣкѣи сѣнт ѣи ѿколѣ лѣкѣѣторѣи.

Дѣѣчем ѿмѣнѣте ши ачѣм ачѣи, кѣ бѣне ѿѣ ѿсѣмѣнѣт Лѣчѣсе, кѣм
 кѣ чѣле че скрѣе Дѣокѣлас дѣспре бирѣѣнѣцѣле Бѣлѣгарѣилѣр ла Силѣдѣѣѣѣѣ,

ЛА

а) Vlahorum nomen, ante annum MCCC. in Dalmaticis monumentis non reperitur, talique nomine censebantur pastores montana Bosnae incolentes, qui cum Mladino, Dalmatiae, Croatiae, et Bosnae Bano militaria servitia praestitissent, ad plana descendere, et Croatis inmixti, agros colere permissi fuerunt; inde multiplicati, maritimarum quoque Civitatum agros infestarunt: qua de causa, quomodo a Regibus Ungariae saepe repressi fuerint, in patria Chronico refertur. *Lucius* de Regno Dalmatiae Lib. 6. cap. 5.

б) Mladenus - - - semper adhaesit amicitiae et auxilio Vlacorum et Policianorum - - - *Joannes Banus Babonig*, cum suis sequacibus, persecutus est Mladenum usque Bliscam, ibi pugnam fecit magnam cum Vlacis. *Micha Madius* cap. 18.

ла Макидонѣа ши ѿ цинѣтѣла Латинилѡр, кѡре кѡвинте лѣм скрис
май сѡс, нѡ де Бѡлгарѣ, чѣ де ѿварѣ трѣбѣе сѡсе ѿцѣлѣгѡ. а)

Ши ѡчѣѡ оѡрмѣѡз дин чѣле май сѡс ѡрѡтѡте, кѡ ѡдешѣрт се
сѡпѡрѡ Пѣтрѡс Катѡнчич, де Ёстро кап и. ѡ. ѡ. ѡсѡпра ѡчѣлора, кѡрѣи
ѡфлѡ ѿ цинѣтѣла Пошегей, ши ѿ Кроѡѡѡ Рѡмѡни. б)

Мѡз мирѡм майнаинте ѡаре де оѡнде сѡѡ лѡѡт цинѣтѣла Пошегей
ѡ се зиче, Валѡхѣа чѣ мѣкѡ (Valachia parva), ши гѡндѣм де ѡ-
дѡтѡз, кѡ ѡсѡмѡнѡндѡсе кѡ цѣра мѡнтенѣскѡз, кѡрѣ се зиче, Валѡ-
хѣа, цинѣтѣла Пошегей, ка чѣл май мѣк де кѡт цѣра Рѡмѡнѣскѡз, сѡѡ
нѡмѣт Валѡхѣа чѣ мѣкѡ. Чѣ ѡфлѡ ла Окрѣиторѣи, кѡ цѣра мѡнтен-
нѣскѡз сѡѡ зис, Валѡхѣа чѣ май мѣкѡ, ши Молдѡѡѡ, Валѡхѣа чѣ май
мѡре в). Де оѡнде оѡрмѣѡз, кѡ цинѣтѣла Пошегей, кѡреде ѣ дин колѡ
де Дѡнѡрѡ, нѡ дѡпѡ ѡлѡтѡрѡрѣ кѡ цѣра Мѡнтенѣскѡз, кѡрѣ ѣ дин кѡѡче
де Дѡнѡре, сѡѡ ѡѡичнѡит ѡ се кѣмѡ, Валѡхѣа чѣ мѣкѡ. Де ѡколѡ
ѡмѣи венѣи препѡс, кѡ дин колѡ де Дѡнѡре трѣбѣе сѡ черкѡм Валѡхѣа
чѣ мѡре, пе лѡнѡгѡ кѡрѣ чѣ дин цинѣтѣла Пошегей сѡсе зѣкѡ мѣнѡ.
Ши ѡтрѡ ѡдѡѡр ѡфлѡи ла Окрѣиторѣи Грѣчѣши, дѡнѡрѡ кѡрѣи Нѣкѣта
Хѡнѣѡѡ ѿ Балѡѡинѡ Флѡндѡрѡ, прѣкѡм ши ѡкрополѣѡѡ, цинѣтѡрилѣ
Рѡ-

- а) Quae de *Bulgaris* tradit, de *Avaribus* intelligenda essent, si aliqua tempo-
rum adaptatio, in relatis ab hoc auctore, reperiri posset. *Lucius* in *Notis*
ad *Diocleatem*.
- б) Quanquam nonnulli nostrum hoc vocabulo non recte utuntur, cum omnes Il-
lyrios, qui graeca non unitorum sacra colunt. *Vlahos* nuncupant.
Si *Valachiam parvam* demas in agro Poshegano, et *Morlachiam* in Cro-
atia, quarum utramque Illyrii, perperam *Valachi* ab exteris nuncupati, co-
lunt. *Petrus Katantsich*, de *Istro*, cap. 8. §. 4.
- в) Ambae *Valachiae*, Major ad Euxinum mare se porrigit, et nostris *Moldavia*,
Turcis *Carabogdania*. Minor propter *Danubii* ripas extenditur, et plerumque
Transalpina, *Bonfinio* *Montana* quoque sicut et aliis nominatur. *Ulachiam*
vocavere *Graeci*: pro quibus interpretes *Zonarae*, *Cedrini*, et aliorum histo-
ricorum reddidere *Blachiam* et *Blachos*. *Turci* non *Iblach*, sed *Iflach* di-
cunt. *Joannes Leunclavius* in *Pandectis Historiae Turcicae*.

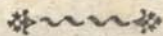
Рѡмѣниаѡр чѣле дин Тесалѣа ле кѣамз, Влахѣа чѣ маре, а) пе лѣнгѣ кѣрѣ чѣ дин цинѣтѣла Пошегѣй се зиче, Влахѣа микѣ. Де оупае оур-мѣзѣ, кѣ прекѣм вѣкѣю нѣме ѣсте а Влахѣей чѣй мари дин Тесалѣа, аша ши нѣмеле Влахѣей чѣй мичи дин цинѣтѣла Пошегѣй ѣсте вѣкѣю, де вѣрѣме че де кѣна саѣ зис а Тесалѣа Влахѣа маре, де атѣнча аѣ трѣ-вѣит оѣсе зикѣ ши а цинѣтѣла Пошегѣй, Влахѣа микѣ. Де ачи се атѣрѣще ши чѣа че ам зис май оѣе, кѣ Рѡмѣнѣй нѣ а зѣмеле лѣи Младѣин аѣ доѣждѣит лѣкѣри ла шес, чи кѣ мѣлт майнаѣнте аѣ фост аколѣ Дзкѣитѣри.

Ачи ами вин аминте ши кѣвинтеле лѣи Топелтинѣе, кѣреле а Кѣртѣ че се кѣамз, Оѣрицинеѣ ет ѡкасѣе Трансилѣанѣорѣм, кап. 5. де аколѣ вѣрѣ оѣ арѣте, кѣ Рѡмѣнѣй ѡаре кѣна саѣ зис, Бѣлгарѣй, пѣн-трѣ кѣ тѣргѣла дела Брашѣв, а кѣре лѣкѣѣск Рѡмѣнѣй, се кѣамз аБел-герѣй (d'Belgerey). в) Чи тѣргѣла ачѣла Рѡмѣнѣй а лимба са аа кѣамз, Скѣай, пѣнтрѣ кѣ аколѣ ѡаре кѣна поате аѣ лѣкѣит Скѣай (Sclavi). Дѣчи дела Оклѣви ѣсте нѣмеле ачѣла нѣкѣѣт, нѣ де аколѣ кѣ доарѣ Рѡмѣнѣй ѡаре кѣна саѣ кѣемат Бѣлгарѣй. Рѣѣ дѣрѣ де аколѣ вѣдѣще Топелтинѣе, кѣ Рѡмѣнѣй ѡаре кѣна саѣ зис Бѣлгарѣй, пѣнтрѣ кѣ аѣм Рѡмѣнѣй лѣкѣѣск а тѣргѣла май оѣе нѣмит. Вѣте сѣте сѣнт а Ярдѣл, кѣре аѣ фост Оѣѣѣѣи, анѣме а вѣчинѣтѣтѣ Сас-Рѣги-нѣлѣй, Сас-Хѣрасѣаш, Сас-Оѣѣфалѣ, Сас-Бѣаница, Сас-Пѣнтеѣ, ши

а) Ἐπὶ δὲ τοῖσι καὶ ἄλλοις τῖς τὰ Θεσσαλίας κατέχων μετέωρα, ἃ νῦν μεγάλη Βλαχία κληίσκεται τοπάρχης ἦν τῶν ἐκεί. Praeter hos salius Toparcha Thessaliae Montana, quae nunc magna Blachia dicitur, tenebat. Nicetas Choniates in Balduino Flandro.

Κατέδραμε δὲ καὶ τῆς μεγάλης Βλαχίας. Magnam item Blachiam excurrit. Georgius Acropolita. p. 18. Edit. Venet.

б) Valachos istos etiam non raro Triballos vocant, Leuncl. rer. Turc. l. 1. saepe etiam Bulgaros, Zon. in Constant. Pog. et Copr. unde Brassovia (ut Laonicus loquitur) seu Coronenses etiam num hodie suburbia a Valachis habitata vocant, d'Belgerey. Toppeltinus, Origines et occasus Transsylvanorum, cap. 6.

чѣле лалте. а) каре ши ѡстззи ѡши цин нѡмеле де сзсѣши, мзкар кз
ничи оун Сас ѡстззи нѡ ѡсте ѡтрѡнселе, чи де лзкзѣск Рѡмѡннѡи, ѡз
пѣнтрѡ ѡчѣл вей зиче, кз Рѡмѡннѡи ѡаре кѡнд Саз кѣмѡт Сѡси?

ѡсзмизм ши ѡчѣл, кз Рѡмѡннѡи ѡчѣи дин Кроѡциѡ, ши динтрѡ чѣл
лѡлци ѡжрѣи, фѡиндѡле грѣцз де нѡмеле, Морѡлѡки, Саз Мазрѡвлѡхѡи,
ѡдекз Рѡмѡннѡи нѣгри, вжнд ѡ ѡтѡарче рѡциѡ ѡчѣл де пре сине ѡсѡ-
пра Рѡмѡнилѡр чѣлѡр дин кѡче де Дѡнзре; ѡи нѡмѣск пре ѡчѣщѣ,
Каравлѡхѡи, пѡнѡнд, Карѡ, кѡвѡнт Тѡрѣск, ѡ лѡкѡл кѡвѡнтѡлѡи чѣ-
лѡи Грѣчѣск, Мазро; ши ѡшѡ пре Рѡмѡннѡи чѣи дин кѡче де Дѡнзре
ѡи кѡмз ѣи ши ѡжрѣи чѣи дин кѡлѡ де Дѡнзре, нѣгри Рѡмѡннѡи.
Чи, пѣнтрѡ ѡчѣл тѡтѡши Мазрѡвлѡхѡи рѡмѡннѡи фрѡци Рѡмѡнилѡр чѣ-
лѡр дин кѡче де Дѡнзре, ши Рѡмѡннѡи ѡдеврѡциѡ, ѡрз нѡ ѡжрѣи.

Ши ѡчѣл ѡсзмизм, кз динтрѡ Рѡмѡннѡи ѡчѣщѣ, прекѡм тѡци де
мѡлт шаз пѣрѡдѡт лѡмѡа чѣ Рѡмѡннѡи, ѡшѡ оуннѡи ѡкѡм ѡчѣп ѡ се
лзпѡдѡ ши де нѡмеле влѡхѡи Саз влѡси, кѡ кареле май де мѡлт се
лзѡдѡ. Ши нѡши траг де Сѡмз, кз де Слзвѡнт нѡме се лѡпѡдз, ши
дин прѣстрѡлѡчитз вѡцз ѡ Рѡмѡнилѡр домнитѡрилѡр Дѡмеи кѡ миж-
лѡчѡирѣ ѡчѣл се неѡѣск ѡ се префѡче ѡ варѡарѡи.

§. Гі.

Пѣнтрѡ нѡмеле Кѡцовлѡхѡи, ши Цинциѡриѡи.

Кѡносѡт лѡкрѡ ѡсте, кз Грѣчѡи де ѡкѡм пре Рѡмѡннѡи чѣи дин
кѡлѡ де Дѡнзре, неѡжнд ѡминте лѡ мишлзлѡтѡтѣ Сѡ, ѡ кѡрѣ Сжнт
ѡсѡши, ѡ вѡтѡжѡкѡрз ѡи кѡмз, Кѡцовлѡхѡи; кѡрѣ ѡ сзмиѡѣзз, Рѡ-
мѡннѡи скѡпѡи. Дѡчѡс, де Рѣгно Далмѡциѡе, Кѡрѣ с. кап ѣ. прѣ сз
глѡчѣскз причѡна, де оунде Рѡмѡннѡи ѡчѣл ѡз ѡчѣпѡт ѡ се зиче лѡ
Грѣчѡи, Кѡцовлѡхѡи. Зиче, кз, дѡпз мзртѡрѡисѡрѣ лѡи Кедрѡнѡ, Зѡи

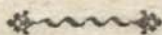
МАМА

а) Szász - Harasztas, Szász - Ujfalu, Szász - Banyitza, Szász - Péntek, etc.

мама лѣи Константин Порфирогенитъ ѡпозрѣса дела Цариграда, фз-
кѣна легатѣрз кѣ Пационацѣтеле асѣпра Бѣлгарилѡр; Пационацѣтеле
дѣпз ачѣка се фѣчерз врѣжмашѣи, кѣрѣи де мѣлте ѡри трежѣна дѣнз-
рѣ, прздѣ Ѳрѣкѣа. Дѣпз ачѣка ѡвингѣндѣи Алѣѣте Комнинѣс, мѣлци
дин дѣншѣи ѡв перѣт, дин чѣка лѣлци, пре оуѣнѣи ѡв вѣндѣт, пре
мѣлци ѡв ѡшезѣт ѡцинѣтѣла Моглѣней, шѣи ѡв фзкѣт оуѣн легѣон де
ѡсташи алѣс дин дѣншѣи, кѣм скрѣе Зѣнара. Якѣрѣра оуѣрмѣтѣорѣи шѣи
ѡстзѣи сѣнт, шѣи дѣла лѣкѣла, оуѣнде фѣрз ѡшезѣци, сѣв пореклѣт,
Пационацѣ Могленичѣнѣи. Якѣменѣ Никѣта скрѣе, кѣ Кѣло Иоѣнн ѡ-
пзрѣтѣла Цариградѣлѣи, ѡвингѣндѣ пре Пационацѣте, дин чѣи приншѣи
ѡ рѣскоѣю ѡв фзкѣт сѣте ѡтрѡ пѣрте дела ѡпѣс, ѡкѣрѣра рѣмѣшице шѣи
ѡкѣм май сѣнт ѡколѣ. Шѣи прекѣм ѡчѣщѣ ѡшѣи траг вѣца дела ѡчѣл,
кѣрѣи ѡв фѣст приншѣи ѡ рѣскоѣю, кѣрѣи мѣлци, сѣв ѡвѣнчѣнѣт ѡ фѣ
килави, ѡшѣ Грѣчѣи пре ѡчѣлшѣи ѡв нѣмѣт Кѣцовлѣхѣи, кѣрѣ ѡ лимѣа
чѣ прѣастѣ ѡ Грѣчилѡр ѡсѣмнѣзѣ Рѣмѣнѣи скѣопѣи.

ѡдеврѣт ѡсте, кѣ Кедрѣнѣс скрѣе, кѣм кѣ ѡ зѣлеле ѡпзрѣтѣсѣи
Зѣи мѣмен лѣи Константин Порфирогенитъ Пационацѣтеле, мѣжлѣчѣндѣ
ѡѡнн вѣга Патрѣкѣла, ѡв фзкѣт легатѣрз кѣ Грѣчѣи асѣпра лѣи Сѣ-
мѣѡн Крѣюлѣи Бѣлгарилѡр, кѣреле прздѣ Ѳрѣкѣа кѣ Бѣлгарѣи сѣи. Шѣи
ѡчѣка ѡсте ѡдеврѣт, кѣ Иоѣнн Зѣнара ѡ Аннале, Томѣ в. Кѣртѣ иѣ.
скрѣе, кѣм кѣ ѡ зѣлеле ѡпзрѣтѣлѣи Грѣчилѡр Алѣѣте Комнинѣс чѣлѣи
ѡтѣю кѣ нѣмеле ѡчѣста, ѡтрѣндѣ Пационацѣтеле ѡтрѣ ѡпзрѣциѣ Грѣ-
чилѡр ѡв прздѣт тѣатѣ Ѳрѣкѣа шѣи Макидѣнѣа, шѣи скѣлѣндѣсѣ ѡпз-
рѣтѣла кѣ рѣскоѣю асѣпра лѡр, ѡмѣр фѣ вѣтѣт де дѣншѣи. Чѣи пре оуѣр-
мѣ ѡпзрѣтѣла ѡвингѣндѣи кѣ ѡжѣтѣорѣял Кѣмѣнилѡр, кѣрѣи рѣз се мѣ-
нѣѣсѣ асѣпра Пационацѣтелѡр пѣнтрѣ кѣ нѣ лѣкѣ фзкѣт пѣрте дин
прѣзиле чѣ довѣндѣсѣ дела Грѣчѣи, фѣарте мѣлци оуѣнѣсѣ ѡ вѣтѣлѣе, пре
чѣка лѣлци ѡв принс, шѣи ѡв вѣндѣт; ѡрз дин чѣи тѣнерѣи шѣи тѣрѣи,
мѣре нѣмѣр ѡпреѣнѣ кѣ мѣѣрѣле шѣи кѣ фѣиѣи лѡр ѡ ѡшезѣ сѣ лѣкѣ-

лскв ѿ цѣра Могаѣна, фзкжнд оун прѣ алѣс Легіѡн дин трѣншій, акѣрора оурмзторї шї астзхї, зиче, рзмжн, шї дела локва, оунде се ашезасе ѿ лквї, кзпзтарз нѣме, ка сзсе зїкз Пацинаѣе Могаѣнїте. Яша скрїе Зонара.

Мѣате ам пзтѣ ачї асѣпра крезмжнтзлвї Скриторїлвр византїнї арзтѣ ѿ лѣквл ачѣста. Чї пѣнтрз сквртарѣ, сингвр ачѣм рзспѣндем: кз, дакз пѣнтрз ачѣм сар зиче Квцовлаѣхї; нѣ їсте ѿ доалз, кз нѣмеле ачѣста лар фї дат Грѣчїй ачѣм, карїй анѣме їѣ вззѣт пре приншїй ачѣм скїопї, шї кїлави. Лѣквр фїрѣск їсте ачѣста. Шї де сар фї нѣмїт де атѣнча Квцовлаѣхї, аз нѣ Скриторїй Грѣчїй чей дин врѣмїле ачѣле, шї дѣпз ачѣм, їр фї кїемаѣт ѿ Кврциле сале пре Рѣмжнїй Квцовлаѣхї, май вжртос кжнд скрїс кѣ мзнїе тврѣатз асѣпра лвр, шї ле даѣ нѣме кѣ мѣат май оурѣте де кжт Квцовлаѣхї. Яша ачѣлашї Нїкїта нїчї ѡдатз нѣї нѣмѣше Квцовлаѣхї, чї, влѣхї; аша шї алци Скриторїй дѣпз Нїкїта; аша шї Халкокондила, кареле кзтрз Сфжршїтѣл Сѣтей ѿ чїнчї спрззѣчѣ аз скрїс, кврат ѿ нѣмѣше влѣхї. Скїоапз дѣрз, ка шї де мжнї, шї де пичодаре лїпсїтз, шї фзрз кап їсте пзрѣрѣ лвї Лѣчїс, кареле зиче, кз пѣнтрз ачѣм влѣхїй ачѣшѣ саз зїс Квцовлаѣхї, пѣнтрз кз ѿшї траг вїца дин чей приншїй ѿ рзскоїо, атрз карїй мѣлци ѣра кїлави, дѣпз кѣм се атжмплз ѿ рзскоїо.

Дин чѣле май сѣс зїсе апрїат се вѣде, кз нѣмеле Квцовлаѣхї нѣ ѣ нѣме вѣкїо. Нїче пѣнтрз алтз причїнз нѣ ѣ дат дела Грѣчїй чѣшї нѣї Рѣмжнїлвр чѣлвр дин колѡ де Дѣнзре, фзрз кз ѿ врѣмїле чѣсте де пре оурмз стжрїннѣсѣ пїсмз атрз Грѣчї шї атрз Рѣмжнїй ачѣм, май вжртос атрз негоциторї; шї мѣлци дїнтрз Грѣчї ѿвзцїнд лїмѣа Рѣмжнїлвр чѣствр дин коаче де Дѣнзре ѿцѣра мнѣтенѣскз; лѣарз амїнте, кз лїмѣа Рѣмжнїлвр чѣлвр дин колѡ де Дѣнзре нѣ се ловѣше атрз тѡате кѣ лїмѣа Рѣмжнїлвр чѣствр дин коаче де Дѣ-

нзре пѣнтрѸ мѹлицѹмѣ ѿдекъ ѿ кзвинтелѹр чѣлѹр Гречѣи, кѹре сжнт
вжрѣте ѿ лимба Рѹмѹнилѹр чѣлѹр дин колѹ де Дѹнзре дин лѹнга пе-
трѣчере кз Гречѣи, пѣнтрѸ ѿчѣлѹ неавѹна кз че сѹи батжокорѣскъ кз
ѿлта, ле зисерз; Кзцовлахи, ѿдекъ, Рѹмѹнѣи Скіопѣи, кѹрѣ ѿсвмиѣзъ,
кз нѸ ѿ лимба ѿтрѣгъ ка Рѹмѹнѣи чѣи дин коаче де Дѹнзре. Де
оѹнде нѹмеле ѿчѣла, Кзцовлахи ниѹи кѹм нѸ ѿтѹнекз вица Рѹмѹни-
лѹр ѿчѣлора. Кз мзкар кз лимба лѹр ѿз пѣтимѣт ѿчѣ скимбѹре;
тѹтѹши сжнцеле лѹр ѣ кзрѣт Рѹмѹнѣск, ши сжнт ѿдеврѣци Рѹмѹнѣи,
ѿкзрора стрзмоши ѿ зилеле лѹи Галлѣен ѿз трекѹт динтрѸ Рѹмѹнѣи
чѣи дин коаче де Дѹнзре ѿ Мисіѹ прѣсте Дѹнзре, ши се лзцирз ѿпѹи
пзиз ѿ Фессѹліѹ. Май ѿтѹнекзѣи пре ѣи ѿчѣлѹ, кз, мзкар кз се
кзноск пре сѣне ѿ фѣи Рѹмѹнѣи; тѹтѹши мѹлицѹ май деѹлицѹ сжнт спре
лимба чѣ Гречѣскъ, де кѹт сзсе невоѿскъ ѿши прокопѣи лимба са чѣ
Рѹмѹнѣскъ, ши ѿ ѿ кзрци де Гречѣе.

ѿсз, прекѹм ниѹе кѹм нѸ се рѹзимъ де ѿдеврѣ пзрѣрѣ лѹи Дѹ-
чѣс, кѹреле зиче, кз дела Пацинацителе чѣи принши ѿ рзскоіѹ сѹз
зис Рѹмѹнѣи чѣи прѣсте Дѹнзре, Кзцовлахи; ѿша нѸ мз ѿдоѣск, кз
кз прилѣжѹл рзскоіѹлѹи чѣлѹи де пре оѹрмз ѿ Пацинацителѹр кз Грѣ-
чѣи, ѿтрѸ кѹреле ла ѿнѹл, 1096. фѣрз ѿвинши Пацинацителе де ѿ-
пзрѣтѹл Гречѣилѹр ѿлѣѣте Комнинѹл, ѿчетѹрз Гречѣи пре Пацинаците
ѿи май нѹми Пацинаците, ши ѿчепѹрз ѿле зиче влахи. Кз ѿток-
минѹсе де ѿчѣлѹ пѹче статѹрникъ ѿтрѸ Пацинаците ши ѿтрѸ Гречѣи;
мѹлицѹ динтрѸ Пацинаците се фѣчереѹ ѿстѹши ла ѿпзрѣтѹл Гречѣск, ка
сзл ѿжѹте ѿсѹпра врзжмѹшилѹр сѹи. Деѹи дин петрѣчереѹ ла ѿлѹл-
тѹ лѹжѹнѹ ѿминте Гречѣи, кз Пацинацителе ѿ лимбъ ѿз, ши де ѿ вицъ
сжнт кз Рѹмѹнѣи ѿчѣлѹ, кѹрѣи дин вѣки зиле ѣрѹ прѣсте Дѹнзре, лз-
кзиторѣи, ши се кѣмѹ влахи; ѿчѣлаши нѹме, дѹпз кѹм се кзѹѣ, ле
дѣдерз ши Пацинацителѹр: вѣзи пре Отритѣрѹс ѿ Пацинацика кап і.
Чѣл дин тѣіѹ, ѿ скрисѹрѣи пре Пацинаците ѿдекъ пре Рѹмѹнѣи чѣи дин

кѡаче де Дѣнзре нѣ нѣмѣт влѣхѣи Киннѣмѣ ѿ ѿнѣл 1160. ла Картѣ ѿ
вѣхѣи квѣнѣтеле лѣхѣи Киннѣмѣ май сѣс. кап. ѿ. ѿ. ѿ.

ѿчѣмѣши Рѡмѣнѣи де прѣсте Дѣнзре, пре карѣи Грѣчѣи ѿ катѡнѡвѣрѣ
ѿи нѣмѣск Кѡцѡвлѣхѣи, се кѣмѣ шѣи Цинциѣри. ѿчѣст нѣме нѣ де
ѿнѣрѣ, креѣ ѿѣ, ѿши траѣе ѿчепѣтѣл сѣѣ, фѣрѣ дела Фамѣлѣа чѣ
прѣстрѣлѣчѣитѣ дин Рѡма, Цинциѣа, ѿдекѣ дела оѣн Кѣпитѣн вѣстѣт
ѿ Рѡмѣнѣлѡр ѿчѣстѡра, карѣле дѣпѣ Фамѣлѣа са сѣѣ кѣмѣт Цинциѣс
(Cincius), дела ѿчѣста сѣѣ зис Цинциѣнѣи (Cinciari); шѣи фѣинѣ
кѣ нѣ ѡдѣтѣ сѣѣ ѡвѣнѣчѣит Рѡмѣнѣи п, ѿл Латинѣнѣлѡр шѣи ѿл Итѣ
лѣнѣнѣнѣлѡр квѣнѣте ѿл мѣтѣ ѿ, р, (г), дин Цинциѣнѣи се фѣчѣе, Цин
циѣри, (Cinciari) кѣм май сѣс кап ѿ. ѿ. ѿ. вѣзѣм, кѣ дин Кѡсѣнѣи се
фѣчѣерѣ Кѡсѣри сѣѣ Кѡзѣри. ѿшѣ май сѣс ѿ. ѿ. ѿ. ѿсѣмѣнѣрѣм, кѣ пѡ
ѿте нѣмѣле, Кѡмѣнѣи сѣѣ Кѣмѣнѣи ѿ оѣнѣи пѣрѣи ѿи Рѡмѣнѣлѡр сѣѣ
нѣскѣт дела оѣн Кѣпитѣн вѣстѣт че сѣѣ кѣмѣт, Кѡман.

К А П ѿ.

Пѣнѣтрѣ ѿчепѣтѣл нѣмѣлѣи ѿлѣѡр оѣнѡр гѣнѣте, кѣ карѣ
ѿѣ вѣѣѣнѣт, сѣѣ ѿсѣтѣхѣи вѣѣѣѣск Рѡмѣнѣи.

ѿ. ѿ.

ѿ С К Л ѿ В И Л ѡ Р.

ѿвѣкѣрилѣ чѣле де демѣлѣт ѿтрѣ Дѣнзре шѣи ѿтрѣ Тѣса ѿ пѣрѣтѣ
чѣ дин жѡс лѣкѣлѣ, шѣи сѣтѣпѣнѣтѣ ѡаменѣи де нѣмѣлѣ Ѧрмѣтелѡр. Пре
ѿчѣѣтѣ Пѣтолѡмѣю ѿ Картѣ г. кап. ѿ. ѿи кѣмѣт ѿѣзигѣс Мѣтанѣсте (Ja-
zy-

zyges Metanastae); Τάβυλλε Πεστίνγερίανε λε ζίχε, Σάρματε εάψι (Sarmatae Vagi); Страбо ἠ Κάρτκ. ζ. ἢ νυμῆψε Σάρματε κз πορέκλα Ἰάζιגע, (Sarmatae cognomento Jazyges); Ἰμμιάνθε Марчили́нθε ἠ Κάρτκ. α. ἢ ζίχε, Ἰάζιגע па́рте ἠ Саυρομάτελωρ (Jazyges Sauromatarum pars); Πλίνιθε ἠ Ἰστόρια πατῆραλε Κάρτκ. α. ἢ ἠνυμῆψε Ἰάζιגע Σάρματε (Jazyges Sarmatae.) ἠφάρз де то́лтз ἠдо́лз д́арз ἰάсте, κзм κз лзквιτόρῖй ἠч́й д́интῆз д́һнзρε шῖ д́интῆз Тῖса, саз Ἰάζιגע ἠз фост де н́ем Σάρмаτε.

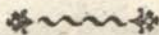
Ἴрз, κ́зчῖ Ἰάζιגע ἠч́пф саз зис Μετана́сте не ἠв́ецз κзв́антзла ἠч́ел Греч́еск, Μετана́στος, κ́ареле ἠсзμн́кзз ἱзгонῖт дин Πάтрῖе, при-в́тг; п́ентῆз ἠч́кἠ Та́βυλλε Πεστίνγερίανε ἢ ἠнυμῆψε Σάρмаτε έαψι, ἠдекз, Σάρмаτε прив́тци. Кз Ἰάζιגע лзкв́и́нд майна́инте ла р́жа Меотис, κзм сп́не Πτοломῖθε, прив́еци́нд де ἠколῶ, ἠз венῖт ἠч́й ἠтῆз д́һнзρε шῖ ἠтῆз Тῖса. Д́еспре ἠч́кἠ грзῶψε шῖ Ἐβн́дῖθε ἠ Βλε-υῖα, г. Картк ἠ де Πόνтῶ. а)

ἠч́ψи Σάρмаτε дин Ἰαзи́γῖα, саз д́интῆз д́һнзρε шῖ Тῖса, де м́зате ш́рй фзч́к ἠκ́рсе ἠ цинῆтῆриле ἠпзрзци́ей Рωма́ниλωρ, пзнз κзнд Ма́ркθε Ἰзρέлῖθε ἠнтони́нθε Φιλόσοφθε ἠпзράтзл Рωма́ниλωρ ἠз ἠч́пῖт, κзм скрῖе Δῖω Κασῖθε ἠ Κάρтк. о́а. кап. г. ἠ ἠφр́жнψε пст́к-р́к лωρ ἠд́тсе ш́рй скзлῶнд ш́асте ἠс́пра лωρ. в) Шῖ ла ἠнзл д́мнз-лзй 175. κзм скрῖе ἠч́елаш Δῖω ἠтῆз ἠч́кἠши В́арте, кап. ζ. ф́оарте рзз н́з взт́т, κзт ла ἠл до́илф ἠн κз ма́ре плекзч́һне се рзѓарз лзз-д́атзлзй ἠпзrát де п́ачф, κ́артκ мзќар κз майна́инте п́ентῆз некре-д́и́нца лωρ ли ш́аз тзгззῖт; в) то́тзши ἠκ́м ли ш́ д́тде, ἠсз κз ἠч́к

а) Aut quid Sauromatae faciant, quid Jazyges acres? Ovidius Lib. 1. de Ponto, elegia 5.

б) Ipse barbaris, qui circum Istrum sunt, Jazygibus et Marcomannis, nunc his, nunc illis, continenter, fere quamdiu vixit, bella intulit; in quibus Pannoniam pro arce belli habebat. Dio Cassius, seu Xyphillinus, Lib. 71. cap. 5.

в) Miserunt et Jazyges ad Marcum legatos, pacem postulatum; qui tamen nihil impetrarunt. Quippe quum Marcus infidum hoc hominum genus esse nosset,

АЧКЪ ТОКМАЛЪ, КА ПЕ ДЕ ДОЛЪ ВЪРЪ МАЙ ДЕ ПАРТЕ ДЕ ДЪНЪРЕ СЪСЕ СТЪЖ-
 МЪТЕ КЪ ЛЪКАШЪЛЪ, ДЕ КЪТЪ КВАДЪИ ШИ МАРКОМАНИИ. а) КЪ АЧЕЩЪ ТЪЖ-
 КЪЛЪ КЪ ЛИ. ДЕ ОТЪДЪИ СЪСЕ ДЕНЪРТЪКЪ ДЕ ДЪНЪРЕ А ЛЪТЪРИ; б) ИРЪ ИА-
 ЗИГЕЛЪРЪ ЛЪКЪ ПОРОНЧИТЪ КЪ ОЪ. ДЕ ОТЪДЪИ, КЪРЕ ФАКЪ МАЙ МЪЛЪТЪ ДЕ ДОЛЪ
 МИЛЪРИ НЕМЦЕШИ, МАЙ ДЕ ПАРТЕ ДЕ ДЪНЪРЕ СЪ ЛЪКЪЛЪСКЪ, ПЕНТРЪ КЪ
 БОЛЪ АПЪРАТЪЛЪИ ЕРА, КА КЪ ТОТЪЛЪ СЪИ ДЕСЪДЪЖИНЪКЪ. АСЪ, ПРЕ-
 КЪМЪ АТЪРЪ АЧКАШИ КЪРТЕ ОА. КАП. АИ. СКРИЕ ДИО КАСИУСЪ, МАЙ ТОАТЕ ЧЪЛЕ
 ДИН ТОКМАЛА ПЪЧИИ АЧЕЩЪА ДЪПЪ АЧКА ИРЪШИ ЛЕ ЕРТЪ АПЪРАТЪЛЪ. в)
 ДЕ ОУНДЕ ОУРМЪКЪЗЪ, КЪ ИАЗИГЕСЪ ИРЪШИ ШЪСЪ ЦИНЪТЪ МОШИЛЕ ЧЪЛЕ ДЕ
 ЛЪНГЪ ДЪНЪРЕ.

АСЪМНЪМЪ АЧИ, КЪ ДЕ ВРЪМЕ ЧЕ ДИН РЪМАНИИ МАЙ МЪЛЪТЪ ДЕ КЪТЪ ДЕ
 ВЪСЪТЪ ДЕ МИИ АОРЪКЪ, ШИ КЪМЪ ИСТЕ А КЪКЪДЕ, НЪ А СКЪРТЪ ВРЪМЕ, ЕРА
 РОБИ ЛА РЪШИИ САЪ СЛОВЪКЪИИ АЧЕЩЪКЪ ЧЕ СЕ КЪЕМА ИАЗИГЕСЪ; НЪ ПЪТЪКЪ СЪ
 НЪ АВЪКЪЦЕ МЪЛЪТЪ РЪМАНИИ ДИН ДИМЕА ЧЪ ОЛОВЕНЪСКЪ. ДЕ ОУНДЕ, ПРЕ-
 КЪМЪ

et a Quadis praeterea deceptus esset; omnino prodire ad bellum voluit, Dio Cassius ibidem cap. 15.

- а) Adflucti tandem et Jazyges, ad ineundas pacis leges venerunt, quum ipse Zanticus Antoninum suppliciter rogasset. Nam antea quidem Banadaspum, alterum regem suum, in vincula conjecerant, quod de pace legatos ad ipsum misisset: tunc vero cum Zantico proceres omnes accesserunt, et eisdem conditionibus, quibus Quadi ac Marcomanni, pacti sunt: nisi quod duplo spatio ab Istro eos removeri Marcus volebat. Quippe mens Imperatoris haec erat, ut penitus excinderentur. Nam quod tunc etiam vires haberent, quodque magnis Romanos detrimentis adficere possent, vel ex eo patuit; quod centum millia captivorum restituerunt, quorum adeo plures habuerant, partim venditos, partim mortuos, partim fuga elapsos. Praeterea statim ei nomine societatis octo equitum millia concedebant, ex quibus ad quinque millia quingentos in Britanniam misit. *Dio Cassius Lib. 71. cap. 16.*
- б) Marcomannis denique, quum legatos misissent, atque omnia imperata, aegre illa quidem, ac vix, sed praestitissent tamen; dimidiam finitimae ipsis regionis partem concessit, ea conditione, ut ad trigesimum et octavum usque stadium ab Istro habitantes absissent. *Dio Cassius Lib. 71. cap. 15.*
- в) Et quoniam Jazyges erant ii, quos utilissimos sibi experiebatur; multa de illis etiam, quae ipsis imperata fuerant, vel omnia potius, remisit: exceptis iis pactis, quae ad conventus eorum, et commercia spectarent; utque navibus propriis non uterentur, et ab insulis, quae in Istro sunt, abstinerent. Concessit etiam ipsis, ut per Daciam commerciorum causa Roxolanos adirent, quoties id praefectus provinciae permetteret. *Ibid, cap. 19.*

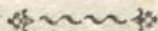
кѸм ла Словѣнѣи мѣате кѸвѣнте РѸмѣнѣи сѸз Ѧзтинѣи, кѸре шѣ
 ѦстѸзѣи вѣкѸск Ѧ Ѧмѣа Словѣнѣскз ѦкѸа, ѦшѸ шѣ ѣи скѸпѣнд дин
 робѣе, Ѧвчѣ кѸ сѣне дин кѸвѣнтеле чѣле Словѣнѣи. Шѣ, фѣиנד кѸ
 РѸмѣнѣи чѣи дин Ѧкѣа ѣра май ѦпрѸпе де Словѣнѣи Ѧчѣшѣ; нѸ мѸ
 Ѧдоѣск, кѸ пѸртѣ чѣ мѸре Ѧ РѸмѣнилѸр чѣ ѣра прѣншѣ ла Словѣнѣи
 Ѧчѣшѣ, Ѧв фост дин РѸмѣнѣи чѣи дин Ѧкѣа. Де Ѧчѣ дѸрѸ ѦкѸ се
 причѣпе, кѸ Ѧмѣа РѸмѣнилѸр чѣлѸр дин Ѧкѣа ѦкѸ дин зѣледе чѣле
 вѣкѣи Ѧв ѦчѣпѸт Ѧ се пѣнѸзрѣи кѸ кѸвѣнте Словѣнѣи. Вѣзѣи май сѸс
 кап. г. 5. 3.

Ѧ сѸта Ѧ пѸтра дела ХѸс, кѸм повѣстѣше ѣвѣѣѸсѣ ПѸмфилѸс Ѧ
 вѣѸа Ѧвѣи КонѸтантѣн ѦпѸрѸт, КѸртѣ Ѧ. кап. 5. скѸѦндѸсе СкѣѦѣи
 кѸ рѸсѣѸѸ ѦсѸпра СѸрмѸтелеѸр ѦчѣстѸра; ѣи ѦтрѸрмѸрѸ пре рѸбѣи сѸи,
 шѣ Ѧи мѣнѸрѸ ѦнѸинтѣ СкѣѦѣилѸр, ка сѸсе кѸтѸ кѸ дѣншѣи. РѸ-
 бѣи СѸрмѸте ѦвѣнѸѣнд пре СкѣѦѣи; ѦтѸѸрѸсѸрѸ Ѧрмѣле ѦсѸпра стѸпѣнѣ-
 лѸр сѸи, шѣ пре тѸѸѣи Ѧи ѣзѸонѣрѸ дин пѸрѣнтѣѸиле мошѣи. Ѧз-
 гонѣѸѣи, не Ѧвѣнд ѦлтѸ скѸпѸре, ѦжѸнѸсѸрѸ ла ѦпѸрѸтѸла КонѸтантѣн,
 кѸрѣле пре тѸѸѣи Ѧи прѣимѣи Ѧ лѸнтрѸ ѦтрѸ ѦпѸрѸѸѣѦ РѸмѣнилѸр. а)
 КѸре ѦтѸмплѸре пре скѸрт ѦшѸ Ѹ скрѣе Ѧеронѣм Ѧ КрѸникѸ ла ѦнѸла
 дѣнѸѦѸѣи 354. „ СѸрмѸтеле мѸрѸѣнѣнѣи пре дѸмнѣи сѸи — ѣв сѸѸѸ
 Ѧ пѸмѣнтѸла РѸмѣнилѸр. в) ѦпѸрѸтѸла КонѸтантѣе, фѣѸѸ Ѧвѣи Кон-
 стантѣн ла ѦнѸла дѣнѸѦѸѣи 358. кѸм скрѣе ѦммѣѸнѸсѣ МарчѣлѣнѸсѣ Ѧ
 вѸртѣ 31. кап. гѣ. скѸѦнд ѸѸте ѦсѸпра вѣкѣѣнѣилѸр рѸбѣи СѸрмѸте,
 кѸрѣи нѸ се стѣдѣсе Ѧ пѸшѣи прѣсте ХотѸр ѦтрѸ ѦпѸрѸѸѣѦ РѸмѣнилѸр,

G g 2

Ѧи

- а) Quum Scythae bellum eis intulissent; Sarmatae servos suos, ut hostibus resi-
 sterent, armaverunt. Servi, parta de hostibus victoria, arma in dominos
 vertere coeperunt, cunctosque patriis sedibus, expulerunt. Hi vero nullum
 alium salutis portum, quam Constantinum, reperere. Qui servare homines
 avertus, universos intra fines imperii Romani recepit. *Eusebius Pamphilus*,
 in vita Constantini Magni Lib. 4. cap. 6.
- в) Sarmatae limigantes dominos suos - in Romanum solum expulerunt. *Hierony-
 mus* in Chronico.

АИ СИЛѢ АШИ ПЛЕКА КАНВЛ, ШИ А ЕШИ, ДИН КЪ НЕДРЕПТЪЛ КЪПРИНСЕ
 АЛЕ СТЪПЖНИЛВР СЪИ МОШІИ, ШИ А СЕ АШЪЗЪ КЪ ЛЪКЪЗІНЦА АЛЮРЪ.
 ШИ АША КОНСТАЊЦІЕ ПРЕ СТЪПЖНІИ САРМАТЕ, ЧЕ ФЪСЪКЪСЕ АНАИИТЕ ДЕ 24.
 ДЕ АНИ ИЪЗГОНИЦІИ, МЪКАР КЪ ЕРА ВЪМЕНІИ КЪ ПРЕПЪС, АИ АТЪВРНЪ ИРЪ-
 ШИ ЛА СТРЪЗМОШЕЦИЛЕ ЛВР МОШІИ. а)

ОУИДЕ ИЪЗ МЖНАТ АПЪЗРАТЪЛ КОНСТАЊЦІЕ ПРЕ РОБИИ САРМАТЕ, СЪ ЛЪ-
 КЪАКЪЗ, АММИАН НЪ ВЪ СПЪНЕ. АСЪ, ДИН ЧЪЛЕ ЧЕ СКРИЕ ЕЛ А КАРТЪ
 АИ. КАП. АИ. СЕ КЪЛЪЦЕ, КЪ АЧЕШЪ АТЪРЪ ДЪНЪРЕ ШИ АТЪРЪ ТІСА, А
 ПАРТЪ ЧЪ ДИН СЪС ДЕ ІАЗИГІА ЕРА. КЪ ПОВЕШЪЦЕ АММИАН, КЪМ ЕРНЖНА
 АКЪ АПЪЗРАТЪЛ КОНСТАЊЦІЕ А СІРМІУМ КЪ ВЪАСТЪ РЪМАНЪ, И СЕ ФЪКЪ
 ДЕ ЦІРЕ, КЪ ЗІШІИ РОБИИ САРМАТЕ ИРЪШИ ФАК ТЪВРЕВЪРАРЕ, ШИ БАТ МАР-

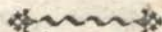
ЦИ-

- а) His secundo finitis eventu, ad Limigantes Sarmatas servos ocuis signa trans-
 ferri utilitas publica flagitabat, quos erat admodum nefas impune multa, et
 nefaria perpetrasse. Nam, velut oblitī priorum, tunc erumpentibus Liberis,
 ipsi quoque tempus aptissimum nacti, limitem perjurpere Romanum, ad hanc
 solam fraudem dominis suis hostibusque concordēs. Deliberatum est tamen,
 id quoque lenius vindicari, quam criminum magnitudo posecebat, hactenus
 ultione porrecta, ut ad longinqua translati, amitterent copiam nostra vexan-
 di: quos pericula formidare monebat scelerum conscientia, diutius commis-
 sorum. Ideoque in se pugnae molem suspicati vertendam, dolos parabant,
 et ferrum, et preces. Verum adpectu primo exercitus, tanquam fulminis
 ictu, pereulsi, ultimaque cogitantes, vitam precati, tributum annuum, de-
 lectumque validae juventutis et servitium sponponderunt: abnuere parati, si
 juberentur aliorum migrare, ut gestibus indicabant et vultibus, locorum
 confisi praesidio, ubi lares, post exactos dominos, fixere securi. Has enim
 terras Parthiscus (*Plinio Partissus, aliis Pathissus, nobis Tibiscus*) irruens,
 obliquatis meatibus, Istro miscetur. Sed dum solus licentius fluit, spatia
 longa et lata sensim praeterlabens, et ea coarctans prope exitum in angu-
 stias, accolas ab impetu Romanorum alveo Danubii defendit, a barbaricis
 vero excursionibus suo tutos praestat obstaculo: ubi pleraque humidioris soli
 natura et incrementis fluminum redundantia, stagnosa et referta salicibus,
 ideoque invia, nisi perquam gnaris: et super his insularem anfractum aditu
 Parthisci pacite contiguum, amnis potior ambiens, terrae consortio separa-
 vit. — Limigantes, territi recentibus subactorum exemplis et prostrato-
 rum, — inclinavere Cervicēs. — Et qui animas amittere potius, quam cogi
 solum vertere, putabantur, — sedes alias suscipere sunt adsensi tranquillās
 et fidās. — Exsules populos (*Liberos Sarmatas*) licet mobilitate suspectos,
 acturos tamen paulo verecundius, tandem reductos in avitis sedibus collo-
 cavit. *Amimianus Marcellinus Lib. 17. cap. 13.*

циниле Апзрцией Рѡманилвр. Де оунде тримцижда доѡ ѡфицирѡ
ѡсташи Апзратѡла ла Сѡрмате, ка сзи ѡтрѡбе дѡспре причина неѡдих-
нирей лвр; ѡй поѡтирѡ, ка сзи сѡфере Апзратѡла сѡ трѡкѡ ла дѡ-
сѡла прѡсте Дѡнзре, ши сзи спѡнѡ неѡбиле сѡле; ши кѡм кѡ ѡй
сѡнт гѡта, де ва крѡ Апзратѡла, ѡ прѡимѡ лок де азкѡш ѡ лѡнтрѡ
ѡтрѡ Апзрциѡ Рѡманилвр, оунде ввр сѡ фѡе кѡ линиѡе, ши ввр дѡ
дѡжде Апзратѡлашѡ. Дѡчи Апзратѡла ѡй слѡвози прѡ тѡѡи сѡ вѡнѡ
прѡсте Дѡнзре ла дѡнѡла лѡнѡз четѡтѡ Ячимѡнкѡм, кѡрѡ ѡкѡм се кѡ-
амѡ Петроварадинѡм. Дѡнтрѡ ѡчѡстѡ повѡстире ѡлѡи Яммѡн се вѡ-

де.

- а) Inter haec ita ambigua Constantium, Sirmii etiam tum hiberna quiete euran-
tem, permovebant nuntii metuendi et graves, indicantes id, quod tunc mag-
noperere formidabat, Limigantes Sarmatas, quos expulsisse paternis avitisque
sedibus dominos suos ante monstravimus, paulatim posthabitis locis, quae
eis anno praeterito utiliter sunt destinata, ne, ut sunt versabiles, aliquid
molirentur inimicum, regiones confines limitibus occupasse: vagarique licen-
tius genuino more, ni pellerentur, omnia turbaturos. Quae superbius inci-
tanda propediem Imperator dilato negotio credens, coacta undique multitu-
dine militis ad bella promptissimi, nec dum adulto vere ad prociectum egres-
sus est, - - sub pellibusque exercitu diffuso per Istri fluminis margines, bar-
baros observabat. — Confestim itaque missis ad Limigantes duobus tribunis
cum interpretibus singulis, explorabat modestius percontando, quam ob rem,
relictis laribus, post pacem et foedera petentibus attributis ita palarentur
varii, limitesque contra interdita pulsarent. Qui vana quaedam eausantes
et irrita, pavore adigente mentiri, Principem exorabant in veniam, obse-
crantes, ut simultate abolita, transmissio flumine ad eum venire permetteren-
tur, docturi, quae sustinerent incommoda: paratique intra spatia orbis Ro-
mani, si id placuerit, terras suscipere longe discretas, ut diuturno otio in-
voluti, et quietem colentes tanquam salutarem Deam, tributarium onera
et nomen. His post reditum tribunorum compertis, Imperator exsultans,
ut negotio, quod rebatur inexplicabile, sine ullo pulvere consummando,
cunctos admisit, aviditate plus habendi incensus. — Proinde vallo prope Aci-
muncum locato, celsoque aggere in speciem tribunalis erecto, naves vehen-
tes quosdam legionarios expeditos, alveum fluminis proximum ripis obser-
vare sunt jussae, cum Innocentio quodam agrimensore hujus auctore con-
sillii: ut si barbaros tumultuare sensissent, aliorum intentos post terga per-
vaderent improvisi. Quae Limigantes licet properari sentirent, nihil tamen
praeter preces fingentes stabant incurvi, longe alia, quam quae gestu prae-
ferebant et verbis, altis mentibus perpensantes. Visoque Imperatore ex alto
suggestu jam sermonem parante lenissimum, meditanteque alloqui velut mor-
igeros jam futuros: quidam ex illis furore percitus truci, caleco suo in tri-
bu-

де, кз Зішті Сѣрмате дин сѣс де Іазігіа Атрз Тіса ші Атрз Дѣ-
нзре ѣра. Трекѣна Сѣрмателе ла Апзрѣтѣла, кѣм май сѣс зисем се
ѣрзтѣ, кз вѣр сѣсе роѣце де Апзрѣтѣла, ші стѣ плекѣци, ѣлтеле ѣ
инимз ѣвѣнд, де кѣм ѣрзтѣ кѣ сѣхимеле, ші кѣ вѣрка. Де оѣнде
вѣрѣна Апзрѣтѣла ѣле грзѣ кѣ блѣндѣце, оѣнѣла динтрз дѣншѣи ѣчепѣ
кѣ тѣрѣаре ѣ стрігѣ, Мѣрѣа, Мѣрѣа, кѣре кѣвѣнт ла ѣй ѣсте сѣзми де
рзсѣоѣ, дѣпз дѣнѣла оѣрмѣ тѣатѣ мѣлцимѣ, рздикѣна стѣгѣла, ѣ
стрігѣ, ші ѣ порнѣ ѣсѣпра Апзрѣтѣлашѣ. Чѣи Апзрѣтѣла, ѣдѣкѣнашѣ
кѣрѣна оѣн кал вѣн де фѣгз, скзпѣ. Іѣрз Сѣрмателе ѣморѣна крѣ
кѣѣва дин чѣи де ѣжгз Апзрѣтѣла, рзпѣрз Окѣвнѣла чѣл Апзрѣтѣск,
шѣи кѣпзтѣѣла чѣл де ѣѣр. Атрѣнчѣ ѣастѣ Рѣманз слѣвозѣндѣсе Атрз
Сѣрмате, пре тѣоѣи кѣѣи ле ѣра ѣнаѣнте ѣи дѣмикѣрз. ѣкзтрѣѣ
сѣѣ дѣс ѣпѣи чѣи рзмѣшѣ Сѣрмате Рѣѣи, ші оѣнде сѣѣ ѣшезѣт сѣ
ѣзкѣѣскѣ, ѣммѣан нѣ скрѣе. Сѣсе фѣи ѣшезѣт тѣоѣи ѣрзшѣи ѣ пѣртѣ
чѣ дин сѣс Атрз Дѣнзре шѣи Атрз Тіса, нѣ се пѣате крѣде, де ѣ-
ѣрз че ѣй кѣ ѣчѣле лѣкѣрѣи нѣчѣи кѣм нѣ ѣра ѣдѣстѣлѣѣи, шѣи пѣнтрз
ѣчѣѣ пѣфтѣ дѣла Апзрѣтѣла, ка сѣ ле дѣѣ мошѣи ѣ лѣкѣла ѣпзрѣѣѣи.
Іѣрз дѣсѣре ѣчѣѣ нѣчѣи кѣм нѣ мз пот ѣдон, кз де ѣчѣшѣ Окѣлѣѣи ѣѣ
фост ѣчѣѣ, кѣрѣи скрѣе Нѣтѣрѣѣла ѣшѣ Бѣла ла кап. ѣѣ, кз фѣрз ѣдѣшѣи
дин Бѣлѣгѣрѣа ла мѣрѣиниле рѣшилѣѣр. а)

ДИН

bunal contorto, *marha, marha*, quod est apud eos signum bellicum exclamavit: cumque secuta incondita multitudo, vexillo elato repente barbarico, ululans ferum in ipsum principem ferebatur. Qui cum ex alto despiciens plena omnia discurrentis turbae cum missilibus vidisset; — externis mistus et suis, - equo veloci impositus, cursu effuso evasit, stipatores tamen pauci - interierunt; — sellaque regalis cum aureo pulvinari, nullo vetante, directa est. Mox autem - exercitus, — licet ob procursionem subitam semitectus - barbarorum, mori obstinatorum, catervis semet immersit: — obvia quaeque obtruncabat sine parcimonia. — Post quae tam saeva, digestis pro securitate limitum, quae rationes monebant urgentes; Constantius Sirmium redit. *Ammianus Lib. 19. cap. 11.*

- а) Qualiter etiam ipsi Selavi de terra Bulgariae conducti fuerunt ad confinium Ruthenorum. *Notarius Belae, Regis cap. 12.*

Дин чѣле дин сѣс зисе арятат лѣкрѣ ѿсте, кѣ ѿ Іазігѣа, адекѣ
 ѿтрѣ Дѣнзрѣ шѣ ѿтрѣ Тѣса, дела шанцѣриле, каре се кіамѣ Рѣманѣ,
 ѿ жос, пѣнѣ оунде се мѣстекѣ Тѣса кѣ Дѣнзрѣѣ, ѿтрѣ лѣкѣвѣторѣи
 Сѣрмате оунѣи ѣра слѣвоѣи сѣв Нѣкѣмѣши, адекѣ Боѣри; оунѣи рѣвѣи
 Боѣрилѣвр ѣчѣлора. Шѣи, прѣкѣмѣ май сѣс вѣзѣм, рѣвѣи Сѣрмате, ско-
 цѣнд дин цѣрѣ пре Стѣпѣнѣи сѣи, ѿсѣши мѣщѣнѣрѣ цѣра кѣ. де
 ѿнѣи, пѣнѣ кѣнд вѣтѣндѣи ѿпѣратѣла Конѣтанѣѣе, ѿи ѣзгонѣ де ѿко-
 лѣ, шѣи ѿтѣрѣнѣ пре лѣпѣдѣаѣи Боѣри. Фѣпта Рѣвилѣвр ѣчѣстора, кѣ
 карѣ лѣпѣдѣарѣ пре Стѣпѣнѣи сѣи дин цѣрѣ, шѣи ѿ мѣщѣнѣрѣ ѿшѣи,
 ка ѿ фѣптѣ нѣлаѣ, кѣ рѣсѣнет, шѣи прѣѣтрѣѣнѣ нѣ пѣтѣ сѣ нѣ фѣе
 мѣлатѣвр цѣрѣи кѣносѣкѣтѣ, дѣрѣ май вѣртѣѣ вѣчѣнилѣвр Рѣмѣнѣи чѣлѣвр
 дин Мѣсѣа, шѣи ѿцилѣвр Рѣманѣ, каре мѣлатѣ трѣкѣѣ ѿвѣрѣ кѣ ѣи пѣнѣ
 че ѿѣ конѣчѣнѣт. Нѣ мѣ ѿдоѣск, кѣ рѣсѣоѣл, кареле лѣѣ ѿвѣт Рѣ-
 мѣнѣи кѣ рѣвѣи ѿчѣщѣк сѣв кіѣмѣт рѣсѣоѣ ѿсѣпра рѣвилѣвр, шѣи стѣпѣ-
 нѣрѣѣ ѿчѣ де кѣ. де ѿнѣи ѿ рѣвилѣвр ѿчѣстора сѣв кіѣмѣт стѣпѣнѣрѣѣ
 рѣвилѣвр. Дѣчѣи, фѣѣнд кѣ ла Італѣанѣи, шѣи ла Рѣмѣнѣи чѣи дин Мѣ-
 сѣа, дин карѣи май вѣртѣѣ сѣтѣ ѿѣстѣ Рѣманѣ ѿчѣл, рѣвѣи се кіѣмѣ склѣвѣи
 (Sclavi); де оунде шѣи ѿтѣзѣи ла Італѣанѣи рѣвѣи се зѣк, Оклѣвѣи
 (schiavi); ѿрѣ ла зѣшѣи Рѣмѣнѣи ѿтѣзѣи ѿкѣ се зѣк лѣмпѣде ка
 май дѣмѣлат. Склѣвѣи: ѿстѣшѣи Рѣманѣи, шѣи тѣѣи Рѣмѣнѣи вѣчѣнѣи
 дин Мѣсѣа прѣ рѣвѣи ѿчѣщѣк, склѣвѣи (Sclavi), шѣи рѣсѣоѣл ѿчѣста лѣѣ
 нѣмѣт рѣсѣоѣ ѿсѣпра Оклѣвилѣвр, шѣи ѿчѣ скѣртѣѣ ѿ лѣвр стѣпѣнѣрѣе,
 стѣпѣнѣрѣѣ Склѣвилѣвр. Кѣ оунѣи кѣвѣнѣт, прѣкѣмѣ ѣра ѿчѣщѣк рѣвѣи,
 ѿшѣа нѣ ѿѣ пѣтѣт сѣ фѣе ѿтѣмѣнѣтрѣѣ кѣносѣкѣѣи Італѣанѣилѣвр, фѣрѣ
 сѣпт нѣме де Оклѣвѣи, адекѣ рѣвѣи. Рѣвѣи дѣрѣ ѿ Сѣрматѣлѣвр, карѣи
 ѿѣ фѣст ѿтрѣ Дѣнзрѣ шѣи ѿтрѣ Тѣса, ѿѣ дѣт прѣчѣнѣнѣ ѿчѣпѣтѣлѣи
 нѣмѣлѣи Оклѣвилѣвр, шѣи прѣ ѣи ѿѣ кіѣмѣт ѿтѣѣю, шѣи ѿтѣѣю, Склѣвѣи.
 Кѣм кѣ рѣвѣи ѿчѣщѣк ѿѣ фѣст Рѣшѣи, нѣ не лѣсѣ ѿ не ѿдоѣи, шѣи кѣвѣнѣтѣлѣ
 ѿчѣла: Мѣрѣѣа, кареле шѣи ѿтѣзѣи ѿсте ѿ лѣмѣѣ Олѣвѣнѣѣскѣѣ, Мѣрѣѣа,
 шѣи

Асзмиѣзх мѡарте. Кз, прекѡм Рѡмѡнѡи, Адемнѡдѡсе оуѡи пре а-
 цѡи ла рзскою, стрѡгз: Дѡ пе мѡарте; аша Оклавѡи ачѡм стрѡга:
 „ Мѡрха! “ саз Мрха

Кзноскѡт лѡкрѡ исте, кз нѡмеле Оклавѡилѡр ѡ Кѡрѡи чѡи дин тѡю
 лѡз поменѡт Ёорнѡндѡс дѡспре пѡртѡ Латѡнилѡр, дѡспре пѡртѡ Грѡчи-
 лѡр Прокѡпѡсе, кѡрѡи амѡндѡи аѡ кѡстѡт ѡ сѡта ашѡса дела Хѡ. Ёор-
 нѡндѡс скрѡиѡдѡ истѡрѡи са ѡ Итѡлѡта; дѡпз вѡрѡа Итѡлѡнилѡр ѡи аѡз-
 ми Склѡви. Дѡпз ачѡаши бѡрѡз ѡ Итѡлѡнилѡр, шѡи ѡ Рѡмѡнилѡр
 чѡлѡр дин Мѡсиѡ прѡимѡндѡсе ачѡст кѡвѡнт шѡи ѡ лимѡа Грѡчилѡр,
 ѡи кѡемѡ шѡи Прокѡпѡе, Склѡви, саз Оклавѡиѡи. Дѡпз ачѡа тѡтѡрѡр,
 фѡрѡз кѡноскѡци сѡпт нѡме де Склѡви.

Асз, мзкар кз нѡмеле ачѡста нѡ се афлз ѡ скрѡсѡрѡи пѡнз ла
 сѡта ашѡса; тѡтѡши бѡне Асзмиѡзх Катѡнчѡч, кз нѡ атѡнчѡи аѡтѡю
 саз нзскѡт. а) Нѡ; чи, прекѡм май сѡс кззѡм, дин сѡта ѡ пѡтра, ѡ
 зѡлеле лѡи Констѡнѡце саз дат нѡмеле ачѡста рѡвилѡр чѡлѡр дѡнтрѡз
 дѡнзре шѡи Тѡса. Кѡре нѡме лзцѡндѡсе, се дѡде дѡпз ачѡа тѡтѡрѡр
 Гѡнтѡлѡр ачѡлѡра, кѡре ачѡаши лимѡз ѡпреѡнз кѡ Склѡви ѡ грѡа,
 шѡи де оуѡ нѡм ѡра кѡ Склѡви, мзкар кз ачѡст нѡме аѡтрѡ дѡвѡр нѡ
 се кѡвѡне аѡтѡра, фѡрѡз ачѡлѡи рѡм, кѡрѡи аѡ фѡст рѡки.

Тѡрѡз ѡкѡачѡ бѡне причѡпѡндѡ ачѡи чѡ се аѡзмѡ де аѡциѡ Склѡви,
 кз нѡмеле ачѡста Асзмиѡзх рѡки; ка сѡ оуѡрѡскѡз дела сѡне ачѡстѡз
 нечѡпѡсте; прѡнсерѡз ѡ лѡса дин нѡмеле ачѡла, к. шѡи ѡ се кѡемѡ Слѡви,
 саз Слѡвиѡи. Кѡре нѡме, кѡ кѡт чѡл дин тѡю ѡра май аѡпѡс, шѡи
 вѡдѡ оуѡ ачѡпѡт аѡтѡнекѡт ѡ Склѡвилѡр, аша ѡ фѡи гѡнтѡле Склѡво-
 нѡиѡи нзскѡте дела мзрѡциѡ стрѡмѡши, Асзмиѡзх; шѡи аша аѡ ачѡпѡт
 ѡ се зѡче, Слѡви, Слѡвиѡи. аѡциѡ аѡ ачѡпѡт ѡ се кѡемѡ, Слѡвени,
 шѡи лимѡа са ѡ ѡ нѡми Слѡвениѡскѡз. Асз дѡвѡрѡла нѡ дин тѡлѡзѡриле
 чѡле

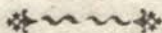
а) Nomen Slavorum apud Jorjandem, Seculi sexti Scriptorem, primum occur-
 rere, notum eruditus est; nemo tamen prudens id tum primo enatum adse-
 ruerit. Petrus Katantsich, de Istro cap. 6. num. 6.

чѣле волниче се каде асе квалѣче, чи дин скрисорила чѣле бѣки. ачѣа
 ѣсте ддеверит, кз нѣмеле ачѣста динтрѣ ачепѣт нѣ саѣ зис ниче
 слави. саѣ славени, ниче словени, пре кѣм май сѣс вѣзѣм, чи скла-
 ви ши склавени. Дрепт ачѣа, карѣи юбѣск аши кѣма лимба са сло-
 венѣскз, тот атѣта фѣче, ка кждѣ ѡар зиче склзвѣскз, саѣ скло-
 венѣскз. Дрепт ачѣа, де вом вѣкѣ а грзи дѣпз вѣкѣме, сингѣри
 ачѣа, карѣи ѡнит ѡстрзнепѣци ѡклавилѡр, се каде дѣалѣкта лимбей
 сѣле сѣ ѡ нѣмѣскз склзвѣскз, саѣ, фѣиндѣле грѣцз де ачепѣтѣла лѡр,
 сѣ ѡ зикз словенѣскз. Гѣрз алте дѣалѣкте аде ачѣциѣ лимбей лѣциѣте
 асѣпра ддевѣрѣлѣши ѣсте асе нѣми словенѣциѣ саѣ славенѣциѣ. Ъѣ
 дрепт пѣнтрѣ причѣперѣ Рѡмѣнилѡр, ла карѣи ѣсте прѣимѣт нѣмеле ачѣста,
 тоате дѣалѣктеле лимбей рѣсѣциѣ май дѣкѣе ѡри ле анѣмѣск словенѣциѣ,
 ши пре нѣмѣ аѣи кѣм ѡловени.

Асѣмнѣм ачи, кз Грегѣриѣ Папа ал шѣптеле, скрѣинд Карте лѣи Ми-
 хаѣла Принципѣлѣи Ѣрвѣи ла аѣгѣла 1078. пѣне титѣла: Дѣи Михаѣла
 Краѣѡлѣи ѡклавилѡр, кѣм асѣмнѣ Дѣчѣге ла нѣмѣрѣла мѣ. аѣи Дѣѣ-
 клеас. а) де ѡѣнде ѡѣрмѣкзз, кз атрѣ ачѣла вѣкѣ аѣкз нѣ ѣрѣ мѣтѣт
 нѣмеле ѡклавѣи а ѡлавѣи, саѣ а ѡлавѣени.

Пре ачѣаши Ѣармате динтрѣ дѣнѣре ши Тѣса скрѣитѣриѣ чѣи бѣки
 аѣи кѣамз дѣтинѣче, Лимигантѣс (Limigantes), дѣкз; Мѣрѣи-
 нѣни, дела кѣвѣнтѣла лимѣс (limes), мѣрѣине, пѣнтрѣ кз ѣрѣ хо-
 тѣрѣши кѣ аѣнѣрѣциѣ Рѡмѣнилѡр, ши ашѣ цѣѣра лѡр ѣрѣ ла мѣрѣи-
 ниле аѣнѣрѣциѣ Рѡмѣнилѡр. Мѣрѣинѣ, саѣ лѣтинѣче лимѣс, (limes)
 грѣчѣче се зиче, ὄρος. Нѣ поате фѣи аѣѣѣлз, кз ѡѣнгѣриѣ дела грѣ-
 чѣскѣла ὄρος аѣ кѣамз пре Рѣсѣ, ѡрос (Orosz). Ши ашѣ ѡросѣк
 (Oroszok) асѣмнѣкзз ачѣа че асѣмнѣ ла Латѣниѣ, Лимигантѣс (Li-
 migan-

4) Gregorius Septimus, summus Pontifex, eidem Michaëli Serviae Principi scri-
 bens, Ep. 12. ait: *Michaëli Sclavorum Regi*, salutem et Apostolicam bene-
 dictionem. Dat. Romae 1078. *Nota Lucii* ad num. 42. Diocleatis.

migrantes), адекъ Сармате савъ Русій динтръ Дѣнзре ши Тиса. Аскъ Оунгврий акѣм пре тоѣй Русій аи кѣамъ ѡросок (Oroszok).

Иѣсте а Ирдѣла оун нѣм, чи дин фѡарте пѣцини ѡаменн стѣ, кѣрѣи рѡмжнѣще се кѣамъ Скѣай, дела квѣжнтѣла Италиенѣскъ Скѣави (Schiavi); лимѣз нѣ ворѣѣскъ алта, фѣрѣз лимпѣде чѣк рѡмжнѣскъ, портѣла аскъ ал аѣ ал рѡмжнилѡр чѣлѡр де прин сѣте; крединца ле ѣсте Дѣстерзнѣскъ, ши Пѡпѣи аѣ динтръ Сѣси. Іѡсѣфѣс Бѣнкеѡ, а Сѣплементеле чѣле ла Тѡмѣла аѣтѣю а Трансилванѣиѣи аѣаѡсе, Кѣртѣкъ а. с. рѣг. зѣче, кѣ Русій савъ Рѣтѣнѣи а сѣта а ѡпта ѣшинѣ дин Русѣа алѣк, ши черкѣндѣши лок де лѣкѣинѣз, оунѣи савъ ашезѣт а Бѣагарѣа, алѣиѣи а Сѣрѣѣа, ши чѣле лалте. Кѣ прилѣжѣла ачѣла ѡ парте динтръ дѣншѣи аѣ аѣтрѣт а Ирдѣла, динтръ кѣрѣи ши акѣм май сжнт аиѣи. Май аколѡ зѣче, кѣ кѣ аѣтрѣрѣк ачѣста савъ ашезѣт а лѣкѣи а сѣтеле Бѣнгарѣа, Раѣшдерфлѣин ши а Чергѣз. Чи пре ачѣи дин зѣселе сѣте рѡмжнѣи аи кѣамъ Скѣай, кѣм асемнѣай май сѣс; ѣрѣ пре Русѣи чѣи дин Русѣа алѣк ниѣи ѡаѣтѣз нѣ ѣѣ кѣемѣт рѡмжнѣи Скѣай. Май кредъ ѣѣ дѣрѣз, кѣ Скѣайѣи ачѣщѣк сжнт динтръ Скѣлавѣи чѣи дин пѣрѣциле Сѣпѣсѣлѣи а цѣра оунгврийскѣк, ши пѡате де ѡаѣтѣз аѣ венѣт кѣ Моравѣи а зѣлеле Принѣипѣлѣи Ирдѣлѣлѣи Бѣтлен Гѣлѡр, де аколѡ аѣѣкѣнд кѣ сѣне ши крединца чѣ Дѣстерзнѣскъ. Чи, фѣинѣ ѣи пѣцини, ши аѣкѣнѣѣрѣаѣи де рѡмжнѣи, квѣрѣнд аѣши пѣѣрдѣѣрѣз лимѣа нѣмѣлѣи сѣз, ши аѣвѣцѣарѣз чѣ рѡмжнѣскъ, кѣт акѣм нѣмай кѣ нѣмеле ши кѣ крединца сжнт десклинѣиѣи де рѡмжнѣи.

Аколѡши зѣче Бѣнкеѡ, кѣ Дѣкѣи, пре кѣрѣи ѣѣ аѣвинѣ Траѣан нѣ нѣмай аѣ грѣнт Сарматѣчѣще савъ словенѣще, чи ши де сѣнѣе аѣ фѡст Сармате. Ачѣста де аколѡ врѣк сѣ ѡ аѣрѣте, кѣ мѣлте сѣте а Ирдѣла аѣ нѣме словенѣшѣи, квѣнѣз ѡарѣз: Дѡбра, Бранѣчка, Хѣри, Чиѣстѣю, Корѡнка, ши алтеле.

Дарз, дакз есте адеврѣт, кз рѣшїи дин Рѣсїа алвз саз аше-
зѣт ѿ сѣта ѿ ѡпта ѿ лзквїи ѿ Ярдѣл, кѣм врѣ Бенкеѡ, аз нѣ пѣтѣ
дела Рѣшїи ачѣшѣ сзсе пѣнз нѣмеле ачѣсте, сз нѣ рзмѣнз тѡкма
дела Дакїи? Ши аз нѣ пѣтѣ сзсе дѣ нѣмеле ачѣсте дела Словенїи чѣи
че ѣра ѿпревнѣци кз Яварїи агѣнчїи, кжнд стзпжнѣ Яварїи Дакїа?

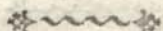
Де ѿколѡ ѿкз врѣ Бенкеѡ сз арѣте, кз лїмба Дакїилѡр аз фѡст
Словенѣскз, пѣнтрѡ кз ѿ лїмба Рѡмжнїлѡр мѣлте кзвїнте се ѿфлз
Словенѣшїи, кѣрѣ нѣ де ѿрѣк саз пѣтѣт ѿтжмплѡ, фзрз кз Рѡмжнїи
аз трзїт ѿпревнз кз Дакїи ѿ Дакїа. Кз, дѣпз кѣм зїче Стефан
Капрїнѣи, Рѡмѣнїи нїчїи ѡдѣтз нѣ ар фї сзферїт аша сзсе стрїче
лїмба лѡр нѣ кзвїнте Сарматїчѣшїи, дакз Дакїи кз кѣрїи аз вїецзїт
Рѡмѣнїи местекѣци, нѣ ар фї фѡст де нѣм Сармате.

Чи маї сѣс арзѣїи, кз кзвїнтеле чѣле Словенѣшїи Рѡмѣнїи ачѣл, кѣ-
рїи фзсѣсе прїншїи ла Сармате, ле адѣсерз ѿ Дакїа. Ба ѿ сѣта ѿ
нѡлѡ ѣра ѿ Ярдѣл ѿпревнз кз Рѡмжнїи лзквїтѡрїи Склѡвїи, кѣм не
ѿвѣцз Нѡтѣрїѣл лѣї Бѣла, ши маїнаїнте нѣ пѣцїне гїнте Слове-
нѣшїи венїнд кз Яварїи, пѣнз аз цїнзт Яварїи Дакїа, ѿ тѡатз Дакїа
аз лзквїт. Кз ачѣст прїлѣж маї мѣлте кзвїнте Словенѣшїи се вж-
рѣрз ѿ лїмба Рѡмжнѣскз, ши мѣлте лѡкзрїи нѣмеле дела Словенїи а-
чѣл дѣте пѣнз ѿстззїи ле цїн ѿ тѡатз Дакїа, адекз ѿ Бзнѣт, ѿ Яр-
дѣл, ѿ цѣра Мѡнтенѣскз, ѿ Молдѡва, чѣле лѣлте. Вѣзї маї сѣс
кап г. с. з.

§. в.

ѿ Бѡлгарїлѡр.

Нѣ фзрз прїчїнз се мѣнїе Катѣнчїи, де їстро кап з. ѿсѣпра ѿ-
чѣлѡра, кѣрїи ѿчѣпѣтѣл нѣмелѣїи Бѡлгарїлѡр ѿл траг дела рѣлѣ Бол-
га; ши мжртврїстѣще, кз Бѡлгарїи ши ѿстззїи се зїк пре сїне, Бол-
лѣрїи, ши пре тѡцїи ѡменїи чѣи маї де фрѣнте їллїрїи ѿї кїамз кз

ачѣлаши кѣвѣнт. а) кáреде ши Рѡмѣнїи ѿ цин, нѣмїна Болѣри пре ачѣл, кáри ѿ Оунгарїа се кѣмѣ нѣмешї. Нѣ де аирѣ, фѣрѣ дин пáртѣ чѣ дин жос атрѣ Дѣнѣре ши атрѣ Тїса сѣ кáде сѣ крѣдем а фї нѣскѣт нѣмеле ачѣста.

Кѣ, пре кѣм нѣмеле Оклáви, Рѡмѣнїи чѣй де прѣсте Дѣнѣре ѿ дѣдерѣ Рѡбилѣр Сáрмате, ашá ши нѣмеле, Бѣлгарї, дела ачѣлши Рѡмѣнїи, ми се пáре, а фї дѣрѣнт. Кѣ стѣпѣнїи ачѣл Сáрмате, кáри ѣрá атрѣ Дѣнѣре ши Тїса, лá скрїпторїи чѣй вѣкї Латїнѣши се зїк лїберї (liberi). Вѣзї аммїан Марчелїн Кáртѣ жї. кап гї. Лá Італїанї нѣсте кѣвѣнт, вóлїа, (Voglia, сáз дѣпѣ Ортѡграфїа Латїнѣскѣ Volja), кáреде лá Рѡмѣнїи чѣй дин кóачѣ де Дѣнѣре, фїннд кѣ ачѣшѣ л, (1) атрѣ дóаѡ вокáле, кáреде лá Італїанї се зїче мóале, де тот ѿ лáсѣ афáрѣ, се зїче, вóм (Voja), ирѣ Рѡмѣнїи чѣй дин колѡ де Дѣнѣре, л, (1) мóале пѣрѣрѣ ѿ цин атрѡкма кѣ Італїанїи. Кѣвѣнтѣл, вóм, асемнѣзѣ лá Рѡмѣнїи ши воїнцѣ ши волнїчїе (латїнѣше libertas), кѣнѣ ѡарѣ, аре вóе сѣ мѣргѣ, атѣта фáче, кá аре волнїчїе, сáз ѣ вóлнїк (латїнѣше liber) сѣ мѣргѣ. Дин кѣвѣнтѣл, вóм, сáз зїс волїрї (Voljari), адекѣ, кѣм зїк Латїнїи, лїберї (liberi), ши ашá, пре кѣм пре Сáрмателе рѡкї нѣз зїс, склáви, Рѡмѣнїи чѣй де прѣсте Дѣнѣре, кáри ѣрá мáй вѣчїнїи, ши мáре пáрте аѣрѣрѣ а рѣскѡї асѣпра ачѣлѣр Сáрмате; ашá пре Сáрмателе стѣпѣнїи, кáри латїнѣше се кѣмá, лїберї (liberi), дѣпѣ дїалѣкта сá нѣз зїс волїрї (Voljari); мѣтѣндѣсе дѣпѣ ачѣл, в, (V) ѿ Б, (B), ши і, мóале (j) ѿ г, (g), кá ши о, ѿ з; (u) кáртѣ де мѣлѣте ѡрї се атѣмплѣз; ѿ лок де волїрї (Voljari), сáз зїс

а) Bulgari se et hodie Bolyarios nuncupant, quod *optimates* vult significare; sed et nos *melioris notae* seu cives, seu alios quoscunque, sic nominare solemus. Eadem appellatione prioribus quoque seculis usi fuere Bulgari. O. Iaho teste, qui Bulgaros bene novit, Valachorum etiam optimates *Bojarones* (*Boljarones*) dicebantur. Petrus Katantsich de Istro, cap. 7.

зис Българий (Bulgari). Рѡмѣнїи чѣй дин коаче де дѡнзре сїнгѡр
Б. мѡтѣндѡа ѿ Б. ши лѡпѡдѣндѡ л, мѡале дѡпѡ дѡтина са, пре
Нѣмешїи (Nobiles) ши ѡстѡзїи ѿ кїамѡ, Боїрїи.

Българїи ѡчѣпѣк, пре кѡм пѡрѡрѣк ѡѡ фост кѡ мѡнїе, ѿ тѡкма ка ши
Оклавїи, ѡсѡпра Рѡмѡнилѡр, дѡпѡ кѡм ѡтрѡ ѡлїи не лѡсѡ скрїс ѡм-
мїанѡс Марчелїнѡс ѿ Кѡрциле май сѡс ѡнѡмїте; ѡшѡ, дѡбѡндїна
тїмп, ѡѡ нѡвѡлїт ѡтрѡ ѡпѡрѡциѡ Рѡмѡнилѡр; ши цѡрей, ѡтрѡ кѡ-
ре сѡѡ ѡшеѡт, де пре нѡмеле лѡр ѡсе дѣде нѡме, Българїа, кѡрѣк пѡ-
нѡ ѡстѡзїи ѡшѡ се кїамѡ. Българїи ѡчѣпѣк ши ѡнѡнїте де ѡсе ѡшеѡ
ѡтрѡ ѡпѡрѡциѡ Рѡмѡнилѡр, ѡкѡ сѡрѡ ѡаменї пѡтѣрнїчїи, дѡпѡ кѡм
ла Кѡртѣк ѡї. кап ѡї. мѡртѡрїсѣкѡе ѡммїан Марчелїн. а) Пѣнтрѡ ѡ-
чѣкѡ нѡ сѡ де ѡсе мїрѡре, кѡ ѿ вѡемїле чѣкле тѡрѡѡрѡте, ши ѡ слѡвнї-
чѡней ѡпѡрѡциѡ Рѡмѡнилѡр ѡѡ пѡтѡт сѡ сѡ рѡсѡѡтѡ ѡтрѡ ѡпѡрѡ-
циѡ Рѡмѡнилѡр, де ѡѡрѡ че ши кѡнд сѡрѡ ѡтрѡ вѡртѡтѣк са стрѡлѡ-
чїта ѡчѣкѡ ѡпѡрѡциѡ, нѡ пѡцїнѡк грїѡе дѡ ѡчѣпѣк ѡпѡрѡциѡ Рѡ-
мѡнїи.

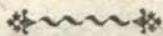
§. 7.

ѡ Сѡрѡкїлѡр.

Сѡрѡїи лѡтнїкѡе се ѡїк, Сѡрѡїи (Servi) сѡѡ Сѡрѡїани (Servi-
ци), кѡре кѡвѡнїт ѡсѡмнїѡзѡ слѡцїи, сѡѡ рѡвїи. Рѡѡ се мѡнїе Ка-
тѡнчїчїи ѡсѡпра лѡїи Константїн Порѡфїрогѡнїтѡ, кѡчїи ѿ Кѡртѣк ѡк.
ѡїче, кѡ Сѡрѡїи пѣнтрѡ ѡчѣкѡ се ѡїк сѡрѡїи (Servi), пѣнтрѡ кѡ ѡѡ
слѡжїт ѡпѡрѡтѡлѡвїи Рѡмѡнилѡр; ши ѿ тѡѡте пѡрѡциле, ѿ кѡртѣк де ѡ-
стрѡ, кап ѡї. се сѡчѣкѡе, ка де ѡнѡрѣк сѡ трѡгѡ нѡвѡрѡлѡ нѡмелѡнїи ѡчѣ-
стѡѡ, пѡрѡ нѡ дѡла кѡвѡнїтѡлѡ лѡтнїск, сѡрѡїи (Servi). Ши фїїна кѡ

Кон-

а) Potentes olim ac Nobiles erant hujus indigenae regni; sed conjuratio clande-
stina servos armavit in facinus. Atque ut Barbaris esse omne jus in viri-
bus assuevit, vicerunt dominos ferocia pares, sed numero praecinentes.
Ammianus Marcellinus Lib. 17. cap. 12.

Константи́н Порфи́роге́нитъ ла лóкѣла май сѣс ѿсѣмнат пре О́рбѣи ѿи нѣмѣше Сѣрбли (Serbli); кѣ ѿмѣндóаѣ мѣниле ѿпѣкѣндѣсе де кѣвѣнтѣла ѿчѣста; кѣ мѣниле ѿтрѣвѣз: „ Че пла́сѣ де лѣмѣз ѣ ѿчѣла, ѿ кáртѣ Сѣрбли сѣ ѿсемнѣзе слѣѣи? а) Де о́унде, пѣрѣндѣсе лѣи, кѣ ниче ѿтрѣ лѣмѣз кѣте сѣнт пре лѣме, кѣвѣнтѣла, Сѣрбли, нѣ ѿсѣмнѣзѣ, слѣѣи, сѣз рóбѣи; ѿши нѣлѣчѣше, кѣм кѣ ѿдѣстѣла кѣ ѿтрѣвѣртѣ ѿчѣла ѿз ѿдеверѣт, кѣ нѣмѣле О́рбѣилѣр нѣ се траѣе дела кѣвѣнтѣла лѣтинѣск, Сѣрви (servi).

Де ѿр фѣи фост кѣноскѣтѣ лѣи Катáнчѣч лѣмѣа Рѣмѣнилѣр, май вѣртóс ѿчѣлѣр де прѣсте Дѣнѣре; нѣ се вртѣ ѿтрѣжтѣ ѿшѣ вѣртóс ѿсѣпра прѣнѣлѣцѣтѣлѣи Порфи́роге́нитъ, ниче кѣ ѿтѣжтѣ ѿдрѣзѣлѣз (нѣ вртѣ ѿтрѣвѣ: ѿ че лѣмѣз кѣвѣнтѣла, Сѣрбли, ѿсѣмнѣзѣ, слѣѣи. Кѣ кѣноскѣт лѣкрѣ ѣсте, кѣм ла Рѣмѣнѣи, v. лѣтинѣск (в) се мѣтѣ ѿ, в. ѿшѣ servus, Рѣмѣнѣи ѿл зѣк, чѣрѣз; cognus, кóрѣз, ши чѣле лѣлте. Де ѿколѣ ѣ, кѣ кѣвѣнтѣла лѣтинѣск, servi, (Сѣрви), Рѣмѣнѣи ѿл зѣк О́рбѣи (serbi), нѣмай кѣт Рѣмѣнѣи спре чѣнстѣ нѣмѣлѣи О́рбѣск ѿз ѿплáт, ка servi (Сѣрви), кѣндѣ ѿсѣмнѣзѣ нѣмѣла О́рбѣилѣр, слóва чѣ дѣн фрѣнѣте ѿдѣкѣ s. сѣ ѿ рѣспѣндѣз сѣпѣи-ре дѣпѣз фѣрѣскѣла ѣи сѣнет; ѿрѣз кѣндѣ ѿсѣмнѣзѣ слѣѣи, сѣз рóбѣи, сѣз ѿ рѣспѣндѣз май грóс. Ши фѣи́ндѣ кѣ ѿчѣсте дóаѣ ѿсебѣте сóнѣрѣи дѣпѣз ѿртографѣа слóвѣлѣр Кирилѣанѣе, кѣ ѿсебѣте слóве се ѿсѣмнѣз, кѣндѣ servi ѿсѣмнѣзѣ нѣмѣла О́рбѣилѣр, ѿл скрѣс, Сѣрвѣи, (serbi) ѿрѣз кѣндѣ ѿсемнѣзѣ слѣѣи сѣз рóбѣи, ѿл скрѣс, шѣрвѣи (serbi).

Дѣпѣкѣше ѿрѣз сѣ ѿсѣмнѣзм, кѣ ла Рѣмѣнѣи чѣи дѣн кóачѣ де Дѣнѣре, ѿ ѿртѣкѣлѣ дѣфинѣитѣ ѿл Италѣанилѣр ѿ нѣмѣзрѣлѣ ѿмѣлѣцѣитóрѣо li (ли), се лáсѣ слóва l, (л), ши рѣзмѣне нѣмай, i; ѿрѣз ла Рѣмѣнѣи

a) Quod autem est idiomatis genus, in quo Σέρβλοι significant δέλος? Si enim δέλος graecum est, Servus latinum, quo jam pacto Serbli aut potius Srbli erunt Servi? *Katantsich*, de Istro cap. 7.

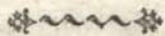
мѣнѣи чѣи дин колѡ де Дѣнзре се цѣне ѿтрѣг li, (ли), ка ши ла
 Италиани. Де ачѣа ѿсте, кз дѣпз діалѣкта Рѡмѣнилар чѣлар дин коа-
 че де Дѣнзре, кзвѣнтѣа сѣрѣи (serbi), кз артикала дефинитѣ се
 зиче, сѣрѣи, (serbii); ѿрз дѣпз діалѣкта Рѡмѣнилар чѣлар дин
 колѡ де Дѣнзре, сѣрѣли, (serbli). Асѣментѣ, шѣрѣи (serbi), шѣр-
 бѣи (Serbii), Шѣрѣли (serbli).

Аѣарз де тоатз ѿдоѡла дѣрз, ми се пѣре, а фѣ, кѡм кз нѣме-
 ле Serbli (сѣрѣли), нѣ де ѡлѡрѣ фѣрз дин гѣра Рѡмѣнилар чѣлар
 де прѣсте Дѣнзре, кѣрѣи ѣра ѡместѣкаци кз сѣрѣи, ѿсте ѣшѣт, ши ла
 Рѡмѣни дела Лзтинѣсѣла, servi (сѣрѣи) ѡзѡрѣт; нѣче Константѣн
 Порѣилогѣнитѣ, де ѡлѡрѣ, чи дин гѣра ѡчѣларши Рѡмѣни лав лѣат.
 ѿсз мзкар кз ѡчѣста ѿсте ѡчѣпѣтѣа нѣмѣлѣи сѣрѣилар, тѡтѣши
 пѣнтѣа ѡчѣа пот сѣрѣи сз фѣе ѡаменѣ ѡлѣши, прѣкѣм ши сѣнт
 прѣ ѡлѣши кзрѣаци.

Мѡи оѡрѣт ѡи скрѣе прѣ сѣрѣи Гѣилѣамѣс Тѣрѣс, кѣрѣе ѡ Кѣр-
 тѣ ѣ. кап ѡ. зиче, кз трзѡанѣиле чѣле вѣки ѡшѡ ѡѣ, кз тот норѡѡла
 сѣрѣѣск ѡши траѣе вѣца ѡпрѣвнз кз нѣмѣле чѣа де рѡвѣе дела ѡаменѣ
 ѡзѡниѣи, кѣрѣи фѣрз ѡсѣндѣиѣи, ка ѡ пѣрѣиле сѣрѣѣи сз тѣе мѡрмѣ-
 ре, ши сз сѡпе мѣталѣри. Ши мѡи ѡколѡ зиче, кз сѣрѣи сѣнт оѡн
 норѡд прѡст, не ѡдрѣтѡт, лзкзѣтѡрѣю ѡмѣнѣи ши ѡ кѡдри, нѣ цѣе
 ѡгоннѣи пзмѣнтѣла, вѣте ѡѣ мѣлте; асѣментѣ лѡпте, кѡш, оѡнт, кѣр-
 не, мѣере, чѣрз мѣлте. ѡѣ кзпѣтѣнѣи, прѣ кѣре ле кѣамз Жѣпѣни, ши
 Дѡмнѣлѣи ѡпзрѡт оѡне ѡри ѡи сѡзѣѣск, оѡне ѡри ѣшѣнд дин мѣнѣи,
 ши дин кѡдри, тот цинѣтѣла де прин прѣжѣр, прѣкѣм сѣнт ѡдрзз-
 нѣиѣи, ши кзрѣаци рзсѡѡннѣиѣи, ѡл прзѡѣзз. а)

К А П

а) Detinebatur porro eo temporis articulo Imperatorin Servia, quae regio mon-
 tuosa, et nemoribus obsita, difficiles habens aditus, inter Dalmatiam et Un-
 gariam, et Illyricum media jacet, rebellantibus Serviis, et confidentibus
 de introituum ad se angustiis, et de impervia eorum regione. Habent vetu-
 stae traditiones, hunc omnem populum, ex deportatis, et deputatis exilio,
 qui

К А П І.

Дѣспре Флѣвѣла, кърѣ спѣне, кз Рѡмѣнїи ѿсѣта ѿ трѣи-
спрезѣчѣ де прѣсѣге Дѣнзре ѿв вениѣт ѿ Дѣкіа.

§. ѿ.

Оуѣрзиторїа Флѣвѣлей ѿчѣшїа ѿв фост Іѡсѣфѣ Сѣлѣр.

СНГЕЛ ѿ де мѣлате ѡри поменїта ѿпендїче, §. ѿ. зїче, кз оуїнїи
трашїи де вѣрѣѣ са, кърѣ ѡ ѿв спре ѿскзрїи пре Рѡмѣнїи, сокѡтѣск
кз Рѡмѣнїи нѣмай дѣпз прада че ѡ фзкѣрз Монгѡліи тзтѣрїи ѿ Оуї-
гѡрїа ши ѿ Арѣкл ла ѿнѣла 1241. дин хѣрѣла Оуїнгѣрїаѡр, ши ікѣ ток-
мѣлз, ка пѣрѣрѣ сѣз слѣжѣскз, дин Фрѣкїа вениѣи, фѣрз прїимїиѣи
ѿ лѣкѣи ѿ Арѣкл. ѿ тикзїтѣи ѿчѣшїи пзрѣрїи се фѣче оуѣрзиторїю Сѣл-
ѣрѣ де ѿколѡ, кз рѣз ѿв ѿцелѣс лѡкѣла оуїней дипломѣ ла Праїи ѿ
ѿнїалѣ типзрїтѣз, прѣкѣм ши лѡкѣла Лѡгофѣтѣлѣи Грѣчѣн, нѡгѣлѣи
Исторїк ѿл Рѡмѣнїаѡр. а)

Ачѣ-

qui in partibus illis ad secanda marmora, et effodienda metalla damnati fue-
runt, originem habuisse, et inde etiam nomen traxisse servitutis. Est au-
tem populus incultus, absque disciplina, montium et sylvarum habitator,
agriculturae ignarus; gregibus et armentis copiosis, lacte, caseo, butyro,
carnibus, melle, et cera uberius abundantes. Hi magistratus habent, quos
Zuppanos vocant, et Domino Imperatori aliquando serviunt, aliquando de mon-
tibus et sylvis egredientes, omnem circa se regionem, ut sunt audaces, et
bellicosi viri, depopulantur. *Guilielmus Tyrus* Lib. 20: cap. 4.

Тантопѣре ѡбутунѣ Скрїпѡрѣс нѡннѣи прѣѡнѣпѣтѡ Валѡчїс дѣтрѡхѣн-
дї студиѡ дукѣи, ѡт - - Валѡчѡс нѡннїс пост дѣпѡпулѡтїѡнѣм Хунгарїѡс ѡт
Трансїлѡванїѡс пер Монгѡлѣс 1241. фѡкѡм ѡт грѡтїѡ Хунгарѡрѡм ін консѡр-
тїѡм дѡмїцїлїи адскїтѡс, ѡт суб кѡндїтїѡнѣ перпѣтуѡс сервїтѡнтїс ѡт Трѡѡцїѡ
ілу дѣдукѡтѡс фїссѣ ѡтѡмент. Інфѡлїцїс хунгїс ѡпїнїѡнїс ѡукѡтѡр ѡст Грѣтсѡн.
ѡб малѣ інтѡлѡкѡтѡм дїплѡмѡтїс куїусдѡм ѡпуд Праїѡм ін ѡннѡлїбїс ѡдїтї,
ѡт рѡцѡнтїѡрїс куїусдѡм Лѡгѡфѣтѡс, Валѡчѡрѡм історїкї, нѡмїнѣ Грѣтсѡн
лѡкѡм. *Engel* de origine Valachorum, Appendix. §. 4.

Ачѣстѣ фѣвѣлаз де Сѣлцер ѣскѣтѣ Каролаѣ Едер ѣнаинте де тоѣи ѣл-
цѣи ѣврѣцошиндѣшѣ, ѣ нѣтеле сѣле истѣорико - Крѣтѣке чѣле ѣсѣпра Сѣ-
пликеи Рѣмѣниѣшѣр ла нѣмѣрѣла ѣ. дѣпѣ че ѣѣ повестѣтѣ, кѣм Рѣмѣ-
нѣи чѣи де прѣсте дѣнѣре кѣ Принципѣи сѣи Пѣтрѣ ши ѣсѣнѣ ла мѣн-
теле ѣмѣ сѣл десѣнинѣт де кѣтрѣ ѣпѣрѣциѣ Грѣчиѣшѣр, кѣрѣ ла бѣтрѣ-
нѣцѣле сѣтѣи ѣдоѣшѣспрѣзѣчѣ сѣл ѣтѣмѣпѣлѣт; зѣче; кѣ дѣпѣ десѣнинѣ-
рѣ ѣчѣста Рѣмѣнѣи де прѣсте дѣнѣрѣѣѣ вѣнѣт ѣ цѣра Мѣнтѣнѣкѣкѣ ши
де ѣколѣ ѣ ѣрдѣл, кѣре лѣкрѣ зѣче кѣ ѣ ѣрѣтѣт дѣн Грѣчѣн ла сѣл-
цер ѣ Кѣртѣ че се кѣѣмѣ. Гѣшиѣхте дес Трансѣлпѣниѣшен Дѣцѣтѣнѣ.
Том. ѣ. фѣѣѣ кѣи. а)

§. ѣ.

Пѣрѣрѣ ѣлтѣра дѣспре Сѣлцер.

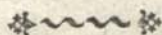
Ѣнѣел ѣ Сѣлпемѣнте ла вѣндѣчѣилѣ ѣнонѣмѣлѣи Корнѣдѣшѣѣне §. ѣ.
зѣче, кѣ Сѣлцер дѣспре мѣцѣшѣгѣл Крѣтѣкеи нѣ ѣ лѣѣдѣт, ѣдѣкѣ:
Сѣлцер нѣ ѣѣ цѣѣт сѣ иѣпитѣкѣкѣ лѣкрѣрилѣ дѣпѣ кѣм се кѣдѣ. б)
ѣчѣлашѣи ѣ Коментѣѣѣ де Пѣстѣс Траѣѣни ѣд Данѣѣѣѣм, кап ѣ. §. ѣ.
зѣче, кѣ лѣи Сѣлцер нѣ ѣтрѣ тоѣте зѣсѣле лѣи ѣтѣкѣма се кѣде ѣ
иѣе крѣде. в) Ѣасѣлѣе Колѣсѣи, Прѣтопѣп ѣл Бѣкѣлѣнѣи ѣ ѣрдѣл
ѣ Префѣѣѣ Дѣѣикѣнѣлѣи сѣл чѣлѣи Рѣмѣнѣѣк, кѣрѣле ѣкѣ нѣ ѣ ти-
пѣрѣт, не спѣне кѣѣѣѣл чѣл рѣл ѣлѣи Сѣлцер кѣтрѣ Рѣмѣнѣи, ши
ѣ

а) Iam vero ea, quam commemoravi avulsione a Graecis — consecuta Valachos in modernam Valachiam atque inde in Transilvaniam venisse ex manu e-xaratis Valachorum Chronicis, quae Valachiae Cancellarius (Logothetam dicunt) *Cretsan* ex tabulariis popularibus suorum conscripsit, apertum est. (*Ap. Sulzer Geschichte des Transalp. DAC. Vol. 2. p. 28.*) I. Carolus *Eder* in notis Historico - Criticis ad Supplicem Libellum Valachorum num. 9.

б) Ab arte critica haud laudabilis Franc. Ios. *Sulzerus. Engel, Supplementa ad Vindicias Anonymi Cornidessianas, §. 5.*

в) Plura reperiuntur apud *Sulcerum* Geschichte des Transalpinischen Daziens, cujus tamen assertis non omnibus eadem fides adhibenda est. *Engel de Ge-stis Trajani ad Danubium Commentatio cap. 1. §. 3.*

ѡм не дѣстѡлатъ кѡ соартѣ са, крѣжнѡсе а фѣ. вѣдникъ де май ма-
 ре пѡне; ши фѣиндъ кѡ мѡрѣ ши чѣле доѡв фѣте че ѡвѣ нѡ ле пѡтѣ
 цинѣ кѡ ачѣ пѡмпѡ кѡ кѡрѣ дорѣ, се нѡкѡжѣ; де оуѡнѡ нѡскѡтъ ѡ
 сѡв фѣчѡр ѡтрѡ ачѣлаш регементъ вадѣтъ ѡкѡ ѡра ѡгрижѡт. ѡм ѡра
 де преждѣкѡци кѡпринѡ ши ѡпѡсѡт, кѡре ѡл фѡчѣ, ка нѡ ѡтѡта сѡ
 чѣре ѡдеврѡла ѡкрѡрилѡр, пре кѡм ка сѡ ѡфле добѣде ѡрѣ кѡт де
 сѡпѡирѣ; ши фѡрѡ пѡтѣре спре ѡдеверѣрѣ чѣлѡр че шѡв бѡгѡт ѡдѡ-
 тѡ ѡ кѡп, ши спре ѡши рѡсѡвѡ пѡтима са. дин, харѡктѣрѡриле
 оуѡнѡ ѡм ѡвѣ ѡвѣчѡ ѡ жѡдека ѡскѣмене де тоѡтѡ гѣнта, дин кѡрѣ
 ѡра ѡмѡла ачѣла. дрептъ скрѣе ѡнгелъ дѣспре дѡнѡла, кѡ дѣспре мѣрѡшѡ-
 гѡла вѣритѣкей нѡ ѡ лѡдѡт. ѡв ѡдѡтѡ ѡм спѡсѡ лѡи ѡѡлѡер оуѡ лѡ-
 крѡ, ѡкѡ ѡ прѡнѡчѡл мѣ дин вѣши пѡстѣй ѡсѡит. кѡндъ мѡ дѡсѡй ѡл-
 тѡ дѡтѡ ла дѡнѡла, вѡдъ кѡ ѡл ѡсѡмнѡтъ ѡкрѡла ачѣла ка оуѡ ѡде-
 вѡр ѡ истѡриѡ ѡрдѡлаѡвѡй, кѡрѣ ѡтѡнѡй ѡ ѡлѡтѡвѡ. дѣстѡла мамъ не,
 вѡитъ ѡй ѡрѡтѡ, кѡ нѡчѣ ѡ доѡдѡ нѡ ѡсте ѡлѡкрѡлѡй ачѣла; ши
 ѡлтѡмѣнѡрѣ фѡ ѡтѡмплѡрѣ; чи фѣиндъ кѡ спѡсѡ чѣ дин тѡю фѡсѣсе
 дѡпѡ гѡстѡла лѡи; нѡче нѡ вѡрѣ сѡ ѡвѡдѡ кѡвѡнтѡрѣ мѣ, кѡ кѡрѣ вѡрѣм
 сѡй ѡрѡтъ ѡдеврѡла. чѣле че зѣче вѡсилѣе колѡссѡ дѣспре ѡѡлѡер ѡ кѡтъ ѡ
 пѣнѡтрѡ цѣинѡца лѡмѡкей рѡмѡнѣщѣй, ѡкѡ ле крѣдъ а фѣ ѡдеврѡте; пѣн-
 трѡ кѡ ѡв де мѡлате ѡрѣ грѡиндъ кѡ мѡрѣ лѡи, ѡѡкѡ нѡскѡтѡтѡ ѡ
 брашѡв, ѡнѡинѡтѣ лѡи рѡмѡнѣщѣе; нѡчѣ ѡдѡтѡ нѡла ѡсѡиѡ мѡкар оуѡ
 кѡвѡнтъ сѡ слѡбѡдѡдѡ дин гѡра са рѡмѡнѣскъ, чи пѡрѡрѣ борѣ кѡ мѣ-
 не ѡв лѡтинѣщѣе, ѡв ѡталѣнѣщѣе ши ѡнѡинѡтѣ мѡерѣй сѡле, мѡкар кѡ
 дѡнѡса нѡчѣ ѡ лѡмѡв дѡнѡтрѡ ачѣсте доѡв нѡ ѡвѣ кѡнѡскѡтѡтѡ. пѡрѡ
 мѡрѣ лѡи, ка ѡ мѡре ѡѡкѡ, цѣѡ бѣне грѡи рѡмѡнѣщѣе. де оуѡ-
 де ѡм прѣпѡсѡ, кѡ мѡлате дин чѣле че ѡв скрѣе ѡл пѣнѡтрѡ лѡмѡ рѡмѡ-
 нѣскѡ, дѣла мѡрѣ са лѡв ѡпрѡмѡтѡт. кѡндъ ѡв пѡрѡитъ ѡѡлѡер кѡ
 май ѡвѡ лѡдѡтѡла регементъ ѡдоѡв ѡарѡ, дѡпѡ фѡкѡтѡ пѡче кѡ тѡр-
 чѣй, кѡтрѡ цѣѡ рѡмѡнѣскѡ, оуѡнде ѡв ши мѡрѣтъ ѡтѡнѡй де лѡнѡѡ-

ре ла Питѣши, ꙗкз фѣи фѣцз ла Кортеѣла лѣи, мѣлте мзхнѣт мѣас
грѣит дѣспре дѣшзртзчѣнѣ лѣмѣи, ка нѣ пзнѣ ачѣи; ши невоиндѣзмз
ѣв ѣи ꙗтзрѣи йнима, ꙗи ѣдзчѣм ѣминте, кз дѣпз мѣарте ꙗи ва рз-
мжнѣ ѡ поменѣре лзвдѣтз дин кѣрциле кѣре лѣв скрѣс. Чи ниѣи ѡ
мжнзвѣре дин кѣрциле кѣре лѣв фзкѣт нѣ врд сз прѣимѣскз, Май
мѣлч ѣпѣи нѣ мам ꙗтжаниѣт кз дѣнзвѣла, кз кѣм зисѣи ѣл ѣв мѣрѣт
ла Питѣши ꙗ цѣра Рѣмжнѣскз.

§. Г.

Се рзспѣнде ла довѣделе фѣвѣлей лѣи, Сѣлцер.

Фѣвѣла са, кз кѣрѣ зѣче Сѣлцер, кз Рѣмжнѣи де прѣсте дѣнзре
ꙗ сѣта ѣтрѣи спрѣзѣчѣ ѣв венѣт ꙗ дѣкѣла, дѣспре ѡ пѣрте ѡ рѣзимз
кз Дипломѣле Краилѣр оѣнгзрѣши, дѣспре ѣлта кз Грѣчѣн Логофѣтѣла.
Рѣзимѣла чѣл дин Дипломѣ ѣдѣстѣла ꙗл рзстѣорнз ѣнгѣл ꙗ Сѣплемѣн-
теле май сѣс лзвдѣте, §. ѣ. оѣнде ѣрѣтз, кз ѣчѣл Магичѣск ꙗцѣлѣс,
кѣм кз Рѣмжнѣи се сокотѣск ꙗтрѣ ѣчѣле Дипломѣ ка Венѣтѣи, мзкѣр
кѣт ле вѣи чѣтѣи, ши проѣтѣи, ниѣи кѣм нѣ се ѣфлз. а)

ꙗ кѣт ѣ пѣнтрѣ Грѣчѣн, де ѣр фѣи Кѣртѣ лѣи типзрѣтз, ка сз
ѡ пот ѣвѣ ѣмжнз, май прѣ лѣрг ꙗши рзспѣнде. ꙗсз ѣтѣта ꙗкз ѣ-
жѣице, кз дѣкз нѣ ѣдѣверѣзз Грѣчѣнз зѣса са кз Скрѣнтѣри кѣки;
ниѣе оѣн крѣзѣмжѣт, дѣпз критикз нѣ ѣре, ши ка ниѣе вѣрѣе пѣ-
стѣи дѣла мзкѣр кѣреле кз дрѣптѣла се пот лепздѣ вѣрѣеле лѣи. Чи
ши ѣчѣла пѣате сз фѣе, кз Грѣчѣнз ѣв скрѣс нѣмай де оѣнеле фѣ-
мѣлѣи, кз ѣв венѣт де прѣсте дѣнзре, ши Сѣлцер ѣпѣи дѣпз трѣва
са лѣв ѣлипѣт вѣрѣеле лѣи Грѣчѣн ла тѣатз немзрѣниѣта мѣлциѣме ѣ

Рѣмж-

а) Ego omnia illa tria diplomata legi relegique, sed magicum illum sensum haud adsequor, vigore cujus Valachii, quin id dictis diplomatibus expresse dicatur, tanquam advenae in iisdem considerantur. Engel in saepe cit. Supplementis, §. 5.

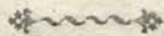
Ромѣнцѣ, кѣтъ се ѡфаз дин Тиса пѣнз ѡ маркѣ нѣтрѣ. Ачѣмъ ѡ-
сте апрѣат дин чѣле май сѣс (С. В.) арятате, кѣ лѣи Сѣлцер ѡтрѣ
ачѣле, ѡ каре нѣ адѣче довѣде дин Окритѡри кѣносѣци, ши брѣд-
ничѣ де Кредѣнцѣ, нѣ ѡсе поате крѣде.

§. 7.

Се рѣспѣнде ѡтрѣ ачѣлши трѣкѣз лѣи Бѣер.

Бѣер, чѣл дин тѣю, ши крѣдинчѡс Оученик лѣи Сѣлцер ѡсѣпра Рѡ-
мѣнцѣ ѡ лѣкѣла ачѣста доаѡ довѣде адѣче ѡнаѣнте спре ѡдеверѣре,
кѣм кѣ Рѡмѣнѣи ѡ сѣта ѡ трѣи спре зѣчѣкѣ де прѣсте Дѣнзре ѡс венѣт
ѡ Дѣкѣа, оѣна ѡ де мѣлате ѡри поменѣтеле Нѡте, Нѣмзрѣла ѡ. оѣнде
зѣче, кѣ де ар фѣи фост Рѡмѣнѣи ѡ Дѣкѣа Дѡмнѣи, Рѡмѣнѣи чѣи дела мѣнте-
ле Бѣмѣ, кѣнд пре ла ѡнѣла 1186. сѡз скѣлат ѡсѣпра Грѣчилѡр, нѣ
сар фѣи ѡсоѣит кѣ Бѣлгарѣи, ши кѣ Кѣманѣи, чи май вѣртѡс ар фѣи
фѣкѣт ачѣста кѣ Рѡмѣнѣи чѣи дин Дѣкѣа, фрѣциѣи сѣи: ѡдоаѡ довѣ-
дѣ ѡколѡши, ла Нѣмзрѣла ѡ. оѣнде ѡша кѣвѣнтѣ: Халкокѡндѣлас мѣр-
тѣрѣскѣце, кѣ лимѣа Рѡмѣнцѣ чѣлѡр дела мѣнтеле Пѣндѣ ѡ Пѣло-
понѣс оѣна ѡсте кѣ лимѣа Дѣкилѡр, ѡдекѣ кѣ ѡ Рѡмѣнцѣ чѣлѡр дин
Дѣкѣа. Де оѣнде оѣрмѣзѣ, кѣ Рѡмѣнѣи ачѣмъ кѣ ачѣщѣ ѡаре кѣнд ѡс
фост ла ѡлѣлтѣ. Чи липѣкѣце сѣ зѣчем, кѣ ѡс фост ла ѡлѣлтѣ
дин колѡ де Дѣнзре, ши де ѡколѡ ѡс венѣт Рѡмѣнѣи ачѣщѣ ѡ Дѣкѣа;
Кѣ де вѡм пѣне, кѣ ѡс фост ла ѡлѣлтѣ ѡичѣи ѡ Дѣкѣа;
кѣ непѣтинцѣ ѡсте ѡ причѣпе, кѣм сѡз ѡтѣмплат ачѣмъ, де лимѣа
Рѡмѣнѣскѣ майничѣи ѡ кѣскрѣе нѣ ар кѣ лимѣа Гѡтилѡр ши кѣ ѡ Оѣн-
гѣрилѡр, стѣпѣнцѣ Дѣкѣиѣ, ѡрѣ кѣ лимѣа чѣкѣ словѣнѣскѣ ѡ лѣкѣви-
тѡрилѡр Фрѣкѣиѣи фѡарте мѣре кѣскрѣе ар.

Рѣспѣнѣла ла докѣда чѣкѣ дин тѣю ѡлѣи Бѣер вѣзил май сѣс кап
ѡ. С. ѡ. оѣнде ши ачѣмъ ѡм ѡдеверѣт, кѣ Кѣманѣи ѡс фост Рѡмѣнѣи,
ши пѣнтрѣ ачѣмъ кѣнд фѣчерѣ Рѡмѣнѣи чѣи дела мѣнтеле Бѣмѣ легѣ-

тързъ къ Къманїи, нъ къ стрейни, чї къ Рѡмжнїи азъ аплинитъ ачѣста; ши пентръ че Рѡмжнїи чей динъ Ардѣла ши динъ Бзнаѣт нъ азъ датъ а-жѣторю Рѡмжнїиларъ чѣларъ дела мѣнтеле ѣмъ, азъ амъ арзтатъ; къ Рѡмжнїи ачѣфтѣ атѣнчїи ѣра сѣпѣши къ цѣрнле ларъ Країолъши Оунгарїей, кареле, фїиндъши аператѣла Гречиларъ чѣла де атѣнчїи, Исаакїе Ангелъ, цїнере; некѣмъ сѣ словобазъ пре Рѡмжнїи чей динъ Ардѣла ши динъ Бзнаѣт ка сѣсе асоцѣккъ къ Рѡмжнїи чей дела мѣнтеле ѣмъ асѣпра Гречиларъ; чї азъ ѣла рздикъ ѣасте спре ажѣторюла Гречиларъ, мѣкаръ къ ши атѣнчїи фѣрзъ вѣтѣци Гречїи де Рѡмжнїи ачѣла.

Да адоаѡ довадъ алашїи ѣдер, аши фїи пофтїт сѣмї рзспѣндъ ѣла къ чѣла жѣмѣтѣте сѣта а треїспрезѣчѣ, кжндъ крѣде ѣла къ азъ венїт Рѡмжнїи де прѣсте Дѣнѣре а Дакїа, пзнъ ла аналъ 1791. кжндъ дѣде ѣла Нотеле Истѡрїко-Крїтїке асѣпра Сѣпликеї Рѡмжнїиларъ, маї нїчїи ѡ къскрїе нъ се фѣче лїмвей Рѡмжнїей къ лїмва Оунгарѣкскъ, ши че прїчинъ мїар фїи датъ ѣла пентръ зїса врѣме, ачѣлаши аїи врѣла да ши ѣла, къчїи дела сѣжршїтѣла сѣтей а нѡлаѡ, кжндъ азъ венїт оунгарїи а пѣрциле ачѣсте, пзнъ акѣм нъсе аїїе зїса къскрїе атрѣ лїмва Рѡмжнїкскъ ши атрѣ чѣ Оунгарѣкскъ. Асѣ прїчина чѣ адевѣратѣ, къчїи маї нїчїи ѡ къскрїе нъ ѣсте лїмвей чей Рѡмжнїей къ лїмва оунгарѣкскъ, ѣ, къ лїмва оунгарѣкскъ фїиндъ лїмвѣ де аїїа, нїче вѣм нъ се ловѣше къ лїмва чѣ Рѡмжнїкскъ, карѣ ѣ лїмвѣ де ѣврѡпа, ши сорзъ де кжт тоате маї апрѡапе лїмвей чей Италїенїей, карѣ ѣ чѣ маї дѣлаче атрѣ тоате лїмвеле ѣврѡпей.

Іарзъ къчїи лїмва Рѡмжнїкскъ нїчїи ѡ къскрїе нъ аре къ лїмва Гѡтиларъ стзпжнїиларъ ѣаре кжндъ а Дакїей, нъ ѣ нїчїи ѡ мїарѣре. Пентръ къ де азъ фост лїмва Гѡтиларъ аша, пре към ѣ а Сасїиларъ динъ Ардѣла, дѣпъ към оунїи аїтрѣ Сасїи врѣла, ка Сасїи сѣ фїе стрзпжнїї Гѡтиларъ ачѣларъ; токма къ непѣтїнцъ ѣра сѣсе фѣккъ зїса къскрїе, де врѣме че нїчїи оун сѣнет нъ крѣде ѣла сѣ фїе оурѣкиларъ Рѡмжнїиларъ аша.

аша аспрѣ ши непаккѣт прекум лимба чѣ Озсакѣ дин Ардаѣ. Иѣрѣ
 пѣнтрѣ че ѣ лимба Рѣмжнѣскѣ се афаз квѣннте словѣнѣщѣ, вѣзѣ
 май сѣс кап а. с. а. ши кап г. с. з. Чи асѣмнѣ марѣ мѣзѣчѣе а
 довѣдеи лѣи вѣдер, дин карѣ оурмѣзѣ, кѣ нѣчи дѣпѣ а треиспрезѣчѣ
 сѣтѣ нѣ аѣ фост Рѣмжнѣи ѣ Ардаѣ пѣнѣ асѣзѣи: де ѣарѣ че ши а
 сѣзѣи вѣкѣаще ачѣ некѣскрѣре атрѣ лимба Рѣмжнѣскѣ ши атрѣ чѣ
 Оунгѣрѣскѣ: карѣ асѣши вѣдер ѡ квѣоаще.

§. 6.

Се вѣдѣще де минчионѣ фѣвѣла лѣи Оѣлѣер.

Ачѣа, кѣ Рѣманѣи чѣи май мѣлѣи ѣ зѣледе лѣи Аврѣлѣан нѣ аѣ
 трѣкѣт прѣсте дѣнѣрѣ ѣ Мѣста, чи пѣрѣрѣ аѣ рѣмѣс ѣ дѣкѣа, ам а
 дѣверѣт май сѣс кап г. с. 6. 5. ши чѣле лѣлте. Де оунде оурмѣзѣ
 а фѣ минчионѣсѣ Фѣвѣла лѣи Оѣлѣер, карѣ зѣче; кѣ Рѣмжнѣи пре ла
 жѣмѣтѣтѣ сѣтей а треиспрезѣчѣ де прѣсте дѣнѣре аѣ венѣт ѣ дѣкѣа.
 Тотѣши ачѣ алте довѣде воѣ сѣ адѣк, карѣ синѣре аѣаѣнг а вѣдѣи
 фѣвѣла лѣи Оѣлѣер де минчионѣ.

Нотѣрѣла лѣи Бѣла, карѣле дѣпѣ кѣм адеверѣзѣ вѣнѣл, аѣ скрѣс
 Истѣрѣа са кѣтрѣ капѣтѣла сѣтей адоаѣспрезѣчѣ, мѣртѣрѣнѣще, кѣ
 пре ла капѣтѣла сѣтей аноаѣ, кѣнд аѣ венѣт Оунгѣрѣи ѣ цѣрѣле а
 чѣсте, 6ра ѣ Ардаѣ Рѣмжнѣи. Квѣннтеле лѣи вѣзѣле май сѣс ла кап
 г. с. г. ши д. Чи фѣинѣ кѣ Оѣлѣер пре Нотѣрѣла нѣ вѣрѣ сѣла вѣрѣдѣ;
 Іѣанн Кѣнѣамѣ ѣрѣ скрѣитѣрѣо де а доаѣ спре зѣче сѣтѣ не лѣсѣ скрѣс,
 кѣ ла аѣнѣла 1160. мѣлѣиме де Рѣмжнѣи дин цѣѣра Рѣмжнѣскѣ сѣѣ скѣ
 лѣт кѣ Грѣчѣи асѣпра Оунгѣрѣилѣр; вѣзѣи квѣннтеле лѣи май сѣс ла кап
 6. с. 6. Ши аѣндрѣас ал доилѣ Краѣол Оунгѣрѣей ѣ Диплѣома чѣ
 дин аѣнѣла 1124. Оѣсилѣр чѣлѣр дин Ардаѣ дѣтѣ аѣнѣме вѣрѣѣще де

Рѡмѣнїи чѣй дин ѡрѡдѣа. а) Дїнтрѡ ѡчѣсте кїар се вѣде; кз ѡсѣта
 ѡдѡауспрезѣчѣ ера Рѡмѣнїи ѡ дѡкта, ши цѣра Рѡмѣнѣскз де пре
 нѣмеле лѡр, кз кѡреле ѡн нѡмѣ словѣнїи, Грѣчїи, ши ѡлцїи, се кїе-
 ма Влахїа (Blachia), ѡдекз цѣра Рѡмѣнѣскз. Минчѡнз дѡрз
 ка ѡчѣа кѡпрїнде ѡсїнѡа сѡз фѡбѡла ѡнї ѡлцѡр, кѡт ѡ пѡцїи пи-
 нзи кѡ мѡна.

К А П Ѳ.

Пѣнтрѡ пзрѣрѣ ѡнї ѡнѡел, кѡреле зїче, кз Рѡмѣнїи
 кзтрѡ ѡчепѡтѡа сѡтѡи ѡ нѡла ѡз венїт де прѣсте.
 Дѡнзре ѡ дѡкїа.

§. ѡ.

2) Се спѡне пзрѣрѣ ѡнї ѡнѡел кѡ дѡвѣделе еї.

Ѣнѡел ѡ май сѡс помѣнїтеле ѡзплемѣнте, §. ѡ. нѣмзрѡа г- пѣнтрѡ
 ѡчѣа лѡпзѡа фѡбѡла ѡнї ѡлцѡр, кз, стѡнд ѡчѣа ѡ пичѡаре, мѡлѡ
 сар скзрї крѡзмѡнтѡа Нѡтѡрїѡлѡнї ѡнї Бѡла, пре кѡреле ел кѡ мѡнї
 кѡ пичѡаре ѡл ѡпзрѡ ши ѡл скѡтѣце. б) ши ѡ лѡкѡа фѡбѡлеї ѡнї
 ѡлцѡр ѡ ѡпендїчѣ дѡспре ѡчепѡтѡа Рѡмѡнїлѡр §. ѡ, ѡлѡче ѡ мїжлѡк
 пзрѣрѣ са, кз кѡрѣ ши крѡзмѡнтѡа Нѡтѡрїѡлѡнї сѡа цїнз скѡ-
 тїт;

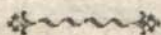
- а) Praeter supra dicta, Silvam Blacorum et Bissenorum cum aquis, eisdem contulimus, ut praefata gaudentes libertate, nulli inde servire teneantur. *Diploma Regis Andreae II. Saxonibus Transsilvaniae anno 1124 concessum.*
- б) Hic est lapis offensionis pro illis, qui Valachos in Transsilvaniam serius tantum advenisse, et hinc tantum qua advenas arbitrarie tractandos esse, tam pertinaciter credunt, ut Anonymo bellum indicere, quam errori suo renunciare malint. *Engel in cit. Supplement.*

тѣтъ; ши пре Рѡмѣннѣ ѡкъ къ тѣмъ вѣрѣтъкъ сѣи микшорѣзе. Къ
 ѡтѣта май несѡферѣтъ ѡсте Ѣнгел ѡ лѡкрѡла ѡчѣста де кѡтъ Сѡлцер, къ
 мѡртѡрѣсѣриде Скрѣйтѡриларѡ, прекъм вом вѣдѣ май жос, ѡтрѡ ѡчѣла
 кѣп ле ѡдѡче ѡнаинте, кѡтъ паре къ ѡв крѣзѣтъ, къ нѣмене ѡлтѡла
 ѡчѣле нѡ ле ба май четѣ ѡ ѡзѡдарѡле лѡр. Дѣчѣ, зѣче ѡ май сѡс ѡ
 сѡмнѡтъла лок ѡл ѡпендѣчей, дѡпѡ мѡртѡрѣсѣрѣ чѣ ла ѡтрѣтерѡс ѡ
 сѡмнѡтъ, къ пре ла ѡнѡла 813. Крѡмѡс Краѡла Бѡлгариларѡ лѡжнѡ че-
 тѡтъкъ ѡдрѣанѡполѡлѡлѡ, ѡв дѡс дин колѡ (към сѡтѡм нѡй, дин кѡ-
 че) де дѡнѡре Бѡлрѣ къ немѡсѡрат нѡрѡд, ши ѡколѡ лѣѡ прѡрѡчѣтъ
 сѡ лѡкѡѡкъ. Лѣѡ Грамѡтикѡс нѡмѡрѡ ѣ. мѣй, несѡкотѣнѡ фѡмѣнѡле;
 Геѡргѣе Кѡлѡгѡрѡла ѣ. мѣй. Ши дѣнтрѡ ѡчѣщѣ, зѣче, дѡши ѡ Бѡлгар-
 иларѡ прѣнши ши рѡвѣ, де Рѡмѡн, мѡкар къ, корѣтъ сѡжѣе ѡши трѡг-
 вица Рѡмѣннѣ чѣй де ѡкъм ѡ Ардѣл ши ѡ цѣра Рѡмѣнѣкъкъ, пре кѡ-
 рѣй Оуѣгѡрѣй, къпрѣнѡжнѡ Оуѣгѡрѣа, ѡв ѡфлѡтъ ѡколѡ. а)

Рѡвѣй Бѡлгариларѡ, пре кѡрѣй ѡчѣ ѡй фѣче Ѣнгел Рѡмѣннѣ, ѡ ѡв-
 племѣнтѣле май наинте зѣсе §. 5. сѡсѣне, къ ѡв фѡст нѡ нѡмай Рѡ-
 мѣннѣ, чи ши Слѡвѣй, ши ѡ ѡпендѣче зѣче, къ рѡвѣй ѡчѣла ѡв фѡст
 ѡдѡши дин ѡрѡкѣа, ѡрѡ ѡ ѡвплемѣнтѣ зѣче, къ ѡв фѡст ѡдѡши дин
 Мѣсѣа ши дин ѡрѡкѣа, ши къ ѡчѣлѡра лѣѡ дат лок де лѡкѡтъ дин
 кѡдѡче де дѡнѡре, ба ѡкъ къ дѡх прѡрѡчѣкъ ши ѡрѡтъкъ къ ѡнѡме ѡ цѣ-

ра

к) Alii Bulgarorum devicto a. 678. Constantino Pogonato, in Dacia ripensi, suc-
 ce-suque temporis etiam in Dacia mediterranea consederunt, multosque in-
 colas Thraciae ad partes Danubium sitas captivos deportarunt. Sic
 est circa a. 813. sequens expressum apud Stritterum in Bulgaricis habe-
 mus testimonium: „Cromus capta Adrianopoli, nobiles cum immensa ple-
 te trans Danubium fluvium transportavit et ibi habitare jussit „. Leo Gram-
 maticus XII. millia numerat, non computatis feminis; Georgius monachus
 autem X. millia. Atque ex his transportatis Bulgarorum captivis et servis,
 Romano, etiamsi impuro, sanguine cretis, ortum ducunt hodierni Transsil-
 vaniae et partium Transalpinarum Valachi, quos Hungari ibidem degentes,
 occasione occupationis Hungariae, invenerunt. Engel, de origine Valacho-
 rum Appendix, §. 5.

ра МѢНТЕНѢСКЪ ши ѿ Аркаїа лѣѣ дат лок: ши динтрѣ ачѣшѣ, не ѿ доит, ши ка лѣкрѣ дин Скритѣорїи Гречѣшиї вѣдїт цїне ѣл, кѣ сжнт прѣсициї Рѣмїнїи чѣи дин Дакїа. Рѣвїи, пре кариїи ѿв ѿдѣс Бѣлгарїи, зїче, кѣ ѿв фост ѿдатѣ доавспрезѣче, ѿлтѣ датѣ чїнчї зѣчї де мїи. а)

§. Ѣ.

Се рѣскаѣт доѣѣделе лѣи Ѣнгел.

Дрепт ѿре Ѣнгел, кѣ Бѣлгарїи, кѣпрїнзїнд Аркаїополѣ, мѣлтѣ мѣлциме де ѡамени ѿв ѿдѣс ѿ коаче де Дѣнзре рѣвїи. Ши ачѣѣ ѿсте ѿдѣверїт, кѣм се ѿскѣмнѣ ла Стритѣрѣс Томѣ Ѣ. Партѣ Ѣ. кап ѣ. §. ѣи. фаца 160. кѣ Бѣлгарїи трекаїнд пннѣ ла Аркаїопол, ѿв ѿдѣс рѣвїи вѣрѣацїи кѣ мѣрїи, ши кѣ прѣнчїи кѣ тот чїнчї зѣчї де мїи. Ба ши ачѣѣ пѣтѣ сѣ ѿдѣвгѣ Ѣнгел дин Стритѣрѣс, кѣ Бѣлгарїи, дѣпѣ кѣм ѿтрѣ ачѣлашиї кап ла Стритѣрѣс се ѿскѣмнѣ, ѿв ѿтрѣт ѿ мѣителе Ганѣ, ши нѣнѣмзрѣт норѣд ѿфлїнд ѿколѣ ѿскѣнс, ши тоате вїтеле Ѣракїей, пре ѡамени ѿв ѿморѣт, вїтеле, ши прѣнчїи ши мѣрїи ле ѿ мѣлциме мѣре фѣарте ѿв тримїс рѣвїи ѿ Бѣлгарїа.

Тоате ѿшѣ сжнт ачѣкѣте; чї нїчї оун скритѣорїю вѣкїю нѣ не лѣтѣ скрїс, кѣ рѣвїи ачѣѣ сѣ фї фост Рѣмїнїи; ѿрѣ дѣхѣлѣи проро-
чѣск

а) Largiamur ultro, tempore Aureliani omnes Romanorum colonias e Dacia eductas et in Moesiam atque Thraciam translatas fuisse: ast satis superque tam in diss. de expeditionibus Trajani ad Danubium, quam in Hist. Pannoniae pag. 278. e Scriptoribus Byzantinis docuimus: Crumum Bulgarorum ad Tibiscum Dominum, anno 813. seq. 12000. familias, et iterum 50000 homines, scilicet Vlachos et Slavos (qui scilicet Slavi anno 678 cum Bulgaris in Moesiam transiverant, Histor. Pannoniae p. 263) e Moesia et Thracia captivos abduxisse, ac iis sedes cis Danubium h. e. in Valachia, Transsilvaniaque assignasse. Horum itaque posteros per Tuhutum belli ducem Hungarum, in hodierna Transilvania deprehendi potuisse, quis est, qui in dubium vocet? Hoc autem qui ita jubentibus Scriptoribus Byzantinis concedit, salvam etiam Anonymi, vel potius veterum traditionum ab eo relatarum, esse hac in parte fidem agnoscat, oportet. Engel, Supplementa ad Vindicias Anonymi Cornidessianas, §. 5. num. 3.

чѣск ѡлѣи Ѣнгал, кареле врѣ ка ѡчѣа сѣ фѣ фост Рѡмѣни, сѣ Рѡмѣни мѣстѣкаци кѣ Ѣлави, нѣ сѣнтѣм дѣторѣ сѣ крѣдем. Кѣ ѡчѣст сингѣр рѣспѣнс тоате довѣделе ѡи Ѣнгал се рѣспѣск ѡвѣнт. Пѣнтрѣ кѣ пе де зѣче ѡри сѣ фѣ фост рѣбѣи ѡчѣа май мѣлци, дакѣ нѣ се поате вѣдѣи кѣ ѡс фост Рѡмѣни; ѡпѣ кѣ чѣрѣ карѣ дѣмнѣлѣи Ѣнгал.

ѡфѣрѣ де ѡчѣа Ѣнгал, ка сѣ ѡшѣле пре четиторѣи чѣи фѣрѣ де гриже, ши сѣи крѣдѣ ѡи, лѣсѣ ѡфѣрѣ кѣвѣнтѣл Макидонѣни, кареле ѡторкѣндѣсе ла лѣкѣ ѡи, преѣм ѡсте ла Ѣтритѣрѣс кап 5. 5. 55. фѣаца 556. де оѣнде ѡс скѣс Ѣнгал кѣвѣнтеле ѡчѣле пѣнтрѣ рѣбѣи чѣи дела ѡдрѣанѣпол; нѣ нѣмай ѡфѣрѣ де тоатѣ ѡдоѣла ѡсте, кѣ рѣбѣи ѡчѣа нѣ ѡс фост Рѡмѣни; чи ши ѡчѣа кѣ дѣцѣтѣл цѣсе ѡратѣ, кѣ ѡс фост Макидонѣни. а)

Пре оѣрмѣ, кѣм ѡсте ѡсемнѣт ла Ѣтритѣрѣс ѡколѣши кап 5. фѣаца 563. Мѣрѣнд Крѣмѣс, нѣ оѣрмѣт ѡ скаѣн Критагѣн, кареле сѣ зѣс ши Мортагѣн. ѡчѣста, преѣм ѣрѣ кѣ мѣлт май тѣран де кѣт Крѣмѣс, вѣзѣнд, из гѣнта Бѣлгѣрѣскѣ прин Крѣшинѣи ѡчѣи ѡдѣши де прѣсте дѣнѣре ѡчѣт, ѡчѣт се дѣ спре крѣдинѣа чѣ крѣшинѣскѣ, ѡпрѣнс де мѣнѣ, кѣмѣ ѡнаинѣтѣ са пре Манѣил ѣпискѣпѣл дин ѡдрѣанѣпол, кареле ши ѣл ѣрѣ ѡдѣс рѣбѣ ѡпрѣнѣ кѣ ѡлѣи, кѣмѣ, зѣсѣи, пре ѡчѣста, ши пре ѡлѣи оѣнѣи май ѡлѣши ѡи ѡи соѣи, ши ѡтѣю кѣ кѣвѣнте бѣндѣ ѡи сѣзѣтѣѣце, ка сѣ пѣрѣсѣскѣ крѣдинѣа чѣ крѣшинѣскѣ; дѣпѣ ѡчѣа, вѣзѣндѣи, кѣ нѣчи кѣ фѣзѣдѣинѣе нѣчи кѣ ѡменинѣѣлѣи нѣ се пѣкѣ, ѡмар мѣнѣндѣи ѡи ѡморѣ.

Пре оѣрмѣ чѣлѣра ѡлѣи рѣбѣ ле гѣтѣ дѣмнѣзѣс прилѣж де ѡсе ѡтоарѣе ѡнапѣи ла цѣра са, де оѣнде фѣскѣсе ѡдѣши рѣбѣи. Кѣ май мѣреле Бѣлгарѣлѣр де мѣлте ѡри пѣрѣжѣнд рѣсѣѣѣл, ши непѣтѣнд ѡкѣм май мѣлт ѡ стѣ ѡсѣпра пѣтѣрей Рѡманѣлѣр, фѣкѣ пѣче, ши пре

*) Ea capta Macedonia nobilium quam plurimos, cum immensa populi multitudine trans Danubium fluvium deportatos ad ejus regiones habitare jussit. Apud Stritterum Tom. 2. Parte 2. cap. 66. pag. 556.

§. 7.

Май Аколѡ се конвенције пзрѣрѣ лѡи Ёнгел.

Пре Пацинаците им арзтат май сѡс кап й. ѡ. ѣ. кз аз фост
 лѡши Рѡмѡнїи. Кѡм скрїа Апрежѡр Константїн Порфирогенитѡ А
 Картѣ чѣ дѡспре кивернисирѣ Апзрзціей, картѣ ѡ скрїа пре ла а̀нѡа
 Амнѡлѡи 949. Пацинація, адекз цинѡтѡл Пацинацителѡр, атѡта де ларѡѡ,
 ши атѡта мѡлциме де Пацинаците, адекз де Рѡмѡнїи ѡрѡ Атрѡ ачѡла,
 кѡт пре кѡнд скрїа Константїн Порфирогенитѡ май сѡс лѡѡдѡта Кар-
 те, тоате нѣмѡриле ле Атрѡчѣ Пацинацителе кѡ нѡмѡрѡл, ши кѡ вѡр-
 тѡтѣ; тоате нѣмѡриле де прин прежѡр, Рѡшїи, Оѡнѡѡри, Бѡлгарїи,
 тремѡрѡ де фрїка лѡр. Вѡзїи май сѡс ѡ. ѡ. кап й. Чи кѡ непѡтїнцѡ
 ѡрѡ дин нїше рѡкї адѡшїи прин Бѡлгарїи де прѡсте дѡнѡре дела а̀нѡа
 813. кѡм врѣ Ёнгел, пѡнѡ ла а̀нѡл 949. кѡнд скрїа Константїн
 Порфирогенитѡ Картѣ чѣ дѡспре Апзрзціей, ѡ Апзрзціей а̀шѡ кѡмпїантѡ
 прекѡм ѡрѡ Пацинація, а̀шѡ сѡсе оѡмпїаз, кѡт се Атрѡкѡз кѡ нѡмѡ-
 рѡл тоате гїнтеле Апзрзціилѡр чѡлѡр де прин прежѡр. Де оѡнде оѡр-
 мѡѡзѡ, кѡ кѡ мѡлт май вѡкї сѡнт Рѡмѡнїи А Дѡкїа, де кѡт сѡз ле
 пѡнїи Ачепѡтѡл лѡр пре ла а̀нѡл 813. кѡм врѣ Ёнгел.

Ажнѡз ачѡсте кѡносѡѡт лѡкрѡ ѡсте, кѡ прѣдескїанїнѡтѡ ѡсте дїалѡкта
 Рѡмѡнїилѡр чѡлѡр дин колѡ де дѡнѡре де дїалѡкта лїмбей Рѡмѡнїилѡр чѡлѡр
 дин коаче де дѡнѡре. Кѡ лїмба ачѡлѡрѡ, дѡнѡз че А зїале ле лѡи Галлїенсѡ
 аз трекѡт дин колѡ де дѡнѡре, трѡїнд Атрѡ Грѡчїи, се а̀коперї де
 кѡвїнѡте Грѡчѡцїи, мѡрѡ А лїмба Рѡмѡнїилѡр чѡлѡр дин коаче де дѡнѡ-
 ре, а̀фѡрѡ де оѡнеле кѡвїнѡте Бисерѡчѡцїи, кѡре ши Рѡшїи пѡнтрѡ Апзр-
 тѡшїрѣ лѡцїи Грѡчѡцїи май тоате Атокма ле аз, ши а̀фѡрѡ де ачѡле
 че Рѡмѡнїи сѡѡ. Ажтїнїи чѡи вѡкї ле прїїмїсе дела Грѡчїи, ши дин Іта-
 лѡа де а̀дѡсерѡз кѡ сїне А Дѡкїа Рѡмѡнїи стрѡмѡшїи Рѡмѡнїилѡр, не-
 мїка

мика нѣ се афлз Гречѣск. Дрѣпт ѿ цѣра Рѡмжнѣскз ши ѿ Молдѡва
 ѿкѡм, май вжртѡс ѿтрз Боѡрїи чѣй май прокопсици се ѿѡд кѡвинте
 Гречѣши нѣ пѣцине. Чи ѡчѣст ѡбичѣю де ѡместекѡ ѿ вѡрѣз кѡвинте
 Гречѣши нѣ де мѡлт ѿл лѡарз Боѡрїи, фѣрз де кжнд ѿ вѣримле чѣсте
 май де пре оѡрмз, ѿчепѡрз (кѡ мѡри дѡнїи дѡбжндїнд ѡчѣста дела
 Тѡрчи) дїнтрз Грѣчи ѿ фї вѡдз ла Бѡкѡрѣши ѿ цѣра Мѡнтенѣскз,
 ши ла Гїши ѿ Молдѡва. Кѡ кѡ вѡдз ши ѡдѡтз ши ѡлтз дѡтз вѣ-
 нїнд прїетени ѡи лѡр дїнтрѡ вицз кѡ джншїи Грѣчи, ши оѡнїи сѡз
 кѡрѣщи сѡз мѡѣри прин кѡсѡторїи рѡмжнѣнд ѡчи, липѣк се ѿвѣце
 лїмѡа цѡрїи чѣ Рѡмжнѣскз; дѣспре ѡлтз пѡрте ѿчепѡрз ѿ ѡвѡца ши
 Рѡмжнїи Боѡрїи лїмѡа чѣ Гречѣскз; ѡчѣм фѣче ѡсе ѡместекѡ ѡколѡ,
 дѡрз нѣ ѿ ѡрдѣл, нїчи ѿ Бѡнат, сѡз ѡирѣ пѡнз ѿ Тїса кѡвинте
 Гречѣши ѿ вѡрка чѣ рѡмжнѣскз. Чи ѡчѣста фїнд лѡкрѡ тѡкма нѡс:
 нѣ мїкшорѣзз вѣкїмѣ Рѡмжнїлѡр ѿ Дѡкїа.

Дѣчи ѡшѡ кѡвинтѣз: де ѡр фї венїт Рѡмжнїи ѿ Дѡкїа де прѣсте
 Дѡнѡре, дѡпз че стрѡмѡшїи лѡр ѿ зїлеле лѡи Галлїѣнѡс ѡс трѣкѡт ѿ
 Мїсїа, де ѡр фї венїт зїсїи, ѡри ѿ вѡрѣмѣ, кѡрѣ ѡ вѡрѣ ѡнѣл, ѡри
 май наїнте, дѡпз кѡм Лѡчїѡс; де Рѣгно Далмѡцїе Кѡртѣ ѡ. кап ѡ.
 фѣрз нїчи ѡ дѡвѡдз грѡѡце, ши дїн кѡреле пѡрѣрѣ лѡи ѡнѣл лѡѡ
 прїлѣж; прѣкѡм сжнт ѿ лїмѡа Рѡмжнїлѡр чѣлѡр дїн колѡ де Дѡнѡре
 ѡшѡ ши ѿ лїмѡа Рѡмжнїлѡр чѣлѡр дїн кѡаче де Дѡнѡре ѡр фї кѡ-
 винте, дїн ѡсоѡирѣ чѣ май наїнте кѡ Грѣчи дїн колѡ де Дѡнѡре
 вѡрѣте. Чи ѿ лїмѡа Рѡмжнїлѡр чѣлѡр дїн кѡаче де Дѡнѡре нѣ сжнт
 кѡвинте Гречѣши. Оѡрмѣзз дѡрз, кѡ стрѡмѡшїи Рѡмжнїлѡр чѣлѡр
 дїн кѡаче де Дѡнѡре нѣ ѡс трѣкѡт ѿ зїлеле лѡи Галлїѣнѡс дїн ко-
 лѡ де Дѡнѡре, ши ѡшѡ Рѡмжнїи кѡрїи сжнт ѡсѡзїи ѿ Дѡкїа, нѣ сжнт
 непѡци дїн Рѡмжнїи венїци дїн Мїсїа ши ѡрѡкїа, чи сжнт стрѡ-
 непѡци Рѡмжнїлѡр ѡчѣлѡра, кѡрїи дѡпз венїрѣ лѡр дїн Ітѡлїа ѡичї
 ѿ Дѡкїа, нїчи ѡдѡтз нѣ сѡз стрѡмѡтѡт де ѡичї; чи пѡрѡрѣ вицз

де вица лур некѣрмат аѣ лѣкѣит ꙗ Дакїа. Ши алте мари десклинїри ꙗ Далекта чѣлур дин коаче ши ачѣлур дин колѡ де Дѣнзре Рѡмїни сжнт; каре адеврѣт вѣдѣск пре Рѡмїни чѣши дин коаче де Дѣнзре ꙗ нѣ фї венїт дїнтрѣ Рѡмїни чѣи дин колѡ де Дѣнзре.

Сѣ нѣ фїе нїчи ѡ довадѣ алта, сїнгѣрѣ ачѣста аѣнѣе а рѣстѣр-
на ши фѣбѣла лѣи Сѣлѣр, ши пѣрѣрѣ лѣи Бнѣл ши алѣи Дѣчѣс,
саѣ ѡри акѣрѡра алѡра, кариї вѣѣс ка Рѡмїни сѣ фїе непѡци де
ачѣлѡра Рѡмїни, пре кариї варкариї нѣс адѣс дин колѡ де Дѣнзре ꙗ
нїчи ꙗ Дакїа. Рѣмїне дѣрѣ ꙗкїѣт, кѣ Рѡмїни, кариї сжнт асѣѣи
дин Тїса пѣнѣ ꙗ мѣрѣ нѣгрѣ, сжнт Рѡмани адеврѣци, ши непѡци
Рѡманилѡр ачѣлѡра, кариї ꙗ зїлеле лѣи Траїан, дѣпѣ конченирѣ Да-
килѡр, дескѣлекѣрѣ ꙗ Дакїа, ши виѣѣ де вица лур некѣрмат аѣ лѣ-
кѣит ꙗколѡ.

Мѣкар кѣ нѣ пѣцине ꙗ капетеле чѣле май сѣс ам грѣит дѣспре
Рѡмїни чѣи дин колѡ де Дѣнзре; тѡтѣши ѡсебїт кѣ оѣрмѣтѡареле
капете вої сѣ кѣпрїнд ꙗтѣмплѣриле, каре лѣѣ венїт лур, дѣпѣ че
ꙗ зїлеле лѣи Галїен ши алѣи Яврелїан деспѣрциндѣсе сї де Рѡмїни чѣи
дин коаче де Дѣнзре, аѣ трекѣт дин колѡ де Дѣнзре; ши ꙗколѡ саѣ
ашѣѣт кѣ лѣкашѣ

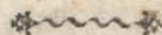
~~~~~

К А П Ъ.

ꙗтѣмплѣриле Рѡмїнилѡр чѣлур дин колѡ де Дѣнзре,
дин зїлеле лѣи Яврелїан пѣнѣ ла дескѣлекѣрѣ Бѣл-
гарилѡр ꙗ Мїсїа.

§. 1.

Дїнтрѣ Рѡмїни чѣи прѣсѣте Дѣнзре аѣ фѡст ꙗпѣрѣци ла
Рѡма ши ла Цѣриград. Я

А шѣптале, дѣнь Израеліан ла Рѡма ѡпзрат ѡс фост Галеріус Арментаріус, кѡм скріе Сіѣтѣс Израеліус Віктор, дінтрѣ Рѡмжнїи чей де прѣсте дѣнзре нзскѣт ѡ Дакіа Рипенсе, дрѣпт, дин Пзрїнци прѡщїи, ши ѣл ѡкз май наинте ѡс фост пзсторію де вїте, пѣнтрѣ карѣ сас ши порікаїт Арментаріус, дѣрѣ ѡм фрѣмос ѡ трѣп, вестїт ши порокѣс ѡстаїи. Оўнде се нзскѣсе, ѡколѡ фѣ ши ѡгропат: кѣрѣа лок ѣл ѡи пзскѣсе-нѣмеле Рѡмѡліан де пре нѣмеле мѣмей сале Рѡмѡла. а)

Дѣнь Галеріус Арментаріус оўрмѣ ѡтрѣ ѡпзрѣціа Рѡмїанлѡр Галеріус Максимїнѣс ѡсѣмене дінтрѣ Рѡмжнїи чей прѣсте дѣнзре, ка чѣл че ѣра непѡт де сорѣ лѣї Арментаріус. ѡчѣста ѡнаїнте де ѡсе фѡче ѡпзрат се кѣма, Дѣра. Ши ѡчѣста ѡс фост нзскѣт дин Пзрїнци пзсторїи, ши крескѣт ѡтрѣ пзсторїи, тѡтѡшїи вѣртѡс чїнстѣ пре ѡамѣнїи чей прѣнцѣлѣпци ши кзртѣрарїи, ши ѡс фост кѣ лїне нзравѣрїи. б)

Дин ѡжнѣле ѡчѣстѣї ѡпзрат рѣмзсѣ ѡтрѣ Рѡмжнїи чей де прѣсте дѣнзре фамїліе стрѣлѣчїтѣ Дѣра, карѣ пѣнѣ ѡсѣта ѡшѣптѣ спре зѣче дела ХС ѡши цїнѣ нѣмеле ѡчѣлѣ ѡтрѣг; ѣрѣ ѡтѣнчїи ѡсѣпра оўнѣа дин фамїліа ѡчѣста, ѡнѣме ѡсѣпра лѣї Нїколѣе Дѣра, фїїнда лѣквїторію ѡ ѡрѡшѣла Мѡскѡпол, венїрѣ ѡсѣпра лѣї бї. Тѣрчїи, ка сѣл прѣдѣзе; ѣл ѡшѡ кѣ взрѣцїе се пѣртѣ, кѣт ѡморѣ дінтрѣ ѣї шѣсе. Чѣл лѣлци шѣсе Тѣрчїи скзпїндѣ, ѡдѣнарѣ май мѣлци Тѣрчїи, ка де нѡѣ сѣ вїнѣ ѡсѣпра зїсѣлѣї Нїколѣе Дѣра. ѡзїїнда Нїколѣе де спре ѡдѣнарѣ ши кѣцѣтѣла Тѣрчїилѡр: ши ѣл ѡдѣнѣ взрѣаци дин фѣра
ши

а) Galerius autem fuit, licet inculta, agrestique iustitia, satis laudabilis, pulcher corpore, eximius et felix bellator, ortus parentibus agrariis, pastor armentorum. Unde ei cognomen Armentarius fuit. Orius Dacia ripensi. Ibi sepultus est: quem locum Romulianum vocabulo Romulae matris appellarat. *Sextus Aurelius Victor*, in *Galerio Armentario*.

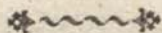
б) Galerius Maximinus sorore Armentarii progenitus, veroque nomine ante imperium *Dara* dictus, - - ortu quidem, atque instituto pastoralis, verum sapientissimi ejusque ac litterarum cultor, ingenio quieto. *Idem*, in *Galerio Maximino*.

ши дин прѣлѣтѣній сзѣ. Къ карѣи ѿрзши ѿбѣнсе пре Тѣрчѣи, ши дѣ
 ачѣа сз лѣвѣ ѿ гонѣи; ба пре кѣцѣи Тѣрчѣи ѿтѣмпина, пре тѣцѣи ѿ
 оуѣидѣ; пре оуѣни де кѣи фѣрз мѣлз ѿ белѣ. Ба ши оуѣнѣр Грѣчѣи,
 карѣи ѿ грѣа ѿпрѣтѣвз, ѿскѣментѣ ле фѣчѣ. Пѣнтрѣ ачѣсте грѣле
 тирзѣи, че фѣче Николаѣ ачѣста Дѣра, ѿ мѣтѣрѣ порѣкла Дѣра ѿ
 Дѣра дела кѣвѣнтѣл Грѣчѣск Дѣрѣ, карѣле ѿсзѣмѣнѣзз бат, оуѣид,
 белѣск, ши ѿшѣ Фамѣлѣей Дѣра де ачѣи ѿнаѣнѣте ѿ рѣмѣсе порѣкла
 Дѣра, пѣнз ѿ зѣва де ѿтѣзѣи, кѣт ѿкѣм ши ѿсѣши ѣи ачѣи дин
 Фамѣлѣа ачѣа се кѣамз Дѣра.

ѿскѣментѣ дѣнтрѣ Рѣмѣнѣи чѣи прѣсте Дѣнѣре ѿскѣт ѿ Дѣкѣа ачѣ
 де прѣсте Дѣнѣре Дѣчѣнѣсе фѣ ѿпѣрат ла Рѣма. ачѣста ѣра кѣзѣто
 рѣт къ Констанѣцѣа сѣра мѣрѣлѣи Констанѣтин, ши къ мѣрѣле Констан
 тѣн ѿпрѣснз ѿ ѿпѣрѣцѣит. Сѣм Хѣрѣник, ши де трѣбз, към скрѣе
 Вѣтрѣнѣсе а)

Ба ши прѣвѣстѣтѣл ѿпѣрат ѿсѣтинѣан дела Царѣград дѣнтрѣ, Рѣ
 мѣнѣи чѣи прѣсте Дѣнѣре ѿсѣ фѣст, ѿскѣт ѿ Дѣкѣа Мѣдѣтерѣнеа. Кѣм
 кѣ ачѣста сѣз ѿскѣт ѿ Дѣкѣа мѣдѣтерѣнеа, дѣстѣла де кѣар се кѣлѣче
 дин Нѣдрѣва, ѿ. къ карѣ пре Вѣнѣскѣнѣл Сѣрѣшѣлѣи ѿсѣтинѣана прѣ
 ма ѿ Пѣтрѣей сѣле ѿл фѣче ѿрѣѣпѣскѣп сѣз Вѣарѣ ѿсѣтинѣан. Оуѣнде
 ѿшѣ грѣлѣче: „ ѿм сокѣтѣт ѿ фѣ де лѣпѣз, ка прѣсѣлѣвѣта Прѣфек
 тѣрѣ, карѣ ѣра ѿ Пѣннѣнѣа, ѿ прѣфѣрѣчѣнѣтѣ Пѣтрѣа нѣастрѣ сз ѿ
 ѿсѣзѣм; фѣнда кѣ Пѣннѣнѣа ѿдѣав нѣ ѣ прѣдѣпѣрте де Дѣкѣа Мѣдѣ
 терѣнеа“. Дин кѣвѣнтѣле ачѣле ѿле лѣи ѿсѣтинѣан нѣ пѣате фѣ ѿдѣ
 ѿлз, към кѣ прѣфектѣра дин Пѣннѣнѣа ѿѣз трѣкѣт ѿсѣтинѣан ѿ Дѣкѣа
 Мѣдѣтерѣнеа; ачѣа ѿкѣ ѿсте ѿдѣверѣт, кѣ Прѣфектѣра ачѣа ѿѣз ѿсѣ
 зѣт ѿсѣтинѣан ѿ Пѣтрѣа сѣ; ѿшѣ дѣрѣ Пѣтрѣа лѣи ѿсѣтинѣан, сѣз

a) Per haec tempora a Galerio Licinius imperator est factus, Dacia oriundus, notus ei antiqua consuetudine, et in bello, quod adversum Narseum gesserat: laboribus strenuus, et Officiis acceptas. *Eutropius Lib. 10.*

лѡкѡла нѡщереѣ лѡи ѡв фост ѡ Дѡкїѡ Медїтерѡнеѡ, ѡкрѣѡ лѡкѡиторї
 ѣрѡ рѡмѡнїѣ чей ѡ зїлеле лѡи Галлїен шї ѡ лѡи Аврелїан ѣшїцї днн
 Дѡкїѡ лѡи Траїан, че се зїче Дѡкїѡ вѣкїѣ. Атрѡ ѡчелаш кнп кѡвѡнтѡ
 шї Стѣфанѡс Саллгїѡс де Стѡтѡ Вклѣсїѣ Пѡннѡнице, Кѡртѡ ѣ. кап.
 ѡ. де оўнде скрїсем кѡвїнтеле лѡвдѡтеѣ неарѡв. а)

Сннгѡрѡ ѡ ѡдѡлѡз ѡсте, кѡ Прокѡпїѣ, Скрїиторїѡ Гречѣск днн-
 трѡ ѡчелаш вѣк кѡ Івстинїан, ѡ Кѡртѡ ѡ. дѣспре Зндѡрїле лѡи Івсти-
 нїан кап. ѡ. скрїѣ, кѡ лѡкѡл, оўнде сѡв нѡскѡт Івстинїан, ѡсте лѡ
 Дардѡнї. б) Івстинїѡна прїма дѡрѡ, Пѡтрїѡ лѡи Івстинїан ѡсте ѡ
 Дардѡнтѡ, нѡ ѡ Дѡкїѡ Медїтерѡнеѡ. де оўнде оўрѡмѣзѡ, кѡ Івстинїан
 нѡ ѡв пѡтѡт сѡ фїѣ рѡмѡн.

Рѡспѡнд, кѡ де ѡсте лїпсѡ ѡ крѣде, кѡ сѡв ѡ пѡрте, сѡв ѡлта
 ѡв мннцїт; мѡй де ѡ крѣде ѡсте, кѡ ѡв мннцїт Прокѡпїѣ ѡм прївѡт
 де кѡт ѡвзрѡтѡл Івстинїан кѡ Пѡклика неарѡв; шї ѡсте ѡ крѣде, кѡ

мѡй

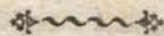
- а) „Necessarium duximus, ipsam Gloriosissimam Praefecturam, quae in Pannonia erat, in nostra feliceisima patria collocare; cum nihil quidem magni distat a Dacia mediterranea secunda Pannonia“. Apertissime hic dicitur translata Praefectura, quae in Pannonia erat, in Daciam mediterraneam; et quia collocata in patria Justiniani, nimirum Justinianae primae, haec urbs manifeste locatur in eadem Dacia. Hic enim sensus illius orationis esse debet: quia Dacia mediterranea satis propingua est Pannoniae secundae, in qua olim fuit Praefectura; ideo in hac Dacia, ac nominatim in patria nostra, eandem Praefecturam duximus collocandam. Nisi hic sensus sit, erit quispiam, cujus mysterium ne Oedipus quidem intelligat. *Stephanus Salagius* de Statu Ecclesiae Pannonicae, Lib. 5. cap. 4. num. 26.
- б) Apud Dardanos Europaeos, qui post Epidamniorum terminos habitant, caestello, cui nomen Bederiana, vicinum erat Tauresium; ubi natus orbis reparator Justinianus Augustus. Brevi spatio locum hunc moenibus quadratis circumdedit, singulisque angulis turri imposita effecit, ut Tetrapyrgia, seu Quadrutturita reipsa esset, ac diceretur. Juxta eundem locum urbem condidit nobilissimam, ac Justinianam *Primam* Latino vocabulo appellavit, nutritionis mercedem altrici solvens. - - Ut paucis absolvam, urbs est magna, frequens, rebus omnibus beata, jure metropolis universae provinciae. Praeterea sedes est Archi-Episcopi Illyriorum, caeteris Civitatibus ipsi, utpote omnium maximae, concedentibus, adeo ut honorem Principi et gloriam referat. Nam illa quidem se jactat alumno Imperatore: hic vero, grata vice, urbe condita gloriatur. *Procopius Caesariensis*, De aedif. Justinian. Lib. 4. cap. 1.

май кѣне шав шѣст локва нащереѣ сале Іѳстиніан, де кят Прокопіе. Де вѣрѣме че дърз Іѳстиніан локва нащереѣ сале зиче а фѣ ѿ Дакіа медитеранеа; оуѣрмѣзз, кз грешѣше Прокопіе, кжд скріе, кз Іѳстиніан аѳ фост нзскѣт ла Дарданіа. Ниче нѳ поѣцѣ, зиче, кз кѳвѣнтеле а чѣле: „Дакіа медитеранеа“ аѳ атрат поате ачѣ прии не грѣжа скрі-иторилвор, шѣ пѣнтрѳ ачѣа ѿ локва ачелора трѣвѣе сзсе пѣнз: „Дарданіа“ прекѣм вѣѣ Саллагіѳе ла капза май сѳе нѳмѣт. а) Нѳ поѣцѣ зиче ачѣа, пѣнтрѳ кз атжѣю, ничѣ оуѣн сзми де ѿ грешѣлз ка ачѣа нѳ поѣцѣ аѳзтѣ. Іпѣѣ, шѣ ате локвѣрѣ сжнт ѿ лѳвдѣта Непарѣв, де оуѣнде лимпѣде се кѳлѣѣе, пѣтрѣа лѳѣ Іѳстиніан а фѣ фост ѿ Дакіа. Кз нѳмзрѣна Впѣрхѣиле, кѣре сз фѣе сѳпт стзпжнѣрѣ Архѣепискѣпѳ-лѳѣ дела Іѳстиніана прѣма, пѣне ѿ фрѣнте Дакіа медитеранеа, кѳ ачѣсте кѳвѣнте: „атжѣ аѳа Дакіа медитеранеа, прекѣм Дакіа рѣпѣнсе. Чѣле лѣлте“. б) Оуѣнде кѳм кз дѣн кѳвѣнтѣла „аѳа“ оуѣрмѣзз, кз Іѳстиніана прѣма аѳ фост ѿ Дакіа медитеранеа, аѳѳшѣ Саллагіѳе аѳкѣ ѿ кѳнѣѣше. в) Шѣ кѳ че кѳчерѣе ѣра Іѳстиніан кзтрѳ цѣра са, шѣ кѳм вѣѣ сз ѿ чѣнстѣѣскѣ; де ар фѣ фост Іѳстиніана прѣма ѿ Дарданіа; ѿ вѣѣ нѳмѣ ѿ нѳмзрѣла Впѣрхѣилвор ѿ фрѣнте: кѣрѣ шѣ рѣн-дѣла чел кѳн аѳкѣ ѿ поѳтѣ. Чѣ ѿ фрѣнте нѳмзрѣ Дакіа Медитеранеа, ѣрз Дарданіа дѣпз ате Впѣрхѣѣ. Не адоѣт лѳкрѣ дѣрз ѣсте, кз пѣтрѣа лѳѣ Іѳстиніан аѳ фост нѳ ѿ Дарданіа, чѣ ѿ Дакіа Медитеранеа.

L I 2

аѳз

- а) Vel igitur *Daciam mediterraneam* hic non scripserunt, quod malim, vel falsum scripserunt, quod est incredibile. Si *Daciae mediterraneae* Sufficiatur *Dardania*, salva erit et veritas, et existimatio Justiniani. *Salagius* cit. loc.
- б) Multis et variis modis nostram patriam atigere cupientes, in qua primo Deus praestitit nobis ad hunc mundum, quem ipse condidit, venire, et circa Sacerdotalem censuram eam volumus maximis incrementis ampliare, ut primae Justinianae patriae nostrae, pro tempore Sacro-Sanctus Antistes non solum Metropolitanus, sed etiam Archiepiscopus fiat: et ceterae provinciae sub ejus sint auctoritate, idest, *tam ipsa mediterranea Dacia*, quam *Dacia ripensis* etc. cit. *Novella 11*.
- в) Deinde quid est illud: *tam ipsa mediterranea Dacia*? Pronomen *ipsa* vel superfluum hic est, vel, si non est, tacite significat, Justinianam esse in *Dacia mediterranea*. *Salagius* cit. *Lib. cap. 4*.

Ако шї Прокóпїе се поате оунї кѸ лѸдѸдѸта НеарѸв, де ком зїче, кѸ Прокóпїе грѸще дѸнѸ мѸсѸра Дарданїей чѸ аналїнте де Аврелїан, гѸрѸ нѸ дѸпѸ чѸла че аї рѸмѸсе єї дѸпѸ че сѸв фѸвѸт Дакїа медїтеранеа. Ка сѸсе причѸпѸ чѸла че зїк єѸ, лїпсѸше сѸ не адѸчем аналїнте де квѸнїтеле лѸї СїдѸтѸс РѸфѸс, кѸре лѸм скрїс маї сѸс кап Ѹ. S. а. кѸ кѸре арѸтѸ єл, кѸ двїждѸсе РѸманїї дїн Дакїа лѸї Траїан прѸсте дѸнѸре; доав Дакїї се фѸчѸрѸ а цїнѸтѸрїле Мїсїей шї а Дарданїей. ДѸчї пѸртѸ ачѸла а Дакїей, а кѸрѸ єрѸ ІсѸтїнїана Прїма, фїндѸ тѸлѸтѸ дїн Дарданїа чѸ вѸкїе, пѸтѸ Прокóпїе дѸпѸ стїла чѸл вѸкїю; се зїкѸ, кѸ лóкѸ нащѸрей лѸї ІсѸтїнїан аѸ фост ла Дарданїї. ГѸрѸ дѸпѸ мѸрѸнїле Дарданїей чѸле нóав нѸ поате сѸсе зїкѸ, а фї ІсѸтїнїана Прїма а Дарданїа, де шѸрѸ че лóкѸ ачѸла де мѸлт сѸв кѸпрїнс атрѸ хотѸреле Дакїей медїтераней.

К А П ІІ.

АтѸмплѸрїле РѸмѸнїлѸр чѸлѸр прѸсте дѸнѸре дела дескѸлекѸрѸ БѸлгарїлѸр а Мїсїа пѸнѸ а зїлеле лѸї Ісаакїе Ангел аплѸратѸлѸї ГрѸчїлѸр.

§. а.

РѸмѸнїї аѸ аплѸрѸцїт кѸ БѸлгарїї аплѸрѸнѸ.

Пре РѸмѸнїї нѸ нѸмаї нѸ єв пѸгѸвїт атрѸ немїка БѸлгарїї дѸпѸ че аѸ дескѸлекѸт а Мїсїа; чї аѸкѸ сѸв аплѸрѸцїт ла шлалѸтѸ, аденѸ аплѸрѸцїа РѸмѸнїлѸр, пре кѸрїї оунїї єв кїемат Мїсїї, дѸпѸ кѸм

ам спже май сже кап ѿ. С. ѿ. се апрешнѣ кѣ апррциѣ Бѣлгарилор.
 Де ачѣа скрѣе Никѣта Хонѣат ѿ Исакѣе Ангел, Картѣ. ѿ. кѣ Исан ѿ-
 пррѣтѣа Рѣмѣнилор чѣлор дела Мѣнтеле Ёмѣ, ѿторкѣндѣсе ла Пѣтрѣа
 са Мѣсѣа кѣ ажѣторѣо де ѡсташи адѣши де прѣсте Дѣнѣре, ѿдекѣ дин
 цѣра Рѣмѣнѣскѣ, ши възжѣнд кѣ Пѣтрѣа са Мѣсѣа ѣ кѣрѣцѣитѣ ши
 дешертѣатѣ де ѡасте грѣчѣскѣ; нѣ се ѿдестѣлѣ кѣ стѣпжнѣрѣ Мѣсѣей,
 чѣ сокотѣ де нѣѡ сѣсе скѣале ѿсѣпра Грѣчилор, ка сѣ ѿ дела дѣн-
 шѣи Бѣлгарѣа, ши ѿшѣ апррциѣ Мѣсилор, ѿдекѣ ѿ Рѣмѣнилор, ши
 апррциѣ Бѣлгарилор, прѣкѣм ѿмжѣдѣѡѡ ѿчѣсте де демѣлт ѿѣ фост
 лѡлѣлтѣ, ѡрѣши сѣ ле апрѣне. а) Прѣкѣр лѣкрѣ дѣрѣ ѿсте, кѣ ѿ-
 пррциѣ Рѣмѣнилор чѣлор прѣсте Дѣнѣре, дѣпѣ дескѣлекѣрѣ Бѣлга-
 рилор ѿ Мѣсѣа, дин бѣнѣ ѿцѣлѣѣре лѡлѣлтѣ ѿтрѣ ѿчѣсте дѣѡѡ
 нѣмѣрѣ, се апрѣнѣ кѣ ѿ Бѣлгарилор. Де оѣнде оѣрѣкѣзѣ, кѣ ѿчѣ-
 сте дѣѡѡ нѣмѣрѣ, Рѣмѣнѣи ши Бѣлгарѣи ѿѣ апррциѣт апрѣнѣ ѿ
 Мѣсѣа, кѣрѣ дѣпѣ ѿчѣа сѡѣ зѣс Бѣлгарѣа. Де оѣнде сѣ зѣчем, кѣ
 тѣт де ѿ оѣна ѿ Бѣлгарѣа сѣ фѣ фост Краѣѡ дин бѣѣа Бѣлгарилор,
 кѣрѣ нѣмѣе нѣ пѣѡте възѣ; тѣтѣши нѣчѣи ѡ скѣдѣре де ѿколѡ нѣ
 пѣтѣ сѣ бѣнѣ Рѣмѣнилор, прѣкѣм де ѿколѡ кѣ апррциѣ Оѣнгарѣей
 ѣ апрѣнѣатѣ кѣ апррциѣ ѿѣстрѣей, мѣкар кѣ Краѣѡл нѣчѣи ѡдѣтѣ
 нѣ ѣ дин бѣѣа Оѣнѣрилор, тѣтѣши кѣдѣнѣеле Оѣнѣрилор прѣкѣм
 ѣрѣ ѿнаѣнѣте де ѿ се фѣче апрѣнѣрѣ ѿчѣстѡр апррциѣи, ѿшѣ ши
 дѣпѣ фѣкѣѣта апрѣнѣрѣ рѣмѣсѣрѣ, ши рѣмѣн ѿтрѣ ѿтрѣѣнѣѣ са пѣнѣ
 ѿстѣзѣи. ѿшѣ дѣрѣ Рѣмѣнѣи ши дѣпѣ дескѣлекѣрѣ Бѣлгарилор ѿ Мѣ-
 сѣа,

а) Οὐδ' ἠγάπων, εἰ τὰ ἑαυτῶν ἔχουσι σώζειν ἢ τὴν τῆς Μυσίας μόνον περιβαλεῖται
 τοπάρχην, ἀλλ' εἰ μὴ καὶ τὰ Ῥωμαίων μέγιστα Βλαΰσει, καὶ τὴν τῶν Μυ-
 σῶν καὶ τῶν Βεργάρων δυνασίαν εἰς ἐν συνάφῃσιν, ὡς πάλαι ποτὲ ἦν.
 ὁδαιῶς ἠνέχοντο. Mysiae incolumitate et dominatu non contentus, ma-
 xima Romanis detrimenta inferenda, et Mysorum ac Bulgarorum dominatum,
 ut olim fuisset, omni contentione conjungendum esse censuit. Nicetas Cho-
 niates in Isaacio, Lib. 1.

НѢ ПОАТЕ ФІ АДОΛΛΖ, КЗ КЪ КОНЧЕНИРѢ БЪЛАГАРИΛΩΡ, ШІ РΩΜΑΙΝΗΙ
 ЧЕИ ПРЄСТЕ ΔΥΝΖΡΕ КЪ ΑΠΖΡΖЦІА ΛΩΡ ΦΨΡΖ СΨΠΨШΙ ΑΠΖΡΑΤΨΛΩΗ ΔΕΛΑ
 ЦАРИГРΑΔ. ΔΑΡΖ ΑΥ΢Λ ΑΚΖ Ε ΑΔΕΒΖΡΑΤ, КЗ РΩΜΑΙΝΗΙ ΑΥ΢΢Ѣ НЪМАИ
 ΑΥ΢ΛΕ ПОРЪНЧИ ΑΛΕ ΑΠΖΡΑΤΨΛΩΗ ΓΡΕЧИΛΩΡ ΛΕ ΠРІМѢ ШІ ΛΕ ΑΠΛΙΝѢ,
 КΑΡΕ ΛΕ ВРѢ; КΑΡΕ НЪ ВОΛ, НЪ ΛΕ ΠРІМѢ. КЗ ΑΨΑ НЕ ΛΖΣΖ ΜΖΡΤΨΡΙ-
 СІТ НΙΚΙΤΑ ΧΟΝІАТ Α ΙϢΑΑΚΙΕ ΑΝΓΕΛ, ΚΑΡΤΚ. Α. КЗ РΩΜΑΙΝΗΙ ΑΥ΢΢Ѣ,
 ΑΒΗΝΔ ΜΨΛΤΕ ЧЕТЪЦІ КЪ ФІРѢ ΛΟΚΨРИΛΩΡ Φ΢ΑΡΤΕ ΑΤΖРІТЕ, ШІ ΜΨΛΤΕ
 СТΡЖМТΨРІ, НІЧІ ΩΔΑΤΖ НЪ Λ΢Ζ ПΖСАТ ДЕ ГРЕЧІ, ПΖНΖ ΚΑΝΔ ΠΡΕ ΟΥΡ-
 ΜΖ ΛΖΠΖΔΗΝΔΨΣΕ КЪ ΤΟΤΨΛ ДЕ СΤΖΠΗΝІРѢ ΓΡΕЧИΛΩΡ; а) ΙΑΡΖ ΑΨШ ПЪ-
 СЕРΖ ΑΠΖΡΖЦІА СА Α ΠΙЧ΢АРЕ, ΚΖРІА ΑΠΟΗ ΑΔΖΩΓΑΡΖ ШІ ΑΠΖΡΖЦІА
 БЪЛАГАРИΛΩΡ. ВѢДЕСЕ ДИΝ ΛΖΨΔΑΤΑ ΜΖΡΤΨΡΙСІРЕ ΑΛΩΗ НΙΚΙΤΑ ΧΟΝІАТ,
 КЗ РΩΜΑΙΝΗΙ ШІ Α ВРЄΜΙΛΕ, ΚΑΝΔ ΑΨ Φ΢СТ СΨΠΨШΙ ΑΠΖΡΖЦІΕΗ ΓΡΕЧИ-
 ΛΩΡ, ΑΒѢ ΜΟΨΗΙΛΕ СΑΛΕ, ΩΡΑΨΕΛΕ, ЧЕТЪЦІΛΕ СΑΛΕ, ΜΑРЕ ПΑΡΤΕ ДЕ ЦѢРΖ
 Α СА, ΟΥΝДЕ НЪМАИ РΩΜΑΙΝΗΙ ΕΡΑ ΛΖΚΖΙΤ΢РІ: ΚΑΡѢ ПΑΡΤΕ ДЕ ЦѢРΖ ΛΖΨ-
 ΔΑΤΨΛ НΙΚΙΤΑ ΧΟΝІАТ Α ΙϢΑΑΚΙΕ ΑΝΓΕΛ ΔΕΩΨΕΚІТ Ω ΚІΑΜΖ ΜΙϢІА. ЧІНЕ
 СЕ ПОАТЕ ΑΔΟΗ КЗ ΑΥ΢΢ѢΤѢ Α΢΢ΜΕΝѢ Λ΢Ζ ЦΙΝΗТ РΩΜΑΙΝΗΙ ШІ Α ΖІΛΕΛΕ
 БЪЛАГАРИΛΩΡ, ΑΔΕΚΖ ΑΝΑΙΝΤΕ ДЕ Α ΑΚΖΠѢ ШІ БЪЛАГАРІΗ ШІ РΩΜΑΙΝΗΙ
 СΨΠТ СΤΖΠΗΝІРѢ ΑΠΖΡΑΤΨΛΩΗ ΓΡΕЧΕΚ? ДЕ ΑΙЧІ СЕ ΑΤΖРЄСѢ ЧѢΛΕ ЧЕ
 ΑΜ ΖΙС ΜΑΗ СΨС ΚΑΠ Η. Δ. Α. ΚΨΜ КЗ РΩΜΑΙΝΗΙ ЧЕИ ПРЄСТЕ ΔΥΝΖΡΕ НЪ ΑΨ
 Φ΢СТ ГІНТЪ НΟΜΑΔΖ, ΑΔΕΚΖ ΨΑΜΕΝΗ ΦΨΡΖ ΛΖΚΑΨ СΤΖΤΖΤ΢Т΢РІ; НІЧЕ
 НЪ ΑΨ Φ΢СТ Τ΢ЦІ ПΖСТ΢РІ, ΠΡΕΚΨΜ ΑΗ ΔΕΦΑΙΜΖ ΔΨЧІΨС.

Κ Α Π. ΔΙ.

- а) Ἐαυτῶ δὲ μαλιστα καὶ Ῥωμαίοις ἐκπολεμώσας τὰς κατὰ τὸν Αἴμον τὸ ὄρος
 Βαρβάρως, οἱ Μυσοὶ πρότερον ἀνομάζοντο, νυνὶ δὲ Βλάχοι κικλήσκονται.
 Οὗτοι γὰρ ταῖς δυσχωρίαις πεποιθότες, καὶ τοῖς φρερίοις Θρασυόμενοι, ἃ
 πλεῖστα τε ἴσι καὶ ὄρθη κατ' ἀποτόμας κείμενα πέτρας, καὶ ἅμα τε μὲν κατὰ
 Ῥωμαίων ἐμεγαλύνοντο, τότε δὲ πρόφασιν εὐρηκότες τὴν τῶν οἰκίων Θρασι-
 μάτων ἀπαγωγὴν καὶ κίκασιν ἑαυτῶν, ἐς ἀποσιάν λαμπρὰν ἀνεκίτησαν.
 Ἦσαν δὲ οἱ τῶ κακῆ προτέρωλοι, καὶ τὸ ἔθνος ὄλον ἀνατίησαντες, Πέτρος τις
 καὶ Ἀσάν, ὁμογενεῖς καὶ ταυτόσποροι. Tum barbaros, Haemi montis ac-
 colas,

К А П. ДІ.

АТЖМПЛЗРИЛЕ РѠМЖНИЛѠР ЧЕЛѠР ГЧЕСТЕ ДѠНЗРЕ А ЗИЛЕЛЕ
ЛВИ ІСААКІЕ АНГЕЛ АПХРАТѠЛВИ ГРЕЧИЛѠР.

§. 1.

СЕ СПДНЕ ПРИЧИНА, ПЕНТРѠ ЧЕ РѠМЖНИИ ЧИИ ПРЕСТЕ ДѠНЗРЕ
ЛѠ ФХКѠТ РЕБЕЛІЕ АСѠПРА АПХРАТѠЛВИ ГРЕЧЕСК.

Скріе Никіта Хоніат А Ісаакіе Ангел, БартѠ а. кап. д. кз АПХРА-
ТѠЛ ІСААКІЕ АНГЕЛ, МѠРИНДѠИ МѠЛРѠ, ВРѠ СЗ А ФАТА ЛВИ БЕЛА КРАЮ-
ЛВИ ОУНГѠРИЛѠР, КАРѠ НѠ ЕРА АХЗ ДЕ ЗѠЧЕ АНИ. ШИ НЕВРЖИД ЕА
СПРЕ КЕЛТѠЛА НѠНТЕИ А ДА БАНИ ДИН КЗМАРА ЧѠ АПХРѠТѠСКЪ; СНИИ
ТОАТѠ КЕЛТѠЛА АЧѠА СЗ Ѡ ДѠ ѠРАШЕЛЕ ШИ ЦѠРИЛЕ: КѠ КАРѠ ШИ АЛ-
ТЕ ѠРАШЕ, МАИ ВЖТОС ЧѠЛЕ АНХІАЛѠЛВИ АВЕЧИНАТЕ ФѠАРТЕ ЛЕ НЗКѠ-
ЖИ: ШИ ПРЕ РѠМЖНИИ ЧЕИ ДЕЛА МѠНТЕЛЕ ВМѠ АСѠПРА СА, ШИ АСѠПРА А-
ПХРѠЦИЕЙ РѠМАНИЛѠР АИ АТѠРѠТѠ. ІПРѠШИ АСѠМНІЗМ АЧИ, КЗ НИ-
КІТА ХОНІАТ, ШИ АЦИ СКРИТОРИ ГРЕЧЕШИ, ПРИН АПХРѠЦИА РѠМАНИ-
ЛѠР, АЦЕЛЕГ АПХРѠЦИА ГРЕЧИЛѠР, ШИ ПРИН РѠМАТОИ, КАРЕ АЗТИНѠЩЕ СЕ
АТОАРЧЕ, РѠМАНИ, АЦЕЛЕГ ПРЕ ГРЕЧИ.

ФІИИД ДАРѠ АТѠРѠТАЦИ РѠМЖНИИ АЧЕА, ПЕНТРѠ КЗ МѠАТЕ ВИТЕ ЛЕ
ЛѠАСЕ ѠАМЕНИИ ЧЕИ АПХРѠТЕШИ, ШИ ДЕЛА АЧЕАШИ ПѠТИМИСЕ НЕКАЗѠРИ;
АТѠРѠ

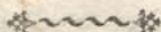
colas, sibi et Romano Imperio infestissimos reddidit, qui olim Mysi, nunc
Blachi nominantur. Hi enim angustis et castellis freti quae plurima habent
praeruptis saxis inaedificata: eum prius etiam Romanos parum curarent, tum
per causam abacti pecoris et vexationum quas tolerassent, aperte defece-
runt. Ejus defectionis principes et auctores fuere duo ex illa gente fratres,
Petrus et Asan. Nicetas Choniates in Isaacio Angelo Lib. 1.

Атрз ачѣсте дои фрѣци Рѡмѣни динтрз ачѣши Рѡмѣни Пѣтрз ши
 Асан, фѣинд Апзратѣла ла Кипсѣле, се дѣк ла дѣнсѣла, ши чер, ка
 ози прѣимѣскз солдѣци Атрз Лѣгѣоанеле чѣле гречѣши, ши сѣ ле дѣ
 ѡ пѣцинз мошиѣ че сѣра А мѣнгеле ѣмѣ. Карѣ недовѣндѣна дела А
 пзратѣла, ши възжнд. кѣ сѣнт лшѣ неѣзгѣци А самѣ Анаинтѣ Апз
 рѣтѣлаши; Ачѣпѣрз ѣ кѣрти, ши ѣ се лѣзѣла, кѣ Аторкѣндѣсе ѣкасѣ
 вѡр фѣче рѣкѣлѣ. Пѣнтрз кѣре вѡркѣ дин порѣнка лѣи Іѡанн Сѣва
 стократѡрѣ фѣ дѣтѣ ѡ пѣлмѣ прѣсте ѡвѣрѣз лѣи Асан: карѣ пѣлмѣ
 скѣмпѣ фѣарте кѣзѣ Апзратѣлаши Ісаѣкѣ Ангѣл, ши ла тѡатѣ Апзрѣ
 циѣ Грѣчилѡр, прѣкѣм де ачѣ Анаинте вѡм арѣтѣ. Кѣ Аторкѣндѣсе
 ѣкасѣ ачѣи дои фрѣци Пѣтрз ши Асан, прѣнсерѣ ѣ лѣвѣта пре Рѡмѣни,
 ши ѣи Аѣзрѣвѣтѣ, ка тѡци сѣсе скѡале кѣ арме ѣсѣпра Апзратѣлаши
 Ісаѣкѣ Ангѣл, ши ѣсѣпра Грѣчилѡр.

§. В.

Мѣцѣшѣгѣла, кѣ кѣре зѣшии фрѣци лѣ фѣкѣт пре Рѡмѣни
 сѣсе скѡале кѣ рѣскоѡ ѣсѣпра Грѣчилѡр, ши Ачѣпѣтѣла
 рѣскоѡлѣши.

Рѡмѣни, привѣнд ла ачѣла, кѣ Грѣциѣ лѣ ѡци де ѣжѣне, вѣне
 Атрармѣте, лѣвѣцѣте ла рѣскоѡ, ши кѣ тѡате мѣшиниле че сѣнт де
 мѣпсѣ ла рѣскоѡ Атрѣрте; ѣвѣ сѣфѣлѣз ѣ прѣимѣ лѣдѣмѣла лѣи Пѣтрз
 ши лѣлѣи Асан, ка сѣсе скѡале кѣ рѣскоѡ ѣсѣпра Грѣчилѡр. Дѣчи зѣ
 шии дои фрѣци ачѣстѣ тѣхнѣ, сѣл мѣцѣшѣгѣ афлѣрѣ. Кѣ, прѣкѣм ѣко
 лѡши кап ѣ. скрѣе Никѣта Хѡнѣат, фѣчѣрѣ ѡ вѣсѣрикѣ пре нѣмѣле
 ѡфѣнтѣлаши Димѣтрѣе; ла ачѣ вѣсѣрикѣ мѣлѣци Адрѣциѣи ши вѣрѣаци
 ши мѣѣри ѣдѣнѣрѣ, пре кѣриѣ ѣи лѣвѣцѣ, ка кѣнд ѣи ва ѣпѣкѣ не
 вѡл, ши вѡр фѣи кѣ ѡкѣи крѣнциѣ Аторѣши, ши кѣ пѣрѣла рѣспѣндѣт,
 Атрз ачѣ тѣрѣатѣ стѡрѡшалѣ, фѣинд сѣ стѣрѣце А гѣра мѣре: кѣ Дѣ

незѣс аша воѡще, ка нѣмѡла Бѡлгарилѡр ши а Рѡмѡжилѡр, лѡпѡ-
дѡна жѡгѡла чеа де лѡнгѡ врѣме, сѡ капетѣ словозѣнѣ: ши тѡкма
пѣнтрѡ ачѣа мѡченикѡла лѡи Хѡ Димитрѣ, пѡрѡжѡна Митропѡлаѡла Фе-
салѡника ши еѡѣрика де аколѡ, ши петрѣчерѣ кѡ Грѣчѣи, аѡ венѣт
ла дѡншѣи, ка сѡи аѡжѣте а трѣѡа ачѡста. Дѣчѣи небѡнѣи ачѣѡѣ ѡ-
дѣхнѣна пѡцин, кѡрѡна май кѡ вѡртѣте, ѣшинѡдѡши дѣн фѣре, се
стрѡпшѣ, ши кѡ граю мѡре, ка кѡна ар грѡи Дѡнезѣс прин трѡн-
шѣи, стрѣга, кѡ нѡ ѣ врѣмѣ де а се май лѣнеѡи, чѣи аѡжѡна арме
сѡсе скоале аѡѡпра Грѣчилѡр: ши пре Грѣчѣи пре кѡрѣи аѡ вѡр принде
а рѡѡѡѡ, сѡ нѡи цѣнѡ, ниѡе сѡи вѡндаѡ, чѣи фѡрѡ мѣлаз сѡи ѡмѡ-
рѡ, ниѡе рѡгарѣ, ниѡе бѡни сѡ нѡ прѣимѣскѡ дела дѡншѣи, кѡ ниѡи
ѡ рѡгарѣ а лѡр сѡ нѡ се мѣше ка дѡамѡнтѡла. Тот нѣмѡла Рѡмѡжи-
лѡр дѡрѡ дела ачѣст фѣлѡ де прѡрѡчѣи аѡбитѡт, кѡрѡсе ла арме.

Фѣѡе кѡрѡле пѡлте вѣдѣ, кѡ ѡаменѣи ачѣа, пре кѡрѣи аѡ зѣче
Никѣта Хѡнѣат, а фѣи фѡст аѡрѡчиѡи, ши небѡнѣи, аѡтрѡ аѡѡѡр нѡ
аѡ аѡѡт ниѡи ѡ небѡе, пѣнтрѡ кѡ де ар фѣи фѡст аѡтрѡ аѡѡѡр небѡнѣи,
ши сѡи фѣи стрѡпшѣи; аѡзѡдѡр лѣр фѣи аѡкредѣнѡат, Пѣтрѡ ши Аѡан
май сѡс аѡѡмнѡтеле вѡрѡе, ка сѡ ле грѡѡскѡ кѡна аѡи аѡжѡкѡ небѡѡ,
де ѡарѡ че кѡрѣи аѡ ачѣ бѡлаз, кѡна аѡи аѡжѡкѡ, сѡнт аѡфѡрѡ де
сѣне, ши небѡнѣи; нѡ ѡѡѡ ѣи аѡгрѣи чѣле мѡйнаѣнѣте де стрѡпшѡлаз
лѡр аѡкредѣнѡате. Де оѡнде ѡсте а крѣде, кѡ ѡаменѣи ачѣа нѡ аѡ а-
ѡѡт ниѡи ѡ небѡе, ши аѡ фѡст аѡтѡатѡ врѣмѣ кѡ мѣнтѣ аѡтрѣгѡ,
нѡмай сѡ фѡчѣ кѡ аѡи стрѡпшѣѡе; ши фѣиѡна кѡ ѡѡ аѡтѡарѡе ѡнѣи
крѡнѡи, а фѡѡе стрѡжѡѡѡтѡрѣи стрѣѣне кѡ гѡра, ши а се сѡѡтѡрѡ аѡ-
тѡкма ка чѣи че аѡ небѡѡ ачѣа; аѡшѡла пре чѣи пѡцин прѣчѣѡѡѡи а
крѣде, кѡ фѡрѡ вѡѡ лѡр сѡ фѡк ачѣле стрѣѣне мѣшѡѡрѣи а мѡѡѡлаз-
рилѣ лѡр, ши кѡи кѡ Дѡнезѣс грѡѡѡе прин трѡншѣи.

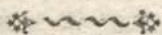
Фѣиѡна ачѣѡѡтѡла аѡжѡѡрѣи армѣлѡр вѡрѡчѣи Рѡмѡжилѡр, май вѡр-
тѡс крѡѡѡрѡ, кѡ Дѡнезѣс ѣ пѡртѣнѣтѡрѣѡ словозѣнѣи лѡр, ниѡе нѡ

се ѿдестѣларѣ нѣмаи кѣ словозѣнїа, чїи се рѣвѣрсарѣ прин сѣте шїи
 прин ѡраше, кѣре ера департе де мѣнтеле емѣ. Оуѣнѣа дїинтѣрѣ чей
 дои Фраци, Пѣтрѣ ѡши пѣсе корѣнѣ де ѡвѣ пре кап, шїи ѡквалѣ пѣ-
 пѣчїи рѣшїи. ѡша дїна еїи нѣвалѣ ѡсѣпра ѡрашелѣр чѣлѣр Гречѣшїи,
 мѣлци ѡамени де чїнсте, мѣлци бѣи, шїи вїте, шїи де ѡлте докитѣ-
 аче нѣмѣр мѣре фѣарте дѣсерѣ де пре ѡколѣ. Госїна ѡпѣратѣла Ісаа-
 кїе кѣ ѡастѣ са ла дїншїи; еїи ѡрѣшїи се тѣрсерѣ ла лѣкѣри стрѣм-
 те, шїи нѣрѣсѣвѣтѣте, оуѣнде мѣлт ѡмїнарѣ, пѣнтрѣ кѣ ѡвїна еїи ѡ-
 асте пѣцинѣ нѣ кѣтезѣ сѣ нѣсѣ ла лѣргѣ. ѡтѣнчїи дѣде дѣмнѣзѣ ѡ
 нѣгѣрѣ мѣре фѣарте, кѣ кѣрѣ се ѡвѣрѣкѣ тот мѣнтеле, оуѣнде ера Рѣ-
 мїнїи, шїи нѣрїиѣна еїи нѣмїка, ѡтѣ фѣрѣ вѣсте Гречїи дѣс ѡквалѣ
 ѡсѣпра лѣр. Кѣ кѣре ѡтѣмплѣре нѣацїептѣтѣ рѣсїпїнѣдѣсе Рѣмїнїи,
 кѣпетѣнїиле шїи повѣцѣнѣтѣрїи ѡастей Рѣмїнїѣшїи кѣ чѣта прѣтенилѣр
 сѣшїи тѣрѣкѣрѣ прѣсте дѣнѣре ѡ цѣра Рѣмїнїѣскѣ, оуѣнде фѣкїна лѣгѣ-
 тѣрѣ кѣ кѣмїнїи, пре кѣрїи май сѣсѣ, кап ѡ. §. ѡ. ѡм ѡдѣверїт ѡ фїи
 фост Рѣмїнїи, оуѣнїци ла ѡлѣлтѣ Рѣмїнїи чей прѣсте дѣнѣре кѣ Рѣ-
 мїнїи чей дїн кѣале де дѣнѣре се ѡтѣарсерѣ кѣ ѡпѣратѣла Ісѣн де
 нѣсѣ ѡсѣпра Гречїилѣр. дѣчїи Ісѣн ѡвїнѣнѣна ла Пѣтрїа са Мїсїа, кѣрѣ
 ера дѣшѣртѣ де ѡасте Гречѣскѣ, шїи нѣ ѡдестѣлїнѣдѣсе кѣ Домнїа
 Мїсїей, се сокотїи сѣ фѣкѣ мѣлт рѣз Гречїилѣр, шїи ѡпѣрѣцїа Мї-
 сїилѣр шїи ѡ Бѣлгарїилѣр ѡрѣшїи, прѣкѣм ѡв фост май дѣмѣлт, сѣ ѡ
 ѡпрѣснѣ.

§. ѡ.

Рѣмїнїи бат пре Іѡанн Канѣакѣзѣн Кесѣрїол шїи тѣоатѣ
 ѡастѣ Гречѣскѣ.

Канѣакѣзѣн Кесѣрїол, кѣреле ѡвѣ мѣре пре сѣра ѡпѣратѣлѣшїи Ісаа-
 кїе ѡнѣл, фѣ тримїс кѣ ѡасте Гречѣскѣ ѡсѣпра Рѣмїнїилѣр. ѡчѣст ѡ

ἀρχὴν καὶ Ῥωμαίων, (πρὸς κάρην Ἐκρίτοριον Νικίτα Χονιάτ ἢ νῆ-
 μῆσι βαρβάρων ἀπὸς μὴνδρίαν τῆς Γρεχάσκας) ἢ σὺντ λα σῆς, τὴν ἄμῃ-
 νῆν, ἢ γῆνδῆν, καὶ εἰ πέντρῶ καὶ σῆς μαί ὠδιχῆσκας, σὴν πέντρῶ
 καὶ σῆς φῆς μαί φῆρξ πρὶμεζαίε, πέντρῶ ἀτῆα σταῶ λα μῆντε, τὴν
 σοκοτῆν, καὶ πέντρῶ ἀτῆα σαῶ τρὰς λα μῆντε, πέντρῶ καὶ λε ἵατε
 φῆρξ δε ὠατῆς γρεχάσκας. Δρεπτ ἀτῆα Καντακουζέν Κεσάριον ἀσῆζῆ
 ὠατῆς γρεχάσκας ἢ μῆζλοκῶα κῆμπῶαδῆν, φῆρξ δε νῆτῆ ὠ ἄτῆρῆρε, καὶ
 νῆτῆ ἢ κῆστοδῆν, ἀδεκῶ καὶ πῆζιτορῆν, σὴν καὶ στῆρῆν ἢ σε ἄτῆρ-
 ῆν. Δε οὔνδε Ῥωμαίων ἠόαπτῆς ἀτῆρῶ νῆζῶαδῆν ἀσῆπρῶ Γρεχίλωρ,
 σὴν ἢ κῆνῆνῆρξ. Πρὸς κάρην ἢ ὠμῶρῆς ζῆκῆνδ ἢ κῆρτῆρῆν, πρὸς κάρ-
 ῆν ἢ φῆρξ δεστῆρῆματῆν ἢ πρὶνδῆ. Σὴν ἀσῆ ἄβινῆγῆνδ Ῥωμαίων
 πρὸς Γρεχῆν, σὴν φῆρξῆνδ Γρεχῆν; τῶατε κῆρτῆρῆλε γρεχίλωρ λε πρὶδῆρξ
 Ῥωμαίων, σὴν στῆρῆρῆλε λε ἀπῆκῆρξ, καὶ σὴν βεσμῆντελε τῆλε δε ἄσῆ
 ἄλε Κεσάριονδῆ ἀπῆκῆρξ ἢ μῆνῆλε Ῥωμαίωνλωρ, καὶ κῆρε σε σὴν ἄβῆρξκῆρξ
 τῆν δῶν φῆρξ Πέτρῶ σὴν Ἰσῆν, σὴν ἄβῆρξκῆρξ καὶ ἄλε μερῆτῆ ἢ ἢνῆν-
 τῆς ὠατῆν σαλε τῆν Ῥωμαίωνῆν, σὴν ἢ σὴν ἢ φῆρξερξ κῆρτῆρῆλε λα σῆς. α)

§. Ἀ.

- α) Διαδέχεται δὲ τὴν ἡγεμονίαν ὁ Καῖσαρ Ἰωάννης ὁ Καντακουζηνός, γαμβρὸς
 ὄντῃ Βασιλεῶς ἐπ' ἀδελφῆ. - - ὅθεν καὶ τὰς βαρβάρους ὁ Καῖσαρ ἀκῶων ἐν ὄ-
 ρεσι διάγειν, καὶ μὴ εἰς τὸν κῆρπον κατέρχεσθαι, μὴ διαλογιτάμενος, ὅτι διὰ
 τὴν αὐτῶν ἀνάπαυσιν καὶ ἀσφάλειαν ἐν τοῖς τοῖστοις εὐρίσκονται ὄρεσι, ἀλλὰ
 διὰ τὴν κρίσιν αὐτῶν, μέσον τῆ κῆρπῆς ἐποίησεν τὰ αὐτῶν κατενοτόπια, μῆ-
 τε φυλακῆς ἔχων ἀκρεβῆς, ἢ εἰγῶας, μῆτε μὴν βῆδῶν χῆρακα. Νυκτὸς ἢ
 αὐτῶν οἱ βαρβάρων ἐπιβῆντες, μόλις αὐτὸς διατῶζεται, καὶ τὸ κράτεμα πολυ-
 τρόπως ἐκῆκῶσαν, οἱ μὲν γὰρ ἐξ αὐτῶν ἐν ταῖς τῆνταις κῆμενοι, ὑπὸ τῶν
 ἐχθρῶν καταλαμβάνομενοι ἐφονεύοντο ὅτι δὲ ἀναρμάτωτοι φεύγοντες, ἐξ-
 ἠγῆντο. - - Νικῆντων ἐν ἔτω τῶν Ῥωμαίων καὶ φεύγοντων, ἢ πῆρῆγῆ-
 σαν παρὰ τῶν βαρβάρων αἱ κατῆναι πῆσαι, καὶ τὰ χρυσοῦφῆ βῆχα τῆ Καῖσα-
 ρος, τὰ μετὰ τῶν ἡγεμονῶν χρωμάτων σῆσημαῶμενα καὶ τὰ φλάμελα, ἢ τι-
 να καὶ ἐνεδύσαντο ὁ Πέτρος καὶ ὁ Ἀσῆν προπορευόμενοι ἔμπροσθεν τῆς κρατῆς
 αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὸν κῆρπον ἐκτοτε κατελθόντες, τὰς τῆντας αὐτῶν, ἐκῆ
 σῆσαν

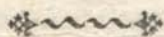
§. А.

Апзрѣтѣла Грѣчилѣр Ісаакіе Ангел ѣрзши се сколаѣ ѡсѣпра
Рѣмѣниѣр кѣ ѡастѣк Грѣчѣскѣ, ши рѣмѣне вѣтѣт.

Апзрѣтѣла Ісаакіе Ангел сѣзѣтѣиѣдѣсе кѣ кѣпѣла сѣзѣ, кѣ рѣсѣоѣла
чѣл дин тѣіѣ нѣ лѣз пѣртѣт ѡсѣпра Рѣмѣниѣр кѣм се кѣдѣ, ѣрз-
ши се мѣрѣниѣ, ѡсѣши кѣ кѣпѣла сѣзѣ сѣсе сколаѣ ѡсѣпра ѡчѣлораши
Рѣмѣниѣ. Дѣчи пориѣнд ѣл кѣ ѡастѣк Грѣчѣскѣ, ши ѡжѣнгѣнд лѣ Таѣ-
роком, ѣ се фѣкѣ де шѣре, кѣ Рѣмѣниѣ прѣдѣѣзѣ лѣкѣриѣе чѣле ѡ-
кѣчинѣте Дѣрѣей, ши кѣм кѣ мѣлѣци Грѣчи ѡколѣ ѡѣ ѡморѣт, ши нѣ
мѣи пѣциѣни ѡѣ принѣ, ши ѡкѣм кѣ прѣѣзи фѣарте мѣри ѡкѣрѣѣци
вѣрѣѣ сѣсе ѡтѣарне ѡкѣсѣ; се сѣе кѣларе, ши нѣапѣтѣ порнѣѣѣе кѣ
ѡастѣк сѣ, кѣ кѣрѣ ѡжѣнгѣнд лѣ лѣкѣла, че се кѣѣмѣ вѣстѣрне, ши
нѣвѣзѣндѣсе ѡколѣ ниѣи ѡѣн Рѣмѣниѣ, кѣ лиѣниѣѣ ѡши ѡдиѣниѣ ѡастѣк.
Дѣпѣз треѣ зѣѣе порнѣнд де ѡколѣ, диминѣѣѣа пѣшѣѣѣе кѣтрѣ вѣроѣ,
нѣ мерѣѣсе кѣле ѡкѣ де пѣтрѣ парѣѣѣнге, (ѡ парѣѣѣнгѣ ѣѣте лѣк кѣ
де треѣ зѣѣи де ѡтѣдѣи) вѣнд ѡжѣнѣѣе лѣ дѣнѣсѣла ѡѣн ѡм спѣринѣтѣн,
кѣрѣѣе ѡвѣѣ ѡши трѣѣѣѣ сѣфлѣтѣла де ѡстенѣт, ѡчѣла спѣне, кѣ Рѣмѣ-
ниѣ нѣ депѣрте де ѡколѣ се ѡтѣрк кѣтрѣ кѣсѣ кѣ прѣѣзѣѣе, ши мерѣ
кѣтинѣл, фѣиѣнд кѣ ниѣи ѡѣн вѣзѣмѣши нѣ ѡѣ вѣзѣѣт пре ѡколѣ, ши

СЖНТ

εἶπεν καὶ κατεσκήρωσεν. Et in ejus locum Joannes Cantacuzenus Caesar, qui Imperatoris sororem in matrimonio habebat, sufficitur. - - Cum autem barbaros vitata planicie in montibus se tenere audivisset, non cogitavit illos reficiendarum virium causa, et quo tutiores sint ibi commorari: sed id factum timiditatem interpretatus, in medio campo castra posuit, neque custodiis neque excubiis accuratioribus usus, neque vallo communito. Itaque noctu a barbaris oppressus, vix evadit, exercitu variis modis afflicto. Nam alii jacentes in tentoriis occidebantur, alii inermes in fuga capiebantur. - - Romanis ita victis et fugientibus, omnia tabernacula sunt direpta, et vexilla capta, et aureae Caesaris vestes ferrugineo colore interpunctae: quas Petrus et Asan induerunt, ante exercitum incedentes, et tabernacula sua in planicie fixerunt. *Nicetas Choniates in Isaacio Angelo Lib. 1. cap. 6.*

сжит шї ѿсврчинаѿи кѡ прѣзїле кѡре ѡв кѡшигѡт. Де оу̀нде ѡдѡтѡ
 ѡшї рѣндѡи ѡастѣ ѡпрѡтѡл, шї прѡрѣсе ѡтра колѡ, пре оу̀нде ѡи
 фѡ спѡс кѡ мерг Рѡмѡнїи. Пре кѡрїи вѡзѡндѡи нѡи, зїче Никїта
 Хонїѡт, шї ѡскменѣ вѡзѡндѡне ѣи пре нѡи (кѡ шї ѣв, зїче, ѣрам
 кѡ ѡпрѡтѡл ка Скритѡриѡл лѡи) Скїѡїи, ѡдекѡ Кѡманїи сѡв Рѡмѡ-
 нїи чѡи дин цѣра Рѡмѡнїѣскѡ, (кѡ Никїта пре Рѡмѡнїи чѡи дин цѣра
 Рѡмѡнїѣскѡ ѡи нѡмѣще Скїѡїи) Скїѡїи, зисѣи, шї Рѡмѡнїи дѡндѡ
 прѣзїле ла вѡв кѡтеѡа компѡнїи де ѡи лѡр, шї порѡнѡнѡдѡле, ка
 пре кѡле скѡртѡ, шї кѡ грѡвѡ сѡ мѣргѡ, пѡнѡ вѡр ѡжѡнѡце ла мѡн-
 те, чѡл ѡлѡци ѡдѡнѡндѡсе ла ѡлѡлтѡ, фѡрѡ фѡрїкѡ стѣтерѡ ѡнѡн-
 тѣ кѡлѡрїи Грѡчїи, дѡпѡ ѡвнѡчїѡл лѡр ѡпїндѡсе. ѡдекѡ, кѡндѡ
 се ѡпрѡпїѡ де Грѡчїи, слѡкѡзѣ сѡрѡчїи, шї се лѡптѡ кѡ сѡлѡце. Кѡ-
 рѡндѡ дѡпѡ ѡчѣл се ѡпїнтѣ ла фѡгѡ, ка сѡ ѡдѡмѡнїѣскѡ пре Грѡчїи ѡ фѡ-
 чїи дѡпѡ ѣи, шї ѡрѡшї ка пѡсѡрїле кѡрѡндѡ ѡторѡкѡндѡсе ѡнѡпѡи, фѡ-
 чїишї кѡ мѡлт маи вѡртѡс дѡ рѡскѡи. Кѡрѣ де мѡлте ѡрїи фѡкѡндѡ,
 шї фїїндѡ ѡкѡм вѡрѡнѡтѡрїи, ѡсѡрѡ ѡвѡртїтѣрїле ѡчѣле, шї ѡпѡкѡрѡ
 ѡмѡнѡ сѡвїїле. ѡтѡнѡи кѡмплїтѡ стѡрїгѡрѡ ѡнѡлѡнѡндѡ, маи кѡрѡндѡ
 де кѡм ѡи грѡи нѡвѡлїрѡ ѡсѡрѡ Грѡчїилѡр, пре кѡрїи шї пре чѡи че се
 ѡпїтѣ шї пре чѡи че фѡцѣ ѡтѡкѡ ѡи ѡмѡрѡрѡ. а)

Дѡпѡ

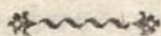
- а) Καί τις ἑυζῶνος ἐφίσταται ἀνὴρ, τὸ τῆς ἀγγελίας ἔχων ἐπὶ τὰ προσώπα κακῶν,
 καὶ ἔλεγε τὸ πνεῦμα συχναῖς ἀνακαλέμενος, ἀγῶς πᾶς μετ' ἀκμαλωσίας τὸ
 ἀντίπαλον ὑποσφραῖνον, ἀνεμένον τὰ πλεῖστα τῆν πορείαν κατ' ἄμφω ποιήμε-
 νου, ὅτι τε εἰδὲνα εἰώρακεν ἀντίμαχον, καὶ ὡς ἐμφορτοῦ παμπόρων λιγνῶν.
 αὐτίκα γὰρ ἕως ἡγεμόνας τὸ συνὸν ἐκείνῳ διελὼν σράτευμα, καὶ σχῆμα πα-
 ρατάχεος θέμενος, ἄδευεν ἐκείνῳ ἢ ὁδοιπορεῖν ἐλέγετο τὸ πολέμιον. ἐπεὶ δὲ
 εἶδομεν τε καὶ εἰθεάβημεν (συναπόμενον γὰρ καὶ αὐτὸς Βασιλεῖ ὑπογραμματεύων)
 οἱ μὲν Σκύθαι καὶ Βλάχοι τῆν λιαν παραδόντες τισὶν ἐξ αὐτῶν μοίραις, ἐκέ-
 λευσαν τὰς ἐπιτομωτέρας ἐναλέγεσθαι τῶν ὁδῶν, καὶ τῆν πορείαν ἐπιτίναν, ἕως
 αὖ ἐφάφονται τῶν ὄρειαιν. οἱ δ' ἄλλοι συσφραφίτες, ἐδέχοντο εὐπετῶς τὰς
 κατ'

Δύνη ἀρχῆς Ἀτορκίνδης ἀπζράτβα Ἰσαάκιε λα Цариград, πρεκым ἀ-
 κολόши Βάρτκ β. καπ ἄ. σκρίε Νικίτα; ρεσζρίνδ примзвѣра ѱρзши се
 Ἀτόαρσε ἀσπρα Ρωμάνιλωρ, пре карѣи Никіта саз ѱκичнзѣт ай кіема
 шѣ Мѣси, вѣзѣи май сзе кап ѱ. ѱ. ѱ. шѣ треѣи лѣни Ἀτρέѣи Ἀδεшѣрт
 ши кз мзатз ѱстенѣлз Ἀκзнузρѣнд шѣ вэтѣнд ла Четѣтѣ, че се кі-
 амз Ловицз, неміка ѱспρзвінд, се Ἀτόαρσε кз εὔζελε οὔνηφλάτε ἀκάσз. α)

Δύνη

κατ' αὐτῶν ἰππαζομένους Ρωμαίους, καὶ τὸν πατριον αὐτοῖς καὶ ἡθάδα τρό-
 πων μαχομένοι, ἐπίοντες ἤφισαν βέλεμνα, καὶ δόρασι προσπλέκοντο, μετὰ
 βραχὺ δὲ μεταβαλόντες τὴν ὁρμὴν εἰς φυγὴν, καὶ καταδιώκειν ὀπίσω σφῶν ὡς
 φυγάδων τὸ ἀνθίσταμενον ἐρεθίζοντες αὐθις ὡς εἰδὲ πτηνὰ τὸν αἶερα τέμνοντα,
 τὰ νοτὰ εἰς τὴν τῶν ὄψεων μετατιθέμενοι χώραν ἐνώπιον τοῖς ἐπίεσιν ἐμά-
 χοντο, καὶ πολλῶν γενναϊότερον συνεπλέκοντο καὶ τῆτο πολλὰκις πεποιηκότες,
 ὡς ἤδη τῶν Ρωμαίων ἦσαν ἐπικρατέστεροι, ἐκέτ' ἐμένοντο τῶν ἐλίξεων, ἀλ-
 λά τὰ ξίφει γυμνίσαντες, καὶ τινα βοὴν ἐκπληκτικωτάτην ἐκρήξαντες, μικρῶ
 καὶ ἐνοήματος τύχιον Ρωμαίοις ἐπέπεσον, καὶ τὸν μαχομένον ὁμοίως καὶ τὸν
 δειλαιούμενον καταλαμβάνοντες ἐξέβηριζον. *Mali nuncius adest, homo qui-*
dam expeditus, qui spiritu ex festinatione subinde interrupto, narrat, hostes
non procul inde cum praeda reverti, ac pedetentim fere incedere, quod et
nullum hostem invenissent, et manubiis onusti essent. Quare statim exer-
citu inter duces distributo, et acie instructa, eam viam institit, qua ince-
dere hostes ferebantur. Quos ubi vidimus, et vicissim conspecti sumus
(nam et ego Imperatorem pro scriba comitabar) Scythae et Blachi, praeda
cohortibus aliquot suorum tradita, eos compendia itinerum sectari, et acce-
lerare, dum montana attingerent, jusserunt. Reliqui conglobati, Romanum
equitatum intrepide exceperunt, patrio ritu pugnantes. Nam cum accederent,
sagittas conjiciebant, et hastis congredebantur. Paulo vero post im-
petu in fugam converso, hostibus ad persequendum irritatis, rursus instar
voluerum subito reversi adversa fronte multo fortius dimicabant. Quo saepe
facto, cum jam superiores essent, omissis illis anfractibus, gladios strinxerunt,
et horribili clamore sublato, dicto citius in Romanos irruerunt, et pu-
gnantes et fugientes ex aequo occiderunt. Nicetas Choniates in Isaacio
Angelo Lib. 2. cap. 1.

α) Ἡρι φανέντι ἔξεισιν αὐθις, καὶ μέτεσι τῆς Μυσῆς. Οὐλοσ ἔν μηνας τρεῖς ἐξή-
 νικῶς, καὶ περὶ τῶ φρερίε κατασχεσιν, ὁ Λοβιτζῶς ἐπικέκληται, πλῆσα πεπο-
 υνηκῶς, ἀτελῆς τὸ εὔχηρημα καὶ πάλιν ἀπολιπὼν, ἐκάθεν μεβίσαται, καὶ τὴ
 Βασιλίδα τῶν πόλειων ἔσοισιν. *Veris initio rursus contra Mysos egres-*
 sus,

Дѣпз ачѣа, кѣм скрїе аколѡшї ѿ Картѣ г. кап. г. Никїта, фї-
 ѿнд кѣ Рѡмѣнїи кѣ Кѣманїи, адекѣ кѣ Рѡмѣнїи чей дин цѣра Рѡ-
 мѣнѣскѣ цѣрїлє грѣчїлѡр кѣ фок шї кѣ фїер ле пѣстїа: ѿпзрѣтѣл
 Ісаакїе ѿрѣшї ешї кѣ ѡасте асѣпра Рѡмѣнїлѡр, шї мѣрсе пѣнѣ ѿ
 мѣнтеле ѿмѣ. Чї непѣтѣндѣ фѣче немїка лѣкрѣ вреднїк де фѣцошѣрѣ
 чѣ ѿпзрѣтѣскѣ дѣпз доаѡ лѣнї де зїле порнї кѣ ѡастѣ а се ѿтѣр-
 нѣ кѣтрѣ кѣсѣ. Чї ѿ дрѣмѣлѣ ачѣла пѣртѣ чѣ маї мѣре а ѡастей
 сѣле ѡ пѣрдѣ, ка шї ел аѣ фост гѣта сѣ пїѣрѣ. Пѣнтрѣ кѣ ѿкѣн-
 ѣрѣндѣлѣ пре ел шї маї тоатѣ ѡастѣ лѣнї Рѡмѣнїи ла нїше стрѣм-
 тѣрї; ѿчепѣрѣ Рѡмѣнїи а маїа сѣѣцї де асѣпра, шї а словозї
 пїетрї асѣпра лѡр, непѣтѣндѣ стѣ Грѣчїи ѿ кѡантрѣ, рѣпсерѣ фѣга,
 фїеше кѣреле грїжїндѣсе нѣмаї де вїаца са, шї ашѣ пре Грѣчїи ка пре
 нїше вїте ѿкїсе ѿ стѣлѣ, неапѣрѣндѣнї нїмене ѿнї оѣчїдѣ Рѡмѣнїи.
 ѿпзрѣтѣл шї кѡнѣлѣ де пре кап ѿл пѣрдѣ аколѡ, шї нїче нѣ пѣтѣ
 скѣпѣ ѿлтмїнтрѣ, фѣрѣ мѣлцї кѣрѣвѣцї вїтѣжї ѿдѣнїндѣсе ѿпре-
 жѣрѣлѣ лѣнї; мѣлте вїте, шї шї пре оѣнїи дїнтрѣ Грѣчїи сѣнї, кѣрїи
 ерѣ ѿнаїнте, ѿнї ѡморѣрѣ, шї ашѣ ѿнї фѣкѣрѣ кѣле, ка сѣ поатѣ
 фѣцї. ѿшѣ мѣлцї Грѣчїи перїндѣ аколѡ, сїнѣгѣр ѿпзрѣтѣл скѣпѣ не-
 пѣлѣгѣт. а)

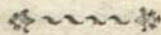
ѿнїчї

sus, et tribus integris mensibus in obsidione Lobizi castelli frustra cum ma-
 ximo labore consumtis, infecta re domum rediit. *Nicetas Choniates* in *Isaacio*
Angelo Lib. 2. cap. 1.

- а) Ὡς δὲ κατὰ δύσιν χειρόνος ἔχον αἶ, καὶ οἱ Βλάχοι λιζόμενοι μετὰ Κομά-
 ρων, καὶ δήμετες τὴν ὑπὸ Ῥωμαῖος, ὑπέστησαν συνεχῶς, ἔξισιν αὐτοῖς ὁ Βασι-
 λεύς κατ' αὐτῶν. καὶ δὴ τὴν Ἀγχιάλων παραλάξας, ἐκπεριλεύσε ὡς τὸν Αἴ-
 μων ἔισισι. Μὴδέν τι δὲ ἔχων παρεστίας Βασιλεύος ἄξιον διαπραξίσθαι, δυσί-
 μιστὶ τὴν ἐκστρεῖαν ἀφόρισε. — — Τὰ μὲν ἐν προπορευθέντι παρῆλθοσαν
 ἄμαχοι, μὴ πῶ τῶν Βλάχων ἀπηντηκότων κατὰ τὰ σενὰ τῆς ὁδοῦ, καὶ ἄλ-
 λως δὲ κρινάντων ἐπιεικῶς ὠφελίμων, τὲς πρώτες παρίστας σφῶς τῆς Φάλαγγος,
 καθὼ πᾶρες, Βασιλεύς, καὶ ἡ τέτε θεραπεία, καὶ ὅπόσον αὐτοῖ κατὰ γε-

Αἰνή, πρεβίμ шὶ ἄτρῶ ἄτε βτζή, че ἀβέρῶ Ρωμῆνῆί χεῖ πρέ-
 στε Δῶνιρε κῶ Γρέχῆί, σε βτζῶ, κῶ Ρωμῆνῆί ἀχέψῶ ηῶ οἰητ κῶχο-
 βλάχῆ,

νος ἐπίσημον προσφέπεται, καὶ ἐκ ἐφέουσθιαν τῶν κατὰ σκοπὸν. Βπειθὴ
 γὰρ πρὸς ἄρῃσιν εἰς πολὺ τῷ χαλεπῷ, ἐκείνῃ τότε, καὶ μηδαμῶς διάφευξιν ἔχον-
 τος ὁ Αυτοκράτωρ, οἱ Βάρβαροι τιμηκῶτα μετὰ πλείστων ὀμίλων ἐπέθεντο ἀλλ'
 ἔδ' οἱ τῷ περικῆ στρατεύματος Ρωμαϊκῆ ἐπὶ τέτοις ἡμέλῃν, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ μὴ
 ἐγκικλαθῆναι σπέντοτος, πρὸς τὸ ἀναντες ἐφορμῶντες τῷ χῶρῳ ἀνεξελλῶν,
 εἰ καὶ ποιήσῳ μάλα καὶ ἐπικινδύνας τῶν ὑποκατιόντας τῶν ἀκραιῶν βαρβά-
 ρων, ὡς δ' εἰς ἄζοντο τῷ πλῆθει, καὶ τοῖς ἐπικυλιόμενοις λίθοις κακῶς οἱ Ρω-
 μαῖοι ἔπαχον, ἐνεδίδουσαν εἰς τροπὴν, πλὴν ὑφεμένος ἢ τότε, ἔδ' ὑπεράγαν,
 ἢ τῷτο ἐκ ἰπὶ πολὺ. τὸ γὰρ αἰεὶ τῶν ἀλλοθῶν πλεονεκτῶν, ἐπιβριθόντας τε
 καὶ κατὰ πλείονας ἐγκειμένως, ἐπικατέβαλε σφῶς ἀκόσμως τῇ στρατῶ. τὸ δ'
 ἀπὸ τῶν δε συγχύσεως γενομένοις, ἢ πάντα σώζειν ἑαυτὰς προθεμένων, ὡς
 ἔρμματα κατακλεισθέντα σικῶν κατήκίζον οἱ πόλεμοι τὸν ἐπικαταλαμβανόμε-
 νον, ἢ ἂν εἰ τῶν ἐν χέρσιν ἔκτανον, ἀμύνων δὲ ἔδεις ἦν, ἔδ' ἡδύνατο. Βασιλεὺς
 δὲ αὐτὸς ὡς ἐν ἄρκυσι μέσος λιθθῆις, πολλῶν μὲν ἀπόσταται τὸ κατ' αὐ-
 τὸν ἐπὶν ἀπ. περάτατο βάρβαρον, σὺν δὲ τῷ μηδὲν ἀνύειν καὶ τὸν τῆς κεφαλῆς
 ἀπεβάλετο Κάτιν. Πολλῶν δὲ καὶ κρατίων συνελεγκμένων περὶ
 αὐτὸν, ἢ πολλὰ μὲν ἀνηρηκότων ὑποζύγια. ὡς δὲ φῶσι καὶ στρατιῶτας Ρωμαί-
 κες, ὅπισσοι τῇ παρῶδι διὰ τὴν συμπύλησιν παρίσαντο, ἔτως αὐτῶν ἕξοδος διου-
 μαίκο, ἢ σέτωσο νόμος ἄτρωτος ἀπολωλότων πολλῶν. *Ut autem res*
Occidentis subinde in pejus ruebant, et Blachi cum Comanis Romanas pro-
vincias ferro et igni vastabant: Imperator iterum egressus, Anchialo praeter-
rita, per ambages Haemum montem adit. Sed cum nihil sua praesentia di-
gnum gerere posset, bimestri tempore eam expeditionem circumseripsit, —
— Ac antegressae Legiones citra dimicationem e faucibus illis evaserunt,
quod Blachi nondum eo pervenerant: et e re quoque sua esse judicaverunt, ut
primis neglectis, mediam phalangem, in qua esset imperator, ejusque mini-
stri, et reliqua nobilitas, aggredierentur, nec opinione sua sunt decepti. Nam
ut in faucibus illis, fugae nullum spatium relinquentibus longe processerat,
tumultuosissimam pugnam eient. Neque Romanus peditatus segnior, ne cir-
cumveriretur, in arduum tendens, barbaros cum labore et periculo e cacu-
minibus descendentes reprimebat. Sed cum multitudine telorum et devolutis
saxis urgerentur, fugae se paulatim et quasi dissimulante imitio mandarunt,
donec barbaris majori subinde successu et impetu irruentibus perturbati,
effuse fugerunt de sua quisque tantum salute sollicitus, et velut pecudes in
stabilo conclusae, defendente nemine caeduntur. Imperator vero tamquam

вѣлаѣи, адекъ Рѡмѣннѣ скіопнѣ, прѣкъм ѡи батжокорѣск Грѣчнѣ; чн кѡ
 пнчодаре сзнзтѡасе шн кѡ браце вѣртѡасе; ннче нѡ сжнт цнцѣарнѣ, чн
 лѣн, врѣдннчн де нѡмеле прѣстрзлзчнтѣн фамнлѣн цннцѣане дела Рѡ-
 ма, де оунде саз знс Цннцѣарнѣ, адекъ Цннцѣаннѣ. Ннче нѡ сжнт
 барбарнѣ, прѣкъм ѡи ѡнзмѣще Ннкнѣта Хонѣат Грѣкѡл ѡ нсторѣа са;
 чн Рѡманнѣ адевзрацн шн кѡ нѡмеле, шн кѡ сжнцѣеле, прѣкъм шн кѡ
 внтѣжѣа. Маи кѡвннесе, Грѣчнѣ сзсе знкѡ Катѡ-Рѡмаѡн, адекъ Рѡ-
 маннѣ скіопнѣ, шн пѣнтрѡ кѡ нѡмеле де Рѡманнѣ ѡл цнн фѡрат дела
 Рѡманнѣ нефнннѣ ѣн ѡтрѡ адевзр Рѡманнѣ, чн Грѣчнѣ, шн пѣнтрѡ кѡ
 маи днн тѡате екзѣнле кѡте ѡвзрѡ кѡ Рѡмѣннѣ чѣн прѣсте Дѡнзре,
 саз ѡторѣ ѡкаѣз скіопнѣ, шн кнлави. Шн фѡуѣ де ѡнаинтѣ ѡрмелѡр
 Рѡмѣннлѡр ка цннцѣарнѣ, де оунде шн нѡмеле де цннцѣарнѣ (ѡцзлѣс
 дѡпз дѣалѣкта Рѡмѣннлѡр чѣлѡр днн кѡаче де Дѡнзре) маи кѡвннесе
 Грѣчнлѡр де кѡт Рѡмѣннлѡр.

§. 6.

Исаакіе Ангел шн ѡ рзсѡѡл чѣл де пре оурмѡ ѡлѡи ѡсѡпра
 Рѡмѣннлѡр чѣлѡр де прѣсте Дѡнзре рзмѣне ѡвннс,

Скрѣе Ннкнѣта Хонѣат ѡ Исаакіе Ангел, Картѣ г. кап. ѡ. кѡ Рѡ-
 мѣннѣ ѡгжнфѡцн кѡ бнрѡннцѣеле чѣле мѡлте, шн фѡарте ѡбогзцнцн
 кѡ прѡзнле, шн кѡ тот фѣлнѡл де ѡрме, кѡре ле лѡѡсе дела Грѣчнѣ, де
 ѡчн ѡнаинте ннчн ѡтрѡн кнп нѡ се маи пѡтѡрѡ ѡпрн, ннче нѡ прѡ-
 дѡ нѡмаи сѡте шн кѡмпѡрн прѣсте тот лѡкѡл, чн шн ла четѡцнле
 чѣле ѡтрѣчте ѡкѡ рзсѡзтѣ. Дѣчн ѡнѡлѡл ѡл пѡстнрѡ, вѡрна ѡ
 сѡпѡ-

in mediis cassibus irretitus, saepe quidem irruentes in se barbaros propul-
 sare conatus, praeterquam quod nihil profecit, etiam tegumen capitis, quam
 Casin vocant, amisit. Sed cum multi fortissimi viri circa eum conglobati,
 multa jumenta, et nonnullos etiam, ut ferunt Romanos milites progressioni
 obstantes occidissent, evadendi facultatem habuit: et multis interfectis so-
 lus vulnere expers conservatus. *Nicetas Choniates* in *Isaacio Angelo*
 Lib. 3. cap. 3.

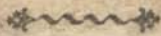
сѣпѣсєрѣ, ꙗ Тριάδιцей, кѣрѣ май де мѣлт се кѣмѣ Сѣрдика, пѣртѣ
чѣ май мѣре ѡ шѣрєрѣ, Стѣмпіѣ де четѣцѣннѣ ꙗл дѣшѣртѣрѣ. Дин
Нісѣ ꙗкѣ нѣ пѣцинѣ нрѣдѣ де ѡмєннѣ шн де вѣте мѣнѣрѣ. а) Де
оѣнде, ꙗколѣшн кап. ѡ. Скріє Пикітѣ Хоніѣт, кѣ ꙗпѣрѣтѣл, нєпѣ-
тѣндѣ сѣфєрн ꙗкѣрєлє шн тѣлѣхрїлє ϣωμѣннѣлѣр кѣ Сκнѣтн; де нѣѣ
се мѣрѣннѣ, кѣ ꙗсѣшн кѣ кѣпѣл сѣѣ сѣсе скѣлє кѣ ϣεсѣѣѣ ꙗсѣпρѣ
ϣωμѣннѣлѣр. в) Шн ꙗчѣстѣ фѣ ϣεсѣѣѣл чєл де прє оѣрѣмѣ ꙗлѣн Ісѣлκтє
ꙗнγєл ꙗсѣпρѣ ϣωμѣннѣлѣр. Де оѣнде се шн гѣтн май вѣртѣс де кѣт
де ꙗлте ѡрн. Де прєтѣтннннѣ стρннє лєγїѣдѣнє нѣѣлѣ де ѡстѣшн гρє-
чѣщн, шн де прє лѣ ꙗлѣн ꙗкѣ кѣпѣтѣ нѣ пѣцн ꙗжѣтѣрѣѣ, кѣ шн
дєлѣ ѣѣкρѣ сѣѣ Врѣкѣ Оѣнγєрнѣлѣр, кѣрєлє єрѣ Бєлѣ ꙗлτρєнѣлѣ, дѣвѣн-
дн ѡщн де ꙗжѣтѣрѣѣ. Дѣчн ꙗвѣндѣ ѡстє вѣнє ꙗтѣрнѣтѣ, кѣ бѣнн ꙗкѣ
се гѣтн вѣнє, кѣ лѣѣ єї. мѣжн де ꙗсρ, шн де ꙗρннѣт май сѣс де
ѣ. де мѣжн, ꙗшѣ кѣ тѣѣтє вѣнє ꙗтѣрнѣтѣ, ꙗ лѣнѣ лѣн Μάρτнє нєсє днн

N n 2

Цари-

а) Οἱ μὲν τοὶ Βλάχοι τῶν ἂν νικῶν Ρωμαίων σφραγίζομενοι, ἢ πλετοῦ ἀβρὸν καὶ
παντοῦτον ὀπλιτῶν ἐκ τῶν Ρωμαίων λαφύρων περιβαλλόμενοι, ἀκαταχέτοι
τῆ λοιπῆ τοῖς ὀρμῶν ἐγεγόνεισαν, καὶ ἐκέτι κόμας καὶ ἀγρὸς ἐληίζοντο ἐπι-
όντες, ἀλλὰ καὶ κατὰ τῶν εὐπύργων ἐφατλίζοντο πόλεων τὴν τε ἐν Αὐχχί-
λου ἔξπορθησαν, ἢ τὴν Βάρναν παρεσχίσαντο, καὶ κατὰ τὴν Τριάδιτζαν ἀ-
φικόμενοι ἢ ἐς τὸ πάλαι λεγομένη Σαρδική, τὸ πλεῖον αὐτῆς μέρος ἠφάνισαν,
ἢ αὐτὸ δὲ τὸ Στέμπιον τῶν ἐνοικούντων ἐκένωσαν ἀλλὰ καὶ ἐς τὴν Νίσσον ἀ-
φικόμενοι, λείαν κἀκῆθεν ἐκ ὀλίγων ἀνθρώπων τε καὶ ζώων ἐπισπάσαντο Enim-
vero Blachi crebris victoriis elati, et ex Romanorum spoliis magnas opes
et omnis generis arma consecuti, deinceps nullo modo cohiberi potuerunt:
nec jam villas et agros passim populabantur, sed munitas etiam urbes in-
vadebant. Anchialum quidem vastarunt, Barnam subegerunt, et Triaditzae,
quae olim Sardica dicebatur, majorem partem deleverunt, Stumpio cives
exegerunt. Niso quoque non parvam hominum ac pecorum praedam abege-
runt. Nicetas Choniates in Isaacio Angelo Lib. 3. cap. 4.

в) Μὴ φέρον γὰρ ἔχων τὰς μετὰ Σκυθῶν ἐπιδρομὰς καὶ λησείας τῶν Βλάχων. —
— ἐγγνω καὶ πάλιν δι' αὐτῆ κατὰ τῶν ἀντ. πάλαν ἐξενέγκασθαι πόλεμον.
Nam cum Blachorum cum Scythis incursiones et latrocinia ferre non posset,
— — denuo suo ductu suisque auspiciis arma hostibus inferre statuit.
Ibidem, cap. 8.

Цариградъ въ ѱнимъ ѱсѱра Рωμѱνιλωρ цинтѱтѱ шѱ ѱ вѱртошѱтѱ ,
 кѱт нѱ ѱлтμιντρѱ, φѱρѱ δѱρѱ че вѱ конченѱ пре Рωμѱνѱ, сѱρε ѱ-
 τѱρκѱ ѱκѱςκ λѱ Цариградъ. Чѱ шѱ ѱтѱнчѱ пѱρτѱρѱ бирѱνιцѱ Рωμѱ-
 νѱ ѱсѱρα Γρѱχιλωρ. α)

Κ Α Π

α) Συλλογαὶ ἐν καὶ ἀπογραφαὶ τῶν Ρωμαϊκῶν ἐγίνοντο στρατευμάτων, ἕκ ἀχρεῖ-
 ον δὲ καὶ τὸ μισθοφορικὸν συνελέγετο. πῆψας δὲ καὶ πρὸς ἐκεῖνα πειθε, ὄν-
 τὸν ρῆγα τῶν Οὐννων, δι' ἐπικέρων ἤτιτο σύναρσιν. Ο δὲ ἀσμένως ἐπαρή-
 ξην ἐπένευτε, καὶ διὰ τῆς Βιδύνης ἐκπέμφθη Ἰλας συνεθετο στρατιώτιδας. Α-
 ποχωρῶσαν ἐν τῆν τῆ στρατοπέδῳ ζυλογὴν ἐργατάμενος, κῆ πάντε μὲν πρὸς
 τοῦτε δεκά Χρυσὴ ἐνσκευασάμενος κειτηνάρια, ἀργυρῆ δ' ἕδὲν θέμενος ὑπὲρ
 τὰ ἐξήκοντα, καὶ ἑτεράττα τῆ στρατῶ ἐφοδιασάμενος χρήσιμα, κατὰ τὰς Μαρ-
 τίας ἡμέρας τῆς Βιτιλίδος τῶν πόλεων ἔξατιν, ἀφῆς ἑαυτὸν Θεῶ, καὶ κατὰ
 τῶν βαρβάρων σιρῆσας τὸ ἴδιον πρόσωπον, καὶ βίς ὡσπὶ πέτραν αὐτὸ σερραῦν,
 καὶ ὄρον τῆς ἐπανατροφῆς θέμενος, τὸ πέρας τῶν ἐργῶν ὦν χάριν κατὰ τῶν ἀ-
 ποσάτων ἐξεστράτευεν. — Καὶ ὁ μὲν ἀπαίρει τοῖστον τρέφων τὸ πρόθυ-
 μον, καὶ ὁμοστε τῆ ἀκμῆ τῆ κινδύνα χωρῶν ἡ δὲ ὑπερκαμένη πάντων χῆς καὶ
 βοπή ἔτι ἦν ὑψηλῆ, ἐδ' ὁ τῆ κρείττονος ἀπεστράφη θυμὸς, ἄς ἔδαξεν, ἐπὶ πᾶ-
 σιν οἱ Βλάχοι κραταιωθέντες προηγωνίσαντο. Colliguntur et conscribun-
 tur ubique Romanae legiones, neque parva auxilia conducuntur. Implorat et
 soceri sui Hungariae regis opem, et facile impetrat, ut is se per Bidynam
 auxiliares turmas missurum polliceatur. Igitur justo exercitu munitus de-
 promptis auri XV. et argenti amplius LX. centenariis, caeterisque rebus ido-
 neis instructus, omnibus negotiis suis Deo permissis, mense Martio urbe e-
 greditur, animo contra barbaros intento et obfirmato: reditus vero non alio
 termino praefixo, nisi ubi ea confecisset, propter quae expeditionem institu-
 isset. — Quo animo et consilio cum ad summum discrimen pergeret, Dei
 manus et potestas adhuc excelsa erat, neque numinis ira placata: ut even-
 tus docuit, Blachis victoriam contra nos adeptis. *Ibidem.*

* ~ ~ ~ *

К Я П ЄІ.

СТАТЪА РѠМЖНИЛѠР ЧЕЛѠР ДЕ ПРЕСТЕ ДЪНЪРЕ ДЪПЪ ІСАА-
КІЕ ЯНГЕЛ.

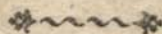
§. 5.

Я ЗІАГЛЕ ЛЪИ ЯЛЕЖІЕ КОМНІНЪА ЯПЪРЪТЪЛЪИ ГРЕЧЕСК.

ЯЛЕЖІЕ КОМНІНЪ, ФРАТЕЛЕ ЛЪИ ІСААКІЕ ЯНГЕЛ, ДЪПЪ ЧЕ АЪ ОКЪС ѠКІИ
ФРАТЕЛЪИ СВЪ ІСААКІЕ, ШИ АЪ ЯПЪКАТЪ ОКІПТЪРЪ ЯПЪРЪЦІЕЙ ГРЕЧЕЦІИ,
БЪЗЖАНА, КЪ ПІЧІИ Ѡ ПЪТЪРЕ НЪ ІСТЕ АСЪПРА РѠМЖНИЛѠР, ТРИМИЦІИНА
КЪМЪ СКРІЕ НИКІТА ХОНІАТЪ Я АЛЕЖІЕ КОМНІНЪ КАРТЕ Я. КАП. Я. СОЛІИ ЛА
ПЕТЪРЪ ШИ ЛА ЯСАНА, ІАЪ ПОФТИТЪ ДЕ ПЪЧЕ. ЧІИ, ФІИНА КЪ РѠМЖНИЛѠР
НЪ ЛЕ ПЪСА НЕМИКА ДЕ ГРЕЧИ, РЪСПЪНЕ АША ТРЪФАШ ШИ КЪМПАІТЪ ДЪ-
ДЕРЪ ЯПЪРЪТЪЛЪИ ГРЕЧИЛѠР, ШИ ТОКМАЛЪ КА АЧЪА ДЕ ПЪЧЕ ПОФТИРЪ,
КАРЪКЪ ЄРА ДЕ НЕЧИИТЕ ГРЕЧИЛѠР ШИ НЕСЪФЕРІТЪ. ПЕНТЪРЪ АЧЪА ДЕШЪР-
ТЪ ФЪ СОЛІА ЯПЪРЪТЪЛЪИ АЛЕЖІЕ КОМНІНЪ, КЪ КАРЪКЪ ДОРЪКЪ КА СВЪ ФАКЪ
ПЪЧЕ КЪ РѠМЖНИИ. а)

БА ЯКЪ, ЗЪКЪОВІНАДЪСЕ ЯПЪРЪТЪА ЛА РЪСКРІТЪ, РѠМЖНІИ НЪВЪЛІРЪ
Я ХОТАРЪА БЪЛАГАРЕИ, ДЕ КЪТЪРЪ СЕРРЕ, ШИ ЛЪНИГЖАНА ѠАСТЪКЪ ГРЕЧЪ-
СКЪ,

а) Ἐπὶ αὐτῷ δ' ὅτι Ἀλέξιος ἐπαράστω βασιλεύσας, ἢ πως σπείσαιο Βλάχοις,
ἢ πρὸς βίαις πέσωμφε πρὸς τὸν Πέτρον ἢ τὸν Ἀσαν. Ἐσέρανε δὲ εὐδ' ὁλως
τὴν εἰρήνην καὶ τὰς σπουδὰς, οἷα τῶν ἀνδρῶν τέτων ὑπερόγκας τὰς ἀσχερί-
σας συνιστῆσαν, καὶ κίβη προσθεμένων ὑπὲρ εἰρήνης, ἃ Ῥωμαίοις ἀδυνατᾶ
τε καὶ ἄτιμα διέπαυεν ἦν. Caeterum Alexius potitus Imperio, missis ad
Petrum et Asanem legatis, pacem cum Blachis facere studuit, sed frustra
is conatus fuit, ob superbum et ferox horum virorum responsum et condi-
tiones Romanis inhonestas et intolerabiles. Nicetas Choniates in Alexio
Comneno, Lib: 1. cap. 4.

екъ, принсеръ пре Дѣка Алѣξίε Ασπίετ, ши мѣлате четъциъ азъ лѣѣт, каре ѣтзрѣндѣле, кѣ нѣнѣмзрѣте прѣзѣи се ѣтѣарсеръ ѣкасѣ. а)

Де оунаѣ ѣпзрѣтѣла, пѣнтрѣ ка сѣ нѣсе май ѣтѣмпле оунаѣ ка ѣчѣсте, ѣсѣши пре ѣсаакіе Себастокрѣторѣла цѣнереле сѣѣ нѣ мѣрѣ ѣщѣ ѣл мжнѣ ѣсѣпра Рѣмѣнилар. в) Чи ѣсан ѣвзрѣзѣтѣнд пре Рѣмѣнѣи сѣи кѣ мѣре ѣдрззнѣре тѣнѣ ѣ цинѣтѣриле чѣле де кѣтрѣ Отримѣѣн ши де кѣтрѣ Амфѣпѣл. в) Карѣ азъзѣнд Себастокрѣторѣла: нѣиспитѣнд мѣнѣнѣнте пѣтѣрѣ Рѣмѣнилар, дѣнд кѣ бѣчинѣ сѣмн де рѣсѣѣѣѣ ѣл ѣтѣѣѣ ѣтрармѣт се сѣи пре кал ши ѣрѣнкѣ сѣлица ѣсѣпра Рѣмѣнилар, ка кѣнд ѣр ѣши ла вѣнѣт де чѣрѣи сѣѣ ла ѣ жѣкѣрѣе. Дѣчи мѣргѣнд гѣт ѣ фѣгѣ ка ла ѣ. де ѣтѣдѣи, ши ѣтра чѣта ѣстенѣнд ши кѣлзрѣмѣѣ ши пѣдѣстрѣмѣѣ, кѣт ѣ вѣрѣмѣ кѣтѣи нѣ ѣрѣ нѣчи де ѣ трѣѣѣ. ѣпрѣтѣндѣсе де ѣастѣ Рѣмѣнилар, пѣртѣ чѣ май мѣре ѣ ѣастѣи ѣчѣщѣл, ѣрѣ пѣсѣ ѣ пѣндѣ. Да каре ѣшѣлзѣѣне нѣ лѣжѣнд ѣмѣнте ѣсаакіе Себастокрѣторѣла, нѣдѣждѣвѣнд кѣ де бѣнѣ сѣмѣ ка ѣ-
зѣнѣ

- а) *Ἀμέλει τοι τῷ Βασιλέως κατὰ τὴν ἑὼ διατρίβοντος, προσβάλλοσι τοῖς περὶ τὰς Σέρρας Βουλγαρικοῖς ἕμασι, ἢ τὸ ἀυλιζόμενον ἐκείσε Ρωμαϊκὸν σύνταγμα ἡττικότες, ἄλλως τε πλείους κακῶς ἀργάζαντο, ἢ δὴ καὶ αὐτὸν εἶλον ζωγρίαν τὸν Ἀσπιέτην Ἀλέξιον, ὃς ἀρχηγῶν Ρωμαῖοις προὔδ' ὀσλιτό, κρατῶσι δὲ καὶ ποσσῶν ἐκ τῶν ἐκείνη Φερρών, ἢ αὐτὰ μὲν εἰς τὸ ἐσικρατῆς ἡσφαλίσαντο, αὐτοὶ δ' ἐπανήκον οἴκαδε λείαν ἐλιλακότες ἢ σαβμητήν. Dum autem Imperator in oriente versatur, in Bulgaricum agrum juxta Sérras incursione facta, victaque legione Romana, tum alios plurimos male tractarunt, sed ipsum Ducem Alexium Aspietem ceperunt, multaque castella expugnarunt: quibus firmatis, cum innumerabili praeda domum redierunt. Ibidem.*
- в) *Βασιλέως δὲ μὴ καὶ μετέπειτα τεῖτοιο τε διαπραχθεῖν προμηθέμενος, μεθ' ἡμεῖς ἐξέπεμψε στρατίας τὸν ἑαυτῷ γαμβρὸν Ἰσαάκιον τὸν Σεβαστοκράτορα. Imperator vero ut caveret, ne quid simile in posterum accideret, Isaacium Sebastocratorem generum suum cum justis copiis ablegat. Ibidem.*
- в) *Τοιαύταις γνώμασι ὁ βάρβαρος τὰ τὸν ὑπ' αὐτὸν ἀναξήσας φρονήματα, μετὰ κόμην μύζουος ἐπέχε κατὰ τῶν περὶ Στρυμόνα τε καὶ Ἀμφίπολις ἐπαρχιῶν. Hujusmodi sententiis Barbarus suorum animis excitatis, provincias juxta Strymonem et Amphipolim majore saevitia invasit. Ibidem.*

βίνυε пре Рωμѣннѣ; неβυнѣѣ дѣ нзвѣлз асѣпра лѡр. Γάρз Рωμѣннѣ
 σκζλκνδѣσε дин пѣндз, Себастокράτορз се афлз λ λαι, шн мѣлцн
 дин ѡсташн сѡн пѣрѣжнδ, шн ѣл фѣ прннс де оϋн θκнδз, кѣреλε
 врѣ сѡл аскѣрдз кѣ нздѣжде, кѣ дѣκнδѣл лѣ цѣра са, ва доκнн-
 ай мѣлцн κάνн дин рѣскѣмпзрѣрѣ лѣн. Υн фѣκнδѣσε βѣсте, кѣ Се-
 бастокράτορз ѣ прннс, шн фѣκнδѣσε черкѣре, λλ афлѣрз, шн λλ дѣ-
 серз лѣ Асан. Υѣλ λѣлцн Γрѣчн, κάρнн нѣ дѣ κѣзѣт аколѡ, спѣκнн-
 тѣцн слобоζκнδ κáнн лѣ фѣгз, дѣ σκζпáт λ четáтѣ Гѣрре. а)

ΔΪΑΞ

α) Μή προεξετάτας τὴν τῶν πολεμίων δύναμιν, τῇ δ' ἀκοῇ συνάψας τὴν κατ'
 αὐτῶν ἐξόρμησιν, ἀνίσχίτετε παραχρήμα τὴν στρατίαν, τῆς σάλπιγγος ἐνδύ-
 σης τὸ σύνθημα. Ἡ τὸν πολεμιστῆριον ἵππου πρῶτος ἀναβὰς ἢ θωρακιστάμε-
 νος, κατ' ἐπιγῶλὴν ἐχθρὸν εὐδὴν τὸ δόρυ κατὰ τῶν ἀντιπάλων τιταίνων ἐξε-
 σιν, ὡς ἕπερ ἐλάφω ἀυτῷ κυνηγέτιον προηυτρέψισο, ἢ θηρευτικὰ ἐκὼ πε ἀ-
 θύρματα προητοίμασο. Διελθὼν ἐν ἀνέτῳ ρυτῆρι ὡτὶ σαδὴς τριάκοντα, τὸ τε
 ἰσχυρὸν ἀποκναίται πεποικηεν, ὡς ἀχρῆον ἵναι κατὰ τὴν ὥραν τῆς προσ-
 βολῆς, ἢ τὸ πεζικὸν ἐκλυθὲν, εἰς εὐδὴν γεγυῖναι μετέπειτα χρήτιμον. Ως
 δὲ ἤγγισεν ἐνθα παρενέβαλε τὸ πολεμίον, τῷ μὲν Ἀσάν τὸ πλεῖστον ἢ κρῆ-
 τιστον κράτευμα εἰς ἐνέδρας ἢ λόχους διαμερίζεται. Ο δ' Ἰτάκιος μὴ τὸ
 στρατήγημα τῆτο καὶ τὸν δόλον κατανοήτας, ὅς ἠγτίσων καὶ προσηυτόμενος
 βακχευτικῶ ἐπήλθεν ὀρμήματι. διὸ καὶ τῶν ἐν ποῖς λόχοις ἐπιθεμένων, ὡς ἐν
 μέστοις συχεθῆς ἄρκυσι, πολλὰς μὲν ἀπέβαλε τῶν ἰδίων, τέλος δὲ καὶ αὐ-
 τὸς εἰλῶ ζωγρίας ὑπὸ Σκυθῶν. ἐκ δὲ τῆτων συμβέδικεν ὡς ἐν κτήνεσι λείοντα
 πρὸς τε τὰς ἐπιλεύσεις ἀδεξιάτως, ἢ τὰς προνομῆας τὸν βάρβαρον ἐφορμῶν,
 οἷα μηδενοὺς ἀντεξίοντος ἔτι ἐκ τῶν Ρωμῶν, ἀλλὰ πάντων ἀπωδελιατάντων,
 ἢ τῇ πόλει ταῖς Σέρραις μετ' ἀνέτων ηνιῶν ἡστυέντων, ὅσοι τέως μὴ ξίφος
 ὤφθησαν πάρεργον ἐν τῇ συμβολῇ. Ο δὲ συναλιθῶς τὸν Σεβαστοκράτορα Σκυ-
 θης, παυτοίως αὐτὸν περιέκρουσταν, ὡς εἰν ἀφώρατος τῷ Ἀσάν, ὑποστανόμε-
 νος ἐλπῖτι μὴ τινῶν ἐνδεξέραις, ὡς εἰ τὰς Βλάχους διελθὼν, ἢε τὰ οἰκῆα εἶθι
 τῆτον ἀπενέγκαι, πλεῖστα ἂν αὐτῷ κατάθοιτο λύτρα ὁ Βασιλεὺς. τῆς δὲ φή-
 μης καταπόσης συλκнθῆναι τὸν στρατηλάτην, ἐσιμελῆς γεγενημένης ἐρεύνης
 δῆλος γίνετα, ἢ τῷ Ἀσάν ἐμφανίζεται. Non prius exploratis eorum vi-
 ribus,

Дѣпз бирѣица ачѣста асѣпра Грѣчилор пѣртѣтѣ, кѣм скрѣе Никита Хоніат, ꙗ Алегѣе Комнѣнѣс, Вѣртѣ. а. кап. ѣ. ачѣтѣ шѣ Асан ꙗпзрѣтѣл Рѣмѣнилор чѣлор прѣсте Дѣнзрѣ ꙗ трѣи, дѣпз че нѣлаѣ ани ꙗтрѣи, кѣм скрѣе Геѣргѣе Акрополита ꙗ истѣрѣа са, кап. бѣ. аѣ ꙗпзрѣциѣт. ꙗсѣ нѣ мѣри мѣарте фирѣскѣ, чѣ прекѣм ꙗколѣши скрѣе Никита, фѣ ѣморѣт де Іѣанкѣ, кѣреле, кѣм мѣртѣрѣскѣе Акрополита ꙗ май сѣс аѣртѣтѣл кап, аѣ фѣст вѣз примѣре лѣи Асан.

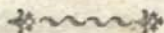
Дѣпз мѣартѣ лѣи Асан ꙗпзрѣциѣ фрѣте сѣс Пѣтрѣс. Чѣ шѣ ачѣста кѣм скрѣе Никита ꙗколѣши, кап ѣ. нѣ мѣлатѣ брѣме дѣпз ачѣл асѣкменѣ де оѣн Рѣмѣн фѣ ѣморѣт. Шѣ ашѣ (ꙗколѣши скрѣе Никита) ꙗпзкѣ ꙗпзрѣциѣа Рѣмѣнилор пре мѣна фрѣтелѣи ꙗл трѣилѣ Іѣанн пре кѣреле майнаинте лѣл фѣст прѣимѣт Пѣтрѣс лѣнѣз сѣне пѣртѣш ꙗпзрѣциѣи. Ачѣст Іѣанн, фрѣте ꙗ лѣи Пѣтрѣс шѣ ꙗ лѣи Асан фѣскѣсе цинѣт ла ꙗпзрѣтѣл Ісаакѣе Ангѣл зѣлѣг, чѣ де ꙗколѣ апѣи аѣ фѣциѣт. Ачѣста нѣ фѣ май блѣнѣ ꙗ прѣлѣ, шѣ ꙗ нѣкѣжѣи пре Грѣчи, кѣрѣи

ribus, statim, signo tuba dato: primus in armis equo conscenso hastam in hostem vibravit, quasi ad paratam cervorum venationem aut ludierum aliquod exiret. Cum igitur laxis habenis circiter XXX. stadia processisset; et equitatum et peditatum ita fatigavit, ut pugnae tempore inutiles essent. Ut propius hostium castra ventum est, maxima et potissima pars copiarum Asanis, in insidias distributa est. Quo stratagemate et dolo Isaacius non animadverso, certa spe victoriae concepta, insano impetu eos invasit. Cum autem illi ex insidiis consurrexissent, ut mediis cassibus irretitus, multis suorum amissis, tandem et ipse a Scythis capitur. Unde Barbari ad irruptiones et rapinas more leonum in armenta irruentium animosiores facti sunt; quippe cum nemo Romanorum eis occurrere auderet, sed omnes terri laxis habenis in urbem Serras confugerent, qui in illa clade non occubuerant. Scythia vero Sebastocratorem a se captum quevis modo eclare conatus est, ne id Asan rescisceret, spe maximae pecuniae, ejus redimendi causa accipiendae, concepta, si hominem in Scythiam abducere liceret. Sed cum fama captum esse ducem hostium vulgasset, inquisitione diligenti compertus, ad Asanem perducitur. *Ibidem.*

κάρτην νικήσῃ ὦ βιργίνιτζ καὶ πῆτῆρτζ σὺ πόαρτε ἀσῆπρα Ρωμῆνιλωρ,
 πρεκῶμ ἀκολόσῃ σκρίε Νικίτα. α)

Ἰῆρτζ Ἰβάνκς οὐχὶ ἀτόρτουλ ἀβὶ Ἀσάν φῶνῆνδ λα ἀπζράτῶλ Γρέχι-
 λωρ, ἀλ ἀδεμνῆ πρε ἀπζράτῶλ, κα σὺ τριμίττζ πρε ὠαρε κάρτη καὶ
 ὠψιλε Γρεχέσιη ἀσῆπρα Ρωμῆνιλωρ, κάρτη καὶ ἀβῆτόρτουλ ἀβὶ τόατζ Μί-
 σία ἡρσῃ ὠκα κῆπῶτα. Δε οὐνδε ἀπζράτῶλ τριμίσε πρε Μανβίλ
 Καμίτσα Πρωτοστράτορῶλ καὶ πῆτῆρε. Ἰδέστα πόρῆνδ δελα Φιλιπόπολ
 καὶ ὠατῆ Γρεχέκκς, κα ἀτράσε εἶνε ἂ χοτάρζαε Μίσειη, σὶ φῶ σὶ-
 λήτ ἄσε ἀτόρτσε ἀναπόη. Πέντῆρτζ κα τῆρβῆρῆνδσε ὠστάσῃ Γρέχι, σὶ
 ἀτρεβῆνδ, οὐνδε ἂν ἀβῆ πρε εἶ, σὶ ἀσῆπρα καὶ τρεκῶε σὶσε ὠψέκκς:

- α) Καὶ μετῆλθεν ἔτω καθαρῶς πρὸς τὸν Πέτρον πάλιν ἡ ἀρχηγία Μυσῶν. πλὴν
 ἐδ' ἔτος θανάτῳ φυσικῷ ἐπασηλθεν. ἀλλὰ μικρῷ ὕστερον παρὰ τῆ τῶν ὁμογεν-
 ῶν ξίφει ἀελαβίς, κατέσρεφεν οἰκτρῶς τὴν ζωὴν. ἡ δὲ ἡγεμονία τῶν Βλά-
 χων ἐλέσται πρὸς Ἰωάννην τὸν τρίτον τῶν ἀδελφῶν. τότε δ' ἔν ὁ Πέτρος συλ-
 λήπτουρα τῶν πόνων καὶ μερίτην τῆς δυναστείας Ἰωάννην προτελούμενος τὸν
 ὀφθαλμῶνα, ὃς ἐφ' ἱκανὸν ἀμήρισεν ἐν Ρωμαίοις, ἡνίκα ἔχε Βασιλεὺς Ἰσαά-
 κιος δισσεύσας κατὰ Μυσῶν, ἀποδράς δὲ ὡς πρὸς τὰ οἴκοι πάλιν ἀφίκετο,
 ἐκ ἐξ ἀντιθέτε τῶ τελευτῇ Ἀσάν τὰ Ρωμαίων ἔκειρε προνομένων. ἡ γὰρ φύ-
 σις καὶ τέταρ ἐδέεντι πρὸς τὰ ἡμέτερα διαβράβευσσε μέτριον. ὑπὴντα δὲ τῶ Πέ-
 τρῳ ἐξ ἡμῶν ἐδὲς, ἐδ' ἡδύνατο, ἀλλὰ τοσῆτων καὶ τηλικύτων τοῖς ἐναντίοις κα-
 τορθωμένων ἐπὶ πλείστοις ἐνιαυτοῖς, καὶ τῆ κακῆ τῆ δε τῶν Ρωμαίων ἐς αὐ δια-
 κυμαίνουτος πρᾶγμασι, ἐδέ ποτε βραχυῖα νίκη Ρωμαίοις διαγεγελάκει. εἶδε
 τί παρυφέσει τροπαισχήματος ἔνδιδμα. Ita Petrus summa rerum denuo
 potitur. Sed nec ipse naturali morte obit, sed paulo post eo quoque a po-
 pularium quodam miserabiliter confosso, principatus ad Ioannem tertium e-
 jus fratrem transit, quem tum Petrus adiutorem laborum et regni partici-
 pem assumserat. Is non parvo tempore apud Romanos obses fuerat. Cum
 Imperator Isacius secundum Mysis arma intulisset: sed fuga elapsus do-
 mum redierat, nihilo fratre Asane Romanis spoliandis et infestandis mitior.
 E nostro autem exercitu nemo resistere Petro potuit: sed hostibus per tot
 annos, tot et tantas victorias adeptis, eo malo Romanam Remp. perpetuo
 turbante: nunquam ulla victoria, ullum rei bene gerendae simulacrum no-
 stris arrisit. *Ibidem* ead 6.

δὲ καὶ δε μῆστε ὦρι, Ζίσερζ, ἀμ τρεκῆτ ποῖ ἀτῆστε κῆι μῆστενέ-
 ψι, σὶ ἄτρζ ἀτάτα νεμῆκα καὶ ἀμ ἱσπρζβῖτ, κῆτ μαῖ τόϋι ἀμ πε-
 ρῖτ? ἄτορνηzte ἀάρζ, ἄτορνηzte, σὶ νε δὲ ἄναπόι ἀκάσζ. Ἰφάρζ
 δε ἀτῆκ κζζῆνδ φρίκζ φζρζ δε βῆστε πρέστε δῆνσῖι, κα κῆνδ ἱρ
 ἄβζλζι δῖναπόι ρωμῆνῖι, σὶ κῆ τὸτ φέλυα δε ἄρμε ἄρ ἄρζνῆκἄ ἄ
 δῆνσῖι, φζψῖρζ μῆκῆνδ πζμῆντζ. Ἰτῆλσῖι ἱσπῖτῖ ἱρζσῖι ἄσῖσῖι
 ἄπζράτζα σζ φάκζ κῆ μαῖ μῆρε ὠαστε, χῖ νῆτε ἔλ καὶ ἱσπρζβῖ νε-
 μῆκα. α) δε ἀτῆλ νῆμενε, ζῖτε ἀκολόσῖι Νικῖτα, καὶ πόατε νῆμζρἄ
 ἄκῆρσελε σῖ ρῆλελε χε φζκῆρζ Γρέχιλζρ Οκῖότῖι σῖ ρωμῆνῖι. Πστῖν-
 ρῆ ζῖνῖτζρῖλζρ μῆντελζι ἔμζ ἄβεχῖνἄτε, πρζδῆρῆ Μακεδόνῖει σῖ

α

α) Ο δ' Ἰβαγκὸς δηλώσας βασιλεῖ τὸ γινόμενον εἶλαί τινας μετὰ στρατίας διη-
 ρέβιζε τὸν παραληφόμενιν τε τὸν Τέρνοβον, καὶ σὺν αὐτῷ, περὶ τῆς ὄλης
 Μυσίας ἀγοιστόμενον. — — εἶλα δὲ τὸν Πρωτοστράτορα Μανῆλ τὸν Κα-
 μύτζην, ἀνεσπῶν στρατηγόν. ὁ δ' ἀπῆρας ἐκ τῆς Φιλίππου μετὰ τῶν ἐσομένων
 ἐκῖνῶν δυνάμεων, καὶ τῶν ὄρων τῆς Μυσίας ἀκροῖς ποσσῖν ἐφαψάμενος, παλίσ-
 συτος γίνεται παρὰ δόξαν. Τὸ γὰρ κράτευμα ἐπανασάν, ποῖ ἄγεις ἡμᾶς ἔλε-
 γον, ἢ τίσι συμπλακῆσθαι μέλλομεν; ἢ πολλῆς τὰς ὀρῖαιας ταύτας ὁδὸς
 διήλομεν, καὶ μὴ μόνου ἢ δέν τι κατορθώκομεν ἐέλτιον, ἀλλὰ καὶ μικρῶ προ-
 πολώκομεν ἅπαντες; ἀνάστρεφε τοῖνον, ἀνάστρεφε, καὶ ἡγῶ τῆς ἐπὶ τὰ σφέ-
 τερα ἐπὶ δὴ τέτοις καὶ δέμασιν ἀλόγοις ἐκταραχθέντες ὡσπερ κατὰ νῶτε τι-
 νῶν ἐγκειμένων, καὶ παντοίοις ὄπλοις βαλλόντων ἀκόσμως ὄχοντο. καὶ αὖτις ἐν
 πρὸς τῷ Βασιλέως ἢ πρᾶξις αὐτῆ μετὰ στρατίας ἐπεκρίνατο μείζονος. Ibanus
 vero Imperatorem statu rerum exposito hortatus est, ut aliquos cum copiis
 mitteret, qui et Ternobum acciperent et se adjufose totam Mysiam ven-
 dicarent, — — Manuelem Camyzem Protostratorem cum imperio mittit. Is
 cum suis copiis Philipopoli profectus, et Mysiae limites vix ingressus prae-
 ter expectationem retro abit. Milites enim mota seditione, quo se duceret,
 et cum quibus pugnandum esset, rogitabant: (An non saepe, inquit,
 montana ista transivimus, atque adeo nihil confecimus, ut pene omnes in-
 terierimus? Revertere igitur, revertere, nosque domum reducito) Praeterea
 inopinato metu consternati, quasi hostes a tergo instarent, et omnis generis
 tela conjicerent, effuse fugerunt. Imperatore idem opus cum exercitu ma-
 jore iterum tentante, subinde res successu caruit. *Ibidem.*

ἂ Θράκιῃν δε κῆτ τόατε στάτθελε ши таблеле май κίάρ, ши де κῆτ ὠρί
 че ἱστορίε май ρεφирάτ ἀράτз, че саз фзкѣт. б)

Δύπз ἀчѣа ἀπзράтзл Алѣѣе Комнίνз, кѣм скріе Никіта Хоніат
 ἂ Алѣѣе Комнίνз Картѣ б. кап г. ἱрзши порні дин Кипсэле, ка сз
 дѣ ἀжзтório ὠράшелωρ чѣλωρ дин Θράκία, кáре ле прздà ρωμжніи ши
 Сκιδіи: ши май вжртос ка сз приндз пре Крішз, саз ἂкай сз ἂ-
 пїадече ἂкѣрселе лзи, кáре пре ἂскѣнс ле фзчѣ ἂ цинѣтзл Сѣррелωρ.
 Крішз ἂчѣста ἔра ρωμжн, ὠм мик де стáт, кáреле нз ἂз врѣт сз
 стѣ кз Пѣтрз ши кз ἂсán ἂтѣнчй, кжнд се скзларз ἂчѣшѣ кз ρωμж-
 ній ἂсѣпра Грѣчилωρ, чи дин протівз фзкжнд легзтѣрз кз Грѣчй, кз
 чѣй чинчй оѣте де ὠсташи че ἂвѣ се ὠшѣ ἂсѣпра ρωμжнилωρ чѣλωρ
 че ἔра кз Пѣтрз ши кз ἂсán. Чи нз мѣлтз врѣме дѣпз ἀчѣа, ἂвжнд
 Грѣчй препѣс ἂсѣпра лзи; кѣм кз ἂсте плекáт спре ρωμжнй, ши кз
 врѣ сзсе фáкз Крзишор, ἂл принсерз. Δύпз ἀчѣа слобозіндзл ἂ-
 пзрáтзл дин ἂкисóаре, ἂл ржндзй ка сз ἂпере Стрзміца. Чи ἔл ἂ-
 шелжнд пре ἀпзрáтзл, ἂши кзпринсе шіе четáтѣ ἂчѣа, де оунде
 мѣлт нзкзжй пре ἂвечинаѣй Грѣчй. Дѣчй ἂсѣпра ἂчѣстзж кз ὠасте
 мѣлтз мергжнд дин Кипсэле ἀпзрáтзл, ши неміка ἱспрзвінд, се ἂ-
 тóарсе ла Цáриград. а)

Ο ο 2

Κρι-

α) Τις δ' ἂν ἔ ἀριθμῶν δύναιτο, ὅτιαι ἔ ὅτε τῶ ἔτας Σκυθῶν ἔ Βλάχων ἐγίνοντο
 ἔφοδοι, ἔ οἶα ἔργα ἔδρων ἀνότια; μαρτυρεῖσι δὴ ὅσα τὰ πεπραγμένα ἢ τῶν πρὸς
 Αἴθιοα χωρῶν ἐρημία, Μακεδονίας τε ἔ Θράκης οἱ ληϊσμοι σιληῶν ἔ κύρσε-
 ων ἀκριβέστερον, ἔ ζυμπάσις ἔσορίας τρανώτερον. Quis vero Scytharum et
 Blachorum incursions et nefaria facinora anumerare queat? Vastitas regi-
 onum Haemo vicinarum, Macedoniae et Thraciae direptiones utique omni-
 bus statuis et tabulis clarius, et quavis historia dilucidius ostendunt, quid
 actum sit. *Ibidem.*

α) Καὶ Βασίλευς μετὰ τῆτο τῆς προκειμένης ἐχόμενος, ἂπσι πρὸς τὰ Κύβηδα,
 σωτήριόν τι ταῖς Θρακίαις πόλεσι ἐργασόμενος, ἂς οἱ Βλάχοι ἔ Σκύθαι κα-
 κῶς ἐτίθεσαν. ἔπειτα δὲ σιληῶν τὸν Χρῆστον προβέμενος, ἢ γῆν ἀνακόφαι
 τῶν ἐκδρομῶν, ἂς ποιεῖ λαθραῖως, τὰ περὶ τὰς Σέρρας κείρων χωρία. ἢ δ'

Κρίσθα Ρωμάνθα φκκάνδ Οτρίμιца άσά; βυπρίνσε ши Просάка, четάте таре фάрте. Άτρη άχέστα Άши άшезз сκάωи Крзеск. Дέχй де йенόв Άπзράтθλ Άλέξйе Κομνήνθ, пре кэм άκολόшй скрйе Никйта Картк г. кап а. дин Кипεάε мергάνд ла Θεσαλόνικα, порнέψе кз рз-скόю άсэпра лθй Κρίш ла четάтк Просάка. Да карк [кз мэлтз ωστε-нέλαз βзткнд, пре оурмз άчέтз. Кз Ρωμάνθй нз нэмай фжджкври дин мзшйне мжкнд, чи ши пйэтри мάρй словозкнд де άсэпра Άпро-тйва Гречилωρ, фάрте άмάρ Άй нзкзжт пре Гречй, ши Άй ωморт;

BA

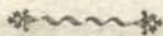
ὁ Χρῦσος ἄτος Βλάχος τὸ γένος, τὴν ἡλικίαν συνεσαλμένος, καὶ συμφρονή-
σας μὲν ἀφισαμένοις Ρωμαίων Πέτρῳ καὶ τῷ Ἀσαν, ὅτι μὴ καὶ μάλλον κατ'
αὐτῶν ἀράμενος ὄπλα μὲν ἂν ἦχε πεντακοσίων ὁμογενῶν, καὶ Ρωμαίων γεγο-
νῶς εὐσποντος. ἔ ποτὼ δ' ὕπερον ἀλῆς, ὡς ῥέπων πρὸς τὸ ὀμόφυλον, τῷ
πρόσω βαίον δια παντός, καὶ δυνασίαν ἑαυτῷ μηξευόμενος, φρερῶ παραδίδοται.
ἴτα ἀνεβίς, καὶ σαλῆς ἐπὶ τῷ φρερῶται τὴν Στρεμμιτζαν, τὸν μὲν ἐκῆσε πε-
πομφότα Βασιλεῖα τῶν ἐλπίδων ἐφέυσατο, τῇ δὲ γνώμῃ χρυσάμενος, ἦν τοῖς
ἐκ γειτόνων Ρωμαίοις κἀκείνος κακὸν ἀδυσώπητον, πρὸς τῆτον τοίνυν ἐχορμί-
σας ὁ Βασιλεὺς, καὶ κράτευμα ἱκανὸν ἐς τὰ Κύπελλα ἡθροικῶς, μετὰ βραχὺ ἀ-
ποσάς τῆς προθέσεως, ἐρῶ ἐπανόθε, ὡς μάτην μὲν ἐκῆ πω τὴν κρατιὰν ἀλι-
σθῆναι, εἰκαίως δὲ καὶ αὐτὸν τὴν ἐς τὰ Κύπελλα πορείαν ἐλέσθαι, ἐκῆν τὰ κα-
τὰ τὴν ἐσπέραν ἀφεικῶς φέρεσθαι, ὡς πρῶην εἶχον καὶ ἔπαρχον, ἐς τὸ Βυζάντιον
ἐπανέξευξε, μηδὲ δύο μῆνας ἀνασχόμενος θυραυλῆσαι. Deinde institutum iter
persequens, Cypsella abiit, ut Thraciis urbibus opem ferret, quas Blachi
et Scythae populabantur, et Chrysum etiam comprehenderet, aut saltem exe-
cursionem ejus prohiberet, quas clam in Serrarum agrum faciebat. Erat
is Chrysus genere Blachus, parvae staturae homo, qui in Petri et Asanis
defectionem a Romanis non consenserat, ac potius foedere cum Romanis
ieto, cum suis D. militibus arma eis inferebat. Sed non multo post cap-
tus, ut ad populares suos inclinans, quod perpetuo progredederetur, et prin-
cipatum sibi parare niteretur, in custodiam datur. Deinde solutus, et
ad Strammizam tuendam missus, Imperatoris spem sefellit: eoque oppido sibi
vendicato, finitimos Romanos graviter afflixit. Contra eum igitur profectus
Imperator, et justo exercitu Cypsella convocato, paulo post domum redi-
re cupit. Ita et exercitus frustra eo convenit, et ipse frustra eam expedi-
tionem suscepit: eoque statu Occidentis relicto, qui prius fuerat. ne 2.
quidem menses foris commoratus, Byzantium rediit. Nicetas Choniates,
in Alexio Comneno Lib. 2. cap. 3.

ба ши пре ѿскѣне ѿшїнда нѡаптѣ дин четѡте, мѡшїнеле Грѣчилѡр ле рѡсипѣ. Ши пре оуѡрмѡ стрѡжиле сплїмжнтѡцї де Рѡмжнї рѡсперѡ фѡга ла кѡртѡл Прѡтѡвестїарїѡлѡшї Іѡѡнн, кѡреле децѡптѡндѡсе дин сѡмн, ши ѿл ѡфрикѡшѡт ѡтїнсе фѡга, кѡт ши пѡпѡчї чѡї вѡрѡшї, кѡрїї сжнт сѡмн дерегѡторїей де Прѡтѡвестїарїѡ, кѡ тѡате чѡле лѡлѡле лѡшї ремѡсерѡ прѡдѡ Рѡмжнїлѡр, ши ѡшѡ тѡатѡ нѡаптѣ ѡчѡл Рѡмжнїї рѡсерѡ, ши ѡшї вѡтѡрѡ жѡк де трѣкїле Грѣчилѡр. ѡфѡрѡ де ѡчѡл слѡѡѡзїнда де ѡсѡпра кѡцї гѡале ѡ жѡс, кѡ сѡнетѡл кѡрѡра, не шїїнда ѡастѣ грѡчѣскѡ, ѡ вѡѡме де нѡапте, че шїсте ѡчѡл, ѡ спѡрѣ. Де оуѡде непѡтѡндѡ ѡпѡрѡтѡл фѡче ѡлѡтѡ немїка кѡ Рѡмжнїї: фѣче пѡче кѡ ѡчѡ токмїклѡ кѡ Крїшѡ, кѡ ѡтрѡмїѡца ши Прѡсѡка кѡ ѡвѡчїнѡтеле цїнѡтѡрї сѡ фїе ѡлѡшї Крїшѡ; ши мѡкѡр кѡ Крїшѡ ѡвѡ мѡѡре, ѡшї фѡгѡдѡшї, кѡшї ба дѡ оуѡна дин рѡдѡнїїнале сале мѡѡре, прѡкѡл ѡторкѡндѡсе ла Цѡрїгрѡд, ѡшї ши трїмїсе фѡѡа Прѡтѡстрѡторѡлѡшї че ѿрѡ десѡрѡцїтѡ де вѡрѡѡт, кѡ кѡрѣ се кѡнѡнѡ Крїшѡ, а) ши рѡмѡсе ла Прѡсѡка Крѡшїѡр.

Рѡмѡ-

а) Βασιλεὺς δ' ἀπάρας τῶν Κυψέλων, τῆ Θεσσαλονικῆ ἐφίεσται, κῆκῆθεν ἀνασεῖς, κατὰ τῆ Χρῆστε ὀρμῆ. Οὗτος γὰρ τὴν Στρέμιτζαν ἰδιωτᾶμενος, Βλαχος ὢν τὸ γένος, ἔ φέρειόν τι ἀπολαβῶν λεγόμενον Πρόσακον, ἐς τυραννίον ἑαυτῷ κατεσκεύασι, κρατύνας παντοίως τὸ ἔρυμα, ὅπερ ἢ μὲν φύσις ἀρχῆθεν φιλοτίμως ἐξ υἱῶτε καὶ ἀνέδακε. — — — ἔ μόνου δὲ οἱ ἐξ ἀφετηρίῳ ἀποσφενδονόμενοι σφαιρωτοὶ λίθοι κακῶς ἐτίθεν τὸ σράτευμα, ἀλλὰ καὶ οἱ κατὰ κρανῶς ἐσκυλιόμενοι ἀνωθεν. ἐν πολλοῖς δὲ καὶ τὰ μὴ ἐφικνόμενα σωμάτων ἐκ τῶν μηχανῶν χειρᾶδια εἰς θάνατον κατῆγον οἷς προτεπέλαζον. ταῖς γὰρ ἀνεσικυῖαις πέτραις προσαρασπόμενα, ἔτα τῆ τῆ ἀφεκότος βέλας ἰσφοδρότητι πρὸς πλεῖστα δεαίρημενα τμήματα, τῆ δὲ τε κῆκῆσε διακριδὸν σκεδανύμενα, θανατιφόρου ἦσαν κακόν· ἔ νυκτὸς δὲ λάθρα τῆ ἔρυματος, ἐξίοντες οἱ βάρβαροι, τὰς τε μηχανὰς διέλυσαν, ἄς ἐστὶ τῶν ἐκῆσε γυλόφων διέερισαν Ρωμαῖοι. ἔ τὸ νυκτοφυλακῶν διαδροῆσαντες σράτευμα, τῆ τῆ Прѡтѡβѡзїарїѡ Іѡѡннѡ σκїнῆ φїѡγѡν ἐπїкатѡελαѡон, ѡс кѡл тѡтѡу ѡорѡжїѡнїѡтѡ ἐѡанѡсῆнѡї тѡ αὐтї-

Ρωμικήν χεί δελα μήντελε ἔμθ κθ Κομάνηι, ἄδεκθ κθ Ρωμικήν
 χεί διην ἰκρά Ρωμικήκθκθ, πρε κάρηι Νικίτα Χονιάτ ἅ τόατζ Ἱστορία
 σα μαι τὸτ ὀκιάη ἅη ηὐμῆσε, δε νοθ ηὐκλίηηα ἅ Θράκία, ὦ πρξ-
 ἀῆζθ, ши се ἅτόρθ δε ἄκολῶ σζηητόση. Ἰτῆηηι, ζήθε Νικίτα Χο-
 νιάτ

αὐτῆκα τῆ λέχεθ, ὡθ ἄχεθ, καταδαρθάνων, ἕ δρασμῶ χροῖσασθαι ὠρακίῶντα, ἕ
 ὑπὸ δέεθ καθόμενον. Ἀμέλει καὶ τὰ ἐν τῆ σκηῆι διεθόμενοι, ἐν οἷθ ἦη καὶ
 τὰ βατράχια τὸ χροῖμα πέδιλα τῆ Πρωτοβεριαρίθ, ὄληη ἐκίηηηη τῆν νόκτα ἐν
 μακίθ καὶ γέλωτι τὰ Ρωμαίων ἐτίθεταν πρᾶγματα. ἔτι δὲ καὶ οἶνω δοχῆα
 τυρπανοεῖθ ἐκλύγων διάκενα διαχαλῶντεθ ἄνωθεν ἐξίζων τῶ δέσω το
 σράτευμα μῆ εἶδοθ ὡθ ἐν σκοτει, τὸ γινόμενον. Ταῦτη τοι καὶ Βασιλεὺθ τὰ
 κατὰ σκοπὸν ἐχ ὄρῶν περαινόμενα, ἄλλωθ τε μὴδὲ χρονοτριβῶν, ἐκίσε προ-
 βεμενοθ, ἐθ ζυμβάσαι τρέπετε. τῆτε ἐν Προτάκε καὶ τῆθ Στρυμῆτιζθ καὶ τῶν
 χωρῶν τῶν περὶ Χρῦσθ ἐξίζονται, ἕ μίαη τῶν ἐκ τῆ γένεθ συνευάσαι οἱ
 συντίθεται μῆ γυναικὸθ σπανίζοντι. ἀμέλει καὶ ἰσιῶν τὸ Βυζάντιον, τῆν τῆ
 Πρωτοστράτοροθ θυδατέρα τῆ συνοικῆντοθ ἀπέζευξε, ἕ τῶ Χρῦσθ ταῦτηη ἐκ-
 πίπομφε, νομφαγωγὸν ἀναδάξασ τὸν Σερβασὸν Κωνσταντῆνον τὸν Ραδιῶν.
 τελετθέντων δὲ τῶν νομφευμάτων, ἕ τῆθ γαμηλίθ διαιτὸθ παρατεθείθθ, ὁ μὲν
 Χρῦσθ ἐξωροπότε καὶ ἦσθιε τιθεύόμενοθ. Imperator Cypsellis Thessaloni-
 cam proficiscitur, inde contra Chrysum iter intendit, qui Strumiza sibi
 vindicata, castellum quoque Prosacam et natura et opere munitissimum
 pro regia occupavit. — — Neque vero globis duntaxat machinarum,
 sed saxis etiam superne devolutis, nostri affligebantur. Ea quoque saxa,
 quae primo impetu corpora non attingebant, cum eminentibus rupibus al-
 tisa, in plurima frusta dissilirent, huc atque illuc sparsa lethiferum erant
 malum, et barbari noctu clam e castello egressi, machinas quas Romani
 in tumulis disposuerunt, dejecerunt: et excubias territas ad Protovestiarii
 Ioannis tentorium fugientes adepti sunt, ut is quoque somno excussus, sta-
 tim e lecto surgeret, et trepidus fugeret. Praedam in ejus tabernaculo re-
 pertam partiti, in qua etiam virides calcei erant, insigne dignitatis illius, per
 totam eam noctem res Romanas diriserunt, et subannarunt. Praeterea va-
 cua dolia demittendo, sonitu exercitum quid rei esset, in tenebris ignarum
 perterrefaciebant. Quam ob rem cum Imperator non succedere institutum
 suum cerneret, nec alioqui diutius immorari constituisset, per pactiones
 Chryso Strummiza et Prosaco, finitimisque regionibus cedit: et quamvis u-
 xorem habenti, quandam ex cognatione sua se ei desponsurum promittit.
 Byzantium reversus, Protostratoris filiam a marito se junctam, Chryso per
 Sebastum Constantinum Rhadaenum mittit. Sponsalibus peractis et nuptia-
 li convivio apposito, Chrysus strenue potabat et comedebat. *Ibidem* Lib.
 5. cap. 1.

πιάτ ἡ Ἀλέξιε Κομνήνῃς Κάρτῃ γ. καὶ ε. ποάτε ἀρ φὶ ἄλθνε Ρωμάνηϊ
 κῆ Κεμάνηϊ λα πόαρτα Цариграδλвн, де нῆ ἀρ φὶ ἄτρят спре ἄлθтѡ-
 рюл Гречилωρ, Рѣшѣи ἡ цѣра Кεμάνилωρ ка сз ѡ прздѣзе. Кάρτῃ ἄλ-
 зина Кεμάνηϊ, ἄл трѣвѣит се лѣсе пре Гречѣи, ши сзсе ἄтѡаркѣ ἄши
 ἄпзрѣ цѣра са.

Ἄсз Ἰωάνн, φράтеле λβн Пётρῶ ши ἄλβн Ἰсѣн; ши ἄпзрѣт Ρω-
 μάνηилωρ чѣлωρ дин Μίσια, κῆм ἄκολѡши каὶ ζ, скрѣе Никѣта, κῆ ѡ-
 сѣте маре ши κῆне ἄтрармѣтз, εῆшῆна дин Μίσια, ἄλ ἄсѣпра четз-
 цѣи чѣи вестѣте Констанція дин цинѣтѣл Родѡпей, кάρτῃ φзрз нѣчѣи
 ѡ грѣвтѣте ѡ ши κῆпрῆнде: ши ρεσιπῆндаш мѣрѣи. ἡ βῆнерѣт Пѣши-
 лωρ κῆ де ἄдинε вѣте ла четѣтѣт Вѣрна. Чи φῆῆнда κῆ чѣи че цинѣтῃ че-
 тѣтѣт май тѡцѣи εῆрѣ прѣ вѣтѣжѣи εзрѣвѣи, Λατῆνῆи де нѣм, κῆ маре
 вжртѣте сѣтῃ ἄпрѡтῆвз. Дѣчѣи Ἰωάνн φѣче ѡ мзшῆнз маре ἡ пѣтрῶ
 мѣкѣи, κῆ кάρτῃ, ἄпрѡπῆндаш ла мѣрѣи четзцѣи, пзвнз ἄтрѣи зῆле
 доβнндѣ Вѣрна. а)

Ἀχέστ

- α) Κατὰ δὲ τὰς χρόνας τέτες ἔχασι τῆς Μυσίας ὁ Ἰωαννης μεγίστῳ τε καὶ παγ-
 χάλκῳ στρατεύματι καὶ διελθὼν τὴν Κωνσταντιαν, χειρῆται τὴν τὴν κατὰ πᾶ-
 σαν εὐπέτηαν, διάσπῃμον ἔσαν ἐν τοῖς τῆς Ροδῶπης σχοινίσματι καὶ κηδελῶν
 τὸν ταύτης περίβολον, ἐκῆδι ἀπανίξεται, καὶ περὶ τῆν Βάρναν στρατοπεδεύεται,
 κῆ πολιορκῆ γενναίως καὶ ταύτην, κατὰ τὴν ἔκτιν τῶν τῆ Χρῆσῃ παβῆμάτων
 ἡμέραν, παντοῖαν δ' ἔνασασιν ἐνδεικνόμενων τῶν εὐδοι, κρατίων ὄτων τῶν
 πλῆστων, κῆτῆ Λατῆνικῆ σῆφας συγκηροτῆμένων, τετράπλευρον συτῆβῆτι μι-
 χανῆν συμμηκῆζόμενῃ τῶ εὐρε τῆς τάφρε, ἰσοῦψῆ τῶ τῆχα τῆς πόλεως, κῆ
 ταύτην ὑπὸτροχον ἔσαν τῆς τάφρε ἄγχιεα ζήσας, ἔτα ἀνατρέφας, ἀμφοτέρων
 τῶν περάτων ἐπιλαμβάνεται, κῆ τῶ αὐτῶ καὶ ἐνὶ μηχανῆματι ζευγαῆίτο
 τῆς τάφρε Χρηστάμενος, κῆ κλίμακῃ ἐξικνεμένη τῆ ὕψας τῆς πόλεως, τριτῆ ἡ-
 μέραις τῆς Βάρνας κρατῆ. Sub hoc tempus Ioannes cum maximo et armis
 instructissimo exercitu, Mysia egressus, Constantiam insignem urbem Rho-
 dopaei territorii sine ulla difficultate capit: et moenibus dirutis, Varnam sex-
 to die passionis Dominicae fortiter oppugnat. Sed cum ii qui urbem tene-
 bant, plerique fortissimi viri, et Latini generis, summa ope resisterent,

Ачѣст Іωάνν, кѣм скрїе Геωργїе Акрополи́та ꙗ Хрѣоника чѣ сквр-
таѣтз кап гї. мѣате рѣле аз фзкѣт ши Грѣчилѡр ши ꙗсѡши Италїа-
нилѡр. Кз єрѣ, зїче, ꙗпзрѣт Бѣлгарилѡр атѣнчї, кїнд фѣ прздѣт
Цариградѣл. а)

Липскѣше де ꙗсноѡ сз ꙗсѡмнїзм ꙗчї, кз ꙗчѣл че се скѡларѣ ꙗсѡпра
лѣи Ісаакїе Ангел ꙗпзрѣтѣлѣи Грѣчилѡр, дела мѣнтеле ѣмѣ, аз фост
Рѡмѣнїи, нѣ Бѣлгарїи. Кз Никїта Хонїѣт, кѣреле дин ꙗченѣт аз фост
фѣцз, ка Потѣрїѣ ал ꙗпзрѣтѣлѣи ꙗ рѣсѡюл че ꙗл ꙗѡрѣз Грѣчїи кѣ Пѣ-
трѣ ши кѣ ꙗсан, ши кѣ чѣл лѣлци лѣкѣиторїи дела мѣнтеле ѣмѣ,
кїлѣ десклїнѣше пре Бѣлгарїи де влѣхїи, ꙗдекз де Рѡмѣнїи, ши дѡѡѡ
нѣмѣрїи ꙗрѣтз, ꙗ фї фост влѣхїи ши Бѣлгарїи. Пре влѣхїи ꙗи нѣ-
мѣше ши Мїсїи, ꙗрѣз Бѣлгарилѡр нїчїи ѡдѣтз нѣ ле дѣ нѣмеле ꙗчѣста
ꙗ Истѡрїа са. Ба ши цїнѣтѣл ꙗчѣла оѡнде лѣкѣл Рѡмѣнїи ꙗчѣл че
ѣл скѡлат ꙗсѡпра Грѣчилѡр, ши аз фзкѣт ꙗчѣле мѣрїи вїрѣнїе, че
е скрїе єл, ꙗкз ꙗл нѣмѣше Мїсїа. Ба, некѣм сз фї фост Бѣлгарїи
чѣл че се скѡларѣ дела мѣнтеле ѣмѣ ꙗсѡпра Грѣчилѡр, чї нїчїи ѡ-
гѣши сз фї фост врѣнїи дїнѣтрѣз Бѣлгарїи кїндѣл ꙗтрѣз лѣкѣиторїи
їи дин мѣнтеле ѣмѣ, ꙗ тѡатз иѣтѡрїа са нѣ поменѣше. Никїта,
и сїнгѣрїи Рѡмѣнїи, пре кѣрїи ꙗкѣм ꙗи нѣмѣше влѣхїи, ꙗкѣм Мїсїи,
їче, кз аз фост ꙗ ѡѡстѣ ꙗчѣл ꙗ тѡатз врѣмѣ ꙗчѣл, ши ꙗжѣтѡрїо
ꙗ ꙗѣт дела вѣмѣнїи, ꙗдекз дела Рѡмѣнїи чїи дин цѣра Рѡмѣнїѣкз.

Иѣрѣ

quadrilateram machinam fabricat, quae longitudine latitudini fossae et alti-
tudine fastigio moenium responderet: et ea rotis subjectis proxime fossam
collocata, et deinde eversa, utrosque lines apprehendit: eademque machina
et ad explendam fossam, et ad conscendenda moenia pro seculis usus, triduo
Barnae potitur. *Nicetas Choniates ibidem Lib. 5. cap. 7.*

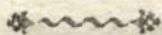
Καὶ Βασιλεὺσι ὁ ἀδελφὸς αὐτῶ Ιωάννης ἀφίλικος οὗτος τῶ Ἀσαν, υἱὸς Ιωάννη:
Ὁς πολλὰν ἐγεγύθει τοῖς Ῥωμαίοις αἰτίος κακῶν, καὶ τοῖς Ἰταλοῖς αὐτοῖς. ἦν
γὰρ ἄτοκος Βασιλεὺς Βαλγάρων, ὅποτε ἡ Κωνσταντῖνα ἐάλω. Haeres sit impe-
rii Ioannes ipsius frater, cum Asani filius Ioannes tenera adhuc esset aeta-
te. Hic multa in Romanos et Italia ingestit, et in Italos etiam ipsos. *Georgi-
us Acropolita, in Chronicis Compendiario, cap. 2. 15.*

Иѣрз Скрїтѳрїи Гречїи чѣм лалци, карїи тѣрзїѳ дѣпз Никїта Хо-
нїат ѡскрїе, саз нещїиѳ лѡкрѡ ѡчѣла бїне, саз неврѣѳа ѡ фѡче
ѡсекїре ѡтрѡ десклїнїтеле нѣмѡрїи че ѣрѡ ѡ Бѡлгарїа; нѡ кѡ нѡмеле
нѣмѡлѡнїи, чи дѣпз нѡмеле Цѡрїи Бѡлгарїей пре ѡчѣм че се скѡларѡ
ѡтѡнчи ѡсѡпра Гречїилѡр, ши ѡшї фѡкѡрѡ ѡпѡрѡциѣ десклїнїтѡ де
ѡпѡрѡциѡ Гречїилѡр, ѡи нѡмѣск Бѡлгарїи, преѡм кнѳа ѡр кѣмѡ не-
щїиѳ пре Рѡшїи чѣи дїи Оѡнгарїа оѡнгарїи дѣпз нѡмеле цѡрїи Оѡн-
гарїей, ѡтрѡ карѣ лѡкѡѣск. Дѣчи кнѳа зїче Геѡргїе Акрополїта ѡ
їсторїа са (ѡтрѡ карѣ нїчи ѡдѡтѡ ѡ трѣѡа ѡчѡста нѡ нѡмѣше пре
Блѡхи) Бѡлгар, Бѡлгарїи; тот де ѡ оѡна трѡѡѡ ѡсе ѡцѡлѣѡе Рѡмѡнїи,
ѡрѡ нѡ чѣи де нѣм Бѡлгарїи. Пѣнтрѡ ѡчѣм кнѳа зїче лѡѡдѡтѡл Ак-
рополїта, кѡ Іѡѡнн ѡѡ фѡст ѡпѡрѡт Бѡлгарїилѡр, нѡ се ѡцѡлѣѡе,
кѡ ѡчѣла ѡѡ фѡст нѡмѡи чѣлѡр де нѣм Бѡлгарїи ѡпѡрѡт, чи се ѡцѡ-
лѣѡе ѡ фїи фѡст ѡпѡрѡт лѡкѡнїтѡрїилѡр Бѡлгарїей, ѡтрѡ карїи дїи зї-
леле лѡи Ісаѡкїе ѡнѡел ѡпѡрѡтѡлѡнїи дѣла Царїгрѡд кѡпетѣнїи ѡѡ фѡст
Рѡмѡнїи. Рѡмѡнїи фѡкѡрѡ ши ѡтемеѡрѡ ѡчѡстѡ ѡпѡрѡциѣ дїи Бѡ-
лгарїа, карѣ пѡнѡ ла венїрѣ Тѡрчилѡр вѡкѡнїи.

§. Ѣ.

Латїнїи ѡѡ Царїгрѡдѡл.

Кѡм скрїе Акрополїта ѡ истѡрїа са кап Ѣ. Алѣѡїе фѡчѡрѡл лѡи
Ісаѡкїе ѡнѡел непѡтѡнѡ сѡфѣрїи ѡчѣ мѡре недрѣптѡте, кѡ Алѣѡїе ѡнѡел
сѡз Комнїнѡ, скоѡнѡ ѡкїи лѡи Ісаѡкїе ѡнѡел, кареле ѡи ѣрѡ фрѡте
ѡнѡ, ѡпѡкѡ ѡпѡрѡциѡ Царїгрѡдѡлѡнїи, ѡѡ фѡѡнт ла Рѡма, ши кѡзѡнѡ
ла пїчѡареле Патрїѡрѡлѡнїи Рѡмѡнїи вѣкїи, сѡз рѡгѡт, ка сѡи дѣ ѡастѡ,
кѡ ѡкѡрїа ѡжѡтѡрїю сѡз пѡатѡ лѡѡ дѣла Оѡнѡїѡл сѡз пѡрїнѡѡска ѡпѡ-
рѡциѣ. Врѡ ѡтѡнчи ѡ Італїа мѡи дїи мѡлте нѣмѡрїи ѡѡнѡнѡнїи ѡстѡшїи
ѡѡтїиѡ ѡ мѣрѡе ка сѡз скоѡтѡ Іѣрѡсѡлїмѡл де сѡпт мѡнѡ ѡгарѣнїи.

лвр. Патріарха ши де мѣла чѣнзрѣлѣи, ши пѣнтрѣ кѣ ачѣста мѣри
 фзгздѣше фзчѣ, аи дѣде май сѣс зѣса ѡасте, кѣ карѣ ажуи гѣнд ла
 Цариград, дѣпз мѣлте вѣрке фѣ прѣимит де Грѣчи аѣзрат, фѣцинд
 Алѣѣте Комниѣнѣ де фѣрика Латѣниилвр. Чи а скѣртз вѣѣме ачѣлаш Я-
 лѣѣте фечѣр алѣи Ісаакѣе фѣ ѡморѣт де Грѣчи. Де оѣнде ѡастѣ лѣти-
 нѣскз ши пѣнтрѣ ачѣ тирзѣиѣ мѣниѣндѣсе, ши пѣнтрѣ ка чѣле че фз-
 гздѣиѣсе ачѣсташ Алѣѣте сѣ ле пѣатз кѣцига принд а кате ла четѣ-
 тѣ Цариградѣлѣи, карѣ а аѣнѣла дела зидѣрѣ лѣмѣи 6711. ѡ ши лѣ-
 арѣ, ши пѣсерѣ дѣнтрѣ аи сѣи аколѣ аѣзрат пре Балѣѣиѣнѣ Флѣндѣрѣ.

§. 7.

Рѣскоѣу лѣи Іѡѣни аѣзратѣлѣи Рѣмѣниилвр кѣ Балѣѣиѣнѣ
 Флѣндѣрѣ аѣзратѣла Цариградѣлѣи.

Окрѣе Акрополиѣта а истѣриѣта са, кап. гѣ. кѣ кѣспринзѣнд Італѣиѣи
 атз Макидѣниѣта, лѣвѣарѣ пре Четзѣѣнѣи чѣи дѣи Адриѣнопол, ка
 се дѣ ши ѣи сѣпт стзпѣниѣрѣ лвр. Чи Четзѣѣнѣи ачѣшѣ ниѣе
 л нѣ вѣрѣрѣ жѣгѣла Італѣиѣилвр сѣла прѣимѣскз пре грѣмѣзѣи лвр.
 оѣнде Італѣиѣи кѣ аѣзратѣла Балѣѣиѣнѣ се скѣларѣ кѣ рѣскоѣю аѣс-
 Адриѣнополитѣниилвр. ачѣшѣ вѣзѣндѣсе стрѣмѣторѣѣи, тримѣсерѣ
 и ла Іѡѣни аѣзратѣла Рѣмѣниилвр кѣ рѣгарѣ, ка сѣ ле дѣ мѣнѣз
 ѣжѣторѣю, ши сѣи скѣпе дѣнтрѣ ачѣ мѣре невѣе. Нѣ липси Іѡ-
 а алѣрга спре ажуѣторѣю кѣтрѣ Адриѣнопол, оѣнде ловѣндѣсе ѡѣ-
 лѣи кѣ алѣи Балѣѣиѣнѣ, рѣмѣсѣ лѣвинѣсѣ ѡастѣ лѣи Балѣѣиѣнѣ, ши
 ѣиѣнѣ фѣ принѣ вѣз, ши адѣс ла Іѡѣни. аколѣши зѣче Акрополи-
 кѣ Іѡѣни аѣзратѣла Рѣмѣниилвр тѣиѣнд кѣпѣла лѣи Балѣѣиѣнѣ, ши
 ѣнд чѣле дѣи лѣнтрѣ лѣи, ал аѣфѣрѣмѣсѣѣѣ де тѣатѣ пѣрѣциле, ши
 кѣичѣнѣ а вѣѣ дѣи ѣла ка дѣи пѣхѣр. Чи фѣиѣнд кѣ Никѣита Хо-
 карѣле пре лѣрг спѣне лѣкѣрѣла, немѣика нѣ поменѣѣе дѣспре ачѣ-
 ста,

ета, ши Акрополита Акз зиче нѣмай, кз ѣ вѣсте сз фѣ фзкѣт Іѡ-
 анн ачѣст лѣкрѣ кз капѣл лѣи Балдѣинѣ; ниѣи ѡ причинѣ нѣ лѣѣм
 ѡ крѣде, кз Рѡмѣнѣл Іѡанн сз фѣ бѣѣт дин капѣл лѣи Балдѣинѣ
 ѡпзрѣтѣлѣи дела Цариград. Тѡтѣши кз немилостивѣре ѡ липси Іѡ-
 анн пре Балдѣинѣ дин лѣме. Кз, дѣпз мзртѣрисирѣ лѣи Никѣта Хо-
 нѣат, ѡ Балдѣинѣ Флѣандрѣ кап. і. Балдѣинѣ фѣ ѡ принѣѡаре ла Тѣр-
 нѡѡа лѣнгѣ врѣме, ши мѣнѣиндѣсе Іѡанн ѡпзрѣтѣл Рѡмѣнилѡр фѡар-
 те тѣре, пѣнтѣрѣ кз Алѣѣѣ Испѣѣта ѡс фѣѣит ла Латѣниѣ, скоцѣнд
 пре Балдѣинѣ дин тѣмниѣѣ, ѡи тѣѣ пѣѣѡареле де прин ѣѣнѣнѣи ши
 мѣвиле дин кот ши ѡл ѡрѣнкѣ ѡтрѡ ѡале, ѡѣнде ѡтрѣлѣи мѣрѣнд
 се фѣѣче мѣнѣаре Пѣсерилѡр. Прѣкѣм се кѣлѣѣе дин чѣле че ѡколѡши
 скрѣе Никѣта, се вѣде, кз ѡѣн ѡн ши пѣтрѣ лѣни фѣѣ цинѣт ла ѡ-
 кнѣѡаре Балдѣинѣ. Кз зиче, кз Латѣниѣ ѡѣн ѡн ши пѣтрѣ лѣни цин-
 нѣрѣ ѡпзрѣѣѣл фѣрѣ де ѡпзрѣт, нѣ врѣрѣ ѡ пѣне ѡлт ѡпзрѣт, пѣнѣ
 нѣ ѡѣ ѡѣзѣт ѡдеберѣт, кз Балдѣинѣ ѡѣ мѣрѣт.

§. ѡ.

Мѡартѣ лѣи Іѡанн ѡпзрѣтѣлѣи Рѡмѣнилѡр.

Дѣпз ѡчѣл Іѡанн ѡпзрѣтѣл Рѡмѣнилѡр, кѣм скрѣе Акрополита
 ѡ Иѣсторѣа са кап. іі. неѣтѣндѣи ниѣмене ѡпрѡтивѣѣ, кз пре Італѣаниѣ кз
 тѡтѣл ѡѣ фѡст конѣнѣт, ѡѣмѣлѣ тѡатѣ Макидѡнѣа, ши ѡ прѣдѣ,
 ка ши ѣтѣѣиле тѡате дин пѣмѣнѣт ле стрѣкѣ, ка кѣнд вѡр рѣсѣ-
 флѣ Грѣѣиѣ, сз нѣ ѡнѣѣ ѡѣнде сзсе ѡтѡаркѣ. ѡсѣ ѡѣнѣнѣнд ла Фе-
 салѡника, мѣрѣ дин ѡѡлѣ де кѡѡсте, че се зиче пѣлѣрѣтиде. а)

Р р 2

§. ѡ.

а) Απάρας γένει εἶπεν ὁ Βασιλεὺς τῶν Βεγγάρων, μὴ ἔχων τὸ ἐμποδῶν, ὡς τῶν
 Ἰταλῶν αὐτῆ καταπορευόντων τὸ ἔοχαιον, ἑτέρῳ δὲ μὴ οὕτως τῆ ἀντιπαρέ-
 νῃ, πᾶσαν κατατρέχει Μακεδονίαν, λείαν ἐν παντόμην ἐποίησάτο, ἀντὶ-
 δρες

§. Ε.

Φρῦρίλζ, σὴ Ἰωάνν Ἰσάν σὴ ἄλλῆϊ Ἰπζράτζῆ ἁῖ Ρωμῆ-
νιλωρ.

Δῆπζ μάρτῆ λῆϊ Ἰωάνν φράτελῆ λῆϊ Πέτρῶ σὴ ἄλῆϊ Ἰσάν, κῶμ
σκρίε Ἰκροπολίτα λα λόκῶλ μαι σῶε ζῆε, στῆτε ἅ λόκῶλ λῆϊ Ἰπζράτ
Φρῦρίλζ σαῶ Βῦρίλζ φίωλ σῶρορεῖ λῆϊ. Ἰῆρζ Ἰωάνν φεχόρῶλ λῆϊ Ἰ-
σάν, φῆῖνῆ Ἰκζ πῆκ, πῆ ἰσκήε φῶ δῶε λα Οκίῆ. ἄδεκζ λα Κῶ-
μῆ, σαῶ λα Ρωμῆῆῆι χεῖ δῖν ὑῆρα Ρωμῆῆῆεσκζ. α)

Ψ

δρας τὰς πόλεις ἀνδραποδισάμενος, καὶ τέλειον κατασκάψας αὐτάς, τὸ δὲ οἱ
διανοήματα ἦν, ὡς μήποτε Ῥωμαῖοι ἀνάκλητιν σῶν, τῶν σφετέρων ἐποιδρά-
ξασθε πόλεων. κατέσκαψε γὰρ ἐκ βάρων αὐτῶν τὴν Φιλιππέπολιν, βαυμα-
τὴν ἄγαν ἔσαν, ἣτις παρὰ τῶ Ἐύρω κῆται: ἔτα τὰς ἄλλας πάσας πόλεις, τὴν
Ἡράκλειαν, τὸ Πάνιον, τὴν Ραιδεζόν, Χαρίεπολιν, Τραϊανέπολιν, Μάκριν,
Κλαυδίεπολιν, Μοσυνέπολιν, Περιθεώριον, καὶ ἄλλας πολλὰς. ἅς ἀριθμῆν ἐ-
χρεῶν. τὴν δὲ λαὸν ἀπάρας ἐκῆθεν, περὶ τὰς παραρροίας καθίζεε τῆ Ἰσῶ ἐκ
τῶν ἰδίων τῶν ὑδραποδισμένων κωμῶν καὶ πόλεων τὰς κλήσεις ἐπιθεῖς ταῖς
οἰκήσεσιν. — — μέχρι γὰρ καταντήσας καὶ αὐτῆς Θεσσαλονίκης, ἐκῆσε θυήσκε
πλευρίτιδι νόσῳ. — ἦν γὰρ καὶ ἀληθῶς, ὡς εἶδετε τῆ Ῥωμαίων τοσαῦτα
παράτε ζυνέβη κακὰ. Praeterea inde discedens, cum nullus illi se oppo-
neret, Italis ab eo penitus debellatis, universam Macedoniam excurrit, prae-
da ingenti locupletatus, urbes cum ipsis habitatoribus spolians, funditusque
evertens, eo animo, ut si quando Romani infortunio desaeiente respirassent,
propria oppida recuperare nequirent. Quare e fundamentis sustulit Philipo-
polim praeclaram nimium, atque egregiam urbem, quae Hebro adjacet, a-
lias deinceps universas, Heraclejam, Panium, Radium, Chariupolim, Tra-
janupolim, Macrem, Claudiupolim, Mosynupolim, Peritheorion, aliasque
quam plurimas, quas enumerare operae pretium non est. Multitudinem abi-
gens circa Istri fluentia collocat, et ex jam direptis oppidis, urbibus nomina
propriis coloniis imponit. — — Is usque Thessalonica perveniens laterali
morbo vitam finit. — Nemo enim, nec mentior, e memoria hominum tot, ac
iste calamitatibus Romanos afflixit. *Acropolis Historiae* cap. 13.

Ὡς γὰρ ἐποσῆ ἐτεβύκα ὁ τῆς ἀδελφῆς αὐτῆ παῖς Φρῦρίλζ τῆνομα, τὴν Σκυ-
βίδα θῆαν γαμετὴν εἰληφῶς, τῆς ἀρχῆς τῶν Βυλγάρων γέγονεν ἐγκρατῆς. τὸν

δὲ

Чи Іванн Асан ачѣста дѣпъ ачѣж. кзпзтѣна аѣжторію дела чей дин коаче де дѣнзре, мѣрса асѣпра лѣи Бѣрилз, пре кареле лѣвингѣндѣла, лѣи скоасе ѡиѣи, ши се фѣче ел лѣпзрат лѣтрѣ лѣпзрѣціа Рѡмѣнилѡр, карѣк де татѣла лѣи ера лѣтемеатѣ. Акрополита, кареле ера лѣкз прѣнк мик кѣна саѣ лѣтѣмплат ачѣста, дѣпъ че лѣ исторіа са ла кап гѣ. аѣ зис, кѣ Іванн ачѣста фѣ дѣс де лѣцїи пре аскѣнс ла Окїдай, прин карїи се лѣцелѣг Рѡмѣнїи чей дин цѣра Рѡмѣнѣскѣ анѣме Молдовѣнїи, ла кап. к. скріе, кѣ ачѣсташи Іванн аѣ фѣцїт ла Рѣшїи, оунде амѣнѣна кѣтѣва врѣме, дѣпъ ачѣж лѣдѣнѣна кѣцѣва дїнтрѣ Рѣшїи аѣ лѣат арме асѣпра лѣи Бѣрилз, ка сѣ добѣндѣскѣ Мошіа пзрїнтѣскѣ. Нѣ се причѣпе, кѣм Іванн Асан фїїнд Рѡмѣн, сѣ фї пофїтїт аѣжторію дела Рѣшїи маї вѣртѣс де кѣт дела Рѡмѣнїи, де ѡарѣ че Рѣшїи цїнѣк кѣ Грѣчїи, ши пѣнтрѣ ачѣж маїнаїнте, кѣм скріе Нїкїта Хонїат лѣ Алѣксїе Комнїнѣ Картѣ г. кап д. саѣ скѣлат асѣпра Кѣманилѡр, саѣ Рѡмѣнилѡр чѣлѡр дин цѣра Рѡмѣнѣскѣ, ка сѣ нѣ поатѣ да аѣжторію Рѡмѣнилѡр чѣлѡр прѣсте дѣнзре. Де оунде нѣ поате фї лѣдомаз, кѣ Іванн Асан, нѣ кѣ аѣжторїа алтора, чи сїнѣсѡр кѣ лѣ Рѡмѣнилѡр чѣлѡр дин цѣра Рѡмѣнѣскѣ, пре карїи лѣи кѣма Команїи, ши Скрїторїи Грѣчїи лѣ зик ши Окїдай, добѣндѣ пзрїнтѣска мошіе.

Кѣ ачѣста лѣпзратѣла Θεόδор Комнїнѣ саѣ ѡнѣел фѣче лѣгѣтѣрѣши Чѣрѣ дела Асан Іванн, ка сѣши дѣ фѣта са че ѡ кѣма Марїа дѣпъ фрателе лѣи, Бманѣїа, прѣкѣм се ши фѣче. Чи, кѣм скріе акрополита ла кап кѣ. Θεόδор ѡнѣел, небѣгѣна самѣ де лѣгѣтѣра че фѣкѣсе кѣ Асан Іванн, ши де кѣскріе ши кѣ жѣрѣмѣнт ѡ лѣтѣрїсе, се

СКѢ-

δὲ τῷ Ἀσαν πατρὶ Ἰωάννου, ἀφίλικα ὅντα ἔτι, κρύφατις λαβὼν, ὡς εἰρήμεν, περὶ τῆς Σκυθίας κειώθηκε, Hoc fatis functo sororis filius Phrorilas nomine, Scythide avia in matrimonium ducta regnum Bulgarorum occupat. Filius vero Asani Joannes clam ereptus, ut diximus, ad Scythas asportatur. Georgius Acropolita Historiae cap. 13.

сказавъ дѣла чѣмъ къ речевою асѣпра лѣи Ясанъ Іоаннъ къ ачѣмъ нздѣж-
де, къ властѣ лѣи Ясанъ Іоаннъ ниче ѡпинтѣла властей гречѣи нѣ ѡ
ва пѣтѣ сѣферѣ, чи тоци вѣр фѣци. Лѣзъ Ясанъ Іоаннъ мзкаръ къ къ
фѣартѣ пѣцини ѡсгашѣи ера, стѣте фѣцѣ асѣпра Грѣчилѣр, пре карѣи
лѣи ши вѣтѣ де лѣи кончѣи, ши пре ѡпзрѣтѣлѣ Фѣодоръ Ангѣл, ѡпре-
шнѣ ши пре аци лѣи Грѣчилѣр Болѣри лѣи принсе вѣи, прекумъ аколѣши
ла капъ кѣ. не лѣзѣ скрѣе Акрополѣта. Дѣлѣ карѣ стрѣлѣчѣтѣ бирѣ-
инѣ де вѣнѣ вѣе се сѣпѣсе лѣи Ясанъ Іоаннъ Адрианѣполѣ, пѣцини
дѣлѣ ачѣмъ Дидимѣтихѣ, Рѣлерѣ тотъ, апѣи Сѣрре, Пѣлагѣиѣ, Прила-
пѣ, ши чѣле де прин прежѣр. Оумѣлатѣ ши Влѣхѣа чѣ мѣре тоатѣ,
карѣ е ѡ Фѣссѣлиѣ, Іоаннъ Ясанъ; кѣпринсе ши Влѣанѣ, ши пѣнѣ ла
Іллирикъ прѣдѣ. Де аколѣ, пѣцине четѣци лѣзѣндъ Грѣчилѣр, май то-
ше цинѣндѣле, лѣтрѣ карѣ рѣндѣи армѣши, ши дѣрегѣтѣаре, карѣ
стрѣнѣгѣ дѣрѣ; се лѣтѣарсе акасѣ. Фѣ ачѣста ѡ вѣкѣла ачѣла де
и жѣдѣкатъ ѡ фѣи минѣнатъ, ши фѣричѣт. Ши фѣинѣ, къ ера ѡмъ,
еле нѣ се дѣсѣзѣтѣ къ вѣрѣарѣ де сѣнѣе, ничѣи нѣ ѡморѣ пре Грѣчѣ
чѣи ѡнаинтѣ лѣи, тоци ши Грѣчѣи лѣкѣ ѡлъ кѣтѣ.

Ши ачѣмъ аколѣши капъ ла, ши лѣг. не лѣзѣ мѣртѣрѣитъ Акропо-
ла, къ Іоаннъ ѡпзрѣтѣлѣ Грѣчилѣр, пѣнѣтрѣ ка пре вѣрѣжмѣшии сѣи
сѣзѣвѣскѣ, ши лѣкрѣриле сѣле сѣ ле лѣтрѣскѣ, авѣндъ оунъ фѣ-
динъ мѣарѣ са Ірина, ши Ясанъ Іоаннъ авѣндъ фѣтѣ къ нѣмѣле Влѣ-
нѣскѣтѣ лѣи динъ мѣарѣ са че ера оунѣгѣрѣ, адекѣ фѣтѣ лѣи Ан-
кѣ адѣилѣ Краюлѣи Оунѣгѣрилѣр, прекумъ се вѣде динъ епѣстола
тѣвѣши Краю трѣмѣсѣ кѣтрѣ ѡнѣрѣе ѡлъ трѣилѣ Папа дѣла Рѣма;
трѣмѣсе ла Ясанъ Іоаннъ Солѣе, ка сѣ дѣ фѣта са дѣлѣ фѣчѣрѣла
лѣи.

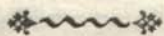
Hujus intentionis studio, ut securum Peregrinationis divino fultu consilio,
pararemus transitum filiam Comnini Theodori Lascari filio nostro duximus
in uxorem. Eodem etiam animo inter Azen Bulgariae Imperatorem, medi-
ante nostra filia, matrimonium celebravimus. Epistola Andreae II. Regis
Hungariae ad Honorium III. Pontificem Romanum.

λβι. Κάρε σολίε прѣимѣндѣω Ясанъ Іωάνнъ, се фѣче нѣнта ѡτρѣ тѣ-
нертѣи ѡчѣмъ, кѣнѣнѣндѣи Германъ Патріάρχѣл Цариградѣлѣи. Ятѣнчѣи,
зиче Акрополѣта, кѣ ѡпзрѣтѣл шѣ Сѣвѣорѣл Патріάρχѣскъ, пѣнтрѣ
ка сѣсе ѡβѣнѣζε кѣτρѣ Ясанъ Іωάνнъ май мѣреλε Βѣлгарилѣω, ѡδεκѣ ѡ
Рѣωμѣνѣилѣω пѣнтрѣ фѣκѣтѣ κѣскрѣе шѣ прѣтенѣе пре ѡρχѣерѣβл Тринѣ-
βѣлѣи, кѣреλε майнаѣнτε ѣрѡ сѣпѣс Патріάρχѣлѣи дела Цариградъ, лѡβ
фѣκѣт сѣ фѣе де пѣтѣрѣ са, шѣ сѣсе нѣмѣскѣ Патріάρχъ. α)

Де ѡчѣл Іωάνнъ ѡпзрѣтѣл Грѣчилѣω шѣ ѡпзрѣтѣл Ясанъ Іωάνнъ ѡδѣ-
нѣндѣшѣи ѡщиле, сѡβ слѡвоκѡзѣт ѡ пѣрѣиле чѣле де кѣτρѣ ѡпѣс, кѣре
ѣрѡ сѣпѣсе Лѣтѣнѣилѣω, шѣ ле прѣдѡрѣ τѡате фѡарте, ѡпзрѣκѣнѣ ѡ-
τρѣ сѣне ѡрѡшеле шѣ цинѣтѣл ѡβпѣ κѣмъ кѣ жѣрѣμѣнτ се лѣγѣсе ла
ѡλѡλτѣ. Шѣ пѣнѣ ла мѣрѣи Чѣтѣκѣи Цариградѣлѣи, сѣκѣнѣ ѡκѡλѡ
пре мѣрѣи, шѣ ѡγѣтѣнѣδѣсе ла ѣи Іωάνнъ Κρѡγѡλ Лѣтѣнѣилѣω, ѡβѣнѣсере
ѡпзрѣтѣл Іωάνнъ, шѣ ѡпзрѣтѣл Ясанъ кѣ ѡрμελε сѡле ѡпρѣβнѣ, шѣ
мѣре φρѣκѣ βѣγѡрѣ ѡ ѡσελε Λατѣнѣилѣω. β) Яшѡ кѣ κѣскрѣл ѡчѣсѣωρ
ΔΟΗ

α) Καὶ πλεῖστοι τῶν τῶν παίδων συνάφειαν τῷ Πατριάρχῃ Γερμανῷ τὰ τῆς ἱερο-
λοῦγίας τελεταυτοῦ. Τότε καὶ ὁ Τρινοβὲς Ἀρχιερεὸς ὑπὸ τὴν Κωνσταντινουπόλεως
τελῶν, αὐτονομία τετίμηται, καὶ Πατριάρχῃς ἀναγορεύεσθαι κέκερται Βασιλικῶ
καὶ συνοδικῶ τῶν βεσπίσματι, χάριτας τῶν πρῶχόντων ὑποτινύτων τῶ Βελ-
γάρων ἀρχοντι Ἀσαν, τῷ κήδεσ ἐνεκα καὶ τῆς φιλίας. Et puerorum nup-
tias apparant. Cum Germanus Patriarcha inter rem divinam nuptiarum
remonias absolvisset. Tunc et Trinobi Praesul Constantinopolitano obnox
imperatorio ac synodico decreto, ut Asano Bulgarorum principi, affinitatis,
et amicitiae causa gratificarentur suo jure vivere, et Patriarchae nomine
condecorari obtinuit. *Acropolis Histor. cap. 33.*

β) Ο δὲ Βασιλεὺς Ἰωάννης, καὶ ὁ Ἀσαν τὰς οἰκίας δυνάμεις προσβληφότες, καὶ ἄμ-
φω τὴν δυτικὴν κατέδραμον Χώραν, ὅποσι ἦν τοῖς Λατίοις δεδένεσα, καὶ λεικῶν
μὲν πολλῶν ἐποιήσαντο, καὶ Σκυθῶν ἐρημίαν, τὸ τῆς παροικίας ἡμῶν, τὴν ἄ-
σασαν ἀπηρεγῶσαντο. σφίσι δὲ αὐτοῖς κατὰ τῷ ὅρκῳ τὰ ἄσπῃ καὶ τὴν χώραν
διεμερίσαντο. — — Μέχρι μὲν ἔκ καὶ αὐτῶν τῶν τυχῶν τῆς Κωνσταντίας καὶ
ἁμφοτέροι κατηγγέκεσαν, τῷ Ρηγῶς Ἰωάννῃ ἐπ' αὐτῶν καθεζομένῃ, καὶ καθορῶν-
τος,

дои ѿпзраѿи кѡ тѡтѡл саз дѡзвлат мждрѡл Латѡнилѡр. а)

Дѡпз мѡлте ѡлтеле мѡри ѿѡанн ѡсан, ла ѡнѡл 1245. шѡ оуѡрмз ѿ скѡшнѡл лѡи фечѡрѡл лѡи, чел дин мѡлре Оуѡнгѡрѡл Каллимѡн, кѡреле ѿноѡ лѡгзтѡра чѡ де пѡче кѡ ѿпзрѡтѡл Грѡчилѡр ѿѡанн: чѡ ѿ ѡнѡл ѡчѡлашѡ мѡри фѡинд прѡнк де 12. ѡни. де оуѡнде стѡтѡте ѿ лѡкѡл лѡи ѿ Скѡшн. фрѡтеле лѡи, Миѡаѡл ѡскѡментѡ фечѡр лѡи ѡсан ѿѡанн нзскѡт лѡи дин ѿрина фѡта ѿпзрѡтѡлѡи Грѡчилѡр Феѡдор ѡнгел. Пре ѡчѡста ла ѡнѡл 1258. лѡл ѡморѡт вѡрѡ сѡл Каллимѡн. Шѡ лѡжнд мѡлрѡк лѡи ѡсан Миѡаѡл вѡл сѡсе фѡкз ѡл ѿпзрѡт ѿ Бѡлгѡриѡ, чѡ шѡ пре ѡл ѿл ѡморѡрѡл ѡлѡи.

Сѡфрѡшѡндѡсе виѡа вѡрѡзтѡкскѡл ѿ ѿпзрѡцилѡр Рѡмжѡнѡи чѡлѡр прѡсте Дѡнзре, кѡрѡк ѿчѡпѡсе дела ѡсан фрѡтеле лѡи Пѡтрѡл шѡ ѿ лѡи ѿѡанн; фѡ ѡлѡс ѿпзрѡт Константѡн фѡиѡл лѡи Тѡхѡ. Кѡреле, ка сѡи фѡе стѡпжнѡрѡк лѡцѡитѡ, лѡпзѡжндѡшѡ мѡлрѡк, лѡѡ пре фѡта чѡ май мѡре ѡлѡи Феѡдор Ласкѡри ѡлдоѡлѡк ѿпзрѡтѡлѡи Грѡчилѡр, ѿрина непѡата лѡи ѡсан ѿѡанн ѿпзрѡтѡлѡи Рѡмжѡнилѡр, кѡриѡ ѡ се кѡдѡк ѡчѡстѡ ѿпзрѡциѡе.

S. 5.

τος, ἡ προΐαν πομπήν τοῖς Λατίνοις ἐπέβαλον. ἡ ἐν σενῶ κομιδῇ τὰ κατ' αὐ-
τῆς ἔθεντο. Ioannes deinceps Imperator, et Asanus conductis copiis, u-
terque occiduam plagam, quae Latinis serviebat, excurrerunt, ingentique
inde praeda deportata Seythicam solitudinem, ut proverbio utar, universam
effecerunt; urbibus ac regione, ut iure jurando convenerunt, sibi divisit. —
Et ad ipsos usque Constantinopolis muros Joanne rege in illis adsidente, et
intuente, uterque perveniens ingentem timorem Latinis injecere, resque eor-
um in extremum discrimen deduxere. *ibid.*

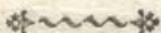
Τὰ μὲν ἐν τῶν Λατίνων πράγματα συζητήτε τότε πολὺ, ἡ τῶ κῆδε τῶν
δύο Αυτοκρατόρων εἰς ταπεινὸν ἄγαν κατασιπτώκει τὸ φρόνημα. Igitur La-
tinorum res nimium in angustum deducta, duorum etiam Imperatorum affi-
nitate in extremum fastus ille depressus est. *Ibid.* cap. 54.

§. 5.

Алци Анзрци ай Румжнилор престе Дзнзре пзнз ла
венирѣ Тѣчилор.

Ла а̀нга 1277. ф̀с ѡморѣт Тихѣ Константи́н, ши́ ап̀кѣ Анзр-
циѣ Коравѣба, пре кареле Грѣчи́ лас нѣмит Лах́ани. Ачѣста а̀с лѣат
мѣрѣ лѣи Тихѣ Константи́н. Ла а̀нга 1280. Тертер, де ви́цѣ Ву-
ман, кареле лѣасе ф́ата лѣи Ясан, а̀с ап̀кѣт Окáвнѣл, ф̀сци́на Ла-
х́ана ла Но́ге май м̀ареле Тѣтарилор, де кареле ф̀с о̀чѣс. Д̀пнз че
а̀с ф̀сци́т Тертер де ф̀рика лѣи Но́га, врѣ Ца́ка фечо́рѣл лѣи Но́га ши́
ци́нере лѣи Тертер, сѣ ап̀че Окáвнѣл, чѣ ла а̀нга 1294. ѡморѣнѣл
Сфендисо́лѣвѣ ф̀иол лѣи Тертер, стѣте ѣл Анзрат. Дѣспре А̀вѣреле
лѣи Сфендисо́лѣвѣ а̀сѣпра Грѣчилор, вѣзи Истóриѣ лѣи Пахимѣр Картѣ
ѣ. кап. и́. Ла а̀нга 1322. мо́аре Сфендисо́лѣвѣ, ши́ ай о̀фрѣтѣз лѣи
Геѡргѣ Тертер фечо́рѣл лѣи. Д̀пнз мо́артѣ а̀чѣстѣл ф̀с а̀лѣс Ми́хаил
Стреанци́мер кареле дин Мисѣ ши́ дин Комáни, а̀декѣ дин Румжни де
престе Дзнзре ши́ дин Румжни́ дин ко́аче де Дзнзре, д̀пнз мо́ши А̀-
ши́ трѣцѣ ви́ца. Мѣринѣ ла а̀нга 1350. Ми́хаил, се ф̀ѣче Анзрат
Алѣ́андрѣ. Д̀пнз ѣл Сѣсмáн. — Ши́ нѣвѣли́нѣ Тѣрчи́, ла а̀нга 1453.
кѣ пѣтѣре м̀аре, стрика́рѣ Анзрциѣл а̀чѣста, пре́сѣ ши́ а̀ Грѣчилор,
ши́ а̀ле а̀лтора.

Кѣнд ѣра́ сѣ скáпе Истóриѣ а̀чѣстѣ, де сѣпт тѣск, а̀м сокочит
нѣ ф̀рѣ прец лѣкрѣ а̀ ф̀и, ка сѣ А̀токмѣск А̀кѣ до́аѣ Дисертáци́н:
о̀уна дѣспре А̀чѣпѣтѣл лѣмѣей Румжнѣци́, а̀лта пѣнтрѣ Литератѣра чѣ
вѣкѣе а̀ Румжнилор. Каре ле а̀дáѣт а̀чи.

ДИСОБРАТЦІВ

ПЕНТРЪ ЛЧЕПЪТЪЛ ЛІМБЕЙ РЪМЖНІЦІЙ.

ФІІНД КЪ ЛІМБА ЧЪ РЪМЖНІЦКЪ ѿ ЛЪТИНІЦКЪ; ЧЕЛЪИ ЧЕ ВА СЪ ЧЪРЧЕ ЛЧЕПЪТЪЛ ЛІМБЕЙ РЪМЖНІЦІЙ ЛІИ ІСТЕ ДЕ ЛІПСЪ МАЙНАІНТЕ СЪ АЙБЪ КЪНОСКЪТЕ ЛТЖМПЛЪРИЛЕ ЛІМБЕЙ ЛЪТИНІЦІЙ.

ДЪПЪ КЪМ НЕ ЛЪВЪЦЪ ВЪТРЪПІЪСЪ ЛЪ КЪРТЪ А. ЛІМБА ЛЪЦІЪЛЪИ, ЛЪТРЪ А КЪРЪЖ ХЪТАР СЪЪ РЪМА, ШЪЪ ЛЪРЕПТАТЪ, ШІИ ШЪЪ ПОЛІТЪ ЛАТІНЪСЪ КЪРАЮЛ ЦЪРЪЙ ЛЪЦІЪЛЪИ, ШІИ ПРЕ ЛАТІНІИ ДЕ ПРЕ НЪМЕЛЕ СЪЪ ШЪ НЪМІТЪ: КЪРТЪ КЪТРЪ АНІИ ДЕЛА ЛЧЕПЪТЪЛ ЛЪМЕЙ 4018, ЛНАІНТЕ ДЕ ОУРЪЗІРЪ РЪМЕЙ КЪТРЪ АНІИ 304. СЪЪ ЛТЖМПЛАТЪ. А) ОУРЪМЪКЪЪ, КЪ ШІИ ЛІМБА ЛЪТИНІЦКЪ ДЕЛА КЪРАЮЛ ЛАТІНЪСЪ АЪ ЛЪАТЪ ЛЧЕПЪТЪ А СЕ КІЕМА АША.

ІЪРЪ ЧЕ СКІМБЪРЕ АНЪМЕ КЪ ЛЪРЕПТАРЪ АЧЪА АЪ ФЪКЪТЪ КЪРАЮЛ ЛЪЦІЪ А ЛІМБА ЛЪТИНІЦКЪ; ЧЕ АЪ ЛЪПЪДАТЪ ДІИ ЛІМБА ЧЪ ДЕ ШЪЦЕ ПОРЪЛЪИ ЛЪТИНІЦКЪ, ШІИ ЧЕ АЪ АДАУСЪ ЛА АЧАСТЪ ЛІМБЪ ЛЪРЕПТАТЪЪ НЪ ФІИ АЪЪТЪ ЛІМБА ЧЪ ДЕ ШЪЦЕ, НІМЕНЕ ДІИ ЧЕИ ВЕКІИ НЪ НЕ ЛЪСЪ С. ЛЪСЪ, КЪМ КЪ АЛТА АЪ ФОСТЪ ЛІМБА ЛЪТИНІЦКЪ ЧЪ ЛЪРЕПТАТЪЪ КЪРЕКЪТЪ, ШІИ АЛТА ЧЪА ЧЕ РЪСЪНА ЛЪ ГЪРА ПОПЪРЪЛЪИ ЛЪТИНІЦКЪ; КЪМ КЪ ЧЪА ФЪ НЪСКЪТЪЪ ДІИ ЧЪСТА, ШІИ ДІРИПЪТЪ АЧЪА ЛІМБА ЛЪТИНІЦКЪ ЧЪ ПРОАСТЪ, СЪЪ А ПОПЪРЪЛЪИ КЪ ДРЕПЪТЪ СЕ ЗІЧЕ МАМЪ ЛІМБА ЛЪТИНІЦІЙ ЧЕИ КЪРЕКЪТЕ, ЛЪСЪШІИ НАТЪРА СЪЪ ФІРЪ КЪРЕКЪЦІЕЙ ДЕСЪ ДЕ КІАРЪ АРЪТЪЪ. АСКЪМЕНЪ ДІИ НАТЪРА КЪРЕКЪЦІЕЙ ОУРЪМЪКЪЪ, КЪМ КЪ ЛІМ-

regnante tamen Latino, (in Latio) qui Latinam linguam correxit, et Latinos de suo nomine appellavit: Troja a Graecis capta est - - - expletis a mundi principio annis III. m. XVIII; - - ante urbem conditam annis CCC et III. *Eutropius* Lib. 1. de Gestis Romanorum.

ЛѢМБА ЛЪТИНѢСКЪ ЧѢ КОРѢКТЪ НЪ СЕ СВѢѢ АПРЕВЪНЪ КЪ ЛАПТЕЛЕ ДЕЛА
 МАМЕ, ПРЕКЪМ ЛѢМБА ЧѢ ДЕ ШЕЩЕ, ЧИ КЪ ГРАМАТИКА ТРЪВЪА СЪСЕ А-
 ВѢЩЕ, ШИ ПЕНТРЪ АЧѢА АЛТА АЪ ФОСТ А ГРЪИ ЛЪТИНѢЩЕ ГРАМАТИЧѢЩЕ,
 АЛТА А ГРЪИ ЛЪТИНѢЩЕ ДЕ ШЕЩЕ. ДИНТРЪ АЧѢСТЕ СЕ ВѢДЕ, КЪ ШИ
 АНАИНТЕ ДЕ ОУРЪИРѢ РЪМЕИ ДЕ ДСАМ ПЛАСЕ АЪ ФОСТ ЛѢМБА ЧѢ ЛЪТИ-
 НѢСКЪ, АДЕКЪ: ГРАМАТИЧАСКЪ, ШИ ДЕ ШЕЩЕ, САЪ А ЛЪВЪЦАЦИЛАЪРЪ, ШИ
 А ПОПОРЪЛЪИ. НИЧЕ НЪ СЕ ПОАТЕ АРЪТА НИЧИ ОУН ВѢКЪ, АТРЪ КАРЕЛЕ
 СЪ НЪ ФИ ФОСТ ЛІПСЪ ДЕ ГРАМАТИКЪ СПРЕ А ЛЪВЪЦА ЛѢМБА ЛЪТИНѢСКЪ
 ЧѢ КОРѢКТЪ.

ФЪКЖНА РЪМЪЛЪС ЧЕТАТЕ, КАРѢ ДЕ ПРЕ НЪМЕЛЕ СЪВЪ Ѡ КІЕМЪ РЪМА:
 ДЕЛА КАРѢ ШИ РЪМАНИЛАЪРЪ ЛИ СЕ ДѢДЕ НЪМЕ; РЪДИКЪ БЕСѢРИКЪ, (АКО-
 ЛОШИ ПРЕ СВЪРТЪ ПОВЕСТѢЩЕ ВЪТРОПІЩЕ) КАРѢ Ѡ НЪМИ АСИЛАЪМЪ, ШИ ФЪ-
 ГЪДЪИ ТЪТЪРЪРЪ ЧЕЛЪРЪ ЧЕ ВЪРЪ СЪКЪПА ЛА ДЪИСЪЛА СЪКЪТИРЕ. ПЕНТРЪ А-
 ЧѢА ПРЕ МЪЛЪЦИ ДИН ВЕЧИНИЛЕ ЛОКЪРИ, КАРІИ ФЪКЪСЕ АТРЪ АИ СЪИ ЧЕВА
 РЪВЪ, ФЪЦІИНА ЛА ДЪИСЪЛА, ИЪ ПРІИМИТЪ А ЧЕТАТЕ, ШИ ИЪ АПРЕВЪНАТЪ КЪ
 ПОПОРЪЛА СЪВЪ. ШИ АША ДИН ЛАТИНИИ, ШИ ДИН ТЪСЪЧИИ ПЪСТОРЪИ, ПРЕ-
 КЪМ ШИ ДИН ФРИЦІИ ЧЕИ ДЕ ПРЕСТЕ МАРЕ, КАРІИ СЪПТЪ ВЕНЕА, ДИН АРКА-
 ДИ, КАРІИ СЪПТЪ ПОВЪХЪИТОРИУЛА ВЪАНДРЪ КЪРЪКЪСЕ А ІТАЛІА, КА ДИН ДЕ
 МЪЛАТЕ ФЪЛЮРИ ДЕ СТИХІИ АДЪИЪ ОУН ТРЪПЪ, ШИ ФѢЧЕ ПОПОРЪЛА РЪМАНИ.
 КЪ ВРѢМЕ ТОАТЕ НЪМЪРИЛЕ ІТАЛІИИ, ЧЕ ЗВѢЩЕ ШЕЩЕ ЛѢМБИ, СЕ АДАЪ-
 СЕРЪ КЪТЪРЪ ПОПОРЪЛА РЪМАНИ. ФЪКЖНАДЪСЕ АЧАСТЪ АДЪНАРЕ ШИ МЕСТЕКЪРЕ
 ДЕ НЪМЪРИИ ДЕ ДЕСКАИНИТЕ ЛѢМБИ, НИМЕНЕ НЪ СЕ ПОАТЕ АДОИ, КЪ
 БА ЛЪТИНѢСКЪ ЧѢ ДЕ ШЕЩЕ НЪ ДЕ МИЖЛОКЪ СЪКІМЪРЕ АЪ ПЪТИМИ.

ШИ КЪМ КЪ ШЕЩЕ ЛЪ ФОСТ ЛѢМБИЛЕ НЪМЪРИЛАЪРЪ ІТАЛІИИ, АДЕКЪ А
 ВЪТЪСЪЧИЛАЪРЪ, А ГРЕЧИЛАЪРЪ, А СЪСЪЧИЛАЪРЪ, А ІНЪСЪБРИЛАЪРЪ, А ДІНЪСЪРИЛАЪРЪ,
 ШИ АЛЕ АЛЪТЪРЪ ГАЛЛИИ, ШИ ПОПОРЪРЕ, АНАИНТЕ ДЕ АШИ СЪПЪНЕ ГРЪМАЗІИ
 ВІРЪИТОРИЛАЪРЪ РЪМАНИИ, КІНЕ ЛЪВѢЦЪ АЪДОВІКЪСЪ АНТОНІСЪ МЪРАТОРИСЪ
 А ДІССЕРТАЦІА ЛЪ. ТОМЪ. 2. АЛ АНТИКЪВИТАТЕЛАЪРЪ ІТАЛІЕНЕЦИИ.

Динтрос ачкесте гинте саз нкмврй але Италий оунеле, мзкар кз,
 дспз мзртврисирк лви Августин, Картк ѿ. кап з. деспре четатк
 лви Дмне зес, гинтелвр челвр лвинсе кз жвгва ле пвнф ши лимба са
 чк Лзтинкскз аспрз Рвманий, а) тотвши пвнз ши кжд ера май
 л флоре лпзрциа Рвманилвр, млатз време шаз цинт лимбиле
 сале; ирз а оунвр нкмврй де але Италий, перинд але, лимба лвр
 тот аз рзмас лтрз Рвманий. Кз Авлзе Геллйзе л Картк зї. кап. зї.
 аша скрие: „К. Еннйзе зичк, кз ел аре треї йнимй; пентрз кз шїа
 грзи Гречкше, Осчкше, ши Лзтинкше“ б) аша дарз л зилеле лви
 Еннйзе лкз векз лимба Осчкскз. Да Фестзе се четкше дин фавла
 лви Титиннйзе: „Карїй Осчкше ши волчкше фавлак, кз Лзтинк-
 ше нз цїз“. в) Ливйзе л Картк м. кап. мв. зиче, кз Кзманилвр че-
 ржда ли саз дат бое, ка л пббликз сз ворекскз Лзтинкше, ши
 Преконїй, саз веститорїй лвр сз айвз кздинцз а винде Лзтинкше.
 г) Ялтз лимвз дарз аз фост атвнчи ла Кзманий л Италиа, картк нз
 шаз фост астрвкат лимба чк Лзтинкскз. Ши Стравв, кареле аз трзїт
 леле лпзрвтлви Тиверїе, л Картк е а Географїей, зиче, кз
 да гинта Осчилвр, борба лвр тот май рзмжне ла Рвманий, ши
 з фавле Рвманий л лимба ачкж. д)
 се ачкж кз непвтинцз ера дин лимбиле ачкле веквиторе ши кз-
 е, ши кипврй де граю сз нз се вжраскз нз нзмаї л лимба Лз-
 скз чк проастз, картк акым ера де веше твтрврвр попарелвр
 Ита-

nperiosa civitas Roma non solum jugum, verum etiam linguam suam, domi-
 nis gentibus imposuit. *Augustinus* de Civ. Dei Lib. 19. cap. 7.

Ennius tria corda habere se se dicebat; quod loqui Graece Osce, et La-
 tine sciret. *A. Gellius* Lib. 17. cap. 17.

qui Obsce et Volsce fabulabantur, nam Latine nesciunt, apud *Festum* ex
Titinnii fabula.

humanis petentibus permissum, ut publice Latine loquerentur, et Praeconii-
 bus Latine vendendi jus esset. *Livius* Lib. 40. cap. 47.

Juum, Osco- rum gens interierit, Sermo eorum apud Romanos restat, ita ut
 Carmina quaedam ac Mimi, certo quodam certamine, quod instituto majo-
 rum celebratur, in scenam producantur. *Strabo* Lib. 5. Geograph.

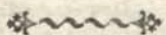
Італіей, чї прин некзгарѣ де самъ а оунора шї а лимба Лзтинѣскъ чѣ коректз кѣте ѡдатз. Варѣ Рѡманилар чѣлар ѡвцаці, шї бїне депрїншї а лимба чѣ коректз фѡарте рѣз ле винѣ, шї чертѡ ачѣстз рѣ ѡтрѣзвинцѡре. ачѣм, мї се пѡре, кз снѣне Квинтилїан, кжд скрїина дѣспре кввїнтеле чѣле стрейне, ашѡ грѣще: „ Так дѣспре Тѣсчї, дѣспре Сабїнї, ба шї дѣспре Пренестїнї; кз пре Рѣкцїѡс ка пре чѣл че се ѡтрѣзвинцѡ, кѡ вѡрка ачѣм а чѣртз Лвчїлїѡс, прекѡм Пѡллїѡ афлз а Лївїѡ Патавїнїтѡте“. а) Шї Варѡв зїче, кз кввїнтѡла, Мѡлате, (Multae) нѣ ѣ Лзтинѣск, чї Сабїн; шї ачѣста пзнз ла помѣнїрѣ лѣї аѣ рѣмѡс а лимба Самнїтелар, кѡрїї сѡнт нѣскѡцї дїн Сабїнї. б)

Кѡ мѡлат маї лѣсне ѣра дїн лимба Лзтинѣскъ чѣ де ѡвще сѣзе бѡце кввїнте, шї кїпѣрї де граїѡ а вѡрка Лзтинѣскъ чѣ коректз. Парадїгмз шї ачѣстзї дѣспре лѣкрѡла ачѣста анем а прѣнчїї чїї Рѡмжнѣщї, кѡрїї а анїї чїї дїн тѣїѡ, кжд се ѡвѣцз Лзтинѣще, пѣнтрѡ асѣмзнарѣ че їсте ѡтрѣ лимба чѣ Рѡмжнѣскъ шї ѡтрѣ лимба чѣ Лзтинѣскъ, тѣрме де кввїнте Рѡмжнѣщї бѡгз а вѡрка чѣ Лзтинѣскъ; ба шї Оуїнѣрї вѣтржнї ам вѣзѣт, кѡрїї щїїна амжнѡѡв лимбїле, шї чѣ Лзтинѣскъ, шї чѣ Рѡмжнѣскъ, кжд грѣск Лзтинѣще, шї кввїнте, шї кїпѣрї де граїѡ Рѡмжнѣщї, фѣрѣ асе прїчѣпе че фак, арѣнкз а вѡрка чѣ Лзтинѣскъ.

Пѣнтрѡ ачѣм кѡ де адинс Рѡманїї чїї ѡвцаці скрїѡ кѣрцїї шї да Рѣгѡле спре абѡтерѣ кввїнтелар чѣлар стрейне дела лимба инѣскъ чѣ коректз, прекѡм шї спре полїрѣ Сїнѣтѡдѣїї лимбїї ачѣїашї. Дїрїпт ачѣм пре прѣнчїї сѣїї аї силѣ а мѣрѣ ла сѡѡлаз, шї асе

аѣз-

- а) Taceo de Tuscis, Sabinis, et Praenestinis quoque; nam ut eo Sermone utentem Vectium Lucilius insectatur, quemadmodum Pollio deprehendit in Livio Patavinitatem. *Quintilianus* Lib. 1. cap. 9. Inst. Orat.
- б) *Multae* vocabulum, non Latinum, sed Sabinum est; idque ad meam memoriam mansit in Lingua Samnitium, qui sunt a Sabinis nati. *Varro* Lib. 19. rerum humanarum.

Лвзца Грамáтика Лзтинѣскз. Ячáста ѣ чѣа че зиче Тѣллѣсе ꙗ Кар-
тѣ г. де Сѣратóре, кз Пречептеле де ꙗ борви Лзтинѣце ле дз лвз-
цзтѣра чѣ прѣнчѣскз. а) Шѣ Квинтилíан ꙗ Кáртѣ а. кап. г. мзртѣ-
рискѣце, кз алта ѣ ꙗ грзи Лзтинѣце, алта ꙗ грзи Граматичѣце, а-
декз, алта ѣ ꙗ грзи ꙗ лимба Лзтинѣскз чѣ комѣнз, саз де ѡще,
карѣ апрѣнз кз лáптеле се сѡуѣ дела мáмз, алта ꙗ грзи ꙗ лимба
Лзтинѣскз чѣ корéктз, карѣ се лвѣцз ла Схóлаз дин Грамáтикз. в)
Вѣзѣ май сѡс лзвдáта Дисертáцие 32. алзи Мзратóриe, лтрѣ карѣ пре-
ларг се кѡвѣнтз дѣспре лѡкрѡл ачѣста.

Мзлат скимежндѡсе лимба Лзтинѣскз чѣ де ѡще прин ачѣа, кз
фѣ лпзртзшѣтз тѣтѣрѡр Гинтелѡр Íтáлѣй чѣлѡр де дѡсѡкѣте лим-
бѣ; мзлате дѣалéкте ꙗ лимбѣй ачѣщѣа прѣсте тóатз Íтáлѣа се ѣскарз, ꙗ
фѣице каре пáрте ꙗ Íтáлѣй, дѡпз фѣлюл лимбѣй нѣмѡлзи че лзкѡл
ꙗ цинѡтѡл ачѣла. Дрѣнт ачѣа ѡсѡкѣте кѡвинте дела тóате нѣмѡриле
ачѣле аз кзѡтáт сз прѣимѣскз ꙗ сѣнѡл сзл лимба Лзтинѣскз чѣ
де ѡще; шѣ фѣинд кз ꙗ стзпжнѣ, прѣкѡм шѣ асззѣй, ꙗ тóатз Íтá-
лѣ аз лчѣпѣт май де ѡще асе кѣмá лимбѣз Íтáлѣнѣскз. Рзскз-
ꙗ Íтáлѣа, шѣ лѡнѣз врѣме доннѣнд аколѡ Гóтѣй, Лонгокáрдѣй,
те Гинте Немѡциѣй; кз мзлат май вжртѡс се скимѡсѣ лимба
скз чѣ де ѡще; саз Íтáлѣнѣскз; ба, дѡпз вѣкѡрѣй шѣ лс-
тáнѣй лшѣ прѣфзкѡрз лимба алтминтѣ, шѣ ѡ дѡсѡрз ла
чѣла, лтрѣ кареле ѣ асззѣй. Дин чѣле пзнз ачѣ дѣспре
лзтинѣскз чѣ комѣнз зиче лѣсне се пóате афлá лчѣпѣтѡл лим-
жнѣщѣй. Ачѣа се щѣе, кз мзлцимѣ чѣ немзрцинѣтз ꙗ Рѡ-
р, акѡрора рзмзшѣце сжнт Рѡмжнѣй, пре ла лчѣпѣтѡл сѡтѣй
дела ХС, ꙗ зѣлеле лпзрáтѡлзи Траíан, аз венит дин Íтáлѣа
лѣлѣ; шѣ аз венит кз ачѣ лимбѣз Лзтинѣскз, карѣ ꙗ врѣмѣ ꙗ
чѣа

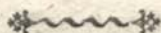
а) Praecepta Latine loquendi puerilis doctrina tradit. Tullius Cicero Lib. 3. de Oratore.

в) Aliud est Latine, aliud Grammatice loqui. Quintilianus Lib. 1. cap. 10.

чѣа стзпжнѣ ꙗ Італіа. ꙗшѡ дѡрз лимба Рѡмжнѣскз ꙗ чѣк лимбз
Лзтинѣскз комѡнз, кѡрѣ пре ла ꙗчепѡтѡла сѡтей ꙗдѡѡв ѡра ꙗ гѡра
Рѡманнлѡр, шѡ ꙗ тѡтѡрѡр Італіаннлѡр.

Де ѡарз че дѡрз, кѡм май сѡс ꙗм ꙗсзжнѡт, лимба Лзтинѣскз
чѣ комѡнз, дѡпз вѣрѣмѣ ѡшѡрей Рѡманнлѡр дин Італіа ла Дакіа,
кѡмплѡте скимеѡрѡ ꙗꙗ май сѡфѡрѡт ꙗ Італіа; оѡрмѣзз, кз лимба
Рѡмжнѣскз ꙗ май кѡрѡтз лимбз Лзтинѣскз ꙗ попѡрѡлѡш Рѡман чѣлѡи
вѣкѡ, де кѡт лимба Телѡенѣскз чѣ де ꙗꙗꙗ; шѡ май кѡ кѡдѣре ꙗте
ꙗ жѡдека дин лимба чѣ Рѡмжнѣскз, кѡм ꙗꙗ фѡст лимба Рѡманнлѡр
чѣлѡр вѣкѡ, де кѡт дин лимба Італіенѣскз чѣ де ꙗꙗꙗ. Мзкар кз
ꙗчѣа нѡ пѡтѡм тѡгѡлѡш, кз ꙗ лимба Рѡмжнѣскз сѡнт вѡрѡте кз-
вѡнте де ꙗле Варбарелѡр гѡнте, ꙗнѡме ꙗле Словѡннлѡр, кѡ кѡрѡи ꙗꙗ
петрѡкѡт ꙗпреѡнз: кѡрѣ кѡм сѡл ꙗтжмплѡт, ꙗм сѡс ꙗ Нѡсторѡа чѣ
дѡспре ꙗчепѡтѡл Рѡмжннлѡр ꙗ Дакіа. ꙗсз Словѡнѡи де цесетѡра Лѡм-
бей Рѡмжнѡи чѣ дин лѡнтрѡ нѡче кѡм нѡ сѡл ꙗтѡнс, чѡ ꙗчѣа ꙗꙗ
рѡмѡс ꙗтрѡгз, прѡкѡм ѡра кѡнд ꙗтжѡ ꙗꙗ венѡт Рѡманѡи стрѡмѡшѡи
Рѡмжннлѡр ꙗ Дакіа. Чѡ шѡ кѡвѡнтеле, кѡре сѡнт дела Словѡнѡи вѡ-
рѡте ꙗ лимба Рѡмжнѣскз, пре лѡсне се кѡнѡск; шѡ оѡшѡр ꙗр фѡи,
де сѡр ꙗвои Рѡмжнѡи спре ꙗчѣа, ꙗле скѡлѡте, шѡ ꙗ фѡче кѡрѡтз лим-
ба Рѡмжнѣскз.

ꙗчѣа ꙗꙗ се причѣпе, кѡчѡ ꙗтрѡ Рѡмжнѡи сѡнт май мѡлѡте дѡ-
лѡкте. Фѡинд ꙗдекз кз шѡ ꙗтѡнчѡи, кѡнд ꙗꙗ венѡт колѡнѡиле Рѡмане
ꙗ Дакіа, май мѡлѡте дѡлѡкте ꙗле Лѡмбей Лзтинѡи чѡи де ѡбѡе ѡра
ꙗ Італіа; шѡ фѡинд кз колѡнѡиле ꙗчѣле дин тѡате пѡрѡиле Італіѡи
ꙗꙗ фѡст ꙗдѡнѡте, оѡрмѣзз, кз май мѡлѡте дѡлѡкте ꙗꙗ ꙗꙗꙗ кз сѡне.
ꙗсз, мзкар кз лимба Рѡмжннлѡр ꙗ ꙗпѡрѡитз ꙗ май мѡлѡте дѡлѡкте-
те, ꙗкѡрѡра ѡсеѡре май вѡртѡс стз ꙗ Прѡнѡнѡиѡиѡа сѡл рѡспѡндѡрѣ
оѡнѡр слѡве; тѡтѡшѡ Рѡмжнѡи чѡи дин кѡаче де дѡнѡре тѡѡи се ꙗ-
целѡг ла ѡлѡлтз; ба ꙗ кѡрѡи нѡче нѡ ꙗꙗ фѡрз ѡ дѡлѡктз сѡнгѡрз:

десклинирѣ діалектелур нѣмай ѿ боръз се аѣде. Їѣрх діалекта Рѡмж-
нилур чѣлур дин колѡ де Дѣнзре аѣжта ѣ ѿстреннѣтз де лимба Рѡ-
мжнилур чѣлур дин коаче де Дѣнзре, пѣнтрѡ копіа саз мѡлцимѣ кѡ-
вѣнтелур чѣлур Гречѣши, кѡ картѣ ѣ ѿкоперитз, кѡт Рѡмжнѣи чѣи дин
коаче де Дѣнзре, пѣнз нѡ се деаѡѡ кѡ дѣншѣи, пѣцин ѿи пот при-
чѣпе че борѣск. ѿсз аѣѣа се каде а ли се да лур, кѡ мѡлте кѡ-
вѣнте Дзтинѣши пѣнз аѣтзѣи ле цин, каре ла Рѡмжнѣи чѣи дин коаче
де Дѣнзре кѡ тѡтѡа сѡнт даѣте оуѣтѣрей, прекѡм ши ла Рѡмжнѣи
чѣи дин коаче де Дѣнзре аѣѣментѣ мѡлте кѡвѣнте Дзтинѣши се аѣлаз,
каре ѿтрѡ Рѡмжнѣи чѣи дин колѡ де Дѣнзре ѿдешѣрт ла вѣи кѡѣтѡ.

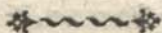
ѿми вѣне аѣи аминте ши аѣѣа, кѡ се аѣлаз оуѣеле кѡвѣнте ѿ
лимба Рѡмжнѣскз, каре пѣнтрѡ кѡ нѣче ла Італіанѣи, нѣче ла Фловѣнѣи
ѡстзѣи нѡ сѡнт, зик оуѣнѣи, кѡ трѣѣѣе сз фѣе оѡѡ дела Дѡки, саз
дела аѣтз ѡаре каре лимбз де ѿ гинтелур, че май де мѡлте ѡѡ оуѡ-
блат прин Дѡкиа ѿтрѡ Рѡманѣи. Чѣи, де ѡарѡ че, прекѡм май сѡс
ѡм вѡѣѣт, кѡнд ѡѡ венѣт колѡнѣиле Рѡмане ѿ Дѡкиа ѣра май мѡлте
ѡалекте ѿ лимбѣи Дзтинѣши ѿ Італіа дин ѿсоцирѣ кѡ десклинѣте
ѡри ѡле Італіѣи нѡскѡѣте; ѡѡ нѡ пѣтѣ колѡнѣиле аѣѣле кѡ сѣне сз ѡѡкз ѿ
оуѣеле кѡвѣнте дѣнтрѡ оуѣеле пѣрѣи ѡле Італіѣи, каре ла Іта-
е мѡлат ѡкѡм ѡѡ пѣрит; ѣрѡ ла Рѡмжнѣи сз май цин: прекѡм кѡ-
ѡ ши ѿтрѡ ѿсѡши Рѡмжнѣи оуѣеле кѡвѣнте вѣки се цин ла
колѡ де Дѣнзре, ѡлтеле ла чѣи дин коаче де Дѣнзре; ка ши
нѡѣри Рѡмжнѣи чѣи дин коаче де Дѣнзре ѿ оуѣеле цинѡтѣри
кѡвѣнте Дзтинѣши, каре ѿтрѡ ѡлте цинѡтѣри нѡ се май
к. ѿшѡ пѣнтрѡ ѣсѣмплз, Мараморѡшѣнѣи, зик, нѡ ѡм ѡп, карѣи
Рѡмжнѣи ѡ зик, нѡ ѡм липсз, ш. ч. ѡѣѣмене се ѿѣмплз, ши
Рѡмжнѣи чѣи дин колѡ де Дѣнзре; кѡ ши ѿтрѡ ѣи сѡнт май
ѡлте діалекте, мѡкар кѡ ѣи ѿтрѡ прѡнѡнѣіаѣіе тѡѣи сѡнт оуѣнѣи.
ѿшѡ п. е. ла ѣи де ѡѡѣе се зѣче, хѣю, ѡдекз фѣю; чѣи ѿ оуѣеле пѣр-
ѣи

цй зик, нѣтъ, дела квѣнтѣл Дзтинѣск нѣтъ (natus). Немѣка дѣръ нѣ не силѣше, ка ачѣле квѣинте, Рѣмжнѣщй, кѣре асте зй нѣ се афлз нѣчй ла Італіанй, нѣче ла Словенй, май вѣртѣс сз зичем, кз сжнт вѣрѣте ѿ лимба Рѣмжнѣскз саз дела Дакі, саз дела алтѣ ѡаре кѣре гинтѣ варварѣ ѿ Дакіа, де кжт адѣсе дин Італіа. Ишйж-дерѣ се кѣде сз зичем шй де квѣинтеле ачѣле, кѣре шй ла Рѣмжнй, шй ла Італіанй се афлз, ѣрз ѿ кѣрциле Дзтинѣщй нѣ се четѣск, кз сжнт дела гинтеле чѣле вѣкй але Італіей вѣгѣте ѿ лимба Дзтинѣскз чѣ де ѡбще: кѣрѣ ѣсте чѣ Рѣмжнѣскз, шй Італіенѣскз.

Оуниѣ, кѣрѣра ле ѣсте оурѣт нѣмеле Рѣмжнѣск, кз ачѣла сз не-воѣск ѿ микшорѣ пре Рѣмжнй, кз, зик, кз лимба Рѣмжнѣскз фѣарте се ловѣше кз лимба чѣ Словенѣскз, шй цесетѣра ѣй чѣ дин лѣнтрѣ асѣмене ѣсте кз ѿ лимбей чѣй Словенѣщй; шй пѣнтрѣ ачѣж ѣсте ѿ крѣде, кз Рѣмжнй сжнт фѣрѣ Словенѣскз, ѣрз нѣ Рѣманѣ.

Кѣм кз Рѣмжнй сжнт адеврѣацй Рѣманй, стрзненѣщй Рѣманилѣр чѣлѣр адѣшй де Траіан ѿ Дакіа, ам адеверіт ѿ Історіе. Ла асѣмзнарѣ лимбей Рѣмжнѣщй ѿ цесетѣра ѣй чѣ дин лѣнтрѣ кз лимба чѣ Словенѣскз, чѣшй нзлѣчѣск прѣтивничй, вѣм рзспѣнде, дѣрз че вѣм квѣинтѣ атѣю дѣспре ачѣпѣтѣл Артіквилѣр чѣлѣр дефиницй ай Італіанилѣр.

Дзратѣрѣс ѿ Диссертѣацй 32. чѣ май сѣс лѣвдѣтѣ, черкѣнд ѿ чѣпѣтѣл стрикѣрѣй лимбей Дзтинѣщй ѿ Італіа, зиче, кз мѣкар кз шй майнаинте ѣра лимба ачѣста сминтѣтѣ, тѣтѣшй домнинд ѿ Італіа Донговѣрдй, се фѣче стрикѣрѣ чѣ квѣплѣтѣ. Кз атѣнчй мѣлциме мѣлатѣ де лимбѣз Немѣцѣскз, вѣрѣацй, шй мѣѣрй се рѣвѣрѣарѣ прѣсте тѣатѣ Італіа. Кѣрй дрепт ѿвѣцѣарѣ лимба Італіанилѣр ка чѣ май дѣлѣ, шй адѣнк ѿрѣдзчинѣтѣ; кз мѣкар кз Італіа ѣра дешѣртѣтѣ де лѣквѣнтѣрй, тѣтѣшй кз мѣлат май мѣре ѣра нѣ Італіанилѣр де кжт ѿ венетичилѣр Донговѣрдй. ѿвѣцѣарѣ, зй

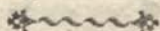

лімба Італіенѣскъ, чи аша кжт ши єй кѣвнѣте нѣаѡ, ши трѣкѣ нѣаѡ
взгаръ ꙗ лимба Італіенѣскъ.

Пѣнтръ єсѣмпла, ѡвѣнд, зиче, Лонгобардѣй, че єра попор де фѣрз
немѣскъ, артиклѣй пѣши ѡнаинтѣ нѣмелѡр, пре лѣсне оѡрмѣнд Іта-
ліанѣй ѡбичѣюлѣй ѡчѣстѡа, ѡчепѣрз ши єй аѡа лок артиклилѡр ꙗ
лімба са, ѡдекъ ѡ ѡтрѣвѣнцѣ II, La, Lo, Le, Li, I. кѣрѣ
кѣм саѡ фѣкѣт, зиче, кѣ бѣне се вѣде ѡ фѣ ѡфлат Кастелвѣтрѣс, ѡ-
кѣрѣ ѡфларе дѣпѣ ѡчѣа ѡ взгѣ ꙗ кѣртѣ са чѣ дѣспре ѡчепѣтѡа
лімбѣй чѣй де ѡще Чѣлсѣс Читтадинѣс. ѡдекъ дин Пронѣмеле Дзти-
нѣск Ille, Illa, Illi, Illae, пре ѡчѣтѡ ѡѡ ѡзворѣт артиклѣй чѣй Іта-
ліенѣшѣй. Кѣ депрѣнс фѣйнд норѡѡа пѣнтръ єсѣмпла, ѡ зиче, Illo
caballo, illa hasta, illae feminae, лѣпѣѡнд чѣ дин тѣѡ, ши
чѣа лѡлтѣ сѣлаѡ, ла ѡдекъ пѣнтръ скѡртѣрѣ ѡѡ ѡчепѣт ѡ зиче, il
Cavallo, lo cavallo, la asta, l'asta, li cavalli, i cavalli, le
femine. кѣрѣ ѡлѣй Кастелвѣтрѣс жѡдекѣтѣ, зиче, кѣ фѣарте ѡ рѣ-
зимѣ пронѣмеле Logo, чѣа ѡфѣрѣ де тѡлтѣ ѡѡѡла нѣкѣт дин Шо-
т, лѣпѣѡнд дин трѣнѣсѡ II. ѡчѣаши ѡ пот ѡтрѣй, зиче, ши
ганѣле чѣле ꙗ зѣлеле ѡлѣй кѣрол чѣлѣй Мѣре пре ла ѡнѣа 790. скрѣ-
ши вѣстѣте ꙗ зѣлеле нѣастрѣ де Прѣнѣвѣцѣтѡа Мабиллѡнѣс ѡтрѣ
лѣктеле чѣле вѣкѣй, фѣаѡ 171. ѡ вѣнѣцѣй чѣй май нѣаѡ: кѣрѣ ѡѡѡ
ѡнѣт ши ѡѡ - кѣнѣцѣс ꙗ Глѡссѣрѣсѡ Дзтинѣск ла кѣвѣнтѣа lo, ꙗ
де ille. ѡколѡ се читѣще, кѣ ѡѡ стрѣгѣт норѡѡа: Adriano
imo Pontifice et Universale Papae vita (ꙗ лок де Pontifici
Universali) Redemta Mundi. Tu lo adjuva. ѡша чѣтѣще
ѡнѣцѣс, чи ꙗ вѣнѣцѣа чѣ май сѣс поменѣтѣ се ѡфлѣ Tu lo juva.
ши се вѣде ꙗ оѡрмѣтѡареле рѣгѣчѣнѣй пофторѣт, прѣкѣм ши tu
ѡа, кѣнд грѣск ꙗ нѣмѣрѣа мѣлѣймѣй. кѣре ѡдѣверѣт ѡрѣтѣ,
illum juva саѡ фѣкѣт ѡтѣѡ tu illo juva, ши пре оѡр-
ѡѡа. ѡлт вѣсѣмпла не ѡрѣтѣ кѣмпѣс ꙗ ѡпенѣче ла Тѡ-

мѡа ѿ ѿ исторіей кесѣричей чѣй дела Плачѣнціа фѡаѡ 455. ѿдѣкѡ ѿ
 Диплѡма ѿпзрѣтѡлѡй Кѡрол чѣлѡй мѡре, че се цѣне де ѡнѡа дела Хѡ
 808. оунде четѣм: *Inde percurrente in la Vegiola, ex alia ve-*
ro parte de la Vegiola usque Castellioni etc. Шѣ вѣкѡриле
 чѣле де демѡлт ѿ лѡкѡа Датѣвѡлѡй Illi, пѣнтрѡ ка сѡзе десклѣнѣскѡ
 де Номѣнатѣвѡа Illi, се вѡд ѿ фѣ вѡгѡт Illui, де оунде ѡпѡй кѡрсе
 Lui. Кѡре кѡвѡнт се ѡфѡз ѿ фѡрмѡлеле чѣле прѣвѣкѣй ѡлѡй Мѡркѡл-
 фѡе Кѡртѣ ѿ. кап ѡ. оунде ѡчѣсте кѡвѣнте се читѣек: *Sicut con-*
stat, ante dicta villa ab ipso Principe memorato lui fuisse
concessa. ѿсѡ Бѣгнѡнѣсѡ шѣ Мѣнѡнѣсѡ нѡ фѡрѡ трѣвѡ сокотѣек,
 кѡ Lui сѡз фѡкѡт дѣн Illius. Мѣрѡе мѡй ѿколѡ Мѡратѡрѣсѡ, шѣ
 зѣче, кѡ Италѣнѣй, Гѡллѣй, шѣ Спанѣолѣй де ѡколѡ се ѡдемнѡрѡ ѿ
 ѡдѡѡе нѡмѡлѡр ѡртѣклѣй, де кѡрѣй ѣ лѣпсѣтѡ лѣмѡа чѣ лѡтѣнѣскѡ,
 кѡ ѡзѡнд ѣй прѣ Гѡтѣй, прѣ Лонгѡвѡрдѣй, прѣ Фрѡнчѣй, кѡ ѡтрѡвѡ-
 нѣцѣзѡ пѡртѣчѣле, кѡре ѿсѡмнѣзѡ ѡаре кѡре лѡкѡр ѡдеверѣт, шѣ
 зѣк *Der König, Die Frau, Das Grab,* кѡ ѡарѣшѣ че скѣмѡаре
 ѿ кѡдѣрѣй шѣ ѿ нѡмѡрѡа мѡлѡцѣмѣй; пѣнтрѡ ѡчѣѡ шѣ ѣй прѣнсерѡ ѿ
 зѣче, *Lo La, Li* ѿ лок де *Ille Rex,* (ѡчѣл Крѡю) *Ille Mulier,*
 (ѡчѣ мѡрѡе) *Ille Milites* (ѡчѣй ѡолдѡцѣй) etc. ѡшѡ шѣ Гѡллѣй ѡз
 ѡчѣпѣт ѿ ѡтрѡвѡнѣцѡ *Le, La, Les* etc. шѣ Спанѣолѣй, *El, La,*
Los etc. Мѡлѡцѣй шѣ дѣн Грѣчѣй шѣ дѣн ѡрѡкѣй лѡкѡлѡ ѿ Италѣа, шѣ
 ѡтрѡ ѡпзрѡцѣиле Крѣцѣнѣилѡр чѣле дѣспрѡ мѡѡзѡ зѣ. Шѣ кѡноскѣт ѣ
 кѡ Грѣчѣй ѡз ѡртѣклѣй сѡй. Ба шѣ ѡрѡкѣй ѡз *Al,* кѡреле ѡчѣѡ ѿ-
 сѡмнѣзѡ ла ѣй че ѿсѡмнѡ ла Италѣнѣй *Il, La, Lo,* шѣ ла Спанѣо-
 лѣй *El.* Мѡтѣсѡ ѡнѡвѡтѣкѡсѡ ѿ Пѡндѣктеле Дѡфторѣй че фѡрѡ скрѣсе
 ѿ ѡнѡа 1317. зѣче, кѡ *Al* шѣ *El* ѡчѣѡ ѿсѡмнѣзѡ ла ѡрѡкѣй, кѡртѣ
 ла Италѣнѣй, *La, Le, Li, Lo.* Сѡнт прѣ оурѡз, ѡколѡшѣй зѣче
 Мѡратѡрѣсѡ, кѡрѣй сокотѣек (шѣ ѡтрѡ ѡчѣѡ ѡсте Бѡхѡрѣсѣсѡ (*Bouhours-*
sus) ѿ *Entretien Il. d'Ariste*) кѡ ѿ лѣмѡа Гѡллѣчѣскѡ нѣчѣй оун

Артикал, наъ фост пхнх ла сфжршигъа Сѣтей а нѡаѡ. Адеврѡтъ ѿ,
 сав ка пхрѣрк ачѣстора, пѣнтрѡ липса Монѡментѡрилар чѣлар вѣкѣ
 але лимбей Галличѣши, нѣмене нѡ поате лесне жѡдека; прекѡм нѣче
 нѡй, зѣче, нѡ пѣтѣм арѡта вѣрѣмѣ, кѣнд а лимба нѡастрѡ (чѣ Ита-
 лѣнѣскѡ) сав вѡгѡт артикалѣи.

Апенѡте гжчѣтѡри сѡнт ачѣсте, чѣ нерѡзимѡте де адеврѡ. Пѣн-
 трѡ кѡ лимба Лѡтинѣскѡ чѣ лѡвѡцѡтъ сав корѣктѡ, цинѡндѡсе а
 Кѡрѣи, нѡ аѡриле попорѡлѡи Лѡтинѣскѡ, пѡрѡрк аѡѡма; шѣ фѡрѡ
 скимѡаре аѡ рѡмѡс. Де оѡнде монѡментѡриле, че се аѡѡк аѡаинте,
 нѡ сѡнт доврѡдѡ, кѡ доарѡ лимба ачѣа кѡндѡ а сѣне аѡ пѡтимѣт
 скимѡаре шѣ сминтѣлаз, фѡрѡ кѡ невоинѡа фѣилѡр Лѡтинѣши нѡ
 тот де а оѡна аѡ фост аѡѡма аѡрѡ лѡвѡцѡтъра чѣ Грамѡтичѣскѡ а
 лимбей Лѡтинѣши чѣи корѣкте. Маѣ вѡртѡс вѡтинѡ гинтеле варѡаре,
 шѣ лѡнгѡ вѣрѣме доминѡ а Италиѡ, ачѣтѡсе сѡѡалеле Грамѡтичѣши,
 прекѡм аѡрѡ Грѣчи, де кѡнд аѣи стѡпѡнѣше Тѡрѡа, де тот аѡ слѡ-
 бѣт лѡвѡцѡтъриле аѡрѡ ѿи. Дѣчи, пѡциѣи фѣинѡ аѡрѡ фѣиѣ Лѡти-
 нѡлар, кѡрѣи кѡ де аѡне сѡ лѡѡѡе Грамѡтика; чѣи маѣ мѡлѡи дѣи
 липса Грамѡтичѣи чѣи ѣскѡсите нѡ пѡтѣ, скрѣинѡ Лѡтинѣше, сѡ нѡ
 мѣстѣче кѡвинте шѣ кѣпѡри де граѣѡ дѣи лимба чѣ де ѡѡѡе сав прѡ-
 тѡ. Де аѡлѡ сѡнт скимѡсѣриле а монѡментѡриле Лѡтинѣши чѣле
 и. Шѣ ачѣа че сав лѡѡт а се зѣче: вѣк де аѡр, сав де арѡинт,
 де фѣер, сав де лѡт а лимбей чѣи Лѡтинѣши, нѡ ачѣа асѡм-
 , кѡ доарѡ лимба Лѡтинѣскѡ чѣ корѣктѡ сав лѡвѡцѡтъ лѡпѡ че
 ѣнс ѡѡѡтъ ла деплинѣре, а сѣне аѡрѡн тимп аѡ фост маѣ ѣс-
 , де кѡт аѡрѡ аѡтѡа; шѣ дѣи лимбѡ де аѡр скѡзѡ лѡпѡ ачѣа
 е арѡинт, аѡѡ де фѣер, пре оѡрѡмѡ де лѡт; чѣи кѡм кѡ нево-
 ре лѡвѡцѡтъра Грамѡтичѡскѡ нѡ аѡ фост тот де а оѡна асѣмене.
 фост нѣчи аѡрѡн вѣк невоинѡа ачѡста аѡрѡ тоѡи аѡѡма.
 ачѣа шѣ а вѣкѡа чеа де аѡр а лимбей Лѡтинѣши, кѡрѣле нѡ
 лѡвѡ-

Лвзца де плин Рѣгвлеле Граматичѣщй, нѣ пѣтѣ сѣ скрїе кѣрѣт Лзтин-
 нѣщє; вѣдесе ачѣста шї дин Інскрїпцїа чѣ ѿ вѣкѣа лѣш Авгѣст Ке-
 сѣрюл фѣкѣтѣ: кѣрѣ ѿ зїса Диссертѣцїе ѿлшї Мѣратѣрїсѣ ѿшѣ се че-
 тѣщє: Genio Coeti Herodiani Praegustatoris Divi Augusti idem
 postea villicus in hortis Salustianis. . . . S. Aug. Lib. Bathyl-
 lus aeditus (*pro aedituus*) Templi Divi Aug. II. et Divae
 Augustae quod est in palatium (*pro palatio*) immunis et ho-
 noratus. Telephus. Liviae L. dat Fufiae. Clymene. et Fufiae
 Euche. sorores (*pro sororibus*) Gemina L. Augustae ornatric
 Irene suae dat olla (*pro ollam*). Яколошї Мѣратѣрїсѣ, ѿдѣ
 пе Квинтилїан, кѣреле мѣртѣрїсѣщє, кѣ шї ѿ вѣкѣрїле чѣле фѣрїчїте
 ѿ ѿпѣрѣцїей Рѣманїаѣр ѿ ѿсѣшї Рѣма мѣлцїмѣ грѣа варварїчѣщє,
 ѿдекѣ, нѣ ѿ лїмѣа чѣ корѣктѣ. а) шї ѿ вѣкѣрїле чѣле маї слабе кѣ-
 рѣа ѿї ѣрѣ вїне кѣносѣтѣ Рѣгвлеле Граматичѣщй, вїне скрїа Лзтин-
 нѣщє: прѣкѣм шї ѿсѣтѣщї се ѿтѣмплѣ. Дрѣпт ѿчѣа вѣкѣа чѣа де
 ѿѣр ѿ лїмѣей Лзтинѣщй ѿчѣа ѿсѣмнѣзѣ, кѣ ѿтѣнчї маї кѣ де ѿдїнс
 се дѣ ѿ сѣхѣале Рѣгвлеле чѣле Граматичѣщй, шї маї кѣ сѣрѣгїнцѣ,
 шї маї мѣлцї ле Лвзца, де кѣт дѣпѣ ѿчѣа. Дѣчї нѣ лїмѣа Лзтин-
 нѣсѣкѣ чѣ Лвзцѣтѣ, чї сїнѣгѣрѣ чѣ комѣнѣ лїмѣв Лзтинѣсѣкѣ, кѣрѣ
 дела ѿ вѣкѣме ѿѣ ѿчѣпѣт ѿсе кїема Ітѣлїка (Ітѣлїенѣсѣкѣ) ѿѣ пѣтїмїт
 скїмѣаре.

Лсѣ шї ачѣста сѣ фї пѣтїмїт ѿчѣ скїмѣаре, кѣт дѣпѣ нѣвѣ-
 лїрѣ гїнѣтелѣр Немѣщй ѿ Ітѣлїа, сѣ фї прїмїт дела ѿчѣсте нѣмѣрї
 ѿ ѿтѣрѣвїнцѣ ѿрїкїлїн, нїче кѣм нѣ се пѣате кѣдѣ, де ѿѣрѣ че шї
 Рѣмѣнїн ѿѣ ѿрїкїлїн дѣфїнїцї ѿ лїмѣа лѣр; кѣрїн сѣнт: ѿа (il)
 де, (le) лѣ; (lu) ачѣста Рѣмѣнїн чѣй дин колѣ де дѣнѣре, ѿшѣ ѿ
 зїк ѿтѣрег лѣ, (lu) нѣрѣ чѣй дин кѣаче де дѣнѣре ѿа ѿпѣстрофїк, лѣ-
пѣ

а) Quod si in ipsa Urbe, et felicibus Saeculis, Quinctilianus testatur Lib. I.
 cap. 6. vulgo imperitos barbare loquutos, et tota saepe Theatra, et om-
 nem Circi turbam exclamasse barbare etc.

БЕЙ САЛЕ СЪ ПРИМЪСКЪ ОУНЕЛЕ ДЕЛА ГОТЪ, КЪМ ЁСТЕ АТРЕВЗИНЦАРЪ
 АРТИКЛИАВЪ; ШИ АПОИ КЪВИНТЕ ГОТИЧЕШИ СЪ НЪ СЕ ВЪРЪСКЪ. А ЛИМБА
 ЛВР: ПРЕКЪМ ПРЪАДЕВЕРИТ ЁСТЕ, КЪ НИЧЕ КЪМ НЪ САЪ ВЪРЪТ? ДЕЧИ,
 ДАКЪ ДЕЛА ОАСИ АТРЪ АТЪТЪ ВЪКЪРИ НЕМИКА НАЪ ПРИМИТ РЪМЪНИИ А
 ЛИМБА ЛВР; КЪМ АТРЪ Ѡ СЪТЪ ДЕ АНИ ГОТЪ СЪ ФЪ ПЪТЪТ РЪСКЪТЕ
 А ЧЪЛЕ ДИН ЛОНТЪ АЛЕ ЛИМБЕЙ РЪМЪНИАВЪ, КЪТ АТРЕВЗИНЦАРЪ АРТИ-
 КЛИАВЪ, КАРЪ МАЙНАИНТЕ СЪ НЪ Ѡ ФЪ АЪТЪ, СЪ Ѡ БАЪЕ: ОУНДЕ АДЕ-
 ВЕРИТ ЁСТЕ, КЪ КЪВИНТЕ НАЪ ПЪТЪТ СЪ ВЪРЪСКЪ? КЪМ, НЕ АЪНДА РЪ-
 МЪНИИ НИЧИ Ѡ АПЪРТЪШИРЕ А ЗЪЛЕЛЕ ГОТИАВЪ КЪ ИТАЛЪНИИ, АЪ ПЪ-
 ТЪТ АША СЪСЕ ЛОВЪСКЪ КЪ ИТАЛЪНИИ, КЪТ АТОКМА АЧЕАШИ АРТИКЛИИ,
 ШИ ДИНТЪ АЧЕАШИ ИЗЪВЪР АЛ ИЗТИНЕКЪЛЪИ ПРОНЪМЕ, Ille, Illa, СЪ-
 ШИ АТОКМЪСКЪ ШЕ АРТИКЛИИ ШИ ЧЕРЪ, ШИ ЧЕА? КЪМ, ДЕ НИЧИ ЛА
 РЪМЪНИИ, НИЧИ ЛА ИТАЛЪНИИ НЪ Ё НИЧИ Ѡ СЪПЪИРЕ ОУМЪРЪ ДЕ ОУРМЪ
 ДЕ АЛ НЕМЦЕКЪЛЪИ, Der, Die, Das? АЪНГЪ АЧЪСТЕ, ГИНТЕЛЕ НЕМЦЕ-
 ШИ, ДИН КЪРЕ ЕРА ГОТЪ, ПРЕКЪМ ШИ ТОАТЕ АТЕ НЪМЪРИ, ЛА КЪРИИ
 СЪНТ АРТИКЛИИ, АЧЕА АИ ПЪН АНАИНТЪ НЪМЕАВЪ; ЁРЪ РЪМЪНИИ АИ
 ПЪН ДЪПЪ НЪМЕ. ДЕ АР ФЪ АЪАТ РЪМЪНИИ ѠБИЧЪЮ ДЕЛА ГОТЪ А АТРЕ-
 ВЗИНЦА АРТИКЛИИ; КЪМ ПЪТЪ ФЪ АЧЪА: ѠБИЧЪЮА ДЕ А АТРЕВЗИНЦА АРТИ-
 КЛИИ СЪА И ДЕЛА ГОТЪ, ШИ АПОИ АПРОТИВА ФЪИРЕИ ЛИМБЕЙ ГОТИАВЪ,
 ДЕ ОУНДЕ САЪ АЪЦЪАТ А АТРЕВЗИНЦА АРТИКЛИИ, БА АПРОТИВА ФЪИРЕИ ЛИМ-
 БЕИ ТЪТЪРЪРЪ НЪМЪРИАВЪ, СЪИ ПЪНЪ ДЪПЪ НЪМЕ? ОИНЪРЪ АЧАСТЪ
 АЪАРЕ АМИНТЕ АЪНЦЕ СПРЕ АДЕВЕРИРЕ, КЪМ КЪ РЪМЪНИИ, САЪ РЪМАНИИ
 ЧЕИ ДИН ДАКЪА НЪ АЪ АЪАТ ДЕЛА ГОТЪ А АТРЕВЗИНЦА АРТИКЛИИ, ЧИ ДИН
 ИТАЛЪА АЪ АЪАЕ ДАТИНА АЧЪА КЪ СИНЕ СТЪЗМОШИИ РЪМЪНИАВЪ А ЗЪЛЕ
 АЪИ ТРАИАН. ДЕ ОУНДЕ ОУРМЪКЪЗЪ, КЪ ШИ ИТАЛЪНИИ НЪ ДЕЛА ГОТЪ,
 НИЧЕ ДЕЛА ЛОНГОВАРДИ АЪ АЪАТ А АТРЕВЗИНЦА АРТИКЛИИ, ЧИ КЪ МЪАТ
 МАЙНАИНТЕ ДЕ А АТРА НЪМЪРИЛЕ АЧЪСТЕ А ИТАЛЪА, АЪ АЪАТ А ЛИМБА
 СА АЧАСТЪ АЛЪСЪИРЕ.

Дрепт лимба Лзтинѣскз нз љре артиклаїи ачѣй дефинициї, карїи сжнт љ лимба Рѡмжнѣскз шї љчѣ Італїенѣскз, прекѡм шї љ лимбиле фржнчѣскз, шї Спанїолѣскз; чї ѡаре ѡвѣтѣѡѡ љнаїнте де љ ѡ љдрептѡ Латїнѣс Країоу Латїниѡр, саз ба, нз се шїе. Поате доарз шї лимба Лзтинѣскз ѡѡ ѡвѣт маїнаїнте артиклаїи ачѣщѣ, чї Латїнѣс пѣнтрѡ сквртѡрѣ вѡрвей нз лзпздѡт. Оуѣрмѣзз, кз шї љ чѣѡ нѣсте не ѡдеверїт, ѡаре лимба Лзтинѣскз чѣ комѡнз шѡѡ љтокмїт артиклаїи П, La, Lo, Li, Le, дела пронѡмеле лимбей Лзтинѣщї чѣї корѣкте Ше, Ша, Шо, Шї, Шае, ѡѡ пронѡмеле ачѣстѡ ѣ нзскѡт дин артиклаїи ачѣѡ. љчѣѡ, нѣсте ѡдеверїт, прекѡм вѡзѡм де ѡсѡпра, кз нз лимба лзтинѣскз чѣ прѡстѡ саз фзкѡт дин лимба лзтинѣскз чѣ корѣктз; чї чѣста дин чѣѡ. Де ачїѡ, мзкар кз нѣм депрїне љ зїче, кз лимба Рѡмжнѣскз ѣ фїйкз лимбей Лзтинѣщї, ѡдекз чѣї корѣкте; тѡтѡшї, де вом врѣ љ грзї ѡѡѡѡ; лимба Рѡмжнѣскз ѣ мѡмз лимбей чѣї лзтинѣщї. Нїче сз нз те скзндз-анїсѡскз ачѣѡ, кз лимба Рѡмжнѣскз ѣ спїнѡсз, шї ѡпѣсз пре лжнѣз ѡмба чѣ лзтинѣскз. Кз ѡѡ нз дин спїнї се нѡре рѣжз прѣфрзсз? Шї дин мѡмз де соїѡ, саз де фѡрз де жѡс, шї ѡпѣсз нз ѡсаз нзскѡт фїѡ, кареле прин полїре нсквсїтѡ ѡѡ ѡжѡне љ фї љ стрзлзчїт ѡпзрѡт.

оуѣрмз, дѡкз љ лимба Рѡмжнѣскз, нз нѡмаї љтрз Рѡмжнїи коаче, чї шї љтрз чѣї дин колѡ де Дѡнзре, карїи, ѡсѡта а Хѡ фѣрз деспзрциї де чѣщї дин коаче де Дѡнзре, пзнз, шї пре ѡїрѣ, ба шї љтрз ѡте попѡаре де сжнѣ Італїѣ ѡарз љтрз Валдѣнсї, шї љтрз лзквїторїи мѡнтелѡї ѣ дѡтинз љ пѣне артиклаїи дѡпз нѡме, шї нз љнаїнте ѡм фак тѡате ѡте нѣмѡрї, каре ѡѡ љтрзѡвїнцѡрѣ арті-ѣрмѣзз, кз шї Італїанїи маї де мѡлт, нз љнаїнте, чї ѡѡ ѡвѣт ѡвїчѣїѡ љ пѣне артиклаїи; шї ѡп пѣне љнаїнтѣ

нѣмелѡр тѣрзиѡ дела Готѣ, сѡз дела Лонговарди, шѣ дела ѡлте гинте немцѣши, кѡре ѣ ѡдеверит, кѡ тарѣ ѡз скимбѡт лимба лѡтинѣскѡ чѣ комѡнѡ ѡ Италиѡ, сѡз ѡвѡцѡт. Ничѣ нѡ оурмѣзѡ ничѣ ѡ микшорѡре сѡз дефѡимѡре лимбѣй рѡмѡнѣши, кѡчѣ ѡтрѡ ѡчѡста ѡртиклѣй се пѡн дѡпѡ нѡме, пѣнтрѡ кѡ, прекѡм лѡтинѣше се зичѣ бине шѣ *Ille equus*, (ѡчѣлѡ кал) шѣ *equus ille*; (кѡлѡ ѡчѣлѡ) ба парѣ, кѡ маѣ вѡртѡс се мѡрѡинѣше лѡкрѡл, кѡнд пѡнѣй проѡмеле дѡпѡ нѡме де кѡт кѡнд ѡнаѣнте, шѣ зичѣ *equus ille*. Шѣ, де вѣй лѡѡ бине ѡминте, ла рѡмѡнѣй маѣ тарѣ се хотѡрѣше сѡз мѡрѡинѣше лѡкрѡл, пѡнѣнд ѡртиклѡ дѡпѡ нѡме, де кѡт ѡтрѡ ѡлте лимбѣй, ѡ кѡре ѡртиклѡ се пѡне ѡнаѣнте де нѡме. Нѡ фѡрѡ ѡцелепѣе дѡрѡ стрѡмѡшѣй рѡмѡнилѡр шѣ ѡ Италиѡнилѡр чѣй вѣкѣй, ѡз лѡѡт, ѡ ѡтрѡвѡинѡѡ ѡртиклѣй дѡпѡ нѡме, шѣ нѡ ѡнаѣнте де нѡме.

Мѡрѡторѣс ѡ Диссертѡѡѡ чѣ де мѡлте ѡрѣ поменѣтѡ, зичѣ, кѡм маѣ сѡс ѡм ѡсѡмнѡт, кѡ лѡтинѣй чѣй вѣкѣй, пѣнтрѡ ка сѡ десклѡинѣскѡ Датѣвѡл *Ille* де номѡнатѣвѡл *Ille*, ѡ Датѣвѡ ѡ лок де *Ille* ѡз зѣс *Ille*: шѣ де ѡколѡ ѡпѡй се нѡскѡ *Lui*; ѡрѡ Бѣгноѡтѣс шѣ Мѡнѡѡтѣс зѣкѡ, кѡ *Lui* се оурѡѡ дѣн *Ille*. ѡскѡментѡ *Logo*, зичѣ, кѡ се фѣче дѣн Цѣнитѣвѡ мѡлѡѡимѣй *Ille*. Фѣе, кѡм ба фѣ: ѡчѣѡ ѡсте ѡдеверит, кѡ шѣ ѡтрѡ ѡчѣсте маѣ бине сѡз пѡстрѡт вѣкѣмѡ ла рѡмѡнѣй, де кѡт ла Италиѡнѣй. Кѡ ла Италиѡнѣй де ѡтѡзѣй *Lui* ѡсте проѡме ѡ номѡнатѣвѡ нѡмѡрѡлѡнѣй сѣнѡрѡтѣк: кѡре ла Латѣнѣй се зичѣ *Ille*, шѣ ла рѡмѡнѣй ѣл. ѡрѡ ла рѡмѡнѣй *Lui* шѣ ѡкѡм ѡсте ѡ Датѣвѡ; шѣ ѡ Цѣнитѣвѡ, ѡлѡй. ѡсѡ ѡчѣсте, кѡнд се пѡн сѣнѡрѡре, сѡнт проѡме: кѡре ла Латѣнѣй се зичѣ *Ille*, *Ille*; ѡрѡ, кѡнд се ѡпрѣѡнѡ кѡ ѡрѡеш чѣ нѡме, сѡнт ѡртиклѣй дефѣнѣѡѡ; ѡтѡнчѣ ѡлѡй ѡшѡ се деспѡрте, кѡ а, се пѡне ѡнаѣнте де нѡме, шѣ лѡй дѡпѡ нѡме, прекѡм дѡтина рѡмѡнилѡр, ѡ пѡне ѡртиклѣй дѡпѡ нѡме. ѡскѡментѡ *Logo* ла Италиѡнѣй ѡсте нѡмаѣ проѡме, шѣ ѡ кѡдѡрѣ чѣ дѣн тѡѡ, сѡз ѡ Но-

sive declinantur) ла Рѡмѣннѣ, прекѡм ши ла Італіаннѣ, атѣт ѡ нѣмзрѣл сингѣратик, прекѡм ши атрѣ ѡ мѣлцимѣй, тѡате кѣдѣриле сѣнт ѡсѣмене кѣдѣрей чѣй дин тѣю: сингѣрнѣ артиклѣй се ѡплѣкѣ, ши кѣ ѡчѣщѣ, сѡѣ кѣ ѡлте пѣртичѣле ѡ лимѣей лѣтинѣщнѣ се десклинѣск дела ѡдѡлтѣ. ѡю ѡдѣче ѡ парадѣгмѣ ши Словенѣскѣ, ши Рѡмѣнѣскѣ.

Нѣмзрѣл Сингѣратик.

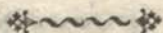
АТѢА	кѣдѣре.	ѡви	ѡтацѣ,	Ovi	Otacz.	дѣст Пѣринте.
Б.	кѣдѣре.	ѡвога	ѡца,	Ovoga	Ocza.	
Г.	кѣдѣре.	ѡвома	ѡцѣ,	Ovomu	Oczu.	
Д.	кѣдѣре.	ѡвога	ѡца,	Ovoga	Ocza.	
Е.	кѣдѣре.	ѡ ѡче,		O	Ocse.	
С.	кѣдѣре.	ѡдѣ	ѡца,	Od	Ocza.	
З.	кѣдѣре.	ѡ - ѡцемѣ,	сѡѣ ѡ - ѡцомѣ,	S.	Oczem,	сѡѣ S. - Oczom.

Нѣмзрѣл Мѣлцимѣй.

А.	ѡви	ѡци	Ovi	Oci,	дѣщнѣ Пѣринци.
Б.	ѡвѣхѣ	ѡтаца,	Ovjech	Otaczaa.	
Г.	ѡвимѣ	ѡцемѣ, сѡѣ ѡцимѣ,	Ovim	Oczem	сѡѣ Oczim.
Д.	ѡве	ѡце,	Ove	Ocze.	
Е.	ѡ ѡци,		O	Oci.	
С.	ѡдѣ	ѡвнѣхѣ ѡтаца,	Od	Ovih	Otaczaa.
З.	ѡвима	ѡцима,	Sovima	Oczima.	
И.	ѡвнѣхѣ	ѡцѣхѣ, сѡѣ ѡци,	Ovih	Oczeh	сѡѣ Oci.

Нѣмзрѣл Сингѣратик.

А.	Пѣринтеле,	Parente - le.
Б.	ѡ Пѣринтелѣнѣ,	a Parente - lui.
Г.	Пѣринтелѣнѣ,	Parente - lui.
Д.	Пѣринтеле, сѡѣ пре	Pѣринтеле, Parente - le, сѡѣ pre Parente -
Е.	ѡ Пѣринте!	O Parente!
С.	дела Пѣринтеле,	Della Parente - le.

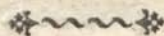
НѢМЗРЪЛ МЪЛЦІМЪЙ.

- а. Пзрѣнциѣй сав Пзрѣнциѣли, Parenti - i, сав Parenti - li.
 б. а Пзрѣнцилвр, a Parenti - lor.
 г. Пзрѣнцилвр, Parenti - lor.
 д. Пзрѣнциѣй сав пре Пзрѣнциѣй, сав Пзрѣнциѣли, Parenti - i, сав пре Parenti - i сав Parenti - li.
 е. О Пзрѣнциѣй! O Parenti!
 з. Дѣла Пзрѣнциѣй, сав дѣла Пзрѣнциѣли, della Parenti-i, сав della Parenti-li.

Ла Словѣни компаративѣла де ѡще се фаче ѡша: кз пѣн ѡцѣтивѣла (adjectivum) ла фѣлюл фзмѣѣск, ши а лок де вокѡлѣ чѣ де пре оѣрмз а, пѣн ѡй, (ii) кѣнз ѡрз: Прилична (Prilitsna) ѡсѣ мене, а ала мѣт а ѡй, (ii) ши се фаче Приличнѣй, (Prilicsnii) ма ѡ ѡсѣ мене. Ла Рѡмѣнѣй пѣрѣрѣ се фаче компаративѣ, пѣнѣна ѡна ѡнтѣ ѡцѣтивѣлѣй поситивѣ (Positivo) ма ѡ (magis). Италиѣнѣй пѣн рѣ. ѡша: Лат, ма ѡ Лат, lat, mai lat.

Фѡрмѣле вѡрѣлвр (Formae sive conjugationes verborum) ла Словѣни сѣнт трѣй. Чѣ дин тѣю, а персѡна чѣ дин тѣю а тѣмпѣ де ѡкѣм мѡдѣлѣй ѡртѣтѡрѣю (in prima persona temporis praemodi indicativi) ѡсе а ѡм, ка ѡмам. ѡдѡлв а ем, ка ѡтрѣл а им, ка вѣдим, хѡдим, ш. ч. Гѣрз ла Рѡмѣнѣй ѡ фѡрмѣ ѡле вѡрѣлвр; кѡре, преѣм ши ла Латѣнѣй, ши ла е кѣнѡск дин мѡдѣл ѡнфинитивѣ (infinitivo). Кз ѡнфинитѣй дин тѣю ѡсе а ѡре, ка ѡрѣ, ѡрѡре; а чѣѣ де ѡдѡлв нг, ка вѣдѣ, вѣдѣре; а чѣѣ де ѡтрѣл а ере скѡрт, ка ѡтрѣнѣре; а чѣѣ де ѡпѡтра а ире, ка ѡсѡлѣ, ѡсѡлѣре; ѡчѣсте ѡмпѣде се вѣде, кз дешѣрѣй сѣнт ѡчѣл, кѡрѣй ѡмѣ Рѡмѣнѣскз, ѡтрѣ цѣсетѣра ѣй чѣ дин ѡнтрѣ, се ѡ ѡмѣ чѣ Словѣнѣскз, сав Скѡлѣвѣскз.

Дин парадигма чѣ май сѹс скрїсѹ се вѣде, кѹм ла Рѹмѣнїи ар-
тїкалїи се аплѣккѹ а оўнеде кздѣри. Ба прїмїна нѣмеле чѣле кѹ ар-
тїкалѹ лѹ сѹл л, (lu, сѹл l'), ши а вокатївѹ артїкалѹ а протїба
дѣтїней Італїанїлѹр; ачѣла а вокатївѹ се скїмѣл сѹл се аплѣккѹ а
ле, (le) кѹнѹ ѡрѹл: Калѹле! Дѣмѹле! Іѡрѹ ла Італїанїи ши а нѣ-
мѹрѹл Сїнгѹратїк, ши а трѹ а мѹлцїмїей пѣрѹрѣ, фѹрѹ де нїчїи ѡ
аплѣкарѣ, рѹмѣн артїкалїи асѣмене, нїче нѹ се асклїнѣск кздѣрїле
а трѹ сїне, фѹрѹ прїн нїскарї прѣпосїцїи дин лїмѣа чѣ лѹтїнѣскѹ
а прѹмѹтѣте, ши прѣфѹкѹте, карѣ се пѹн а нїантѣ артїкїлѹр, прѣ-
кѹм май прѣ лѹргѹ вей вѣдѣ дин оўрмѹтѹарѣ парадїгмѹ, оўнде la,
ши le а тѹате кздѣрїле рѹмѣне нескїмѣат.

Нѣмѹрѹл Сїнгѹратїк.

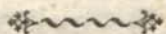
- а. la sorella.
- б. della sorella.
- г. alla sorella.
- д. la sorella.
- е. o sorella.
- с. dalla sorella.

Нѣмѹрѹл мѹлцїмїей.

- а. le sorelle.
- б. delle sorelle.
- г. alle sorelle.
- д. le sorelle.
- е. o sorelle.
- с. dalle sorelle.

Ши кѹ ачѣа се скрем Протївнїчїи а арѹтѹ, кѹ асте кѹскрїе а-
трѹ лїмѣа Рѹмѣнѣскѹ ши а трѹ чѣ Словѣнѣскѹ а цесѣтѣра чѣ дин
лѹнтрѹ; кѹ прѣкѹм Словѣнїи, ашѹ ши Рѹмѣнїи а трѹвїнцѣкѹ а лїм-
ѣа са вѹрке аѹѹтѹтѹаре: (verba auxiliaria) карѣ дѣтїнѹ лїмѣа Лѹ-
тїнѣскѹ нѹ ѡ аре.

Чи ши кѹ ачѣста, пѣнѹл де пѣанженїи цѣс протївнїчїи. Кѹ, де
врѣме че ши Італїанїи а трѹвїнцѣкѹ вѹрке аѹѹтѹтѹаре а тѹкма ка
Рѹмѣнїи; оўрмѣкѹ, кѹ, прѣкѹм Італїанїи пѣнтрѹ ачѣа нѹ сѹнт а-
кѹскрїцїи кѹ Словѣнїи, ашѹ нїчїи Рѹмѣнїи; чи Стрѹмѹшїи Рѹмѣнї-
лѹр бѣнїна а тѹїѹ а Дакїа, аѹ аѹс кѹ сїне дин Італїа дѣтїна
а трѹвїнцѹа вѹркеле аѹѹтѹтѹаре: карѣ дїнтрѹ ачѣлѣшїи рѹдѹчїнїи кѹ
але Італїанїлѹр сѹнт ѣшїте. адекѹ, ла Італїанїи сѹнт вѹрке аѹѹтѹ
тѹд-

тоаре но, дин лзтинѣкѣа habeo; де ѱколѡшй ши ѱл Рѡмѣнилѡр:
 ѱм, ѱй, ѱ, сѡѡ ѱре; ши Sono, ѱскѣмене дела лзтинѣкѣа sum; де ѱ-
 колѡ ѣ ши ѱл Рѡмѣнилѡр сжнт (sunt). Кѣар ѡрѡ дѡрѡ трѣвѣе сѡ фѣе ѱчѣ-
 лѡ, кѡреле нѡ вѣде, кѡ де кѣнд, ши де оўнде ѱѡ лѡѡт ѱталѡнѣй ѱ
 ѱтрѣвѣинцѡ вѡрбеле ѱжѡтѡтоаре, де ѱтѡнчй, ши де ѱколѡ ѣ нѡзѡрѡтѡ
 ши ла Рѡмѣнѣй дѡтина ѱчѣа.

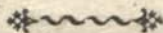
Сѣнгѡрѡ ѱчѣ ѱтрекѡре нѡ дрѣптѡ се поѡтѡ фѡче: ѡаре ѱ лѣмѡ
 лзтинѣкѣкѡ ѱнаѣнте де ѱ ѡ ѱдрептѡ Латѣнѡс Крѡюл Дѡцѣлѡшй, ѱтрѣ-
 вѣинцѡтѡсѡ вѡрбѣ ѱжѡтѡтоаре; ѱѡ дѡарѡ ѱчѣ дѡтинѡ ѡѡл лѡѡт Рѡмѡ-
 нѣй дела ѡаре кѡре нѣм дин чѣле дин ѱталѡ, дѡнѡ че шѡѡ сѡнѡс шѣе
 тоате гѣнтеле ѱталѣй, ши сѡѡ мѣтекат нѡ ѱле?

Ла кѡре ѱтрекѡре рѡспѣнд, кѡ де ѡарѡ че ши ѱ лѣмѡ лзтинѣкѣкѡ
 корѣктѡ десѡлѡте оўрме се вѡд де вѡрбѣ ѱжѡтѡтоаре, прѣкѡм
 трѡ ѣсѣмплѡ ѱ amatus sum, amatus eram, vel fueram, ama-
 s sum, amatum iri; fac possis; vide sis, ш. ч. нѡ фѡрѡ те-
 лепѡс ѱвѣм, кѡ лѣмѡ лзтинѣкѣкѡ ши ѱнаѣнте де ѱ ѡ ѱдрептѡ
 с Крѡюл Дѡцѣлѡшй, ѱѡ лѡѡт дѡтинѡ ѱ ѱтрѣвѣинцѡ вѡрбѣ ѱжѡ-

пѣнтрѡ ѱчѣа, кѡ Рѡмѣнѣй пре ѱ лѡкѡрѣ ѱлтмѣнтрѣ рѡспѣнд
 ѡнеале кѡвѣнте, сѡѡ мѡй вѣне сѡ зѣк, оўнеале слѡве, ши
 ле скрѣѡ, нѣчй ѡ мѡрѡре нѡ ѡсте: прѣвѣке дѡтинѡ лзти-
 чѡста; кѡрѣ пѡнѡ ши ѱ зѣлеале лѡй ѡвѡѡст ѱкѡ се цѣнѣ,
 де дин кѡвѣнтеле лѡй Сѡетѡнѣс, кѡре ле скрѣе ѱ вѡѡѡ
 оўнде зѣче, кѡ ши ѱсѡшй ѡвѡѡст нѡ прѣ пѡзѣѣ ѡрто-
 Грамѡтѣчй ѱтрѡкмѣтѡ; ши се вѣде, кѡ ѡвѡѡст пѡрѣрей
 оўрмѡт, кѡрѣй сѡкотѣск, кѡ ѱшѡ трѣвѣе сѡсе скрѣе, пре-
 ѡ вѡрѣѡѡе. а) Сѡкѣмѡзрѣй де прѡнѡнѡѡе ѱ Рѡмѡнилѡр чѣлѡр
 де

graphiam idest formulam, rationemque scribendi a Grammaticis institu-
 tion adeo custodiit. Ac videtur eorum sequi potius opinionem qui perinde
 endum, ac loquendum existiment. C. Suetonius Tranquillus in Augusto.

ДЕ ДЕМЪЛАТ А ЛІМБА ЛЗТИНѢСКЪ, ОУНЕЛЕ СЕ ПОТ КЪЛѢЦЕ ШИ ДИН ІНСКРІП-
 ЦІНАЕ РЪМАНЕ ЧѢЛЕ ВѢКІ. ЯША А ДИССЕРТАЦІА ЧѢ МАЙ СЪС ЛЗЪДАТЪ
 АЛЪИ МЪРАТОРІЪС ІСТЕ Ѡ ІНСКРІПЦІЕ ДИН АНЪА ДЕЛА ХЪ 155. АТРЪ
 АЧѢА ЈУВЕНТУТИС, СЕ ПЪНЕ А ЛОК ДЕ ЈУВЕНТУТИС. А КЪТЕ КЪВІНТЕ
 ШИ АСТЪЗЪ ЛА РЪМЪНІИ А ЛОК ДЕ V. СЕ ПЪНЕ В! ЯША КОРЪС, (CORBU)
 ЛЗТИНѢЦЕ А ЛІМБА ЧѢ КОРЕКТЪ CORVUS; ЧЕРЪС (SERBU) ЛЗТИНѢЦЕ
 SERVUS; ВЕРЪЧЕ, (BERBESE) ЛЗТИНѢЦЕ VERVEX, VERVESE; Ш. Ч.
 АТРЪ АЧѢАШИ ІНСКРІПЦІЕ СЕ ВЪДЕ DOMTA; АЧЕЛА КЪВІНТЪ ГРЪТЪРЪС АЛ
 ТЪЛЪКЪЩЕ, КЪ АСЪМНѢЗЪ DOMINE. ЧИ ДЕ АР ФІИ ФОСТ КЪНОСКЪТЪ
 ЛЪИ ГРЪТЪРЪС ЛІМБА РЪМЪНѢСКЪ; АДАТЪ АР ФІИ ВЪЗЪТЪ, КЪ НЪ Ё АЛТА,
 ФЪРЪ РЪМЪНѢСКЪА ДЪМНѢТА: (DOMINATIO TUA) КЪРЕЛЕ СЪСІИ ДИН АР-
 ДѢА, ФІИНА КЪ МАЙ СКЪРТ РЪСПЪНД КЪВІНТЕЛЕ РЪМЪНѢЩИ ДЕ КЪТ НЪС-
 КЪЦІИ РЪМЪНІИ, АЛ ЗИК ТОКМА ПРЕКЪМ Ё А ЗІСА ІНСКРІПЦІЕ ДОМТА (DOMTA),
 ЯКОЛОШИ АДАЧЕ МЪРАТОРІЪС АЛТЪ ІНСКРІПЦІЕ ДИН АНЪА 260. АТРЪ А-
 ЧѢА СЕ АФЛЪZ intellegat А ЛОК ДЕ intelligat; АЧЕЛА Ё АЦЕЛЕГЪ (in-
 tellegu) РЪМЪНИЛЪР. ЯЧЕСТ КЪВІНТЪ ДЕ ТОТ ЛАЪ ПЕРДАТЪ ІТАЛІАНІИ;
 ШИ А ЛОК ДЕ intellego, ЗИК intendo. ВѢЗЪ МАЙ МЪЛТЕ А ЛЗЪДАТА
 ДИССЕРТАЦІЕ АЛЪИ МЪРАТОРІЪС. ДЕ ОУНДЕ СЕ АТЪРЪЦЕ ЧѢА ЧЕ АМ СПЪС
 МАЙ СЪС ПЕНТЪРЪ ВЕКІМЪ ЛІМБЕИ РЪМЪНѢЩИ. ГЪРЪ ДЕЛА АНЪА 274. ТЪ-
 ІНДАСЕ ДЕ ТОТ ДАКІА ЧѢ ВѢКІЕ ДЕ КЪТЪРЪ АПЪРЪЦІА РЪМЪНИЛЪР, КЪМ
 АМ АРЪТАТЪ А ІСТОРІЕ; РЪМЪНІИ ЧЕИ ДИН ДАКІА НАЪ МАЙ АБЪТЪ НІЧІИ Ѡ
 АПЪРЪТЪШІРЕ КЪ РЪМЪНІИ ЧЕИ ДИН ІТАЛІА. ПЕНТЪРЪ АЧѢА СКІМЪЗЪРИЛЪР
 ЛІМБЕИ ЛЗТИНѢЩИ ЧЕИ ДЕ ѠЩЕ, КЪРЕ ДЕЛА АНЪА ДОМНЪЛЪИ 274. АКОА-
 ЧЕ САЪ ПРИН ВАРВАРИ, САЪ ПРИН АСЪШИ ІТАЛІАНІИ КЪШЪНАТЕ (ПРИЧИ-
 НЪИТЕ) САЪ АТЪМПААТЪ, РЪМЪНІИ НЪ СЪНТЪ АПЪРЪТЪШІЦІИ.

ДИСОБРАТЇЇ

ПЕНТРЪ Литературѣ чѣ вѣкѣ а Рѡмѣниаѡр.

§. 1.

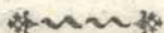
Рѡмѣнїи май де мѡлт саз ѡтрѣвѣнцѣт кѡ слѡбеле чѣ-
ле Лзтинѣщи.

Нѡ ѣ ѡдоѡлз, кз Рѡмѣнїи, стрѣмѡшїи Рѡмѣниаѡр, кжнѣ ѡв
ѡт дела Рѡма ѡ Дѡкїѡ, ши саз ѡшезѡт де мошїе ѡ лхкѡи ѡчи, кѡ
ле лїтере саз слѡве ѡв трѣнїт ѡ трѣвиле сѡле, кѡ кѡре се ѡтрѣвѣ-
чѣѡ лѡлци Рѡмѣнїи рѣмѡши ла Рѡма ши ѡ тѡатз Італїѡ. Ічѡ-
и дин чѣле мѡлте Інскрїпциї ѡ мѡрмѡри тзѡте ѡле Рѡмѣниаѡр
ѡкїи дин Дѡкїѡ, кѡре саз ѡфлѡт ши пѣнз ѡстзѣи се сѡпз дин
ѡ Дѡкїѡ, май вѡртѡс ѡ Ірдѣл, ши ѡ Бѣнѡт, тѡате кѡ
инѣщи скрїсе, се вѣде.

ѡ ѡв скзпѡт ѡпзрѡциї Рѡмѣниаѡр де ѡ мѡнз Дѡкїѡ ѡчѣстз
ѡв ѡчепѡт ѡ ѡ стзпжнїи май ѡ гїнтз варѡрз, май ѡл-
зѡт ла кап ѡ. ѡ Истѡрїе нѡ нѡмай тѡатз ѡпзртзшїрѣ Рѡмѡ-
дин Дѡкїѡ кѡ чѣѡ лѡлци Рѡмѣнїи саз рѣтезѡт, чи ши
тѡреїи ши ѡл шїнцелѡр кѡ Домнїѡ варѡрилѡр нѡ пѣцин
г. Де ѡчїѡ ѡсте, кѡ нїчи ѡѡн монѡмжнт нѡ ѡфлѡм, дин
сз ведѣм кѡ че фѣлїѡ де слѡве саз ѡтрѣвѣнцѣт Рѡмѣнїи
ѡкїѡ вѣкїе дѡпз че ѡв ѡчепѡт ѡколѡ ѡ стзпжнїи варѡрїи.
їи нѡ пѡлте фї ѡдоѡлз, кз Рѡмѣнїи ѡчѣщѣ ши дѡпз нѡ-
ларѡрелѡр гїнте ѡв ѡѡрмѡт ѡ трѣи кѡ слѡбеле чѣле лзтинѣ-
щи.

ши, кáре стрзмоши лшр лѣѡ фост адѡс кѡ сине дела Рѡма, де ѡарз че дѡспре ѡ пáрте нѡ се поáте крѣде, Рѡмáнй ачѣл, мзкар кѡ ерá апзсáци, де варвáри, áтра тáта сѡсе фй ѡвилит, кáт некѡм де áлте штинце, чи пзнз ши áсзши де слóвеле сáле сзши оуйте; ши ачáста кѡ áтáта май вáртос нѡ се поáте крѣде, кѡ ничй ѡ гинтз варвáрз де ачѣле че áѡ фост á Дáкiа, нѡ четим сѡ фй сáзлáт рѣскóю тóкма áсѡпра слóвелшр; дѡспре áлтз пáрте, кѡм вою áртá á истóриá чѣ бесеричáскз á Рѡмáншлшр, кáрѣ, кѡстáнд кѡ áжѡтóрюл лшй Дмнезѣѡ кѡцет á ѡ áдвнá дин рѡсѡпирй, Рѡмáнй чей дин Дáкiа ши á зилеле варвáрилшр ачѣлорá áѡ фост Крещинй, áѡ áвѡт прѣшцй сзй, кáртй сáжѣ сѡнта Литургиѣ, ши áлте тáйне сѡнте. йшá дáрз áѡ áвѡт кѡрциле сáле, де оуйнде се áплинѣск ачѣле. йчѣсте кѡрци нѡ áѡ пѡтѡт сѡ фйе скрйсе фзрз сáѡ кѡ слóве лзтинѣшй, сáѡ кѡ слóве Гречѣшй; кѡ слóвеле ачѣле, кѡ кáре се áтрзѡвинцѣкз áстззи Рѣшй, Ожрѣй, ши ши Рѡмáнйй á бесѣрикз, тжрзйѡ, áдекз á сѡтá á нóшв дела ХС, кáнд нѣмѡрилѣ слóвѣне áтáю се фѣчерз Крещинѣ, фѡрз искрзшйте де Кирилá, пѣнтрѡ кáрѣ сѡ ши кiáмз Кирилáне. Чи сѡ фй фост скрйсе кѡрциле Рѡмáншлшр пре ачѣле врѣмй кѡ слóве гречѣшй, де никзйри ничй мзкар оуймерз де препѣс нѡ се йвѣще. йшá дáрз áѡ фост скрйсе кѡ ачѣле слóве, кáре ши майнáинте ле áвѡсѣсе Рѡмáнйй ачѣцѣ, áдекз кѡ лзтинѣшй.

Кáрѣ де áколò тóкма се áтзрѣще, кѡ Рѡмáнйй чей прѣсте Дѡнзре, áкѡрорá стрзмоши á зилеле лшй Гáллiѣн ши áлшй йѡрелiáн ешйсе дин Дáкiа чѣстз вѣкiѣ, мзкар кѡ ерá местекáци áтрз Гречй, чи нѣ áкз á зилеле ачѣле слóвеле чѣле лзтинѣшй, де ѡарз че áдѡберит йште, кѡ епискóпйй Рѡмáншлшр чѣлшр дин Мiнcлá чѣ де жос пре áжѡмзтáте сѡтá á чинчѣ дела ХС áдвнáций á сѡбор, епистолiа, ѡ тримисерз кзтрз Áпзрáтѡл Лѡшн лá Царигрáд пѣнтрѡ оуйндерз Сѡнтѡлшй Прѡтерiѣ йлѣзандрѣншл, ши пѣнтрѡ сѡборѡл дела Халкидон

ѡ скрїсеръ лѣтинѣше, ши апой ла Цариградъ, пѣнтръ ка сз ѡ ѡце-
лѣгъ апзрѣтѣла ши чѣмъ лѣлци, фѣ ѡтѡарсз пе Гречїе. Фѡстѣ ла ѣ-
пистола ачаста май дин мѣлте ѡпархїи ѡсклѣнїи ѡпискѡпїи Рѡмжнѣши;
ѡнѣме Марчїан ѡпискѡпѣла ѡбрїтѣлаши, Пѣтръ ѡпискѡпѣла Нѡвелѡр, Мар-
чѣлѣ ѡпискѡпѣла Никѡпѡлаши, Дїтѣ ѡпискѡпѣла ѡдїссей, Марцїал
ѡпискѡпѣла ѡппїарїей, Мїѡнѡфилѣ ѡпискѡпѣла Дорѡсторѣлаши. Дѣспре каре
май пе ларг се ва грѣи ѡ Истѡрїа бесеричѣскъ ѡ Рѡмжнїлѡр.

Дїнтрѣ ѡчѣсте нѣ фѣрѣ ѡцелѣпцїе кѣлѣче чел кѣ немзсѣрѣтѣ ѡ
взцзтѣрѣ Ле Квїен ѡ Картѣ че се нѣмѣше ѡрїенс Хрїстїанѣс, Том.
ѡ фаца 1217. кѣ ѡ Мїсїа де жос ѡ мѣлте лѡкѣрїи май вѣртѡс лїмѣа
лѣтинѣскъ, ѡдѣкѣ Рѡмжнѣскъ, де кѣт чѣ Гречѣскъ, ѣра де ѡвѣше.
Гїрѣши ѡсзмнѣм ѡчи, кѣ дѡѡ лїмѣи ѣра лѣтинѣши, ѡѣна карѣ
кѣ норѡдѣла, ши ачаста ѡ лѣвцѣа дѣла мѣмз са; ѡлта ѡчѣлѡр ѡ-
ї; ши ачаста ѡ лѣвцѣа ѡ сѣлѡлѣ дѣла дѣсклѣи, прѣкѣм ши ѡстѣ-
ї ши ѡѣна, ши ѡлта ѡтѡкѣа се зичѣ лѣтинѣскъ. Лїмѣа,
грѣа норѡдѣла, ѡсте лїмѣа чѣ Рѡмжнѣскъ.

ѣме че ѡпискѡпїи Рѡмжнїи чѣи прѣсте Дѣнѣре, ѡдѣнѣци ѡ Сѣ-
рїс апзрѣтѣлаши Гречѣск лѣтинѣше; ѡѣрѣмѣзъ, кѣ ѡѣ фѡст
лїмѣа Гречѣскъ. Де ѡѣнде ненѡїт лѣкрѣ ѡсте, кѣ Рѡ-
ѣсте Дѣнѣре ши ѡ слѣжбеле чѣле бесеричѣши кѣ слѡбе
ї кѣ лїмѣз лѣтинѣскъ се ѡтрѣвїнцѣа.

кнїи чѣи прѣсте Дѣнѣре, мѣстѣкѣци ѡтрѣ Грѣчи, ши
цилѡр Гречѣши дѣла Цариградъ, ѡѣ ѡвѣт дѣтина ѡчѣл;

кѣ

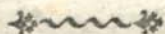
nam inferiorum ad Illyricum non pertinuisse Lucas Holstenius
de contendit; ac certe Thraciae censetur ab Ammiano. Caeterum
lingua potius quam Graeca in multis ejus locis vulgaris erat;
significatur post subscriptiones epistolae synodi provinciae hujus ad
Imp. de nece S. Proterii Alexandrini et Concilio Chalcedonensi; qui-
bus haec subjiciuntur: Et haec (epistola) Latine quidem data, est
aeco translata, et iterum translata de Graeco in Latinum. Michael
Luien, Oriens Christianus Tom. 1. pag. 1217.

кѣ кѣт ѿсте. а май крѣде, кѣ Рѡмѣнїи чей дин коаче де Дѡнзре, а
декѣ дин Ардѣл, дин Бѣнат, дин цѣра Рѡмѣнїѣскѣ, дин Молдоѡа,
ш. ч. оунде ни чї оун пичор де Грек нѣ ера, ни чї Апзрѣцїи чей Гре-
чѣши нѣ порѡнчѣ, нѣ нѣмай слобеле стрѣмошѣши чѣле лѣтинѣши лѣс
цинѣт, чи ши слѡбеле чѣле бесеричѣши а лимба лѣтинѣскѣ ле Аплинѣ.

§. Ѣ.

Рѡмѣнїи чей дин коаче де Дѡнзре а сѡта ачинчїспрѣ-
зѣче дела Хс аѣ лѣпздат слобеле чѣле лѣтинѣши,
ши аѣ прїимїт чѣле Кирилїане.

Димїтрїе Кантимир, кареле фѡарте маре лѣвцѣтѣрѣ аѣ авѣт, пре-
кѣм дин Кѣрциле чѣле де дѣнсѣл скрїсе лѣмѣрїт се вѣде, ши Апре-
ѣнѣ аѣ фост водѣ а цѣра Молдоѡей, ши пѣнтрѣ ачѣл нїмене нѣ се
пѡате лѣдор, кѣ авѣнд архїѡѡрїле чѣле бѣки а ле Домнїей Молдоѡей
пре мѣна са, прѣ кїне аѣ шїѣт лѣкрѣрїле Молдоѡей чѣле бѣки, а
Исторїа Молдоѡей ла кап. ѣ. аша скрїе: кѣ цинѣнд Рѡмѣнїи слобеле
чѣле лѣтинѣши пѣнѣ а вѣкмѣ ѡзѡборѣлїи дела Флорѣнцїа, кареле а
сѡта ачинчїспрѣзѣче аѣ фост адѣнат, ши оунде пре оурмѣ се фѣче
Оунїрѣ атрѣ Гречїи ши атрѣ лѣтинїи; дѣпѣ ѡзѡборѣл ачѣста, а кареле
ши Митрополїтѣл Молдоѡей Апреѣнѣ кѣ Апзрѣтѣл дела Царїград
ши кѣ чѣл лѣлцїи Гречїи се оунїсе кѣ лѣтинїи, Феоктїст Дїакѡнѣл
лѣи Мѣркѣ ѡфѣскѣнѣл, де нѣм бѣлгар саѣ ѡжре, оурмѣнд а скѡнѣл
Митрополїей Молдоѡей, стѣте де Ілѣѣандрѣ водѣ ал Молдоѡей, на ѡ
лѣпѣде слобеле чѣле лѣтинѣши дин Молдоѡа, ши ѡ прїимѣскѣ чѣле
Кирилїане, кѣ каре се атрѣѡвинцѣзѣ Рѣшїи ши ѡжрѣї: пѣнтрѣ кѣ
нѣ цинѣнд май лѣколѡ слобеле чѣле лѣтинѣши, тїнерїи Рѡмѣн
четїнд кѣрциле лѣтинїлѡр, ѡѣсе алїпѣскѣ кѣ ѣнїма кѣтрѣ Дѡгмеле
лѣтинїлѡр.

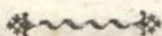

Ідекз, Маркз Архїєпискѡпа Фѣсвалѣ, неврѣнд а ѣскзлѣ Оуни-
 рѣ, карѣ ѡ фзкѡсе чѣм лалци Грѣчи кз Лзтинїи а Озворѣ дела Флор-
 ренциѣ, ши пѣнтрѣ ѣа фѣцинд дела Озвор, фѣче рзскѡлз мѣре
 прин тоате цѣрилѣ чѣле де лѣце Грѣчѣскз, кжт тоци ла чей че ѣскз-
 лѣсе зѣса Оунире, се оуїта ка ла нище пзгѣнїи; ка ши пре Рѡмѣнїи
 чей дин коаче де Дѣнзре сзїи атзрѣскз атрѣ неоунире, ши сзїи фѣкз
 сз оуриисѣскз пре Рѡмѣнїи, ши пре тоци Італїанїи, стѣте сз лѣкѣпз
 Феоктїст Бѣлгарѣ, крединчѡсѣл ал сзѣ оученїк ши Дїакѡн, Митро-
 полїт ла Молдѡва а лѡкѣл Митрополїтѣлѣи чѣлѣи че ѣскзлѣсе Оу-
 нїрѣ а Озворѣ дела Флоренциѣ. Ічѣст Феоктїст, цїїнд кз лїмба
 Рѡмѣнїскз ѣ фѡарте апрѡпѣ кз чѣ Італїенѣскз, сокотї, кз де вѡр
 и цинѣ Рѡмѣнїи слѡбеле чѣле лзтинѣици, авѣнд ши Італїанїи ачѣ-
 и слѡбе, вѡр скрїе ачѣиѣ кѣрци а пѣртѣ фзкѣтей Оунири, карѣ
 идѣле Рѡмѣнїи, се вѡр плѣкѣ асе оуни кз Рѡмѣнїи ши кз чѣм
 Італїанїи ай лѡр фрѣци, ши аша ва скздѣ трѣва Грѣчилѡр.
 ѣ довѣде дїнтрѣ ачѣст ѣзѡр трѣсе лшелѣ пре вѣнѣл Алѣксѣн-
 Молдѡвей, ка сз лѣпѣде кз тотѣл слѡбеле чѣле лзтинѣици
 ѡва, кжѣ нимзрѣи сз нѣи фїе слѡкод асе май атрѣвѣнїцѣ
 лїмба Рѡмѣнїскз; ши сз прїимѣскз чѣле Кирилїанѣ, тѣ-
 нилѡр, ши пзнѣ ачїи ши Рѡмѣнїилѡр неѣносѣте. Прин
 цѣтѣтѣ ши фѣрѣ де врѣме а лѣцей рѣвнѣ, кѣм май сѣс
 тимир кз плѣнѣере ла арѣтѣтѣл кап лѣѣмнѣ, причинѣи
 з ачѣ варбарїе, адѣкз ачѣл атѣнѣрек ши неїїнїцѣ, а-
 зїи зѣче Молдѡва. Фѣпта ачѣста алѣи Алѣксѣндѣрѣ вѡдѣ,
 лѣнїлѡр ѡ лѣрѣцошѣрѣ дѣпѣ ачѣл ши чѣм лалци Рѡмѣ-
 де Дѣнзре тоци; де оунде тоци Рѡмѣнїи ачѣиѣ кз ачѣ-
 рек де неїїнїцѣ фѣрѣ аѡперїци.
 нѣ се ѡпрїи рѣлѣ ачїи. Чи, прѣкѣм слѡбеле стрѣмошѣици
 нѣици фѣрѣ кз тотѣл дѣрѣдѣчинѣте дїнтрѣ Рѡмѣнїи, аша

ши лимба Рѡмжнѣскъ фѣ изгонитъ де прин бесѣричиле Рѡмжнилѡр,
 ши ѿ лѡкѡл ѣй възгъръ чѣ Словенѣскъ, карѣ некѡм попорѡл, чи ни-
 чий прѣвѣщій Рѡмжнѣи нѣ ѡ ѡцелѣѣѣ. Нѣ ѣ де ѡте мирѡре дѡрѣ, кѣ ѡ-
 тѣга ѡтѡнѣрек ѡв оѡрмѡт ѿ Рѡмжнѣи, ѡтрѡ кареле ши ѡстѣзѣи мѣл-
 чѡра ле плаче ѡ май зѣчѣ. Нендоит ѡкрѡ ѡте, кѣ извѡрѡл ѡ тѡ-
 атѣ неѣричѣрѣ Рѡмжнилѡр се траѣе дин оѡрѣиѡ Грѣчилѡр, ши, дѡпѣ
 дѡнѣиѣ, ѡ ѡжрѣилѡр чѣ ѡсѣпра Рѡмѡнилѡр ши ѡ тѣтрѡрѡр Ѳталѡани-
 лѡр. ѡчѣ оѡрѣе ѡсѣпра Рѡмѡнилѡр ши ѡсѣпра Ѳталѡанилѡр, прин
 бикѣнеле мѣшѣщѣири ѡле Грѣчилѡр ши ѡле ѡжрѣилѡр, кѣ стѣмѣтѣл
 лѣѣей ѡшѡ кѣ грѡсѣ фѣ възсѡтѣ ши ѿ ѡнимиле Рѡмжнилѡр, кѣт Рѡ-
 мжнѣи тѡте кѣрѣиле сѡле, каре ѣрѡ скрѣсе кѣ слѡве ѡтѣнѣ-
 щѣи, ле прѣпѣдѣрѣ, кѡ ши поменѣрѣ лѡр сѣсе щѣѣргѣ де пре фѡѣа
 пѣмѣнтѣлѡи. Де ѡчѡ ѡте, кѣ ниѣи ѡ карѣ бесеричѣскъ де ѡчѣле
 вѣкѣ скрѣсѣ кѣ слѡве ѡтѣнѣщѣи ѡстѣзѣи нѣ се вѣде; кѡ ниѣи Хрисѡаве
 де ѡле Принципѣилѡр Рѡмжнѣщѣи скрѣсе кѣ слѡве ѡтѣнѣщѣи, ѿ кѣт щѣѣ
 нѣ се ѡфѡл. Кѣ, ѡкѡлекѡнд пре Рѡмжнѣи кѣ стѣмѣтѣл лѣѣей Грѣчѣи
 ши ѡжрѣиѣ; ши Хрисѡавеле Принципѣилѡр Рѡмжнѣщѣи, преѣжѣнѡсѣе
 де пе Рѡмжнѣе пе Словенѣе, чѣле Рѡтѣнѣщѣи кѡ чѣле че ѣрѡ скрѣсе кѣ
 слѡве ѡтѣнѣщѣи фѣрѣ прѣпѣдѣте. Де оѡнде, де се ѡфѡл ѿ лимба
 Словенѣскъ вѡрѣн Хрисѡѡв дела вѡрѣн Принцип Рѡмжнѣск ѡнѡинте де ѡз-
 бѡрѡл чѣл дела Флѡрѣнѣѡ дѡт, ѡчѣла ѡте дѡнтѣрѣ ѡчѣле че се ѡтѡ-
 арсерѣ де пе Рѡмжнѣе пе Словенѣе.

дѡпѣ че ѡсѣщѣи Грѣчѣи ши ѡжрѣиѣ кѣ мѣшѣщѣгѣл чѣл май сѣс ѡрѣ-
 тѡт ѡтрѡ ѡдѣнкѣл нещѣиѣнѣей ѡв сѣрѣпѡт пре Рѡмжнѣи, прѣщѣи ѣи ѡ-
 чѣпѣрѣ ѡ клеветѣи пре Рѡмжнѣи, кѣ сѡнт чѣи май невенѣѣѣѣи ши май
 прѡщѣи ѡтрѣ тѡте лимбиле, ши ѡщѣи вѡте жѡк де дѡнѣиѣ: карѣ пѣнѣ
 ѡстѣзѣи нѣ ѡ кѣрѣмѣ, мѣкар кѣ ши Грѣчѣи ши ѡжрѣиѣ (де вѡм ѣ
 тѣи ѡкрѣл кѣ ѡмѣрѣнтѣл) ѡтрѡ ѡчѣлѡщѣи, кѡ ѿ май мѡре ѡсѣнѣѣ
 сѡнт. Кѣ ѡчѡстѡ нѣ пре пѣщѣиѣи Рѡмжнѣи, пре оѡнѣи ши дин чѣи че

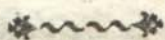
СЕ ВЪД А ЦИ ЧЕВА, АИ АПИНГ ЛА АЧКА, КА СЪШИ ОУРЦИСКЪ ЛИМБА
СА ЧК РЪМЖНЪСКЪ, ШИ СЪ НЪ СЕ СЪРЪГЪСКЪ А ЦИ МАЙ МЪЛТ ДИН ТРЪН-
СА, ДЕ КЪМ АЪ АЪЦАТ ДЕЛА МЪМЪСА; ШИ НЕВЪГЪНД НИЧИ АТРО СЪМЪ
АИМБА СА, СЪШИ ЦИНЪ ФЪЛЪ, КЪ ЦИЪ ГЪЗИ СЪГ ГРЕЧЪЩЕ, СЪГ СЪРЪГЪ-
ЩЕ. ШИ РЪМЖНИИ НЪ СЕ МАЙ ДЕЩЪПЪТЪ ДИН АНГОАРЕ!

§. Г.

АСТЪМЕНЪ АДЕВЪРЪЛЪИ ПЪСТЕ КЪ РЪМЖНИИ ЧЕИ ПРЪСТЕ ДЪ-
НЪРЕ А СЪТА АИ. ДЕЛА ХЪ. АЪ ЛЪПЪДЪТЪ СЛОВЕЛЕ ЧЪЛЕ
ЛЪТИНЪЩИ.

Прекъм дин чъле че май сус (с. а.) ам къвжнтат, адеверит псте,
РЪМЖНИИ ЧЕИ ПРЪСТЕ ДЪНЪРЕ А СЪТА Е. ДЕЛА ХЪ. АЪКЪ ЦИНЪ СЛОВЕЛЕ
ЛЪТИНЪЩИ; АША КЪНД АНЪМЕ АЪ ВЪРЪТ ЕИ АЛЕ ЛЪПЪДА АЧЪЛЕ НИКЪ-
АФЪЛЪМ СКРИС. ЧИ СОКОТИНД КАЪЗА ЧЪ МАЙ СЪС СПЪСЪ, ПЕНТЪРЪ
РЪ АДЕМНАЦИ РЪМЖНИИ ЧЕИ ДИН КОАЧЕ ДЕ ДЪНЪРЕ А СКОАТЕ ДИН-
ЧИИ СЛОВЕЛЕ ЧЪЛЕ ЛЪТИНЪЩИ А СЪТА ЕИ. ПРЪ АСТЪМЕНЕ АДЕВЪРЪ-
КЪ РЪМЖНИИ ЧЕИ ДИН КОЛЪ ДЕ ДЪНЪРЕ МАЙНАИНТЕ ДЕ АЧЪЩЕ
АЪ ФЪКЪТ АЧАСТА. ДИН ЧЪЛЕ МАЙ СЪС (с. б.) АРЪТАТЕ АДЕ-
КЪ ЛЪПЪДАРЪ СЛОВЕЛЪР ЛЪТИНЪЩИ ДИНТЪРЪ РЪМЖНИИ ЧЕИ
ДЪНЪРЕ АЪ ИЗВОРЪТ ДИН ОУРЦИА, ЧЕ О АПЪ ГРЕЧИИ АСЪПРА-
РЪ ПРЕКЪМ НЕНОРОЧИТЪЛ РЪМЖНИЛЪР АЧЕСТ РОД НЪ ЛЪГ
ГЪЗ РЪМЖНИИ ЧЕИ ДИН КОАЧЕ ДЕ ДЪНЪРЕ ПЪНЪ ДЪПЪ СЪ-
РЕНЦИА, АША ПЪСТЕ А КРЪДЕ, КЪ КЪМ СЪГ ТЪЛЪТ ПРЕ ЛА
ИИ А ОУНСПРЪЗЪЧЕ ДЕЛА ХЪ. МИХАИЛ КЕРЪЛАРИЕ ПАТРИАРХЪЛ
ДЕ КЪТЪРЪ АПЪРЪТЪШИРЪ РЪМЖНИЛЪР, ШИ КЪ АЧКА АТЪРЪ
АТЪРЪ РЪМЖНИИ ЧЕИ ДИН КОЛЪ ДЕ ДЪНЪРЕ АЛ РЪСЪДИ. СЕ
ДЕСПРЕ КАРЪ СПЪНЕ ШИ ДЕ КЪИЕН А КАРЪЧЕ ЧЕ СЕ КЪАМЪ СЪРЪ-
АНЪС ТОМ. А. КЪ ДЕВЪН АРХИЕПИСКОПЪЛ БЪЛГАРИИ ДЕЛА АХРИДА
АЪ

аз фост чел май крединчос прѣтин, ши прѣ Свргвиторію ажвртаторію
 лви Михаїл Кервларіе спре а оурзи неоунирѣ атрз Бесѣрика Ржсри-
 твлавй ши атрз Бесѣрика апѣсвлавй. ачѣм ахз се шіе, кз Рwmжній
 чей дин колѡ де Дѣнзре ера свпѣши Архіепископвлавй дела Ахридѣ.
 Нз поате фи дѣрз адоалз, кз кѡм се дѣде ачепѣт Неоунирей ачѣшѣ,
 Ахридѣнѣл Архіепископ кз тоатз пѣтѣрѣ саз невоит а траце пре св-
 пѣши сзи ла нѡава неоунире атѣт пре Бѣлгарй, кѣт, ши пре Рwmж-
 нй. Дѣчй, прекѣм аз фост тѣмере, ка нз Рwmжній чей дин кѡаче де Дѣ-
 нзре, цинѣнд слѡбеле чѣле лзтинѣши, сз айѣз май пѣцинз оурѣе
 асѣпра Рwmанилѡр де кѣт Грѣчій ши Ожрѣй, ши пѣнтрѡ ачѣм сзсе
 плѣче а се оунй кз Рwmаній, Ахридѣнѣл Архіепископ а тот кинѣл
 вѣтѣндѡши кѡпѣл, ка а свпѣши сзи Рwmжній сз арзвччинѣзе оур-
 ѣм асѣпра Рwmанилѡр ши а тѣтѣрѡр Італіанилѡр; тот прилѣжѣл, кз
 кѡреле пѣтѣ Рwmжній ачѣшѣ сзсе аплѣче кѣтрз Рwmаній, аз вѣрт дин
 рзвччинѣз аа смѣлѣе. Де оунде асѣмене адекѣрѣлѡши ѣсте, кз соко-
 тинд, кз пот слѡжй спре прилѣж де Оунире Рwmжнилѡр слѡбеле чѣ-
 ле лзтинѣши, прекѣм дѣпз ачѣм Феоктѣст Бѣлгарѣл пѣнтрѡ ачѣстѣ
 кѡзѣз аз стат сзсе лѡпѣде слѡбеле чѣле лзтинѣши динтрз Рwmжній
 чей дин кѡаче де Дѣнзре, ашѡ майнаинте Ахридѣнѣл Архіепископ со-
 цѣл лви Михаїл Кервларіе кз пѣтѣрѣ кѡрѣ ѡ авѣ аз алѣнгѣт динтрз
 Рwmжній чей прѣсте Дѣнзре слѡбеле чѣле лзтинѣши. Ба поате де а-
 колѡ кз се шіѣ дин че кѡзѣз, ши кѣт де лѣсне кз ачѣ кѡзѣз фѣрз
 лзпѣдѣте слѡбеле чѣле лзтинѣши динтрз Рwmжній чей прѣсте Дѣнзре
 саз апѣлѡпѣт ши Феоктѣст а стѡ де Алѣксандрѡ Рѡдѣ, адекѣнд поате
 ши пѣлда чѣлѡр прѣсте Дѣнзре Рwmжній, ка сзсе лѡпѣде ши дин Мо-
 лѡва, ши пре оурѣм динтрз тоѣй Рwmжній ши чей дин кѡаче де
 Дѣнзре сзсе шѣрѣгз помѣнѣрѣ слѡбелѡр лзтинѣши.

§. 5.

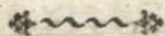
Рѡмжнїи чей дин Ардѣл аз ѿчепѣт ѿтѣю ѿ скоате дин
Бесѣрикз лимба чѣ Словенѣскз, ши аз бзгѣт ѿрзши
чѣ Рѡмжнѣскз.

Дѣпз сзкѡрѣа чѣа дѣла Флоренція тоѣи Рѡмжнїи чей дин коаче
де дѣнѣрз нѣ нѣмай кѣ слѡбеле чѣле Кириліане се ѿтрѣвѣнїа, чи
ши слѣжбеле чѣле сѣнѣте ѿ лимба Словенѣскз ле ѿплинѣ пѣнз ѿ зѣ-
леле азѣ Ракоѣци Геѡргїе чѣазѣ ѿтѣю кѣ нѣмеле ачѣста Принѣип ѿ
рѣдѣлазѣи. Дрѣнт ѡ Квзѣнїе ши ѿтѣзѣ се вѣде дин ѿнѣа 1580.
лимба Рѡмжнѣскз типзрїтѣ ла Брашѡв ѿ Ардѣл; ѿрз ѿ скоате
за Словенѣскз, ши ѿ слѣжѣи Литѣргїа, ши ѿте слѣжбе сѣнѣте ѿ
Рѡмжнѣскз ѿле ѿплинїи ѿтѣю ши ѿтѣю аз ѿчепѣт Рѡмжнїи
ле май сѣс лѣздѣтѣлазѣи Принѣип: кѣрѣ ѿшѣ сѣз ѿтѣмплат.
ѣрѣсѣла азѣ Дѣтѣр ши ѿазѣи Калвїн, рѣвѣрѣжнѣдѣсе прин тоѿ-
рѣдѣлазѣи, сѣз ѿтѣрїт, чѣла ѿвѣрѣцошїнѣдѣла тот нѣкмѣла
та пѣртѣ чѣ май мѣре ѿ Оѣнгѣрїлѣр, кѣт Поѣистѣшїи фѡ-
ѣи аз рѣзмѣс, ка ши ѣписѣпоѣла лѣр фѣ липсїт дин ѿѣрз;
ѣипѣла Ардѣлазѣи фїїнд Калвїн, ши мѣре патрѡн ѣрѣсѣ-
вѣрѣ, ка ши Рѡмжнїи сѣсе фѣкѣ Калвїнїи; ши дѣпз
нѣпѣтѣжнѣ вжнѣ пре Рѡмжнїи, сокѡтї, кѣ пѣнѣтрѣ ѿчѣа
жнїи де кредїнѣца чѣ правослѣвнїкѣ, кѣ сжнѣт рѡѣшїи,
пѣнѣтрѣ ѿчѣа нѣ причѣп довѣдѣле чѣле ѿрѣтѣте де
ѿвѣрѣцошѣрѣѣ ѣрѣсѣлазѣи Калвїнѣск; дѣспре ѿлтѣ пѣрте нѣ
з тоѿтѣ простїа Рѡмжнїлѣр де ѿколѡ ѿтѣрнѣ, кѣ нѣ
жнѣшїи прин бесѣрїчїле лѣр, чи Словенѣшїи, дин кѣре
лемїка. Дрѣнт ѿчѣа порѡнѣи, ка нїче влѣзѣнѣлазѣи, нїче
шїи май мѣлат сѣ нѣ ле фїе слѡбѡд ѿ слѣжѣи лѣкрѣрїле чѣле
сѣнѣ-

сѣнѣ фѣрз ꙗ лимба Рѡмжнѣскъ. вѣдесе ачаѣста ши дин Хрисѡвѣла
 чел дин а̀нга 1643. ꙗ ꙗ. зиле ꙗ лѣней лѣи Сѡктомврие дела Принци-
 пѣла Геѡргіе Ракоци лѣи Сѡмѡн Оѣѣфан, ꙗлѣсѣлѣи влздиѣкз Рѡмжнѣск
 ꙗ Ярдѣл, пѣнтрѣ ꙗтзрїрѣ ꙗлѣцереѣ, кѣ кип де граѣю Калвинѣск дат,
 ла Нѣмзрѣл ꙗ. а). Ши фѣче Типографіе нѡлѡ Рѡмжнѣскъ ꙗ Бзлгзрѣд;
 кѣрѣ фѣина сѣпт пѣтѣрѣ Калвинилѡр, май прин тоате кѣрциле Рѡ-
 мжнѣши че се типзрѣ ꙗколѡ се сѣмзнѣ ерѣсѣл Калвинѣск, ка четїна
 Рѡмжнїи ꙗ лимба са, сѣсе ꙗлѣнече кѣтрѣ Калвинїи. Чи, не пѣтѣнд
 нїчи ꙗша ꙗплинїи кѣцѣтѣла сѣз чеа рѣз; Рѡмжнїлѡр ле рѣмзсѣ ꙗчѣ
 фѣчере де бїне дела Принципѣла ꙗчѣла, кѣ скзпѣрѣ де лимба чѣ Слѡ-
 венѣскъ; ши ꙗкѣм нѣмай слѡвеле чѣле Кирилїане ꙗкѣ ле май ꙗꙗ ꙗ-
 преѣнз кѣ рѣшїи ши кѣ Сѣрвїи. Вѣ чеꙗ лѣлци Рѡмжнїи дин коꙗче
 де Дѣнзре ꙗкѣ тоци, вѣзжнд фолѡсѣл, ꙗꙗ оꙗрмѣт Ярдѣлѣнїлѡр Рѡ-
 мжнїи, ши ꙗꙗ липсїт дин бесѣрциле лѡр лимба чѣ Слѡвенѣскъ, кѣ-
 гжнд ꙗрѣши чѣ Рѡмжнѣскъ.

Кѣ ачаѣствꙗ фѣричїре ꙗтрѣк Рѡмжнїи пре тоате нѣмзрїле Крецїїне
 Грѣчи, Рѣшїи, Сѣрвїи, ши ѡрїи де че лимбз Попїстѣши, пѣнтрѣ кѣ
 нїчи оꙗнїи ꙗчѣшѣ нѣ ꙗцелѣг чѣле че се четѣск ꙗ сѣнѣта Днтѣргїе, ши
 ꙗтрѣ ꙗлѣ кѣрци бесеричѣши, де ѡꙗрѣ че ꙗлта ꙗ лимба лѡр ꙗ Кѣр-
 циле бесеричѣши, ꙗлта ꙗ гѣра попорѣлѣи: ꙗрѣ ла Рѡмжнїи кѣре лимбз
 ѡ грѣлїре мѣлцимѣ, ꙗчѣлши ꙗсте ши ꙗ Кѣрциле бесеричѣши, ши пѣн-
 трѣ ꙗчѣл тот попорѣл Рѡмжнѣск причѣпе чѣле де ꙗꙗде четїндѣсе ꙗ
 сѣнѣтеле Кѣрци. Пѣнтрѣ ꙗчѣл мѣлци дїнтрѣ ꙗлѣ нѣмзрїи, кѣрїи
цїи

а) Quod sacro sanctum Dei verbum juxta sacros Bibliorum codices tam Domi-
 nicis, quam aliis diebus festivis cum in Ecclesiis suis, tum ad funera, tum
 vero alibi ubicunque locorum desiderabitur, *vernacula sua lingua*
 cabit, praedicarique per quosvis alios quoque Pastores procurabit, ac
Confirmationales neo electo Archiepiscopo Valachorum Transylvaniae Si-
 moni Stephano anno 1643. 10. Octobris a Principe Traussylvaniae Georgio I.
 Rakoczi elargitae, Nro 1.

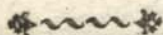
цїѣ лимба Рѡмжнѣскъ, май вѣкѣроши мерг ла бесѣрика Рѡмжнилѡр,
де кѡт ла бесѣрика нѣмѣлаи сѣѣ, пѣнтрѣ кѣ ѿ бесѣрика Рѡмжнилѡр
се ѿдѣлѣск де ѿцелѣсѣл кѣвинтелѡр чѣлѡр сѣнѣте, ѡрѣ ѿ бесѣрика
нѣмѣлаи лѡр нѣмай кѡт сѣнѣтѣл кѣвинтелѡр де бат оуѣркиле.

ѿсѣ Рѡмжнїи чѣи прѣсте дѣнѣре ши ѡтѣзїи цин ѿ бесѣрикѣ ѿ-
прѣнѣ кѣ слѡбеле лимба чѣ грѣчѣскѣ; синѣгрїи ѡчѣл дїнѣтрѣ дѣншїи
негѡцитѡри, кѡри лѣкѣск ла Пѣца ѡѣ ѿ бесѣрикѣ лимба Рѡмжнѣскѣ,
ши ѡколѡши ѡѣ ши сѡѡалѣ Рѡмжнѣскѣ.

дїнѣтрѣ ѡчѣл, кѣ Принципїи Арѣѣлаѣи ѿ тот кїпѣл сѡѣ невоит
ши кѣ пѣтѣрѣ, ши кѣ ѡлѣтѣ тѣхне, сѣмѣнѣндѣ прин Вѣрциле чѣле ѿ
лимба Рѡмжнѣскѣ типѣрїте ѣрѣсѣриле Калвинѣци, прѣкѣм май пре
ѡрѣ вѡм спѣне ѿ истѡриѣ чѣ бесеричѣскѣ, ши тотѣши нѣмѣл Рѡмж-
ѣ ѡѣ рѣмѣс стѡтѡрник ѿ кредїнца сѡ, ши ѡтрѣ дѡтїнїле сѡле,
се вѣде, кѣ де ѡр ши прїимї ѡрѣши Рѡмжнїи вѣкиле сѡле слѡве
ѣтинѣци, нїчїи ѡ фрїкѣ пѣнтрѣ ѡчѣл нѣ поѡте фї, кѣ дѡѡрѣ
їмї чѣва скїмѣѡре лѣѣѣ лѡр. Ёа скрїїнд кѣ слѡве лѣтинѣци
їе, лимпѣде се вѣде, кѣ лимба Рѡмжнѣскѣ ѣ сѡрѣ дѣлѣче
чѣ Італїенѣскѣ, ши кѣ лимба Рѡмжнѣскѣ ѣ лимба чѣ вѣкїе
прѣстрѣлѣѣцилѡр Рѡмїни. ѿчѣстѣ мѣрїре писмѣїндѣѡ
ѣнїи дїнѣтрѣ ѡжрѣї ши дїнѣтрѣ Грѣчїи, кѣ стѣмѣтѣл
ѣзї се бат ѡ спѣрїѡ пре Рѡмжнїи, кѡ сѣ нѣ се ѡтѡѡр-
ѣциле сѡле слѡве, чїи сѣ цинѣ кѡ ши ѡжрѣїи ши Рѣ-
їѡне, ши ѡшѡ пѣрѣрѣ сѣ рѣмѣнѣ лимба Рѡмжнѣскѣ
їѣѡре ши варварїе, ла кѡрѣ ѡѡѣ ѡѣс Грѣчїи ши ѡжрѣїи.
кѣ сѣскѣ скїмѣе слѡбеле дїн Вѣрциле Бисеричѣци: чїи де
їи Рѣшїи Мѣскѡлїи ѡѣ прїимїт мѣлѣте слѡве де чѣле лѣ-
ѡлѣтїнѣтрѣ скрїѣ кѣрциле чѣле де бесѣрикѣ, ѡлѣтїнѣтрѣ
чѣци; кѣ кѡт май вѣртѡс се кѡде нѡї Рѡмжнїи фїїндѣ де
їни, ши ѡчѣлѣши слѡве ѡвѣнѣлѣ май де дѣмѣлѣт; ѡфѡрѣ

де Бесѣрикъ ѡрзши сз скріем кз слóве лзтинéщй, ка сз не кързцім
 ѡдáтз лймба де варваріе. Тоци сригичій á тзтзрѡр лймбилѡр дин
 Бзрѡпа, карій токма сжнт тзлци де кзтрз Бесѣрика Рѡмей, áтрєв-
 инцѣзз á скрисóарѣ лѡр слóвеле Рѡмáнилѡр, áдекз чѣле лзтинéщй:
 áпóй фійй áпзрзціей, Рѡмжній дин бѣнз вóж лѡр сз рзмжнз лип-
 щій де вистѣрюл лѡр чéа стрзмошéск?

Ячи áмй венй áминте, кз оун Прѣшт Рзсѣск áсѡпра довѣдеи че
 ѡам áдзс май сзс (с. а. в.) спре áдеверіре кз Рѡмжній май де мѡлт
 саз áтрєвинцáт кз слóвеле чѣле лзтинéщй, мѡз áрзнкáт: кз де áр
 фй трзнт Рѡмжній кжндв кз слóвеле чѣле лзтинéщй; сар áфлá ѡá-
 рече скрисóри де áчѣле ши áкѡм. Дрѣпт áчѣá неáфлжндзсе áкѡм ничй
 оун монѡмжнт á лймба Рѡмжнѣскз кз слóве лзтинéщй дин вѣкзрилє
 чѣле де демѡлт; оурмѣзз, кз ничй ѡдáтз нз áз áтрєвинцáт Рѡмж-
 ній слóвеле чѣле лзтинéщй. Да каре íм рзспѡнс: Пѣнтрз кз дин вѣ-
 кзрилє чѣле де демѡлт ничй ѡ скрисóаре нз се áфлз á лймба Немцѣскз
 á лймба фржнчѣскз, ка ши á лймба Талѣнѣскз, áз зичебей, кз пре
 áчѣле врѣми ничй Немций, ничй Фржнчій, ничй Íталіáний, май бжртóс
 карій сра негóцитóри, ши áвѣ кореспóндѣнций, ничй оунзл нз áз скрис
 немика á лймба са? Май пзцин íсте á те мирá, де нз се áфлз
 ничй ѡ скрисóаре Рѡмжнѣскз кз слóве лзтинéщй дин врѣмилє
 áнаинте де Сокóрзл чéа дела Флорѣнциá, де ѡарз че кіáр щим
 Вáнтимир, кз пѣнтрз оурѡж че áвѣ áсѡпра лѣуей лзтинилѡр лзпз-
 дáрз Рѡмжній слóвеле лзтинéщй. Ятжта пзтѣре áре áчест фѣлѡá
 оурѡіе, кжт пре Тáтз áсѡпра фіюлзй, ши пре фію áсѡпра Тáтзлз
 áл скóалз кз періре. Яшá вѣщій Рѡмжнй, áшелáци де стрєиній,
 крєзѡрз, кз áдзк жзртєвз лзй дмнезѣз, áрзжнд скрисóрилє сáлє
 де кз слóве лзтинéщй; ши прекѡм лá ѡврєй сра áнáлєма чéа че
 нѣ пжне доспáтз á зилєлє áзимєлѡр лá кáса са, áшá Рѡмжнй кз небз

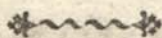
ніе се кредѣ, кз ввр фї афзрисиці, де се ва афла скрисоаре кз слове лзтиніци а кзпринсала лвр. Де каре невѣніе нічи акѣм нѣ слнт тоци Рѣмжнїи сквтици.

Ничї ѡдатз наѣ фост Бесѣрика Рѣмжнилвр, прекѣм є а вѣкв ачєста Влїрѣла оўнициавр дин ярдѣла, аѣогзциѣтз де взрѣацї аѣзцацї: карїи, де ар фї пзртинїци де май мариї Бесѣречей лвр, ши а жѣтораци а чѣле де липсз пєнтрѣ пжнѣ чѣ де тоате зїлеле, ши ашезаци ши повзцзїци, оўнде, ши кѣм се кзвїне; нѣ ар пжнѣ Пѣбликѣла, ши апреѣнз ачєаши врѣдничї взрѣацї, кз аздѣар апзрѣтѣска Стзпжнїре кз дзрничїе аѣ взрѣат атѣтѣ кїелтѣїли пре ла Оўиверситѣциле, пре ла Академіиле чѣле де департе, ши пре ла Охѣале чѣле де акѣсз пєнтрѣ ка сз лѣминѣзе пре фїїи Рѣмжнилвр, ши деплинѣскз. Влздіка лвр чєл де акѣм, кареле де мѣлци ани кнѣше, кз тотѣла є дат ла икономїе, ши ла адѣнаре де вани. Авѣ ачєста рѣвнз спре иїїнѣе, ши врѣре спре ѡаменїи чєї а прекѣм арє невоинцз спре икономїе, вжртѣс ар фї кз ѡ парлвр сзї адзѣгатз Библїѣтека Рѣмжнилвр чѣ дин Блаж, оўнѣла Влздікѣлѣи Оўницилвр акѣм, ши мѣлци взрѣацї мѣлѣзрци ар фї дат ла лѣминѣ пєнтрѣ лѣминѣрѣ атот нѣ: карѣ Пзринѣѣше ѡ кѣметз бѣна апзрѣцїе а иѣстрией, лѣрилє ѡ дорѣск ши ѡ ацѣптз дела Рѣмжнїи атрѣ ачєст т.

атѣла Влздікѣ аѣ фзкѣт сзсе типзрѣскз ниѣе Кзрци колѣ а Блаж, дѣрз кѣм? Асѣши аѣ префзкѣт кз аѣзкѣм спѣне кзвѣнтѣла анайнте, дин Лзтинїе пре Рѣла лѣи Тѣрнелї (атрѣ ачєст вѣк лѣминѣт) дєспре чѣїне але Бесѣричїи. Дєспре карѣ оўн Профѣсєвр Попистзлград ачѣстз, пре кѣт шѣадз, пре атѣта дрѣптз жѣде-

СЛИШИЛ ВЪДКАН дела СѢрэдѣа маре аз дат сѣмне де аналте кѣ-
цете. Ачѣла, пре кѣм вѣкѣрѣс, ши нѣ фѣрѣ кѣлтѣалѣ адѣнѣ Манѣ-
скриптѣри ла Библѣотѣка са, аша поате нѣдѣждѣи Пѣбанкѣла, кѣ
кѣлтѣалѣ чѣ пѣнтрѣ типѣрѣт нѣ ѡ ва кѣрѣца. Ба, ши дела вѣдѣ-
ка Іѡанн Бѡв дин Ярдѣла нѣ сѣнтем фѣрѣ де нѣдѣжде, кѣ пре кѣм
бѣнкеле, адекѣ бѣнѣи чѣи вѣкѣи де хѣртѣи нѣ дат афѣрѣ, аша ши бѣнѣи
чѣи де арѣинт ши де аѣр, кѣрѣи а май мѣлѣи ани, май вѣртѣс пѣнѣ
а нѣ се иѣи бѣнкеле, нѣ адѣнат, аѣпѣ мѣартѣ Прѣсѣнѣиѣи сѣле вѣр
ѣзмѣчѣ Кѣирѣлѣи. Дин кѣрѣи кѣ аѡиѣрѣ Прѣмилѣстѣиѣи аѡѣрѣцѣи
не аѡокмѣриѣ спре бѣнеле де ѡѣце пот сѣсе фѣкѣ.

Асѣ граѡла ачѣла аа Прѣсѣнѣиѣи сѣле, кѣ кѣреле аз ачѣпѣт кѣ-
ѣла чѣла де сѣне зѣс кѣ прилѣѣѣла Инсталѣцѣиѣи Канѣниѣилѣр Кѣпѣ-
ѣи чѣлѣи че кѣ бѣнѣи прѣ сѣнѣиѣи сѣле дин мошѣиле вѣлѣдѣчѣиѣи,
а вѣлѣгѣрилѣр, ши дѣнтрѣ а Кѣирѣиѣилѣр Семнѣарѣлѣи дин
нѣцѣи, фѣ рѣдикѣт, граѡла, зѣсѣи ачѣла: Аѡѣм вѣкѣрѣс мѣриѣ,
ва адѣче, де нѣ се ва аѣѣрѣ Прѣсѣнѣиѣи са, пѣнѣ трѣлѣ-
ѣдѣѣре, кѣрѣ саѣ аѡѣмплѣт кѣ бѣнкеле, дин кѣре ѣ фѣкѣт
ла, сѣ ѡ кѣрѣѣскѣ кѣ бѣнѣи вѣнѣи. Кѣ, фѣиѣдѣ кѣ бѣнке-
ла сѣ аз пѣерѣѣт пѣтрѣ пѣрѣи, ши нѣмай [кѣ а чѣнѣѣ
ѣниѣилѣр лѣдѣатѣлѣи Кѣпѣтѣла, кѣрѣи лѣа пре аѣн шѣп-
ѣиѣиѣи, аѡѣм нѣ ли се вѣне пре аѣн фѣрѣ ка ла 140
ѣиѣи адекѣ де кѣт се вѣне оѣнѣи Прѣѡт дѣнтрѣ Пѣ-
лѣѣе; ба ши аѣѣши Прѣѣсѣитѣлѣи Кѣпѣтѣлѣи нѣ се
180. фл. пѣ аѣ. Де оѣнде, нѣ аз кѣм сѣ трѣлѣскѣ
анѣниѣиѣи кѣ ачѣ Пѣрѣнѣѣскѣ фѣчѣре де вѣне а лѣдѣатѣ-
ѣ нѣ се вѣр аѣѣтѣ пѣнѣ оѣна аѣтѣ кѣ рѣтеле Кѣлѣгѣ-
ѣрѣи дин Блѣѣ, кѣрѣи пѣрѣнѣ нѣдрѣпѣтѣѣ вѣрѣмилѣр аша
ѣиѣи, кѣт аѡѣм нѣмай оѣнѣла сѣнѣгѣр аѣтрѣ ачѣ вѣстѣ-
ѣе ѣсте Кѣлѣгѣр, аѣнѣме Прѣѣчѣнѣстѣтѣла вѣнѣдѣиѣт фѣ-
Глѣ

ГАРАШИ; ши ашл ачк Мънзестире, карк ера мамз децентзрей ши
 лъвцзтзрей Рѡмжнилѡр дин Яракл, е адзсз ла чк де пре оурмз при-
 межавире де перире апрешнз кз фвндацїа са. — —

Деспре Епископа Самуїл вслкан ши ачкле сѣмне бедѣм, кз мз-
 рїрѣ лъпздрей слобелѡр Кирилїане дїнтрз Рѡмжнїи, ши адзчерѣ а-
 напої а Стрзмошецилѡр слове дзтинѣци Прѣсфнїцей сале Чѣриол ѡ
 пзстрѣзз.

Чи ѡсебит бїне поате нздзждѡ нѣмѡ Рѡмжнѣск дела Катехѣ-
 та Димїтрїе Цикинда л Пароухл дин Бечкерѣвѡ мїк, ши де-
 ла чей трей Профессорїи, Рѡмжнїи, Константин Дїаконѡвич
 Логл фостл чѣл атїю лъвцзторю ал Схоалей Рѡмжнїей дин Пѣ-
 ца. Іѡсїф Іѡргѡвич а фрѡмбаселѡр лъвцзтзрей, ши а Философїей
 Доктор. Н. Мїсца; пре карїи лнзлцатл лпзрат ал Австрїей
 ФРАНЦІСК чѣл атїю, кз ковжрїире де Пзринцѣскз драгосте рз-
 дїкїнд атрѡ ачѣст ан Схоалз ла Ярад пѣнтрѡ лъвцзтзрѡ чѣлѡр
 че аз асе гзтї ла дзскзлїле чѣле де прин Ѣраше, ши де прин са-
 те, кз саларїзм саз кз платз де кжте ѡнт сѣте де флорїнцїи Нем-
 цїей пе ан, ѡз ресолвїт сз фїе аколѡ Профессорїи, аденз лъвцз-
 торїи фїнторилѡр прин ѡраше ши прин сате лъвцзторїи. Асз
 е лдоалз, кз пре лжнз темѣюл каре ал вѡр пѣне лъвдациї Про-
 фессорїи л Схоала чк дела Ярад май сѣс арзтатз, спре прокоп
 чк деплїнїтз е де лїпсз ши ажвторюл Клѣрѡлїи, кареле дин ф
 ца Дерезторїей сале е дѣторю атот кїпѡл асе неѡї спре фо-
 сѡл попѡрзлѡр сале. Спре ачкста вѡнз нздѣжде поате авѣ П
 бликѡл дела чей кѡносѣцїи атрѡ рѡвна чк кзтрз полїрѣ нѣмѡ
 Рѡмжнѣск Прѣчинстїцїи Прѡтопресѡвтерї Пѣтрѡ Іѡргѡвич
 Ѣравнїей, ши Ассѣсѡр Конзисторїѡлїи Епископѣск ал взршѣц
 Стѣфан де Аланастїевич ал Логѡшѡлїи, ши Ассѣсѡр Мѡн
 Вармѣгїей Крашѡвей, Іѡанн Ѣѡмїч ал Карансѣвѡлїи,

Ассессор Консисторіѣзави Епископѣск ѡл Взршѣцзави, Николѣ Стой-
ка де Хацег, ѡл Мехадіей. Варій прекѡм тинерімѣ, ка кѡ тот де
ѡдинсѣл сѣ се дѣ спре ѡвццтѣрѣ дѣпѣ Пѣринцѣскѣл кѣцет ѡл ѡ-
нѣцѣтѣзави ѡпѣрат, кѡ сѣргѣинцѣ ѡ вѣр ѡдемнѡ, ѡшѡ ши спре
кѣцигѣрѣ Кѣрцилѣр чѣлѣр фолоситѡаре, пре Прѣшцї ѡи вѣр децѣптѡ.
Кѡ кѣре мижлочїре нѣ дѣпѣ лѣнѣз вѣрѣме, ѣсте ѡ нѣдѣждѣи, кѡ Бѣ-
чѣцѣнїй ѡтрѣ Рѡмѣнїй чѣй май прокопсїцї се вѣр нѣмѣрѡ, мѣкар
нѣ ѡз Епископї дин нѣмѣл лѣр.

ВЪЗЪТЯ КЪРЦІЙ.

К А П Л.

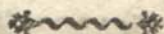
ПѢНТРЪ ДЕСКВЛЕКАРЪ РЪМЖНИЛЪР А ДАКІА.

	Фѡца
С. а. РѢСКОУЕЛЕ, КАРЕ ЛѢС АВЪТ РЪМАНІЙ КЪ ДАКІЙ АНАИНТЕ ДЕ ТРАІАН	1.
С. б. РѢСКОУА ЧЕЛ ДИН ТЪЮ АЛДИ ТРАІАН АСЪПРА ДАКНАЛЪР.	4.
С. г. ЯЛ ДОНЛЕ РѢСКОЮ АЛДИ ТРАІАН АСЪПРА ДАКНАЛЪР.	6.
С. д. ДАКІА КЪ ПРИЛЕЖЛА РѢСКОУАДЪИ РЪМАННИЛЪР СЕ ДЕШЪРЪТЪ КЪ ТО- ТЪЛА ДЕ ЛЪКДИТОРИ.	7.
С. е. АТРАРЪ РЪМАННИЛЪР А ДАКІА СПРЕ А ЛЪКДИ АКОЛЪ.	12.
С. б. РЪМАНІЙ ЧЕЙ ТРИМИШИ ДЕ ТРАІАН, АШЕЖАНДЪСЕ КЪ ЛЪКАШЛА А ДАКІА, НЪ САВ КЪСЪТОРИТЪ КЪ МЪІРИ ДАКЕ.	15.

К А П В.

АТЪМПАЪРИЛЕ РЪМАННИЛЪР ЧЕЛЪР ДИН ДАКІА ДЪПЪ МОАРТЪ.
АПЪРАТЪЛАВИ ТРАІАН.

С. а. ОЪПТ АПЪРАТЪЛА АДРИАН.	.. .. .
С. б. ОЪПТ АПЪРАТЪЛА МАРКЪСЪ АВРЕЛІУСЪ АНТОНИНЪСЪ ФИЛОСОФЪЛ.	.. .. .
С. г. ОЪПТ АПЪРАТЪЛА КОММОДЪСЪ.	.. .. .
С. д. ОЪПТ АПЪРАТЪЛА АНТОНИНЪСЪ КАРАКАЛЛА.	.. .. .
С. е. ОЪПТ АПЪРАТЪЛА МАРИМИНЪСЪ.	.. .. .
С. б. ОЪПТ АПЪРАТЪЛА ФИЛИППЪСЪ.	.. .. .
С. г. ОЪПТ АПЪРАТЪЛА ДІУСЪ.	.. .. .
С. д. ОЪПТ АПЪРАТЪЛА ГАЛЛІЕНЪСЪ.	.. .. .

С. ѿ.	О҆҃пт ꙗ҆пꙗратѣла Кладѣѣсѣ.	..	..	..	..	28
С. і.	О҆҃пт ꙗ҆пꙗратѣла Авреліанѣсѣ.	..	..	..	..	31

В А П. Г.

Пѣнтрѣ трѣчерѣ Рѡманилѡр чѣлѡр дин Дакіа ꙗ҆напоѣ
прѣсте Дѡнзре ꙗ҆ зилеле ꙗ҆пꙗратѣлѡи Авреліан.

С. а.	О҆е четѣск Окрїнторїи чѣи вѣки, карїи а҆с скрїс пѣнтрѣ трѣчерѣ Рѡманилѡр чѣлѡр дин Дакіа прѣсте Дѡнзре.	..	..	32
С. в.	Токма фѣрѣ крѣзѣмѣнт лѡкрѣ ꙗ҆сте тоѣи Рѡманїи ꙗ҆ зилеле лѡи Авреліан сѣ фї ѣшїт дин Дакіа прѣсте Дѡнзре ꙗ҆ Мїсїа.	..	..	34
С. г.	Партѣ чѣ май мѣре а҆ Рѡманилѡр, нѣ а҆с ѣшїт дин Дакіа прѣсте Дѡнзре.	..	..	36
С. д.	О҆е рѣспѡнде лѡи ѡн҆гел	..	..	39
С. е.	О҆е вѣдѣѣше май ꙗ҆колѡ кѡм кѣ партѣ чѣ май мѣре а҆ Рѡманилѡр нѣ а҆с ѣшїт дин Дакіа прѣсте Дѡнзре.	..	..	40
С. з.	О҆е сокотѣше крѣзѣмѣнтѣла лѡи Флѡвїѣсѣ Вопискѣсѣ ꙗ҆ трѣка трѣчерей Рѡманилѡр дин Дакіа прѣсте Дѡнзре.	..	..	44
С. ж.	О҆е май чѣрн ꙗ҆кѣ кѡвинтеле лѡи Вопискѣсѣ ꙗ҆ трѣка трѣчерей Рѡманилѡр прѣсте Дѡнзре.	..	..	54
С. ѱ.	О҆е сокотѣше ши крѣзѣмѣнтѣла лѡи Рѣфѣсѣ, ши а҆лѡи ѡ҆стропїсѣ ꙗ҆ трѣка трѣчерей Рѡманилѡр дин Дакіа прѣсте Дѡнзре.	..	..	56

К А П. Д.

ꙗ҆нтѣмплѡвїрїле Рѡманилѡр чѣлѡр дин Дакіа лѡи Траїан дин
зилеле лѡи Авреліан пѣнѣ ла ꙗ҆трѣрѣ Оу҆нгѣрилѡр ꙗ҆ Паниннїа.

Рѡманиї чѣи дин Дакіа фѣрѣ стѣпнїиѣи де Готї.	..	58
Де Хѡнї.	..	63
Де Гепїде.	..	68
Де ꙗ҆варї.	..	69
Дакіа волникѣ.	..	70
Рѡманїи чѣи дин Дакіа лѡи Траїан нїчи ѡ҆дѣтѣ нѣсѣ фост сѣпѣши Бѡлгарилѡр.	..	73

- Г. 5. Рѡмѣнїи ши дѡпз вѣрмїае лѡи дѡрелїан дѡ рѡмѡс ꙗ дѡкїа нѣм
 вѣсїит. 78

К И П. Ё.

Пѣнтрѡ дескзлекѡрѣ Оўнгѡриаѡр ꙗ Ярдѣа.

- Г. а. Некѡмпзтѡтѡ дѡрѡсте дѡ дѡвт Нотѡрїѡл лѡи Бїла спре Оўнгѡрїи 82
 Г. б. Атрѡрѣ Оўнгѡриаѡр ꙗ Паниѡнїа. 85
 Г. г. Солїа лѡи Тѡхѡтѡм кѡтрѡ Ярпад дѡка Оўнгѡриаѡр. .. 88
 Г. д. Рѡскоѡл Оўнгѡриаѡр кѡ Рѡмѣнїи ꙗ Ярдѣа. 91
 Г. е. Бѡрѡциѡ Рѡмѣнїаѡр. 93
 Г. з. Ячѣлши май ꙗколѡ. 102
 Г. 3. Цѣлѡ дѡ фѡст Рѡмѣн, ши Домн вѡтѣх. 116
 Г. и. Алѣцѡрѣ лѡи Тѡхѡтѡм спре Домнїа Рѡмѣнїаѡр ꙗ Ярдѣа. 117
 Г. ѡ. Пѡрїина, пѣнтрѡ кѡрѣ Рѡмѣнїи дин Ярдѣа шѣѡ алїс лѡрѡши
 Домн пре Тѡхѡтѡм. 123

К И П. 3.

Пѣнтрѡ стѡтѡл Рѡмѣнїаѡр чѣлѡр дин Ярдѣа дѡла ꙗчѣперѣ
 Домнїей лѡи Тѡхѡтѡм ꙗколѡче.

- Г. а. Стѡтѡл Рѡмѣнїаѡр дин Ярдѣа ꙗ зїлеле лѡи Тѡхѡтѡм.
 Г. б. Стѡтѡл Рѡмѣнїаѡр дин Ярдѣа ꙗ зїлеле сфїтѡлѡи Стїф
 Вѡкѡлѡи Оўнгѡриаѡр. .. ..
 Г. г. Стѡтѡл Рѡмѣнїаѡр дин Ярдѣа дѡпз сфїтѡл Стїфан Вѡ
 Оўнгѡриаѡр. .. ..

К И П. 4.

Пѣнтрѡ ꙗпзрѡциѡ лѡи Менѡморѡт, ши алѡи Глѡд.

- Г. а. Ве спѡи мѡрѡнїае ши кѡпрїнѡл ꙗпзрѡциѡи лѡи Менѡморѡт,
 ши алѡи Глѡд дин Нїгѡрїа Нотѡрїѡлѡи лѡи Бїла. ..

	Фѣца
С. Ё. Че фѣлю де гинте сав нѣмѣри ера атѣичи ꙗ Памнонѣа дин коаче де дѣнзре, кѣндѣ аѣ аѣѣне Оуѣгѣриѣ ꙗ Памнонѣа.	142
С. Г. Менѣморѣт аѣ фост Рѣмѣн.	145
С. Д. Рѣѣбѣюа чѣл дин тѣю аѣ Оуѣгѣрилѣр кѣ Менѣморѣт.	148
С. Е. Ял доиле рѣѣскою аѣ Оуѣгѣрилѣр кѣ Менѣморѣт.	150
С. Ѕ. Глад дѣка бѣнатѣлѣи нѣ аѣ фост Бѣлгар.	151
С. Х. Пѣнтрѣ Оѣкѣи.	158
С. И. Пѣнтрѣ Сѣсѣи дин Ярдѣл.	166

К А П И.

Пѣнтрѣ скимѣарѣ нѣмелѣи Рѣмѣнилѣр чѣлѣр дин Дѣкѣа.

ꙗ Рѣмѣни, Рѣмѣни, ши Рѣмѣни.	169
ꙗ Влѣхи, ши Влѣхи.	173
С трѣмѣа пѣрѣре аѣлѣи аѣчѣс, пѣнтрѣ ꙗпѣрѣширѣ нѣмелѣи Влѣхилѣр кѣ Бѣлгарѣи.	179
Пѣрѣрѣ лѣи Тѣнмѣн, пѣнтрѣ ꙗчѣпѣтѣл нѣмелѣи Влѣхи.	186
Пѣрѣрѣ лѣи Бѣнѣл ꙗтрѣ аѣчѣлѣши трѣѣз.	190
Нѣтѣле Влѣхи аѣдѣверѣѣз, кѣ Рѣмѣниѣи сѣнт Рѣмѣни.	194
Скимѣарѣ нѣмелѣи Рѣмѣнилѣр чѣлѣр дин Дѣкѣа, ꙗ Дѣки.	195
ꙗ Мисѣ	197
ꙗ Пѣциѣциѣте.	197
ꙗ Кѣтѣни.	207
ꙗ Бисѣни	216
ꙗ Модѣлѣ, сав Маѣрѣвлѣхи.	218
Пѣнтрѣ нѣмеле Кѣцовлѣхи, ши Цинѣѣарѣи.	224

К А П Ё.

Пѣнтрѣ ꙗчѣпѣтѣл нѣмелѣи оуѣнѣр аѣлѣр гинте, кѣ кѣре аѣ
вѣѣѣит, сав аѣтѣѣи вѣѣѣѣск Рѣмѣниѣи.

ꙗ Сѣлѣвилѣр.	228

С. в.	А Българилар.	..	..	..	..	239
С. г.	А Сърбилар.	..	..	..	..	241

К А П І.

Деспре фавула, карк спуне, кз Румѣнїи ѿ сѣта ѿ трїспре-
зѣчк де прѣсте дѣнзре ѿ венїт ѿ Дакїа.

С. а.	Оурзиторїа фавулей ачїїа ѿ пост Іузефсѣ Оѡлцѣр.	..	..	..	..	244
С. б.	Пзрѣрк алтвѣра дѣспре Оѡлцѣр.	..	..	..	..	245
С. г.	Се рзспѣнде ла довѣделе фавулей лѣи Оѡлцѣр.	..	..	..	..	248
С. д.	Се рзспѣнде ѿтрѣ ачѣши трѣвѣз лѣи Бѡдѣр.	..	..	..	..	249
С. е.	Се вздѣще де минчїонз фавула лѣи Оѡлцѣр.	..	..	..	..	251

К А П ІІ.

Пѣнтрѣ пзрѣрк лѣи Бѣнгал кареле зїче, кз Румѣнїи кзтрѣ ѿче-
пѣтѣл сѣтей ѿ нѡлѣ ѿ венїт де прѣсте дѣнзре ѿ Дакїа.

С. а.	Се спуне пзрѣрк лѣи Бѣнгал кѣ довѣделе Бї.	..	..	..	..	252
С. б.	Се рзсѣат довѣделе лѣи Бѣнгал.	..	..	..	..	254
С. г.	Маи ѿколѣ се конченѣще пзрѣрк лѣи Бѣнгал.	..	..	..	..	257

К А П ІІІ.

ѿтжмплѣрїле Румѣнїилар чѣлѣр дин колѣ де дѣнзре дин-
лѣи Аврелїан пзнз ла дескзлекѣрк Българилар ѿ Мїст

С. а.	Динтрѣ Румѣнїи чїи прѣсте дѣнзре ѿ пост ѿпзрѣцїи ла ма, ши ла Царїград.	..	..	..	..	262

К А П ІІІІ.

ѿтжмплѣрїле Румѣнїилар чѣлѣр прѣсте дѣнзре дела д
карк Българилар ѿ Мїстїа пзнз ѿ зїлеле лѣи
Бѣнгал ѿпзрѣтѣлѣи Грѣчилар.

Д. а.	Ромѣній дѣспотъ прѣиде въ Българію прѣдъиде.	264
Д. б.	Апхриція Българилор ѡдѣ стрикатъ Василіе апхратѣла Грѣчилор.	266

К А П. 11.

Атжмплазриле Ромѣнилор чѣлор прѣсте дѣнзре а хилеле лѣи
Ісаакіе Ангел апхратѣлѣи Грѣчилор.

а.	Се спбне причина пѣнтрѣ че Ромѣній чей прѣсте дѣнзре дѣ фх- кѣт рекеліе дѣспра апхратѣлѣи Грѣчѣск. ..	268
	Мещешѣла, кѣ каре хрѣшій фрацїи дѣ фхкѣт пре Ромѣній сѣге скѣале кѣ рѣскою дѣспра Грѣчилор, ши апхратѣла рѣскоюлѣи	269
	Ромѣній бат пре Іѡани Кантакѣзем Кесарюл, ши тоатѣ ѡастѣ Грѣчѣскѣ. ..	271
	апхратѣла Грѣчилор Ісаакіе Ангел прѣиде се скѣале дѣспра Рѡ- мѣнилор кѣ ѡастѣ Грѣчѣскѣ, ши рѣмѣне кѣтѣт. ..	273
	Ангел ши апхратѣла чѣл де пре оѣрмѣ алѣи дѣспра Рѡ- мѣнилор чѣлор де прѣсте дѣнзре рѣмѣне фѣвѣнс. ...	278

К А П. 12.

Ромѣнилор чѣлор де прѣсте дѣнзре дѣпѣ Ісаакіе Ангел.

	И Ілізіе Комнѣнѣла апхратѣлѣи Грѣчѣск. ..	281
	Цариградѣла. ..	293
	Іѡани апхратѣлѣи Ромѣнилор кѣ Калѣѣиѣ Флан- дѣла Цариградѣлѣи. ..	294
	Іѡани апхратѣлѣи Ромѣнилор. ..	295
	Іѡани Ісан ши алѣи апхратѣлѣи ай Ромѣнилор	296
	ци ай Ромѣнилор прѣсте дѣнзре рѣнѣ ла венѣрѣ	301

ДИСЕРТАЦІЕ.

апхратѣла Ілімѣи Ромѣнѣци. ..	302

ДИСЕРТАЦІЇ.

Після Литератури чѣвѣкѣ а Румяннцѣвѣ.

Фіца

- Б. а. Румянній май де мѣлат саѣ ѿтревѣнцѣат кѣ слѣбеле чѣле лѣтн-
нѣщѣ. 324
- Б. б. Румянній чѣй дин кѣаче де дѣнзѣре ѿ свѣта а чинчѣспрежѣчѣ дѣла
Хѣ аѣ лѣпѣдѣат слѣбеле чѣле лѣтнѣщѣ, ши аѣ прѣимѣт чѣле
Вириліане. 327
- Б. г. Ісѣмене а дѣвѣрѣлѣи істе, кѣ Румянній ѿ свѣта а аі. дѣла Хѣ
аѣ лѣпѣдѣат слѣбеле чѣле лѣтнѣщѣ. 330
- Б. д. Румянній чѣй дин ірдѣла аѣ ѿчѣпѣт ѿтѣю а скоате дин Беск-
ричѣй лімба чѣвѣ Словенѣскѣ, ши аѣ вѣгѣт ірѣши чѣвѣ Румян-
нѣскѣ. 333

СМНТИТЕ.

Флаца

14	нѢ	—	—
14	ПрѢт	—	—
33	Мисіа нѢстїѣтѣ	—	—
54	ѡри	—	—
96	сѢпѢсе	—	—
103	proximus	—	—
119	ачѣста	—	—
119	proprius	—	—
120	dicitur	—	—
121	Панноніе	—	—
121	Вис	—	—
122	Solamogera	—	—
122	per	—	—
163	лѢи ѠпафѢркош	—	—
176	Нѣмциѣ	—	—
192	БѢлагри	—	—
193	БѢагарилѡр	—	—
195	Словенѣциѣ	—	—
131	скоѣ	—	—
285	ѡва	—	—
288	вѢпринсе	—	—
292	п	—	—
292	inges it	—	—
304	ѢниѢсе	—	—
308	лѢ	—	—

ЛДРЕПТАТЕ.

—	кѢ
—	НѣстрѢ
—	Мисіа прѢпѢдїтѣ
—	ѡр
—	сѢпѢсе.
—	protinus
—	ачѣста.
—	propriis.
—	dicitur.
—	Панноніѣ
—	Вис.
—	Solamogera.
—	pro.
—	ѠпафѢркош.
—	Нѣмци.
—	БѢлагри.
—	БѢагарилѡр.
—	Словенѣциѣ.
—	скоѣ.
—	ѡ. вѡр
—	кѢпринсе.
—	in.
—	ingessit.
—	ѢниѢсе.
—	лѢ

Ab Delitacatura admo
nendi rationis filius
res namque dicantur
hucusque in res sine

Argumentos sic:

Si Valachi v.g. in Hungariae pluribus Cotti-
bus sunt Schlavi, ac interea inter Sclla-
vicae originis populos setos Rusianos con-
habitant, cur disjunctam hanc linguam
cur diversos mores?

2° Si omnes Romani i Christianum Davia
Traiani educti soli remanserunt Davi, quae
parva est si Romani pro viciis Italiae
Christiani & Transilvanici sunt, ac hodie loquuntur
linguam Romanam, quo pacto Daviae Traianae
Valachi aequae Romanam et quidem multo
puriorum loquuntur, eosdem mores eandem
aut veritates hanc, eadem cum Italiae eius
lingua est? proinde Calchacorda.

Valachi Sclavicae originis sunt, argui autem
seculum bene Sclavorum et Romanum et lingua
ignota fuit, consequenter in Sclavico. Si non
essent enim quomodo linguam Romanam a hoc
usque tempore didicerunt? Quomodo postea
pro solis moralem Italiae appella-
tione suam esse meum. Quae res utem
in hanc existant. In hoc seculo bene
vixit Sclavicus Sclavi. Illi autem seculo 20
etiam in ea res. Die aliquis et eius miki
arguit apollo.

Dei gratia, etc. et Proceres, etc. etc. etc.
et hanc vasarum hanc habuit, etc. etc. etc.
num. hanc hanc ad ciates cancellistas.

Et longius velachicæ, cum corruptione eorum qui
hoc dem negare aut indubium vocare student.

d'Anville de Incolis Parisiæ hodiernis.

Don geniuul limbii Românescu neque o,
As prima fireasca a Parisi si pote
deduce. Refl. in Divi. Magis et Magis. etc. 54.

1 Non characterum Parisiis descripti hanc quæ, vale
cho. Nam ille non est, si hanc aliter. In
terium in se propriis hanc dignis.

2 Multo sunt in limba Românescu quæ hanc
vasescu cu geniuul, de hanc sunt in hanc
poporutæ. In eorum, etc. sunt, quæ
non frâncosæ au cu geniuul Parisi au
don si se primæsiæ. hanc sunt ad
de hanc si eole. —

3 Quæ si pote dice românescu de que hanc
mprimete. Nam vai da quib que meste
câ vorba si vargiat.

Quæ quæ que hanc hanc hanc
hanc hanc hanc hanc hanc hanc

